ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ।

ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾ

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭ

ਯਸ੍ਸ ਞਾਣੰ ਸਦਾ ਞਾਣੰ, ਨਾਞ੍ਞੇਯਜਾ ਞਾਣਕੰ ਵਿਨਾ।
ਨਿਸ੍ਸੇਸਗੁਣਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਵਾ ਮਹੇਸਿਨੋ॥

ਸਤ੍ਥਨ੍ਤਰਾ ਸਮਾਦਾਯ, ਸਾਰੰ ਸਬ੍ਬਧਰਾ ਤਥਾ।
ਕਰਿਯ੍ਯਤੇ'**ਭਿਧਾਨਪ੍ਪ-ਦੀਪਕਸ੍ਸਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ॥**

ਪਣਾਮਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

[ਕ] ਇਧਾਯੰ ਗਨ੍ਥਕਾਰੋ ਪਠਮਮਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮਾ ਹਿਤਤ੍ਥਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤ੍ਥੰ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਪਦ'ਮਾਚਿਨੋਤਿ "**ਤਥਾਗਤੋ**"ਚ੍ਚਾਦਿਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਕਰੁਣਾਕਰੋ** ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਯੋ **ਤਥਾਗਤੋ** ਭਗਵਾ **ਕਰੋਪਯਾਤੰ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਗਤੰ **ਸੁਖਪ੍ਪਦੰ** ਸੁਖਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੰ ਸੁਖਕਾਰਣੰ ਵਾ ਸੁਖਦਾਯਕੰ ਵਾ **ਪਦੰ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ **ਓਸਜ੍ਜ** ਚਜਿਤ੍ਵਾ **ਕਲਿਸਮ੍ਭਵੇ** ਦੁਕ੍ਖਕਾਰਣਭੂਤੇ **ਭਵੇ** ਸੰਸਾਰੇ **ਕੇਵਲਦੁਕ੍ਕਰੰ** ਸੁਕਰੇਨਾਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਦੁਕ੍ਕਰੰ ਪਞ੍ਚਵਿਧਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਦਿਕੰ **ਕਰੰ** ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਪਰਤ੍ਥੰ** ਪਰੇਸਮਤ੍ਥੰਯੇਵ **ਅਕਾ** ਕਤਵਾ, ਤਮੇਦਿਸੰ ਤਥਾਗਤੰ ਅਹੰ ਨਮਾਮਿ।

[ਖ] ਯਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੰ **ਜਰਾਰੁਜਾਦਿਮੁਤ੍ਤਾ** ਜਰਾਰੋਗਾਦੀਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ **ਮੁਨਿਕੁਞ੍ਜਰਾ** ਮੁਨਿਸੇਟ੍ਠਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ **ਅਪੂਜਯੁੰ** ਪੂਜਿਤਵਨ੍ਤੋ, ਤਥਾ **ਉਤ੍ਤਰੇ** ਉਤ੍ਤਮੇ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਾ ਸੰਸਾਰਮਹੋਘਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾਨੰ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਣਸਮਤ੍ਥੇ **ਯਹਿੰ ਤਰੇ** ਯਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਪ੍ਲਵੇ **ਠਿਤਾ** ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਆਰੂਲ੍ਹਾ **ਨਰਾਨਰਾ** ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਦੇਵਾ ਚ **ਤਿਵਟ੍ਟਮ੍ਬੁਨਿਧਿੰ** ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਵਟ੍ਟੇਹਿ ਆਕੁਲਿਤੰ ਸੰਸਾਰਮਹਮ੍ਬੁਰਾਸਿੰ **ਤਰਿੰਸੁ** ਤਿਣ੍ਣਾ, **ਅਘਪ੍ਪਹੰ** ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਕਰੰ, ਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨਕਰੰ ਵਾ ਤੰ ਧਮ੍ਮਮਪਿ ਅਹੰ ਨਮਾਮਿ।

[ਗ] **ਮੁਨਿਨ੍ਦੋਰਸਸੂਨੁਤੰ** ਭਗਵਤੋ ਉਰੇ ਸਮ੍ਭਵਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਰਿਯਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਯ ਮੁਨਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਭਾਵੰ **ਗਤੰ** ਪਤ੍ਤੰ **ਨੁਤੰ** ਕਿਲੇਸਖੇਪਨਕੰ **ਸੁਪੁਞ੍ਞਖੇਤ੍ਤੰ** ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞਬੀਜਵਿਰੁਹਨਟ੍ਠਾਨੰ ਸੁਖੇਤ੍ਤਭੂਤੰ **ਭੁਵਨੇ** ਲੋਕੇ **ਸੁਤੰ** ਵਿਸ੍ਸੁਤੰ , ਸੁਤਧਰੰ ਵਾ ਕਿਲੇਸਸਵਨਾਭਾਵੇਨ **ਅਸ੍ਸੁਤੰ** ਅਪਾਏਪਿ ਪਾਏ ਕਰੀਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਪਾਈਕਤੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰੋ, ਸੋਵ ਸੰਵਰੋ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਾਈਕਤਸੰਵਰੋ,** ਤੰ ਪਾਈਕਤਸੰਵਰੰ, **ਵਰੰ** ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸਦੇਵਕੇਹਿ ਲੋਕੇਹਿ ਪਤ੍ਥਨੀਯੰ। ''ਦੇਵਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਨੋ''ਤਿ [ਉਦਾ॰ ੨੭] ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਦਾ** ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ **ਗੁਣੋਘੇਨ** ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮੂਹੇਨ **ਨਿਰਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰੰ** ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮਾਨਸੰ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਚਿਤ੍ਤੰ ਵਾ **ਗਣਮ੍ਪਿ** ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਸਮੂਹੰ ਅਪਿ ਅਹੰ ਨਮਾਮੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

[ਘ-ਙ] ਏਵੰ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਪਦਮਾਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਕਿਮਭਿਮਤੰ ਸਾਧਨੀਯਮਿਚ੍ਚਾਹ "**ਪਕਾਸਿਸ੍ਸਮਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕ**"ਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਮਭਿਧਾਨਾਨੰ ਸਰੂਪਵਸੇਨ, ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਚ ਪਰਿਦੀਪਨਤੋ ਪਕਾਸਨਤੋ "**ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕ**"ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੰ ਸਤ੍ਥੰ **ਪਕਾਸਿਸ੍ਸੰ** ਅਨ੍ਤੋਭਾਵੇਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੰ ਬਹਿਭਾਵੇਨ ਪਕਾਸਿਸ੍ਸੰ। ਅਨ੍ਤੋਭਾਵਸ੍ਸ ਹਿ ਬਹਿਭਾਵਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਭਾਵਿਤਮੁਪਪਨ੍ਨੰ। ਨਨੁ ਸਨ੍ਤੇਵ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਨੰ ਨਾਮਲਿਙ੍ਗਪ੍ਪਕਾਸਨਾਨਜਮਰਕੋਸਤਿਕਣ੍ਡੋਪ੍ਪਲਿਨਜਾਦਜਭਿਧਾਨਸਤ੍ਥਾਨਿ, ਪਾਣਿਨਿ ਬਜਾਡਿਵਰਰੁਚਿਚਨ੍ਦਗੋਮਿ ਰੁਦ੍ਦਵਾਮਨਾਦਿਵਿਹਿਤਾਨਿ ਚ ਲਿਙ੍ਗਸਤ੍ਥਾਨਿ, ਤਤੋ ਕਿਮਿਦਮੁਚ੍ਚਤੇ ਇਚ੍ਚਾਹ "**ਨਾਮਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਸ੍ਸਾਰਹਾਨਿ**

ਦਸ੍ਸਯਨ੍ਤੋ"ਤਿ। ਏਤੇਨ ਸਨ੍ਤੇਸ੍ਵਪਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਨਂ ਸਤ੍ਥੇਸੁ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਤੇਸੁ ਨਾਮਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਨੁਰੂਪਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਨੁਰੂਪਾਨਿ ਨਾਮਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਦਸ੍ਸਯਨ੍ਤੋ ਅਭਿਧਾਨਸਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਨਮਜਤੇ ਅਭਿਧੀਯਤੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਨਾਮਂ,** ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ **ਨਮੁ**ਧਾਤੁਵਸੇਨ। ਲਿਙ੍ਗਯਤੇ ''ਇਤ੍ਥਿਯਮਤੋ **ਆ**ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਜਾਦਿਨਾ ਵਿਭਜ੍ਜਤੇਤਿ, ਇਤ੍ਥਾਦਯੋ ਵਾਨੇਨ ਲਿਙ੍ਗੀਯਨ੍ਤੇ ਬਜਞ੍ਜੀਯਨ੍ਤੇਤਿ **ਲਿਙ੍ਗਂ,** ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਨਪੁਂਸਕਂ। ਕਿਮੇਤਸ੍ਸ ਅਭਿਧਾਨਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਰਣੇ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਤਂ ਸੋਤਾਰੋ ਸੋਤੁਮੁਸ੍ਸਹਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਨਾਮਲਿਙ੍ਗੇਸ੍ਵਿ**"ਚ੍ਚਾਦਿ। ਯਤੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਪਟੁਨੋ ਭਾਵੋ ਪਾਟਵਂ, ਤਦੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਪਯੋਜਨਂ, ਤਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਾਟਵਤ੍ਥਿਨੋ,** ਤੇਸਂ ਪਾਟਵਤ੍ਥੀਨਂ ਸੋਤੂਨਂ ਨਾਮਲਿਙ੍ਗੇਸੁ **ਕੋਸਲ੍ਲਂ** ਕੁਸਲਤਾ ਛੇਕਭਾਵੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਮਹਬ੍ਬਲਂ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਛਯਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ, **ਅਤੋ** ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਰਣਾ ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਸ੍ਸਾਰਹਾਨਿ ਨਾਮਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਦਸ੍ਸਯਨ੍ਤੋ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਂ ਸਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

[ਚ] ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਥਲਹੁਭਾਵਤ੍ਥਮਾਹ "**ਭਿਯਜੋ**"ਚ੍ਚਾਦਿ। **ਭਿਯਜੋ** ਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨ **ਰੂਪਨ੍ਤਰਾ** ਰੂਪਭੇਦੇਨ ਇਤ੍ਥਿਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਮ੍ਭਾਵਾਦਿਕਾਰਿਯਕਤੇਨ ਥੀਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਂ ਞੇਯਜਂ, ਸੋ ਚ ਨਾਮਾਨਂ ਨਾਮਵਿਸੇਸਨਸ੍ਸ, ਨਾਮਪਰਾਮਸਿਸਬ੍ਬਨਾਮਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਞੇਯਜੋ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਾਭਾਵਾ। ਤਤ੍ਰ ਨਾਮਾਨਂ ਰੂਪਭੇਦੋ ਯਥਾ – ਛੁਰਿਕਾ ਸਤਜ'ਸਿਪੁਤ੍ਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੩੯੨ ਗਾਥਾ]। ਅਸਿ ਖਗ੍ਗੋ ਚ ਸਾਯਕੋ [ਅਭਿਧਾਨ ੩੯੧ ਗਾਥਾ]। ਪਾਨੀਯਂ ਸਲਿਲਂ ਦਕਨ੍ਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੬੬੧ ਗਾਥਾ]। ਨਾਮਵਿਸੇਸਨਸ੍ਸ ਯਥਾ – ਨਿਸੀਥੋ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਰਤ੍ਤੀਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੭੦ ਗਾਥਾ]। ਨਾਮਪਰਾਮਸਿਸਬ੍ਬਨਾਮਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਯਥਾ – ਆਕਙ੍ਖਾ ਰੁਚਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਾ, ਤ੍ਵਧਿਕਾ ਲਾਲਸਾ ਦ੍ਵਿਸੁਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੧੬੩ ਗਾਥਾ]। **ਸਾਹਚਰਿਯੇਨ** ਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗੇਨਾਵਿਪ੍ਪਯੋਗਤੋ ਥੀਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਂ ਞੇਯਜਂ। **ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਰ ਰੂਪਭੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਯਥਾ – ਮਰੀਚਿ ਮਿਗਤਣ੍ਹਿਕਾ [ਅਭਿਧਾਨ ੬੫ ਗਾਥਾ]। ਰਂਸਿਮਾ ਭਾਕਰੋ ਭਾਨੁ [ਅਭਿਧਾਨ ੬੩ ਗਾਥਾ]। ਆਪੋ ਪਯੋ ਜਲਂ ਵਾਰਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੬੬੧ ਗਾਥਾ]। ਮਰੀਙ੍ਗਾਦਯੋ ਹਜਭਿਨ੍ਨਰੂਪਤ੍ਤਾ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਰੇਪਿ ਸਮ੍ਭਾਵਿਯਨ੍ਤੇਹਿ ਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਮਿਗਤਣ੍ਹਿਕਾਭਾਕਰਜਲਾਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਾਹਚਰਿਯੇਨ ਤਂਲਿਙ੍ਗੇ ਨਿਚ੍ਛੀਯਨ੍ਤੇ। **ਆਹਚ੍ਚਵਿਧਾਨੇਨ** ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਨਪੁਂਸਕਾਨਂ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਥਨੇਨ ਥੀਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਂ ਞੇਯਜਂ। **ਕ੍ਵਚੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਰ ਨ ਰੂਪਭੇਦੋ ਲਿਙ੍ਗਨਿਣ੍ਣਯਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਨ ਚ ਸਾਹਚਰਿਯਂ ਲਿਙ੍ਗਭੇਦੋਭਿਮਤੋ, ਨੇਕਮੇਵ ਵਾ ਲਿਙ੍ਗਮਿਚ੍ਛਤੇ, ਤਂ ਯਥਾ – ਵਲ੍ਲਰੀ ਮਞ੍ਜਰੀ ਨਾਰੀ [ਅਭਿਧਾਨ ੫੫੦ ਗਾਥਾ]। ਵਿਟਪੋ ਵਿਟਭੀਤ੍ਥਿਯਂ [ਅਭਿਧਾਨ ੫੪੭ ਗਾਥਾ]। ਭੀਤਿਤ੍ਥੀ ਭਯਮੁਤ੍ਤਾਸੋ [ਅਭਿਧਾਨ ੧੬੬ ਗਾਥਾ]। ਵਜਿਰਂ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇਚ੍ਚਾਦਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੪ ਗਾਥਾ]।

[ਛ] ਇਦਾਨਿ ਰੂਪਭੇਦੋਤਿ ਲਿਙ੍ਗਨਿਣ੍ਣਯਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਕੋ ਯੋ ਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ, ਤਕ੍ਕਰਣਪਟਿਸੇਧੇਨ ਅਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਾਨਮੇਵ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ ਕਤੋਤਿ ਪਰਿਭਾਸਿਤੁਮੁਪਕ੍ਕਮਤੇ "**ਅਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਿਨ**"ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ। ਅਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗੀਨਂਯੇਵ ਨਾਮਾਨਂ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ ਕਤੋ, ਨ ਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗੀਨਂ, ਯਥਾ – ਵਿਮੁਤਜਸਙ੍ਖਤਧਾਤੁ, ਸੁਦ੍ਧਿਨਿਬ੍ਬੁਤਿਯੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੯ ਗਾਥਾ]। ਨ ਕੇਵਲਂ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋਯੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਏਕਸੇਸੋਪਜਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਾਨਂਯੇਵ ਕਤੋ, ਯਥਾ – ਨਗ੍ਗੋ ਦਿਗਮ੍ਬਰਾਵਤ੍ਥਾ। [ਅਭਿਧਾਨ ੭੩੪ ਗਾਥਾ] **ਸਬ੍ਬਧਰਕਤੇ** ਪਨ ''ਜੀਮੂਤਾ ਮੇਘਪਬ੍ਬਤਾ'' ਇਚ੍ਚੁਦਾਹਟਂ। ਨਨੁ ਚ ਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕਸੇਸੋ ਕਤੋ, ਯਥਾ – ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤੁ ਪਿਤਰੋ, ਪੁਤ੍ਤਾ ਤੁ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੪੯ ਗਾਥਾ]। ਸਸੁਰਾ ਸਸ੍ਸੁ ਸਸੁਰਾ, ਭਾਤੁਭਗਿਨਿ ਭਾਤਰੋਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੫੦ ਗਾਥਾ]। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਮਾਤਾ ਚ ਪਿਤਾ ਚ ਪਿਤਰੋ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਚ ਧੀਤਾ ਚ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਸਸ੍ਸੁ ਚ ਸਸੁਰੋ ਚ ਸਸੁਰਾ, ਭਾਤਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਚ ਭਾਤਰੋਤਿ ਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕਸੇਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ। ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਤੇਸਂ ਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਤਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਦੋਸੋ। ਤਾਤੋ ਤੁ ਜਨਕੋ ਪਿਤਾ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੪੩ ਗਾਥਾ]। ਅਮ੍ਮਾ'ਮ੍ਬਾ ਜਨਨੀ ਮਾਤਾ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੪੪ ਗਾਥਾ]। ਅਪਚ੍ਚਂ ਪੁਤ੍ਤੋਤ੍ਰਜੋ ਸੁਤੋ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੪੦ ਗਾਥਾ]। ਨਾਰਿਯਂ ਦੁਹਿਤਾ ਧੀਤਾ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੪੧ ਗਾਥਾ]। ਜਾਯਾਪਤੀਨਂ ਜਨਨੀ, ਸਸ੍ਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਥ ਤਪ੍ਪਿਤਾ। ਸਸੁਰੋਤਿ ਇਚ੍ਚਾਦਿਕਞ੍ਹਿ ਤੇਸਂ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੪੬ ਗਾਥਾ] ਠਾਨਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਏਤ੍ਥ ਕਮਂ ਵਿਨਾ ਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਗਣਨਪਾਠੇ ਵਿਯ ਸਙ੍ਕਰੋਪਿ ਨ ਕਤੋ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਸਗ੍ਗਦਿਸਾਦਯੋ ਅਤ੍ਥਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਤਂਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਚ ਸਕ੍ਕਵਿਦਿਸਾਦਯੋ ਅਤ੍ਥਾ ਸਕਸਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸਹਿਤਾ ਯਥਾਭਿਧਾਨਂ ਸਰੂਪਪਟਿਪਤਜਮਤ੍ਥਭਿਧੇਯਜਾ, ਤਥਾ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਯਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਨਿ ਚ ਯਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਦਭਿਧਾਨਾਵਸਰੇ ਅਭਿਧੇਯਜਾਨੀਤਿ ਸੁਖੇਨੇਕਤ੍ਰੇਵ ਸਕਲਨਾਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਸਰੂਪਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਯਥਾ ਸਿਯਾਤਿਚ੍ਚੇਤਦਤ੍ਥਂ ਕਮੋ ਅਭਜੁਪਗਮਜਤੇ, ਤਥਾ ਚ ਸਤਜਾਵਸ੍ਸਂ ਸਗ੍ਗਾਦਿਪਰਿਯਾਯੇ ਦਿਵਸਦ੍ਦਾਦਯੋ, ਹਰਾਦਜਵਸਰੇ ਕੁਮਾਰਾਦਯੋ

ਅਭਿਧੇਯਜਾ ਇਤਿ ਕਮਾਨੁਰੋਧੇਨ ਲਿਙ੍ਗਸਙ੍ਕਰੋ ਪਰਿਹਰਿਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜੋ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤੁ ਕਮਂ ਵਿਨਾ ਨੇਹ ਸਙ੍ਕਰੋ ਕਤੋ, ਇਤਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਇਤ੍ਥਿਪ੍ਪਕਰਣਾਦਿਕ੍ਕਮੇਨ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਮਭਿਧਾਨਤੋ, ਤਂ ਯਥਾ – ਈਤਿ ਤ੍ਵਿਤ੍ਥੀ ਅਜਞ੍ਞਞ੍ਞੁ, ਉਪਸਗ੍ਗੋ ਉਪਦ੍ਦਵੋਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੪੦੧ ਗਾਥਾ]। ਅਤ੍ਰ ਹਿ ਯੇ ਤਿਲਿਙ੍ਗਾ, ਤੇ ਤਿਲਿਙ੍ਗਾਵਸਰੇ ਏਵ ਨਿਬਦ੍ਧਾ, ਨ ਗਣਨਪਾਠਾ ਵਿਯ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਸੇਨ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਨੀਯਤੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

> ''ਭੇਦਾਖ੍ਯਾਨਾਯ ਨ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ, ਨੇਕਸੇਸੋ ਨ ਸਙ੍ਕਰੋ।
> ਕਤੋਤ੍ਰ ਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗਾਨ-ਮਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਕਮਂ ਵਿਨਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧.੪]॥

ਇਦਾਨਿ ਲਿਙ੍ਗਵਾਚਕਾਨਂ ਠਾਨਵਸੇਨਤ੍ਥੇਸੁ ਗਮਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਲਿਙ੍ਗਵਾਚਕੇ"**ਚ੍ਚਾਦਿ। **ਗਾਥਾਪਾਦਨੁਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾ** ਗਾਥਾਨਂ ਪਾਦਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾ **ਲਿਙ੍ਗਵਾਚਕਾ** ਅਨੇਕਤ੍ਥਲਿਙ੍ਗਵਾਚਕਾਨਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਦੀਨਿ ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ **ਪੁਬ੍ਬ**ਮਤ੍ਥਂ ਵਾਚਕਵਸੇਨ **ਯਨ੍ਤਿ** ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਅਪਰੇ** ਗਾਥਾਪਾਦਾਨਮਾਦਿਟ੍ਠਾ ਲਿਙ੍ਗਵਾਚਕਾ **ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਯਨ੍ਤਿ** ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ –

> ਫਲੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਬ੍ਬ-ਚਕ੍ਖੁਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਸੁ ਚ।
> ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਮ੍ਹਿ, ਮਗ੍ਗੇ ਚ **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ** [ਅਭਿਧਾਨ ੭੯੪ ਗਾਥਾ]॥

> ਞਾਦੋ ਸਦ੍ਧਾਚੀਵਰਾਦਿ-ਹੇਤ੍ਵਾਧਾਰੇਸੁ **ਪਚ੍ਚਯੋ।**
> ਕੀਲ਼ਾਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾਦੋ, **ਵਿਹਾਰੋ** ਸੁਗਤਾਲਯੇ [ਅਭਿਧਾਨ ੮੫੭ ਗਾਥਾ]॥

> ਖਗ੍ਗੇ ਕੁਰੂਰੇ **ਨੇਤ੍ਤਿਂਸੋ,** ਪਰਸ੍ਮਿਞ੍ਚਾਤ੍ਰ ਤੀਸ੍ਵ**ਮੁ** [ਅਭਿਧਾਨ ੧੦੮੯ ਗਾਥਾ]।
> ਕੁਸਲੇ **ਸੁਕਤਂ** ਸੁਟ੍ਠੁ-ਕਤੇ ਚ **ਸੁਕਤੋ** ਤਿਸੁ [ਅਭਿਧਾਨ ੮੩੮ ਗਾਥਾ]॥

> **ਸਮਯੋ** ਸਮਵਾਯੇ ਚ, ਸਮੂਹੇ ਕਾਰਣੇ ਖਣੇ।
> ਪਟਿਵੇਧੇ ਸਿਯਾ ਕਾਲੇ, ਪਹਾਨੇ ਲਾਭਦਿਟ੍ਠਿਸੁ [ਅਭਿਧਾਨ ੭੭੮ ਗਾਥਾ]॥

ਕਨ੍ਤਾਰੋ ਵਨਦੁਗ੍ਗੇਸੁ [ਅਭਿਧਾਨ ੧੧੦੭ ਗਾਥਾ]।

ਏਤ੍ਥ ਚ –

> ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸੇਸੁ, ਵਿਸਂਯੋਗੇ ਚ **ਕੇਵਲਂ।**
> ਦਲ਼੍ਹਤ੍ਥੇਨਤਿਰੇਕੇ ਚਾ-ਨਵਸੇਸਮ੍ਹਿ ਤਂ ਤਿਸੁ [ਅਭਿਧਾਨ ੭੮੬ ਗਾਥਾ]॥

ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿਂ ਪੁ**ਮੇਕਗ੍ਗੋ**-ਨਾਕੁਲੇ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਿਕੋ [ਅਭਿਧਾਨ ੧੦੩੫ ਗਾਥਾ]।

ਜਲ਼ੇ **ਥੂਲੋ** ਮਹਤਯਪਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੧੦੬੬ ਗਾਥਾ] ਚ੍ਚਾਦੀਸੁ

ਗਾਥਾਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਂ , ਪਾਦਨੁਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਲਿਙ੍ਗਵਾਚਕਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਪਰਤ੍ਥੇਸ੍ਵਪਿ ਗਮਨਭਾਵਤੋ ''ਪੁਬ੍ਬਂ ਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਗਾਥਾਨਂ ਮਜ੍ਝਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਪੁਬ੍ਬਂ ਯਨ੍ਤਿ, ਗਾਥਾਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾ, ਪਾਦਨੁਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾ ਚ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਞ੍ਚ ਯਨ੍ਤੀਤਿ ਯਥਾਲਾਭਯੋਜਨਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

[ਜ] ਇਦਾਨਿ ਵਿਸੇਸਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਸਤ੍ਥਲਹੁਭਾਵਤ੍ਥਂ ਪਰਿਭਾਸਤੇ "**ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਯ**"ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ। ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਯਂ "**ਦ੍ਵੀਸੁ**"ਤਿ ਪਦਂ ਵੇਯਜਂ, ਯਥਾ – ਅਸਨਿ ਦ੍ਵੀਸੁ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੪ ਗਾਥਾ]। **ਸਬ੍ਬਲਿਙ੍ਗੇ** ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯੇ "**ਤੀਸੁ**"ਤਿ ਪਦਂ ਵੇਯਜਂ, ਯਥਾ – ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣੇ ਸੇਟ੍ਠੇ'ਤਿਸਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਮੋ ਤਿਸੁ [ਅਭਿਧਾਨ ੯੪੨ ਗਾਥਾ]। ਏਤ੍ਥ ਚ ਨਿਸਿਦ੍ਧਲਿਙ੍ਗਨਾਮਂ ਪਾਰਿਸੇਸਤੋ ''ਸੇਸਲਿਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਯਜਂ [ਨਿਸਿਦ੍ਧਲਿਙ੍ਗ ਸੇਸਤ੍ਥਂ (ਅਮਰ ੧.੫.)], ਯਥਾ – ਵਸ੍ਸ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾ ਨਿਤ੍ਥੀਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੮੧ ਗਾਥਾ]। ਅਤ੍ਰ ਚੇਕਲਿਙ੍ਗਨਿਸੇਧਬਜਾਖਜਾਨੇਨ ਲਿਙ੍ਗਦ੍ਵਯਵਿਧਾਨਨ੍ਤਿ [ਏਕਲਿਙ੍ਗਨਿਸੇਧਬਜਾਜੇਨ ਲਿਙ੍ਗਦ੍ਵਯਾਭਿਧਾਨਮਿਤਿ (ਅਮਰਕੋਸਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)]।

ਗਨ੍ਥਲਾਹਵਂ ਵਿਧਾਯੇਦਾਨਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਲਾਹਵਤ੍ਥਮਾਹ "**ਅਭਿਧਾਨਨ੍ਤਰਾਰਮ੍ਭੇ**"ਇਚ੍ਚਾਦਿ। **ਅਭਿਧਾਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ** ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਿਧਾਨਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਭੇ ਸਤਿ, **ਤੁ** ਅਨ੍ਤੇ ਯਸ੍ਸ ਅਭਿਧਾਨਸ੍ਸ, **ਅਥ** ਆਦਿ ਯਸ੍ਸ ਅਭਿਧਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਇਦਂ ਅਭਿਧਾਨਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ਵੇਯਜਂ। ਤ੍ਵਨ੍ਤੁਮਥਾਦਿਕਂ ਨਾਮਾਦਿਪਦਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨ ਨ ਸਮ੍ਬਜ੍ਝਤੇਤਿ ਭਾਵੋ। ਤਤ੍ਰ ਨਾਮਪਦਂ ਯਥਾ – ਜਿਨੋ ਸਕ੍ਕੋ ਤੁ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ [ਅਭਿਧਾਨ ੪ ਗਾਥਾ]। ਕੇਸਵੋ ਚਕ੍ਕਪਾਣਜਥ [ਅਭਿਧਾਨ ੧੬ ਗਾਥਾ]। ਮਹਿਸ੍ਸਰੋ ਸਿਵੋ ਸੂਲੀ [ਅਭਿਧਾਨ ੧੬ ਗਾਥਾ]। ਲਿਙ੍ਗਪਦਂ ਯਥਾ – ਪੁਮੇ ਤੁ ਪਣ੍ਹਿ ਪਾਸਣਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੭੭ ਗਾਥਾ]। ਪੁਮੇ ਤੂਤੁ ਰਜੋ ਪੁਪ੍ਫਂ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੩੮ ਗਾਥਾ]। ਸਾ ਤਿਰੋਕਰਣੀਪਜਥ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੯੮ ਗਾਥਾ]। ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਮੁਲ੍ਲੋਚਂ [ਅਭਿਧਾਨ ੨੯੯ ਗਾਥਾ]। ਅਤ੍ਥਪਦਂ ਯਥਾ – ਉਦਰੇ ਤੁ ਤਥਾ ਪਾਚਾ'ਨਲਸ੍ਮਿਂ ਗਹਣੀਤ੍ਥਿਯਂ [ਅਭਿਧਾਨ ੯੭੩ ਗਾਥਾ]। ਪਣੀਤੋ ਤੀਸੁ ਮਧੁਰੇ, ਉਤ੍ਤਮੇ ਵਿਹਿਤੇਪਜਥ। ਅਞ੍ਜਸੇ ਵਿਸਿਖਾਯਞ੍ਚ, ਪਨ੍ਥਿਯਂ ਵੀਥਿ ਨਾਰਿਯਂ [ਅਭਿਧਾਨ ੯੪੦ ਗਾਥਾ]। **ਅਥ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਚਤ੍ਰ ਅਨਨ੍ਤਰਿਯਤ੍ਤੇਨ ਸਕਪਰਿਯਾਯੋਪਲਕ੍ਖਣਤੋ **ਅਥੋ** ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਚ ਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਮ੍ਬਜ੍ਝਤੇ। ਪਾਣਕੋ ਚਾਪਜਥੋ ਉਚ੍ਚਾਲਿਙ੍ਗੋ ਲੋਮਸਪਾਣਕੋਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੬੨੩ ਗਾਥਾ]।

[ਝ] ਇਦਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਨਮਨੁਰੂਪਾਨਮ੍ਪਿ ਪਚੁਰਪ੍ਪਯੋਗਾਨਮੇਵ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਗਹਣਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥਨ੍ਤਰਾਪਸਯੁਤਾਵਸੇਨ ਅਹਂਕਾਰਪੁਬ੍ਬਿਕਾਭਾਵਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਭਿਯਜੋ ਪਯੋਗ**"ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ। **ਸੋਗਤੇ** ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਵਚਨਭੂਤੇ **ਆਗਮੇ** ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ, ਤਞ੍ਹਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਤਿਵਿਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਆਗਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਿਯਜੋ ਪਯੋਗਂ ਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨ ਪਯੁਜ੍ਜਤੇਤਿ **ਪਯੋਗੋ,** ਤਂ **ਆਗਮ੍ਮ** ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕ੍ਵਚਿ ਅਰਞ੍ਞਵਗ੍ਗਾਦੀਸੁ **ਨਿਘਣ੍ਡੁਯੁਤ੍ਤਿਞ੍ਚ** ਨਿਘਣ੍ਡੁਨਾਮਕੇ ਸਤ੍ਥੇ ਆਗਤਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਨੁਰੂਪਂ ਯੁਤ੍ਤਿਞ੍ਚ **ਆਨੀਯ** ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਨਾਮਲਿਙ੍ਗਂ **ਕਥੀਯਤਿ** ਅਨ੍ਤੋਭਾਵੇਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ ਬਹਿਭਾਵੇਨ ਪਕਾਸੀਯਤੇ। ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿ ਜਞ੍ਞਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਤੁਕਾਰਿਯਕਾਰਿਨੋ। ਆਸੀਸਾਯਂ ਵਾ ਅਵਸ੍ਸਮ੍ਭਾਵਿਨੋਪਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤੁਮਾਨਤ੍ਥਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯ ਵਤ੍ਤੁਮਾਨਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਹਿ ਲੋਕੇ ਅਵਸ੍ਸਮ੍ਭਾਵਿਨੋ ਸਿਦ੍ਧਿਮਭਿਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਵਿਨਮਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਤੁਮਾਨਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਤੀਤਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਯਥਾ – ''ਇਦਂ ਮਮਮਪਾਪਯੇ''ਤਿ ਕੋਚਿ ਕੇਨਚਾਭਿਹਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ ਅਵਸ੍ਸਂ ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਪਾਪਿਯਮਾਨਂ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤਿ , ਤਤੋਯੇਵ ''ਆਸੀਸਾਯਂ ਭੂਤਮਿਵ ਚੇ''ਤਿ [ਪਾਣਿਨਿ ੩.੩.੧੩੨] ਤਦਤਿਦੇਸਵਚਨਂ ਪਚ੍ਚਾਖਜਾਯਤੇ।

ਪਣਾਮਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧. ਸਗ੍ਗਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਰਮਤ੍ਥਤ੍ਥਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੋ, ਤੇਸੁ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਥਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤ੍ਥੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਤੇਸੁਪਿ ਓਧਿਸੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਰਤ੍ਤਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਾ ਸੇਟ੍ਠਾ, ਤਤੋਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਵਿਰਾਗੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਦ੍ਵਿਪਦਾਨਞ੍ਚ ਚਕ੍ਖੁਮਾ’’ਤਿ [ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੩; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੨੫]। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ‘‘ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ, ਵਿਰਾਗੋ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ’’ਤਿ [ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ੫.੩੨; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦] ਵਚਨਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਤਾਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਭੇਦਾਨਂ ਦ੍ਵਿਪਦਾਨਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਸੇਟ੍ਠਤ੍ਥਾਭਿਧਾਯਕਾਭਿਧਾਨਭੂਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਤਿਧਾਨਮੇਵ ਪਠਮਂ **ਸਗ੍ਗਕਣ੍ਡਸ੍ਸ** ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਤ੍ਥਿਯਵਸੇਨ [ਸਤ੍ਥਿਯਵਸੇਨ (ਕ॰)] ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਬੁਦ੍ਧੋ**”ਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਜਿਨ**ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਸਬ੍ਬਂ ਬੁਦ੍ਧਵਾਤਿ **ਬੁਦ੍ਧੋ**, ਸਕਮ੍ਮਕਾ ਕਤ੍ਤੁਰਿ **ਤ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਬੁਦ੍ਧਿ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਬੁਦ੍ਧੋ**, ਪਸਂਸਾਯਂ ਯਦਾਦਿਨਾ **ਣ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਦਾਨਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਞਾਣਾਦਯੋ ਵਾ ਦਸ ਬਲਾਨਿ ਯਸ੍ਸੇਤਿ **ਦਸਬਲੋ।** ਸਾਸਤਿ ਵਿਨਯਤਿ ਸਤ੍ਤੇਤਿ **ਸਤ੍ਥਾ।** ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਜਾਨਨਸੀਲਤਾਯ **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ।** ਦ੍ਵਿਪਦਾਨਂ, ਦ੍ਵਿਪਦੇਸੁ ਵਾ ਉਤ੍ਤਮੋ **ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮੋ, ਬੁਦ੍ਧਵਂਸਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** [ਬੁ॰ ਵਂ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭ ਨਿਦਾਨਕਥਾ] ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣਾਯ ਛਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਾਸਸ੍ਸ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਨੇਦਿਸੀ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣਾ ਛਟ੍ਠੀ ਗਮ੍ਯਤੇ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧੋਤਿ? ਸਮਾਸੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਵਿਕਲਾਭਾਵਤੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਛਟ੍ਠਿਯਾਯੇਵ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧੋ, ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਪਨ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸੋ ਪਟਿਸੇਧਨੀਯੋਯੇਵ। ਮੁਨੀਨਂ ਇਨ੍ਦੋ ਰਾਜਾ **ਮੁਨਿਨ੍ਦੋ।** ਪੁਞ੍ਞਞਾਣਭਾਗ੍ਯਾਦਯੋ ਭਗਂ ਨਾਮ, ਤਂਯੋਗਾ **ਭਗਵਾ।** ਨਾਥਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤਂ ਯਾਚਤਿ, ਕਿਲੇਸੇ ਵਾ ਉਪਤਾਪੇਤਿ, ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਹਿਤਂ ਆਸੀਸਤੀਤਿ **ਨਾਥੋ।** ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਤਞਾਣਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਚਕ੍ਖੁਮਾ।** ਸਬ੍ਬਦਾ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਯ ਕਾਯਤੋ ਨਿਚ੍ਛਰਣਵਸੇਨ **ਅਙ੍ਗੀਰਸੋ।** ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਮੁਨਨਤੋ **ਮੁਨਿ**, ਧਮ੍ਮਵਾਦੇਸੁ ਵਾ ਮੋਨਕਰਣਤੋ **ਮੁਨਿ।**

੨. ਲੋਕਾਨਂ, ਲੋਕੇਸੁ ਵਾ ਨਾਥੋ **ਲੋਕਨਾਥੋ।** ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਕਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਉਤ੍ਤਮਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਨਧਿਵਰੋ**, ਸਬ੍ਬਪਰਿਯਨ੍ਤਗਤਤ੍ਤਭਾਵਤ੍ਤਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਧਿਕੋ ਪਤ੍ਥੇਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋਤਿ **ਅਨਧਿਵਰੋ।** ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਏਸਨਤੋ ਗਵੇਸਨਤੋ **ਮਹੇਸਿ**, ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਾ ਈਸੋ ਵਿਭੂਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹੇਸਿ।** ਹਿਤਂ ਵਿਨਯਤਿ ਅਨੁਸਾਸਤੀਤਿ **ਵਿਨਾਯਕੋ**, ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਤ੍ਤੇ ਨੇਤੀਤਿ **ਵਿਨਾਯਕੋ।** ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਸੀਲਤਾਯ ‘‘ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂ’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ।** ਸੋਭਨਂ ਗਤਂ ਞਾਣਮਸ੍ਸ, ਸਂਸਾਰਾ ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਿਯਾ ਗਤਵਾਤਿ **ਸੁਗਤੋ**, ਸਪਰਸੁਖਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਗਤਵਾਤਿ **ਸੁਗਤੋ।** ਭੂਰਿ ਬਹੁਕਾ ਪਞ੍ਞਾ ਯਸ੍ਸ, ਅਨਨ੍ਤਾ ਵਾ ਭੂਰਿਸਮਾ ਪਞ੍ਞਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਭੂਰਿਪਞ੍ਞੋ**, ਅਨਨ੍ਤਾਯ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਸਦਿਸਪਞ੍ਞੋਤ੍ਯਤ੍ਥੋ। ਕਿਲੇਸਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਮਾਰਂ ਜਿਤਵਾਤਿ **ਮਾਰਜਿ।**

੩. ਨਰਾਨਂ ਸੀਹੋ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਮਦ੍ਦਨਸਹਨਤੋ ਵਾ ਨਰੋ ਚ ਸੋ ਸੀਹੋ ਚਾਤਿ **ਨਰਸੀਹੋ**, ਸਹਤੀਤਿ ਸੀਹੋ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬਵਣ੍ਣਾਕਾਰਸ੍ਸੀਕਾਰੋ, ਸੀਹਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵਾ ਨਰੋ ਚ ਸੋ ਸੀਹੋ ਚਾਤਿ **ਨਰਸੀਹੋ।** ਯਥਾ ਹਿ ਸੀਹੋ ਮਿਗਰਾਜਾ ਚਤੂਹਿ ਦਾਠਾਹਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇ ਹਿਂਸਤਿ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਤਥਾ ਭਗਵਾਪਿ ਸੀਲਪਞ੍ਞਾਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਬ੍ਬਂ ਲੋਕਂ ਹਿਂਸਤਿ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ। ਸਬ੍ਬਪੁਰਿਸਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਨਰਵਰੋ**, ਨਰਾਨਂ ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਨਰਵਰੋ**, ‘‘ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਨਰੋ ਸਪਞ੍ਞੋ’’ਤਿ [ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩] ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ **ਨਰ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਰਾਜਪਵਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ**, ਧਮ੍ਮਤੋ ਵਾ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਰਾਜਾ ਜਾਤੋ, ਨਾਧਮ੍ਮਤੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ**, ਧਮ੍ਮੇਨ ਰਾਜਤੀਤਿ ਵਾ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ**, ਧਮ੍ਮਪਾਲਕੋ ਵਾ ਰਾਜਾ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ।** ਮੁਨੀਨਂ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਮਹਾਮੁਨਿ।** ਦੇਵਾਨਂ ਅਤਿਦੇਵੋਤਿ **ਦੇਵਦੇਵੋ**, ਦੇਵਾਨਂ ਅਧਿਕੋ ਵਾ ਦੇਵੋ **ਦੇਵਦੇਵੋ।**

ਲੋਕਾਨਂ ਗਰੁ ਆਚਰਿਯੋ **ਲੋਕਗਰੁ,** ਲੋਕਾਨਂ ਗਰੁਭਾਜਨਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਲੋਕਗਰੁ।** ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਮਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮੀ।** ਯਥਾ ਪੁਰਿਮਕਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵਂ ਗਤਾ, ਤਥਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਗਤੋਤਿ **ਤਥਾਗਤੋ,** ਤਥਾ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਗਤਂ ਞਾਣਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਤਥਾਗਤੋ**ਤ੍ਯਾਦਿਨਾ **ਤਥਾਗਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪਪਞ੍ਚੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੨; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩.੭੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੭੦; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮; ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮; ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩; ਬੁ॰ ਵਂ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨ ਨਿਦਾਨ ਕਥਾ; ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੪; ਪਟਿ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੩੭; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੭; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਭਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧.੧੭੦] ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੪. ਸਯਮੇਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਤਿ, ਅਨਞ੍ਞਬੋਧਿਤੋਤਿ **ਸਯਮ੍ਭੂ।** ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਿਪਰੀਤੇਨ ਸ'ਮਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਅਬੁਜ੍ਝਿ ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ।** ਸੇਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਵਰਪਞ੍ਞੋ।** ਸਤ੍ਤੇ ਸਂਸਾਰਣ੍ਣਵਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਾਰਂ ਨੇਤੀਤਿ **ਨਾਯਕੋ।** ਜਿਤਪਞ੍ਚਮਾਰਤ੍ਤਾ **ਜਿਨੋ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਮਨ੍ਤਭਦ੍ਦ, ਲੋਕਜਿ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞ, ਅਦ੍ਵਯਵਾਦੀ, ਸਿਰੀਘਨ, ਅਕਨਿਟ੍ਠਗ [ਅਕਨਿਟ੍ਠਕ (ਕ॰)], ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕ, ਰਾਗਾਸਨਿ [ਰਾਗਾਰਿ (ਕ॰)], ਤਿਸਰਣ, ਖਸਮ [ਖਣਸਮ (ਕ॰) ਖੇਨ ਆਕਾਸੇਨ ਸਮਾ ਤੁਲ੍ਯਾ ਗੁਣਾ ਯਸ੍ਸ ਸੋ (ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸਟੀਕਾ ੧.੧.੮)], ਗੁਣਾਕਰ, ਮਹਾਸੁਖ, ਵਜਿਰ, ਮੇਤ੍ਤਾਬਲ, ਅਸਮ, ਜਿਤਾਰਿ, ਮਹਾਬੋਧਿ, ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ, ਸੇਤਕੇਤੁ, ਖਜਿ, ਤਿਮੁਤ੍ਤਿ [ਖਜਿਰਵਿਮੁਤ੍ਤਿ (ਕ॰) ਖੇਨ ਆਕਾਸਜਞ੍ਞਾਨੇਨ – ਸੁਞ੍ਞਭਾਵਨਾਯਾਤਿ ਭਾਵੋ – ਜਯਤਿ ਸਂਸਾਰਭਾਵਂ ਯੋ, ਜਿ+ ਕ੍ਵਿਪ ਸੁਞ੍ਞਵਾਦੀਨਂ ਬੋਦ੍ਧਾਨਂ ''ਸੁਞ੍ਞਂ ਸਬ੍ਬਮੇਵ'' ਇਤ੍ਯਾਕਾਰਭਾਵਨਾਯ ਸਂਸਾਰਭਾਵਜਯਨਤੋ ਤਥਾਭਾਵੋ (ਸਦ੍ਦਕਪ੍ਪਦ੍ਦੁਮ)], ਦਸਭੂਮਿਸ੍ਸਰ, ਪਞ੍ਚਞਾਣ, ਬਹੁਕ੍ਖਮ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ, ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸੀ, ਮਹਾਬਲ, ਸਬ੍ਬਬੋਧ [ਸਮ੍ਬੋਧਧਮ੍ਮ (ਕ॰)], ਧਮ੍ਮਕਾਯ, ਸਂਗੁਤ੍ਤ, ਅਰਹ, ਦ੍ਵਾਦਸਕ੍ਖ, ਵੀਤਰਾਗਾਦੀਨਿਪਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ [ਇਮਾਨਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਾਨਿ ਪਾਯਸੋ ਅਮਰਕੋਸਤੋ, ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸਾਭਿਧਾਨਤੋ ਚ ਗਹਿਤਾਨਿ]। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਤੋ ਚ ਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਤੋ ਚ ਭਦ੍ਦੋ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ **ਸਮਨ੍ਤਭਦ੍ਦੋ**ਤ੍ਯਾਦੀਨਿ ਚ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

> ''ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ, ਸਗੁਣੇਨ ਮਹੇਸਿਨੋ।
> ਗੁਣੇਨ ਨਾਮਮੁਦ੍ਧੇਯ੍ਯਂ, ਅਪਿ ਨਾਮਸਹਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ [ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੧੩; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੩; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੭੬; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮]॥

ਤਤ੍ਥ **ਉਦ੍ਧੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਪਿ ਨਾਮਸਹਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਨਾਮਸਹਸ੍ਸੇਹੀਤ੍ਯਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਨਾਮਕਥਾ।

ਸਕ੍ਕਾਦਿਸਤ੍ਤਕਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਪਞ੍ਚਮਾਰੇ ਜੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ **ਸਕ੍ਕੋ,** ਭਗਿਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਕਰਣਤੋ ਵਾ ਲੋਕਮਰਿਯਾਦਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ, ਸਾਕਿਯਰਾਜੂਨਂ ਪੁਬ੍ਬਰਾਜਾਨੋ, ਤੇਸਂ ਵਂਸਭੂਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ ''ਸਕ੍ਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਸ੍ਸ ਚ ਜਾਤਿਸਮਨਨ੍ਤਰਂ ਨਿਧਯੋ ਰਤਨਾਨਿ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੀਤਿ **ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਕਤਂ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵਾ ਲੋਕਾਨਂ ਸਿਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਥਾ ਏਤੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨਾਤਿ **ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ।** ਸੁਦ੍ਧਂ ਓਦਨਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਿ।** ਗੋਤਮਵਂਸਸ੍ਸ ਕਪਿਲਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ ਸਿਸ੍ਸਤਾਯ ਸਕ੍ਯਾ ਗੋਤਮਾ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਗੋਤਮਵਂਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਗੋਤਮੋ।**

੫. ਸਕ੍ਯਵਂਸਾਵਤਿਣ੍ਣੋ [ਸਕ੍ਯਵਂਸਾ ਪਿਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋ (ਕ॰)] ਸਕ੍ਯਮੁਨਿ ਯੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੋ **ਸਕ੍ਯਸੀਹੋ,** ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਸਕ੍ਯਸੀਹੋ।** ਸਕ੍ਯਕੁਲਤੋ ਜਾਤੋ ਮੁਨਿ **ਸਕ੍ਯਮੁਨਿ।** ਸੂਰਿਯਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ **ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੂ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਆਦਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧੁ ਞਾਤੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਮਾਯਾਦੇਵੀਸੁਤ, ਮਹਾਸਮਣ, ਕਲਿਸਾਸਨਾਦੀਨਿ [ਕੁਲਿਸਾਸਨਾਦੀਨਿ (ਕ॰) ਕਲਿਮ੍ਹਿ ਯੁਗੇ ਸਾਸਨਂ ਅਨੁਸਾਸਨਂ ਯਸ੍ਸ ਸੋ, ਅਥਵਾ ਕਲਿਮ੍ਹਿ ਪਾਪੇ ਵਿਵਾਦੇ ਵਾ ਸਾਸਨਂ ਹਿਤਸਾਧਨਂ ਯਸ੍ਸ ਸੋ (ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸਟੀਕਾ ੧.੧.੧੧)] ਗੋਤਮਪਰਿਯਾਯਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੬. **ਮੋਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ**ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਿ ਛਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਨਾਮਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨ ਵਾ ਰਾਗਾਦੀਹੀਤਿ **ਮੋਕ੍ਖੋ।** ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਾਗਾਦਯੋਤਿ **ਨਿਰੋਧੋ,** ਰੁਨ੍ਧਤਿ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਰੋਧੋ, ਕਿਲੇਸੋ, ਸੋ ਏਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਨਿਰੋਧੋ।** ਵਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਤਿ ਵਾ ਏਤੇਨ ਰਾਗਗ੍ਗਿਆਦਿਕੋਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ।** ਯਥਾ ਪਕਤਿਦੀਪੋ ਨਦੀਸੋਤੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਦਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਦੀਪੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਦੀਪੋ,** ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਾ ਪਦੀਪਸਦਿਸਭਾਵਕਰਣਤੋ ਦੀਪੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਦੀਪੋ,** ‘‘ਨਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਧੀਰਾ ਯਥਯਂ ਪਦੀਪੋ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦਿਪ੍ਪਤਿ ਵਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸੇਵ ਪਕਾਸਤੀਤਿ ਦੀਪੋ। ਤਣ੍ਹਾਨਂ ਖਯਹੇਤੁਤ੍ਤਾ **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ।** ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ, ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਵਾ **ਪਰਂ।** ਤਾਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ ਅਪਾਯਾਦਿਤੋਤਿ **ਤਾਣਂ।** ਨਿਲੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਂਸਾਰਭਯਭੀਰੁਕਾਤਿ **ਲੇਣਂ।** ਨਤ੍ਥਿ ਦੀਘਰਸ੍ਸਾਦਿਕਂ ਰੂਪਂ ਸਣ੍ਠਾਨਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਰੂਪਂ,** ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਅਰੂਪਂ।** ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਸਨ੍ਤਕਰਣਤ੍ਤਾ **ਸਨ੍ਤਂ।** ਰਾਗਕ੍ਖਯਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਅਵਿਪਰੀਤਤ੍ਤਾ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਸਚ੍ਚਂ।** ਨਤ੍ਥਿ ਆਲਯੋ ਤਣ੍ਹਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਨਾਲਯਂ।**

੭. ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨ ਸਙ੍ਖਰੀਯਤੇਤਿ **ਅਸਙ੍ਖਤਂ।** ਸਿਵਂ ਖੇਮਭਾਵਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਸਿਵਂ,** ਸਂਸਾਰਭੀਰੁਕੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਸਿਵਂ,** ਯਦਾਦਿਨਾ ਵਪਚ੍ਚਯੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਮਤਂ ਮਰਣਂ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਅਧਿਗਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਮਤਨ੍ਤਿ **ਅਮਤਂ।** ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਤਾਯ **ਸੁਦੁਦ੍ਦਸਂ।** ਪਰੇਹਿ ਉਤ੍ਤਮੇਹਿ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਅਯਿਤਬ੍ਬਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਪਰਾਯਣਂ,** ਪਰਤੋ ਵਾ ਅਯਿਤਬ੍ਬਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਪਰਾਯਣਂ,** ਸਂਸਾਰਸਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਞਸਭਾਵਵਸੇਨ ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਥੋ, ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਪਰਾਯਣਂ।** ਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਓਧਿਸੋ ਕਿਲੇਸੇ ਸਰਨ੍ਤਿ ਹਿਂਸਨ੍ਤਿ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ **ਸਰਣਂ,** ਅਰਿਯਾਨਂ ਵਸਿਤਗੇਹਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਸਰਣਂ।** ਈਤਿ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਪਵਾਸੋ ਚ ਤੇ ਯਤ੍ਥ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਅਨੀਤਿਕਂ,** ਸਤ੍ਤੇ ਸਂਸਾਰਂ ਨੇਤੀਤਿ ‘‘ਨੀਤੀ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਵਾ **ਅਨੀਤਿਕਂ।** ਆਸਵਾਨਂ ਅਨਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ **ਅਨਾਸਵਂ।** ਨਿਚ੍ਚਟ੍ਠੇਨ **ਧੁਵਂ,** ਧਵਤਿ ਵਾ ਮਗ੍ਗਾਨਮਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਧੁਵਂ,** **“ਧੁ** ਗਤਿਥੇਰਿਯੇਸੂ’’ਤਿ ਹਿ **ਕਾਤਨ੍ਤਧਾਤੁ।** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਸਭਾਵਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ **ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।** ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਕਤਤ੍ਤਾ **ਅਕਤਂ।** ਸਦਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਅਪਲੁਜ੍ਜਨਸਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ **ਅਪਲੋਕਿਤਂ।** ‘‘ਇਤਂ ਗਤੇ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਤੇ’’ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲੋਕਸਭਾਵੇਨ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਲੋਕਿਤਂ, ਤਬ੍ਭਾਵਾਪਗਮਨਤੋ **ਅਪਲੋਕਿਤਂ।** ਸਣ੍ਹਟ੍ਠੇਨ **ਨਿਪੁਣਂ,** ਯੇਨ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਓਧਿਸੋ ਕਿਲੇਸੇ ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਪੁਨਨ੍ਤਿ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਨਿਪੁਣਂ।** ਨ ਕਦਾਚਿਪਿ ਯਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਵਿਨਾਸੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ **ਅਨਨ੍ਤਂ।** ਖਰਨ੍ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਖਰਾ, ਸਙ੍ਖਤਾ, ਤੇ ਯਤ੍ਥ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਅਕ੍ਖਰਂ,** ਖਰਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਤਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ **ਅਕ੍ਖਰਂ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਸਙ੍ਖਤਨ੍ਤ੍ਯਾਦਿਕਾ ਗਾਥਾ **ਰੁਚਿਰਾ** ਨਾਮ।

੮. ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਖਯਕਾਰਣਤ੍ਤਾ **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯੋ।** ਬ੍ਯਾਬਾਧਤੀਤਿ ਬ੍ਯਾਬਾਧੋ, ਸੋ ਏਵ ਬ੍ਯਾਬਾਦੋ, ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਬ੍ਯਾਬਜ੍ਜਂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਨਾਦ੍ਯਤ੍ਥੋ, ਤਂ ਯਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ **ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਜਂ,** ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਤ੍ਥ ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦਾ, ਸਙ੍ਖਤਾ, ਤੇਸਂ ਭਾਵੋ ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝਂ, ਸਙ੍ਖਤਾਨਂ ਵਿਨਸ੍ਸਨਭਾਵੋ, ਤਂ ਯਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ **ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਚ ਦ੍ਯਸ੍ਸ **ਜ੍ਝ**ਕਾਰੋ। ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਾਨਮਭਾਵਤੋ **ਵਿਵਟ੍ਟਂ।** ਨਿਬ੍ਭਯਟ੍ਠੇਨ **ਖੇਮਂ,** ਖਯਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤੇਨ ਰਾਗਗ੍ਗਿਆਦਯੋਤਿ **ਖੇਮਂ।** ਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤਾਯ, ਵਿਸਂਯੋਗਤਾਯ ਚ **ਕੇਵਲਂ।** ਅਪਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਅਪਵਗ੍ਗੋ।** ਯਸ੍ਮਾ ਰਾਗੋ ਵਿਗਤੋ, ਸੋ **ਵਿਰਾਗੋ।** ਪਧਾਨਭਾਵਂ ਨੀਤਂ **ਪਣੀਤਂ।** ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਗਤੇ ਅਰਿਯਾਨਂ ਚੁਤਂ ਚਵਨਨ੍ਤਿ **ਅਚ੍ਚੁਤਂ।** ਅਰਿਯੇਹਿ ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਪਦਂ।**

੯. ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਯੋਗਾ ਖਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੋ।** ਪਾਰੇਤਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਪਂ ਸਮੇਤੁਨ੍ਤਿ **ਪਾਰਂ,** ‘‘ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਪਤਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’ਲਂ ਸਮੇਤਵੇ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਗਤਾ ਸਂਸਾਰਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਰਾ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਵਾ ਪਾਰਂ। ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਮੁਚ੍ਚਨਤੋ **ਮੁਤ੍ਤਿ,** ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਿਯਾ ਪਨ ‘‘ਸਰੀਰੇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮੁਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਿਲੇਸਸਮਨਤੋ **ਸਨ੍ਤਿ।** ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਏਤਾਯ ਰਾਗਾਦਿਮਲੇਹੀਤਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ** । ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤੋ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ।** ਅਸਙ੍ਖਤਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਨਿਜ੍ਜੀਵਟ੍ਠੇਨ,

ਸਨ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਧਾਰਣਤੋ ਵਾ ਧਾਤੂਤਿ **ਅਸਙ੍ਖਤਧਾਤੁ।** ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਏਤਾਯ ਰਾਗਾਦਿਮਲੇਹੀਤਿ **ਸੁਦ੍ਧਿ।** ਆਵੁਣੋਤਿ ਸੰਸਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਮਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤਿ, ਤਣ੍ਹਾ, ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ।**

੧੦. ਖੀਣਾਸਵਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਰਹਨ੍ਤੇ। ਖੀਣਾ ਆਸਵਾ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਖੀਣਾਸਵੋ।** ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯਾਭਾਵਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਸੇਕ੍ਖੋ।** ਵਿਗਤੋ ਰਾਗੋ ਯਸ੍ਮਾਤਿ **ਵੀਤਰਾਗੋ।** ਸੰਸਾਰਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਰੇ ਹਤਵਾਤਿ **ਅਰਹਾ,** ‘‘ਅਰਹ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

ਦੇਵਲੋਕਾਦਿਪਞ੍ਚਕਂ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਦੇਵਾਨਂ ਲੋਕੋ ਭਵਨਂ **ਦੇਵਲੋਕੋ।** ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤੁਜਤ੍ਰ **ਦਿਵੋ।** **ਅਜ** ਗਤਿਯਂ, ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਠਿਤਿਯਂ, ਚਿਰਂ ਠਿਯਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗੋ, ਠਾਨਂ, ਸੋਭਨੋ ਅਗ੍ਗੋ **ਸਗ੍ਗੋ,** ਪੁਵ੍ਵੇਨ ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਜੀਯਤੇਤਿ **ਸਗ੍ਗੋ।** ਤਯੋ ਦੇਵਾ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤੁਜਤ੍ਰੇਤਿ **ਤਿਦਿਵੋ।** ਪਧਾਨਤੋ ਹਿ ਤੀਹਿ ਹਰਿਹਰਬ੍ਰਹ੍ਮੇਹਿ ਬਜਪਦੇਸੋ। ਤਿਦਸਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਆਲਯੋ ਠਾਨਨ੍ਤਿ **ਤਿਦਸਾਲਯੋ।** ਕੇਚਿ ਪਨ “**ਦੇਵਲੋਕਾ**ਦਿਤ੍ਤਯਂ ਸਗ੍ਗਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, **ਤਿਦਿਵਾ**ਦਿਦ੍ਵਯਂ ਤਾਵਤਿਂਸਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਅਮਰਕੋਸਾ**ਦੀਸੁ ਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਗਹਣਤੋ ਨ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਨਾਕ, ਸੁਰਲੋਕ, ਤਿਪਿਟ੍ਠਪ [ਵਿਸਨ੍ਤਿ ਸੁਕਤਿਨੋ ਅਸ੍ਮਿਂ ਇਤਿ ਪਿਟ੍ਠਪਂ ਪਿਸੋਦਰਾਦਿ ਤਿਦਸਾਨਂ ਪਿਟ੍ਠਪਧਿਤਿ ਦਸਸਦ੍ਦਲੋਪੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)], ਅਵਰੋਹ, ਫਲੋਦਯ [ਫਲਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਫਲਸ੍ਸ ਉਦਯੋ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਗਜਟ੍ਠਾਨਂ (ਤਿਕਣ੍ਡਟੀਕਾ)], ਮਨ੍ਦਰ, ਸੋਰਿਕ, ਸਕ੍ਕਭਵਨ, ਖਂ, ਨਭਾਦੀਨਿ ਦੇਵਲੋਕਸਾਮਞ੍ਞਾਨਿ ਇਧਾਨਾਗਤਾਨਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੧੧-੧੨. ਤਿਦਸਾਦਿਚਤੁਦ੍ਦਸਕਂ ਦੇਵਤਾਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਜਾਤੀਸੁ [ਜਾਤਿਜਾਤੀਸੁ (ਕ॰)] ਵੁਤ੍ਤਾਸੁ ਬਜਤ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਬਜਤ੍ਤੀਨਂ ਬਹੁਤ੍ਤਾ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਜਾਤਿਸਤ੍ਤਾਵਿਨਾਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਦਸਾ ਪਰਿਮਾਣਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਤਿਦਸਾ।** ਏਤੇ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਦਯੋ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧਿਵਿਪਰਿਣਾਮਖਯੇਹਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਯਾ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚ। ਮਰਣਂ ਮਰੋ, ਸੋ ਯੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇ **ਅਮਰਾ।** ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾਦੀਹਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੀਤਿ **ਦੇਵਾ।** ਵਿਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਨ ਸੁਪਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਬੁਧਾ,** ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਜਾਤਿਂ ਵਿਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਵਿਬੁਧਾ।** ਸੁਧਾਭੋਜਨਭੁਞ੍ਜਨਸੀਲਤਾਯ **ਸੁਧਾਸਿਨੋ।** ਸਮੁਦ੍ਦਟ੍ਠਾ [ਅਮਤਮਥਨੇਟ੍ਠਾ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)] ਸੁਰਾ ਅਤ੍ਥਿ ਯੇਸਂ, ਤੇ **ਸੁਰਾ,** ਸੁਰਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੀਤਿ **ਸੁਰਾ,** ਸੁਖੇਨ ਰਮਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਸੁਰਾ।** ਦੀਘਾਯੁਕਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਮਰਨ੍ਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਮਰੂ।** ਦਿਵੋ ਦੇਵਲੋਕੋ ਓਕੋ ਆਸਯੋ ਯੇਸਂ ਤੇ **ਦਿਵੋਕਾ।** ਸੁਧਾਹਾਰਸ੍ਸ ਪਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਅਮਤਂ ਪਿਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਮਤਪਾ,** ਅਮਤੋਸਧਂ ਵਾ ਪਿਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਮਤਪਾ।** ਸਗ੍ਗੇ ਵਸਨਸੀਲਤ੍ਤਾ **ਸਗ੍ਗਵਾਸਿਨੋ।** ਸਦਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਯਤ੍ਤਾ ਨਿਰਾਕਤਾ ਜਰਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਨਿਜ੍ਜਰਾ।** ਨ ਨਿਮਿਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨਿਮਿਸਾ,** ਭਮੁਕਾ ਨਿਚ੍ਚਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਜ੍ਝੋ। ਦਿਵੇ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਦਿਬ੍ਬਾ।** ਦੇਵਾ ਏਵ **ਦੇਵਤਾ,** ਸਕਤ੍ਥੇ **ਦੇਵ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਤਾ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਦੇਵਤਾ ਏਵ **ਦੇਵਤਾਨਿ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਨਿਪਚ੍ਚਯੋ। ‘‘ਅਪ੍ਪੁਮੇ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਸਕਤ੍ਥਿਕਵਸੇਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ, ਦੁਤਿਯਸਕਤ੍ਥਿਕਵਸੇਨ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਦੁਤਿਯਸਕਤ੍ਥਿਕਵਸੇਨੇਵ ਵਾ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਕ੍ਖੇ ਯਦਾਦਿਨਾ ਨਿਕਾਰਾਦੇਸੋ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ ‘‘ਦੇਵਤਾਨਿ ਪੁਮੇ ਵਾ’’ਤਿ [ਅਮਰ ੧.੯] ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਦੇਵਤਾਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਨਪੁਂਸਕੇਤਿ। **ਟੀਕਾਯਞ੍ਚ** ‘‘ਸਕਤ੍ਥਿਕਾ ਪਕਤਿਤੋ ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਾਨਿ ਅਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ [ਦੇਵੋ ਏਵ ਦੇਵਤਾ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਤਾ, ਸਕਤ੍ਥਿਕਾ ਅਪਿ ਪਚ੍ਚਯਾ ਪਕਤਿਤੋ ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਾਦਜਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇ, ਅਪੀਤਿ ਇਤ੍ਥਿਤ੍ਤਂ ਦੇਵਤਾ ਏਵ ਦੇਵਤਂ ਪਞ੍ਞਾਦਿਤ੍ਤਾ ਅਣ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)] ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਕਤ੍ਥਿਕਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਸਕਤ੍ਥਿਕਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਪਕਤਿਤੋ**ਤਿ ਪਠਮਸਕਤ੍ਥਿਕਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ, ਇਤਰਥਾ **ਤਾ**ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤਾਯ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਮੇਵ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਸੁਪਬ੍ਬਾ, ਸੁਮਨਾ, ਤਿਦਿਵੇਸਾ, ਆਦਿਤੇਯ੍ਯਾ, ਦਿਵਿਸਦਾ, ਲੇਖਾ, ਅਦਿਤਿਨਨ੍ਦਨਾ, ਆਦਿਚ੍ਚਾ, ਰਿਭਵੋ [ਵਿਭਵਾ (ਕ॰), ਰਿਕਾਰੋ ਦੇਵਮਾਤਾ ਸਿਯਾ ਇਤਿ ਤਿਕਣ੍ਡੇ, ਤਤੋ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)] ਅਸੋਪ੍ਪਾ, ਅਮਚ੍ਚਾ [ਮਰਣਂ ਮਤਿ ਇਤਿ ਤਿ, ਮਤਿਯਂ ਭਵਾ ਮਚ੍ਚਾ... ਨ ਮਚ੍ਚਾ ਅਮਚ੍ਚਾ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)], ਅਮਤਾਸਨਾ, ਅਗ੍ਗਿਮੁਖਾ, ਹਵਿਭੋਜਨਾ, ਗਿਰਬ੍ਬਾਣਾ, ਦਾਨਵਾਰਯੋ, ਬਿਨ੍ਦਾਰਕਾ, ਪੂਜਿਯਾ, ਚਿਰਾਯੁਕਾ, ਸਗ੍ਗਿਨੋ, ਨਭੋਸਦਾਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਦੇਵਤਾਨਂ ਸਾਮਞ੍ਞਨਾਮਾਨੇਵ।

੧੩. **ਸਿਦ੍ਧਾਦਯੋ** ਇਮੇ **ਦੇਵਯੋਨਿਯੋ** ਦੇਵਪ੍ਪਭਵਾ ਦੇਵਵਂਸਾ ਏਤੇਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਦੇਵਾਨਮੇਵ ਆਦਿਕਾਰਣਤ੍ਤਾ। ਅਣਿਮਾਦਿਗੁਣੋਪੇਤਤ੍ਤਾ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਾ ਅਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਿਦ੍ਧੋ।** ਯਸ੍ਸ ਭਾਸਾਯ ਬ੍ਰੂਹਤਿ ਕਥਾ, ਸੋ ਭੂਤੋ , ਪਿਸਾਚਪ੍ਪਭੇਦੋ ਅਧੋਮੁਖਾਦਿ। ਵਚਨਤ੍ਥੇ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰੂਹਨ੍ਤਿ ਕਥਾ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਭੂਤੋ**ਤਿ। ਗਨ੍ਧਂ ਅਬ੍ਬਤਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ,** ਦੇਵਗਾਯਨਾ ''ਹਾਹਾ ਹੂਹੂ'' ਪਭੁਤਯੋ [ਅਮਰ ੧.੫੫]। ਨਿਧਯੋ ਗੁਯ੍ਹਤੀਤਿ **ਗੁਯ੍ਹਕੋ,** ਸਞ੍ਞਾਯਂ ਕੋ, ਮਣਿਭਦ੍ਦਾਦਿਕੋ ਕੁਵੇਰਾਨੁਚਰੋ। **ਯਕ੍ਖ** ਪੂਜਾਯਂ, ਯਕ੍ਖੀਯਤੇ ਪੂਜੀਯਤੇਤਿ **ਯਕ੍ਖੋ,** ਕੁਵੇਰਾਦਿਕੋ। ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਰਕ੍ਖਸੋ,** ਵਿਭੀਸਣਾਦਿ। ਕੁਮ੍ਭਪ੍ਪਮਾਣਣ੍ਡਤਾਯ **ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡੋ।** ਪਿਸਿਤਂ ਮਂਸਂ ਅਸਤਿ ਭਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਪਿਸਾਚੋ,** ਸਕੁਨਿ ਸਕੁਨ੍ਤਿਆਦਿਕੋ ਕੁਵੇਰਾਨੁਚਰੋ, ਯਦਾਦਿਨਾ ਪਿਸਿਤਸ੍ਸ ਪਿਭਾਵੋ, **ਅਸ**ਸ੍ਸ ਚ **ਸਾਚਾ**ਦੇਸਭਾਵੋ [ਪਾਣਿਨਿ ੬.੩.੧੦੯; ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪਞ੍ਚਿਕਾ ੧.੪੭]। **ਆਦਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਧਰ, ਅਪਸਰ, ਕਿਨ੍ਨਰੇ ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਵਿਜ੍ਜਂ ਗੁਲਿਕਾਞ੍ਜਨਮਨ੍ਤਾਦਿਕਂ ਧਰਤੀਤਿ **ਵਿਜ੍ਜਾਧਰੋ।** ਅਪਸਾਰਯਨ੍ਤਿ ਖਲਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਪਸਰਾ,** ਉਬ੍ਬਸਜਾਦਿਕਾ ਸੁਰਵੇਸਿਯੋ [ਅਮਰ ੧.੫੫], **ਅਪਸਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਜਾਤਿਯਂ ਸਯਂ ਬਹੁਤ੍ਤਂ, ਬਜਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤੁ ਤਦਵਯਵੇ ਵਾ ਸਯਂ, ਤਥਾ ਚ ਬਹੁਤ੍ਤਂਵ। ਵ**ਨਾਦਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਕਦਾਚਿ ਜਾਤਿਯਂ ਪਯੁਜ੍ਜਤੇ, ਕਦਾਚਿ ਬਜਤ੍ਤਿਯਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਾ ਜਾਤਿਯਂ, ਤਦਾ ਬਜਤ੍ਤਿਗਤਂ ਸਙ੍ਖਜਮਾਦਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਯਦਾ ਬਜਤ੍ਤਿਯਂ ਪਯੁਜ੍ਜਤੇ, ਤਦਾ ਤਂਬਜਤ੍ਤਾਵਯਵਾਨਂ ਪਾਣਿਪਾਦਾਦੀਨਂ ਬਹੁਤ੍ਤਸਙ੍ਖਜਮਾਦਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਵ**ਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਤੁ ਜਾਤਿਗਤੇਕਸਙ੍ਖਜਾਵਿਸਿਟ੍ਠਦਬ੍ਬਾਭਿਧਾਨਤੋ ਧਵਾਦਿਬਜਤ੍ਤਿਗਤਜਾਤਜਾਭਿਧਾਨਤੋ ਵਾ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਿ **ਅਪਸਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਾਮਨਾਦਿਮਤੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਬਹੁਵਚਨੇ ਚ, ਤਦਞ੍ਞੇਸਂ ਪਨ ਮਤੇਨ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਯਂ ਵਚਨਦ੍ਵਯੇ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਸ੍ਸਮੁਖਨਰਸਰੀਰਤ੍ਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਨਰੋ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾ ਨਰੋ, ਨਰਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਕਿਨ੍ਨਰੋ।** ਏਤਾ ਦੇਵਯੋਨਿਯੋ। ਗਣਦੇਵਤਾ ਪਨ –

> ''ਆਦਿਚ੍ਚਾ ਵਿਸ੍ਸ ਵਸਵੋ, ਤੁਸਿਤਾ'ਭਸ੍ਸਰਾ'ਨਿਲਾ।
> ਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਸਾਧਜਾ ਚ, ਰੁਦ੍ਦਾ ਚ ਗਣਦੇਵਤਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧.੧੦]॥

ਅਮਰਕੋਸੇ ਕਥਿਤਾ॥

> ਤਤ੍ਰਾਦਿਚ੍ਚਾ ਦ੍ਵਾਦਸਕਾ, ਵਿਸ੍ਸੁਦੇਵਾ ਦਸ ਠਿਤਾ।
> ਵਸਵੋ ਅਟ੍ਠਸਙ੍ਖਜਾਤਾ, ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਤੁਸਿਤਾ ਮਤਾ॥

> ਆਭਸ੍ਸਰਾ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ, ਵਾਤਾ ਪਣ੍ਣਾਸੇਕੂਨਕਾ।
> ਮਹਾਰਾਜਿਕਨਾਮਾਯੋ, ਦ੍ਵਿਸਤਂ ਵੀਸਤਾਧਿਕਾ॥

> ਸਾਧਜਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਿਖ੍ਯਾਤਾ, ਰੁਦ੍ਦਾ ਚੇਕਾਦਸ ਠਿਤਾ।
> ਸਮਯਨ੍ਤੁਰਤੋ ਏਤਾ, ਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾ ਗਣਦੇਵਤਾ॥

੧੪. **ਪੁਬ੍ਬਦੇ**ਵਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਸੁਰੇ। ਪੁਬ੍ਬਂ ਦੇਵਾ **ਪੁਬ੍ਬਦੇਵਾ,** ਦੁਤਿਯਾਸਮਾਸੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ ਦੇਵਾ **ਪੁਬ੍ਬਦੇਵਾ,** ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਜੇਤੇ ਦੇਵਪੁਰੇ ਠਿਤਾ, ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਸਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਤਤੋ ਚਾਲਿਤਾ। ਸੁਰਾਨਂ ਰਿਪੂ ਸਤ੍ਤਵੋ **ਸੁਰਰਿਪੂ।** ਸੁਰਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ **ਅਸੁਰਾ,** ਦੇਵਾ ਵਿਯ ਨ ਸੁਰਨ੍ਤਿ ਨ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਸੁਰਾ,** ਸਮੁਦ੍ਦਟ੍ਠਾ ਵਾ ਸੁਰਾ ਦੇਵੇਹਿ ਅਭਜੁਪਗਤਾ, ਨਾਸੁਰੇਹੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਰਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਸੁਰਾ**ਤਿ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਿਯਾ। ਦਨੁਨਾਮਾਯ ਮਾਤੁਯਾ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਦਾਨਵਾ। ਦਨੁ** ਨਾਮ ਤੇਰਸਸੁ ਰਕ੍ਖਸਦੁਹਿਤੀਸੁ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਦੁਹਿਤੁ ਨਾਮਂ। ਏਤੇ ਪੁਬ੍ਬਦੇਵਾਦਯੋ ਸਦਾ **ਪੁਮੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਦੇਚ੍ਚਾ, ਦੇਤੇਯਜਾ, ਦਨੁਜਾ, ਇਨ੍ਦਾਰੀ, ਸੁਰਦਿਸਾ, ਸੁਕ੍ਕਸਿਸ੍ਸਾ, ਦਿਤਿਸੁਤਾ, ਪੁਬ੍ਬਜਾਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਅਸੁਰਸ੍ਸ ਸਾਮਞ੍ਞਨਾਮਾਨਿ।

ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਾ ਅਸੁਰਪ੍ਪਭੇਦਾ। ਸੁਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਙ੍ਗਾਮਤ੍ਥਂ ਅਤੁਨੋ ਬਲਕਾਯਾਨਂ ਪਹਾਰਂ ਆਯੁਧਂ ਦਦਾਤੀਤਿ ਪਹਾਰਦੋ, ਸੋ ਏਵ **ਪਹਾਰਾਦੋ।** ਸਂ ਪਸਤ੍ਥੋ ਵਰੋ ਜਾਮਾਤਾ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਸਮ੍ਬਰੋ,** ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਕ੍ਕੋ ਜਾਮਾਤਾ [ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੫੬], ਪੁਞ੍ਞਾਹਰੀਸੁ ਵਾ

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸੰਵੁਣੋਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਬਰੋ।** ਬਲਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਬਲੀ, ਅਤਿਸਯਬਲਕਾਯਤ੍ਤਾ ਵਾ ਬਲੀ, ਸੋ ਏਵ **ਬਲਿ,** ''ਬਲਿਆਦਯੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਸੇਪਿ ਸਨ੍ਧਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਆਦਿ**ਨਾ ਮਚ੍ਛਸਕੁਣਾਦਿਕੇਪਿ ਕੁਞ੍ਜਾਦਿਕੇਪਿ ਅਸੁਰਭੇਦੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੧੫. **ਪਿਤਾਮਹਾ**ਦਜਟ੍ਠਕੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿ। ਪਿਤੂਨੰ ਪਜਾਪਤੀਨੰ ਲੋਕਪਿਤੂਨਮ੍ਪਿ ਪਿਤਾ **ਪਿਤਾਮਹੋ, ਆਮਹ**ਪਚ੍ਚਯੋ [ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ ੪.੩੮]। ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਨੰ ਪਿਤੁਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤਾ **ਪਿਤਾ,** ਸਬ੍ਬਲੋਕੰ ਵਾ ਪਾਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਪਿਤਾ, ਰਿਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਮਹਨ੍ਤਸਰੀਰਤਾਯ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਬ੍ਰਹ** ਵੁਡ੍ਢਿਯੰ **ਮ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਲੋਕਾਨੰ ਈਸੋ ਇਨ੍ਦੋ **ਲੋਕੇਸੋ।** ਕਮਲਸਮ੍ਭਵਤ੍ਤਾ **ਕਮਲੰ,** ਪਦੁਮੰ। ਤੰ ਆਸਨਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਮਸ੍ਸ **ਕਮਲਾਸਨੋ।** ਹਿਰਞ੍ਞੰ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੰ ਅਣ੍ਡੰ ਹਿਰਞ੍ਞੰ, ਤਸ੍ਸ ਗਬ੍ਭੋ ਭੂਣੋ [ਗੁਣੋ (ਕ॰)] **ਹਿਰਞ੍ਞਗਬ੍ਭੋ।** ਞਾਨਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸੁਰਾਨੰ ਜੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਸੁਰਜੇਟ੍ਠੋ।** ਪਜਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਤਿ ਸਾਮਿਭੂਤੋ **ਪਜਾਪਤਿ,** ਪਜੰ ਪਾਲੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਪਜਾਪਤਿ।** ਅਤ੍ਰਭੂ, ਪਰਮੇਟ੍ਠਿ, ਸਯਮ੍ਭੂ, ਚਤੁਰਾਨਨੋ, ਧਾਤਾ, ਕਮਲਯੋਨਿ, ਦੁਹਿਣੋ, ਵਿਰਿਞ੍ਚਿ, ਸਜਿਤਾ, ਵੇਧਾ, ਵਿਧਾਤਾ, ਵਿਧਿ, ਹੰਸਰਥੋ, ਵਿਰਿਞ੍ਚੋ, ਪਪਿਤਾਮਹੋ ਇਚ੍ਚਾਦਯੋਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਾਮਾਨਿ।

੧੬-੧੭. **ਵਾਸੁਦੇਵਾ**ਦਿਪਞ੍ਚਕੰ ਕਣ੍ਹੇ। ਵਸੁਦੇਵਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚੰ **ਵਾਸੁਦੇਵੋ।** ਮਚ੍ਚਾਨੰ ਜੀਵਿਤੰ ਹਰਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਹਰਿ।** ਕਣ੍ਹਗੁਣਯੋਗਤੋ **ਕਣ੍ਹੋ।** ਕੇਸਿੰ ਨਾਮ ਅਸੁਰੰ ਹਤਵਾਤਿ **ਕੇਸਵੋ,** ਈਕਾਰਸ੍ਸ **ਅ**ਕਾਰੋ, **ਹਨ**ਸ੍ਸ ਚ ਵੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

> ''ਯਸ੍ਮਾ ਤਯਾ ਹਤੋ ਕੇਸੀ,
> ਤਸ੍ਮਾ ਮੇ ਸਾਸਨੰ ਸੁਣ।
> ਕੇਸਵੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ,
> ਸੇਯਜੋ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ]॥

ਚਕ੍ਕੰ ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਅਸ੍ਸ **ਚਕ੍ਕਪਾਣਿ।** ਵਿਸਣੁ [ਪਿਣ੍ਹੁ (ਕ॰)], ਨਾਰਾਯਨੋ, ਵੇਕੁਣ੍ਠੋ, ਦਾਮੋਦਰੋ, ਮਾਧਵੋ, ਸਮ੍ਭੂ, ਦੇਚ੍ਚਾਰਿ, ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਕ੍ਖੋ, ਗੋਵਿਨ੍ਦੋ, ਗਰੁਲ਼ਦ੍ਧਜੋ, ਪੀਤਮ੍ਬਰੋ, ਅਚ੍ਚੁਤੋ, ਮਙ੍ਗਲੋ, ਸਿਙ੍ਗੀ, ਜਨਾਦ੍ਦਨੋ, ਉਪੇਨ੍ਦੋ, ਇਨ੍ਦਾਵਰਜੋ, ਚਤੁਭੁਜੋ, ਪਦ੍ਮਨਾਭੋ, ਮਧੁਰਿਪੁ, ਤਿਵਿਕ੍ਕਮੋ, ਦੇਵਕੀਨਨ੍ਦਨੋ, ਸੋਰੀ, ਸਿਰੀਪਤਿ, ਪੁਰਿਸੋਤ੍ਤਮੋ, ਵਨਮਾਲੀ, ਬਲਿਧੰਸੀ, ਕੰਸਾਰਾਤਿ, ਅਧੋਕ੍ਖਜੋ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਭਰੋ, ਕੇਟਭਜਿ [ਕੇਟਭੰ ਜਿਤਵਾ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)], ਵਿਧੁ, ਸਸਬਿਨ੍ਦੁ, ਸਿਰੀਕਰੋ, ਸਿਰੀਵਰਾਹੋ, ਅਜਿਤੋ, ਪਰਪੁਰਿਸੋ, ਸਿਰੀਗਬ੍ਭੋ, ਛਬਿਨ੍ਦੁ, ਅਨਨ੍ਤੋ, ਨਰਕਜਿ, ਕੇਸਰੋ, ਜਾਤਿਕੀਲੋ, ਨਰਸੀਹੋ, ਪੁਰਾਣਪੁਰਿਸੋ, ਨਲਿਨੇਸਯੋ, ਵਾਸੁ, ਨਰਾਯਨੋ, ਪੁਨਬ੍ਬਸੁ, ਸਬ੍ਬਰੂਪੋ, ਧਰਣੀਧਰੋ, ਵਾਮਨੋ, ਏਕਸਿਙ੍ਗੋ, ਸੋਮਗਬ੍ਭੋ, ਆਦਿਦੇਵੋ, ਆਦਿਵਰਾਹੋ, ਸੁਵਣ੍ਣਬਿਨ੍ਦੁ, ਸਦਾਯੋਗੀ, ਸਨਾਤਨੋ, ਰਾਹੁਮੁਦ੍ਧਭਿਦੋ , ਕਾਲ਼ਨੇਮਿ, ਪਣ੍ਡਵੋ, ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ, ਸਤਾਨਨ੍ਦੋ, ਪਜਾਨਾਥੋ, ਸੁਯਾਮੁਨੋਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਵਿਸਣੁਨਾਮਾਨਿ। ਅਸ੍ਸ ਪਨ ਪਿਤੁ ਨਾਮਾਨਿ ਵਸੁਦੇਵੋ, ਆਨਕਦੁਨ੍ਦੁਭਿ [ਅਮਰ ੧.੨੩] ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ। ਰਥਵਾਹੋ ਪਨਸ੍ਸ ਦਾਰੁਕੋ ਨਾਮ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੧.੧.੩੪]। ਮਨ੍ਤੀ ਪਨ ਪਵਨਬਜਾਧਿ ਨਾਮ [ਮਨ੍ਤੀ ਪਵਨਬਜਾਮਿ ਉਦ੍ਧਵੋ (ਤਿਤਣ੍ਡਸੇਸ ੧.੧.੩੫) ਪਵਨਬਜਾਧਿ… ਉਦ੍ਧਵੋ ਇਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਿਣ੍ਹੁਸ੍ਸ ਮਨ੍ਤਿਨੋ (ਕਟੀਕਾ)]।

ਮਹਿਸ੍ਸਰਾਦਿਛਕ੍ਕੰ ਹਰੇ। ਮਹਨ੍ਤੋ ਇਸ੍ਸਰੋ ਵਿਭੂਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਿਸ੍ਸਰੋ।** ਗੁਣਾਵਤ੍ਤਾਰਹਿਤੋ ਸਮ੍ਪਤਿ ਪਰਮਾਨਨ੍ਦਰੂਪਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰੋ ਸਮਤਿ ਭਵਤੀਤਿ **ਸਿਵੋ,** ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ **ਅ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਇਤ੍ਤੰ, **ਮ**ਸ੍ਸ ਵੋ ਚ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਦਾਦਿਨਾ ਵਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਸੂਲਪਾਣਿਤ੍ਤਾ **ਸੂਲੀ।** ਇਟ੍ਠੇ ਪਭਵਤੀਤਿ **ਇਸ੍ਸਰੋ,** ਇਸ੍ਸਤਿ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਇਸ੍ਸਰੋ।** ਪਸੂਨੰ ਪਮਥਾਨੰ ਪਤਿ **ਪਸੁਪਤਿ।** ''ਪਸੁ ਮਿਗਾਦੋ ਛਗਲੇ, ਪਮਥੇਪਿ ਪਸੁ ਪੁਮੇ''ਤਿ ਰੁਦ੍ਦੋ [ਰਭਸੋ (ਕ॰)]। ( ) [(ਗੁਣੇ) (ਕ॰)] ਵਿਸਿਟ੍ਠਤਮੋਗੁਣਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੰ ਹਰਤੀਤਿ **ਹਰੋ।** ਵੁ**ਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੰ। ਸਮ੍ਭੁ, ਈਸੋ, ਸਬ੍ਬੋ, ਈਸਾਨੋ, ਸਙ੍ਕਰੋ, ਚਨ੍ਦਸੇਖਰੋ, ਭੂਤੇਸੋ, ਖਣ੍ਡਪਰਸੁ, ਗਿਰੀਸੋ, ਮਚ੍ਚੁਞ੍ਜਯੋ, ਪਿਨਾਕੀ, ਪਮਥਾਧਿਪੋ, ਉਗ੍ਗੋ, ਕਪਦ੍ਦਿ, ਸਿਰੀਕਣ੍ਠੋ, ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਠੋ, ਕਪਾਲਭਰੋ, ਵਾਮਦੇਵੋ, ਮਹਾਦੇਵੋ, ਵਿਰੂਪਕ੍ਖੋ, ਤਿਲੋਚਨੋ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਨੀਲਲੋਹਿਤੋ, ਮਾਰਹਰੋ, ਭਗ੍ਗੋ, ਤਜਮ੍ਬਕੋ, ਤਿਪੁਰਨ੍ਤਕੋ, ਗਙ੍ਗਾਧਰੋ, ਅਨ੍ਧਕਰਿਪੁ, ਬਜੋਮਕੇਸੋ, ਭਵੋ, ਭੀਮੋ, ਰੁਦ੍ਦੋ, ਉਮਾਪਤਿ, ਭਗਾਲੀ, ਕਪਿਸਞ੍ਜਨੋ, ਹੀਰੋ, ਪਞ੍ਚਾਨਨੋ, ਖਕੁਨ੍ਤਲੋ, ਗੋਪਾਲਕੋ, ਪਿਙ੍ਗਕ੍ਖੋ [ਵਿਭਙ੍ਗੋ (ਕ॰)], ਕੂਟਕਰੋ,

ਚਨ੍ਦਾਪੀਲ਼ੋ, ਮਹਾਨਟੋ, ਸਮੀਰੋ, ਹੋ, ਨਨ੍ਦਿਵਡ੍ਢਨੋ, ਗੁਲ਼ਾਕੇਸੋ [ਮਿਗੂਹੋ (ਕ॰)], ਮਿਹਿਰਾਣੋ, ਮੇਘਵਾਹਨੋ, ਸੁਪ੍ਪਤਾਪੋ [ਸੁਪ੍ਪਸਾਦੋ (ਕ॰)], ਉ, ਥਾਣੂ [ਉਪਾਣ੍ਡੋ (ਕ॰)], ਸਿਪਿਵਿਟ੍ਠੋ, ਕੀਲੋ, ਧਮ੍ਮਵਾਹਨੋਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਹਰਨਾਮਾਨਿ।

ਕੁਮਾਰਾਦਿਤ੍ਤਯਂ ਹਰਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੇ। **ਕੁਮਾਰ** ਕੀਲ਼ਾਯਂ, ਕੁਮਾਰੇਤਿ ਕੀਲ਼ਤੀਤਿ **ਕੁਮਾਰੋ,** ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸਿਕੋ, ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸਿਕੋ। ''ਬਾਲੋ ਚ ਸੋਲ਼ਸ ਭਵੇ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਖਣ੍ਡਤਿ ਦਾਨਵਬਲਨ੍ਤਿ **ਖਨ੍ਦੋ, ਣ੍ਡਸ੍ਸ ਨ੍ਦੋ।** ਸਤ੍ਤਿਂਪਹਰਣਵਿਸੇਸਂ ਧਰਤੀਤਿ **ਸਤ੍ਤਿਧਰੋ,** ਪਭਾਵੁਸ੍ਸਾਹਮਨ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਾ ਸਤ੍ਤਿਤ੍ਤਯਂ ਧਰਤੀਤਿ **ਸਤ੍ਤਿਧਰੋ। ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ –

''ਕਤ੍ਤਿਕੇਯਯੋ ਮਹਾਸੇਨੋ,
ਸਰਜਾਤੋ ਛਲ਼ਾਨਨੋ।
ਪਬ੍ਬਤੀਨਨ੍ਦਨੋ ਖਨ੍ਦੋ,
ਸੇਨਾਨੀ ਅਗ੍ਗਿਭੂ ਗੁਹੋ॥

ਬਾਹੁਲੇਯਯੋ ਤਾਰਕਜਿ,
ਵਿਸਾਖੋ ਸਿਖਿਵਾਹਨੋ।
ਛਮਾਤੁਰੋ ਸਤ੍ਤਿਧਰੋ,
ਕੁਮਾਰੋ ਕੋਞ੍ਚਦਾਰਣੋ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧.੪੧-੨] ਵੁਤ੍ਤਂ॥

੧੮-੨੧. ਸਕ੍ਕਾਦੀਨਿ ਵੀਸਤਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਅਸੁਰੇ ਜੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣਾਤੀਤਿ **ਸਕ੍ਕੋ।** ਪੁਰੇ, ਪੁਰਂ ਵਾ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਪੁਰਿਨ੍ਦਦੋ** । ਦੇਵਾਨਂ ਰਾਜਾ **ਦੇਵਰਾਜਾ।** ਵਜਿਰਂ ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਅਸ੍ਸ **ਵਜਿਰਪਾਣਿ।** ਸੁਜਾਯ ਅਸੁਰਕਞ੍ਞਾਯ ਪਤਿ **ਸੁਜਮ੍ਪਤਿ।** ਬਹੂਨਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਚਿਨ੍ਤਿਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖੋ।** ਮਹਤਂ ਦੇਵਾਨਂ ਇਨ੍ਦੋ ਰਾਜਾ **ਮਹਿਨ੍ਦੋ,** ਦੇਵੇਹਿ ਮਹਿਤਬ੍ਬੋ ਵਾ ਇਨ੍ਦੋ ਰਾਜਾ **ਮਹਿਨ੍ਦੋ,** ਮਹਨ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ਇਨ੍ਦੋ ਚਾਤਿ ਵਾ **ਮਹਿਨ੍ਦੋ।** ਵਜਿਰਂ ਆਵੁਧਂ ਯਸ੍ਸ **ਵਜਿਰਾਵੁਧੋ, "ਵਜਿਰਾਯੁਧੋ"**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਵਸੂਨਿ ਰਤਨਾਨਿ ਸਨ੍ਤਜਸ੍ਸੇਤਿ **ਵਾਸਵੋ।** ਦਸਸਤਾਨਿ ਨਯਨਾਨਿ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਦਸਸਤਨਯਨੋ।** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦੇਵਲੋਕਾਨਂ ਅਧਿਪਤਿਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਤਿਦਿਵਾਧਿਭੂ।** ਸੁਰਾਨਂ ਨਾਥੋ **ਸੁਰਨਾਥੋ।** ਵਜਿਰਂ ਹਤ੍ਥੇ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਵਜਿਰਹਤ੍ਥੋ।** ਭੂਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਤਿ **ਭੂਤਪਤਿ।** ਮਹਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਮਘਵਾ। ਮਹ** ਪੂਜਾਯਂ, **ਹਸ੍ਸ ਘਵੋ।** ਕੋਸਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਧਨਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ, ਸੋ **ਕੋਸਿਯੋ,** ''ਕੋਸਿਯਗੋਤ੍ਤਤਾਯ ਕੋਸਿਯੋ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਨ੍ਦਤਿ ਪਰਮਿਸ੍ਸਰਿਯੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤੇਤਿ **ਇਨ੍ਦੋ।** ਵਤ੍ਰਂ ਨਾਮ ਅਸੁਰਂ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ **ਵਤ੍ਰਭੂ।** ਪਾਕੋ ਨਾਮਵਤ੍ਰਾਸੁਰਸ੍ਸ ਭਾਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨਤੋ ਨਿਗ੍ਗਹਤੋ **ਪਾਕਸਾਸਨੋ।** ਵਿਡਂ ਬਜਾਪਕਂ ਓਜੋ ਏਤਸ੍ਸ **ਵਿਡੋਜੋ।** ਸੁਨਾਸੀਰੋ, ਪੁਰਨ੍ਦਰੋ, ਲੇਖਾਸਭੋ [ਲੇਖਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਉਸਤੋ ਉਤ੍ਤਮੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)], ਦਿਵਪਤਿ, ਸੁਰਪਤਿ, ਬਲਾਰਾਤਿ, ਸਚੀਪਤਿ, ਜਮ੍ਭਭੇਦੀ, ਹਰਿਹਯੋ, ਨਮੁਚਿਸੂਦਨੋ, ਸਂਕਨ੍ਦਨੋ, ਮੇਘਵਾਹਨੋ, ਆਖਣ੍ਡਲੋ [ਆਖਣ੍ਡਯਤਿ ਪਰਬਲਂ ਉਸਾਦਿਤ੍ਤਾ ਕਲਚ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)], ਕੋਸਿਕੋ, ਸੁਰਗਾਮਣੀ, ਨਾਕਨਾਥੋ, ਹਰੀ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਅਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ **ਸੁਜਾਤਾ** ਨਾਮ। ਸੁਖੇਨ ਜਾਤਾ, ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਵਾ ਜਾਤਿ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਸੁਜਾਤਾ।** ਪੁਲੋਮਜਾ, ਸਚੀ, ਇਨ੍ਦਾਣੀ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਸਕ੍ਕਭਰਿਯਾਯ ਨਾਮਾਨਿ।

ਅਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪੁਰਂ **ਮਸਕ੍ਕਸਾਰਾ**ਦਯੋ ਤਯੋ ਭਵੇ। ਮੇ ਚ ਸਕ੍ਕੋ ਚ ਮਸਕ੍ਕਾ, ਤੇ ਸਰਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੀਲ਼ਾਵਸੇਨਾਤਿ **ਮਸਕ੍ਕਸਾਰਾ,** ਮਹਿਸ੍ਸਰਾਦੀਨਂ ਪਰਿਸਾਨਂ, ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਚ ਕੀਲ਼ਾਨੁਭਵਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਜਤ੍ਥੋਤਿ **ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਖੁਤ੍ਤਿਟੀਕਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਙ੍ਗਹਟੀਕਾਯਂ** ਪਨ ''ਮਸਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਸੋਕਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਸੁਰਪੁਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਤੇਸਂ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਮਸਕ੍ਕਸਾਰੋ, ਵਸੋਕਸਾਰੋਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਮਰਾ ਏਤਿਸ੍ਸਂ ਸਨ੍ਤਿ ਅਮਰਵਤੀ, ਸਾ ਏਵ **ਅਮਰਾਵਤੀ,** ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ [ਪਾਣਿਨੀ ੬.੩.੧੧੯]।

ਅਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦੋ **ਵੇਜਯਨ੍ਤੋ** ਨਾਮ। ਵੇਜਯਨ੍ਤੀ ਪਟਾਕਾ ਪਸਤ੍ਥਾ, ਭੂਤਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਵੇਜਯਨ੍ਤੋ।**

ਅਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸਭਾ **ਸੁਧਮ੍ਮਾ** ਮਤਾ। ਸੋਭਨੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਧਮ੍ਮਾ,** ਦੇਵਮਣ੍ਡਪੋ।

੨੨. **ਤਸ੍ਸ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਰਥੋ ਵੇਜਯਨ੍ਤੋ ਨਾਮ। ਵੇਜਯਨ੍ਤੀਨਾਮਾਯ ਪਟਾਕਾਯ ਯੋਗਤੋ **ਵੇਜਯਨ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਸ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ **ਸਾਰਥਿ** ਸੂਤੋ ਮਾਤਲਿਨਾਮ। ਮਤਲਸ੍ਸ [ਮਾਤਲਾਯ (ਕ॰)] ਅਪਚ੍ਚਂ **ਮਾਤਲਿ, ਤਸ੍ਸ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਗਜੋ ਏਰਾਵਣੋ ਨਾਮ, ਇਰਾਵਣੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋ, ਤਤ੍ਰਜਾਤੋ **ਏਰਾਵਣੋ** [ਇਰਾਵਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਜਾਤੋ (ਏਰਾਵਤੋ), ਸੇਸੇ ਅਣ... ਪਿਸੋਦਰਾਦਿਤ੍ਤਾ ਣਤ੍ਤੇ ਏਰਾਵਣੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)]। **ਤਸ੍ਸ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸਿਲਾਸਨਂ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੋ ਨਾਮ। ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣਕਮ੍ਬਲਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੋ।** ਸਿਲਾ ਪਾਸਾਣੋ ਏਵ ਆਸਨਂ **ਸਿਲਾਸਨਂ।**

੨੩. **ਤਸ੍ਸ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ ਸੁਵੀਰ, ਜਯਨ੍ਤਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਅਤਿਸਯੇਨ ਸੂਰਤ੍ਤਾ **ਸੁਵੀਰੋ।** ਅਸੁਰੇ ਜਯਤੀਤਿ **ਜਯਨ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਸ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਨਨ੍ਦਾ ਨਾਮ ਭਵੇ। ਨਨ੍ਦੀਯਤੀਤਿ **ਨਨ੍ਦਾ।** ਪੋਕ੍ਖਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਦੁਮਂ, ਸਲਿਲਞ੍ਚ, ਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਯਤੀਤਿ **ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ,** ਪੋਕ੍ਖਰੇਨ ਵਾ ਸੁਨ੍ਦਰੇਨ ਅਣ੍ਣੇਨ ਜਲੇਨ ਸਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣ੍ਣੀ, ਸਾ ਏਵ **ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ। ਤਸ੍ਸ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ **ਵਨਾਨਿ** ਉਯ੍ਯਾਨਾਨਿ **ਨਨ੍ਦਨਾ**ਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ। ਨਨ੍ਦਯਤੀਤਿ **ਨਨ੍ਦਨਂ।** ਨਾਨਾਦਿਬ੍ਬਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ **ਮਿਸ੍ਸਕਂ।** ਨਾਨਾਲਤਾਹਿ ਵਲ੍ਲੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਚਿਤ੍ਤਲਤਾ,** ਨਾਨਾਵਿਰਾਗਵਣ੍ਣਵਿਚਿਤ੍ਤਾਯ ਵਾ ਲਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਚਿਤ੍ਤਲਤਾ,** ਦੇਵਤਾਨਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾਸਾ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਾ, ਆਸਾਵਤੀ ਨਾਮ ਲਤਾ, ਸਾ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਲਤਾ। ਦੇਵਤਾਨਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਲਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਲਾ, ਦਿਬ੍ਬਰੁਕ੍ਖਾ, ਤੇਸਂ ਸਮੂਹੋ **ਚਿਤ੍ਤਲਤਾ,** ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਨਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਯਥਾ ''ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿ। ਫਾਰੁਸਕਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਫਾਰੁਸਕਂ।**

੨੪. **ਅਸਨਜਾ**ਦਿਤ੍ਤਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ **ਆਯੁਧਂ।** ਅਸ੍ਸਤੇ ਭੁਜ੍ਜਤੇ ਲੋਕਧਾਤੁਕਮਨੇਨਾਯੁਧੇਨਾਤਿ **ਅਸਨਿ,** ਅਯਂ **ਅਸਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ **ਦ੍ਵੀਸੁ** ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਕੁਲਿਮ੍ਹਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਸੇਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕੁਲਿਸਂ,** ਕੁਲਿ ਹਤ੍ਥੋ ਭੁਜਾਦਲੋਤਿ ਹਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ** [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੬.੨੬]। ਕੁਯਂ ਵਾ ਪਥਵਿਯਂ ਲਿਸਤਿ ਤਨੁ ਭਵਤੀਤਿ **ਕੁਲਿਸਂ। ਵਜ** ਗਤਿਯਂ, ਵਜਤੇਵ ਨ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤੇ ਯਸ੍ਸ ਗਮਨਂ ਕੇਨਚੀਤਿ **ਵਜਿਰਂ, ਇਰ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਵਜਿਰਸਹਚਰਣਤੋ **ਕੁਲਿਸ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇ। ਭਿਦੁਰਂ, ਪਵਿ, ਸਤਕੋਟਿ, ਸੁਰੁ, ਸਮ੍ਬੋ, ਦਮ੍ਭੋਲਿਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਵਜਿਰਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ **ਭਿਦੁਰਂ** ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇ, **ਪਵਿ**ਆਦਯੋ ਪੁਮੇ।

ਰਮ੍ਭਾ ਚ ਅਲਮ੍ਬੁਸਾ ਚ ਇਚ੍ਚਾਦਿਕਾ ਦੇਵਿਤ੍ਥਿਯੋ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਚ੍ਛਰਾਵਿਸੇਸਾ ਹਿ ਏਤਾ। ਅਚ੍ਛੋ ਨਿਮ੍ਮਲਵਣ੍ਣੋ ਏਤਾਸਮਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ। "ਅਪਸਰਾ"**ਤਿਪਿ ਏਤਾਸਮੇਵ ਸਾਮਞ੍ਞਸਞ੍ਞਾ। ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਰਤਿਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਰਮ੍ਭਾ,** ਰਂ ਕਾਮਗ੍ਗਿਂ ਭਨ੍ਤਿ ਦੀਪਯਨ੍ਤਿ ਜਾਲੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਰਮ੍ਭਾ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। ਕਾਮਰਤਿਵਸੇਨ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਸਾਪੇਤੁਂ ਅਲਂ ਸਮਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਲਮ੍ਬੁਸਾ,** ਅਸ੍ਸੁਕਾਰੋ। ਦੇਵਾਨਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਦੇਵੀਭੂਤਾ ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ **ਦੇਵਿਤ੍ਥਿਯੋ।**

''ਪਞ੍ਚਸਿਖੋ, ਹਾਹਾ, ਹੂਹੂ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ ਨਾਮ। ਪਞ੍ਚ ਸਿਖਾ ਚੂਲ਼ਾ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਪਞ੍ਚਸਿਖੋ।** ''ਹਾ''ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਿਤਂ ਧਨਿਂ [ਨਿਨ੍ਨਿਭਦ੍ਧਨਿਂ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)] ਜਹਤੀਤਿ **ਹਾਹਾ।** ''ਹੂ''ਤਿ ਗੀਤਵਿਸੇਸਸਦ੍ਦਂ ਹੂਯਤੇਤਿ **ਹੂਹੂ।** ਗਨ੍ਧਂ ਅਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ,** ਗਾਯਨਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮੋ ਏਤੇਸਂ **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ, ਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬ੍ਬੋ।**

੨੫. **ਵਿਮਾਨਾ**ਦਿਦ੍ਵਯਂ ਵਿਮਾਨੇ। ਦੇਵਾਨਮਾਕਾਸੇ ਗਮਨਂ ਯੇਨ ਤਂ **ਵਿਮਾਨਂ,** ਵਿਗਤਂ [ਵਿਨਾ (ਕ॰)] ਮਾਨਂ ਉਪਮਾਨਮਸ੍ਸ **ਵਿਮਾਨਂ।** ਵਿਹੇ ਆਕਾਸੇ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਬਜਮ੍ਹਂ, ਹ**ਕਾਰਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ **ਅਮ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਵਿਮਾਨਬਜਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦਾ ਦ੍ਵੇਪਿ **ਅਨਿਤ੍ਥਿਯਂ** ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਪੀਯੂਸਾਦਿਤ੍ਤਯਂ ਅਮਤੇ। ਪੀਯਤੇਤਿ **ਪੀਯੂਸਂ,** ''ਅਮਤਪਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਉਸ**ਪਚ੍ਚਯੋ [ਉਣਾਦਿ ੪.੭੬ ਣ੍ਵਾਦਿ ੨੧੫ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ''ਪੀਯੂਸ''ਮਿਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]। **"ਪੇਯੂਸੋ"**ਤਿਪਿ ਨਾਮਮਸ੍ਸ। ਨ ਮਤਂ ਮਰਣਮਨੇਨ **ਅਮਤਂ।** ਸੁਖੇਨ ਧਯਨ੍ਤਿ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਤਿ **ਸੁਧਾ।** ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਮਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਯਞ੍ਞਸੇਸਪੀਯੂਸਸਲਿਲਘਤਾਦੀਸੁ ਨਪੁਂਸਕੇ , ਧਨ੍ਵਨ੍ਤਰਿਦੇਵਾਦੀਸੁ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ, ਗਲੋਞ੍ਝਾਭਯਾਮਲਕਜਾਦੀਸੁ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਤਿ ਤੀਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ [ਅਮਤਂ ਯਞ੍ਞਸੇਸੇ ਚ, ਪੀਯੂਸੇ ਸਲਿਲੇ ਘਤੇ ਅਯਾਚਿਤੇ ਚ ਮੋਕ੍ਖੇ ਚ, ਨਾ ਧਨ੍ਵਨ੍ਤਰਿਦੇਵਸੁ ਅਮਤਾ ਮਾਗਧੀਪਥ੍ਯਾ ਗੁਲੁਚ੍ਯਾਮਲਕੀਸੁ ਚ (ਮੇਦਿਨੀਕੋਸ ੧੬ ੭੭-੮)], ਤਂਸਹਚਰਣਤੋ **ਪੀਯੂਸ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ। **ਸੁਧਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਅਮਤਨੁਹੀਲੇਪਾਦੀਸੁਪਿ ਨਿਚ੍ਚਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋਵ [ਸੁਧਾ ਲੇਪੋ'ਮਤਂ ਨੁਹੀ (ਅਮਰ ੨੩.੧੦੧)]।

ਸਿਨੇਰੁਆਦਿਪਞ੍ਚਕਂ ਪਬ੍ਬਤਰਾਜੇ। **ਸਿਨਾ** ਸੋਚੇਯ੍ਯੇ, ਸਿਨਾਤਿ ਸੋਚੇਤਿ ਦੇਵੇਤਿ **ਸਿਨੇਰੁ, ਏਰੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਮੀ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਮਿਨਾਤਿ ਹਿਂਸਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਚ੍ਚਤਰਟ੍ਠੇਨਾਤਿ **ਮੇਰੁ, ਰੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਤਿਦਿਵਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦੇਵਲੋਕਾਨਂ ਆਧਾਰੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ **ਤਿਦਿਵਾਧਾਰੋ।** ਦੇਵੇ ਨਯਤੀਤਿ **ਨੇਰੁ। ਸੁਮੇਰੂ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਨਾਮਂ ਵਡ੍ਢਿਤਂ। ਹੇਮਦ੍ਰਿ, ਰਤਨਸਾਨੁ, ਸੁਰਾਲਯਾਦੀਨਿਪਿ ਪਬ੍ਬਤਰਾਜਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

੨੬. **ਯੁਗਨ੍ਧਰਾ**ਦੀਨਿ ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਪਰਿਭਣ੍ਡਪਬ੍ਬਤਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ। ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਯੁਗਂ ਧਾਰੇਤਿ ਤਦੁਬ੍ਬੇਧਮਗ੍ਗਚਾਰਿਤ੍ਤਾਤਿ **ਯੁਗਨ੍ਧਰੋ।** ਈਸਂ ਮਹਿਸ੍ਸਰਂ ਧਾਰੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾਤਿ **ਈਸਧਰੋ।** ਕਰਵੀਰਾ ਅਸ੍ਸਮਾਰਕਾ ਬਹਵੋ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਰਵੀਰੋ,** ਕੇ ਵਾ ਮਯੂਰਾ ਰਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਕਰਵੀਰੋ,** ''ਕਰਵੀਕੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਇਧਾਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋਯੇਵਤ੍ਥੋ, ਕਰਵੀਕਸਕੁਣਾ ਵਾ ਬਹਵੋ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਰਵੀਕੋ।** ਸੁਦਸ੍ਸਨਾ ਓਸਧਿਵਿਸੇਸਾ ਬਹੁਕਾ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਸੁਦਸ੍ਸਨੋ,** ਸੁਖੇਨ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਸੁਦਸ੍ਸਨੋ** , ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸੁਦਸ੍ਸਨੋ।** ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਤਚਕ੍ਕਾਨਂ ਨੇਮਿਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਨੇਮਿਨ੍ਧਰੋ,** ਨੇਮਿਭਾਵੇਨ ਵਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਨੇਮਿਨ੍ਧਰੋ,** ਨੇਮਿਂ ਵਾ ਰਥਦ੍ਰੁਮਂ ਧਾਰੇਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਾਤਿ **ਨੇਮਿਨ੍ਧਰੋ।** ਵਿਨਤਾ ਨਾਮ ਸੁਪਣ੍ਣਮਾਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਵਿਨਤਕੋ**ਤਿ **ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ।** ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਾ ਵਾ ਨਤਾ ਨਦਿਯੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਿਨਤਕੋ।** ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣਾ ਸਜ੍ਜਦੁਮਾ ਬਹਵੋ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣੋ,** ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣਸਦਿਸਕੂਟਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣੋ। ਕੁਲਾਚਲਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਸਿਨੇਰੁਆਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਪਬ੍ਬਤਾ ਅਚਲਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਪਬ੍ਬਤਾਨਂ ਕੁਲਾਨਿ ਯੋਨਿਯੋ ਪਭਵਾ, ਏਤੇ ਚ ਸਿਨੇਰੁਆਦਯੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਮੁਗ੍ਗਤਾ, ਸਬ੍ਬਬਾਹਿਰੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣੋ। **ਨਿਮਿਜਾਤਕੇ** ਪਨ –

''ਸੁਦਸ੍ਸਨੋ ਕਰਵੀਕੋ, ਈਸਧਰੋ ਯੁਗਨ੍ਧਰੋ।
ਨੇਮਿਨ੍ਧਰੋ ਵਿਨਤਕੋ, ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣੋ ਗਿਰਿ ਬ੍ਰਹਾ''ਤਿ [ਜਾ॰ ੨.੨੨.੫੬੮]॥

ਵਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ, ਤਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਤਕੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋਤਿ ਏਵਮਞ੍ਞੋਯੇਵਾਨੁਕ੍ਕਮੋ ਕਥਿਤੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਕਥਿਤੋ, ਨਾਮਭੇਦਮਤ੍ਤਕਤੋਯੇਵ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭੇਦੋ, ਨਾਤ੍ਥਭੇਦਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

੨੭. ਆਕਾਸਵਾਹੀਗਙ੍ਗਾਯਂ ਮੇਰੁਸਿਙ੍ਗੋਬ੍ਭਵਾਯਂ **ਮਨ੍ਦਾਕਿਨ੍ਯਾ**ਦਿਨਾਮਤ੍ਤਯਂ। ਮਨ੍ਦਂ ਅਕਿਤ੍ਤਂ ਸੀਲਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਨ੍ਦਾਕਿਨੀ।** ਆਕਾਸੇ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਗਙ੍ਗਾ **ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਾ।** ਸੁਰਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਨਦੀ **ਸੁਰਨਦੀ। ਸੁਰਦੀਘਿਕਾ**ਤਿਪਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ।

੨੮. **ਕੋਵਿਲ਼ਾਰਾ**ਦਿਤ੍ਤਯਂ ''ਫਲਹਰੋ''ਤਿਖ੍ਯਾਤੇ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੇ। ਕੁਂ ਪਥਵਿਂ ਵਿਦਾਰਯਤਿ ਮੂਲੇਨਾਤਿ **ਕੋਵਿਲ਼ਾਰੋ, ਦਸ੍ਸ ਲ਼ੋ।** ਪਰਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਛਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ।** ਪਾਰਿਨੋ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਜਾਤੋ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਪਾਰਿਜਾਤਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ **ਕੋ।** ਪਾਰਿਭਦ੍ਦੋ, ਨਿਮ੍ਬਤਰੁ, ਮਨ੍ਦਾਰੋਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੋ ਚ ਸਨ੍ਤਾਨੋ ਚ ਆਦਿਨਾ ਮਨ੍ਦਾਰੋ ਪਾਰਿਜਾਤਕੋ ਚ ਹਰਿਚਨ੍ਦਨਞ੍ਚ ਏਤੇ ਪਞ੍ਚ **ਦੇਵਦ੍ਰੁਮਾ** [ਅਮਰ ੧.੫੩] ਦੇਵਤਰਵੋ ਦੇਵਭੂਮੀਸ੍ਵੇਵ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਕਪ੍ਪੋ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖੋ ਜਞ੍ਞਜਨਕਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਕਪ੍ਪਂ ਵਾ ਠਿਤੋ ਰੁਕ੍ਖੋ

ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੋ। ਤਨਨੰ ਤਾਨੋ, ਭਾਵੇ **ਣੋ।** ਗਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਤਾਨੋ ਅਸ੍ਸੇਤਿ **ਸਨ੍ਤਾਨੋ,** ਸਿਰੀਸਰੁਕ੍ਖੋ। ਮਨ੍ਦਨ੍ਤੇ ਮੋਦਨ੍ਤੇ ਦੇਵਾ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਮਨ੍ਦਾਰੋ, ਆਰਪਚ੍ਚਯੋ।** ਹਰਿਮਿਨ੍ਦੰ ਚਦਯਤਿ ਸੁਖਯਤੀਤਿ **ਹਰਿਚਨ੍ਦਨੰ।** ਏਤੇ ਪਞ੍ਚ ਦੇਵਤਰਵੋ **ਅਮਰਕੋਸ**ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, **ਸੋਗਤ**ਨਯੇਨ ਪਨ ਸਤ੍ਤ ਦੇਵਤਰਵੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

> ''ਪਾਟਲੀ ਸਿਮ੍ਬਲੀ ਜਮ੍ਬੂ, ਦੇਵਾਨੰ ਪਾਰਿਛਤ੍ਤਕੋ।
> ਕਦਮ੍ਬੋ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੋ ਚ, ਸਿਰੀਸੇਨ ਭਵਤਿ ਸਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ [ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੯੪; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.੧ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ]॥

ਤਤ੍ਥ **ਪਾਟਲੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਰਪਾਟਲੀ, ਸਾ ਅਸੁਰਲੋਕੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਥਾ **ਸਿਮ੍ਬਲੀ** ਗਰੁਲ਼ੇਸੁ, **ਜਮ੍ਬੂ** ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ, **ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ** ਤਾਵਤਿੰਸੇ, **ਕਦਮ੍ਬੋ** ਅਪਰਗੋਯਾਨੇ। **ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੋ** ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੂਸੁ , **ਸਿਰੀਸੋ** ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹੇਤਿ। ਏਤੇ ਸਤ੍ਤ ਦੇਵਾਨਮੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਮੀਸੁ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਦੇਵਤਰਵੋਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਸਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੨੯. ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਉਤ੍ਤਰਾ ਦਿਸਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਪਾਚੀ ਪਤੀਚੀ ਉਦੀਚੀ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਪਠਮੰ ਪਾਤੋ ਅਞ੍ਚਤਿ ਰਵਿ ਯਸ੍ਸੰ ਸਾ **ਪਾਚੀ, ਨ**ਕਾਰਲੋਪੋ। ਪਚ੍ਛਾ ਦਿਵਾਵਸਾਨੇ ਅਞ੍ਚਤਿ ਰਵਿ ਯਸ੍ਸੰ ਸਾ **ਪਤੀਚੀ।** ਉਦ੍ਧੰ ਅਞ੍ਚਤਿ ਰਵਿ ਯਸ੍ਸੰ ਸਾ **ਉਦੀਚੀ,** ਯਸ੍ਸੰ ਵਾ ਸੀਤਵਿਯੋਗੰ ਦਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਚਤਿ ਸਾ **ਉਦੀਚੀ,** ਵਿਯੋਗਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਹੇਤ੍ਥ ਉਕਾਰੋ, **ਦ**ਸਦ੍ਦੋ ਦਾਨਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਞ੍ਚਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਵਮਾਪਜ੍ਜਤੇਤਿ **ਪਾਚੀ।** ਪਤਿਞ੍ਚਤਿ ਪਚ੍ਛਾਭਾਵਮਾਪਜ੍ਜਤੇਤਿ **ਪਤੀਚੀ।** ਉਦਞ੍ਚਤਿ ਸੀਤਵਿਯੋਗਦਾਨਤ੍ਤਮਾਪਜ੍ਜਤੇਤਿ **ਉਦੀਚੀ।** ਏਤ੍ਥ ਚ **ਉਦੀਚੀ**ਸਹਚਰਣਤੋ **ਪਤੀਚੀ** ਇਤ੍ਥਿਯੰ, **ਪਤੀਚੀ**ਸਹਚਰਣਤੋ **ਪਾਚੀ** ਇਤ੍ਥਿਯੰ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਤੰਤੰਸਹਚਰਣਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਤੰਤੰਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਮੁਪਨੇਯ੍ਯੰ। ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਉਤ੍ਤਰਾਤਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਪੁਮ੍ਭਾਵੋ।

ਦਕ੍ਖਿਣਾਦਿਦ੍ਵਯੰ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਯੰ। ਮਜ੍ਝੇ ਅਪਾਯੰ ਅਞ੍ਚਤਿ ਯਸ੍ਸੰ ਰਵਿ, ਸਾ **ਅਪਾਚੀ।** ਮਜ੍ਝਤ੍ਥੋਯੰ **ਅਪ**ਸਦ੍ਦੋ, ਯਥਾ ''ਅਪਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ, ''ਅਵਾਚੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, **ਅਵ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਅਞ੍ਚ** ਅਧੋਮੁਖੀਭਾਵੇ। ਅਵਞ੍ਚਤਿ ਅਧੋਮੁਖੀ ਭਵਤਿ ਯਸ੍ਸੰ ਰਵਿ, ਸਾ **ਅਵਾਚੀ।** ਉਣ੍ਹਾਦਿਕੇ ਵਾ ਤਬ੍ਬਿਯੋਗੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸੰ ਰਵਿ ਅਞ੍ਚਤਿ, ਸਾ **ਅਵਾਚੀ।** ਵਿ**ਦਿਸਾ**ਦਿਦ੍ਵਯੰ ਦਿਸਾਮਜ੍ਝੇ। ਦਿਸਾਹਿ ਵਿਨਿਗ੍ਗਤਾ **ਵਿਦਿਸਾ।** ਦਿਸਾਨਮਨੁਰੂਪਾ, ਅਨੁਵਤ੍ਤਕਾ ਵਾ ਦਿਸਾ **ਅਨੁਦਿਸਾ। ਅਪਦਿਸ**ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਿਦਿਸਾਯ ਨਾਮੰ [ਨਪੁੰਸਕਾਬ੍ਯਯੰ ਤ੍ਵ'ਪਦਿਸੰ (ਅਮਰ ੩.੬)]।

੩੦. **ਏਰਾਵਤਾ**ਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਗਜਾ ਪੁਬ੍ਬਾਦੀਨੰ ਦਿਸਾਨੰ ਰਕ੍ਖਣਤੋ **ਦਿਸਾਗਜਾ** ਨਾਮ, ਪੁਣ੍ਡਰੀਕੰ ਨਾਮ ਸਿਤਮ੍ਬੋਜੰ, ਤੰਸਦਿਸਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਪੁਣ੍ਡਰੀਕੋ।** ਰਸ੍ਸਸਰੀਰਤਾਯ ਵਾ**ਮਨੋ।** ਕੁਯੰ ਪਥਵਿਯੰ ਮੋਦਤੇ **ਕੁਮੁਦੋ।** ਅਞ੍ਜਨਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਅਞ੍ਜਨੋ।** ਪੁਪ੍ਫਾ ਪਕਾਸਮਾਨਾ ਦਨ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸ **ਪੁਪ੍ਫਦਨ੍ਤੋ।** ਸਬ੍ਬਭੂਮਿਯੰ ਚਰਤੀਤਿ **ਸਬ੍ਬਭੁਮ੍ਮੋ,** ਸਬ੍ਬਭੁਮ੍ਮੋ ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਤਸ੍ਸਾਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬਭੁਮ੍ਮੋ।** ਸੋਭਨਦਨ੍ਤਾਵਯਵਤ੍ਤਾ **ਸੁਪ੍ਪਤੀਕੋ** [ਸੋਭਨਾ ਪਤੀਕਾ ਅਵਯਵਾ'ਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਤੀਕੋ (ਕ॰)]। ''ਸੁਪ੍ਪਤੀਕੋ ਸੋਭਨਙ੍ਗੋ, ਭਵੇ ਈਸਾਨਦਿਸਾਗਜੇ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਰਾਵਤਾਦੀਨੰ ਦਿਸਾਨੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਕਥਨੰ ਪਾਚੀਵਾਰਣਾਦਿਨਾਮਸੂਚਨਤ੍ਥੰ, ਏਸੰ ਕਰੇਣੁਯੋ ਪਨ –

> ਅਬ੍ਭਮੁ ਕਪਿਲਾ ਚੇਵ, ਪਿਙ੍ਗਲਾ ਨੁਪਮਾ ਮਤਾ।
> ਤਮ੍ਬਕਣ੍ਣੀ ਸੁਭਦਨ੍ਤੀ, ਅਙ੍ਗਨਾ ਅਞ੍ਜਨਾਵਤੀ [ਅਮਰ ੩.੫]॥

੩੧. ਧਤਰਟ੍ਠਾਦਿਦ੍ਵਯਂ **ਪੁਬ੍ਬਦਿਸਾਧਿਪਤਿਦੇਵੇ।** ਧਾਰਿਤਂ ਰਟ੍ਠਮਨੇਨਾਤਿ **ਧਤਰਟ੍ਠੋ**, ਰਸ੍ਸ **ਤੋ।** ਪਞ੍ਚਸਿਖਾਦੀਨਂ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਨਂ ਅਧਿਪੋ ਨਾਯਕੋ **ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਧਿਪੋ। ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਸਾਮਜਾ**ਦਿਦ੍ਵਯਂ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਧਿਪਤਿਦੇਵੇ। ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਨਂ ਸਾਮਿ ਨਾਯਕੋ **ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਸਾਮਿ।** ਵਿਰੁਹਨ੍ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਤਿ **ਵਿਰੂਲ੍ਹਕੋ।** ਵਿਰੂਲ੍ਹਂ ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਂ ਸੁਖਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਰੂਲ੍ਹਕੋ। **ਵਿਰੂਪਕ੍ਖਾ**ਦਿਦ੍ਵਯਂ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਧਿਪਤਿਦੇਵੇ। ਵਿਰੂਪਾਨਿ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਯਸ੍ਸ **ਵਿਰੂਪਕ੍ਖੋ,** ਵਿਵਿਧਸਣ੍ਠਾਨਾਨਿ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਯਸ੍ਸ ਵਾ **ਵਿਰੂਪਕ੍ਖੋ।** ਨਾਗਾਨਂ ਅਧਿਪਤਿ **ਨਾਗਾਧਿਪਤਿ।**

੩੨. ਯਕ੍ਖਾਧਿਪਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਂ ਕੁਵੇਰੇ। ਆਲ੍ਵਕਾਦਿਯਕ੍ਖਾਨਂ ਅਧਿਪੋ **ਯਕ੍ਖਾਧਿਪੋ।** ਵਿਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ।** ਤਿਚਰਣਾਟ੍ਠਦਾਠਾਭਯਾਨਕਮਤ੍ਤਿਤਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਵੇਰੋ ਸਰੀਰਮਸ੍ਸ **ਕੁਵੇਰੋ।** ਖੁਦ੍ਦੇਨਾਸ੍ਸ ਨਰਯੁਤ੍ਤਾ ਸਿਵਿਕਾਰਥੇਤਿ ਨਰੋ ਵਾਹਨਮਸ੍ਸ **ਨਰਵਾਹਨੋ।** ਤਜਮ੍ਬਕਸਖੋ, ਯਕ੍ਖਰਾਜੋ, ਗੁਯ੍ਹਕੇਸਰੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ, ਧਨਦੋ, ਰਾਜਰਾਜੋ, ਧਨਾਧਿਪੋ, ਕਿਨ੍ਨਰੇਸੋ, ਯਕ੍ਖੋ, ਏਕਪਿਙ੍ਗਲੋ, ਸਿਰਿਦੋ, ਪੁਞ੍ਞਜਨੇਸ੍ਸਰੋਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਕੁਵੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਅਸ੍ਸ ਕੁਵੇਰਸ੍ਸ ਪੁਰੀ ''ਅਲ਼ਕਾ, ਅਲ਼ਕਮਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਲਂ** ਵਿਭੂਸਨੇ, ਅਲਂ ਵਿਭੂਸਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਲਕਾ, ਸਾ ਏਵ **ਅਲ਼ਕਾ।** ਅਲ਼ਕਾ ਏਵ ਮੋਦਕਰਣਤੋ **ਅਲ਼ਕਮਨ੍ਦਾ, ਉ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਅ**ਕਾਰੋ, **ਨਾਗ**ਮੋ ਚ। **ਕੇਲਾਸੋ**ਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਕੇਲਿ ਪਯੋਜਨਂ ਅਸ੍ਸ ਕੇਲੋ, ਆਸਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਆਸੋ, ਕੇਲੋ ਚ ਸੋ ਆਸੋ ਚੇਤਿ **ਕੇਲਾਸੋ, ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪਾ**ਦਿ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਂ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯੋ। **ਅਸ੍ਸ** ਕੁਵੇਰਸ੍ਸ **ਪਹਰਣਂ** ਆਯੁਧਂ ਗਦਾ, ਗਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਜਿਰਂ, ਤਂ ਵਿਯ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਗਦਾ। ਇਮੇ** ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਧਤਰਟ੍ਠਾਦਯੋ ਦੇਵਾ ਕਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬਾਦੀਨਂ ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾਨਂ **ਅਧਿਪਾ** ਅਧਿਪਤਯੋ ਨਾਮ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ –

> ''ਇਨ੍ਦੋ ਅਗ੍ਗਿ ਪਿਤੁਪਤਿ, ਨੇਰਿਤੋ ਵਰੁਣੋ'ਨਿਲੋ।
> ਕੁਵੇਰੋ ਈਸੋ ਪਤਯੋ, ਪੁਬ੍ਬਾਦੀਨਂ ਇਮੇ ਕਮਾ॥
>
> ਰਵਿ ਸੁਕ੍ਕੋ ਮਹੀਸੂਨੁ, ਤਮੋ ਚ ਭਾਨੁਜੋ ਵਿਧੁ।
> ਬੁਧੋ ਸੁਰਗੁਰੁ ਚੇਤਿ, ਦਿਸਾਧਿਪਾ ਤਥਾ ਗਹਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੩.੩-੪]॥

ਅਞ੍ਞੇਯੇਵ ਦਿਸਾਧਿਪਤਯੋ ਕਥਿਤਾ, **ਇਨ੍ਦ੍ਰਵਿਮਾ**ਦੀਨਞ੍ਚ ਦਿਸਾਧਿਪਚ੍ਚਕਥਨਂ ਪਾਞ੍ਚਾਦੀਨਂ ਇਨ੍ਦਦਿਸਾਰਵਿਦਿਸਾਦਿਨਾਮਸੂਚਨਫਲਂ।

੩੩-੩੪. ਜਾਤਵੇਦਾਦਜਟ੍ਠਾਰਸਕਂ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ। ਜਾਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਿਨ੍ਦਤਿ ਘਾਤਯਤੀਤਿ **ਜਾਤਵੇਦੋ।** ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਜਾਤਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਵਿਨ੍ਦਤਿ ਲਭਤਿ, ਵਿਦਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਜਾਤਵੇਦੋ,** ਜਨਨਂ ਜਾਤਂ ਵੇਦੋ ਪਾਕਟੋ ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਸੋ **ਜਾਤਵੇਦੋ।** ਸਿਖਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਜਾਲਾ, ਤਾਯ ਯੋਗਤੋ **ਸਿਖੀ।** ਜੋਤਤਿ ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਜੋਤਿ।** ਪੁਨਾਤੀਤਿ **ਪਾਵਕੋ,** ਣ੍ਵੁ। ਦਹਤੀਤਿ **ਦਹਨੋ।** ਅਨਨ੍ਤਿ ਪਾਲੇਨ੍ਤੁਜਨੇਨੇਤਿ **ਅਨਲੋ, ਅਲ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਵੇਦੇ ਹੁਤਂ ਵਹਤਿ ਪਾਪਯਤਿ, ਸਯਂ ਵਾ ਲਭਤੇਤਿ **ਹੁਤਾਵਹੋ।** ਅਚ੍ਚਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਜਾਲਾ, ਤਾਯ ਯੋਗਤੋ **ਅਚ੍ਚਿਮਾ।** ਧੂਮੋ ਕੇਤੁ ਧਜੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਧੂਮਕੇਤੁ।** ਅਜਤਿ ਜਲਮਾਨੋ ਕੁਟਿਲਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਗ੍ਗਿ,** ਇ। ਗੋ ਰਂਸਿ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਗਿਨਿ,** ਅਸ੍ਸਤ੍ਥ੍ਯਤ੍ਥੇ ਇਨਿ, **ਅਗ੍ਗਿਨੀ**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਅਗ੍ਗਿਸਦਿਸੋ। ਭਾਨੁ ਪਭਾ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਿ, ਸੋ **ਭਾਨੁਮਾ।** ਤੇਜੇਤਿ ਸੇਸਭੂਤੋਪਾਦਾਰੂਪਾਨੀਤਿ **ਤੇਜੋ।** ਧੂਮੋ ਸਿਖਾ ਚੂਲ਼ਾ ਯਸ੍ਸ **ਧੂਮਸਿਖੋ।** ਵਾਯੁ ਸਖਾ ਅਸ੍ਸ **ਵਾਯੁਸਖੋ।** ਦਹਿਤ੍ਵਾ [ਦਹਤੋ (ਕ॰)] ਗਚ੍ਛਤੋ ਕਣ੍ਹਾ ਵਤ੍ਤਨੀ ਮਗ੍ਗੋ ਯਸ੍ਸ **ਕਣ੍ਹਵਤ੍ਤਨੀ।** ਵਿਸ੍ਸਾਨਰਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਵੇਸ੍ਸਾਨਰੋ।** ਹੁਤਂ ਹਵਿ ਅਸਤਿ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ **ਹੁਤਾਸੋ।** ਧਨਞ੍ਜਯੋ, ਜਲਨੋ, ਆਸਯਾਸੋ, ਰੋਹਿਤਸ੍ਸੋ, ਸਤ੍ਤਾਚ੍ਚਿ, ਸੁਕ੍ਕੋ, ਚਿਤ੍ਰਭਾਨੁ, ਵਿਭਾਵਸੁ, ਸੁਚਿਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਸਿਖਾਦਿਤ੍ਤਯਂ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਯਂ। ਸਿਨੋਤਿ ਨਿਸਾਨੀ ਭਵਤੀਤਿ **ਸਿਖਾ, "ਸਿ** ਨਿਸਾਨੇ''ਤਿ **ਕਾਤਨ੍ਤ** ਧਾਤੁ, **ਖ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਜਲਤੀਤਿ **ਜਾਲਾ।** ਅਚ੍ਚਤੇ ਪੁਜ੍ਜਤੇ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਅਚ੍ਚਿ।** ਸਿਖਾ ਜਾਲਾ ਭਿਯਜੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਾ ਇਤ੍ਥਿਯਂ, ਅਚ੍ਚਿ ਪਨ ਅਪ੍ਪਮੇ।

੩੫. ਦ੍ਵਯੰ ਅਗ੍ਗਿਕਣੇ [ਤੀਸੁ ਫੁਲਿਙ੍ਗੋ'ਗ੍ਗਿਕਣੋ (ਅਮਰ ੧.੬੦) ਫੁਲਿਙ੍ਗਾਨੀਤਿ ਅਗ੍ਗਿਕਣਾਨਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੬੫)]। ਵ◌ਿਵ◌ਿਧਾਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਫੁਲ੍ਲੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵ◌ਿ**ਪ੍ਫੁਲਿਙ੍ਗਂ।** ਤਥਾ **ਫੁਲਿਙ੍ਗਂ। ਸਬ੍ਬਧਰਕਤੇ** ਪਨ ''ਫੁਲਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਫੁਲਿਙ੍ਗੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਿਕੰ ਛਾਰਿਕਾਯਂ। ਮਲੀਨਕੰਸਵਤ੍ਥਾਦੀਨੰ ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਸੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਭਸ੍ਮਂ, ਮ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਭਸਤਿ ਵ◌ਾ ਅਧੋ ਪਤਤਿ ਵਤ੍ਥਾਦੀਨੰ ਮਲਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਭਸ੍ਮਂ। ਕੰਸਾਦੀਨੰ ਸੁਕ੍ਕਭਾਵਤ੍ਥਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਇਟ੍ਠਿ ਅਭਿਲਾਸੋ ਸੋਭਨੰ ਏਤਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸੇਟ੍ਠਿ,** ''ਸਪਕ੍ਖਕੋ ਸਲੋਮਕੋ''ਤਜਾਦੀਸੁ ਵ◌ਿਯ **ਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ। ਮਲਸ੍ਸ ਸਰਣੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਸਾਰਿਕਾ, ਸਾ ਏਵ **ਛਾਰਿਕਾ,** ਯਥਾ ''ਸਲ਼ਾਯਤਨ''ਨ੍ਤਜਾਦੀਸੁ।

੩੬. ਦ੍ਵਯੰ ਉਣ੍ਹਛਾਰਿਕਾਯਂ। ਉਣ੍ਹਤ੍ਤਾ ਕੁਕ੍ਕੁਂ ਕੁਚ੍ਛਿਤੰ ਲਾਤੀਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਲੋ, ''ਕੁਕ੍ਕੁ ਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿਯੰ ਹਤ੍ਥੇ, ਪਕੋਟ੍ਠੇ ਕੁਚ੍ਛਿਤੇਪਿ ਚੇ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕੁਕ੍ਕੁਂ ਵ◌ਾ ਹਤ੍ਥਂ ਲੁਨਾਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਦਹਤੀਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਲੋ, ਸੋ ਏਵ **ਕੁਕ੍ਕੁਲ਼ੋ** । ਉਣ੍ਹਮੇਵ ਭਸ੍ਮਂ **ਉਣ੍ਹਭਸ੍ਮਂ,** ਤਸ੍ਮਿਂ। ਤਿਕੰ ਦਿਤ੍ਤਕਟ੍ਠਾਦਿਨ੍ਧਨੇ। ਅਙ੍ਗਤਿ ਹਾਨਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਙ੍ਗਾਰੋ, ਆਰ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੋਯਂ। ''ਅਲਾਤੇ'ਨਿਤ੍ਥਿ ਕੁਜੇ'ਙ੍ਗਾਰੋ''ਤਿ ਹਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੇ** [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੩.੩੨੯] ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਹਾਨਿਮੇਵ ਲਾਤਿ, ਨ ਠਿਤਿਂ ਵ◌ਿਸੇਸਵ੍ਹਾਤਿ **ਅਲਾਤਂ।** ਉਦ੍ਧਂ ਧੂਮਂ ਮੁਞ੍ਚਤੀਤਿ ਉਮ੍ਮੁਤੰ, ਤਦੇਵ **ਉਮ੍ਮੁਕਂ।** ਪਞ੍ਚਕੰ ਕਟ੍ਠਾਦਿਨ੍ਧਨੇ। ਸਨ੍ਤਮਗ੍ਗਿਂ ਏਧਯਤਿ ਵਡ੍ਢਯਤੀਤਿ **ਸਮਿਧਾ।** ਏਧਯਤੀਤਿ **ਇਧੁਮਂ,** ਉਮੋ। ਏਧਯਤੀਤਿ **ਇਧੋ।** ਉਪਾਦਿਯਤੇ ਅਗ੍ਗਿਨੇਤਿ **ਉਪਾਦਾਨਂ।** ਏਧਯਤੀਤਿ **ਇਨ੍ਧਨਂ।**

੩੭. ਪਞ੍ਚਕੰ ਆਲੋਕੇ। ਓਭਾਸਤਿ ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਓਭਾਸੋ।** ਪਕਾਸਤਿ ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਪਕਾਸੋ।** ਆਲੋਚਯਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਆਲੋਕੋ,** ਆਲੋਕੇਤਿ ਵ◌ਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਆਲੋਕੋ, "ਲੋਕ, ਲੋਚ** ਦਸ੍ਸਨੇ''ਤਿ ਧਾਤੁਦ੍ਵਯਪਾਠਤੋ। ਉਜ੍ਜੋਤਤੀਤਿ **ਉਜ੍ਜੋਤੋ,** ਅਨ੍ਧਕਾਰੰ ਵ◌ਿਦ੍ਧਂਸੇਨ੍ਤੋ ਜੋਤਤੀਤਿ ਵ◌ਾ **ਉਜ੍ਜੋਤੋ।** ਆ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤਪਤਿ ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਆਤਪੋ। ਸਮਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਪਞ੍ਚ ਤੁਲਜਤ੍ਥਾਤਿ ਭਾਵ◌ੋ।

ਦਸਕੰ ਵ◌ਾਤੇ। ਆਹਾਰੋ ਵ◌ਿਯ ਪਾਣਭੂਤੋਪਿ ਕਦਾਚਿ ਸਤ੍ਤੇ ਮਾਰੇਤੀਤਿ ਮਾਰੁਤੋ, ਸੋਵ **ਮਾਲੁਤੋ।** ਪੁਨਾਤਿ ਸਙ੍ਕਾਰਾਦਿਕਨ੍ਤਿ **ਪਵਨੋ।** ਵ◌ਾਯਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਵ◌ਾਯੁ,** ਵ◌ਾਯਤਿ ਵ◌ਾ ਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨੰ ਗਨ੍ਧੋ ਯੇਨ ਸੋ **ਵ◌ਾਯੁ।** ਤਥਾ **ਵ◌ਾਤੋ।** ਅਨਨ੍ਤਿ ਪਾਣਨ੍ਤਜਨੇਨੇਤਿ **ਅਨਿਲੋ,** ਇਲੋ। ਸਨ੍ਤਂ ਨਿਚ੍ਚਲੰ ਈਰਯਤਿ ਕਮ੍ਪੇਤੀਤਿ **ਸਮੀਰਣੋ,** ਸਮੀਰਿਤੁਂ ਕਮ੍ਪਿਤੁਂ ਸੀਲਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵ◌ਾ **ਸਮੀਰਣੋ।** ਗਨ੍ਧਂ ਵਹਤੀਤਿ **ਗਨ੍ਧਵ◌ਾਹੋ,** ਣੋ। **ਵ◌ਾਯੋ ਵ◌ਾਯੁ**ਸਦਿਸੋ, ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ **ਯਾ**ਗਮੋ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਈਰਤਿ ਖਿਪਤਿ ਰੁਕ੍ਖਾਦਯੋਤਿ **ਸਮੀਰੋ।** ਸਦਾ ਸਬ੍ਬਦਾ ਗਤਿ ਯਸ੍ਸ **ਸਦਾਗਤਿ।** ਸਸਨੋ, ਗਨ੍ਧਵਹੋ, ਆਸੁਗੋ, ਮਰੁਤੋ, ਜਗਤਿਪਾਣੋ, ਪਵਮਾਨੋ, ਪਭਞ੍ਜਨੋ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਵ◌ਾਤਨਾਮਾਨਿ।

੩੮. ਇਮੇ ਛ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾ **ਵ◌ਾਯੁਭੇਦਾ** ਵ◌ਾਯੁਵ◌ਿਸੇਸਾ, ਉਦ੍ਧਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਉਦ੍ਧਙ੍ਗਮੋ,** ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵ◌ਾਦੀਨੰ ਨੀਹਰਣਵਸੇਨ ਅਧੋਭਾਗਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਧੋਗਮੋ।** ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਉਦਰੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕੁਚ੍ਛਿਟ੍ਠੋ।** ਕੋਟ੍ਠੇ ਅਨ੍ਤੇ ਸੇਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕੋਟ੍ਠਾਸਯੋ।** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਸਨ੍ਤਿ ਯੇਨ **ਅਸ੍ਸਾਸੋ,** ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਵ◌ਾਤੋ। ਪਸ੍ਸਾਸੋਤਿ ਅਨ੍ਤੋਪਵ◌ਿਸਨਕਵ◌ਾਤੋਪਿ ''ਅਸ੍ਸਾਸੋ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤੇ ਸਹਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬਙ੍ਗੇਸੁ ਅਨੁਸਰਤਿ ਸੀਲੇਨ ਸੇਦਲੋਹਿਤਾਦਿਸਮ੍ਪਾਦਨਤੋਤਿ **ਅਙ੍ਗਾਨੁਸਾਰੀ। ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨਾਯਂ ਵ◌ਾਤੋ ਠਾਨਬਜਾਪਾਰਭੇਦੇਨ ਪਞ੍ਚਧਾ ਕਥਿਤੋ [ਪਾਣੋ'ਪਾਨੋ ਸਮਾਨੋਚੋਦਾਨਬਜਾਨਾ ਚ ਵ◌ਾਯਵ◌ੋ ਸਰੀਰਟ੍ਠਾ ਇਮੇ (ਅਮਰ ੧.੬੭)], **ਟੀਕਾਯ**ਞ੍ਚਸ੍ਸ –

> ''ਹਦਯੇ ਪਾਣੋ ਗੁਦੇ'ਪਾਨੋ, ਸਮਾਨੋ ਨਾਭਿਮਜ੍ਝਟ੍ਠੋ।
> ਉਦਾਨੋ ਕਣ੍ਠਦੇਸੇ ਤੁ, ਬਜਾਨੋ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਨ੍ਧਿਸੁ [ਹਦਯੇ ਪਾਣੋ ਗੁਦੇ'ਪਾਨੋ, ਸਮਾਨੋ ਨਾਭਿਸਣ੍ਠਿਤੋ। ਉਦਾਨੋ ਕਣ੍ਠਦੇਸਟ੍ਠੋ, ਬਜਾਨੋ ਸਬ੍ਬਸਰੀਰਗੋ ਇਤਿ ਠਾਨਨਿਣ੍ਣਯੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)]॥

ਤਤ੍ਰਪਾਣੋ'ਨ੍ਨਪ੍ਪਵ◌ੇਸਾਦਿਕਰੋ । ਅਪਾਨੋ ਮੁਤ੍ਤਕਰੀਸਸੁਕ੍ਕਵ◌ਿਸਟ੍ਠਿਕਰੋ। ਸਮਾਨੋ ਮਜ੍ਝੇ ਅਨ੍ਨਪਚਨਾਦਿਕਰੋ। ਉਦਾਨੋ ਭਾਸਿਤਗੀਤਾਦਿਕਰੋ। ਬਜਾਨੋ ਸੇਦਰਤ੍ਤਸਵਨੁਮ੍ਮੇਸਨਿਮੇਸਗਤਜਾਦਿਕਰੋ [ਖੇਦਚੇਟ੍ਠਾਉਮ੍ਮੇਸਨਿਮ੍ਮੇਸਗਤਜਾਦਿਕਰੋ (ਕ॰)]। ਪਕਟ੍ਠੇਨ ਅਨਨ੍ਤਜਨੇਨ ਭਤ੍ਤਾਦਿਪ੍ਪਵ◌ੇਸਨਤੋਤਿ **ਪਾਣੋ।** ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਕੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨਨ੍ਤਜਨੇਨਾਤਿ **ਅਪਾਨੋ।** ਸਮ੍ਮਾ ਅਨਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨ ਭੁਤ੍ਤਪਰਿਪਾਚਨਤੋਤਿ **ਸਮਾਨੋ।** ਉਦ੍ਧਮਨਨ੍ਤਜਨੇਨ ਭਾਸਿਤਾਦੋ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਜਨਨਤੋਤਿ **ਉਦਾਨੋ।** ਵ◌ਿਸੇਸੇਨ ਅਨਨ੍ਤਜਨੇਨ ਸੇਦਰਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦਿ

[ਖੇਦਚੇਟ੍ਠਾਦਿ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)] ਸਮ੍ਪਾਦਨਤੋਤਿ **ਬਜਾਨੋ**’ਤਿ [ਤੰਬਜਾਪਾਰਾ ਚ ਯਥਾ – ਅਨ੍ਨਪ੍ਪਵੇਸਨੰ ਮੁਤ੍ਤਾ-ਦਜੁਸ੍ਸਗ੍ਗੋ’ਨ੍ਨਵਿਪਾਚਨੰ ਭਾਸਣਾਦਿ ਨਿਮੇਸਾਦਿ, ਤੰਬਜਾਪਾਰਾ ਕਮਾ ਇਮੇ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)] ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੯. ਦ੍ਵਯੰ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਸਨਕਵਾਤੇ। ਆਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਮਨਵਾਤੋ, ਤਤੋ ਅਪਗਤੰ **ਅਪਾਨੰ।** ਅਸ੍ਸਾਸਤੋ ਅਪਗਤੋ **ਪਸ੍ਸਾਸੋ।** ਦ੍ਵਯੰ ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਮਨਵਾਤੇ। ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਵਤ੍ਤੋ ਸਾਸੋ **ਅਸ੍ਸਾਸੋ।** ਅਨਨ੍ਤਿ ਪਾਣਨ੍ਤੁਜਨੇਨੇਤਿ ਆਨੰ, ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਵਤ੍ਤੰ ਆਨੰ **ਆਨੰ,** ਏਕਸ੍ਸਾਕਾਰਸ੍ਸ ਲੋਪੋ।

੪੦. **ਵੇਗਖਿਪ੍ਪਾਦਯੋ** ਵਾਤਧਮ੍ਮਤ੍ਤੇਨ ਨਿਚ੍ਚੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ ਇਤਿ ਤਪ੍ਪਕ੍ਕਮੇ [ਤਪ੍ਪਕ੍ਕਮੇਨ ਤਕ੍ਕਮੇਨ (ਕ॰)] ਉਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਤਤ੍ਰ **ਰਯਨ੍ਤੁ** ਵੇਗੋ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਕਰਣਸਾਧਨੰ। ਇਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਵਜਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵੇਗੋ।**

> ‘‘ਕ੍ਰਿਯਾਵਾਚਿਤ੍ਤੁਮਾਖ੍ਯਾਤੁੰ , ਏਕੇਕਤ੍ਥੋ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤੋ।
> ਪਯੋਗਤੋਨ੍ਤੁਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬਾ, ਅਨੇਕਤ੍ਥਾ ਹਿ ਧਾਤਵੋ’’ਤਿ [ਚਨ੍ਦ੍ਰਧਾਤੁਪਾਠੇ]॥

ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਵਜ**ਧਾਤੁ ਪਾਪੁਣਨੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ, **ਅਕਾਰਸ੍ਸ ਏ।** ਜਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਜਵੋ,** ਰਯਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਰਯੋ।**

ਖਿਪ੍ਪਾਦਿਨਵਕੰ ਸੀਘੇ। ਅਥ ਜਵਸੀਘਾਨੰ ਕੋ ਭੇਦੋ? ਸਵੇਗਗਤਿਵਚਨਾ **ਜਵਾ**ਦਯੋ, **ਸੀਘਾ**ਦਯੋ ਤੁ ਧਮ੍ਮਵਚਨਾ, ਤਥਾ ਚ ‘‘ਸੀਘੰ ਪਚਤਿ [ਪਸ੍ਸਤਿ (ਕ॰)], ਸੀਘੰ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਪਯੋਗੋ, ਨ ਤੁ ‘‘ਜਵੰ ਪਚਤਿ, ਜਵੰਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਪਨ ਪਯੋਗੋ। ‘‘ਵੇਗੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਜਵੇਨ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ਕਥੰ? ਤਤ੍ਰ ਭੇਦਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਦੋਸੋ। ਖਿਪ੍ਪਤਿ ਪੇਰਤੀਤਿ **ਖਿਪ੍ਪੰ, ਖਿਪ** ਪੇਰਣੇ। ਸਯਤੀਤਿ **ਸੀਘੰ, ਸੀ** ਸਯੇ, **ਘ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਬ੍ਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹਿ ਯਥਾ ਕਥਞ੍ਚਿਪਿ ਭਵਤਿ, ਸਦ੍ਦਾ ਤੁ ਲੋਕਤੋਵਾਵਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰੇਵੰ। ਤਰਤੀਤਿ **ਤੁਰਿਤੰ।** ਲਙ੍ਘਤੀਤਿ **ਲਹੁ, ਲਙ੍ਘ** ਗਤਿਸੋਸਨੇਸੁ, **ਘਸ੍ਸ ਹੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪੋ, **ਉ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ, ਲਹੁਪਰਿਯਾਯੋ **ਲਘੁ**ਸਦ੍ਦੋਪ੍ਯਤ੍ਥਿ। ਅਸਤਿ ਖੇਪਤੀਤਿ **ਆਸੁ,** ਉ। ਤਰਤੀਤਿ **ਤੁਣ੍ਣੰ,** ਰਸ੍ਸ **ਣੋ।** ਅਰਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਰੰ।** ਨ ਵਿਲਮ੍ਬੀਯਤਿ ਨ ਓਹੀਯਤੀਤਿ **ਅਵਿਲਮ੍ਬਿਤੰ, ਲਬਿ** ਅਵਸੰਸਨੇ। ਤੁਵਟ੍ਟਤਿ ਸਯਤੀਤਿ **ਤੁਵਟ੍ਟੰ,** ਤੁਰਿਤਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਾ **ਤੁਵਟ੍ਟੰ, ਰਿਤ**ਲੋਪੋ।

੪੧. ਅਰਿਯਾਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਡ੍ਢੰ ਸਨ੍ਤਤੇ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਟ੍ਠਸੁ ਗਣੇਸੁ ਛਟ੍ਠੋ ਸਬ੍ਬਲਹੁਕੋ, ਤਤੋਪਰੇ ਛਗ੍ਗਣਾ ਸ , ਭ, ਸ, ਭ, ਭ, ਭਾ, ਅਟ੍ਠਮੇ ਗੋ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤਨੋਤੀਤਿ **ਸਤਤੰ।** ਨਾਸਭਾਵੇਨ ਨ ਇਚ੍ਚੰ ਨ ਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬੰ **ਨਿਚ੍ਚੰ,** ਨਾਸੰ ਵਾ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਿਚ੍ਚੰ।** ‘‘ਨਾਗੋ’’ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ਵਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਦੋਸੋ, ਤਸ੍ਸ **ਚੋ।** ਨ ਵਿਰਮਤੀਤਿ **ਅਵਿਰਤੰ।** ਨ ਆਰਮਤੀਤਿ **ਅਨਾਰਤੰ।** ਸਮਨ੍ਤਤੋ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਾ ਤਨੋਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਤਤੰ।** ਨ ਅਵਰਮਤੀਤਿ **ਅਨਵਰਤੰ।** ਸਦਾ ਧਵਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਧੁਵੰ।** ‘‘ਧੁ ਗਤਿਥੇਰਿਯੇਸੂ’’ਤਿ **ਕਾਤਨ੍ਤ**ਧਾਤੁ।

ਵਿਪੁਲਾਡ੍ਢੰ ਅਤਿਸਯੇ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਅਯੁਗਪਾਦੇ ਦ੍ਵਾਦਸਮਤ੍ਤਾ, ਯੁਗੇ ਅਟ੍ਠਾਰਸਮਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਅਰਿਯਾਸੁ ਪਠਮੇ ਪਾਦੇ ਦ੍ਵਾਦਸਮਤ੍ਤਾ, ਦੁਤਿਯੇ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ਤਤਿਯੇ ਦ੍ਵਾਦਸ, ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਪਞ੍ਚਦਸ। ਯਦਾ ਪਨ ਪਠਮਤਤਿਯੇਸੁ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਯੁਗੇ ਅਧਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਦੰ ਵਿਪੁਲਾਲਕ੍ਖਣੰ। ਅਥ ਸਤਤਾਤਿਸਯਾਨੰ ਕੋ ਭੇਦੋ? ਸਤਤੰ ਸਨ੍ਤਤਿ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੋਕ੍ਰਿਯਨ੍ਤੁਰੇਹਿ ਅਬ੍ਯਵਧਾਨੰ, ਅਤਿਸਯੋ ਤੁ ਪੋਨੋਪੁਞ੍ਞੰ, ਪਕਟ੍ਠੋ ਚ। ਤੇਸੁ ਪੋਨੋਪੁਞ੍ਞੰ ਕ੍ਰਿਯਾਬ੍ਯਾਵੁਤ੍ਤਿ, ਪਕਟ੍ਠੋ ਤੁ ਕ੍ਰਿਯਾਵਯਵਾਨੰ ਉਕ੍ਕੰਸਤਾ। ਭਾਸਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਨ੍ਤਿ **ਭੁਸੰ, ਆਸ੍ਸ ਉ।** ਭਸ੍ਸਤਿ ਅਧੋ ਪਤਤੀਤਿ ਵਾ **ਭੁਸੰ। ਭਸ** ਅਧੋਪਤਨੇ, **ਅਸ੍ਸ ਉ।** ਅਤਿਸਯਨੰ **ਅਤਿਸਯੋ,** ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਾਸਯਨੰ ਪਵਤ੍ਤਨੰ **ਅਤਿਸਯੋ।** ਦਹਤਿ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਦਲ਼੍ਹੰ, ਹਤੋ** ਪੁਬ੍ਬੇ **ਲ਼ੋ,** ਦਲਤਿ ਵਿਦਾਰਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਦਲ਼੍ਹੰ, ਹ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਦਹਨ੍ਤੋ ਲਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਦਲ਼੍ਹੰ,** ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ, ਅਭਿਸਯੋ ਚ ਦਲ਼੍ਹਞ੍ਚ ਅਤਿਸਯਦਲ਼੍ਹਾ। ਤਰਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ **ਤਿਬ੍ਬੰ, ਰਸ੍ਸ ਵੋ, ਅਸ੍ਸ ਇ।** ਏਤਿ

ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਏਕੋ, ਸੋ ਏਵ **ਏਕ**ਨ੍ਤੁਂ, ਏਕਂ ਤਰਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਵਾ **ਏਕ**ਨ੍ਤੁਂ। ਮਤ੍ਤਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੁਂ **ਅਤਿਮਤ੍ਤੁਂ।** ਬਹੁਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਬਾਲ੍ਹਂ, ਉ**ਲੋਪੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ ਚ **ਹਸਦ੍ਦੋ**। ਅਤਿਵੇਲਂ, ਅਚ੍ਚਤ੍ਥਂ, ਨਿਬ੍ਭਰਂ, ਨਿਤਨ੍ਤੁਂ, ਗਾਲ੍ਹਂਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਅਤਿਸਯੇ।

ਦਬ੍ਬਂ ਸਤ੍ਵਂ, ਤਂਵਿਪਰੀਤੇ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ **ਬਾਲ੍ਹ**ਪਰਿਯਨ੍ਤਾ **ਖਿਪ੍ਪਾਦਯੋ ਅਤਿਸਯਂ** ਵਿਨਾ **ਪਣ੍ਡਕੇ** ਨਪੁਂਸਕੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਖਿਪ੍ਪਂ ਭਵਤਿ [''ਖਿਪ੍ਪ ਭਵਤੀ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ਅਧਿਕਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ], ਅਤਿਸਯੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ, ਅਸ੍ਸ ਗੁਣਸ੍ਸਾਤਿਸਯੋ, ਅਸ੍ਸ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸਾਤਿਸਯੋ ਇਤਿ। ''ਖਿਪ੍ਪਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਸਤਤਂ ਜੁਹੋਤਿ, ਸਤਤਂ ਰਮਣੀਯੋ''ਇਚ੍ਚਤ੍ਰ ਤੁ ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਤ੍ਤਾਯੇਵ ਪਣ੍ਡਕਤ੍ਤਂ। **ਤੇਸੁ** ਖਿਪ੍ਪਾਦੀਸੁ ਯੇ **ਦਬ੍ਬਗਾ** ਦਬ੍ਬਾਭਿਧਾਯਿਨੋ, ਤੇ **ਤੀਸੁ** ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ। ''ਦਬ੍ਬਧਮ੍ਮੋ ਲਿਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਰਂ। ਯਥਾ ਖਿਪ੍ਪਾ ਜਰਾ, ਖਿਪ੍ਪੋ ਮਚ੍ਚੁ, ਖਿਪ੍ਪਂ ਗਮਨਂ। ਸਨ੍ਤਤਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਸਨ੍ਤਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਨ੍ਤਤੋ ਆਕਾਸੋ। ਅਤਿਮਤ੍ਤਾ ਕ੍ਰਿਯਾ, ਅਤਿਮਤ੍ਤੋ ਨਰੋ, ਅਤਿਮਤ੍ਤਂ ਪਦਂ ਇਚ੍ਚਾਦਿ।

੪੨-੪੩. ਦ੍ਵਾਦਸਕਂ ਮਾਰੇ। ਹਰਨਯਨਗ੍ਗਿਦਡ੍ਢਤ੍ਤਾ [ਤਿਨਯਨਗ੍ਗਿਦਡ੍ਢਤ੍ਤਾ (ਕ॰)] ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਸਰੀਰਮੇਤਸ੍ਸ **ਅਵਿਗ੍ਗਹੋ।** ਕਾਮਯਤਿ ਰਤਿਚ੍ਛਂ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੀਤਿ **ਕਾਮੋ,** ਕਾਰਿਤਨ੍ਤਾ **ਅਪਚ੍ਚਯੋ**। ਸਿਙ੍ਗਾਰਰੂਪੇਨ ਪਾਣੀਨਂ ਮਨਸਿ ਭਵਤੀਤਿ **ਮਨੋਭੂ।** ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਮਦਯਤੀਤਿ **ਮਦਨੋ।** ਲੋਕਾਨਂ ਅਨ੍ਤਂ ਵਿਨਾਸਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਕੋ।** ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਵ**ਸਵਤ੍ਤੀ।** ਪਾਪਂ ਇਚ੍ਛਤਿ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਾ **ਪਾਪਿਮਾ।** ਪਰਤੋ ਜਾਯਤੀਤਿ ਪਜਾ, ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਿਕਾ, ਤਾਸਂ ਪਤਿ **ਪਜਾਪਤਿ।** ਯੇ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਮਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਮੇਵ ਬਨ੍ਧੁ **ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁ।** ਕਣ੍ਹਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਕਣ੍ਹੋ।** ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ਮਾਰੇਤੀਤਿ **ਮਾਰੋ।** ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ਨ ਮੁਞ੍ਚਤੀਤਿ **ਨਮੁਚਿ।** ਮੀਨਕੇਤਨੋ, ਕਨ੍ਦਪ੍ਪੋ, ਦਪ੍ਪਕੋ, ਅਨਙ੍ਗੋ, ਪਞ੍ਚਸਰੋ, ਸਮ੍ਬਰਾਰਿ, ਮਨਸਿਜੋ, ਕੁਸੁਮੇਸੁ , ਅਨਞ੍ਞਜੋ, ਪੁਪ੍ਫਧਨ੍ਵਾ, ਰਤਿਪਤਿ, ਮਕਰਦ੍ਧਜੋਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਵਿਣ੍ਹੁਸੁਤਸ੍ਸ ਕਾਮਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਤਣ੍ਹਾ ਅਰਤੀ ਰਗਾ ਚੇਤਿ ਏਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ **ਤਸ੍ਸ** ਮਾਰਸ੍ਸ ਧੀਤਰੋ। ਯੋ ਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਤਸਿਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਤਣ੍ਹਾ, ਸ**ਲੋਪੋ, ਣ੍ਹਾ ਚ। ਪਰੇਸਂ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਰਤਿਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਰਤੀ।** ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਰਗਾ। ਤਸ੍ਸ** ਮਾਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੀ ਗਿਰਿਮੇਖਲੋ ਨਾਮ। ਸਰੀਰਮਹਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਗਿਰਿਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਗਿਰਿ ਵਿਯਾਤਿ ਗਿਰਿ। ਮਾਰੇਨ ਮਮਾਯਨਵਸੇਨ ''ਅਯਂ ਮੇ ਹਤ੍ਥੀ ਮੇਖਲੋ ਨਾਮ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਕਤਨਾਮਤ੍ਤਾ ਮੇਖਲਾ ਵਿਯਾਤਿ ਮੇਖਲੋਤਿ ਸਮੁਦਿਤਨਾਮਦ੍ਵਯੇਨ ਏਕਮੇਵ ਹਤ੍ਥਿਂ ਵਦਤਿ, ਯਥਾ ''ਵਜਿਰਾਸਨਿ, ਸੀਤੁਣ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ।

੪੪. ਤਿਕਂ ਯਮੇ। ਪਜਾਸਂਯਮਨਤੋ ਯਮਾ, ਮਚ੍ਚੁਪ੍ਪਭੁਤਯੋ ਅਸ੍ਸ ਕਿਙ੍ਕਾਰਾ, ਤੇਸੁ ਰਾਜਤੇਤਿ **ਯਮਰਾਜਾ।** ਤੇਧਾਤੁਕੇਸੁਪਿ ਆਣਾਪਵਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਿਸਯੋ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯੀ, ਈ, ਸੋ ਏਵ ਵੇ**ਸਾਯੀ।** ਯਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ''ਯਦਾਦਿਨਾ ਵਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਜਨਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਵਿਸਦਿਸਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਸਾ, ਨੇਰਯਿਕਾ, ਤੇਸਂ ਅਧਿਪਤਿਭਾਵੇਨ ਅਯਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵੇ**ਸਾਯੀ,** ਈ। ਯਮਾਨਂ ਰਾਜਾ **ਯਮੋ।** ਧਮ੍ਮਰਾਜੋ, ਕਤਨ੍ਤੋ, ਸਮਵਤ੍ਤੀ, ਕਾਲੋ, ਦਣ੍ਡਧਰੋ, ਅਨ੍ਤਕੋਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਯਮਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। **ਅਸ੍ਸ** ਯਮਸ੍ਸ ਆਵੁਧਂ ਨਯਨਮੇਵ। ਤੇਨ ਕਿਰ ਕੋਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਓਲੋਕਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਰੀਰਾਨਿ ਆਤਪੇ ਖਿਤ੍ਤਘਤਪਿਣ੍ਡਾਨਿ ਵਿਯ ਵਿਲੀਯਨ੍ਤੀਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਸੁਰਭੇਦੇ। ਏਤੇਸਞ੍ਹਿ ਸਤਿਪਿ ਦੇਵਭਾਵੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਵਾਸਿਤਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਂ, ਮਾਰਸ੍ਸ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਨਮਨਤ੍ਥਕਾਰਕਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਯਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਚਨਂ ਤਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ। ਯੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਵੇਪਿਤਂ ਕਮ੍ਪਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤਸ੍ਸ ਵੇ**ਪਚਿਤ੍ਤਿ** [ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੫੬]। ਪੁਣ੍ਣਂ ਲੋਮਂ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਪੁਲੋਮੋ,** ਪੁਲਾਮਹਤੀ ਉਮਾ ਕਿਤ੍ਤਿ, ਕਨ੍ਤਿ ਵਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਪੁਲੋਮੋ।** ''ਉਮਾਤਸੀਹੇਮਵਤਿ-ਹਲਿਦ੍ਦਾਕਿਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿਸੁ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾਯ ਸੁਜਾਤਾਯ ਪਿਤਾ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਿਨ੍ਨਰੇ। ਅਸ੍ਸਮੁਖਨਰਸਰੀਰਤਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾ ਪੁਰਿਸੋ, ਪੁਰਿਸਸਦਿਸੋਤਿ ਵਾ **ਕਿਮ੍ਪੁਰਿਸੋ।** ਏਵਂ **ਕਿਨ੍ਨਰੋ।** ਤੁਰਙ੍ਗਵਦਨ, ਅਸ੍ਸਮੁਖਾਦੀਨਿਪਿ ਕਿਨ੍ਨਰਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

੪੫-੪੬. ਅਦ੍ਧਪਜ੍ਜੇਨ ਆਕਾਸਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਅਨ੍ਤਰਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਇਕ੍ਖਤੇ ਲੋਕੋ ਏਤ੍ਥ, ਅਨੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਂ, ਰਸ੍ਸ ਲੋ।** ਇਕ੍ਖਨਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਂ ਇਕ੍ਖਾ, ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਂ ਕਾਰਣਂ **ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਂ।** ਖਨਤਿ ਬਜਵਧਾਨਨ੍ਤਿ **ਖਂ,** ਕ੍ਵਿ।

ਸਬ੍ਬਗਹਗਾਮਣਿਨੋ ਆਦਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਥੋ ਮਗ੍ਗੋ **ਆਦਿਚ੍ਚਪਥੋ।** ਨ ਭਵਤੀਤਿ **ਅਬ੍ਭਂ।** ਗਚ੍ਛਨ੍ਤ੍ਯਨੇਨ ਦੇਵਾਤਿ **ਗਗਨਂ,** ਯੁ, ਮਸ੍ਸ **ਗੋ।** ਅਮ੍ਬਤੇ ਸਦ੍ਦਾਯਤੇ ਅਤ੍ਰਾਤਿ **ਅਮ੍ਬਰਂ,** ਰੋ। **ਹਯ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਹਯਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰਾਤਿ **ਵੇਹਾਸੋ,** **ਯਸ੍ਸ** **ਸੋ,** ਵਿਗਤੋ ਵਾ ਹਾਸੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਾਲਾਭਤੋਤਿ **ਵੇਹਾਸੋ।** ਅਨਿਲਸ੍ਸ ਵਾਤਸ੍ਸ ਪਥੋ **ਅਨਿਲਪਥੋ।** ਭੁਸਂ ਕਾਸਨ੍ਤੇ ਦਿਪ੍ਪਨ੍ਤੇ ਪਦਤ੍ਥਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਆਕਾਸੋ,** ਨ ਕਸ੍ਸਤਿ ਨ ਵਿਲੇਖੀਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਆਕਾਸੋ।** ਨ ਭਵਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਵਤ੍ਥੂਤਿ **ਨਭਂ,** ਨਤ੍ਥਿ ਭੂਮਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਨਭਂ,** ਨ ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਖਿਨੋ ਅਨੇਨ, ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਨਭਂ।** ਵਿਨੇ ਪਕ੍ਖਿਨੋ ਹਯਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵੇਹਾਯਸਂ,** ਅਸੋ। ਤਾਰਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਦਯੋ, ਤੇਸਂ ਪਥੋ **ਤਾਰਾਪਥੋ।** ਸੁਰਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਪਥੋ **ਸੁਰਪਥੋ।** ਨ ਹਞ੍ਞਤੇਤਿ **ਅਘਂ,** **ਹਨਸ੍ਸ** **ਘੋ।** ਅਨਨ੍ਤਂ, ਵਿਸਣ੍ਹੁਪਦਂਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਆਕਾਸਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

੪੭-੪੮. ਮੇਘਾਦਜੇਕਾਦਸਕਂ ਮੇਘੇ। ਮੇਹਤਿ ਘਰਤਿ ਸੇਚਤੀਤਿ **ਮੇਘੋ।** ਵਾਰਿਂ ਵਹਤੀਤਿ **ਵਲਾਹਕੋ,** **ਵਾਰਿਸਦ੍ਦਸ੍ਸ** ਵੋ, ਵਸ੍ਸ **ਲੋ** [ਪਾਣਿਨਿ ੬.੩.੧੦੯; ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪਞ੍ਚਿਕਾ ੧.੪੭; ਨੀਤਿ-ਸੁਤ੍ਤ ੧੩੪੦, ੧੩੪੩]। ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਲੋਕਾ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਦੇਵੋ।** ਪਜਾਨਂ ਲੋਕਾਨਂ ਅਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਂ ਭਵਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨੋ,** ਅਕਾਰਸ੍ਸੁਕਾਰੋ। ਅਮ੍ਬੁਂ ਉਦਕਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਅਮ੍ਬੁਧਰੋ।** ਲੋਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਾਪਂ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਘਨੋ,** **ਹਸ੍ਸ** **ਘੋ।** ਜਲਧਾਰਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਾਰਾਧਰੋ।** ਜੀਵਨਂ ਜਲਂ ਮੂਤਂ ਬਨ੍ਧਮਨੇਨੇਤਿ **ਜੀਮੂਤੋ,** ਵਨਸਦ੍ਦਲੋਪੋ, ਲੋਕਾਨਂ ਵਾ ਜੀਵਿਤਂ ਮੁਨਾਤਿ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਜੀਮੂਤੋ,** **ਵਿਤ**ਲੋਪੋ, **ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ** **ਜੀ** ਆਦੇਸੋ ਵਾ [ਪਾਣਿਨਿ ੬.੩.੧੦੯; ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪਞ੍ਚਿਕਾ ੧.੪੭; ਨੀਤਿ-ਸੁਤ੍ਤ ੧੩੪੦, ੧੩੪੩]। ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ। ਵਾਰਿਂ ਵਹਤੀਤਿ **ਵਾਰਿਵਾਹੋ।** ਅਮ੍ਬੁਂ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਅਮ੍ਬੁਦੋ।** ਆਪਂ ਭਰਤੀਤਿ **ਅਬ੍ਭਂ,** ਕ੍ਵਿ, **ਪਸ੍ਸ** **ਬੋ।**

ਤਿਕਂ ਵੁਟ੍ਠਿਯਂ। ਵਸ੍ਸਤਿ ਸਿਞ੍ਚਤੀਤਿ **ਵਸ੍ਸਂ,** **ਵਸ੍ਸ** ਸੇਚਨੇ। ਏਵਂ **ਵਸ੍ਸਨਵੁਟ੍ਠਿਯੋ।**

ਪਞ੍ਚਕਂ ਵਿਜ੍ਜੁਯਂ। ਸਤਤਂ ਈਰਤਿ ਕਮ੍ਪਤੀਤਿ ਸਤੇਰੋ, **ਤ**ਲੋਪੋ, ਸੋ ਏਵ **ਸਤੇਰਿਤਾ।** ਖਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਅਕ੍ਖਣਾ।** ਕੁਟਿਲਂ ਅਚਿਰਟ੍ਠਾਯਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਰੂਪਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜਵਤੀਤਿ **ਵਿਜ੍ਜੁ।** ਵਿਜ੍ਜੋਤਤੀਤਿ **ਵਿਜ੍ਜੁਤਾ।** ਅਚਿਰਂ ਪਭਾ ਯਸ੍ਸ **ਅਚਿਰਪ੍ਪਭਾ।**

੪੯. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਮੇਘਨਾਦੇ। ਮੇਘਾਨਂ ਨਾਦੋ **ਮੇਘਨਾਦੋ।** ਧਨੀਯਤੇ **ਧਨਿਤਂ**[ਥਨਿਤਂ (ਸੀ॰)], **ਧਨ** ਸਦ੍ਦੇ। ਗਜ੍ਜਨਂ **ਗਜ੍ਜਿਤਂ,** **ਗਜ੍ਜ** ਸਦ੍ਦੇ। ਰਸੀਯਤੇ **ਰਸਿਤਂ।** **ਆਦਿਨਾ** ਹਰਾਦਾਦਿ [ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਨਪੁਂਸਕੇਭਾਵੇ ਤੋ, ਆਦਿਨਾ ਸ੍ਵਨਿਤਧਨਿਤਾਦਯੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ), ਆਦਿਨਾ ਧਨਿਤਹਰਾਦਰਾਸਾਦਯੋ (ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾਟੀਕਾ)]। ਦ੍ਵਯਂ ਸਕ੍ਕਧਨੁਮ੍ਹਿ। ਇਨ੍ਦਸ੍ਸ ਆਵੁਧਂ ਧਨੁ ਚ **ਇਨ੍ਦਾਵੁਧਂ,** **ਇਨ੍ਦਧਨੁ** ਚ। ਵਾਤੇਨ ਖਿਤ੍ਤਮਮ੍ਬੁ **ਵਾਤਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਬੁ,** ਬਿਨ੍ਦੁ। ਸੀਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਸੀਕਰੋ,** ਸਿਞ੍ਚਤੀਤਿ ਵਾ **ਸੀਕਰੋ,** **ਚਸ੍ਸ** **ਕੋ,** **ਅਰੋ** ਚ, ਵਾਤਵਸੇਨ ਵਾ ਤਤੋ ਤਤੋ ਸਰਤੀਤਿ **ਸੀਕਰੋ,** **ਅਸ੍ਸ** **ਈ,** ਮਜ੍ਝੇ **ਕਾ**ਗਮੋ ਚ।

੫੦. ਤਿਕਂ ਜਲਧਾਰਾਯਂ। ਵੇਗਤੋ ਜਲਧਾਰਾਨਂ ਸਂ ਭੁਸਂ ਪਤਨਂ ਆਸਾਰੋ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਰਤੀਤਿ **ਆਸਾਰੋ।** ਵੇਗਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਾਰਾ।** ਅਧੋ ਪਤਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਪਾਤੋ,** **ਸਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਧੋਭਾਗੇ [ਵੇਗਤੋ ਜਲਧਾਰਾਨਂ ਸਮ੍ਭੁਯ ਪਤਨਂ ਧਾਰਾਸਮ੍ਪਾਤੋ, ਸਰ ਗਤਿਯਂ ਘਣ ਇਤਿ ਆਸਾਰੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)]। ਦ੍ਵਯਂ ਵਸ੍ਸੋਪਲੇ। ਕਰੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਯ੍ਹੁਪਗਤ੍ਤਾ **ਕਰਕਾ,** ਜਲਂ ਪਿਣ੍ਡਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਰਕਾ,** ‘‘ਵਸ੍ਸੋਪਲੇ ਤੁ ਕਰਕਾ, ਕਰਕੋਪਿ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤੇ’’ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ,** **ਕਰ**ਸਦ੍ਦੋਤ੍ਰ। ‘‘ਕਰੋ ਵਸ੍ਸੋਪਲੇ ਪਾਣਿ-ਸੋਣ੍ਡਾਪਚ੍ਚਾਯਰਂਸਿਸੂ’’ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਘਨਤੋ, ਘਨਕਾਲੇ ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਂ ਉਪਲਂ ਸਿਲਾ **ਘਨੋਪਲਂ।** ਦੁਟ੍ਠੁ ਦਿਨਂ **ਦੁਦ੍ਦਿਨਂ,** ਅਯਂ **ਦੁਦ੍ਦਿਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਮੇਘਚ੍ਛਨ੍ਨਾਹੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਸੋਭਨਤ੍ਥੋਪਜਤ੍ਥਿ **ਦੁਦ੍ਦਿਨ**ਸਦ੍ਦੋ, ਅਗੁਣਵਚਨਤਾਯਂ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗੋ।

੫੧-੫੨. ਛਕ੍ਕਂ ਤਿਰੋਧਾਨੇ। **ਧਰ** ਆਵਰਣੇ, **ਅਪਾਦਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਧਰਤਿ ਆਵੁਣੋਤੀਤਿ **ਪਿਧਾਨਂ,** **ਅ**ਲੋਪੋ। ਅਪਧਰਤੀਤਿ **ਅਪਧਾਰਣਂ।** ਤਿਰੋ ਧਰਤਿ ਪਿਦਹਤੀਤਿ **ਤਿਰੋਧਾਨਂ।** ਅਨ੍ਤਰਂ ਧਰਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪੋ। ਅਪਿਧਰਤੀਤਿ **ਅਪਿਧਾਨਂ।** ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਪਾਦਿ**ਉਪਸਗ੍ਗਾ ਧਾਤੁਨੋ ਆਵਰਣਤ੍ਥਜੋਤਕਾ। ਛਾਦਯਤੀਤਿ **ਛਾਦਨਂ।** ਬਜਵਧਾ, ਅਨ੍ਤਰਧਿਇਚ੍ਚਾਦਯੋਪਿ ਤਿਰੋਧਾਨੇ।

ਸਾਦ੍ਧਪਜ੍ਜੇਨ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਇਨ੍ਦਤਿ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਮਿਸ੍ਸਰਿਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਇਨ੍ਦੁ।** ਚਨ੍ਦਤਿ ਹਿਲਾਦਯਤਿ ਸੁਖਯਤਿ ਪਜਨ੍ਤਿ **ਚਨ੍ਦੋ।** ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਂ ਰਾਜਾ **ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਰਾਜਾ।** ਉਮਾ ਕਨ੍ਤਿ, ਤਾਯ ਸਹ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਸੋਮੋ,** ਸੁਖਂ ਅਭਿਸ੍ਸਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਸੋਮੋ, ਮ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਨਿਸਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਕਰੋ ਰਂਸਿ ਏਤਸ੍ਸ **ਨਿਸਾਕਰੋ।** ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਉਸੇਨ੍ਤਿ ਦਹਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਓਸਾ, ਰਂਸਯੋ, ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਧਿਯਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ ਓਸਧਿ, ਤਾਰਾਵਿਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਸ ਈਸੋ ਪਤਿ **ਓਸਧੀਸੋ।** ਹਿਮੋ ਸੀਤਲੋ ਰਂਸਿ ਯਸ੍ਸ **ਹਿਮਰਂਸਿ।** ਸਸੋ ਅਙ੍ਕੋ ਲਕ੍ਖਣਂ ਯਸ੍ਸ **ਸਸਙ੍ਕੋ।** ਚਨ੍ਦਂ ਕਪ੍ਪੂਰਂ ਮਾਤਿ ਸਦਿਸਂ ਨਯਤੀਤਿ **ਚਨ੍ਦਿਮਾ। ਇ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ। ਸਸਲਕ੍ਖਣਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ **ਸਸੀ** । ਸਸਤਿ ਵਾ ਹਿਂਸਤਿ ਉਣ੍ਹਗੁਣਨ੍ਤਿ **ਸਸੀ, ਈ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਤਦੁਪਲਕ੍ਖਿਤੇ ਤਦੁਪਚਾਰਂ। ਸੀਤਾ ਰਂਸਯੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਸੀਤਰਂਸਿ।** ਨਿਸਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਥੋ ਤਦਾਲਙ੍ਕਾਰਭਾਵਤੋਤਿ **ਨਿਸਾਨਾਥੋ।** ਉਲ੍ਲੂਨਂ ਤਾਰਾਨਂ ਰਾਜਾ **ਉਲੁਰਾਜਾ।** ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਕਪ੍ਪੂਰੇਨ ਸਦਿਸਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਮਾ, ਮਾ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਪੁਮੇ, ਤਂਸਹਚਰਣਤੋ ਉਲੁਰਾਜਾਦਯੋਪਿ। ਹਿਮਂਸੁ, ਕੁਮੁਦਬਨ੍ਧੁ, ਵਿਧੁ, ਸੁਧਂਸੁ, ਸੁਬ੍ਭਂਸੁ, ਨਿਸਾਪਤਿ, ਮਿਗਙ੍ਕੋ, ਕਲਾਨਿਧਿ, ਦ੍ਵਿਜਰਾਜੋ, ਸਸਧਰੋ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਸੋਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

੫੩-੫੪. ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਭਾਗਾਨਂ ਪੂਰਣੋ **ਸੋਲ਼ਸਮੋ** ਭਾਗੋ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਲਾ, **ਕਲ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਕਲੀਯਤੇ ਏਕਾਦਿਨਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯਤੇਤਿ **ਕਲਾ।** ਦ੍ਵਯਂ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ। ਮਞ੍ਞਤੇ ਞਾਯਤੇ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਬਿਮ੍ਬਂ। ਮਨ**ਤੋ ਵਪਚ੍ਚਯੋ, ਨਿਪਾਤਨਾ ਮਸ੍ਸ **ਬੋ,** ਅਸ੍ਸਿ, **ਨਸ੍ਸ ਮੋ,** ਵਸ੍ਸ **ਬੋ, ਬਿਮ੍ਬ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਤ੍ਥਿਯਂ। ਮਣ੍ਡਯਤੇਤਿ **ਮਣ੍ਡਲਂ,** ਅਲੋ, ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਮਣ੍ਡਲੀ, ਅਯਂ ਤੀਸ੍ਵਪਿ [ਬਿਮ੍ਬੋ ਅਨਿਤ੍ਥੀ, ਮਣ੍ਡਲਂ ਤੀਸੁ (ਅਮਰ ੩.੧੫)]।

ਪਾਦਹੀਨਪਜ੍ਜੇਨ ਅਦ੍ਧਭਾਗੋ। ਅਸਤਿ ਖੇਪੇਤਿ ਸਮੁਦਾਯਨ੍ਤਿ **ਅਡ੍ਢੋ,** ਤੋ। ਤਥਾ **ਅਦ੍ਧੋ। ਉਪਡ੍ਢੋ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਪਦਂ ਵਡ੍ਢਿਤਂ, ਏਤੇ ਤਯੋ ਪੁਮੇ। ਖਣ੍ਡਯਤਿ ਸਮੁਦਾਯਨ੍ਤਿ **ਖਣ੍ਡਂ।** ਸਕਜਤੇ ਉਬ੍ਬਾਹਨਾਦੀਸੁ ਥੋਕਤ੍ਤਾਤਿ **ਸਕਲਂ,** ਅਲੋ, **ਖਣ੍ਡਸਕਲਾ** ਵਾ ਪੁਮੇ, ਸਤ੍ਤੇ ਰੂਪਭੇਦਤੋ ਨਪੁਂਸਕੇ। ਏਤੇ ਚ **ਅਡ੍ਢਾ**ਦਯੋ ਤਯੋ ਅਸਮੇ ਭਾਗੇ ਪੁਮੇ, ਸਮੇ ਤੁ ਨਪੁਂਸਕੇਤਿ ਰੂਪਭੇਦੇਨਾਹ ''ਅਦ੍ਧਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮੇ ਭਾਗੇ''ਤਿ। ਖਣ੍ਡਾਦਿਦ੍ਵਯਂ ਪਨ ਅਸਮੇਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਦ੍ਧਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮੇ ਭਾਗੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਡ੍ਢਂ, ਉਪਡ੍ਢ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ [ਅਸਮਭਾਗੇ ਪੁਮਾਨਿ, ਸਮੇ ਅਂਸੇ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਂ ਰੂਪਭੇਦਤੋ, ਉਪਚਾਰਤੋ ਤਬ੍ਭਾਗਵਤਿ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗੋ – ਅਦ੍ਧਾ ਸਾਟੀ, ਅਦ੍ਧਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਦ੍ਧੋ ਕਮ੍ਬਲੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)]।

ਪਸਾਦਾਦਯੋ ਚਨ੍ਦੇ ਅਵਸ੍ਸਮ੍ਭਾਵਿਨੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤੁ ਪਾਸਙ੍ਗਿਕਾ ਇਤਿ ਚਨ੍ਦਪਕ੍ਕਮੇ ਉਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਸਾਦਯਤਿ ਪਸਾਦਯਤੀਤਿ **ਪਸਾਦੋ।** ਏਵਂ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਏਵ **ਪਸਨ੍ਨਤਾ।**

ਤਿਕਂ ਚਨ੍ਦਪ੍ਪਭਾਯਂ। ਕੁਮੁਦਸ੍ਸਾਯਂ ਵਿਕਾਸੋ [ਵਿਕਾਰੋ (ਕ॰)] **ਕੋਮੁਦੀ।** ਚਨ੍ਦਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ ਪਟਿਪਾਦਯਤੀਤਿ **ਚਨ੍ਦਿਕਾ।** ਜੁਤਿ ਅਸ੍ਸਾਤ੍ਥੀਤਿ **ਜੁਣ੍ਹਾ। ਤਸ੍ਸ ਣੋ, ਹ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ, ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਵਾ ਜੁਤਿਂ ਸੋਭਂ ਨਯ੍ਹਤਿ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਜੁਣ੍ਹਾ।**

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਸੋਭਨਮਤ੍ਤੇ। ਕਨਤਿ ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਕਨ੍ਤਿ, ਕਨ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਕਾਮੀਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਨ੍ਤਿ।** ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਭਾਤਿ ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਸੋਭਾ।** ਜੋਤਯਤੀਤਿ **ਜੁਤਿ।** ਛਾਦਯਤੀਤਿ **ਛਵਿ। ਛਦ** ਸਂਵਰਣੇ, ਵਿਪਚ੍ਚਯੋ, **ਦ**ਲੋਪੋ।

੫੫. ਸਤ੍ਤਕਂ ਲਕ੍ਖਣੇ। ਕਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਲਙ੍ਕਯਤਿ ਹੀਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਲਙ੍ਕੋ।** ਲਞ੍ਛਤੇ ਲਕ੍ਖਤੇ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਲਞ੍ਛਨਂ** । ਲਕ੍ਖਜਤੇ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਲਕ੍ਖਂ।** ਤਥਾ **ਲਕ੍ਖਣਂ।** ਅਙ੍ਕੀਯਤੇ ਲਕ੍ਖਜਤੇ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਅਙ੍ਕੋ।** ਅਭਿ ਵਿਸੇਸਂ ਜਾਨਾਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਭਿਞ੍ਞਾਣਂ।** ਚਿਹੀਯਤਿ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਚਿਹਨਂ। ਚਿਹ** ਲਕ੍ਖਣੇ।

ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਸੋਭਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਪਰਮਾ ਸੋਭਾ ਸੁਸਮਾ ਨਾਮ, ਸੋਭਨਂ ਸਮਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਸ੍ਸਂ **ਸੁਸਮਾ,** ਸੇਟ੍ਠਾ ਸੋਭਾ।

੫੬. ਗੁਣੇ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਵਿਸੇਸੇ **ਸੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਂ ਭਵਤਿ। ਦੇਵਦਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਸੀਤਂ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੀਤਾਦਯੋ ਤਯੋ **ਗੁਣੀਲਿਙ੍ਗਾ** ਗੁਣਿਨੋ ਲਿਙ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯਥਾ – ਸੀਤਲਾ ਭੂਮਿ, ਸੀਤਲਂ ਜਲਂ, ਸੀਤਲੋ ਵਾਤੋ। ਉਣ੍ਹਾਭਿਤਤ੍ਤੇਹਿ ਸੇਵੀਯਤੀਤਿ **ਸੀਤਂ**, ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ **ਸੀਤੋ**। **ਸਸ** ਗਤਿਯਂ, ਇਰੋ, ਇਤ੍ਤੁਞ੍ਞ, ਸੀਤਤ੍ਤਿਕੇਨ ਸਰੀਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਿਸਿਰਂ**। ਸੀਤਂ ਗੁਣਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਸੀਤਲੋ**।

ਮਹਿਕਾਨੁਂ ਹਿਮੇ। ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਹਿਮਂ**, **ਸਸ੍ਸ ਮੋ**,ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪੋ ਚ। **ਤੁਹ** ਅਦਨੇ, ਤੋਹਤਿ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਤੁਹਿਨਂ**, ਇਨੋ। ਉਪਰਿਤੋ ਸਵਤੀਤਿ **ਉਸ੍ਸਾਵੋ**। ਨੀਹਰਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਸਨ੍ਤੁਜਨੇਨੇਤਿ **ਨੀਹਾਰੋ**, ਨਤ੍ਥਿ ਈਹਾ ਵਾ ਏਤਸ੍ਮਾ ਹੇਤੁਭੂਤਾਤਿ **ਨੀਹਾਰੋ**, ਆਰੋ। ਮਹੀਯਤੇ ਰਾਗੀਹੀਤਿ [ਵਾਚਾਭਿ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)] **ਮਹਿਕਾ**, ਣ੍ਵੁ।

੫੭. ਛਕ੍ਕਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਦਯਤ੍ਤਾ ਨ ਖੀਯਤੇ **ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ**, ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਮਨਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਖਰਤਿ ਨ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ**, ਅਥ ਵਾ **ਨਕ੍ਖ** ਗਤਿਯਂ, ਨਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ**। ਜੋਤਤਿ ਸੁਭਾਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ **ਜੋਤਿ**, **ਨਕ੍ਖਤ੍ਤ ਭਂ**ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਹਚਰਣਤੋ ਨਪੁਂਸਕੇ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਭਾਤਿ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ **ਭਂ**। ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ ਤਰਨ੍ਤਿ ਲੋਕਾ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਤਾਰਾ**, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੀਥਿਂ ਤਾਯਤਿ ਅਰਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਤਾਰਾ**, ਤਾਰੇਤਿ ਵਾ ਲੋਕੇ ਅਹਿਤਤੋਤਿ **ਤਾਰਾ**, ਅਯਞ੍ਞ **ਤਾਰਕਾ**, **ਉਲ਼ੁ** ਚ ਏਤੇ ਤਯੋ ਅਪ੍ਪੁਮੇ। ਤਰਾ ਏਵ ਣ੍ਵੁ, **ਤਾਰਕਾ** [ਤਾਰਾ ਏਵ ਤਾਰਕਾ ਣ੍ਵੁ (ਕ॰)]। ਉਚ੍ਚਂ ਲਵਤਿ [ਉਲਯਤਿ (ਕ॰)] ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਉਲ਼ੁ। ਸੋ ਏਵ **ਉਲ਼ੁ**। ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਾਰਕਾ ਏਵ ਅਪ੍ਪੁਮੇ, ਅਥ ਖੋ ਉਲ਼ੁ ਚਾਤਿ **ਚ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ਉਲ਼ੁਸਹਚਰਿਯਤੋ ਪਕ੍ਖੇ ਨਪੁਂਸਕੇ ਚ।

੫੮-੬੦. **ਅਸ੍ਸਯੁਜਾ**ਦਯੋ **ਰੇਵਤਜਨ੍ਤਾ** ਸਤ੍ਤਾਧਿਕਵੀਸਤਾਰਕਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ ਆਕਾਸੇ ਯਥਾਠਿਤਾਨਿ ਕਮਤੋਯੇਵ ਏਤ੍ਥ ਕਥਿਤਾਨਿ, ਨ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। ਵਕ੍ਖਤਿ ਚ ''ਕਮਤੋ ਸਤ੍ਤਾਧਿਕਵੀਸਤਿ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਅਸ੍ਸਰੂਪਯੋਗਤੋ **ਅਸ੍ਸਯੁਜੋ**। ਯਮਸਦਿਸਤ੍ਤਾਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਰਤੀਤਿ **ਭਰਣੀ**। ਯੁ, ਈ। ਅਗ੍ਗਿਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਕਨ੍ਤਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਕਤ੍ਤਿਕਾ**, ਕਰੋਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਵਾ **ਕਤ੍ਤਿਕਾ**, ਕਤ੍ਤਿਕਾਯ ਸਹਿਤਾ **ਸਕਤ੍ਤਿਕਾ**। ਭਰਣੀ, ਰੋਹਿਣੀ ਵਾ। ਕਮਲਸਮ੍ਭਵਤ੍ਤਾ ਕਮਲੇ ਰੁਹਤਿ ਵਡ੍ਢਤੀਤਿ **ਰੋਹਿਣੀ**। ਮਿਗਸੀਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਤਾਰਾਪੁਞ੍ਜੋ **ਮਿਗਸਿਰਂ**, ਛਟ੍ਠੀਸਮਾਸੋ ਉਤ੍ਤਰਪਪ੍ਧਾਨਤ੍ਤਾ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਂ। ਰੁਦ੍ਦਰਸਾਵਟ੍ਟਿਤਕੋਧਰੁਦ੍ਦਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਕਦਾਚਿ ਅਦਤਿ ਘਸਤੀਤਿ **ਅਦ੍ਦਾ**। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿਤਂ ਵਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਪੁਨਬ੍ਬਸੁ**, **ਵਸ੍ਸ** ਸੇਚਨੇ। ਪੋਸੇਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਪੋਸੇਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਪੁਸ੍ਸੋ**। ਭੁਜਗਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਨ ਸਿਲਿਸਜਤੇ ਨਾਲਿਙ੍ਗਜਤੇਤਿ **ਅਸਿਲੇਸੋ**।

ਮਹੀਯਤੇ ਕਾਰਿਯਤ੍ਥਿਕੇਹੀਤਿ **ਮਘਾ** [ਮਾਘਾ (ਕ॰)], ਹਸ੍ਸ **ਘੋ**। ਫਲਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੀਤਿ **ਫਗ੍ਗੁਨੀ**, ਯੁ, ਈ। **ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਫਗ੍ਗੁਨੀ, ਉਤ੍ਤਰਫਗ੍ਗੁਨੀ ਚੇਤਿ ਦ੍ਵੇ। ਹਤ੍ਥਸਣ੍ਠਾਨਤਾਯ **ਹਤ੍ਥੋ**। ਤਚ੍ਛਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਫਲਂ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਾ**। ਸੋਭਨਾ ਆਤਿ, ਸਾਤਿ ਵਾ ਤਨੁਂ ਕਰੋਤਿ ਸੁਭਾਸੁਭਨ੍ਤਿ **ਸਾਤਿ** [ਸ੍ਵਾਤਿ (ਕ॰)], ਸੁਭਾਸੁਭਫਲਦਾਨਤੋ ਵਾ **ਸਾਤਿ**, **"ਸਾਤਿ** ਦਾਨਾਵਸਾਨੇਸੂ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਯਂ ਦ੍ਵੀਸੁ। ਵਿਸਦਿਸਂ ਫਲਂ ਖਣਤੀਤਿ **ਵਿਸਾਖਾ**, ਵਿਵਿਧਾ ਵਾ ਸਖਾ ਮਿਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਵਿਸਾਖਾ**। ਅਨੁਰਾਧਯਤਿ ਸਂਸਿਜ੍ਝਤਿ ਸੁਭਾਸੁਭਫਲਮੇਤਾਯਾਤਿ **ਅਨੁਰਾਧਾ**। ਗੁਣੇਹਿ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਵੁਡ੍ਢਤ੍ਤਾ **ਜੇਟ੍ਠਾ**। ਮੂਲਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਸੁਭਾਸੁਭਫਲਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਮੂਲਂ**। ਆਸਾਲ਼੍ਹੋ ਨਾਮ ਭਤੀਨਂ ਦਣ੍ਡੋ, ਤਂਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਆਸਾਲ਼੍ਹਾ** ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਾਸਾਲ਼੍ਹਉਤ੍ਤਰਾਸਾਲ਼੍ਹਵਸੇਨ।

ਸਵਤਿ ਸੁਭਾਸੁਭਫਲਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਸਵਣੋ**, **ਸਵਣਂ** ਵਾ। ਧਨਮੇਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਧਨਿਟ੍ਠਾ**, ਧਨਤਿ ਵਾ ਵਿਭੂਤਿ ਨਿਧਾਨਂ **ਧਨਿਟ੍ਠਾ**। ਸਤਂ ਭਿਸਜਾ ਏਤ੍ਥ, ਸਤਭਿਸਜਾਨਂ ਵਾ ਅਧਿਪਤਿ **ਸਤਭਿਸਜੋ**। ਭਦ੍ਦੋ ਗੋ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਦਾਨਿ ਪਾਦਾ ਅਸ੍ਸਂ **ਭਦ੍ਦਪਦਾ**, ਪੁਬ੍ਬਭਦ੍ਦਪਦਾ ਦ੍ਵੇ, ਉਤ੍ਤਰਭਦ੍ਦਪਦਾ ਦ੍ਵੇ, ਸਮੂਹੋ ਚੇਸਂ ਚਤੁਸਙ੍ਖਜਾਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ। ਰਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਨਂ, ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਤਾਯ **ਰੇਵਤੀ**, ਆਕਾਰਸ੍ਸੇ, ਰੇਵਤੋ ਵਾ ਇਸਿਭੇਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਰੇਵਤੀ**।

੬੧. ਦ੍ਵਯਂ ਰਾਹੁਗ੍ਗਹੇ। ਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਗ੍ਗੋ, ਤਤ੍ਥ ਭਾਤੀਤਿ **ਸੋਬ੍ਭਾਨੁ**। ਰਹਤਿ ਚਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਸੋਭਂ ਜਹਾਪੇਤੀਤਿ **ਰਾਹੁ**। ਤਮੋ, ਵਿਧੁਨ੍ਤੁਦੋ, ਚਨ੍ਦਾਦੋ, ਸੇਹਿਕੇਯੋਤਿਪਿ ਰਾਹੁਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਸੂਰ, ਚਨ੍ਦ, ਅਙ੍ਗਾਰਕ, ਬੁਧ, ਜੀਵ, ਸੁਕ੍ਕ, ਅਸਿਤ, ਰਾਹੁ, ਕੇਤੂਤਿ ਏਤੇ ਸੂਰਾਦਯੋ ਨਵਗ੍ਗਹਾ ਨਾਮ।

ਮੇਸਾਦਿਕੋ ਦ੍ਵਾਦਸਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਰਾਸਿ ਨਾਮ। ਆਦਿਨਾ ਉਸਭ, ਮੇਥੁਨ, ਕਕ੍ਕਟ, ਸੀਹ, ਕਞ੍ਞਾ, ਤੁਲਾ, ਵਿਚ੍ਛਿਕ, ਧਨੁ, ਮਕਰ, ਕੁਮ੍ਭ, ਮੀਨੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਭਦ੍ਦਪਦਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਮਂ। ਪੋਟ੍ਠੋ ਗੋ [ਪਾਠੋ ਭਦ੍ਦੋ ਗੋ (ਕ॰)], ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਦਾਨਿ ਪਾਦਾ ਅਸ੍ਸਂ **ਪੋਟ੍ਠਪਦਾ।**

੬੨-੬੩. ਪਜ੍ਜਦ੍ਵਯੇਨ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਆ ਭੁਸੋ ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਆਦਿਚ੍ਚੋ, ਪ੍ਪਸ੍ਸ ਚੋ।** ਲੋਕਾਨਂ ਸੂਰਭਾਵਂ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਸੂਰਿਯੋ।** ਤਥਾ **ਸੂਰੋ।** ਸਤਂ ਬਹਵੋ ਰਂਸਯੋ ਯਸ੍ਸ **ਸਤਰਂਸਿ।** ਦਿਵਾ ਦਿਵਸਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਦਿਵਾਕਰੋ,** ਦਿਵਸੇ ਵਾ ਕਰੋ ਆਭਾ ਯਸ੍ਸ **ਦਿਵਾਕਰੋ, ਦਿਵਾ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਸਬ੍ਬਕਾਰਕਵਚਨੋ, ਨ ਤੁ ਆਧਾਰਵਚਨੋ ਏਵ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਰੋਚਤੇ ਦਿਪ੍ਪਤੇਤਿ **ਵੇਰੋਚਨੋ।** ਦਿਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਕੁਮੁਦਾਨਂ ਵਾ ਦਿਨਂ ਮਾਕੁਲਜਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਦਿਨਕਰੋ,** ਉਣ੍ਹੋ ਰਂਸਿ ਯਸ੍ਸ **ਉਣ੍ਹਰਂਸਿ।** ਪਭਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਪਭਙ੍ਕਰੋ।**

ਅਂਸੁਨੋ ਮਾਲਾ, ਸਾ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ **ਅਂਸੁਮਾਲੀ।** ਦਿਨਾਨਂ ਪਤਿ **ਦਿਨਪਤਿ।** ਤਪਤੀਤਿ **ਤਪਨੋ।** ਰਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾ ਪਭਾਵਿਤ੍ਤਾਤਿ **ਰਵਿ।** ਭਾਨੁ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਭਾਨੁਮਾ।** ਰਂਸਿ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਰਂਸਿਮਾ।** ਭਂ ਆਭਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਾਸਂ ਵਾ ਆਕਰੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ **ਭਾਕਰੋ।** ਭਾਤਿ ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਭਾਨੁ।** ਦੇਵੇਹਿਪਿ ਅਚ੍ਚਤੇ ਪੂਜੀਯਤੇਤਿ **ਅਕ੍ਕੋ।** ਸਹਸ੍ਸਂ ਬਹਵੋ ਰਂਸਯੋ ਯਸ੍ਸ **ਸਹਸ੍ਸਰਂਸਿ।** ਦ੍ਵਾਦਸਤ੍ਤਾ, ਪਭਾਕਰੋ, ਵਿਭਾਕਰੋ, ਵਿਕਤ੍ਤਨੋ [ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਿਕਤ੍ਤਿਤੋ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਯੁ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)], ਮਤ੍ਤਣ੍ਡੋ, ਦਿਵਮਣਿ, ਤਰਣਿ, ਮਿਤ੍ਤੋ, ਚਿਤ੍ਰਭਾਨੁ, ਵਿਭਾਵਸੁ, ਗਹਪ੍ਪਤਿ, ਹਂਸੋ, ਸਵਿਤਾਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

੬੪. ਪਜ੍ਜੇਨ ਸੂਰਿਯਾਦੀਨਂ ਰਂਸਿਪ੍ਪਭਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ। ਰਸਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਤਿ **ਰਂਸਿ।** ਆ ਭੁਸੋ ਭਾਤੀਤਿ **ਆਭਾ।** ਪਕਾਰੇਨ ਭਾਤੀਤਿ **ਪਭਾ।** ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਦਿਤ੍ਤਿ।** ਰੋਚਤੇ ਦਿਪ੍ਪਤੇਤਿ **ਰੁਚਿ।** ਦੀਧਜਤਿ ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਦੀਧਿਤਿ।** ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ ਵਾ **ਦੀਧਿਤਿ, ਪਸ੍ਸ ਧੋ, ਇ**ਕਾਰਾਗਮੋ। ਮਿਯਜਨ੍ਤੇ ਖੁਦ੍ਦਜਨ੍ਤਵੋ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਮਰੀਚਿ,** ਈਚਿ। ਅਸਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਦਿਸਨ੍ਤਿ **ਅਂਸੁ,** ਉਸ੍ਸਾਗਮੋ। **ਮਰੀਚਿ**ਸਹਚਰਣਤੋ **ਦੀਧਿਤਜਾਦਯੋ** [ਖਲਿਤਪਾਠੋ (?), ਸਵਰਸਾਮੀ ਤੁ ਅਙ੍ਗੁਲਿ ਕਾਕਲਿਸਾਰਿ ਸਰਾਰਿ ਤੁਮ੍ਬਿਅਰਿ ਸੁਸਿ ਦੀਮਿਤਜਤੁਯੋ ਥੀਪੁਮੇਸੁ ਇਚ੍ਚਾਹ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)] **ਭਾਨੁ ਅਂਸੁ** ਚ ਦ੍ਵੀਸੁ। **ਮਯ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ ਦਣ੍ਡਕੋ ਧਾਤੁ [ਦਣ੍ਡਕਪ੍ਪਕਰਣੇ ਆਗਤਧਾਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਸਾਰਮਞ੍ਜੁਸਾਟੀਕਾਯਂ ੨੫੩.੪੧੩ ਪਿਟ੍ਠੇਸੁ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ], **ਖ**ਪਚ੍ਚਯੋ **ਊ**ਕਾਰਾਗਮੋ, ਅਥ ਵਾ **ਮਾ** ਮਾਨੇ, **ਉਖ** ਗਤਜਤ੍ਥੋ ਦਣ੍ਡਕੋ ਧਾਤੁ [ਦਣ੍ਡਕਪ੍ਪਕਰਣੇ ਆਗਤਧਾਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਸਾਰਮਞ੍ਜੁਸਾਟੀਕਾਯਂ ੨੫੩.੪੧੩ ਪਿਟ੍ਠੇਸੁ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ], ਮਾਯ ਮਾਨਾਯ ਉਖਤੀਤਿ **ਮਯੂਖੋ** [ਮਾਪਸਂ ਗਗਨਂ ਪਮਾਣਯਂ ਉਖਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਿਸੋਦਰਾਦਿ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)]। ਕਿਰਤਿ ਤਿਮਿਰਂ **ਕਿਰਣੋ।** ਕਿਰਤਿ ਤਿਮਿਰਂ **ਕਰੋ।**

੬੫. ਦ੍ਵਯਂ ਆਦਿਚ੍ਚਮਣ੍ਡਲੋਤਿਖਜਾਤੇ ਉਪ੍ਪਾਤਾਦਿਜਾਤੇ ਰਂਸਿਮਣ੍ਡਲੇ। ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਧੀਯਤੇ **ਪਰਿਧੀ,** ਪਰਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਿਸਤੀਤਿ **ਪਰਿਵੇਸੋ,** ਸੂਰਿਯਂ ਵਾ ਪਰਿਵੇਠਯਤੀਤਿ **ਪਰਿਵੇਸੋ। ਠਸ੍ਸ ਸੋ।** ਉਪਸੂਰਿਯਕਂ, ਮਣ੍ਡਲਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਰਿਧਿਨੋ ਨਾਮਾਨਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮਰੀਚਿਕਾਯਂ। ਮਰੀਚਿਸਦਿਸਤਾਯ **ਮਰੀਚਿ।** ਮਿਗਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾ ਪਿਪਾਸਾ ਯਸ੍ਸਂ ਜਲਾਭਾਸਤ੍ਤਾ ਸਾ **ਮਿਗਤਣ੍ਹਿਕਾ।**

ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਦਯਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ **ਉਟ੍ਠਿਤਰਂਸਿ** ਉਗ੍ਗਤਰਂਸਿ ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਸਿਯਾ। ਅਰੁਣਵਣ੍ਣਤਾਯ ਅਰਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਰੁਣੋ।** ਸੂਰਸੂਤੋ, ਅਨੂਰੁ, ਕਸ੍ਸਪੇਯਜੋ, ਕਸ੍ਸਪਿ, ਗਰੁਡਾਗ੍ਗਜੋਤਿਪਿ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨੀਤਿ। ਆਕਾਸਵਣ੍ਣਨਾ।

੬੬-੬੭. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਕਾਲੇ। ਕਲਜਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਖਜਾਯਨ੍ਤੇ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਾਦਯੋ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਕਾਲੋ,** ਕਰਣਂ ਵਾ ਕਾਰੋ, ਭਾਵੇ ਣੋ, ਸੋ ਏਵ **ਕਾਲੋ,** ਨ ਹਿ ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਕਾਲੋ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਮਹਾਕਾਲਸ੍ਸ ਪਨ ਸਸ੍ਸਤਭਾਵਤੋ ਅਤੀਤਾਦਿਵੋਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੇਵਾਤਿ

ਅਵਯਵਕਾਲਾਨਂ ਸਮੂਹਭਾਵਤੋ ਸੋਪਿ ''ਕਾਲੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੋ। ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਂ ਅਸਤਿ ਖੇਪੇਤੀਤਿ **ਅਦ੍ਧਾ, ਤਸ੍ਸ ਧੋ, ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤੋਯਂ **ਅਦ੍ਧਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਮੇ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਏਤੀਤਿ **ਸਮਯੋ।** ਵਿਨਾਸਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਵੇਲਾ,** ਵਣ੍ਣਲੋਪੋ। ਦਿਟ੍ਠੋ, ਅਨੇਹੋਤਿਪਿ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵਨਾਮਾਨਿ।

ਖਣਾਦਯੋ ਪਨ **ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਾ** ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾ ਭੇਦਾ। ਕੇ ਤੇ, ਕਿਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣਾ ਚੇਤਜਾਹ "**ਖਣੋ**"ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਦਸਹਿ ਅਚ੍ਛਰਾਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਫੋਟਨੇਹਿ ਲਕ੍ਖਿਤੋ ਕਾਲੋ ਖਣੋ ਨਾਮ, **ਖਣੁ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਖਣੋਤੀਤਿ **ਖਣੋ,** ਅ। ਦਸ ਖਣਾ ਲਯੋ ਨਾਮ **ਭਵੇ** ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਤੇਨ ਵਾ ਵਚਨੇਨ ਵਿਕਭਿਸਙ੍ਖਜਾਪੇਕ੍ਖਿਨੇਪਿ ਵਾਚਕਾ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਗਮਜਤੇ। ਲਯਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਂ ਲੁਨਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਯਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਲਯੋ।** ਦਸ ਲਯਾ ਖਣਲਯੋ ਨਾਮ, ਖਣਲਯਾਨਂ ਸਮੂਹਭਾਵਤੋ। ਤੇ ਦਸ ਖਣਲਯਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ **ਸਿਯਾ** ਸਿਯੁਂ ਵਾ, ਅਯਮਨਿਤ੍ਥੀ। **ਹੁਚ੍ਛ** ਕੋਟਿਲਜੇ , ਕੁਟਿਲਯਤਿ ਰਤ੍ਤਿਦਿਵਸੇ ਸੁਭਾਸੁਭਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ **ਮੁਹੁਤ੍ਤੋ,** ਤੋ, ਧਾਤੁਯਾਦਿਮ੍ਹਿ **ਮੁ**ਕਾਰਾਗਮੋ, **ਚ੍ਛ**ਲੋਪੋ ਚ। ਤੇ ਦਸ ਮੁਹੁਤ੍ਤਾ ਖਣਮੁਹੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ।

ਤਿਕਂ ਦਿਨੇ। ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕੀਲਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿਂ **ਦਿਵਸੋ,** ਸੋ। ਨ ਜਹਾਤਿ ਪਚ੍ਚਾਗਮਨਂ **ਅਹਂ।** ਆਦਦਾਤਿ ਨਿਬਜਾਪਾਰਨ੍ਤਿ **ਦਿਨਂ,** ਇਨੋ, **ਆ**ਲੋਪੋ ਚ, ਦਿਬ੍ਬਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਦਿਨਂ,** ਵਸ੍ਸ **ਨੋ।** ਘਸਰੋ [ਘਸਤਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਰੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)], ਵਾਸਰੋਤਿਪਿ ਦਿਨਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

੬੮. ਕਲ੍ਲਨ੍ਤੁ ਪਚ੍ਚੂਸੇ। ਪਭਾਤਜਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੋਤਿ **ਪਭਾਤਂ।** ਤਥਾ **ਵਿਭਾਤਂ। ਉਸ** ਰੁਜਾਯਂ, ਪਚ੍ਚੂਸਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ ਤਿਮਿਰਨ੍ਤਿ **ਪਚ੍ਚੂਸੋ।** ਕਲਜਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਖਜਾਯਨ੍ਤੇ ਅਨੇਨ ਸਙ੍ਖਜਾਦਯੋਤਿ **ਕਲ੍ਲਂ।** ਅਹੋਮੁਖਂ, ਉਸੋਤਿਪਿ ਪਚ੍ਚੂਸਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਦੋਸੇ। ਦੋਸਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਮ੍ਭੋ **ਅਭਿਦੋਸੋ।** ਦੋਸਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਰਮ੍ਭੋ **ਪਦੋਸੋ।** ਅਭਿਧਾਨਤੋ **ਪਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤੋ, ਅਪ੍ਪਧਾਨਰਸ੍ਸੋ ਚ, ਅਥ ਵਾ ਅਭਿਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚ ਯਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਭਿਦੋਸੋ ਪਦੋਸੋ ਚ।

ਤਿਕਂ ਸਾਯਨ੍ਹੇ। ਸਾਯਤਿ ਦਿਨਂ ਅਵਸਾਯਤੀਤਿ **ਸਾਯੋ,** ਸਾਯਨ੍ਤੋ ਵਾ ਦਿਨਨ੍ਤੁ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਯਤੀਤਿ **ਸਾਯੋ,** ਪੁਲ੍ਲਪੁਂਸਕੇ। ਸਮ੍ਮਾਙ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਤਂ **ਸਞ੍ਝਾ,** (''ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਤਨੁ ਪਿਤਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਜਨੇਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਆਗਮੋ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤੁਰਿਕਾਨਂ।) [( ) ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਪਾਠੋ ਅਧਿਕੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ] ਦਿਨਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਅਵਸਾਨਂ ਵਾ **ਦਿਨਚ੍ਚਯੋ।** ਦਿਨਨ੍ਤੋਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਂ।

ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਾਪਰਣ੍ਹਮਜ੍ਝਨ੍ਹਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾ ਸਞ੍ਝਾ [ਅਮਰ ੪.੩]। ਪੁਬ੍ਬਞ੍ਚ ਤਂ ਅਹਞ੍ਚਾਤਿ **ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਂ।** ਅਪਰਞ੍ਚ ਤਂ ਮਜ੍ਝਞ੍ਚ ਤਂ ਅਹਞ੍ਚੇਤਿ **ਅਪਰਣ੍ਹਂ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਂ।** ਸਬ੍ਬਤ੍ਰਾਵਯਵੇ ਸਮੁਦਾਯੋਪਚਾਰਤੋ ਅਹਸ੍ਸੇਕਦੇਸੇ **ਅਹ**ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯੋ, ਤਾਸਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਸਞ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਹਾਰੋਤਿ ਸਞ੍ਝਮਿਤਜੁਚ੍ਚਤੇ। ਸਮਾਹਰਣਂ ਸਮਾਹਾਰੋ, ਏਕੀਭਾਵੋ, ਸੋ ਚ ਭਿਨ੍ਨਕਾਲਾਨਂ ਨ ਭਵਤੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਮਕਾਲਗ੍ਗਹਣਤੋ ਏਕਕਾਲਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਧੇਯਜੇ ਦਿਗੁਸਮਾਸੋ, ਤਥਾ ਹਿ ਸਮਾਹਾਰੋ ਸਮੂਹੋ ਤਂਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਛਟ੍ਠਿਯਾਯੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਆਚਰਿਯੋ ਨ ਅਞ੍ਞਪਦਤ੍ਥਸਮਾਸੋ ਅਯਨ੍ਤਿ **ਆ**ਕਾਰਸ੍ਸਾਪ੍ਪਧਾਨੇ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਝਂ। ਸਮਾਹਾਰੋ ਭਾਵੋ ਤਸ੍ਸੇਕਤ੍ਤਾ ਏਕਵਚਨਂ, ਕਮ੍ਮਵਚਨੇ ਤੁ ਸਮਾਹਾਰੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਞ੍ਝਾ ਸਮਾਹਟਾਤਿ ਪਠਮਨ੍ਤਾਨਂ ਸਮਾਸੇ ਸਪਦਤ੍ਥਪਾਧਾਨਜਾ ਬਹੁਵਚਨਂ, ਰਸ੍ਸਾਭਾਵੋ ਚ।

੬੯. ਪਞ੍ਚਕਂ ਰਤ੍ਤਿਯਂ। ਨਿਸਤਿ ਤਨੁਂ ਕਰੋਤਿ ਸਬ੍ਬਬਜਾਪਾਰਂ **ਨਿਸਾ।** ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਰਾਗਿਨੋ ਅਤ੍ਰ **ਰਜਨੀ,** ਯੁ, ਈ। ਰਾਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਅਬਜਾਪਾਰਨ੍ਤਿ **ਰਤ੍ਤਿ,**ਤਿ, ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥ **ਰਤ੍ਤਿ।** ਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਵਸੇਨ ਤਯੋ ਯਾਮਾ ਪਹਾਰਾ ਯਸ੍ਸਾ **ਤਿਯਾਮਾ।** ਸਂਵੁਣੋਤਿ ਦਿਨਂ **ਸਂਵਰੀ।** ਨਿਸੀਥਿਨੀ, ਖਣਦਾ, ਖਪਾ, ਵਿਭਾਵਰੀ, ਤਮਸ੍ਸਿਨੀ, ਯਾਮਿਨੀ, ਤਮੀਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਮਾਨਿ।

ਚਨ੍ਦਿਕਾਯੁਤ੍ਤਾ ਚਨ੍ਦਪ੍ਪਭਾਯ ਯੁਤ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਿ ਜੁਣ੍ਹਾ ਨਾਮ, ਜੁਣ੍ਹਾਯੋਗਤੋ **ਜੁਣ੍ਹਾ।** ਤਮੋ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨੋ ਯਸ੍ਸਂ ਸਾ **ਤਮੁਸ੍ਸਨ੍ਨਾ** ਰਤ੍ਤਿ **ਤਿਮਿਸਿਕਾ** ਨਾਮ, ਤਿਮਿਸਂ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਤਿਮਿਸਿਕਾ,** ਉਪਧਾਯ ਇਤ੍ਤਞ੍ਚ।

੨੦. ਤਿਕਂ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿਯਂ। ਮਜ੍ਝਿਮਾਰਤ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਭੂਤਾ ''ਨਿਸੀਥੋ, ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੋ, ਮਹਾਨਿਸਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਤੇ ਸਯਤੇ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਨਿਸੀਥੋ।** ਅਡ੍ਢਞ੍ਚ ਤਂ ਰਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ **ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੋ,** ਰਤ੍ਤੇਕਦੇਸੇ **ਰਤ੍ਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੋ।** ਮਹਤੀ ਚ ਸਾ ਨਿਸਾ ਚਾਤਿ **ਮਹਾਨਿਸਾ।**

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ। ਅਨ੍ਧਂ ਹਤਂ ਦਿਟ੍ਠਸਤ੍ਤਿਕਂ ਲੋਕਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ।** ਤਮਤੀਤਿ **ਤਮੋ,** ਅਥ ਵਾ ਤਮਨ੍ਤਿ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਿ ਰਤਿਂ ਲੋਕਾ ਏਤ੍ਥ **ਤਮੋ, ਤਮੁ** ਆਕਙ੍ਖਾਯਂ, **ਤਮ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਤ੍ਥੀ, ਤਂਸਹਚਰਣਤੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋਪਿ। ਤਿਮਿਸਂ ਇਸੋ, ਅਥ ਵਾ **ਤਿਮੁ** ਤੇਮਨੇ, ਤਿਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਾਗੇਨਾਤਿ **ਤਿਮਿਸਂ। ਤਿਮਿਰਂ,** ਪੁਬ੍ਬੇਵ **ਇਰ**ਪਚ੍ਚਯੋ।

੨੧. ਚਤੁਦ੍ਦਸਨ੍ਨਂ ਰਤ੍ਤੀਨਂ ਪੂਰਣੀ ਚਤੁਦ੍ਦਸੀਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੋ ਚ ਏਕਗ੍ਘਨੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਚ ਮੇਘਪਟਲਞ੍ਚ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿ ਚ ਏਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਤਮੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗਤਮਂ ਨਾਮ।

੨੨. ਅਨ੍ਧਞ੍ਚ ਤਂ ਤਮਞ੍ਚਾਤਿ **ਅਨ੍ਧਤਮਂ,** ਯਂ ਲੋਕਂ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਯਂ **ਅਨ੍ਧਤਮ**ਸਦ੍ਦੋ **ਘਨਤਮੇ** ਬਾਲ਼੍ਹਤਮੇ ਵਤ੍ਤਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਹਾਰੇ। ਪਹਰੀਯਤੇ ਭੇਰਿਯਾਦਿ ਅਤ੍ਰਾਤਿ **ਪਹਾਰੋ,** ਪੁਮੇ ਸਦ੍ਦਾਯਂ **ਅ**ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਯਾ** ਪਾਪੁਣੇ ਮੋ, ਉਪਯਮੇਤਿ ਵਾ ਅਹੋ ਰਤ੍ਤਿ ਚਾਨੇਨ **ਯਾਮੋ, ਯਮਿਤੋ ਣੋ।** ਪਹਾਰੋ ਏਵ ਯਾਮੋ ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਿਤੋ **ਯਾਮਸਦ੍ਦਿਤੋ।**

ਦੁਤਿਯਾ ਤਿਥਿ ਪਾਟਿਪਦੋ ਨਾਮ। ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੇ ਚਨ੍ਦੋ ਖਯਂ, ਉਦਯਂ ਵਾ ਯਸ੍ਸਂ **ਪਾਟਿਪਦੋ।** ਤਤਿਯਾਦੀ ਤਿਥਿਯੇਵ, ਨ ਪਾਟਿਪਦੋ। ਤਨੋਤੀਤਿ **ਤਿਥਿ,** ਅਥ ਵਾ **ਤਾ** ਪਾਲਨੇ ਇਥਿ। **ਤਿਥਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵੀਸੁ।

੨੩. ਦ੍ਵਯਂ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਂ, ਪਨ੍ਨਰਸਨ੍ਨਂ ਤਿਥੀਨਂ ਪੂਰਣੀ **ਪਨ੍ਨਰਸੀ, ਪਣ੍ਣਰਸੀ**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ ਤਿਥਿਯਂ। ਮਿਯਜਤੇ ਤਿਥੀਨਂ ਖਯੋ ਵਡ੍ਢਿ ਚਾਨੇਨ ਮਾਸੋ, ਚਨ੍ਦੋ, ਪੁਣ੍ਣੋ ਚ ਸੋ ਮਾਸੋ ਚਾਤਿ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸੋ, ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਤਿਥਿ, ਪੁਣ੍ਣਮਾਸੋ ਯਸ੍ਸਮਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ **ਪੁਣ੍ਣਮਾਸੀ।** ਪੁਣ੍ਣੋ ਮਾ ਚਨ੍ਦੋ ਯਤ੍ਥ, ਪੁਣ੍ਣਮਸ੍ਸਾਯਂ ਵਾ ਤਿਥਿ **ਪੁਣ੍ਣਮਾ,** ''ਪੁਣ੍ਣਿਮਾ''ਤਿ ਪਾਠੇ ਪਨ ਸਤਿ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣਭਾਵੋ ਪੁਣ੍ਣੋ, ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਭਾਵਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਾ ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇ ਇਮੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਲੋਕਾਸਯਤ੍ਤਾ ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ, ਸਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾ ਏਕਕਲਾਹੀਨੇ ਚਨ੍ਦੇ ਸਤਿ ਅਨੁਮਤਿ ਨਾਮ, ਅਨੁਮਞ੍ਞਨ੍ਤੇ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦੇਵਤਾਪਿਤੂਹਿ ਸਹ ਯਸ੍ਸਂ ਸਾ **ਅਨੁਮਤਿ।** ਪੁਣ੍ਣੇ ਪਨ ਚਨ੍ਦੇ ਸਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾ ਰਾਕਾ ਨਾਮ, ਰਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਵਕਾਸਂ **ਰਾਕਾ,** ਕੋ [ਕਲਾਹੀਨੇ ਸਾ'ਨੁਮਤਿ ਪੁਣ੍ਣੇ ਰਾਕਾ ਨਿਸਾਕਰੇ (ਅਮਰ ੪.੮)]।

ਅਪਰਾ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਸਮ੍ਭੂਤਾਪਨ੍ਨਰਸੀ ਪਨ ਅਮਾਵਸੀ, ਅਮਾਵਾਸੀਤਿਪਿ ਉਚ੍ਚਤੇ। ਅਮਾ ਸਹ ਵਸਨ੍ਤਿ ਰਵਿਚਨ੍ਦਾ ਯਸ੍ਸਂ **ਅਮਾਵਸੀ, ਅਮਾਵਾਸੀ** ਚ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵਾ, **ਅਮਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਹਤ੍ਥੇ ਅਬ੍ਯਯਂ। ਦਸ੍ਸੋ [ਦਸ੍ਸਲਾ (ਕ॰), ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਰਵਿਚਨ੍ਦਾ ਅਤ੍ਰ, ''ਗਣ੍ਕੇਹੀ''ਤਿ ਘ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)], ਸੂਰਿਯਿਨ੍ਦੁਸਙ੍ਗਮੋਤਿ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਨਾਮਾਨਿ।

੨੪. ਸਟ੍ਠਿਘਟਿਕਾਹਿ ਲਕ੍ਖਿਤੋ ਕਾਲੋ ਅਹੋਰਤ੍ਤੋ ਨਾਮ। ਘਟੇਨ੍ਤਿ ਅਹੋਰਤ੍ਤਿਯੋਤਿ **ਘਟਿਕਾ।** ਅਹੋ ਚ ਰਤ੍ਤਿ ਚ **ਅਹੋਰਤ੍ਤੋ,** ਪੁਮੇ। ਅਦਿਗੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਹੋਰਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕੇਪਿ। **ਤੇ** ਪਞ੍ਚਦਸ ਅਹੋਰਤ੍ਤਾ ਪਕ੍ਖੋ ਨਾਮ। ਪਚਨ੍ਤਿ ਪਰਿਣਮਨ੍ਤਿ ਭੂਤਾਨਜਨੇਨੇਤਿ **ਪਕ੍ਖੋ।** ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਭੂਤਾ **ਤੇ** ਚ ਪਕ੍ਖਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ **ਸੁਕ੍ਕਕਾਲ਼ਾ** ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਾ ਨਾਮ। **ਜੋਤਿਸਤ੍ਥ**ਕ੍ਕਮੇਨ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ ਪੁਬ੍ਬਸਦ੍ਦਿਤੋ, ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੋ ਅਪਰਸਦ੍ਦਿਤੋ। ਤਤੋ ਏਵ ਮਾਸਵਿਸੇਸੇ ਲੋਕੇ ਸਕਪਰਪਕ੍ਖੋਤਿ [ਲੋਕੇਪਜਪਰਪਕ੍ਖੋਤਿ (ਕ॰)] ਰੂਲ਼੍ਹੀ। **ਸੁਚ** ਸੋਕੇ, **ਸੁਕ੍ਕੋ,** ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨ੍ਧਕਾਰਾਭਿਲਾਸਿਨੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਸੁਚੇਤਿ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਸੁਕ੍ਕੋ।** ਕਿਰਤਿ ਸੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਕਾਰੋ, ਣੋ, ਸੋਵ **ਕਾਲ਼ੋ,** ਕੇਨ ਵਾ ਜੋਤਿਨਾ ਅਰਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰੋ, ਸੋਵ **ਕਾਲ਼ੋ। ਤੇ ਦ੍ਵੇ** ਸੁਕ੍ਕਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਾ ਸਮੁਦਿਤਾ **ਮਾਸੋ** ਨਾਮ। **ਮਸਿ** ਪਰਿਮਾਣੇ, ਕਮ੍ਮਨਿਣੋ।

੭੫-੭੬. ਸਾਦ੍ਧਪਜ੍ਜੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਮਾਸਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ। ਚਿਤ੍ਤਾਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਨ੍ਦੁਯੁਤ੍ਤਾਯ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਉਪਲਕ੍ਖਿਤੋ ਵਾ ਮਾਸੋ **ਚਿਤ੍ਤੋ** , ਸਂਯੋਗਨ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਦ੍ਧਿ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਨ੍ਦੁਯੁਤ੍ਤਤਂਨਕ੍ਖਤ੍ਤਨਾਮਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਚਿਤ੍ਤਮਾਸਾਦਯੋ ਫਗ੍ਗੁਨਮਾਸਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਕਮੇਨ ਮਾਸਾਤਿ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਪਸਤ੍ਥਤਮਤ੍ਤਾ ਜੇਟ੍ਠਾ, ਤਂਯੋਗਾ **ਜੇਟ੍ਠੋ।** ਅਸਯ੍ਹੋ ਰਵਿ ਅਤ੍ਰੇਤਿ **ਆਸਾਲ੍ਹੋ। ਯਸ੍ਸ ਲ਼ੋ,** ਸਵਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿਂ **ਸਾਵਣੋ,** ਯੁ। ਫਲਨ੍ਤੁਜਤ੍ਰ **ਫਗ੍ਗੁਨੋ,** ਯੁ, **ਲਸ੍ਸ ਗੋ, ਅਸ੍ਸ ਉ।** ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕੋ ਨਾਮ। ਅਸ੍ਸਯੁਜਮਾਸੋ ਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਿਕੋ ਨਾਮ।

੭੭. ਦ੍ਵਯਂ ਸਾਵਣਮਾਸੇ। ਅਨ੍ਤੋਵੀਥਿਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ ਸੂਰਿਯੋ ਏਤ੍ਥ, ਅਧਿਕਰਣੇ ਅਨੀਯੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਚਿਤ੍ਤਮਾਸੇ। ਨਾਨਾਪੁਪ੍ਫਫਲਵਿਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਲੋਕਾਨਂ ਰਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਰਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਰਮ੍ਮਕੋ।**

੭੮. **ਕਤ੍ਤਿਕਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਤੋ** ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਤੁਰੋ ਚਤੁਰੋ ਮਾਸਾ **ਕਮਾ** ਕਮਤੋ ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹਾਨਵਸ੍ਸਾਨਸਞ੍ਞਿਤਾ ਉਤੁਯੋ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਹਿਮਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਿ ਹੇਮੋ, ਸੋ ਏਵ **ਹੇਮਨ੍ਤੋ,** ''ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਵਨਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਯਥਾ, ਹਿਨੋਤਿ ਵਾ ਹਾਨਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਹੇਮਨ੍ਤੋ,** **ਅਨ੍ਤ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਮਾ**ਗਮੋ ਚ। ਗਿਰਤਿ ਪੀਲ਼ਯਤੀਤਿ **ਗਿਮ੍ਹਾਨੋ,** ਮਾਨੋ, **ਰਸ੍ਸ ਹੋ,** ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ ਚ। ਵਸ੍ਸਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ**ਸ੍ਸਾਨੋ**ਯੁ। **ਉਤੁਯੋ ਦ੍ਵੀਸੂ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਸਤਜਾ **ਉਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਵ ਦ੍ਵੀਸੁ, ਨ **ਹੇਮਨ੍ਤਾ**ਦਯੋ, **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ **ਉਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਮੇ ਵੁਤ੍ਤੋ [ਅਮਰ ੪.੨੦]।

੭੯. ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਉਤੁਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਅਰਿਯਸਾਮਞ੍ਞਮਾਹ **"ਹੇਮਨ੍ਤੋ"**ਇਚ੍ਚਾਦਿ। **ਵਾ** ਅਥ ਵਾ **ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ** ਉਤੁਤ੍ਤਯਪਭੇਦੇ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸਾਨੁਸਾਰੇਨ। ਇਦਂ ਪਨ ''ਕਤ੍ਤਿਕਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਤੋ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਤ੍ਤਿਕਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਤੋ ਪਭੁਤਿ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸਾ **ਕਮਾ** ਕਮਤੋ ਹੇਮਨ੍ਤੋ, ਸਿਸਿਰੋ, ਵਸਨ੍ਤੋ, ਗਿਮ੍ਹੋ, ਵਸ੍ਸਾਨੋ, ਸਰਦੋ ਉਤੂਤਿ ਛ **ਉਤੂ** ਭਵਨ੍ਤਿ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਏਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਤੁ, **ਇਸ੍ਸ ਉ।** ਸਿਸਿਰਂ ਸੀਤਲਂ, ਤਂਯੋਗਾ **ਸਿਸਿਰਂ,** ਵਾਵਿਧਾਨਤੋ ਨ ਵੁਦ੍ਧਿ, **ਮ**ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਵਸ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ। ਵਸੀਯਤੇਤਿ ਵ**ਸਨ੍ਤੋ।** ਪੁਪ੍ਫਧਨ੍ਤਤ੍ਤਾ [ਪੁਪ੍ਫਵਨ੍ਤਤ੍ਤਾ (ਕ॰)] ਵਾ ਵਸਤਿ ਕਾਮੋ ਏਤ੍ਥ ਵ**ਸਨ੍ਤੋ।** ਸਰਤਿ ਪੀਲ਼ਯਤਿ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਸਰਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਦੋ।** ਸਾ ਸੁਨਖਾ ਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਸਰਦੋ, ਮਸ੍ਸ ਦੋ।**

੮੦-੮੧. ਤਿਕਂ ਗਿਮ੍ਹੇ। ਉਸਤਿ ਦਹਤੀਤਿ **ਉਣ੍ਹੋ,** ਣ੍ਹੋ, **ਸ**ਲੋਪੋ ਚ। ਨਿਦਹਨ੍ਤੇ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਨਿਦਾਘੋ, ਹਸ੍ਸ ਘੋ।** ਗਿਰਤਿ ਪੀਲ਼ਯਤੀਤਿ **ਗਿਮ੍ਹੋ,** ਮੋ, ਰਸ੍ਸ **ਹੋ,** ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ ਚ। ਤਿਕਂ ਵਸ੍ਸਾਨੇਤੁਮ੍ਹਿ। ਵਸ੍ਸਤਿ ਪਵਸ੍ਸਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵ**ਸ੍ਸੋ,** ਵ**ਸ੍ਸਾਨੋ, ਪਾਵੁਸੋ** ਚ। **ਅਸ੍ਸ ਉ,** ਸਂਯੋਗਲੋਪੋ ਚ।

ਵਸ੍ਸਾਨਾਦਿਕੇਹਿ ਤੀਹਿ ਉਤੂਹਿ **ਦਕ੍ਖਿਣਾਯਨਂ** ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾਗਮਨਂ ਭਵਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ **ਤੀਹਿ** ਸਿਸਿਰਵਸਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹੇਹਿ **ਉਤ੍ਤਰਾਯਨਂ** ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਗਮਨਂ ਭਵਤਿ। **ਇ** ਗਤਿਯਂ, ਭਾਵੇ ਯੁ, ਅਯਨਂ। ਪੁਸ੍ਸਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿਮਾਰਬ੍ਭ ਆਸਾਲ੍ਹਂ ਯਾਵ ਆਦਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਾ ਗਤਿ **ਉਤ੍ਤਰਾਯਨਂ।** ਆਸਾਲ੍ਹਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿਮਾਰਬ੍ਭ ਪੁਸ੍ਸਂ ਯਾਵ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਗਤਿ **ਦਕ੍ਖਿਣਾਯਨਂ। ਵਸ੍ਸੋਯਨਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਯਨਦ੍ਵਯਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਂ ਵਸ੍ਸੋ ਨਾਮ। ਵਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵ**ਸ੍ਸੋ,** ਵਸ੍ਸਕਾਲੇਨ ਵਾ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤੋ ਵ**ਸ੍ਸੋ,** ''ਚਿਤ੍ਤੋ, ਚਕ੍ਖੁਦਸਕ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ।

ਪਜ੍ਜਦ੍ਧਂ ਵਸ੍ਸੇ। ਸਂਵਸਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਂਵਚ੍ਛਰੋ,** ਛਰੋ, **ਸਸ੍ਸ ਚੋ,** ''ਵਚ੍ਛਰੋ''ਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਮੇਤੇਸੁ **ਅਨਿਤ੍ਥੀ।** ਪਚ੍ਚਾਸਤਜਾ **ਸਰਦੋ**ਪਿ ਤਂਪਚ੍ਚਾਸਤਜਾ **ਹਾਯਨੋ**ਪਿ। ਸਰਦਕਾਲੇਨ ਲਕ੍ਖਿਤੋ **ਸਰਦੋ,** ਯਥਾ ''ਸੋਤਦਸਕਂ, ਵੇਸਾਖੋ''ਤਿ। ਜਹਾਤਿ ਭਾਵੇਤਿ **ਹਾਯਨੋ,** ਪਦਤ੍ਥੇ ਵਾ ਜਹਨ੍ਤੋ ਅਯਤੀਤਿ **ਹਾਯਨੋ।** ਸਮਯਤਿ ਵਿਕਲਯਤਿ ਭਾਵੇਤਿ **ਸਮਾ, ਸਮ** ਵੇਕਲ੍ਲੇ। ''ਸਮਾ ਵਸ੍ਸੇ ਥੀਲਿਙ੍ਗੇ ਤੁ, ਸਮਂ ਸਬ੍ਬਸਮਾਨੇਸੂ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬਪਾਰਿਸਦਤ੍ਤਾ [ਸਬ੍ਬਪਟਿਪਦਤ੍ਤਾ (ਕ॰)] ਸਬ੍ਬਵੋਹਾਰਕੁਸਲਤ੍ਥਂ ਕਾਲਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਪਰਸਮਯੇ ਕਥਿਤਂ ਦੇਵਾਨਂ ਵਸ੍ਸਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਇਧਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਮਾਸੇਨ ਪਿਤੂਨਂ ਅਹੋਰਤ੍ਤੋ, ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਸ੍ਸੇਨ

ਦੇਵਾਨੰ ਅਹੋਰਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਰੋਤ੍ਤੁਰਾਯਨੰ ਦੇਵਾਨੰ ਦਿਨੰ, ਰਤ੍ਤਿ ਪਨ ਦਕ੍ਖਿਣਾਯਨੰ, ਦੇਵਤਾਨੰ ਸਟ੍ਠ੍ਯਾਧਿਕਾਹੋਰਤ੍ਤਿਸਤਤ੍ਤੁਯੇਨ ਵਸ੍ਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦੇਵਾਨੰ ਯੁਗੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ –

‘‘ਏਸਾ ਦ੍ਵਾਦਸਸਹਸ੍ਸੀ, ਯੁਗਾਖ੍ਯਾ ਪਰਿਕਿਤ੍ਤਿਤਾ।
ਏਤੰ ਸਹਸ੍ਸਗੁਣਿਤੰ, ਅਹੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਮੁਦਾਹਟ’’ਨ੍ਤਿ [‘‘ਵੇਦਦੀਪਕਗਨ੍ਥੇ’’ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯੇ]॥

ਤਞ੍ਚ ਨਰਾਨੰ ਚਤੁਯੁਗੰ ਦਿਬ੍ਬਸਹਸ੍ਸਦ੍ਵਯੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਦ੍ਵੇ ਦਿਵੇਤਿ। ਕਤ, ਤੇਤਾ, ਦ੍ਵਾਪਰ, ਕਲਿਵਸੇਨ ਚਤੁਯੁਗੰ। ਤਤ੍ਰ **ਕਤਯੁਗਸ੍ਸ** ਮਨੁਸ੍ਸਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯ ਪਮਾਣੰ ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਸਤ੍ਤਰਸਵਸ੍ਸਲਕ੍ਖਾਨਿ, **ਤੇਤਾਯ** ਛਨ੍ਨਵੁਤਿਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਲਕ੍ਖਾਨਿ, **ਦ੍ਵਾਪਰਸ੍ਸ** ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਅਟ੍ਠਵਸ੍ਸਲਕ੍ਖਾਨਿ, **ਕਲਿਸ੍ਸ** ਬਾਤ੍ਤਿੰਸਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਸ੍ਸਲਕ੍ਖਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

‘‘ਸੁਞ੍ਞੰ ਸੁਞ੍ਞੰ ਖੰ ਨਾਗਾ, ਕਰਮੁਨਿਸਸਿਨੋ।
ਮਾਨ’ਮਾਦੋ ਯੁਗਸ੍ਸ, ਤੇਤਾਯ ਖੰਖੰਸੁਞ੍ਞੰ॥

ਰਸਨਵਸੂਰਿਯਾ, ਵਸ੍ਸਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਪਸਿਦ੍ਧਾ।
ਸੁਞ੍ਞੰ ਸੁਞ੍ਞੰ ਖੰ ਵੇਦਾ, ਰਸਭੁਜਗਮਿਤਿ॥

ਦ੍ਵਾਪਰੇ ਵਸ੍ਸਸਙ੍ਖ੍ਯਾ, ਸੁਞ੍ਞਾਕਾਸੰਖੰਨੇਤ੍ਤ-।
ਗੁਣਜਲਨਿਧਯੋ, ਵਸ੍ਸਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਕਲਿਸ੍ਸੇ’’ਤਿ॥

ਪਿਣ੍ਡੋ ਚੇਸ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਸ੍ਸਲਕ੍ਖਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ‘‘ਖਾਕਾਸਸੁਞ੍ਞਮ੍ਬਰਦਨ੍ਤਸਾਗਰਾ ਚਤੁਯੁਗਾਨੰ ਪਰਿਮਾਣਸਙ੍ਗਹੋ’’ਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਅਹੋਰਤ੍ਤੇਨ ਨਰਾਨੰ ਦ੍ਵੇ ਕਪ੍ਪਾ।

ਤਤ੍ਰ ਅਟ੍ਠ ਨਾਗਾ, ਦ੍ਵੇ ਕਰਾ, ਸਤ੍ਤ ਮੁਨਯੋ, ਏਕੋ ਸਸੀ, ਛ ਰਸਾ, ਦ੍ਵਾਦਸ ਸੂਰਿਯਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵੇਦਾ ਜਲਨਿਧਯੋ ਚ। ਦ੍ਵੇ ਨੇਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਯੋ ਗੁਣਾ, ਬਾਤ੍ਤਿੰਸ ਦਨ੍ਤਾ, ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯ ਪਸਿਦ੍ਧੇਹੇਤੇਹਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਖਾਕਾਸਮ੍ਬਰ**ਸਦ੍ਦਾ ਸੁਞ੍ਞਪਰਿਯਾਯਾ। ਸੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਗਣਿਤੇ ਬਿਨ੍ਦੁਨਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤੰ ਪਟਿਯੁਗੰ ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਪਤ੍ਥਾਰਯੇ। ਤਤ੍ਰ ਕਤਯੁਗਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਾਰੋ ਯਥਾ – ੧੭੨੮੦੦੦। ਤੇਤਾਯ ਯਥਾ – ੧੨੯੬੦੦੦ । ਦ੍ਵਾਪਰਸ੍ਸ ਯਥਾ – ੮੬੪੦੦੦। ਕਲਿਸ੍ਸ ਯਥਾ – ੪੩੨੦੦੦। ਚਤੁਯੁਗਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਯਥਾ – ੪੩੨੦੦੦੦। ਯੁਗਾਨੰ ਪਟਿਪਤ੍ਥਾਰਞ੍ਚ ਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਅਨ੍ਤਿਮੰ ਬਿਨ੍ਦੁਮਾਦਾਯ ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਗਣਯੇ। ਤੰ ਯਥਾ –

‘‘ਏਕੰ ਦਸ ਸਤਞ੍ਚੇਵ, ਸਹਸ੍ਸ’ਮਯੁਤੰ ਤਥਾ।
ਲਕ੍ਖਞ੍ਚ ਨਿਯੁਤਞ੍ਚੇਵ, ਕਮਾ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਤਤ੍ਰ ਦਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਯੁਤੰ। ਦਸਲਕ੍ਖਾਨਿ ਨਿਯੁਤੰ। ਤਞ੍ਚ ਕਲਿਦ੍ਵਾਪਰੇਸੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਲਕ੍ਖਪਰਿਯਨ੍ਤਮੇਵ ਤਤ੍ਰ ਗਣਯੇ, ਤਦੇਵੰ ਯੁਗਾਨੰ, ਤੰਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਅਙ੍ਕਤੋ ਪੁਬ੍ਬਵੁਤ੍ਤਾ ਵਸ੍ਸਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਸਞ੍ਞਾਤਾ ਭਵਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਦਿਨੰ ਨਰਾਨੰ ਉਦਯਕਪ੍ਪੋ, ਰਤ੍ਤਿ ਪਨ ਖਯਕਪ੍ਪੋ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਿਨੇ ਮਨੁਸਞ੍ਞਿਤਾ ਚਤੁਦ੍ਦਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰੇਕਸ੍ਸ ਮਨ੍ਵਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਏਕਸਤ੍ਤਤਿਦਿਬ੍ਬਯੁਗਾਨਿ ਪਮਾਣੰ, ਤਞ੍ਚ ਮਾਨੁਸੰ ਚਤੁਦ੍ਦਸਭਿ ਉਤ੍ਤਰੰ [ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਉਤ੍ਤਰੰ (?)] ਯੁਗਸਤਦ੍ਵਯੰ। ਤਦੇਵੰ ਚਤੁਦ੍ਦਸਭਿ ਮਨ੍ਵਨ੍ਤਰੇਹਿ ਚਤੁਨਵੁਤਜੁਤ੍ਤਰਾਨਿ ਨਵਦਿਬ੍ਬਯੁਗਸਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਮਾਨੁਸੰ ਤੁ ਚਤੁਵੀਸਤਿਯੁਗਸਹਸ੍ਸਚਤੁਕ੍ਕੰ। ਏਸਞ੍ਚ [ਛਸਤ੍ਤਤਜਾਧਿਕਨਵਤਿੰਸਯੁਗਸਤੰ (?)] ਮਨ੍ਵਨ੍ਤਰਾਨੰ

ਅਟ੍ਠਵੀਸਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਸਤ੍ਤਰਸਮਾਨੁਸਵਸ੍ਸਲਕ੍ਖਸङ੍ਖਜਾ ਵਾ ਕਤਯੁਗਪ੍ਪਮਾਣਕਾ ਪਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਸੂਰਿਯਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤੇ** [੧.੧੮-੧੯] –

> ''ਯੁਗਾਨੰ ਸਤ੍ਤਤਿ ਸੇਕਾ, ਮਨ੍ਵਨ੍ਤਰ'ਮਿਹੋ'ਚ੍ਚਤੇ।
> ਕਤਸ੍ਸ ਸङ੍ਖਜਾ ਤਸ੍ਸਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਧਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਜਲਪ੍ਲਵੋ॥
>
> ਸਸਨ੍ਧਯੋ ਤੇ ਮਨਵੋ, ਕਪ੍ਪੇ ਞੇਯਜਾ ਚਤੁਦ੍ਦਸ।
> ਕਤਪ੍ਪਮਾਣਾ ਕਪ੍ਪਾਦੋ, ਸਨ੍ਧੀ ਪਞ੍ਚਦਸਟ੍ਠਿਤਾ''ਤਿ॥

ਕਤਯੁਗਸ੍ਸ ਚ ਪਾਦੇਨ ਕਲਿਨੋ ਪਮਾਣੰ, ਪਾਦਦ੍ਵਯੇਨ ਦ੍ਵਾਪਰਸ੍ਸ, ਪਾਦਤ੍ਤਯੇਨ ਤੇਤਾਯ। ਚਤੁਯੁਗਞ੍ਚੇਤੰ ਚਕ੍ਕਮਿਵ ਭਮਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਦਸਹਿ ਸਨ੍ਧੀਹਿ ਨਰਾਨੰ ਯੁਗਾਨਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਦੇਵਾਨੰ ਤੁ ਯੁਗਚਕ੍ਕੰ। ਏਤਾਨਿ ਚ ਸਸਨ੍ਧਿਚਤੁਦ੍ਦਸਮਨ੍ਵਨ੍ਤਰਾਨਜੇਕਤੋਪਿ ਪਿਣ੍ਡਿਤਾਨਿ ਦੇਵਾਨੰ ਯੁਗਸਹਸ੍ਸੰ ਭਵਤਿ, ਨਰਾਨੰ ਚਤੁਯੁਗਸਹਸ੍ਸੰ, ਤਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਦਿਨਮੇਕੰ। ਅਞ੍ਞੋ ਮਨੁ ਅਸ੍ਮਿੰ **ਮਨ੍ਵਨ੍ਤਰੰ,** ਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤਾ ਏਵ ਮਨਵੋ।

੮੨. ਪਞ੍ਚਕੰ ਖਯਕਪ੍ਪੇ। ਕਪ੍ਪਤੇ ਜਗਤੀ ਵਿਨਸ੍ਸਤੇਤਿ ਕਪ੍ਪੋ। ਖਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਖਯੋ। ਕਪ੍ਪੋ ਚ ਖਯੋ ਚਾਤਿ **ਕਪ੍ਪਕ੍ਖਯਾ।** ਸੰਵਤ੍ਤਤੇ ਉਪਰਮਤੇ, ਵਿਨਸ੍ਸਤੇ ਵਾ ਜਗਤੀ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਸੰਵਟ੍ਟੋ।** ਚਤੁਯੁਗਾਨਮਨ੍ਤੇ ਜਾਤੋ **ਯੁਗਨ੍ਤੋ।** ਪਲੀਯਤੇ ਖੀਯਤੇ ਯਤ੍ਥ ਲੋਕੋਤਿ **ਪਲਯੋ,** ਪ੍ਰਮੇ, ਸਞ੍ਞਾਯੰ ਞੋ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਕਪ੍ਪਕ੍ਖਯੋ ਤੂ''ਤਿ ਪਾਠੰ ਵਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮੇਕਾਭਿਧਾਨਤ੍ਤੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ **ਅਮਰਕੋਸੇਨ** ਚ **ਤਟ੍ਟੀਕਾਯ** ਚ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਸੰਵਟ੍ਟੋ, ਪਲਯੋ, ਕਪ੍ਪੋ, ਖਯੋ, ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਮਿਚ੍ਚਪੀ''ਤਿ [ਅਮਰ ੪.੨੨] ਚ ''ਪਞ੍ਚਕੰ ਖਯਕਪ੍ਪੇ''ਤਿ ਚ।

ਦ੍ਵਯੰ ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਣਿਯੰ। ਨਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨ ਲਕ੍ਖੀਯਤੇਤਿ **ਅਲਕ੍ਖੀ।** ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਸਦਿਸੰ ਕਰੋਤਿ ਅਪ੍ਪਕਾਸਕਤ੍ਤਾਤਿ **ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਣੀ, ਕਰਤੋ** ਞੋ, ਰਸ੍ਸ **ਞੋ,** ਈ ਚ। ਦ੍ਵਯੰ ਸਿਰਿਯੰ। ਪਸੰਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਲਕ੍ਖੀਯਤੇਤਿ **ਲਕ੍ਖੀ।** ਕਤਪੁਞ੍ਞੇਹਿ ਸੇਵੀਯਤੇ, ਤੇ ਵਾ ਸੇਵਤੀਤਿ **ਸਿਰੀ,** ਰੋ, ਈ ਚ।

੮੩. ਦ੍ਵਯੰ ਦਾਨਵਾਨੰ ਮਾਤਰਿ। **ਦਾ** ਅਵਖਣ੍ਡਨੇ, ਦਾਯਤੀਤਿ **ਦਨੁ।** ਦ੍ਵਯੰ ਦੇਵਾਨੰ ਮਾਤਰਿ। **ਦਿਤੀ**ਤਿ ਅਸੁਰਾਨਮੇਵ ਵੇਮਾਤਿਕਾ ਮਾਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵੇਨ **ਅਦਿਤਿ।**

੮੪. **ਆਗੁ**ਨ੍ਤੰ ਪਾਪੇ। ਪਾਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮਸ੍ਮਾਤਿ **ਪਾਪੰ, ਪ**ਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੋ, ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਪਾਪਨਤੋ ਵਾ **ਪਾਪੰ।** ਕਿਲਜਤੇ ਸਿਥਿਲੀ ਕਰਿਯਜਤੇ ਯੇਨੇਤਿ **ਕਿਬ੍ਬਿਸੰ, ਲ**ਸ੍ਸ ਵੋ, ਇਸੋ ਚ, ਕਰੋਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਫਲਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਕਿਬ੍ਬਿਸੰ,** ਇਬ੍ਬਿਸੋ। ਵਿਰੂਪੇਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਵੇਰੰ।** ਨ ਹਨ੍ਤਿ ਧਞ੍ਞਨ੍ਤਿ **ਅਘੰ, ਹਨ**ਸ੍ਸ **ਘੋ,** ਸਾਧੂਹਿ ਅਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਅਘੰ, ਹਨ** ਗਤਿਯੰ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੰ ਚਰਿਤੰ **ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ।** ਦੁ ਨਿਨ੍ਦਿਤੰ ਕਰਣਮਸ੍ਸ **ਦੁਕ੍ਕਟੰ।** ਨ ਪੁਨਾਤੀਤਿ **ਅਪੁਞ੍ਞੰ।** ਕੁਸਲਾਨੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖੰ **ਅਕੁਸਲੰ।** ਕੰ ਸੁਖੰ ਹਨਤੀਤਿ **ਕਣ੍ਹੰ,** ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ। ਕਲਜਤੇ ਅਨੇਨ **ਕਲੁਸੰ,** ਉਸੋ, ਕੰ ਵਾ ਸੁਖੰ ਲੁਨਨ੍ਤੋ ਸੇਤੀਤਿ **ਕਲੁਸੰ।** ਦੁ ਨਿਨ੍ਦਿਤੰ ਇਤੰ ਗਮਨਮਸ੍ਸ **ਦੁਰਿਤੰ।** ਅਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਆਗੁ,** ਆ ਪੀਲ਼ਯੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਆਗੁ, "ਆ** ਤੁ ਕੋਧਮੁਦਾਟ੍ਟੀਸੂ''ਤਿ ਹਿ **ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

੮੫-੮੬. ਛਕ੍ਕੰ ਧਮ੍ਮੇ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਕੁਸਾ, ਰਾਗਾਦਯੋ, ਤੇ ਲੁਨਾਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਕੁਸਲੰ।** ਸੁਖੰ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਭਨੰ ਵਾ ਕਰਣਮਸ੍ਸ **ਸੁਕਤੰ।** ਸੁਖੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਸੁਕ੍ਕੰ।** ਪੁਨਾਤੀਤਿ **ਪੁਞ੍ਞੰ।** ਧਰਤਿ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮੰ।** ਅਪਰੇ ਪਨਿਦੰ ''ਪੁਞ੍ਞਧਮ੍ਮ''ਮਿਤਜੇਕਪਦੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ **ਅਮਰਕੋਸੇਨ** [ਅਮਰ ੪.੨੪] ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਚਰਣਮਸ੍ਸ **ਸੁਚਰਿਤੰ।**

ਤਿਕਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੇ। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ।** ਇਹਲੋਕੇ ਜਾਤਂ **ਇਹਲੋਕਿਕਂ।** ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਜਾਤਂ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇ। ਤਂ ਵਚਨਤ੍ਤਤੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਤਕ੍ਕਾਲੇ। ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਾਲੇ ਜਾਤਂ, ਨਾਸਨ੍ਨਕਾਲਾਦੀਸੁਤਿ **ਤਕ੍ਕਾਲਂ।** ਤਦਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਾਲੇ ਜਾਤਂ **ਤਦਾਤ੍ਵਂ**, ਤ੍ਵਂ, **ਤਦਾਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਆਯਤਿਕਾਲੇ। **ਉਤ੍ਤਰਕਾਲੋ** ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਕਾਲੋ। ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਆਯਤਿ, ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਇ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਦੂਰਮਾਸਨ੍ਨਂ ਵਾ, ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ। ਯਂ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਾ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਵਾ ਦੂਰਤਰਂ, ਤਂ **ਆਯਤਿ।**

੮੭-੮੮. ਪਮੋਦਨ੍ਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜੇ। ਹਸਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਹਾਸੋ।** ਅਤ੍ਤਾ ਮਨੋ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਮਨੋ। ਦੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹਿ ਮਨੋ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਅਤ੍ਤਮਨਤਾ**, ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ। ਪੀਣੇਤਿ ਤਪ੍ਪੇਤੀਤਿ **ਪੀਤਿ।** ਵਿਨ੍ਦਤਿ ਸੁਖਂ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਵਿਤ੍ਤਿ।** ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਤੁਟ੍ਠਿ**, ਤਂਸਹਚਰਣਤੋ **ਵਿਤ੍ਤਿ**, ਤਂਸਹਚਰਣਤੋ **ਪੀਤਿ** ਚ ਨਾਰਿਯਂ, **ਅਤ੍ਤਮਨਤਾ** ਪਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋ ਰੂਪਭੇਦੋ। ਆ ਭੁਸੋ ਨਨ੍ਦਯਤੀਤਿ **ਆਨਨ੍ਦੋ। ਮੁਦ** ਹਾਸੇ, **ਪਮੁਦੋ, ਆਮੋਦੋਪਿ।** ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਨਂ **ਸਨ੍ਤੋਸੋ** । ਨਨ੍ਦਨਂ **ਨਨ੍ਦਿ। ਸਮ੍ਮਦੋ ਸਮ੍ਮਦਾਪਿ** [ਸਮ੍ਮੁਦੋ, ਸਮ੍ਮਦੋਪਿ (?)], **ਉ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਅ।** ਪਮੋਦਿਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਾਵੋ **ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ।**

ਤਿਕਂ ਸੁਖੇ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਖਣਤੀਤਿ **ਸੁਖਂ**, ਕ੍ਵਿ। ਸਾਦੀਯਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦੀਯਤੀਤਿ **ਸਾਤਂ।** ਫਸ੍ਸਤਿ ਸਿਨੇਹਤੀਤਿ **ਫਾਸੁ**, ਫੁਸਤਿ ਵਾ ਬਾਧਤਿ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ **ਫਾਸੁ।** ਸਤ੍ਤਕਂ ਕਲ੍ਯਾਣੇ। **ਭਦਿ** ਕਲ੍ਯਾਣੇ, ਭਦ੍ਦਤੀਤਿ **ਭਦ੍ਦਂ।** ਪਸਤ੍ਥਤਰਤ੍ਤਾ **ਸੇਯ੍ਯੋ।** ਸੋਭਤੀਤਿ **ਸੋਭਂ। ਖੀ** ਖਯੇ, ਖੇਪੇਤਿ ਅਸੁਖਂ **ਖੇਮਂ**, ਮੋ। ਕਲ੍ਯਂ ਨਿਰੋਗਂ ਅਣਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਲ੍ਯਂ ਵਾ ਹਿਤਂ ਅਣਯਤਿ ਪਾਪਯਤੀਤਿ **ਕਲ੍ਯਾਣਂ**, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ [ਕਮ੍ਮਨਿ ਉਪਪਦੇ ਣਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ]। **ਮਙ੍ਗ** ਗਤ੍ਯਤ੍ਥੋ, ਮਙ੍ਗਤਿ ਯਞ੍ਞਂ **ਮਙ੍ਗਲਂ**, ਅਲੋ। ਸਮੇਤਿ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ **ਸਿਵਂ**, ਵੋ।

੮੯. ਛਕ੍ਕਂ ਦੁਕ੍ਖੇ। ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਖਮਨਮੇਤ੍ਥ **ਦੁਕ੍ਖਂ। ਕਸ** ਗਮਨੇ, ਕਸਤਿ ਅਪੁਞ੍ਞਨ੍ਤਿ **ਕਸਿਰਂ**, ਇਰੋ, ਕੁਚ੍ਛਿਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਸਿਰਂ। ਕਿਰ** ਵਿਕ੍ਖਿਪਨੇ, ਕਿਰਤਿ ਸੁਖਨ੍ਤਿ **ਕਿਚ੍ਛਂ**, ਕਤਾ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਕਰਣਿਚ੍ਛਾ ਯੇਨਾਤਿ **ਕਿਚ੍ਛਂ**, ''ਦੁਕ੍ਖੂਪਨਿਸਾ ਸਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਅਧਿਗਮਨਤ੍ਥਂ ਈਹਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਨੀਘੋ**, **ਹਸ੍ਸ ਘੋ**, ਅਥ ਵਾ ਨਿਹਨ੍ਤ੍ਵਪੁਞ੍ਞਂ ਹਿਂਸਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਨੀਘੋ**, ਪੁਞ੍ਞਂ ਵਾ ਨ ਹਨ੍ਤਿ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨੀਘੋ।** ਵਿਰੂਪਮਸਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਬ੍ਯਸਨਂ**, ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਅਸਤਿ ਖੇਪੇਤੀਤਿ **ਬ੍ਯਸਨਂ।** ਨ ਹਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਞਨ੍ਤਿ **ਅਘਂ।** ਏਤੇ ਪਾਪਾਦਯੋ ਗੁਣੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾ। **ਪਾਪਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਸੁਖਾਦਿ** ਚ **ਆਕਿਚ੍ਛਂ ਕਿਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਂ ਗੁਣਯੋਗਤੋ **ਦਬ੍ਬੇ** ਵਿਸੇਸ੍ਯੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਿ ਤੀਸੁ। ਯਥਾ –

> ਪਾਪਾ ਉਤ੍ਤਮਤੀ ਕਞ੍ਞਾ, ਪਾਪੋ ਰਾਜਾਪਜਰਕ੍ਖਕੋ।
> ਪਾਪਂ ਬ੍ਯਾਧਕੁਲਂ ਹਿਂਸਂ, ਪਾਪੋ ਵਿਪ੍ਪੋ ਚ ਸੇਵਕੋ।
> ਪੁਞ੍ਞਂ ਤਿਤ੍ਥਮਿਦਂ ਪੁਞ੍ਞਾ, ਨਦੀ ਪੁਞ੍ਞੋ'ਯ'ਮਸ੍ਸਮੋ॥

> ਸੁਖਂ ਕਾਮਿਕੁਲਂ ਦਬ੍ਬਂ [ਸਬ੍ਬਂ (?)], ਸੁਖੋ ਵਾਸੋ ਸਹਾ'ਮ੍ਬਯਾ [ਸਹਾਨ੍ਵਯੋ (ਕ॰)]।
> ਸੁਖਾ ਯੁਵਤਿ'ਰਿਚ੍ਛਨ੍ਤੀ, ਸੁਖਾ ਵੇ ਮਘਵਗ੍ਗਹਾ [ਸੁਖਾ ਯੁਵਤਿਕਾ ਗਹਾ (ਕ॰)]॥

ਯਦਾ ਤੁ ਸਕਤ੍ਥਪ੍ਪਧਾਨਂ ਸੁਖਾਦਿਕਮੇਵ ਵਿਸੇਸ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤੇ, ਨ ਤੁ ਦਬ੍ਬਂ (ਪੁਬ੍ਬਮਿਵ ਵਿਸੇਸਨਂ,) [( ) ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾਯਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ] ਤਦਾ ਰੂਪਭੇਦੋਤ੍ਤਮੇਵ ਲਿਙ੍ਗਂ। ਯਥਾ –

> ''ਦਾਲਿਦ੍ਦੇਪਿ [ਵਲਿਤ੍ਤੇਪਿ (ਕ॰)] ਧਨਿਤ੍ਤੇਪਿ, ਵਸੋ ਪਰਿਜਨੋ ਸੁਖਂ।
> ਸੁਖਂ ਸਜ੍ਜਨਵਾਸੋ ਚ, ਸੁਖਂ ਸਨ੍ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ''ਤਿ॥

ਨਨੁ ''ਦੁਕ੍ਕਟੋਯੰ ਬਜਾਪਾਰੋ, ਸੁਕਤੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਕਲੁਸੋਯੰ ਮੇ ਬਜਾਪਾਰੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਤੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਵੇਤਿ ਕਿੰ ਪਾਪਪੁਞ੍ਞਾਨਮੇਵ ਗਹਣੰ ਭਵਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ''ਦੁਟ੍ਠੁ ਕਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟੋ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤੰ ਸੁਕਤ''ਮਿਚ੍ਚੇਵੰ ਕ੍ਰਿਯਾਨਿਬਨ੍ਧਨਾਪਿ ਤੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨਾਵਸ੍ਸੰ ਗੁਣਨਿਬਨ੍ਧਨਾ ਏਵ। ਕਲੁਸਸ੍ਸਪਿ ਯਦਾ ਸਿਟ੍ਠਪਯੋਗੇਸੁ ਵਿਸੇਸਜਵੁਤ੍ਤਿ ਤਿਲਿਙ੍ਗਤਾ ਉਪਲਬ੍ਭਤੇ, ਤਦਾ ਪਾਪਗ੍ਗਹਣ'ਮਤ੍ਥਪ੍ਪਧਾਨੰ ਬਜਾਖਜਾਤਬ੍ਬੰ।

੯੦. ਪਞ੍ਚਕੰ ਸੁਭਾਸੁਭਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤੇ। ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਵਿਪਾਕਭਾਗੋ ਯਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਭਾਗਜੰ।** ਸੁਭਾਸੁਭਫਲੰ ਨੇਤੀਤਿ **ਨਿਯਤਿ**,ਤਿ। ਸੁਭਾਸੁਭਫਲੰ ਭਾਜੇਤੀਤਿ **ਭਾਗੋ।** ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਵਿਭਾਗਭਾਗੋਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਭਾਗਧੇਯਜੰ।** ਸੁਭਾਸੁਭਫਲੰ ਵਿਦਧਾਤੀਤਿ **ਵਿਧਿ।** ਅਯੋ, ਸੁਭਾਵਹੋ, ਦੇਵੰ, ਦਿਟ੍ਠੰਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਸੁਭਾਸੁਭਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਪਞ੍ਚਕੰ ਜਾਤਿਯੰ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨੰ **ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ**, ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜਨੰ **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਪਦ** ਗਤਿਯੰ, **ਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ,ਤਿ, **ਪਸ੍ਸ ਬੋ।** ਜਨਨੰ **ਜਾਤਿ।** ਜਨੀਯਤੇ **ਜਨਨੰ।** ਉਦ੍ਧੰ ਭਵਨੰ **ਉਬ੍ਭਵੋ।**

੯੧. ਪਜ੍ਜੰ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੰ ਨਿਮਿਨਾਤੀਤਿ **ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਮਾ** ਪਰਿਮਾਣੇ, **ਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ। ਕਰੋਤਿ ਫਲਨ੍ਤਿ **ਕਾਰਣੰ।** ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਫਲਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਠਾਨੰ।** ਪਜ੍ਜਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ ਫਲਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਪਦੰ,** ਵਿਸੇਸੇਨ ਜਾਯਤੇਤਿ **ਬੀਜੰ,** ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ। ਨਿਸ੍ਸੇਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲੰ ਬਨ੍ਧਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਨਿਬਨ੍ਧਨੰ।** ਨਿਦੀਯਤੇ ਨਿਚ੍ਛੀਯਤੇ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਨਿਦਾਨੰ,** ਯੁ, ਨਿਦਦਾਤਿ ਫਲਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਨਿਦਾਨੰ।** ਪਭਵਤਿ ਫਲਮੇਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਪਭਵੋ,** ਹਿਨੋਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਰਿਣਮਤਿ ਕਾਰਿਯਰੂਪਤਨ੍ਤਿ **ਹੇਤੁ,** ਤੁ, ਹਿਨੋਤਿ ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਫਲਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਹੇਤੁ, ਹਿ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯੰ। ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਯੇਨ ਫਲਨ੍ਤਿ **ਸਮ੍ਭਵੋ।** ਸਿਨੋਤਿ ਫਲੰ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਸੇਤੁ।** ਪਟਿਚ੍ਚ ਫਲਮੇਤਸ੍ਮਾ ਏਤੀਤਿ **ਪਚ੍ਚਯੋ।**

੯੨. ਯੰ ਕਾਰਣੰ **ਸਮਾਸਨ੍ਨੰ** ਆਸਨ੍ਨਤਰੰ ਫਲੇਨ, ਤੰ ਪਦਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਮਤੰ। ਪਦਾਨੰ ਹੇਤੂਨੰ ਠਾਨੰ **ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ,** ਯਥਾ ''ਰਾਜਰਾਜਾ''ਤਿ। ਤਿਵਿਧੰ ਕਾਰਣੰ ਉਪਾਦਾਨਕਾਰਣੰ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣੰ ਕਾਰਣਕਾਰਣਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਬੀਜੰ ਅਙ੍ਕੁਰਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਨਕਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ, ਭੂਮਿਜਲਾਦਿ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣੰ, ''ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ [ਕਮ੍ਪਸ੍ਸ (?)] ਕਾਰਣੰ ਜਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਕਫੋ''ਤਿ ਕਫੋ ਕਾਰਣਕਾਰਣੰ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ [ਕਮ੍ਪਸ੍ਸ (?)]।

ਤਿਕੰ ਸਰੀਰਾਧਿਪਤਿਦੇਵੇ। ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਯੇਨਾਤਿ **ਜੀਵੋ।** ਪੂਰੇਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸਾਭਿਲਾਸਨ੍ਤਿ **ਪੁਰਿਸੋ,** ਇਸੋ। ਅਤਨ੍ਤਿ ਸਤਤੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਯੇਨਾਤਿ **ਅਤ੍ਤਾ।** ਦ੍ਵਯੰ ਸਤ੍ਤਰਜੋਤਮੋਸਾਮਜਾਵਤ੍ਥਾਯੰ। ਪਧੀਯਨ੍ਤੇ ਪਲੀਯਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਰ ਗੁਣਾ ਸਤ੍ਤਰਜੋਤਮੋ ਰੂਪਾਤਿ **ਪਧਾਨੰ,** ਯੁ। ਪਕਰੋਤਿ ਪੁਰਿਸੋਪਭੋਗਤ੍ਥੰ ਸਦ੍ਦਾਦਿਕਾਰਿਯਨ੍ਤਿ **ਪਕਤਿ**,ਤਿ। ਮੋਹਰਾਗਦੋਸਾਨੰ ਯਥਾਸਙ੍ਖਜੰ ਸਤ੍ਤਰਜੋਤਮਾਨੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾ। ਸਤੋ ਭਾਵੋ **ਸਤ੍ਤੰ,** ਠਿਤਿਪਰਤਾ। ਰਜ੍ਜਨ੍ਤੁਜਤ੍ਰਾਤਿ **ਰਜੋ,** ਸਟ੍ਠਿਪਰਤਾ। ਤਮਨ੍ਤੁਜਤ੍ਰਾਤਿ **ਤਮੋ,** ਪਲਯਪਰਤਾ।

੯੩. ਪਜ੍ਜੇਨ ਪਾਣਿਨੋ ਨਾਮਾਨਿ। ਪਣਨ੍ਤਿ ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਯੇਨਾਤਿ **ਪਾਣੋ,** ਸੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਿ, ਸੋ **ਪਾਣੋ।** ਸਰੀਰਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕਾਯੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਿ, ਸੋ **ਸਰੀਰੀ।** ਕਮ੍ਮੇਨ ਭਵਤੀਤਿ **ਭੂਤੰ,** ਨਪੁੰਸਕੇ, ਪੁਮੇਵਾਤਿ ਵਾਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸਞ੍ਜਤੀਤਿ **ਸਤ੍ਤੋ,** ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਾਪਿ ਰੂਲ੍ਹਿਯਾ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਦੇਹੋ ਕਾਯੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਦੇਹੀ।** ਪੂਰੇਤੀਤਿ ਪੂਤਿ, ਪੂਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਆਹਾਰੰ ਗਿਲਤਿ ਅਦਤੀਤਿ **ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਿ**ਸ੍ਸ ਲੋਪੋ, ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਆਯੁੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪੁਗ੍ਗੋ, ਤੰ ਲਾਤਿ ਭਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਪੁਗ੍ਗਲੋ।** ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਯੇਨਾਤਿ ਜੀਵੰ, ਤਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਜੀਵੋ।** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋ ਪਾਣੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਾਣੀ।** ਪਕਾਰੇਨ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਪਜਾ।** ਜਾਯਤੀਤਿ **ਜਨ੍ਤੁ,** ਤੁ। ਕੁਸਲਾਕੁਸਲੰ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਜਨੋ।** ਲੁਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਲੋਕੋ, ਲੁਜ** ਵਿਨਾਸੇ, **ਜਸ੍ਸ ਕੋ।** ਯਥਾ ਪੁਰਿਮਕਾ ਸਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਤਥਾਗਤੋ।**

੯੪. ਰੂਪਾਦਯੋ ਛ ਚਕ੍ਖਾਦਿਗਯ੍ਹਾ ਧਮ੍ਮਾ ''ਗੋਚਰਾ''ਤਿ ''ਆਲਮ੍ਬਾ''ਤਿ ''ਵਿਸਯਾ''ਤਿ ''ਆਰਮ੍ਮਣਾਨੀ''ਤਿ ''ਆਲਮ੍ਬਣਾਨੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਰੂਪਯਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਨ੍ਤਿ **ਰੂਪੰ।** ਸਪ੍ਪਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੀਯਤੀਤਿ **ਸਦ੍ਦੋ, ਸਪ੍ਪ** ਗਤਿਯੰ ਵਾ, ਸਪ੍ਪਤੇ ਞਾਯਤੇ ਯੇਨੇਤਿ **ਸਦ੍ਦੋ। ਗਨ੍ਧ** ਅਦ੍ਦਨੇ, ਅਦ੍ਦਨੰ ਹਿੰਸਨੰ, ਯਾਚਨਞ੍ਚ, ਹਿੰਸਤੇ ਅਭਿਲਸੀਯਤੇ ਵਾ **ਗਨ੍ਧੋ,** ਗਨ੍ਧੇਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਤ੍ਥੁੰ ਸੂਚੇਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ ''ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੇਸੁਞ੍ਞੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ **ਗਨ੍ਧੋ।** ਰਸਨ੍ਤਿ ਤੰ ਸਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਰਸੋ।** ਫੁਸੀਯਤੀਤਿ **ਫਸ੍ਸੋ।** ਗਾਵੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਚਰਨ੍ਤੁਜੇਤੇਸੁ **ਗੋਚਰਾ।** ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕੇਹਿ ਆਲਮ੍ਬੀਯਨ੍ਤੇਤਿ **ਆਲਮ੍ਬਾ। ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ

ਵਿਪੁਬ੍ਬੋ, ਵਿਸਿਨੋਨ੍ਤਿ ਵਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀਤਿ **ਵਿਸਯਾ।** ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾ ਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ,** ਯੁ। ਏਤੇ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਤ੍ਥਾ**ਤਿਪਜੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਅਤ੍ਥਜਨ੍ਤੇ ਅਭਿਲਸੀਯਨ੍ਤੇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

੯੫. ਪਜ੍ਜਦ੍ਧੰ ਸੁਕ੍ਕੇ। **ਸੁਚ** ਸੋਕੇ, ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਦਤ੍ਥਿਕਾਤਿ **ਸੁਕ੍ਕੋ,** ਅ। **ਗੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਗੁਯਤੇ ਕਿਤ੍ਤੀਯਤੇਤਿ **ਗੋਰੋ,** ਰੋ। **ਸਿ** ਸੇਵਾਯੰ, ਸੇਵੀਯਤੇਤਿ **ਸਿਤੋ,** ਸਿਨੋਤਿ ਵਾ ਬਨ੍ਧਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਸਿਤੋ।** ਅਵਦਾਯਤਿ ਸਬ੍ਬਵਣ੍ਣੇਤਿ **ਓਦਾਤੋ। ਦਾ** ਅਵਖਣ੍ਡਨੇ **ਅਵ**ਪੁਬ੍ਬੋ। ਧਾਵਤਿ ਸੁਜ੍ਝਤਜਨੇਨੇਤਿ **ਧਵਲੋ,** ਅਲੋ। **ਸਿਤ** ਵਣ੍ਣੇ, ਣੋ, **ਸੇਤੋ** । ਪਡਿ ਗਤਿਯੰ, ਪਣ੍ਡਤਿ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ **ਪਣ੍ਡਰੋ,** ਅਰੋ। ਸੁਚਿ, ਵਿਸਦੋ, ਅਜ੍ਜੁਨੋਤਿਪਿ ਸੁਕ੍ਕਨਾਮਾਨਿ।

ਛਕ੍ਕੰ ਰਤ੍ਤੇ। **ਸੋਣ** ਵਣ੍ਣੇ, ਣੋ, ਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣੋ, **ਰੁਹ** ਜਨਨੇ, ਇਤੋ, **ਲਤ੍ਤੇ ਲੋਹਿਤੋ।** ਰਞ੍ਜਨ੍ਤਜਨੇਨੇਤਿ **ਰਤ੍ਤੋ, ਰਨ੍ਜ** ਰਙ੍ਗੇ। ਤਮ੍ਬੋ ਉਦੁਮ੍ਬਰਸਙ੍ਖਾਤੋ ਲੋਹਵਿਸੇਸੋ, ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਤਾਯ **ਤਮ੍ਬੋ।** ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਰਤ੍ਤਵਲ੍ਲਿ, ਯਾਯ ਹਤ੍ਥਿਦਨ੍ਤਾਦਿਵਿਕਤਿਯੋ ਰਤ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਤਾਯ **ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠੋ। ਰੋਹਿਤੋ** ਲੋਹਿਤਸਮੋ, **ਅਲਤ੍ਤ**ਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ।

੯੬. **ਸਾਮਲ**ਨ੍ਤੰ ਕਣ੍ਹੇ। **ਨੀਲ** ਵਣ੍ਣੇ, ਅ। ਕਸ੍ਸਤੇਤਿ **ਕਣ੍ਹੋ, ਕਸ** ਵਿਲੇਖਨੇ, ਣ੍ਹੋ। ਨ ਸਿਤੋ **ਅਸਿਤੋ।** ਵਣ੍ਣੇਸੁ ਏਕਕੋਟ੍ਠਾਸਭਾਵੇਨ ਕਲਜਤੇਤਿ ਕਾਲੋ, ਸੋ ਏਵ **ਕਾਲ਼ੋ। ਮਚ, ਮਚਿ** ਕਕ੍ਕਨੇ, ਕਕ੍ਕਨੰ ਪਿਸਨੰ, ਸੇਤਾਦਿਕੰ ਮਚਤੀਤਿ **ਮੇਚਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸੇਤ੍ਤੰ। **ਸਾ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਸਾਯਤਿ ਤਨੁਕਰੀਯਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਣ੍ਣੇਹੀਤਿ **ਸਾਮੋ। ਸਾਮਲੋ** ਸਾਮਸਦਿਸੋ, **ਮਲ**ਪਚ੍ਚਯੋਵ ਵਿਸੇਸੋ।

ਪਣ੍ਡੁਸਦ੍ਦੋ ਸਿਤਪੀਤੇ ਉਤ੍ਤੋ, ਸਿਤਪੀਤਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਿਤਵਣ੍ਣੇ **ਪਣ੍ਡੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਜਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਸਿਤਪੀਤਸਮਾਯੁਤ੍ਤੋ, ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣੋ ਪਕਿਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੫.੧੩]। ਪਣ੍ਡਤਿ ਏਕਗਣਨੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਣ੍ਡੁ, ਪਡਿ** ਗਤਿਯੰ, ਉ। ਹਰਿਣੋ, ਪਣ੍ਡੁਰੋਤਿਪਿ ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣਨਾਮਾਨਿ। **ਈਸਂਪਣ੍ਡੁ** ਅਬਜਤ੍ਤਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣੇ **ਧੂਸਰੋ** ਨਾਮ, ਯਥਾ ਧੂਲਿਵਣ੍ਣੋ। **ਧੂਸ** ਕਨ੍ਤਿਕਰਣੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅਰੋ।

੯੭. **ਕਿਞ੍ਚਿਰਤ੍ਤੋ** ਅਬਜਤ੍ਤਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣੋ **ਅਰੁਣੋ** ਨਾਮ, ਯਥਾ ਮਚ੍ਛਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁ [ਯਥਾ ਮਦਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਰਾਗੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੫.੧੫)], ਸੂਰਿਯਾਦੋ ਤਰੁਣੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਸੇਤਲੋਹਿਤੋ ਸੇਤਰਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸੋ ਵਣ੍ਣੋ ਪਾਟਲੋ ਨਾਮ, ਯਥਾ ਪਾਟਲਕੁਸੁਮੰ। ਪਾਟਯਤੇਤਿ **ਪਾਟਲੋ,** ਅਲੋ, **ਪਟ** ਵਿਭਾਜਨੇ।

ਦ੍ਵਿਕੰ ਪੀਤੇ। **ਪਾ** ਪਾਨੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਤੋ, **ਈਤ੍ਤ**ਞ੍ਚ। ਹਲਿਦ੍ਦਿਯਾ ਇਵ ਆਭਾ ਯਸ੍ਸ **ਹਲਿਦਜਾਭੋ।**

ਤਿਕੰ ਤਿਣਪਤ੍ਤਾਦਿਗਤੇ ਵਣ੍ਣੇ। **ਲਸ** ਕਨ੍ਤਿਯੰ, ਅਤਿਸਯੇਨ ਲਸਜਤੇਤਿ **ਪਲਾਸੋ।** ''ਪਾਲਾਸੋ''ਤਿ ਪਾਠੇ ਤੁ ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ, ਮਨੰ ਹਰਤੀਤਿ **ਹਰਿਤੋ,** ਇਤੋ। ਇ, **ਹਰਿ।**

੯੮. ਨੀਲਪੀਤਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਵਣ੍ਣੇ ਕਲ਼ਾਰੋ, ਕਪਿਲੋ ਚ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਕਲ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ। ਅਰੋ, **ਲਸ੍ਸ ਲ਼ੋ, ਕਲ਼ਾਰੋ। ਕਬ** ਵਣ੍ਣੇ, ਇਲੋ, **ਬਸ੍ਸ ਪੋ, ਕਪਿਲੋ।**

ਰੋਚਨਪ੍ਪਭੋ ਗੋਰੋਚਨਸਦਿਸਪ੍ਪਭਾਯੰ ਪਿਙ੍ਗੋ, ਪਿਸਙ੍ਗੋ ਚ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਪਭਾਸਦ੍ਦ**ਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਮੇਵ। **ਪਿਜਿ** ਭਾਸਤ੍ਥੇ, **ਪਿਙ੍ਗੋ।** ਪਰਤ੍ਰ **ਸ**ਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੋ, **ਪਿਸਙ੍ਗੋ।**

ਕਲ਼ਾਰਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਿਙ੍ਗਲਵਿਸੇਸਤ੍ਥਵਾਚਕਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਿਙ੍ਗਲਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥਵਾਚਕਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਕਲ਼ਾਰਾਦਿ"**ਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਸ੍ਸਾਯਮਤ੍ਥੋ – ਨ ਕੇਵਲੰ **ਕਲ਼ਾਰਾਦਯੋ** ਪਿਙ੍ਗਲਵਿਸੇਸਤ੍ਥੇਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਿਙ੍ਗਲਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੇਪਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਅਮਰਕੋਸੇ** ''ਕਲ਼ਾਰੋ ਕਪਿਲੋ ਪਿਙ੍ਗੋ, ਪਿਸਙ੍ਗੋ ਕਦ੍ਦੁ ਪਿਙ੍ਗਲੋ''ਤਿ [ਅਮਰ ੫.੧੬]। ਕੇਚਿ ਪਨ **ਕਲ਼ਾਰਾਦਯੋ ਪਿਸਙ੍ਗ**ਪਰਿਯਨ੍ਤਾ

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਦ੍ਦਾ ਪਿਙ੍ਗਲਗੁਣੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਪੁਮੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਗੁਣਿਨਿ ਪਨ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾਤਿ ਏਵੰ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ **ਅਮਰਕੋਸੇਨ** ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ਇਧ ਚ ''ਸੁਕ੍ਕਾਦਯੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰਯੇਵ ਗਹਣਤੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

੯੯. ਤਿਕੰ ਸਬਲੇ ਕੋਕਿਲਕਣ੍ਹਸਦਿਸੇ। ਕਲਯਤੇਤਿ **ਕਲੋ, ਮਸਿ** ਪਰਿਮਾਣੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, ਕਲੋ ਏਵ ਮਾਸੋ **ਕਮ੍ਮਾਸੋ, ਲਸ੍ਸ ਮੋ,** ਕਲਨੰ ਵਾ ਕਲੋ, ਤੰ ਮਸਤੀਤਿ **ਕਮ੍ਮਾਸੋ,** ਯਥਾ ''ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ''ਤਿ। **ਸਬ** ਗਤਿਯੰ, ਸਬਤੀਤਿ **ਸਬਲੋ,** ਅਲੋ। ਚਿਯਤੇਤਿ **ਚਿਤ੍ਤੋ,** ਤ। **ਤ੍ਰਣ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਚਿਤ੍ਰੋ।** ਕਮ੍ਮੀਰੋ, ਕਬ੍ਬੁਰੋਤਿਪਿ ਸਬਲਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਕਣ੍ਹਪੀਤਮਿਸ੍ਸੇ ਸਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸੇ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਸਯਤੀਤਿ **ਸਾਵੋ,** ਅਵੋ। ਕਪਿਸੋਤਿਪਿ **ਸਾਵ**ਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਕਣ੍ਹਲੋਹਿਤਮਿਸ੍ਸੇ ਧੂਮਾਭੇ ਪਨ ਧੂਮ, ਧੂਮਲਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਧੂਮੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਧੂਮੋ। ਧੂਮੰ** ਲਾਤੀਤਿ **ਧੂਮਲੋ। ਏਤੇ ਸੁਕ੍ਕਾਦਯੋ ਸਾਵ**ਨ੍ਤਾ ਯਦਾ ਅਭੇਦੋਪਚਾਰਾ **ਗੁਣਿਨਿ** ਗੁਣਿਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾ, ਯਥਾ ਸੁਕ੍ਕੋ ਹੰਸੋ, ਸੁਕ੍ਕਾ ਹੰਸੀ , ਸੁਕ੍ਕੰ ਹੰਸਕੁਲੰਇਚ੍ਚਾਦਿ ਯੋਜ੍ਜੰ। ਯਦਾ **ਗੁਣੇ** ਗੁਣਮਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਪੁਮੇ, ਯਥਾ ਹੰਸਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕੋ, ਮਯੂਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੋ ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਯੋਜ੍ਜੰ।

੧੦੦. **ਲਾਸਨ**ਨ੍ਤੰ ਨਚ੍ਚੇ। **ਨਤ** ਗਤ੍ਤਵਿਨਾਮੇ, **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ**ਦਿਤ੍ਤਾ **ਨਚ੍ਚਾ**ਦੇਸੋ। ਨਤਨੰ **ਨਚ੍ਚੰ,** ਨਟਨੰ ਵਾ **ਨਚ੍ਚੰ,** ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵਸਾਧਨੰ। ਨਤੀਯਤੇ **ਨਤ੍ਤਨੰ।** ਲਸਜਤੇ **ਲਾਸਨੰ, ਲਸ** ਕਨ੍ਤਿਯੰ, ਲਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਲਾਸਨੰ।**

ਨਚ੍ਚੰ, ਵਾਦਿਤੰ, ਗੀਤੰ ਇਤਿ ਇਦੰ ਭੋਰਿਯਤ੍ਤਿਕੰ ਨਾਟ੍ਯੰ ਨਾਮੇਤਜ੍ਜੁਚ੍ਚਤੇ [ਅਮਰ ੭.੧੦]। **ਤੁਰ** ਤੁਰਣਹਿੰਸਾਸੁ। ਤੁਰੀਯਨ੍ਤੇਨੇਨੇਤਿ **ਤੂਰਿਯੰ,** ਮੁਰਜਾਦਿ। ਤਬ੍ਭਵੋ ਸਦ੍ਦੋ ਤੋਰਿਯੋ, ਣੋ। ਤੇਨ ਲਕ੍ਖਿਤੰ ਤਿਕੰ **ਤੋਰਿਯਤ੍ਤਿਕੰ।** ਨਟਸ੍ਸੇਦੰ **ਨਾਟ੍ਯੰ।** ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਤੋਰਿਯਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤੁ ਪਾਸਙ੍ਗਾ ਨਾਟਕਾ।

੧੦੧. ਨਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੰ ਰਾਜਙ੍ਗਣਾਦਿ **ਰਙ੍ਗੋ** ਨਾਮ ਸਿਯਾ ''ਰਮਨ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸੂਝਸੂਚਨੰ** ਹਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਸੂਚਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਪ੍ਪਹਾਰਾਦਿਨੋ ਸੂਚਨੰ ਪਕਾਸਨੰ **ਅਭਿਨਯੋ** ਨਾਮ ''ਨਯਨੰ ਨਯੋ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਅਭਿਮੁਖੰ ਨਯੋ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਬਜਞ੍ਜਕੋਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮੰ।

ਭਰਤਸਤ੍ਥਵੁਤ੍ਤਅਟ੍ਠੁਤ੍ਤਰਸਤਕਰਣਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਥਿਰਹਤ੍ਥਪਰਿਯਤ੍ਥਕਾਦਿਨਾਮਕੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰ ਸਪ੍ਪਕਾਰੋ [ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਭਰਤਮੁਨਿਕਤੇ ਨਾਟ੍ਯਸਤ੍ਥੇ ਚਤੁਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝਾਯੇ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੋ] ਨਚ੍ਚਵਿਸੇਸੋ **ਅਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਅਙ੍ਗਹਾਰੋ** ਨਾਮ ''ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਹਾਰੋ, ਵਿਕ੍ਖੇਪੋ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ । ਤਿਕੰ ਨਟੇ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨੰ, ''ਨਚ੍ਚਤੀਤਿ **ਨਟ੍ਟਕੋ**"ਤਜਾਦਿਨਾ।

੧੦੨. ਸਿਙ੍ਗਾਰਾਦਯੋ ਨਵ ਰਸਾ **ਨਾਟ੍ਯਰਸਾ** ਅਸ੍ਸਾਦਨੀਯਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਨਾਨਾਬਜਞ੍ਜਨਸਙ੍ਖਤਮਨ੍ਨੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਰਸੇ ਅਸ੍ਸਾਦਯਨ੍ਤਿ ਸੁਮਨਾ ਪੁਰਿਸਾ ਹਾਸੰਵ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਨਾਨਾਭਿਨਯਬਜਞ੍ਜਿਤੇ ਅਙ੍ਗਸਤ੍ਤੋਪੇਤੇ ਠਾਯੀਭਾਵੇ ਅਸ੍ਸਾਦਯਨ੍ਤਿ ਸੁਮਨਾਤਿ [ਸੁਬੋਧਾਲਙ੍ਕਾਰਸ੍ਸ ਮਹਾਸਾਮਿਟੀਕਾਯ ੩੫੨ ਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯਮ੍ਪਿ]।

੧੦੩. ਤੇਸੁ ਸਿਙ੍ਗਾਰਸ੍ਸੇਵ ਸਰੂਪੰ, ਪਭੇਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪੋਸਸ੍ਸੇ"**ਚ੍ਚਾਦਿ। ਨਾਰਿਯੰ ਸਙ੍ਗਮੰ **ਪਟਿਚ੍ਚ** ਕਾਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਪੋਸਸ੍ਸ** ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਯਾ **ਪਿਹਾ** ਇਚ੍ਛਾ ਮਨੋਵਿਕਾਰਵਿਸੇਸੋ **ਪੋਸੇ** ਚ ਪੁਰਿਸੇ ਸਙ੍ਗਮੰ **ਪਟਿਚ੍ਚ** ਕਾਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਯਾ **ਪਿਹਾ** ਇਚ੍ਛਾ ਮਨੋਵਿਕਾਰਵਿਸੇਸੋ, ਏਸੋ ਰਤਿਕੀਲ਼ਾਦੀਨੰ ਕਾਰਣਭੂਤੋ, ਰਤਿਕੀਲ਼ਾਦਿਕਾਰਣਸਹਿਤੋ ਵਾ ਰਸੋ **ਸਿਙ੍ਗਾਰੋ** ਨਾਮ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨੰ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਫੁਸਨਵਸੇਨ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਵਾ ਯਾ ਪਿਹਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ, ਸੋ ਰਸੋ ਨਾਮ। ਯੰ ਪਨ ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੰ ਗੀਤੰ, ਤਮੇਵ ਲੋਕਾਨੰ ਅਸ੍ਸਾਦਜਨਕਤ੍ਤਾ ਰਸੋ ਨਾਮ। ਫਲੂਪਚਾਰਵਸੇਨ ਪਨ ਪਿਹਾ ਰਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰੇਵੰ।

੧੦੪. ਉਤ੍ਤਮਾਨੰ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨੰ ਪਕਤਿ ਸੰਯੋਗਵਿਯੋਗਸਭਾਵੋ ਸਾ ਏਤ੍ਥ ਸਿਙ੍ਗਾਰੇ ਪਾਯੋ ਬਹੁਲਨ੍ਤਿ **ਉਤ੍ਤਮਪਕਤਿਪ੍ਪਾਯੋ,** ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਉਤ੍ਤਮਾਨੰ ਸੰਯੋਗਵਿਯੋਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ ਗੀਤਮੇਵ ਸਿਙ੍ਗਾਰੋ ਨਾਮਾਤਜਤ੍ਥੋ। ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨੰ ਪਿਹਾ ਹੇਤੁ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ

ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਹੇਤੁਕੋ। ਸੋ ਸਿਙ੍ਗਾਰੋ ਸਮ੍ਭੋਗੋ, ਵਿਯੋਗੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਭੇਦੇਨ ਦੁਵਿਧੋ ਮਤੋ। ਤਤ੍ਰ ਚ –

ਵਾਪਿਵਨਗੇਹੁਯਜਾਨ-ਮਾਲਾਚਨ੍ਦਨਾਦਯੋ।
ਸਮ੍ਭੋਗਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਾ ਤੇ, ਯੇ ਚਞ੍ਞੇ ਲਲਿਤਙ੍ਕਰਾ॥

ਵਿਯੋਗਸ੍ਸ ਤੁ ਪਿਯਾਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਭਾਵੋ, ਰਸਜਨਕੋ ਚ ਵਿਭਾਵੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

‘‘ਜਯਨ੍ਤੇ ਚ ਰਸਾ ਯੇਨ,
ਸ ਵਿਭਾਵੋ ਪਕਿਤ੍ਤਿਤੋ।
ਤੇਸਮੇਵਾ’ਨੁਭਾਵੋ’ਯਂ,
ਖਜਾਤੋ ਕਵੀਹਿ ਬਜਞ੍ਜਕੋ’’ਤਿ॥

ਸਹ ਭੁਞ੍ਜਨਮਨੁਭਵਨਂ **ਸਮ੍ਭੋਗੋ।** ਵਿਯੁਜ੍ਜਨਂ ਨਾਨਾਭਵਨਂ **ਵਿਯੋਗੋ। ਸਿਙ੍ਗਂ** ਨਾਮਧਾਤੁ, ਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਸਿਙ੍ਗਂ, ਨਾਗਰਿਕਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਸਿਙ੍ਗਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ, ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਿਙ੍ਗਂ ਵਾ ਪਭੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਰੋਤਿ ਰਾਗੀਸੁਤਿ **ਸਿਙ੍ਗਾਰੋ,** ਆਰੋ, ਕਿਲੇਸਸਿਙ੍ਗਕਰਣਂ ਵਿਲਾਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੁਚਿ, ਉਜ੍ਜਲੋਤਿਪਿ ਸਿਙ੍ਗਾਰਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਸੋਕੋਪਚਯਸਭਾਵੋ **ਕਰੁਣੋ।**

ਇਟ੍ਠਨਾਸਙ੍ਗਨਾਸਾਯ [ਇਟ੍ਠਨਾਸਧਨਾਪਾਯ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)],
ਵਧਬਨ੍ਧਨਤਾਲ਼ਨਾ।
ਸਾਪਕ੍ਲੇਸੋਪਤਾਪੇਹਿ,
ਜਾਯਤੇ ਕਰੁਣੋ ਰਸੋ॥

ਉਸ੍ਸਾਹਵਦ੍ਧਨੋ **ਵੀਰੋ।** ਵਿਭਾਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਯੁਪਤਾਪਬਲਵਿਕ੍ਕਮਾ। ਸ ਚਾਯਂ ਦਾਨਵੀਰੋ ਧਮ੍ਮਵੀਰੋ ਯੁਦ੍ਧਵੀਰੋਤਿ ਤਿਵਿਧੋ।

ਵਿਮ੍ਹਯੋਪਚਯਸਭਾਵੋ **ਅਬ੍ਭੁਤੋ।**

ਪਾਸਾਦੁਯਜਾਨਸੇਲਾਦਿ-ਗਮਨਾ ਦਿਬ੍ਬਦਸ੍ਸਨਾ।
ਸਭਾਵਿਮਾਨਮਾਯੇਨ੍ਦ-ਜਾਲਸਿਪ੍ਪਾਦਿਦਸ੍ਸਨਾ [ਜਾਲਵਿਜ੍ਜਾਦਿਦਸ੍ਸਨਾ (ਕ॰)]।
ਹਦਯੇਚ੍ਛਿਤਲਾਭੇਹਿ, ਵਿਭਾਵੇਹਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ॥

ਹਾਸੋਪਚਯਸਭਾਵੋ **ਹਾਸੋ।**

ਸਾਬਹਿਤ੍ਥਾ ਸਵਿਕਤਾ, ਨੇਪਥਜਾ ਬਜਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨਾ।
ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਕਥਾਲਾਪਾ, ਹਾਸੋ ਸੋ ਕੁਹਕਾਦਿਭਿ॥

ਭਯੋਪਚਯਸਭਾਵੋ **ਭਯਾਨਕੋ।**

ਉਚ੍ਚੁਭੇਰਵਸੰਰਾਵ-ਯਕ੍ਖਪੇਤਾਦਿਦਸ੍ਸਨਾ।

ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਮਹਾਰਞ੍ਞ-ਵਧਬਨ੍ਧਨਦਸ੍ਸਨਾ॥

ਤਾਸਾਯਾਸਙ੍ਕਤੋਬ੍ਬੇਗੋ, ਸਿਵੋਲੂਕਰੁਣਾਦਿਭਿ।
ਵਿਭਾਵੇਹਿ ਚ ਇਤ੍ਥੀਨਂ, ਨੀਚਾਨਞ੍ਚ ਭਯਾਨਕੋ॥

ਸਮਣੋਪਚਯਸਭਾਵੋ **ਸਨ੍ਤੋ।**

ਦਸ੍ਸਨਾ ਸਨ੍ਤਵੇਸਾਨਂ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨ ਤਾਦਿਨਂ।
ਸਨ੍ਤਕਾਰਣਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਸਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਸੋ ਭਵੇ॥

ਜਿਗੁਚ੍ਛੋਪਚਯਸਭਾਵੋ **ਬੀਭਚ੍ਛੋ।**

ਪੂਤਿਮਂਸਾਦਿਕਾਨਂ ਤੁ, ਦਸ੍ਸਨਸੁਤਿਕਿਤ੍ਤਨਾ।
ਵਿਗਤੇਹਿ ਵਿਭਾਵੇਹਿ, ਬੀਭਚ੍ਛੋ ਜਾਯਤੇ ਰਸੋ॥

ਕੋਧੋਪਚਯਸਭਾਵੋ **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

ਤਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਾਮਹੇਤੁਕਂ, ਉਗ੍ਗਕਮ੍ਮਉਪਘਾਤ-।
ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਿਫਰੁਸਾ, ਵਚਨਾਦੀਹਿ ਭਵਤਿ॥

ਏਤੇਸੁ ਚ ਬੀਭਚ੍ਛਰੁਦ੍ਦਾਨਿ ਨਪੁਂਸਕੇ, ਅਞ੍ਞੇ ਤੁ ਪੁਮੇ ਰੂਪਭੇਦਾ। ਏਤੇ ਚ ਨਵ ਨਾਟ੍ਯਰਸਾ **ਰਤਨਕੋਸ**ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ –

''ਸਿਙ੍ਗਾਰਵੀਰ ਬੀਭਚ੍ਛ-ਰੁਦ੍ਦ ਹਾਸ ਭਯਾਨਕਾ।
ਕਰੁਣਾ'ਬ੍ਭੁਤ ਸਨ੍ਤਾਚ, ਨਵ ਨਾਟ੍ਯਰਸਾ ਇਮੇ''ਤਿ॥

ਅਮਰਕੋਸੇ ਪਨ –

''ਸਿਙ੍ਗਾਰਵੀਰ ਕਰੁਣਾ-ਬ੍ਭੁਤ ਹਾਸ ਭਯਾਨਕਾ।
ਬੀਭਚ੍ਛ ਰੁਦ੍ਦਾਤਿ ਰਸਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੭.੧੭]॥

ਅਟ੍ਠੇਵ ਰਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਥੇਹ ਨਵਮੋ ਸਨ੍ਤੋ ਰਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਹਾਸੋ ਰਤਿ ਚ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ,
ਕੋਧੁਸ੍ਸਾਹਭਯਂ ਤਥਾ।
ਜਿਗੁਚ੍ਛਾ ਵਿਮ੍ਹਯੋ ਚੇਤਿ,
ਠਾਯੀਭਾਵਾ ਪਕਿਤ੍ਤਿਤਾ॥

ਠਾਯੀ ਏਵ ਤੁ ਰਸੀਭਵਤਿਪਜਾਗਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕਤਿਯਾ ਅਟ੍ਠਸਙ੍ਖ੍ਯਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠੇਵ ਤੁ ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸਨ੍ਤਰਸੋ ਚਾਯਂ ਧਮ੍ਮਸਿਙ੍ਗਾਰਤ੍ਤਾ ਸਿਙ੍ਗਾਰਰਸੇ ਏਵਾਨੁਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਧਮ੍ਮਯੁਦ੍ਧਕਾਮਤ੍ਤੇਨ ਤਿਵਿਧੋ ਹਿ ਸਿਙ੍ਗਾਰੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ

ਪਿਯਸਮਾਗਮਾਦਿਵਿਭਾਵਜਪਰਮਂ ਵਸ੍ਸਲਜਾਖਜਂ ਰਸਮਾਹੁ।

ਰਭਸੋਪਜਾਹ –

> ''ਸਿਙ੍ਗਾਰ ਵੀਰ ਬੀਭਚ੍ਛ-ਰੁਦ੍ਦ ਹਾਸ ਭਯਾਨਕਾ।
> ਕਰੁਣਾ'ਬ੍ਭੁਤਸਨ੍ਤਾ ਚ, ਵਸ੍ਸਲਜਞ੍ਞ ਰਸਾ ਦਸੇ''ਤਿ॥

ਅਞ੍ਞੇ ਤੁ –

> ''ਸਿਙ੍ਗਾਰਾਨੁਗਤੋ ਹਾਸੋ,
> ਕਰੁਣੋ ਰੁਦ੍ਦਕਮ੍ਮਜੋ।
> ਵੀਰਤੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਜਾਤੋ,
> ਬੀਭਚ੍ਛਾ ਚ ਭਯਾਨਕੋ''ਤਿ –

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਰਸਾ ਇਚ੍ਚਾਹੁ।

ਬੀਭਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਵਧ ਬਨ੍ਧਨੇ, ਛੋ, ਅਬ੍ਭਾਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਦੀਘੋ। ਵਸ੍ਸ **ਭੋ, ਧਸ੍ਸ ਚੋ ਬੀਭਚ੍ਛੋ।** ਰੁਦ੍ਦੋ ਦੇਵਤਾ ਅਸ੍ਸੇਤਿ ਰੁਦ੍ਦਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

> ''ਸਿਙ੍ਗਾਰੋ ਹਰਿਦੇਵੋਹਿ, ਹਾਸੋ ਪਮਥਦੇਵਤੋ।
> ਕਰੁਣੋ ਯਮਦੇਵੋ ਤੁ, ਰੁਦ੍ਦੋ ਰੁਦ੍ਦਾਧਿਦੇਵਤੋ''ਤਿ [ਸਦ੍ਦਕਪ੍ਪਦ੍ਦੁਮੇ ਰੋਦ੍ਰਪਦੇਪਿ]॥

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਾਮਕੋਧਹਾਸਾਦਿਕਤੋ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕਾਰੋ **ਭਾਵੋ** ''ਭਾਵਯਤਿ ਪਕਾਸਯਤਿ ਕਵਿਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਸੋ ਚ ਠਾਯੀ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰੀ ਸਾਤ੍ਤਿਕੋ ਚੇਤਿ ਤਿਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਰ –

> ਹਾਸੋ ਰਤਿ ਚ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ,
> ਕੋਧੁ'ਸ੍ਸਾਹ ਭਯਂ ਤਥਾ।
> ਜਿਗੁਚ੍ਛਾ ਵਿਮ੍ਹਯੋ ਚੇਤਿ,
> **ਠਾਯੀਭਾਵਾ** ਪਕਿਤ੍ਤਿਤਾ॥

ਬ੍ਯਭਿਚਾਰੀ ਤੁ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸਪ੍ਪਭੇਦਾ। ਯਥਾ –

> ਸਙ੍ਕਾ ਗਿਲਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬੇਦੋ,
> ਤਥਾ ਇਸ੍ਸਾ ਮਦੋ ਸਮੋ।
> ਆਲਸ੍ਯਂ ਦੀਨਤਾ ਚਿਨ੍ਤਾ,
> ਮੋਹੋ ਸਤਿ ਮਤੀ ਧਿਤਿ॥
>
> ਚਾਪਲ੍ਯਂ ਹਰਿਸੋ ਪੀਲ਼ਾ,
> ਆਵੇਗੋ ਜਲ਼ਤੁ'ਗ੍ਗਤਾ।
> ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਤਾਸੋ ਚ,

ਗਬ੍ਭੁ'ਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਵਿਸਾਦਤਾ॥

ਨਿਦ੍ਦਾ'ਬਹਿਤ੍ਥਾ'ਮਰਿਸਾ,
ਮਰਣੰ ਬਜਾਧਿਰੇਵ ਚ।
ਅਪਮਾਰੋ ਚ ਉਮ੍ਮਾਦੋ,
ਵਿਬੋਧੋ ਤਿੰਸ ਤੁਤ੍ਤੁਰਾ॥

ਸਾਤ੍ਤਿਕੋ ਅਟ੍ਠਵਿਧੋ। ਯਥਾ –

ਥਮ੍ਭੋ ਸੇਦੋ ਚ ਰੋਮਞ੍ਚੋ,
ਸਰਭੇਦੋ ਤੁ ਵੇਪਥੁ।
ਵੇਵਣ੍ਣ'ਮਸ੍ਸੁਪਲਯਾ,
ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਅਟ੍ਠ **ਸਾਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ॥

ਥਿਰਤ੍ਤਾ ਏਕਨਿ੍ਕਤ੍ਤਾ **ਠਾਯੀ। ਬਜਭਿਚਾਰੀ** ਅਨੇਕਨਿ੍ਕਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਨਾਟਿਕਾਯ ਸਿਙ੍ਗਾਰੋ ਠਾਯੀ, ਤਦੁਪਕਾਰਾ ਹਾਸਾਦਯੋ ਬਜਭਿਚਾਰਿਨੋ, ਮੋਹਰਾਗਦੋਸਾ ਏਵ ਸਙ੍ਖਜਭਾਸਾਯ ਸਤ੍ਤੁਰਜੋਤਮਾਨੀਤਜੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਤਤ੍ਰ ਸਤ੍ਤੇਨ ਆਸਯੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ **ਸਾਤ੍ਤਿਕੋ।** ਭਾਵਸ੍ਸ ਬੋਧਕੋ ਅਭਿਨਯੋ **ਅਨੁਭਾਵੋ** ''ਅਨੁ ਪਚ੍ਛਾ ਭਾਵਯਤਿ ਪਕਾਸਯਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

ਤਤ੍ਰ **ਸਮ੍ਭੋਗ**ਸਭਾਵੋ ਯੋ **ਰਤਜਾਖਜੋ** ਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਸ ਲੋਚਨਚਾਤੁਰਿਯਭਮੁਕ੍ਖੇਪਮਿਹਿਤਵਿਬ੍ਭਮਚਿਤ੍ਤੁਙ੍ਗਹਾਰਿਵਾਕਜਾਦਿ ਅਨੁਭਾਵੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

''ਤਸ੍ਸ ਲੋਚਨਚਾਤੁਰ-ਭਮੁਕ੍ਖੇਪਸਿਤਵਿਬ੍ਭਮੋ।
ਚਿਤ੍ਤੁਙ੍ਗਹਾਰਿਵਾਕਜਾਦਿ, ਅਨੁਭਾਵੋ ਪਕਿਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ॥

ਵਿਯੋਗਸ੍ਸ ਤੁ ਅਨੁਭਾਵੋ –

ਅਭਿਲਾਪੋ ਤਥਾ ਚਿਨ੍ਤਾ,
ਤਸ੍ਸ ਸਰਣਕਿਤ੍ਤਨਾ।
ਉਬ੍ਬੇਗੋ ਚ ਵਿਲਾਪੋ ਚ,
ਉਮ੍ਮਾਦੋ ਬਜਾਧਿਰੇਵ ਚ।
ਜਲ਼ਤਾ ਮਰਣਞ੍ਚੇਵ,
ਦਸੇਵੇਤ੍ਥ ਪਕਿਤ੍ਤਿਤਾ॥

ਹਾਸਸ੍ਸ ਤੁ ਵਿਕਾਰਕਾਲਾਦਿ ਅਨੁਭਾਵੋ, ਯੋ ਤੁ ਕਰੁਣੋ।

ਅਸ੍ਸੁਸਾਸੇਹਿ ਵੇਵਣ੍ਣ-
ਥਮ੍ਭਗਤ੍ਤੁਸਤਿਕ੍ਖਯਾ।
ਪਰਿਦੇਵਿਤਸੋਕੇਹਿ,
ਅਭਿਨਯੋ ਸਮੂਰਿਭਿ॥

ਕਰਚਰਣਵਦਨਵ◌ੇਪਥੁਗਤ੍ਤੁਥਮ੍ਭਹਦਯਕਮ੍ਪਨਸੁਕ੍ਖੋਟ੍ਠਤਾਲੁਕਣ੍ਠੇਹਿ **ਭਯਾਨਕੋ** ਨਿਚ੍ਚਮਭਿਨਯੋ।

ਰੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤੁ ਭੁਕੁਟਜਾਦਿ ਅਨੁਭਾਵ◌ੋ।

ਵ◌ੀਰੋ'ਭਿਨੀਯਤੇ ਚਾਗ-
ਵ◌ੇਸਾਰਜ੍ਜਾਦਿਤੋ ਤਥਾ।
ਅਕ੍ਖੇਪਸੂਚਤਾਦੀਹਿ,
ਥੇਰਸੋਰਾਦਿਤੋ ਭਵ◌ੇ॥

ਬੀਭਚ੍ਛਸ੍ਸ ਤੁ –

ਅਯਂ ਪਚ੍ਛਾਦਨਾ ਬਜਤ੍ਤੁ-
ਪਾਦਬਾਹਚ੍ਛਿਕੂਲਨਾ।
ਉਬ੍ਬੇਜਨਾਦੀਹਿ ਮਤੋ,
ਤਜ੍ਜੇਹਿ'ਭਿਨਯੋ ਸਦਾ॥

ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਪਨ –

ਦਨੁਲੋਚਨਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਾ,
ਪਸਾਦੋਪਸਮਾਦਿਹਿ।
ਰੋਮਞ੍ਚਸੇਦਤਾਸਸ੍ਸੁ,
ਸਾਧੁਵ◌ਾਦੇਹਿ ਦਸ੍ਸਯੇ॥

ਸਾਤ੍ਤਿਕਾਨਂ ਤ੍ਵਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਥਮ੍ਭਸੇਦਰੋਮਞ੍ਚਸਰਭੇਦਵ◌ੇਪਥੁਵ◌ੇਵਣ੍ਣਮਸ੍ਸੁਪਲਯਾਨਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਨਿਕ੍ਰਿਯਤਾ, ਵ◌ਾਤ, ਚ੍ਚਾਸੀਤ, ਦੋਭਗ੍ਗਲ਼ਾ'ਪਾਙ੍ਗਪੂਰਣ, ਮੁਖਚ੍ਛਾਯਾਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸ, ਲੋਚਨਮਜ੍ਜਨ, ਮਹਿਪਾਤਾਦਯੋ ਅਭਿਨਯਾ।

ਏਵ◌ਂ ਬਜਭਿਚਾਰੀਨਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬੇਦ, ਗਿਲਾਨਿ, ਸਙ੍ਕਿ'ਸ੍ਸਾ, ਮਦ, ਸਮਾ'ਲਸਜਾਦੀਨਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਸਾਸ, ਸਨ੍ਤਾਪ, ਦਿਸਾਵ◌ਲੋਕਨ, ਗੁਣਮਚ੍ਛੇਰ, ਭੀਤ, ਙ੍ਗਮਦ੍ਦਨ, ਸਮਾਦਯੋ ਅਭਿਨਯਾਤਿ।

ਬਜਭਿਚਾਰੀਸੁ ਸਙ੍ਕਾ ਨਾਮ ਆਸਙ੍ਕਚਿਤ੍ਤਤਾ। ਗਿਲਾਨਿ ਗੇਲਞ੍ਞਤਾ। ਨਿਬ੍ਬੇਦੋ ਅਤ੍ਤਾਵ◌ਮਾਨਨਂ। ਮਦੋ ਪਮਾਦੁਕ੍ਕਂਸੋ। ਸਮੋ ਖੇਦੋ। ਦੀਨਤਾ ਚੇਤਸੋ ਦੁਕ੍ਖਤਾ। ਧਿਤਿ ਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਹਰਿਸੋ ਚੇਤੋਪਸਾਦੋ। ਪੀਲ਼ਾ ਰੁਦ੍ਦਾਚਾਰਾਦੀਹਿ ਮੁਖਵ◌ਿਕਾਰੋ। ਆਵ◌ੇਗੋ ਸਮ੍ਭਮੋ। ਜਲ਼ਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਉਗ੍ਗਤਾ ਦਾਰੁਣਤ੍ਤਂ। ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਪਨਂ। ਤਾਸੋ ਚਿਤ੍ਤੁਕ੍ਖੋਭੋ। ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ। ਵ◌ਿਸਾਦੋ ਖੇਦੋ। ਅਬਹਿਤ੍ਥਾ ਆਕਾਰਗੁਤ੍ਤਤਾ। ਅਮਰਿਸੋ ਅਕ੍ਖਮਤਾ। ਵ◌ਿਬੋਧੋ ਵ◌ਿਨਿਦ੍ਦਤਾ। ਸੇਸਾ ਪਪਞ੍ਚਭਯਾ ਨ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਤਿ। ਰਸਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੦੫. ਸਿਲੋਕੇਨ ਵਚਸੋ ਨਾਮਾਨਿ। ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਭਾਸਿਤਂ। ਲਪ** ਵਚਨੇ, **ਲਪਿਤਂ।** ਭਾਸੀਯਤੇਤਿ **ਭਾਸਾ।** ਵ◌ੋਹਰੀਯਤੇਤਿ **ਵ◌ੋਹਾਰੋ, ਹਰ** ਹਰਣੇ **ਵ◌ਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ, "**ਵ◌ੋਹਾਰ** ਵਚਨੇ''ਤਿ ਵ◌ਾ ਧਾਤੁ। ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇਤਿ **ਵਚਨਂ। ਵਚੋ**ਪਿ, ਮਨੋਗਣੋਯਂ। ਉਚ੍ਚਤੇਤਿ **ਉਤ੍ਤਿ**,ਤਿ। ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇਤਿ **ਵ◌ਾਚਾ,** ਅ। ਗਿਣਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਤਿ **ਗਿਰਾ, ਗੇ** ਸਦ੍ਦੇ, ਇਰੋ, ਗਾਯਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵ◌ਾ **ਗਿਰਾ।** ਵ◌ਾਯਤੇ ਸਦ੍ਦਾਯਤੇਤਿ **ਵ◌ਾਣੀ,** ਯੁ, ਈ ਚ, ਪਰੇਸਂ ਮਮ੍ਮਵ◌ਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਵ◌ਾਣੋ ਵ◌ਿਯਾਤਿ ਵ◌ਾ **ਵ◌ਾਣੀ,** ਈ। ਭਰਤੋ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਕਾਰੋ ਇਸਿ, ਤਸ੍ਸੇਸਾ **ਭਾਰਤੀ।** ਕਥੀਯਤੇਤਿ **ਕਥਿਤਾ।** ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇਤਿ **ਵਚੀ,** ਈ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੀ, ਸਰੋਵਤੀਤਿਪਿ ਵਚਸੋ ਨਾਮਾਨਿ।

੧੦੬. ਏਕਮੇਵਾਖ੍ਯਾਤਪਦਂ ਯਤ੍ਥ **ਏਕਾਖ੍ਯਾਤੋ** ਸਵਿਸੇਸਨੇਨ ਕਾਰਕਪਦੇਨ ਸਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਕਾਰਕੋ ਪਦਚਯੋ** ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਥੋ ਪਦਸਮੁਦਾਯੋ ਵਾਕ੍ਯਂ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਯਥਾ – ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰੋ ਰਾਜਾ ਸੁਖਵਿਪਾਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਆਖ੍ਯਾਤ**ਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਕ੍ਰਿਯਾਸਦ੍ਦੂਪਲਕ੍ਖਣਂ, ਤੇਨ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਕਟਂ ਕਤ੍ਤਵਾ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਵਾਕ੍ਯਂ ਨਾਮ ਸਿਯਾ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ – ''ਤਿਸ੍ਯਾਦ੍ਯਨ੍ਤਚਯੋ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਾ ਕਾਰਕਾਨ੍ਵਿਤਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੬.੨] ਦ੍ਵੀਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਵਾਕ੍ਯਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਤਿਸ੍ਯਾਦ੍ਯਨ੍ਤਚਯੋ** ਤ੍ਯਾਦਿਸ੍ਯਾਦ੍ਯਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਚਯੋ ਸਮੂਹੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਥੋ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਤਂ ਯਥਾ – ਉਚ੍ਚਂ ਪਠਤਿ, ਓਦਨਂ ਪਚਤਿ। ਤਥਾ ਚ ਭਾਵਾਖ੍ਯਂ ਆਖ੍ਯਾਤਂ ਸਾਬ੍ਯਯਕਾਰਕਵਿਸੇਸਨਂ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਆਖ੍ਯਾਤਂ ਤ੍ਯਾਦ੍ਯਨ੍ਤਂ ਸਾਬ੍ਯਯਂ ਵਾ ਸਕਾਰਕਂ ਵਾ ਸਵਿਸੇਸਨਂ ਵਾ ਵਾਕ੍ਯਮੁਚ੍ਚਤੇ। **ਤ੍ਯਾਦਿ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਕ੍ਰਿਯਾਸਦ੍ਦੂਪਲਕ੍ਖਣਂ, ਤੇਨ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਕਟਂ ਕਤ੍ਤਵਾ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਵਾਕ੍ਯਂ। ਉਪਲਕ੍ਖਣਨਿਰਪੇਕ੍ਖਂ ਅਪਰਂ ਵਾਕ੍ਯਲਕ੍ਖਣਮਾਹ ''ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਾ ਕਾਰਕਾਨ੍ਵਿਤਾ''ਤਿ। ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਂ ਵਾ ਕਾਰਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਯਥਾ – ਰਾਜਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਰਾਜਾ ਗਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਸਾਬ੍ਯਯਸ੍ਸਪਿ ਅਨਬ੍ਯਯਸ੍ਸਪਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰਕਪਦਸਮੂਹਸ੍ਸ ਵਾਕ੍ਯਤ੍ਤਮਾਹ।

ਭਯਾਦੀਹਿ ਯਂ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ **ਉਦੀਰਣਂ** ਕਥਨਂ ''ਸਪ੍ਪੋ ਸਪ੍ਪੋ, ਵਿਜ੍ਝ ਵਿਜ੍ਝਾ''ਤ੍ਯਾਦਿਕਂ, ਤਂ ਆਮੇਡਿਤਂ ਞੇਯ੍ਯਂ। **ਮੇਡਿ** ਉਮ੍ਮਾਦਨੇ, **ਆਪੁਬ੍ਬੋ** ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮੁਚ੍ਚਾਰਣੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਯਥਾ ''ਏਤਦੇਵ ਯਦਾ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਆਮੇਡਯਤਿ ਵਾਸਵੋ'' [''ਹਰਿਵਂਸੇ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ]। ''ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨਾਮੇਡੋ ਕਤੋ'' ਇਚ੍ਚਤ੍ਰਾਪ੍ਯਯਮੇਵਤ੍ਥੋ, ਸੋਕਾਦਿਨਾ ਹਿ ''ਭਾਤਾ ਭਾਤਾ''ਇਤ੍ਯੁਚ੍ਚਾਰੀਯਤੇ, ਭਾਵੇ ਕਮ੍ਮਨਿ ਚ ਤੋ। ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਪਦਂ ਵਾਕ੍ਯਮ੍ਪਿ।

੧੦੭. ਆਮੇਡਿਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਭਯੇ''**ਚ੍ਚਾਦਿ। ''ਸਪ੍ਪੋ ਸਪ੍ਪੋ, ਚੋਰੋ ਚੋਰੋ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਭਯੇ।** ''ਵਿਜ੍ਝ ਵਿਜ੍ਝ, ਪਹਰ ਪਹਰਾ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਕੋਧੇ।** ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਪਸਂਸਾਯਂ।** ''ਗਚ੍ਛ ਗਚ੍ਛ, ਲੁਨਾਹਿ ਲੁਨਾਹੀ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਤੁਰਿਤੇ।** ''ਆਗਚ੍ਛ ਆਗਚ੍ਛਾ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਕੋਤੂਹਲੇ।** ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੋ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਅਚ੍ਛਰੇ।** ''ਅਭਿਕ੍ਕਮਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਹਾਸੇ।** ''ਕਹਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕ, ਕਹਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਾ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਸੋਕੇ।** ''ਅਹੋ ਸੁਖਂ ਅਹੋ ਸੁਖ''ਨ੍ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਪਸਾਦੇ। ਚ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਗਰਹਾ'ਸਮ੍ਮਾਨਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਾਪੋ ਪਾਪੋ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਗਰਹਾਯਂ।** ''ਅਭਿਰੂਪਕ, ਅਭਿਰੂਪਕਾ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਅਸਮ੍ਮਾਨੇ।** ਏਵਮੇਤੇਸੁ ਨਵਸੁ, ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਆਮੇਡਿਤਵਚਨਂ **ਬੁਧੋ** ਪਣ੍ਡਿਤੋ **ਕਰੇ** ਕਰੇਯ੍ਯ ਯੋਜੇਯ੍ਯ ਆਮੇਡਨਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੁਚ੍ਚਾਰਣਂ ਆਮੇਡਿਯਤਿ ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੁਚ੍ਚਾਰੀਯਤੀਤਿ **ਆਮੇਡਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

੧੦੮. ਇਰੁ, ਯਜੁ, ਸਾਮਨ੍ਤਿ ਤਯੋ ਵੇਦਾ ਸਿਯੁਂ, ਤਤ੍ਰ **ਇਰੁ**ਸਦ੍ਦੋ **ਨਾਰੀ** ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ। **ਇਚ** ਥੁਤਿਯਂ, ਇਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਇਰੁ,** ਉ, **ਚਸ੍ਸ ਰੋ।** ਯਜਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਯਜੁ,** ਉ। **ਸੋ** ਅਨ੍ਤਕਮ੍ਮਨਿ, ਕਰਣੇ ਮੋ, ਸੋਯਨ੍ਤਿ ਪਾਪਮਨੇਨੇਤਿ **ਸਾਮਂ,** ਓਸ੍ਸਾ, **''ਸਾ** ਤਨੁਕਰਣਾਵਸਾਨੇਸੂ''ਤਿ ਵਾ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋ। ਵਿਦਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਮੇਤੇਹੀਤਿ **ਵੇਦਾ।**

ਏਤੇ ਏਵ ਤਯੋ ਵੇਦਾ ਤਯੀ ਨਾਮ, ਤਯੋ ਅਵਯਵਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਤਯੀ।** ਅਯਂ **ਤਯੀ**ਸਦ੍ਦੋ **ਨਾਰੀ** ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ। ਤਿਕਂ ਵੇਦੇ। ਮੁਨਾਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਮਨ੍ਤੋ,** ਤੋ, **ਉਸ੍ਸ ਅ।** ਸੁਯ੍ਯਤੇ ਧਮ੍ਮਂ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸੁਤਿ।** ਇਤ੍ਥਿਯਂ **ਸੁਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ।

੧੦੯. ਵੇਦਸਤ੍ਥਕਾਰਕੇ ਦਸ ਇਸਯੋਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **''ਅਟ੍ਠਕੋ''**ਚ੍ਚਾਦਿ। ਅਤ੍ਥਂ ਹਿਤਂ, ਅਤ੍ਥੇ ਵਾ ਸਤ੍ਥੇ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਟ੍ਠਕੋ।** ਵਾਮਂ ਕਲ੍ਯਾਣਵਚਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ**ਮਕੋ,** ਰਸ੍ਸਸਰੀਰਤ੍ਤਾ ਵਾ ਵਾਮਨੋ, ਸੋ ਏਵ ਵਾ**ਮਕੋ, ਨ**ਸ੍ਸ **ਕ**ਕਾਰਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਵਾਮੋ ਨਾਮ ਹਰੋ, ਸੋ ਦੇਵੋ ਅਸ੍ਸ ਵਾ**ਮਦੇਵੋ।**

> ''ਵਾਮਂ ਸਬ੍ਯੇ ਪਤੀਪੇ [ਪਤੀਪੇਤਿ ਪਟਿਕੂਲੇ] ਚ, ਦਵਿਣੇ [ਦਵਿਣੇਤਿ ਧਨੇ] ਚਾਤਿਸੁਨ੍ਦਰੇ।
> ਪਯੋਧਰੇ ਹਰੇ ਕਾਮੇ, ਜਞ੍ਞਾ ਵਾਮ'ਮਪਿਤ੍ਥਿਯ''ਨ੍ਤਿ॥

ਇਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।**

ਅਙ੍ਗਿਰਸਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਅਪਚ੍ਚੰ **ਅਙ੍ਗਿਰਸੋ,** ਚਿਤ੍ਰਸਿਖਣ੍ਡਿਨੋ ਅਪਚ੍ਚੰ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਙ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਕਾਯੇ ਰਸੋ ਸਿਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਾਰਦੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਙ੍ਗਿਰਸੋ।** ਤੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੰ ਸੁਰਾਚਰਿਯੰ ''ਜੀਵੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਜੀਵਯਤਿ ਰਣੇ ਅਸੁਰਨਿਹਤੇ ਦੇਵੇਤਿ **ਜੀਵੋ** [ਅਮਰ ੩.੨੪ ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ]। ਭਰਤੀਤਿ **ਭਗੁ,** ਭੰ ਵਾਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਭਗੁ,** ਉ। ਯਮੰ ਸੰਯਮੰ ਦਦਾਤਿ ਪਰੇਸਨ੍ਤਿ ਯਮਦੋ ਚ ਸੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਗ੍ਗਿਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਿ ਚੇਤਿ **ਯਮਦਗ੍ਗਿ,** ਰਾਮਸ੍ਸ ਪਿਤਾ [ਪਰਸੁਰਾਮਸ੍ਸ ਪਿਤਾ (ਸਦ੍ਦਕਪ੍ਪਦ੍ਦੁਮੇ)]। ਵਸਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚੰ **ਵਾਸਿਟ੍ਠੋ।** ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚੰ **ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ।** ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚੰ **ਕਸ੍ਸਪੋ।** ਵੇਸ੍ਸਾਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚੰ **ਵੇਸ੍ਸਾਮਿਤ੍ਤੋ। ਇਤਿ** ਇਮੇ ਦਸ ਇਸਯੋ **ਮਨ੍ਤਾਨੰ** ਵੇਦਾਨੰ **ਕਤ੍ਤਾਰੋ** ਕਾਰਕਾ।

੧੧੦. ਵੇਦੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਛਲਙ੍ਗਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਕਪ੍ਪੋ"**ਚ੍ਚਾਦਿ। ਯਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਨਮੁਪਦੇਸਕੋ **ਕਪ੍ਪੋ** ''ਕਪ੍ਪਤੇ ਪਭਵਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਸਾਧੁਸਦ੍ਦਾਨਮਨ੍ਵਾਖ੍ਯਾਯਕੰ **ਬ੍ਯਾਕਰਣੰ** ਵਿਸੇਸੇਨ ਆਕਰੀਯਨ੍ਤੇ ਪਕਤਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਆਬ੍ਯਾਪਾਦਯਨ੍ਤੇ ਅਨੇਨ ਸਦ੍ਦਾਤਿ, ਯੁ। **ਜੋਤਿਸਤ੍ਥੰ** ਗਣਨਸਤ੍ਥੰ ਸੁਭਾਸੁਭਕਮ੍ਮਫਲਜੋਤਨਕੰ। ਸਿਕ੍ਖਯਨ੍ਤੇ ਅਬ੍ਭਸਯਨ੍ਤੇ [ਅਜ੍ਝਯਨ੍ਤੇ (ਕ॰)] ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਿਕ੍ਖਾ, ਅ**ਕਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਾਨੰ ਠਾਨਕਰਣਪਯਤਨਾਨੰ ਪਟਿਪਾਦਿਕਾ। ਨਿਚ੍ਛਯੇਨ, ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਵਾ ਉਤ੍ਤਿ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ,** ਵਣ੍ਣਾਗਮੋ ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋਚ੍ਚਾਦਿਕਾ। ਛਨ੍ਦਸਿ ਅਨੁਟ੍ਠੁਭਾਦਿਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਟਿਪਾਦਿਕਾ **ਛਨ੍ਦੋਵਿਚਿਤਿ,** ਏਤਾਨਿ ਛ ਵੇਦਾਨੰ ਅਙ੍ਗਾਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੧੧. ਪੁਰਾਵੁਤ੍ਤਨਿਬਨ੍ਧਨਪਾਯਤ੍ਤਾ ਪੁਰਾਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਪਬਨ੍ਧੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ, ਸਨ੍ਤਾਨੋ ਵਾ **ਭਾਰਤਾਦਿਕੋ** ਭਾਰਤਯੁਦ੍ਧਕਥਾਦਿਕੋ **ਬ੍ਯਾਸਾਦਿ**ਪਕਤੋ ਗਨ੍ਥੋ ਇਤਿਹਾਸੋ ਨਾਮ, **ਇਤਿਹ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਾਰਮ੍ਪਰਿਯੋਪਦੇਸੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਇਤਿਹਾ'ਤ੍ਥਿ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਇਤਿਹਾਸੋ।**

ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਨਾਮਪਰਿਯਾਯੇਹਿ **ਨਾਮਪ੍ਪਕਾਸਕੰ** ਰਤਨਮਾਲਾਦਿਕੰ ਸਤ੍ਥੰ ਨਿਘਣ੍ਡੁ ਨਾਮ, **ਸੋ**ਤਿਮਿਨਾ **ਨਿਘਣ੍ਡੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾਗਤਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਘਟੇਨ੍ਤਿ ਰਾਸੀਕਰੋਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਨਿਘਣ੍ਡੁ,** ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ, ਵਚਨੀਯਵਾਚਕਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਥੰ ਸਦ੍ਦਞ੍ਚ ਨਿਖਣ੍ਡਤਿ ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਵਿਭਜ੍ਜ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵਾ ਨਿਖਣ੍ਡੁ, ਸੋ ਏਵ **ਖ**ਸ੍ਸ **ਘ**ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਨਿਘਣ੍ਡੁ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਨਾਮਪ੍ਪਕਾਸਕ**ਨ੍ਤਿਮਿਨਾ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯਨਾਮਪ੍ਪਕਾਸਕਤ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ, ਅਨੇਕੇਸੰ ਅਤ੍ਥਾਨੰ ਏਕਸਦ੍ਦਵਚਨੀਯਤਾਪਕਾਸਕਵਸੇਨਪਿ ਤਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨੫੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੨੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੨.੩.੫੯; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.ਤਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ]।

੧੧੨. ਲੋਕੇ ਯੰ ਵਿਤਣ੍ਡਵਾਦੀਨੰ ਸਤ੍ਥੰ, ਤੰ ਲੋਕਾਯਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ। **ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਰੁਦ੍ਧੰ, ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਾ ਤਨੋਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਿਤਣ੍ਡੋ,** ਡੋ, **ਣ**ਤ੍ਤੰ, ਵਿਰੁਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਵਾਦਦਣ੍ਡੇਨ ਤਾਲ਼ੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਦਿਨੋਤਿ **ਵਿਤਣ੍ਡੋ, ਤਡਿ** ਤਾਲ਼ਨੇ, ਅਦੇਸਮ੍ਪਿ ਹਿ ਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਾਦੀਨੰ ਵਾਦੋ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਦੇਸਤੋਪਿ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾ ''ਚਕ੍ਖੁੰ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪੰ ਸਾਤਰੂਪੰ, ਏਤ੍ਥੇਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਪਹੀਯਮਾਨਾ ਪਹੀਯਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੪; ਵਿਭ॰ ੨੦੪]। **ਲੋਕਾ**ਤਿ ਬਾਲਲੋਕਾ, ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਆਯਤਨ੍ਤਿ ਉਸ੍ਸਹਨ੍ਤਿ ਵਾਯਮਨ੍ਤਿ ਵਾਦਸ੍ਸਾਦੇਨਾਤਿ **ਲੋਕਾਯਤੰ,** ਆਯਤਿੰ ਹਿਤੰ ਤੇਨ ਲੋਕੋ ਨ ਯਤਤਿ ਨ ਈਹਤੀਤਿ ਵਾ **ਲੋਕਾਯਤੰ,** ਤਞ੍ਹਿ ਗਨ੍ਥੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਰਿਯਾਯ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ।

ਯੋ **ਕਵੀਨੰ** ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ **ਹਿਤੋ** ਕਵਿਤ੍ਤਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਦਿਪਯੋਜਨਕਰੋ **ਕ੍ਰਿਯਾਕਪ੍ਪਵਿਕਪ੍ਪੋ** ਕਵੀਨੰ ਕ੍ਰਿਯਾਸਙ੍ਖਾਤਕਪ੍ਪਬਨ੍ਧਨਵਿਧਿਵਿਧਾਯਕੋ ਸੁਬੋਧਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿਕੋ ਗਨ੍ਥੋ, ਸੋ ਕੇਟੁਭੰ ਨਾਮ, ਕਿਟਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਕੋਸਲ੍ਲੰ ਕਵਯੋ ਬਨ੍ਧਨੇਸੁ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਕੇਟੁਭੰ, ਕਿਟ** ਗਤਿਯੰ, ਅਭੋ, ਅਸ੍ਸੁਕਾਰੋ, ਅਥ ਵਾ ਕਿਟਤਿ ਗਮੇਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਦਿਵਿਭਾਗੰ, ਤੰ ਵਾ ਅਨਵਸੇਸੇਨ ਪਰਿਯਾਦਾਨਤੋ ਗਮੇਨ੍ਤੋ ਪੂਰੇਤੀਤਿ **ਕੇਟੁਭੰ, ਉਭ, ਉਮ੍ਭ** ਪੂਰਣੇ।

ਵਚੀਭੇਦਾਦਿਲਕ੍ਖਣਾ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਪ੍ਪੀਯਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਕ੍ਰਿਯਾਕਪ੍ਪੋ।** ਸੋ ਪਨ ਵਣ੍ਣਪਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧਪਦਤ੍ਥਾਦਿਵਿਭਾਗਤੋ ਅਤਿਬਹੁ ਵਿਕਪ੍ਪੋਤਿ ਆਹ **"ਕ੍ਰਿਯਾਕਪ੍ਪਵਿਕਪ੍ਪੋ"**ਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਮੂਲਕ੍ਰਿਯਾਕਪ੍ਪਗਨ੍ਥੰ

ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੁੰ। ਸੋ ਹਿ ਮਹਾਵਿਸਯੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣੋ ਨਯਚਰਿਤਾਦਿਪਕਰਣਂ [ਨਲਚਰਿਤਾਦਿਪਕਰਣਂ (?)]।

੧੧੩. ਉਪਲਦ੍ਧੋ ਕੇਨਪਜੱਤ੍ਥੋ ਯਸ੍ਸਂ ਸਾ **ਉਪਲਦ੍ਧੱਤ੍ਥਾ,** ਇਤਿ ਆਖਜਾਯਿਕਾਤਜੁੱਚੁਤੇ ਆਖਜਾਯਤੇ ਨਾਯਕਾਨੁਸਾਸਕਚਰਿਤਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਵ੍ਵਾਯਂ ਣ੍ਵੁ।

ਪਬਨ੍ਧੇਨੇਵ ਚ ਸਵਿੱਤ੍ਥਾਰੇਨ ਕਪ੍ਪਨਂ ਯਸ੍ਸਂ ਸਾ **ਪਬਨ੍ਧਕਪ੍ਪਨਾ, ਕਾਦਮ੍ਬਰੀ**ਪਭੁਤਿ। ਕਥੀਯਤੀਤਿ **ਕਥਾ।**

ਅੱਤ੍ਥਾ ਭੁਮਿਹਿਰਵ੍ਵਾਦਯੋ, ਤਤ੍ਰ ਪਧਾਨਂ ਭੁਮਿ ਇਤਰੇਸਂ ਤਪ੍ਪਭਵੱਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ ਅਜ੍ਜਨੇ ਪਾਲਨੇ ਚ ਉਪਾਯਭੂਤਂ ਸੱਤ੍ਥਂ **ਅੱਤ੍ਥਸੱਤ੍ਥਂ,** ਪਯਾਨਕਜਾਦਿਪਣੀਤਂ [ਬਹਸ੍ਪਤਿਚਾਬ੍ਬੀਕਜਾਦਿਪ੍ਣੀਤਂ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੬.੫)], ਤਸ੍ਮਿਂ **ਦਣ੍ਡਨੀਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਵੱਤ੍ਤੋ। ਸਾਮਾਦੀਨਂ ਚਤੁੱਤ੍ਥੁਪਾਯੋ ਵਧਬਨ੍ਧਨਾਦਿਲਕ੍ਖਣੋ ਦਣ੍ਡੋ, ਤਸ੍ਸ ਨੀਤਿ ਪਣਯਨਂ **ਦਣ੍ਡਨੀਤਿ,** ਪਾਯੇਨ ਨੀਤਿਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡੇਨ ਬਜਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਵਧਦੋਸਬਾਹੁਲਜੇਨ ਪਾਯਸੋ ਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਪਣਯਨਤੋ, ਦਣ੍ਡਨੀਤਜੱਤ੍ਤਾ ਸੱਤ੍ਥਵ੍ਵ **ਦਣ੍ਡਨੀਤਿ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਕਥਾਯਂ। ਵੁੱਤ੍ਤੋ ਅਨੁਵੱਤੁਨੀਯੋ ਅਨ੍ਤੋ ਪਰਿਸਮੱਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅੱਤੁਨੋ ਕਾਰਿਯਭਾਗਸ੍ਸ ਪਾਪਨਤੋਤਿ **ਵੁੱਤੁਨ੍ਤੋ।** ਪਵੱਤੁਨ੍ਤੇ ਕਾਰਿਯਾ ਯਸ੍ਸਂ **ਪਵੱਤ੍ਤਿ,**ਤਿ। **ਚ**ਕਾਰੇਨ ਵੁੱਤੁਉਦਨ੍ਤਾਦਯੋ ਗਹਿਤਾ। ਕਾਰਿਯਸ੍ਸ ਵੁੱਤ੍ਤਿ ਅੱਤ੍ਥੀਤਿ ਅਸ੍ਸੱਤ੍ਥਜੱਤ੍ਥੇ ਣੋ। ਉੱਗ੍ਗਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਪਰਿਸਮੱਤਿ ਯਸ੍ਸ **ਉਦਨ੍ਤੋ।**

੧੧੪. **ਅਧਿਵਚਨ**ਨ੍ਤੁਂ ਨਾਮੇ। ਸਵ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਵ੍ਵਾ,** ਅ। ਆਖਜਾਯਤੇ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਆਖਜਾ।** ਅਹ੍ਵਯਤੇ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਅਵ੍ਹਾ, ਹੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਵ੍ਹੇ ਅਵ੍ਹਾਨੇਤਿ ਵਾ ਧਾਤੁ, ਅ। ਸਮ੍ਮਾ ਆਜਾਨਾਤਿ, ਸਮਂ ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਮਵ੍ਵਾ।** ਅਭਿਧੀਯਤੇ ਯੇਨ, ਯੁ। ਨਮਜਤੇ ਅਬ੍ਭਸ੍ਸਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਨਾਮਂ,** ਨਮਤਿ ਨਾਮਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਨਾਮਂ।** ਅਹ੍ਵਾਯਤੇਤਿ **ਅਵ੍ਹਯੋ,** ਕਮ੍ਮੇ ਯੋ। ਨਾਮਮੇਵ **ਨਾਮਧੇਯਜਂ।** ਨਾਮਰੂਪੇਹਿ [ਨਾਮਸਦ੍ਦੇਹਿ (ਕ॰) ਭਾਗਰੂਪਨਾਮੇਹਿ ਧੇਯਜੋ (ਪਾਣਿਨਿ ੫.੪.੩੬ ਵਾ)] ਸਕੱਤ੍ਥੇ ਧੇਯਜੋ ਯਦਾਦਿਨਾ, ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਅੱਤ੍ਥੋਤਿ ਧੇਯਜਂ, ਧਰੀਯਤੇ ਉਚ੍ਚਾਰਿਯਤੇਤਿ ਵਾ ਧੇਯਜਂ, ਨਾਮਮੇਵ ਧੇਯਜਂ **ਨਾਮਧੇਯਜਂ।** ਅਧੀਨਂ ਵਚਨਂ **ਅਧਿਵਚਨਂ,** ਕੇਨ ਅਧੀਨਂ? ਅੱਤ੍ਥੇਨ। ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਟਿਵਚਨਂ **ਪਟਿਵਾਕਜਂ।** ਪਟਿਗਤਂ ਪਚ੍ਛਾਗਤਂ ਵਾਕਜਂ **ਪਟਿਵਾਕਜਂ।** ਉੱਤੁਰੀਯਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਜਤੇ ਯੇਨਾਤਿ **ਉੱਤੁਰਂ।**

੧੧੫. ਤਿਕਂ ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ। ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਪਞ੍ਹੋ,** ਞਾਤੁਮਿਚ੍ਛਿਤੋ ਹਿ ਅੱਤ੍ਥੋ ਪਞ੍ਹੋ ਨਾਮ। **ਪੁਚ੍ਛ** ਪੁਚ੍ਛਨੇ, **ਚ**ਸ੍ਸ **ਞੋ, ਛ**ਸ੍ਸ **ਹੋ, ਉ**ਸ੍ਸ **ਅ, ਪਞ੍ਹ** ਪੁਚ੍ਛਨੇਤਿਪਿ ਧਾਤੁ। **ਯੁਜ** ਯੋਗੇ, ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਅਨੁਯੋਗੋ।** ਪੁਚ੍ਛਨਂ, ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵਾ **ਪੁਚ੍ਛਾ।** ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਭਾਵਸਾਧਨਮ੍ਪਿ ਕੱਤੁਬ੍ਬਮੇਵ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇ। ਪਕਤੇਨ ਸਦਿਸਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ,** ਪਕਤਸ੍ਸੋਪਪਾਦਨਂ ਵਾਕਜਂ। ਉਪੋਗ੍ਘਞ੍ਞਤੇ [ਉਪੋਹਞ੍ਞਤੇ (?)] ਪਟਿਪਾਦੀਯਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਉਪੋਗ੍ਘਾਤੋ। ਉਪ ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਹਨ**ਧਾਤੁ ਪਟਿਪਾਦਨੱਤ੍ਥੋ। ਦਸ੍ਸੀਯਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ,** ਅਨ੍ਤੋ, ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਪਕਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਰਿਸਮੱਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ।** ਸਬ੍ਬਤ੍ਰਾਪਿ ਵਾ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨਮ੍ਪਿ ਕੱਤੁਬ੍ਬਂ। ਉਦਾਹਰੀਯਤਿ ਪਕਤਸ੍ਸੋਪਪਾਦਨਾਯਾਤਿ **ਉਦਾਹਰਣਂ।**

੧੧੬. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇ। **ਸਮਾ**ਤਿ ਤੁਲਜੱਤ੍ਥਾ। ਸਙ੍ਖਿਪੀਯਤੇ ਏਕਦੇਸਤੋ ਕਥੀਯਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਖਿਪ** ਪੇਰਣੇ। ਸਂਹਰੀਯਤੇ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਪਚ੍ਚਾਖਜਾਯਤੇ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਂਹਾਰੋ।** ਸਮਸਜਤੇ ਸਙ੍ਖਿਪੀਯਤੇਤਿ **ਸਮਾਸੋ, ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ। ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਗਯ੍ਹਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਸਙ੍ਗਹੋ।**

''ਤ੍ਵਂ ਸਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਧਾਰਯਸਿ''ਇਤਜਾਦਿਕਂ **ਤੁਚ੍ਛਭਾਸਨਂ** ਅਭੂਤਭਾਸਨਂ ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨਂ ਨਾਮ। ਅਸਚ੍ਚੇਨ ਅਕ੍ਖਾਨਂ ਭਾਸਨਂ **ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨਂ।**

੧੧੭. ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਵਾਦਾਯ ਵਿਭਾਗਵਿਸਯੇ [ਇਣਵਾਦਾਦਿਵਿਸਯੇ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੬.੯)]। ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਹਰਤਿ ਵਦਤਿ ਯਨ੍ਤਿ **ਵੋਹਾਰੋ**। ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ ਯਨ੍ਤਿ **ਵਿਵਾਦੋ**। ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵਸਾਧਨਂ ਵਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਘੋਰਾਨਿ ਤ੍ਵਂ ਨਰਕਾਨਿ ਯਸ੍ਸਸੀ’’ਤਜਾਦਿਸਰੂਪਂ **ਸਪਨਂ**। **ਸਪ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਥੋ, **ਸਪਥੋ**।

ਤਿਕਂ ਖਜਾਤੇ। ਯਜਤਿ ਏਤੇਨਾਥਿ **ਯਸੋ, ਜਸ੍ਸ ਸੋ,** ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਯਸੋ,** ਸੋ, ਯਸਤਿ ਪਯਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਯਸੋ**। ਸਿਲੋਕਤਿ ਪਤ੍ਥਰਤੀਤਿ **ਸਿਲੋਕੋ, ਸਿਲੋਕ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ। **ਕਿਤ੍ਤ** ਸਦ੍ਦਨੇ, ਕਿਤ੍ਤੀਯਤੇ ਕਥੀਯਤੇਤਿ **ਕਿਤ੍ਤਿ,** ਇ। **ਸਮਞ੍ਞਾ** ਚ ਖਜਾਤੇ, **ਸਂ ਆਪੁਬ੍ਬੋ** ਜਾਨਾਤਿ ਖਜਾਤੇ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਞਾਤੋ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ, ਸਙ੍ਖਜਾਤੋ, ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ, ਸਮਞ੍ਞਾਤੋ’’ਤਿ **ਰਤਨਕੋਸੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਚ੍ਚਧਨਿਨਾ ਸਦ੍ਦਨਂ **ਘੋਸਨਾ** ਨਾਮ, **ਘੁਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਘੁਸਨਂ ਸਦ੍ਦਨਂ ਘੋਸਨਾ।

੧੧੮-੧੧੯. ਦ੍ਵਯਂ ਪਟਿਸਦ੍ਦੇ। ਘੁਸਨਂ ਘੋਸੋ, ਤਂ ਪਟਿਗਤੋ, ਦੁਤਿਯਾਸਮਾਸੋ। ਏਵਂ ਰਵਂ ਪਟਿਗਤੋ **ਪਟਿਰਵੋ**। ਅਥ ਵਾ ਘੋਸਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪੋ **ਪਟਿਘੋਸੋ**। ਰਵਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪੋ **ਪਟਿਰਵੋ**। ਪਟਿਸੁਤਿ, ਪਟਿਦ੍ਧਨੀਤਿਪਿ ਪਟਿਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ, ਵਚੀਮੁਖਂ ਵਚਨੋਪਕ੍ਕਮੋ **ਉਪਞ੍ਞਾਸੋ** ਨਾਮ, **ਉਪਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਆਸ** ਉਪਵੇਸਨੇ, ਉਪ ਪਠਮਂ ਪੁਰਿਮਵਚਨਸ੍ਸ ਸਮੀਪਂ ਵਾ ਨਜਾਸੋ ਠਪਨਂ **ਉਪਞ੍ਞਾਸੋ, ਨਜਸ੍ਸ ਞੋ**।

ਸਤ੍ਤਕਂ ਥੁਤਿਯਂ। **ਕਤ੍ਥ** ਸਿਲਾਘਾਯਂ, ਯੁ, ਕਥਨਂ ਵਾਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਭਾਵਵਸੇਨ **ਕਤ੍ਥਨਾ**। **ਸਿਲਾਘ** ਕਤ੍ਥਨੇ, **ਸਿਲਾਘਾ**। ਸੀਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਭਾਗਗੁਣਸ੍ਸ ਆਹਨਨਂ ਸੀਲਾਘਾ, ਸਾ ਏਵ ਰਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਸਿਲਾਘਾ**। **ਵਣ੍ਣ** ਪਸਂਸਾਯਂ, ਵਣ੍ਣੀਯਤੇਤਿ **ਵਣ੍ਣਨਾ**। **ਨੁ** ਥੁਤਿਯਂ,ਤਿ, **ਨੁਤਿ**। **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ,ਤਿ, **ਥੁਤਿ**। **ਥੋਮ** ਸਿਲਾਘਾਯਂ, **ਥੋਮਨਂ**। **ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਸਂਸ** ਪਸਂਸਨੇ, ਅ।

ਸਿਖਣ੍ਡੀਨਂ ਮਯੂਰਾਨਂ **ਨਾਦੋ** ਨਦਰਵੋ ਕੇਕਾ ਨਾਮ, **ਕਾ** ਸਦ੍ਦੇ, ਕੇਇਤਿ ਕਾਯਤੀਤਿ **ਕੇਕਾ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਅ, ਅਥ ਵਾ ਕਾਯਤਿ, ਕਾਯਨਂ ਵਾ ਕਾ, ਕੇ ਮਯੂਰੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਾ **ਕੇਕਾ,** ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋ। ਗਜਾਨਂ ਨਾਦੋ ਕੋਞ੍ਚਨਾਦੋ ਨਾਮ, ਕੋਞ੍ਚਸਕੁਣਨਾਦਸਦਿਸੋ ਨਾਦੋ **ਕੋਞ੍ਚਨਾਦੋ**। ਹਯਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਨਂ ਧਨਿ ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਸਾ ਨਾਮ, **ਹੇਸ** ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇ, ਹੇਸਨਂ **ਹੇਸਾ,** ਹੇ ਇਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਾ **ਹੇਸਾ**।

੧੨੦-੧੨੧. ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਿਯਾਯੇ। ਪਰਿਬਜਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਅਯਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਰਿਯਾਯੋ**। ਏਕੋ ਅਤ੍ਥੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਯੇਨਾਤਿ ਵੇਵ**ਚਨਂ**। ਦ੍ਵਯਂ ਸਾਕਚ੍ਛਾਯਂ। ਸਹ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਾ ਅਵਿਰੋਧੇਨ ਕਥਾ **ਸਾਕਚ੍ਛਾ, ਸਂਕਥਾ** ਚ। ਤੋ, **ਥਸ੍ਸ ਚੋ, ਤਸ੍ਸ ਛੋ**।

ਸਾਦ੍ਧਪਜ੍ਜੇਨ ਗਰਹਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਦੋਸਕ੍ਖਾਨੇਨ ਵਦਨਂ **ਉਪਵਾਦੋ**। **ਕੁਸ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ ਭੇਦਨੇ ਚ, ਕ੍ਵਚਿ ‘‘ਅਪਕ੍ਕੋਸੋ’’ਤਿ ਪਾਠੋ, ਣੋ। ਵਣ੍ਣੋ ਥੁਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਵਦਨਂ **ਅਵਣ੍ਣਵਾਦੋ**। ਹੀਲ਼ਨੇਨ ਵਦਨਂ **ਅਨੁਵਾਦੋ**। ਜਨਾਨਂ ਵਾਦੋ ਗਰਹਣਂ **ਜਨਵਾਦੋ**। ਗਰਹਣੇਨ ਵਾਦੋ **ਅਪਵਾਦੋ**। ਪਰਿਵਦਨਂ **ਪਰਿਵਾਦੋ,** ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ। ਏਤੇ ਉਪਵਾਦਾਦਯੋ **ਤੁਲਜਤ੍ਥਾ** ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ। ਵਿਸਮਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਮਿਦਂ। **ਖਿਪ** ਪੇਰਣੇ, ਖਿਪਨਂ ਬਹਿਕਰਣਂ **ਖੇਪੋ**। **ਨਿਦਿ** ਕੁਚ੍ਛਾਯਂ, ਅ, **ਨਿਨ੍ਦਾ**। ਯਥਾ **ਉਪਵਾਦਾਦਯੋ** ਗਰਹਤ੍ਥਾ, **ਕੁਚ੍ਛਾਦਯੋ**ਪਿ ਤਥਾਤਿ **ਤਥਾਤ੍ਥੋ**। **ਕੁਚ੍ਛ** ਅਵਕ੍ਖੇਪਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ, **ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇਤਿਮਸ੍ਸ ਵਾ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜ**ਾਦਿਤ੍ਤਾ ‘‘ਕੁਚ੍ਛਾ’’ਤਿ ਰੂਪਂ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤਿ। **ਗੁਪ, ਗੋਪ** ਕੁਚ੍ਛਨੇਸੁ, ‘‘ਤਿਜਗੁਪਕਿਤਮਾਨੇਹਿ ਖਛਸਾ ਵਾ’’ਤਿ ਛੋ। **ਗਰਹ** ਕੁਚ੍ਛਨੇ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ **‘‘ਉਪਵਾਦਾਦਯੋ** ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨਤ੍ਥਾ, **ਖੇਪਾਦਯੋ** ਨਿਨ੍ਦਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਅਮਰਕੋਸੇਨ** ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਤੇ **ਉਪਵਾਦਾਦਯੋ** ਸਤ੍ਤ ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨੇਪਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਵਿਵਾਦਕਾਮਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਾਦੋ ਉਪਾਰਮ੍ਭੋ, ਸੋ ਚ ਈਦਿਸੇ ਸਬ੍ਬਲੋਕਚੂਲ਼ਾਮਣਿਭੂਤੇ ਸਕਜਕੁਲੇ ਸਮ੍ਭੂਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਿਮਿਦਂ ਕਮ੍ਮਮੁਚਿਤਨ੍ਤਿ ਗੁਣਾਵਿਕਰਣਪੁਬ੍ਬਕੋਪਜਤ੍ਥਿ, ਬਨ੍ਧਕੀਸੁਤਸ੍ਸ ਤਵੇਦਮੁਚਿਤਮੇਵਾਤਿ ਨਿਨ੍ਦਾਪੁਬ੍ਬਕੋਪਿ ਉਪਾਰਮ੍ਭੋ। ਤਤ੍ਰ ਯੋ

ਨਿਨ੍ਨਾਪੁਬ੍ਬੋ ਸਨਿਨ੍ਨੋ ਉਪਾਰਮ੍ਭੋ, ਸੋ ਪਰਿਭਾਸਨਮੁਚ੍ਚਤੇ। ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸੰ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਭਨੰ ਵਿਕੋਪਨੰ **ਉਪਾਰਮ੍ਭੋ।** ਦੋਸਕ੍ਖਾਨੇਨ ਭਾਸਨੰ **ਪਰਿਭਾਸਨੰ।**

੧੨੨. ਅਨਰਿਯਾਨੰ ਲਾਮਕਾਨੰ ਵੋਹਾਰਤੋ, **ਅਰਿਯਾਨੰ** ਉਤ੍ਤਮਜਨਾਨੰ ਵਾ ਅਵੋਹਾਰਤੋ ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰੋਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਅਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਵਾਦਾਦੀਨੰ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਵੋਹਾਰਾਨੰ ਵਸੇਨ **ਯਾ** ਵਾਚਾ ਲਾਮਕਜਨੇਹਿ **ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ** ਵੁਤ੍ਤਾ, **ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਦੀਪਨੀ** ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਾਧਨੀ ਸਾ ਵਾਚਾ ਅਰਿਯਜਨੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮਰਿਯਾਦਾਤਿਕ੍ਕਮਤ੍ਤਾ **ਅਭਿਵਾਕ੍ਯੰ** ਨਾਮ ਸਿਯਾ।

੧੨੩. ਮੁਹੁੰਭਾਸਾ ਬਹੁਸੋ ਅਭਿਧਾਨੰ ਅਨੁਲਾਪੋ ਨਾਮ, ਅਨੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਲਾਪੋ **ਅਨੁਲਾਪੋ। ਅਨਤ੍ਥਿਕਾ ਗਿਰਾ** ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨੰ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਾਦਿਵਚਨੰ ਪਲਾਪੋ, ਪਯੋਜਨਰਹਿਤੋ ਲਾਪੋ **ਪਲਾਪੋ, ਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯੋਗਤ੍ਥਜੋਤਕੋ।

ਗਮਨਾਗਮਨਾਦਿਸਮਯੇ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਭਾਸਨੰ ਪਿਯਵਚਨੰ ਆਲਾਪੋ, ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਲਾਪੋ **ਆਲਾਪੋ, ਆਪੁਚ੍ਛਾ**ਸਦ੍ਦੋਪ੍ਯਤ੍ਰ। ਦੋਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਰਿਦ੍ਦਵੋ ਪਰਿਦੇਵਨੰ ਅਨੁਸੋਚਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਲਾਪੋ ਵਿਲਾਪੋ ਨਾਮ, ਵਿਵਿਧੇਨ, ਵਿਵਿਧੰ ਵਾ ਲਾਪੋ **ਵਿਲਾਪੋ।** ਪਰਿਦੇਵਨੰ ਪਰਿਦੇਵੋ, ਸੋ ਏਵ **ਪਰਿਦ੍ਦਵੋ, ਦੇਵ** ਪਰਿਦੇਵਨੇ।

੧੨੪. ਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਚਨੰ **ਵਿਰੋਧੋਤ੍ਤਿ।** ਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਪਲਾਪੋ **ਵਿਪ੍ਪਲਾਪੋ।** ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੇਤਿ ਸਨ੍ਦੇਸੋ, ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਸੋਤ੍ਤਿ। ਯਾਯ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਭਿਧੀਯਤੇ, ਸਾ **ਸਨ੍ਦੇਸੋਤ੍ਤਿ ਵਾਚਿਕ**ਮੁਚ੍ਚਤੇ। **ਵਚ** ਸਨ੍ਦੇਸੇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਕੋ, ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਵਾਚਾ ਏਵ **ਵਾਚਿਕ**ਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੋ।

ਮਿਥੁ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਵਿਰੋਧਰਹਿਤੰ ਵਚਨੰ **"ਸਮ੍ਭਾਸਨੰ, ਸਲ੍ਲਾਪੋ"**ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਏਕੋ ਬ੍ਰੂਤੇ ''ਅਜ੍ਜ ਸੋਭਨੰ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੋਪ੍ਯਾਹ ''ਤਥੇਵਾ''ਤਿ।

੧੨੫. ਨਿਟ੍ਠੁਰੰ ਵਾਕ੍ਯੰ ਕਕ੍ਕਸਵਚਨੰ ਫਰੁਸੰ ਨਾਮ, ਪਰੇ ਜਨੇ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤਿ ਦਾਹੇਤੀਤਿ ਪਰੁਸੰ, ਤਦੇਵ **ਪਸ੍ਸ ਫ**ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਫਰੁਸੰ।** ਅਸਵਨੀਯਤ੍ਤਾ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਨਿਟ੍ਠੁਰੰ,** ਉਰੋ, ਯਥਾ ''ਨਾਗੋ''ਤਿ। ਦ੍ਵਯੰ ਕਣ੍ਣਸੁਖਵਚਨੇ। ਮਨੰ ਆ ਭੁਸੰ ਞਾਪੇਤਿ ਤੋਸੇਤੀਤਿ **ਮਨੁਞ੍ਞੰ, ਞਾ** ਪਰਿਮਾਣਤੋਸਨਨਿਸਾਨੇਸੁ, ਅਸ੍ਸੁਕਾਰੋ। ਹਦਯੰ ਮਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਵਿਸਤੀਤਿ **ਹਦਯਙ੍ਗਮੰ।**

ਸੰਕੁਲਾਦਿਦ੍ਵਯੰ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧਿਨਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧੇ ਵਾਕ੍ਯੇ, ਯਥਾ –

> ਯਾਵਜੀਵਮਹੰ ਮੋਨੀ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਚ ਮੇ ਪਿਤਾ।
> ਮਾਤਾ ਚ ਮਮ ਵਞ੍ਝਾਸਿ, ਅਪੁਤ੍ਤੋ ਚ ਪਿਤਾਮਹੋ॥

ਸੰਕੁਲਨ੍ਤਿ ਜਲੀਭਵਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ **ਸੰਕੁਲੰ।** ਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਕਿਲਿਟ੍ਠੰ।**

੧੨੬. ਸਮੁਦਾਯਤ੍ਥਰਹਿਤੰ ਦਸਦਾਲ਼ਿਮਾਦਿਵਾਕ੍ਯੰ [ਦਸ ਦਾਠਿਮਾਨਿ ਠਲ਼ਪੂਪਾ ਕੁਣ੍ਡ' ਮਜਾਜਿਨੰ ਪਲਾਲਪਿਣ੍ਡਾ (ਨ੍ਯਾਯਭਾਸ੍ਸ ੫.੨.੧੦ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪਞ੍ਚਿਕਾਟੀਕਾ ੧.੧)] ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਬਦ੍ਧਮਿਤਿ **ਕਿਤ੍ਤਿਤੰ** ਕਥਿਤੰ, ਨ ਬਜ੍ਝਤੇ ਹਦਯਮਤ੍ਰਾਤਿ **ਅਬਦ੍ਧੰ,** ਤੋ।

ਨਤ੍ਥਿ ਤਥੰ ਸਚ੍ਚਮਤ੍ਰਾਤਿ **ਵਿਤਥੰ।** ਫਰੁਸਾਦਯੋ ਵਿਤਥਸਦ੍ਦੰ ਯਾਵ ਤਿਲਿਙ੍ਗਿਕਾ।

੧੨੭. ਪਜ੍ਜਦ੍ਧੰ ਸਚ੍ਚਵਚਨੇ। **ਸਮ੍ਮਾਸਦ੍ਦੋ**ਯੰ ਅਬ੍ਯਯੰ, ਸਬ੍ਬਲਿਙ੍ਗਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨੇਸੁ ਚ ਸਮਾਨੋ। ਨ ਵਿਤਥੰ **ਅਵਿਤਥੰ।** ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਸਾਧੂਸੁ ਭਵੰ **ਸਚ੍ਚੰ। ਸਤ** ਸਾਤਚ੍ਛੇ ਵਾ, ਯਜਾਦਿਨਾ ਯੋ, ਸਚ੍ਚੰ। **ਤਥ**ਸਦ੍ਦੋ ਭੂਤਪਰਿਯਾਯੋ, ''ਤਥੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਯਥਾਤ੍ਥਭਾਜਿਨਾ''ਤਿ

[ਤਥਾਗਤਾ ਜਿਨਾਤਿ (ਕ॰)] ਪਯੋਗੋ। ਤਥੇ ਸਾਧੁ **ਤਚ੍ਛਂ,** ਸਾਧ੍ਵਤ੍ਥੇ **ਯੋ। ਯਥਾਤਥ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਚ ਸਚ੍ਚਤ੍ਥਾ ਅਲਿਙ੍ਗਾ। **ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਾ** ਸਚ੍ਚਵਚਨਵਨ੍ਤੁਵਾਚਕਾ **ਸਮ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚਂ ਯਥਾਤਥਂ**ਸਦ੍ਦਵਜ੍ਜਿਤਾ ਸੇਸਾ **ਅਵਿਤਥਾ**ਦਯੋ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਸਚ੍ਚਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਤੁ ਅਲਿਙ੍ਗੋ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ **ਸਮ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚ**ਸਦ੍ਦਾਨਮ੍ਪਿ ਤਬ੍ਬਤਿ ਤਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ – ਸਚ੍ਚਂ ਤਚ੍ਛਂ ਰਿਤਂ ਸਮ੍ਮਾ, ਅਮੂਨਿ ਤੀਸੁ ਤਬ੍ਬਤਿ [ਅਮਰ ੬.੨੨]। ਯਥਾ – ਸਚ੍ਚੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਸਚ੍ਚਾ ਨਾਰੀ, ਸਚ੍ਚਂ ਵਿਪ੍ਪਕੁਲਂ। ਇਧ ਪਨ ਸਬ੍ਬਲਿਙ੍ਗਵਚਨਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਰੂਪਭੇਦਾਭਾਵਾ **ਸਮ੍ਮਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਬ੍ਯਯਤ੍ਤਂ, ਤਿਲਿਙ੍ਗੇਸ੍ਵਪਿ ਰੂਪਭੇਦਾਭਾਵਾ **ਸਚ੍ਚਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ – ਸਮ੍ਮਾ ਵਾਚਾ, ਸਮ੍ਮਾ ਵੋਹਾਰੋ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਚਨਂ। ਸਚ੍ਚਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਸਚ੍ਚਂ ਨਾਰੀ, ਸਚ੍ਚਂ ਵਿਪ੍ਪਕੁਲਂ। **ਮਿਚ੍ਛਾਮੁਸਾ**ਸਦ੍ਦਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰਾਪਿ ਅਬ੍ਯਯਮੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ – ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਾਚਾ, ਮਿਚ੍ਛਾ ਵੋਹਾਰੋ, ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਚਨਂ। ਮੁਸਾ ਵਾਚਾ, ਮੁਸਾ ਵੋਹਾਰੋ, ਮੁਸਾ ਵਚਨਂ।

੧੨੮. ਸੋਲ਼ਸ ਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਉਪਜਾਤਿਂ **"ਰਵੋ"**ਇਚ੍ਚਾਦਿਮਾਹ। ਰੁਯਤੇ ਸਦ੍ਦਾਯਤੇਤਿ **ਰਵੋ, ਰੁ** ਸਦ੍ਦੇ। ਨਦਨਂ ਨਾਦੋ, ਨਿਰਤ੍ਥੋ ਨਾਦੋ **ਨਿਨਾਦੋ, ਨਦ** ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇ। ਏਵਂ **ਨਿਨਦੋ,** ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਸਪ੍ਪਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੀਯਤੀਤਿ **ਸਦ੍ਦੋ। ਘੁਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਘੋਸੋ **ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ।** ਨਦਨਂ **ਨਾਦੋ। ਧਨ** ਸਦ੍ਦੇ, ਧਨੀਯਤੀਤਿ **ਧਨਿ।** ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਚ ਨਾਦੋ ਚ ਧਨਿ ਚ **ਨਿਗ੍ਘੋਸਨਾਦਧਨਯੋ।** ਰਵੋ ਏਵ **ਰਾਵੋ। ਆਰਾਵੋ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਪਦਂ ਵਡ੍ਢਿਤਂ। ਤਥਾ **ਸਂਰਾਵਵਿਰਾਵਆਰਵਾ।** ਘੁਸਨਂ **ਘੋਸੋ।** ਆਰਾਵੋ ਚ ਸਂਰਾਵੋ ਚ ਵਿਰਾਵੋ ਚ ਘੋਸੋ ਚ ਆਰਵੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। **ਸੁ** ਸਵਨੇ, ਸੁਯ੍ਯਤੇਤਿ **ਸੁਤਿ।** ਸਰਤਿ ਸੁਯ੍ਯਮਾਨਤਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸਰੋ।** ਨਿਸ੍ਸਨਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਨੋ, ਸਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਪੁਬ੍ਬੋ। ਸਰੋ ਚ ਨਿਸ੍ਸਨੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ।

੧੨੯. ਵਿਸਜ੍ਜੀਯਤੇ ਨ ਲਗ੍ਗੀਯਤੇ ਸੇਮ੍ਹਾਦੀਹੀਤਿ **ਵਿਸਟ੍ਠੋ।** ਮਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਮਞ੍ਜੁ,** ਜੁ, **ਮਨ** ਞਾਣੇ, ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਮਨਂ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਮਞ੍ਜੁ,** ਉ, **ਨ ਰ**ਲੋਪੋ। ਸੁਖੇਨੇਵ ਵਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ।** ਹਿਤਸੁਖਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ ਸੋਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਸਵਨੀਯੋ।** ਬਹਿਦ੍ਧਾਪਰਿਸਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਿਸਰਤਿ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਵਿਸਾਰੀ** , ਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥੇ ਣੀ, ਵਿਵਿਧੇਨ ਵਾ ਨ ਸਰਤੀਤਿ **ਅਵਿਸਾਰੀ,** ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾਨਂ ਵਿਯ ਦ੍ਵੇਧਾ ਨ ਹੋਤੀਤਤ੍ਥੋ। ਵਿਨ੍ਦਯਤੇ ਲਬ੍ਭਤੇਤਿ **ਬਿਨ੍ਦੁ,** ਵਸ੍ਸ **ਬੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਉ ਚ, ਵਟ੍ਟਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਬਿਨ੍ਦੁ,** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ**ਦਿਨਾ ਰੂਪਸਿਦ੍ਧਿ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਠਾਨਗਤੀਨਂ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਗਮ੍ਭੀਰੋ।** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨਾਦੋ ਨਿਨ੍ਨਾਦੋ, ਕ੍ਰਿਯਾਭਿਕ੍ਖਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਅਸ੍ਸ ਇ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਸੋ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਨਿਨ੍ਨਾਦੀ।** ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਭਗਵਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਸਰੋ ਹੋਤਿ।

੧੩੦. ਖਗ੍ਗਾਦੀਨਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਂ ਰੁਤਂ ਵਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ। **ਰੁ** ਸਦ੍ਦੇ, **ਰੁਤਂ। ਵਸ੍ਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਵਸ੍ਸਨਂ ਰਵਨਂ **ਵਸ੍ਸਿਤਂ।**

ਕੋਲਾਹਲਾਦਿਦ੍ਵਯਂ ਬਹੂਹਿ ਸਮ੍ਭੂਯ ਕਤੇ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇ। **ਕੁਲ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ [ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ (ਕ॰)], ਕੋਲਨਂ ਕੋਲੋ, ਏਕੀਭਾਵੋ, ਤਂ ਆਹਲਤਿ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਕੋਲਾਹਲੋ।** ਕਰੋਤਿ ਹਿਂਸਤਿ ਮਧੁਰਨ੍ਤਿ ਕਲੋ, ਤਂ ਹਲਤੀਤਿ **ਕਲਹਲੋ। ਹਲ** ਵਿਲੇਖਨੇ।

ਤਿਕਂ ਗਾਯਨੇ। **ਗੇ** ਸਦ੍ਦੇ, ਗੇਤਬ੍ਬਂ **ਗੀਤਂ ਗਾਨਂ ਗੀਤਿਕਾ** ਚ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵਸਾਧਨਂ।

੧੩੧. ਤਨ੍ਤਿਕਣ੍ਠੋਟ੍ਠਿਤਾ [ਅਮਰ ੭.੧] ਉਸਭਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਸਰਾ। ਛਜ੍ਜਾਦਯੋ ਤਯੋ **ਗਾਮਾ** ਸਮੂਹਾਤਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਗਾਮੋ ਨਾਮ ਸਰਸਮੂਹਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਵਾਦਨਵਿਧਿਨਾ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਸਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਯੋ ਤਯੋ ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਵੀਸਤਿ ਮੁਚ੍ਛਨਾ, ਦੇਵਲੋਕਵਾਦਨਵਿਧਿਨਾ ਪਨ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸ ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਸਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਮੁਚ੍ਛਨਾ, ਅਨੁਸਰਸ੍ਸ ਚ ਏਕਾਤਿ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸ ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਆਗਤਾ, ਤੇਨੇਵ **ਸਕ੍ਕਪਞ੍ਹਸੁਤ੍ਤਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ''ਸਮਪਞ੍ਞਾਸ ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੪੫] ਪਞ੍ਚਸਿਖਸ੍ਸ ਵੀਣਾਵਾਦਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮੁਚ੍ਛ** ਮੋਹਸਮੁਸ੍ਸਯੇਸੁ, ਯੁ, **ਮੁਚ੍ਛਨਾ।** ਯਥਾ ਕਮੇਨ ਵੀਣਾ ਵਾਦਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵਂ ਸਜ੍ਜਨਾਹਿ ਮੁਚ੍ਛਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸਾਤਤ੍ਥੋ। ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਸਰਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਠਾਨਾਨਿ। ਯਤੋ ਸਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਤਾਰਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਠਾਨਾਨਿ। ਇਚ੍ਚੇਤਂ **ਸਰਮਣ੍ਡਲਂ** ਸਰਸਮੂਹੋ।

੧੩੨. ਸਰਾਦੀਨੰ ਨਾਮਸਰੂਪਪ੍ਪਭੇਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਉਸਭੋ**"ਚ੍ਚਾਦਿ। **ਇਸ** ਗਤਿਯੰ। ਇਸਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਵਿਸਤੀਤਿ **ਉਸਭੋ,** ਅਭੋ, ਇਸ੍ਸੁ ਚ। "**ਉਸ** ਦਾਹੇ''ਤਿ ਵਾ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ਸਰੋ ਉਸਭੋ ਵਿਯ ਨਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਉਸਭੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਧੀਮਨ੍ਤੇਹਿ ਗੀਯਤੇਤਿ **ਧੇਵਤੋ,** ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, ਵਤ੍ਤੰ।

ਨਾਸੰ ਕਣ੍ਠਮੁਰੋ ਤਾਲੁੰ,
ਜਿਵ੍ਹੰ ਦਨ੍ਤੇ ਚ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ।
ਛਧਾ ਸਞ੍ਜਾਯਤੇ ਯਸ੍ਮਾ,
ਤਸ੍ਮਾ ਛਜ੍ਜੋ ਸ ਉਚ੍ਚਤੇ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੭.੧]॥

ਗਨ੍ਧੰ ਲੇਸੰ ਅਰਤੀਤਿ ਗਨ੍ਧਰੋ, ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤ੍ਤੇ ਗਨ੍ਧਾਰੋ ਚੇਤਜਞ੍ਞੇ [ਅਞ੍ਞੇਸਮਪੀਤਿ (ਪਾਣਿਨਿ ੩.੧੩੭) ਦੀਘੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੭.੧)], ਗਨ੍ਧਾਰਾ ਨਾਮ ਜਨਪਦਾ, ਤੇਹਜਯੰ ਗੀਯਤੇਤਿ **ਗਨ੍ਧਾਰੋ,** ਣੋ। ਮਜ੍ਝੇ ਲਯਵਿਸੇਸੇ ਭਵੋ **ਮਜ੍ਝਿਮੋ।** ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਧੇਵਤਾਦੀਨੰ ਪੂਰਣੋ **ਪਞ੍ਚਮੋ,** (ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਵਾ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ ਪੂਰਣੋ **ਪਞ੍ਚਮੋ।**) [( ) ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਪਾਠੋ ਅਧਿਕੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ] ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਸੀਦਨ੍ਤਿ ਸਰਾ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ [ਯਸ੍ਮਾਤਿ (ਕ॰) – ਸਦਤੋ ਅਧਿਕਰਣੇ ਘਉ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੭.੧)], ਣੋ। ''ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ ਸਰਾ ਯਸ੍ਮਿੰ, ਨਿਸਾਦੋ ਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤੇ ਸਤ੍ਤ ਸਰਾਤਿ **ਗਦਿਤਾ** ਕਥਿਤਾ।

੧੩੩-੧੩੫. ਉਸਭਾਦਯੋ ਯੇ ਨਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਨਦਨ੍ਤਿ**"ਚ੍ਚਾਦਿ। ਉਸਭੰ ਨਾਮ ਸਰੰ ਗਾਵੋ ਨਦਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਧੇਵਤੰ **ਤੁਰਙ੍ਗਾ** ਅਸ੍ਸਾ, ਛਜ੍ਜੰ **ਮਯੂਰਾ** ਸਿਖਣ੍ਡਿਨੋ, ਗਨ੍ਧਾਰੰ ਅਜਾ, ਮਜ੍ਝਿਮੰ **ਕੋਞ੍ਚਾ** ਸਕੁਣਵਿਸੇਸਾ, ਪਞ੍ਚਮੰ **ਪਰਪੁਟ੍ਠਾਦੀ** ਕੋਕਿਲਾਦਯੋ, ਨਿਸਾਦੰ **ਵਾਰਣਾ** ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਨਦਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ **ਨਾਰਦਮੁਨਿਨਾ** –

''ਛਜ੍ਜੰ ਨਦਤਿ ਮਯੂਰੋ, ਗਾਵੋ ਨਦਨ੍ਤਿ ਉਸਭੰ।
ਅਜੋ ਰੋਤਿ ਚ [ਅਜਾਵਿਕਾ ਤੁ (ਕ॰)] ਗਨ੍ਧਾਰੰ, ਕੋਞ੍ਚਾ ਨਦਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੰ॥

ਪੁਪ੍ਫਸਾਧਾਰਨੇ ਕਾਲੇ, ਕੋਕਿਲੋ ਰੋਤਿ ਪਞ੍ਚਮੰ।
ਅਸ੍ਸੋ ਤੁ ਧੇਵਤੰ ਰੋਤਿ, ਨਿਸਾਦੰ ਰੋਤਿ ਕੁਞ੍ਜਰੋ''ਤਿ॥

ਮਯੂਰਾਦਯੋਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਮਦਾ [ਸਨ੍ਤੋ (ਕ॰) ਏਤੇ ਚ ਸਮਦਾ ਪਞ੍ਚਮੰ ਗਾਯਨ੍ਤਿ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੭.੧)] ਪਞ੍ਚਮੰ ਨਦਨ੍ਤਿ।

ਛਜ੍ਜੋ ਗਾਮੋ, ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਗਾਮੋ, ਸਾਧਾਰਣੋ ਗਾਮੋਤਿ ਤਯੋ ਗਾਮਾ। ਤਤ੍ਰ ਵੀਣਾਦਣ੍ਡੰ ਵਿਭਾਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧੋਭਾਗਸ੍ਸ ''ਛਜ੍ਜਗਾਮੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾ, ਮਜ੍ਝਭਾਗਸ੍ਸ ''ਮਜ੍ਝਿਮਗਾਮੋ''ਤਿ, ਉਪਰਿਭਾਗਸ੍ਸ ''ਸਾਧਾਰਣਗਾਮੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾ। ਕਿੰ ਪਨ ਗਾਮਭੇਦੇ ਕਾਰਣੰ? ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਸਰਸ੍ਸ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਭੇਦੋ, ਤੰਭੇਦੇ ਗਾਮਾਨਮ੍ਪਿਭੇਦੋ। **ਮਾਘਟੀਕਾਯੰ** ਪਨ ਸਾਧਾਰਣਗਾਮਟ੍ਠਾਨੇ ਗਨ੍ਧਾਰਗਾਮੋ ਕਥਿਤੋ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਗਾਮੇ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਮੁਚ੍ਛਨਾ। ਇਧ ਪਨ ਉਸਭਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਸਰੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਤਿਸ੍ਸੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਕਥਿਤਾ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? ਇਧ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਵਾਦਨਵਿਧਿਨਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਦੇਵਲੋਕਵਾਦਨਵਿਧਿਨਾ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਤਥੇਵ ਠਾਨਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤੇਵ ਲਬ੍ਭਰੇਤਿ। ਯਥਾ ਉਸਭਾਦੀਸੁ ਤੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਰੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਸਰੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਮੁਚ੍ਛਨਾ ਸਿਯੁੰ, ਤਥੇਵ ਠਾਨਾਨਿਪਿ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤੇਵ ਲਬ੍ਭਰੇਤਜਤ੍ਥੋ।

੧੩੬. ਸਰਾਨੰ ਗਾਮੇਸੁ ਭਿਨ੍ਨਸੁਤਿਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਤਿਸ੍ਸੋ**"ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਉਸਭਸ੍ਸ ਸਰਸ੍ਸ ਤਾਰਕਲਮਨ੍ਦਵਸੇਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸੁਤਿਯੋ। ਧੇਵਤਸ੍ਸ ਸਰਸ੍ਸ ਤਾਰ ਮਨ੍ਦਵਸੇਨ ਦੁਵੇ। ਛਜ੍ਜਸ੍ਸ ਤਾਰਕਲ ਮਨ੍ਦ ਕਾਕਲੀਵਸੇਨ ਚਤਸ੍ਸੋ। ਗਨ੍ਧਾਰਸ੍ਸ ਚ ਤਥਾ। ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ

ਤਾਰਕਲ ਕਾਕਲੀਵਸੇਨ ਤਿਸ੍ਸੋ। ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਕਲ ਕਾਕਲੀਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ। ਨਿਸਾਦਸ੍ਸ ਤਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਸੁਤਿਯੋ। ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਸਤ੍ਤਸੁ ਸਰੇਸੁ ਕਮਤੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਸੁਤਿਯੋ ਸਿਯੁਂ। **ਮਾਘਟੀਕਾਯਂ** ਪਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਸੁਤਿਭੇਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ –

''ਚਤੁਸ੍ਸੁਤਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਮਜ੍ਜਿਮਟ੍ਠਿਤੋ।
ਦ੍ਵਿਸ੍ਸੁਤਿ ਚਾਪਿ ਗਨ੍ਧਾਰੋ, ਤਿਸ੍ਸੁਤਿ ਉਸਭੋ ਤਥਾ॥

ਛਜ੍ਜੋ ਚਤੁਸ੍ਸੁਤਿ ਞੇਯ੍ਯੋ, ਨਿਸਾਦੋ ਦ੍ਵਿਸ੍ਸੁਤੀ ਤਥਾ।
ਚਤੁਸ੍ਸੁਤਿ ਧੇਵਤੋ ਤੁ, ਪਞ੍ਚਮੋ ਤਿਸ੍ਸੁਤੀ ਮਤੋ''ਤਿ॥

ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ **ਨਾਟਕਸਤ੍ਥਤੋ** ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੩੭. "**ਉਚ੍ਚਤਰੇ**"ਤ੍ਯਾਦਿਨਾ ਸੁਤਿਭੇਦੇ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਚ੍ਚਤਰੇ ਰਵੇ** ਅਤ੍ਯੁਚ੍ਚਧਨਿਮ੍ਹਿ ਤਾਰੋ, ਤਾਰਯਤਿ ਬੋਧਯਤੀਤਿ **ਤਾਰੋ। ਅਬ੍ਯਤ੍ਤੇ** ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਕ੍ਖਰੇ **ਮਧੁਰੇ** ਸੁਤਿਸੁਖੇ ਕਲੋ, **ਕਲ** ਮਦੇ। ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਧਨਿਮ੍ਹਿ ਮਨ੍ਦੋ। **ਮਦਿ** ਥੁਤਿਮੋਦਮਦਮੋਹਸੁਪਨਗਤੀਸੁ। ਮਨ੍ਦਯਤੇ ਬੁਜ੍ਝਤੇਨੇਨਾਤਿ **ਮਨ੍ਦੋ।**

ਤਾਰਾਦਯੋ ਤਯੋ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਤੀਸੁ। ਤਾਰੋ ਧਨਿ, ਤਾਰਾ ਵਾਣੀ, ਤਾਰਂ ਰੁਤਂ ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਮਧੁਰਸਦ੍ਦੇ **ਕਲੋ।** ਤਤ੍ਰ ਕਲੇ ਸੁਖੁਮੇ **ਕਾਕਲੀ**ਸਦ੍ਦੋ, **ਈ**ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤੋ, ਈਸਂ ਕਲਾ ਵਾਣੀ **ਕਾਕਲੀ** ਨਾਮ, **ਕਾ**ਸਦ੍ਦੋਯਮੀਸਤ੍ਥੇ। **ਕ੍ਰਿਯਾਦਿਸਮਤਾ**ਤਿ ਗੀਤਵਾਦਿਤਪਾਦਨ੍ਯਾਸਾਦਿਕ੍ਰਿਯਾਨਂ, ਕਾਲਸ੍ਸ ਚ ਸਮਤ੍ਤਂ ਲਯੋ ਨਾਮ, **ਲਯ** ਸਾਮ੍ਯਗਤੀਸੁ, ਆਧਾਰੇ **ਅ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਸਬ੍ਬਾਭਿਨਯਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਮ੍ਯਂ ਲਯੋਤਿ ਕੇਚਿ।

੧੩੮. ਦ੍ਵਯਂ ਵੀਣਾਯਂ। **ਵਿ** ਜਨਨੇ, ਤੋ, ਈਣਤ੍ਤਂ, **ਵੀਣ** ਵੇਠਨੇਤਿ ਵਾ ਧਾਤੁ, ਆ, ਵੀਣਾ। **ਵਲ੍ਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਵਲ੍ਲਤੇ ਧਨਿਵਿਸੇਸਂ, ਣ੍ਵੁ, **ਵਲ੍ਲਕੀ,** ਨਦਾਦਿ। ਵਿਪਞ੍ਚੀਤਿਪਿ ਵੀਣਾਯ ਨਾਮਂ। ਵਿਪਞ੍ਚਯਤੀਤਿ **ਵਿਪਞ੍ਚੀ** [ਵਿਪਞ੍ਚਯਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਤਿਸਦ੍ਦਂ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੭.੩)], ਨਦਾਦਿ।

ਸਾ ਵੀਣਾ **ਸਤ੍ਤਤਨ੍ਤੀ** ਸਤ੍ਤਹਿ ਤਨ੍ਤੀਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਪਰਿਵਾਦਿਨੀ ਨਾਮ, ਪਰਿਤੋ ਵਦਤੀਤਿ **ਪਰਿਵਾਦਿਨੀ,** ਇਨੀ। ਵੀਣਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਵੀਣਾਸਾਮਞ੍ਞਵਾਚਕਾ ਇਚ੍ਚੇਕੇ, ਤੇਸਂ ਮਤੇ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਦੀਪਕਤਾ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ, ਤਥਾਪਿ **ਅਮਰਕੋਸੇਨ** [ਅਮਰ ੭.੩] ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ ਤੇਸਂ ਮਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਦੋਣਿਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਕਤਂ ਵਜ੍ਜਭਣ੍ਡਂ ਵੀਣਾਯ ਪੋਕ੍ਖਰੋ ਨਾਮ, ਪੋਸੇਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ ਸਦ੍ਦੇਤਿ **ਪੋਕ੍ਖਰੋ,** ਖਰੋ, ਵੁਦ੍ਧਿ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ ਚ। **ਦੁ** ਗਮਨੇ, ਣਿ, **ਦੋਣਿ।** ਕਕੁਭੋ, ਪਸੇਵਕੋਤਿਪਿ ਪੋਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਕਂ ਵਾਤਂ ਕੁਭਤਿ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਕਕੁਭੋ।** ਪਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤਮਿਤਿ **ਪਸੇਵਕੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪੋਕ੍ਖਰਵੇਠਕੇ ਚਮ੍ਮਨਿ। ਵੀਣਾਭਾਵਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਉਪਵੀਣੋ।** ਵੇਠਤਿ ਪੋਕ੍ਖਰਨ੍ਤਿ **ਵੇਠਕੋ,** ਣ੍ਵੁ।

੧੩੯. ਆਤਤਾਦਿਪਞ੍ਚਕਂ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਤੂਰਿਯਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

੧੪੦. **ਚਮ੍ਮਾਵਨਦ੍ਧੇਸੁ** ਚਮ੍ਮੇਨ ਬਨ੍ਧਨੀਯੇਸੁ ਭੇਰਿਯਾਦੀਸੁ ਮਜ੍ਝੇ **ਤਲੇਕੇਕਯੁਤਂ** ਏਕੇਕੇਨ ਤਲੇਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਕੁਮ੍ਭਥੁਣਦਦ੍ਦਰਿਕਾਦਿਕਂ ਤੂਰਿਯਂ ਆਤਤਂ ਨਾਮ, ਆਤਨੋਤੀਤਿ **ਆਤਤਂ, ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ। ਮਹਤੀਆਦਿਵੀਣਾਵਿਸੇਸੋਪਿ [''ਮਹਤੀ''ਤਿ ਨਾਰਦਸ੍ਸ ਵੀਣਾ (ਸਦ੍ਦਕਪ੍ਪਦ੍ਦੁਮੇ)] ਆਤਤਮੇਵਾਤਿ ''ਚਮ੍ਮਾਵਨਦ੍ਧੇਸੂ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਂ ਕਤਂ। ਕੁਮ੍ਭਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਕੁਮ੍ਭੋ ਚ ਤਂ

ਥੁਨਨਗਰਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ ਥੁਨਵ੍ਹੇਤਿ ਕੁਮ੍ਭਥੁਨਂ। ਤਦੇਵ **ਕੁਮ੍ਭਥੁਣਂ,** ਅਥ ਵਾ **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। ਕੁਮ੍ਭੋ ਚ ਸੋ ਥੁਣੋ ਚੇਤਿ **ਕੁਮ੍ਭਥੁਣੋ, ਥੁਣ** ਪੂਰਣੇਤਿ ਵਾ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋ। **ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣਦਾਹੇਸੁ, ਦ੍ਵੇਭਾਵੋ, **ਕਾਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸਿਕਾਰੋ** ਚ, ਦਦ੍ਦੂਰਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਦਦ੍ਦੂਰਿਕਾ।**

੧੪੧. ਉਭਯਤਲਂ ਮੁਰਜਾਦਿਕਂ ਤੂਰਿਯਂ ਵਿਤਤਂ ਨਾਮ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਸਦ੍ਦਂ ਤਨੋਤੀਤਿ **ਵਿਤਤਂ, ਸਬ੍ਬਵਿਨਦ੍ਧਂ** ਸਬ੍ਬਪਸ੍ਸੇਸੁ, ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇਸੁ ਚ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਂ ਪਣਵਾਦਿਕਂ, **ਆਦਿਨਾ** ਚਤੁਰਸ੍ਸਆਲਮ੍ਬਰਗੋਮੁਖੀਆਦਯੋ ਆਤਤਵਿਤਤਂ ਨਾਮ, ''ਚਮ੍ਮਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਤਿਬਦ੍ਧਂ ਆਤਤਵਿਤਤ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਣ** ਬ੍ਯਵਹਾਰਥੁਤੀਸੁ, ਪਣੀਯਤੀਤਿ **ਪਣਵੋ,** ਅਵੋ।

੧੪੨. ਵਂਸਸਙ੍ਖਾਦਿਕਂ ਸੁਸਿਰਂ ਨਾਮ, ਰਨ੍ਧਂ ਸੁਸਿਰਂ, ਤਂਯੋਗਾ **ਸੁਸਿਰਂ। ਵਨ, ਸਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਯਂ, **ਸੋ,** **ਵਂਸੋ। ਸਮ** ਉਪਸਮਖੇਦੇਸੁ, ਖੋ, **ਸਙ੍ਖੋ।** ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼ਾਦਿਕਂ ਅਚ੍ਚੁਨ੍ਹਂ ਪੀਲ਼ਨਤੋ, ਅਨਲਸਂਯੋਗਤੋ ਵਾ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤਂ ਪੁਨ ਘਨਾਯਤੇਤਿ **ਘਨਾਖ੍ਯਂ। ਹਨ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, **ਹਸ੍ਸ ਘੋ।** ਘਨਭਾਵੇਨ ਸਮਂ ਭਵਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਂ,** ਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਤਾਲ਼ਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਤਾਲ਼ਂ, ਤਲ਼** ਤਾਲ਼ਨੇ, ਸਮ੍ਮਞ੍ਚ ਤਂ ਤਾਲ਼ਞ੍ਚੇਤਿ **ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼ਂ। ਆਦਿਨਾ** ਕਂਸਤਾਲ਼ਸਿਲਾਤਾਲ਼ਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼ਂ** ਨਾਮ ਕਟ੍ਠਮਯਤਾਲ਼ਂ। **ਕਂਸਤਾਲ਼ਂ** ਨਾਮ ਲੋਹਮਯਂ। ਸਿਲਾਯ ਚ ਅਯੋਪਟ੍ਟੇਨ ਚ ਵਾਦਨਤਾਲ਼ਂ **ਸਿਲਾਤਾਲ਼ਂ।**

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਆਤਤਾਦੀਨਂ ਨਾਮਂ। ਆ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤੁਜ੍ਜਤੇ ਤਾਲ਼ੀਯਤੇਤਿ **ਆਤੋਜ੍ਜਂ।** ਵਂਸਾਦਿਕੇਪਿ ਮੁਖਵਾਯੁਨਾ ਆਤੋਜ੍ਜਨਮਤ੍ਥੇਵ। ਵਾਦਯਨ੍ਤਿ ਧਨਯਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਤਿ **ਵਾਦਿਤ੍ਤਂ ਵਾਦਿਤਞ੍ਚ,** ਇਤ੍ਤੋ, ਤੋ ਚ। ਵਾਦਯਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਤਿ **ਵਜ੍ਜਂ,** ਯੋ।

੧੪੩. ਦ੍ਵਯਂ ਭੇਰਿਯਂ। ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤੁਜਨਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਭੇਰਿ,** ਰਿ। **ਉਭ** ਪੂਰਣੇ, ਉਭਨਂ ਉਭਿ। ''ਦੁਨ੍ਦੁ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਭਿ ਯਤ੍ਰ ਸ **ਦੁਨ੍ਦੁਭਿ।** ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਯਮੇਤੇ ਦ੍ਵੇ [ਭੇਰੀ ਥੀ, ਦੁਨ੍ਦੁਭਿ ਪੁਮਾ (ਅਮਰ ੭.੬)]। ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਦਿਙ੍ਗੇ। ਮੁਦਂ ਮੋਦਂ ਇਙ੍ਗਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਮੁਦਿਙ੍ਗੋ।** ਮੁਰਾ ਅਸੁਰਾ ਜਾਤੋ **ਮੁਰਜੋ।**

ਅਸ੍ਸ ਮੁਰਜਸ੍ਸ **ਭੇਦਾ** ਵਿਸੇਸਾ ਆਲਿਙ੍ਗਙ੍ਕਯੋਦ੍ਧਕਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

''ਹਰਿਤਕਯਾਕਤਿ ਤ੍ਵਙ੍ਕਯੋ,
ਯਵਮਜ੍ਝੋ ਤਥੋ'ਦ੍ਧਕੋ।
ਆਲਿਙ੍ਗ੍ਯੋ ਚੇਵ ਗੋਪੁਚ੍ਛੋ,
ਆਕਤਯਾ ਸਮ੍ਪਕਿਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ]॥

ਆਲਿਙ੍ਗਯਤੇਤਿ **ਆਲਿਙ੍ਗੋ,** ਣੋ। ਉਚ੍ਛਙ੍ਕੇ ਭਵੋ **ਅਕਯੋ।** ਉਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਮੁਖੇਨ ਵਾਦਨਤੋ ਉਦ੍ਧੋ ਸਨ੍ਤੋ ਕਾਯਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਤੀਤਿ **ਉਦ੍ਧਕੋ,** ਉਦ੍ਧਸਦ੍ਦੋਯਂ ਤਿਲਿਙ੍ਗਿਕੋ। ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਉਦ੍ਧੋ,** ਤੋ, **ਗਮਿਸ੍ਸ ਦੋ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ। ਯੋ ਤੁ **ਉਪਰਿ**ਪਰਿਯਾਯੋ **ਉਦ੍ਧਂ**ਸਦ੍ਦੋ, ਸੋ ਅਬ੍ਯਯਮੇਵ।

ਤਿਣਵਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਣਵਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। **ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਅਵੋ, ਅਸ੍ਸ **ਇਤ੍ਤਂ, ਣਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਤਿਣਵੋ। ਮਾ** ਮਾਨੇ ਸਦ੍ਦੇ ਚ, ''ਡਿਣ੍ਡਿ''ਇਤਿ ਮਾਯਤੇ ਸਦ੍ਦਾਯਤੇਤਿ **ਡਿਣ੍ਡਿਮੋ,** ਣੋ।

੧੪੪. ''ਆਲਮ੍ਬ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਤੇਤਿ **ਆਲਮ੍ਬਰੋ।** ''ਆਲਮ੍ਬਰੋ ਤੂਰਿਯਰਵੇ, ਗਜੇਨ੍ਦ੍ਰਾਨਞ੍ਚ ਗਜ੍ਜਿਤੇ''ਤਿ [ਅਮਰ ੨੩.੧੬੭] ਹਿ **ਅਮਰਕੋਸ ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇਸੁ।**

ਵੀਣਾਦੀਨੰ ਵਾਦਨਕਟ੍ਠਕੁਟਿਲਾਦਿਕੰ ਕੋਣੋ, ਕੁਣਜਤੇ ਸਦ੍ਦਾਯਤੇਨੇਨਾਤਿ **ਕੋਣੋ,** ਣੋ। ''ਦਦ੍ਦ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਦਦ੍ਦਰਿ,** ਦਦ੍ਦਤਿ ਵਾ ਸਦ੍ਦਵਿਸੇਸੇਨ ਪਰਿਣਮਤੀਤਿ **ਦਦ੍ਦਰਿ,** ਰਿ। ''ਪਟ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੰ ਜਹਾਤੀਤਿ **ਪਟਹੋ,** ਪਟੰ ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਪਟਹੋ। ਹਨ** ਹਿੰਸਾਗਤੀਸੁ, ਕ੍ਵਿ। ਅਪਰੇ **ਮਦ੍ਦਲਾਦਯੋ** ਭੇਰਿਪ੍ਪਭੇਦਾ । ''ਮਦ੍ਦ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੰ ਲਾਤੀਤਿ **ਮਦ੍ਦਲਾ, ਲਾ** ਆਦਾਨੇ, ਅ। ''ਮਨ੍ਦਲਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਮਨ੍ਦੰ ਸਦ੍ਦੰ ਲਾਤੀਤਿ **ਮਨ੍ਦਲਾ। ਆਦਿ**ਨਾ ਡਮਰੁਆਦਯੋਪਿ ਭੇਰਿਪ੍ਪਭੇਦਾ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ।

੧੪੫. ਜਨਪ੍ਪਿਯੇ ਜਨੇਹਿ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬੇ ਵਿਮਦ੍ਦਿਤੇ ਵਿਲੇਪਨਕੁਙ੍ਕੁਮਾਦੀਨੰ, ਨਾਨਾਗਨ੍ਧਦਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਵਿਮਦ੍ਦਨੇਬ੍ਭੂਤੇ **ਪਰਿਮਲੋ** ਭਵੇ, ਪਰਿਮਜ੍ਜਤਿ ਪਵਤ੍ਤੁਯਤਜਾਸਯਨ੍ਤਿ, ਅ, ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ, **ਮਲ, ਮਲ੍ਲ** ਧਾਰਣੇ ਵਾ। ਪਰਿਮਲਜਤੇ ਧਾਰੀਯਤੇਤਿ, ਣੋ। ਵਿ**ਮਦ੍ਦ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾਪਿਕੂਪਾਦਿਨੋ [ਵਿਮਦ੍ਦਗਨ੍ਧਾਦਿਨੋ (ਕ॰)] ਨਿਰਾਸੋ, **ਜਨ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਮਕ੍ਖਿਕਾਦਿਨੋ। **ਸੋ** ਪਰਿਮਲੋ ਗਨ੍ਧੋ **ਦੂਰਗਾਮੀ** ਅਤਿਨਿਹਾਰੀ ਅਤਿਦੂਰਪਾਤੀ ਆਮੋਦੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ, ਆਮੋਦਨ੍ਤੇ ਅਨੇਨ, ਣੋ। ਇਤੋ ਪਰੰ **ਇਟ੍ਠਗਨ੍ਧਾ**ਦਯੋ ਵਿ**ਸ੍ਸ**ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤਾ **ਤੀਸੁ** ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇ।

੧੪੬. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਇਟ੍ਠਗਨ੍ਧੇ। ਇਟ੍ਠੋ ਗਨ੍ਧੋ **ਇਟ੍ਠਗਨ੍ਧੋ,** ਅਥ ਵਾ ਇਟ੍ਠੋ ਗਨ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ **ਇਟ੍ਠਗਨ੍ਧੋ।** ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਭਨ੍ਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ **ਸੁਰਭਿ,** ਇ। ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਗਨ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ **ਸੁਗਨ੍ਧੋ, ਸੁਗਨ੍ਧਿ** ਚ, ਅਨ੍ਤਸ੍ਸਿਕਾਰਾਦੇਸੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇ। ਪੂਤਿ ਗਨ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਇਕਾਰਾਦੇਸੋ, ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੰ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਜਤ੍ਤੇਪਿ ਕਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਪਕ੍ਰਿਯਾਲਾਘਵਤ੍ਥੰ ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਯੇਵ ਨਜਾਯੋਤਿ। ਦੁਟ੍ਠੁ ਗਨ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ,** ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਕਚ੍ਚਾਯਨੇਨ** – ''ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਮਨ੍ਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿ ਲਘੁਤਰੋ''ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਤੁ ਲਾਘਵ'ਮਨਾਦਰਮਾਨਾ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਵ ਮਨ੍ਤ੍ਥਿਯੰ। ਦੁਵਿਧੋ ਵਾ ਵਾਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ ਲਹੁ ਗਰੁ ਚ, ਤਤ੍ਰ ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਨਾ ਲਹੁ, ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਮਨ੍ਤ੍ਥਿਯੇਨਗਰੁ। ਕਿਞ੍ਚ ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਨਾ ਅਤਿਸਾਯਨਾਦਜਤ੍ਥੋ ਨ ਗਮਜਤੇਤਿ ਅਵਸ੍ਸੰ ਤਪ੍ਪਟਿਪਾਦਨਾਯ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਪੁਬ੍ਬਕੋ ਮਨ੍ਤ੍ਥਿਯੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਚਿਤਾਧੂਮਾਦਿਗਨ੍ਧੇ। ਵਿ**ਸ** ਵਿਪ੍ਪਯੋਗੇ, **ਸੋ।** ਆਮਸ੍ਸ ਵਸਾਦਿਵਤ੍ਥੁਨੋ ਗਨ੍ਧੋ ਤੰਯੋਗਾ, ਇ, **ਯੰ**ਸਦ੍ਦੋ ਤਸ੍ਸ ਨਪੁੰਸਕਤ੍ਤਦੀਪਕੋ।

੧੪੭. ਕੁਙ੍ਕੁਮਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤੁਜ੍ਜਾਤਿਗਨ੍ਧੋ ਨਾਮ। **ਕੁਕ, ਵਕ** ਆਦਾਨੇ, ਉਮੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ, **ਕੁਙ੍ਕੁਮੰ,** ਲੋਹਿਤਚਨ੍ਦਨੰ, ਯੰ ''ਕਸ੍ਮੀਰਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਕਮਿਸ੍ਸ** ਵਾ **ਕੁਙ੍ਕਾਦੇਸੋ, ਕੁਙ੍ਕੁਮੰ। ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਯੁ, ਯਵਨੰ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫੰ **ਯਵਨਪੁਪ੍ਫੰ,** ਦੇਵਕੁਸੁਮੰ, ਯਵਨਦੇਸੇ ਜਾਤੰ ਪੁਪ੍ਫਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਯਵਨਪੁਪ੍ਫੰ।** ਯੰ ''ਲਵਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਨੁਹੀਪੁਪ੍ਫਸਮਾਨੰ। **ਤਗਿ** ਗਤਜਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ, ਅਰੋ, **ਤਗਰੰ,** ਕੁਟਿਲੰ। ਤਰੁਤੋ ਜਾਤੋ **ਤੁਰੁਕ੍ਖੋ,** ਖੋ, **ਉ**ਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਸਲ੍ਲਕੀਦਵੋ ਹਿ ''ਤੁਰੁਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੧੪੮. ਪਜ੍ਜੇਨ ਛਰਸਾਨੰ ਨਾਮਾਨਿ। ਕੰ ਪਾਨੀਯੰ ਸੇਵਤੇਤਿ **ਕਸਾਵੋ,** ਅਵੋ, ਅਥ ਵਾ ਕੰ ਸਵਾਪੇਤੀਤਿ **ਕਸਾਵੋ ਸੁ** ਸਵਨੇ। ਤੁਵਰੋਪਿ ਕਸਾਯੋਪਿ **ਕਸਾ**ਵਪਰਿਯਾਯੋ। **ਤਿਜ** ਨਿਸਾਨੇ, ਤੋ, ਤਿਤ੍ਤੋ, ਕਟੁ। **ਮਧੁ** ਮਾਧੁਰਿਯੰ, ਤੰਯੋਗਾ **ਮਧੁਰੋ।** ਲੁਨਾਤਿ ਜਲ਼ਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਲਵਣੋ,** ਯੁ। **ਅਮ੍ਬ**ਸਦ੍ਦੋ, ਅਰੋ, **ਇਤ੍ਤੰ,** ਲਤ੍ਤਞ੍ਚ। **ਕਟ** ਗਤਿਯੰ, ਣ੍ਵੁ, **ਉਤ੍ਤੰ।** ਇਮੇ ਛ ਰਸਾ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਤਬ੍ਬਤਿ** ਦਬ੍ਬੇ **ਕਸਾਵਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਾ **ਤੀਸੁ** ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

੧੪੯. ਦ੍ਵਯੰ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ। ਫੁਸਿਤਬ੍ਬੋ **ਫਸ੍ਸੋ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੋ** ਚ, ਤਬ੍ਬੋ, **ਸਸ੍ਸ ਟੋ, ਤਸ੍ਸ ਠੋ।** ਤਿਕੰ ਵਿਸਯਿਮ੍ਹਿ। ਵਿਸਯੋ ਅਸ੍ਸ ਗਯ੍ਹਟ੍ਠੇਨਾਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿ**ਸਯਿ।** ਉਖਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਵਿਸਯੇਤਿ **ਅਕ੍ਖੰ,** ਉਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਨਤ੍ਥਿ ਖੰ ਵੇਦਨਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਅਕ੍ਖੰ, ਨ** ਹਿ ਸੁਖਵੇਦਨਾਦਯੋ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਜਵਨਾਦੀਸੁ ਏਵ ਪਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਤੂਪਚਾਰਾ [ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁਪਚਾਰਾ (ਕ॰)] ਅਕ੍ਖੰ। ਇਨ੍ਦੋ ਅਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗੰ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ,** ਇਯੋ। ਨਾ'ਨਨ੍ਤਰੇਨ ਪਯੋਜਕੰ ਚਕ੍ਖਾਦਯੋ

ਬਜਾਪਾਰਯਨ੍ਤੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਪਯੋਜਕੋਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਕਂ ਲਿਙ੍ਗਮਤ੍ਤਨੇ ਭਵਤੀਤਿ **ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਿਕਾ।** ਸਯਂ ਤਿਕ੍ਖਮਨ੍ਦਾਦਿਭਾਵੇ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਂ ਤਿਕ੍ਖਮਨ੍ਦਾਦਿਭਾਵਸਮ੍ਭਵਤੋ ਤੇਸੁ ਇਨ੍ਦਤਿ ਪਰਮਿਸ੍ਸਰਿਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ।**

ਛਕ੍ਕਂ ਨਯਨੇ। ਨੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਨ੍ਤਿ **ਨਯਨਂ,** ਯੁ। **ਅਸੁ** ਬਜਾਪਨੇ, ਅਸਤਿ ਵਿਸਯੇਸੁ ਬਜਾਪੀ ਵਿਯ ਭਵਤੀਤਿ **ਅਕ੍ਖਿ, ਸਸ੍ਸ ਕੋ,** ਅਥ ਵਾ **ਅਕ੍ਖ** ਬਜਾਪਨਦਸ੍ਸਨੇਸੁ, ਅਕ੍ਖਤਿ ਵਿਸਯੇਸੁ ਬਜਾਪੀਭਵਤਿ, ਅਕ੍ਖਤਿ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਅਕ੍ਖਿ। ਨੇਤੀਤਿ **ਨੇਤ੍ਤਂ।** ਲੋਚਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਲੋਚਨਂ। ਅਚ੍ਛ** ਦਸ੍ਸਨਬਜਾਪਨੇਸੁ, ਇ, **ਅਚ੍ਛਿ।** ਚਕ੍ਖਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ ਰੂਪਨ੍ਤਿ **ਚਕ੍ਖੁ,** ਉ, ਚਕ੍ਖਤਿ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਚਕ੍ਖੁ।**

੧੫੦. ਪਞ੍ਚਕਂ ਸੋਤੇ। ਸੁਣਾਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸੋਤਂ।** ਸਦ੍ਦੋ ਗਯ੍ਹਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹੋ। ਕਰ** ਕਰਣੇ, ਣੋ, **ਕਣ੍ਣੋ,** ਕਣ੍ਣਤਿ ਸੁਣਾਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਕਣ੍ਣੋ, ਕਣ੍ਣ** ਸਵਨੇ। ਸੁਣਾਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਸਵਨਂ, ਸੁਤਿ** ਚ, ਯੁ,ਤਿ ਚ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਘਾਨੇ। ਨਸਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਨਤ੍ਥੁ,** ਥੁ, ਆ, **ਨਾਸਾ।** ਣ੍ਵੁ, **ਅਕ** ਚ **ਇਕਾਰੋ** ਚ **ਨਾਸਿਕਾ। ਘਾ** ਗਨ੍ਧੋਪਾਦਾਨੇ, ਘਾਯਤਿ ਗਨ੍ਧੋਪਾਦਾਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਘਾਨਂ,** ਯੁ, ਘਾਯਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਘਾਨਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਜਿਵ੍ਹਾਯਂ। ਜੀਵਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਜਿਵ੍ਹਾ,** ਹੋ, **ਜੀਵ** ਪਾਣਧਾਰਣੇ। ਜੀਵਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਰਸੋ ਜੀਵਿਤਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਅਵ੍ਹਾਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਜਿਵ੍ਹਾ,** ਵਣ੍ਣਲੋਪੋ। ਰਸਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਰਸਨਾ, ਰਸ** ਅਸ੍ਸਾਦਨੇ, ਰਸਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਰਸਨਾ, ਞਾਸ੍ਸ ਨਾ, ਨੀ** ਨਯੇ ਵਾ, ਆ।

੧੫੧. ਪਜ੍ਜਂ ਸਰੀਰੇ। ਸਰਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਰਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤਂ ਹਿਂਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਰੀਰਂ,** ਈਰੋ। **ਵਪ** ਬੀਜਸਨ੍ਤਾਨੇ। ਵਪਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਬੀਜਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਪੁ,** ਉ। ਗਚ੍ਛਤਿ, ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਵਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਗਤ੍ਤਂ, ਗਮੁ** ਗਤਿਯਂ, **ਗਹ** ਉਪਾਦਾਨੇ ਵਾ। ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਂ, ਬੁਦ੍ਧਿ ਚ ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ।** ਵੁਣੋਤਿ ਸਂਵਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਬੋਨ੍ਦਿ,** ਵੁ ਸਂਵਰਣੇ, ਦਿ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। ਵਿਵਿਧਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਦਿਹ** ਉਪਚਯੇ, ਦਿਹਤਿ ਵਡ੍ਢਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਨ੍ਤਿ **ਦੇਹਂ।** ਅਯਂ **ਦੇਹਸਦ੍ਦੋ ਪੁਰਿਸੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਵਤ੍ਤਤਿ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਨਂ ਆਯੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ **ਕਾਯੋ। ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਉ, ਤਨੁ, **ਤਨੁ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਇਤ੍ਥਿਯਂ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਾਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਅਙ੍ਗੇਨਾਙ੍ਗਂ ਤਨੁ ਚ ਤਨੁਨਾ ਗਾਲ੍ਹਤਤ੍ਤੇਨ ਤਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ [ਉਤ੍ਤਰਮੇਘ ੪੨] ਹਿ **ਮੇਘਦੂਤੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਲ਼ੇ ਰੇਤਸਿ ਵਰਂ **ਕਲ਼ੇਵਰਂ,** ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋਯਂ।

੧੫੨-੧੫੪. ਛਕ੍ਕਂ ਚਿਤ੍ਤੇ। ਚਿਨ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਂ। ਚੇਤੋ ਚ,** ਨਲੋਪੋ। ਮਨਤਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਮਨੋ।** ਵਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ,** ਯੁ। ਹਰਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਧਾਰਨ੍ਤਿ **ਹਦਯਂ,** ਯੋ, **ਰਸ੍ਸ ਦੋ** ਚ। ਮਨੋ ਏਵ **ਮਾਨਸਂ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਸਣ।

ਚੁਦ੍ਦਸ ਬੁਦ੍ਧਾਖ੍ਯਸ੍ਸ ਗੁਣਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਝਾਯਤੀਤਿ **ਧੀ, ਝੇ** ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ, ਝਸ੍ਸ **ਧੋ,** ਨਦਾਦਿ, **ਧੀ,** ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਧੀ,** ਕ੍ਵਿ, ਨਦਾਦਿ, ਧੀ , ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਧੀਕਾਰੋ ਜਾਯਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਵਾ **ਧੀ,** ਨਦਾਦਿ। ਪਞ੍ਞਾਯਤੇ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਪਞ੍ਞਾ,** ਆ। ਬੁਜ੍ਝਤੇ ਤਾਯਾਤਿ **ਬੁਦ੍ਧਿ,**ਤਿ। **ਮੇਧ** ਹਿਂ ਸਾਸਙ੍ਗਮੇਸੁ, ਕਰਣੇ ਅ, **ਮਿ** ਹਿਂਸਾਯਂ ਵਾ, ਧੋ, **ਮੇਧਾ।** ਮਨਤਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਮਤਿ, ਮੁਤਿ** ਚ, **ਉਤ੍ਤਂ,** ਮੁਨਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਮੁਤਿ, ਮੁਨ** ਞਾਣੇ,ਤਿ, ਮੁਤਿ। **ਭੂ** ਸਤ੍ਤਾਯਂ, ਰਿ, ਨਦਾਦਿ, **ਭੂਰੀ,** ਭੂਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਰਮਤੀਤਿ ਵਾ **ਭੂਰੀ,** ਕ੍ਵਿ, ਨਦਾਦਿ। ਮਨਤਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਮਨ੍ਤਾ,** ਅਨ੍ਤ, ਆ। ਵਿਦਤਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵਿਜ੍ਜਾ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ**ਦਿਨਾ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ। ਯਮਤਿ ਮਿਸ੍ਸੀਭਵਤਿ ਞੇਯ੍ਯੇਸੂਤਿ **ਯੋਨਿ।** ਪਟਿਮੁਖਂ ਭਨ੍ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ ਞੇਯ੍ਯਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਟਿਭਾਨਂ,** ਯੁ। ਨ ਮੁਯ੍ਹਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਮੋਹੋ।** ਵੀਮਂਸਾ ਵਿਚਯੋ ਸਮੁਪੇਕ੍ਖਾ ਉਪਲਦ੍ਧਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਿਚੇਤਨਾਦੀਨਿਪਿ ਬੁਦ੍ਧਿਨਾਮਾਨਿ।

ਵਿ**ਪਸ੍ਸਨਾ**ਦਯੋ **ਨੇਪਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਾ **ਪਵ੍ਵਾਭੇਦਾ** ਪਵ੍ਵਾਵਿਸੇਸਾ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਵਿਧੰ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਕੰ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਿ**ਪਸ੍ਸਨਾ,** ਯੁ। ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣਾ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ,** ਸਾ ਦੁਵਿਧਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾ ਛਬ੍ਬਿਸੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ, ਇਤਰਾ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਕਾਲੇ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਆਦਿ**ਪਰਿਯਾਯੇਨ **ਪਭੁਤਿ**ਨਾ ਅਨਵ੍ਞਾਤਞ੍ਞਸ੍ਸਾਮੀਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਯੋ ਗਹਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਿਯੇਸੁ ਵਿਚਾਰਣਾ। **ਮਾਨ** ਵੀਮੰਸਾਯੰ, ਸੋ, ਚਿਤ੍ਤਾਭੋਗਾਦਿ। ਵਿਚਾਰਯਤੇ ਏਤਾਯਾਤਿ ਵਿ**ਚਾਰਣਾ, ਚਰ** ਸਞ੍ਚਯੇ, ਚੁਰਾਦਿਗਣੋ, ਯੁ। ਸਮ੍ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋ ਵਾ, **ਞਾਸ੍ਸ ਜਾ,** ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ, ਨਜਸ੍ਸ ਞੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ। ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਪਾਚੇਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਤਿ ਨਿਪਕੋ, ਞਾਣੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਨੇਪਕ੍ਕੰ।** ਦ੍ਵਯੰ ਵੇਦਨਾਯੰ। ਵੇਦਯਤੀਤਿ ਵੇ**ਦਯਿਤੰ, ਵਿਦ** ਅਨੁਭਵਨੇ, **ਚੁਰਾਦਿਤ੍ਤਾ** ਣਯੋ, ਤੋ, **ਇ**ਕਾਰਾਗਮੋ ਚ। ਵੇਦਯਤੀਤਿ ਵੇ**ਦਨਾ,** ਯੁ।

੧੫੫. ਪਞ੍ਚਕੰ ਵਿਤਕ੍ਕੇ। **ਤਕ੍ਕ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ। ਤਕ੍ਕੇਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਅਭਿਨਿਰੋਪੇਤੀਤਿ **ਤਕ੍ਕੋ। ਵਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਪਭਵਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ,** ਣੋ, **ਕਪ੍ਪ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ, **ਕਪ੍ਪ** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇ ਵਾ, ਭੂਵਾਦਿ, ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਯਨ੍ਤਿ ਪਭਵਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਕਪ੍ਪ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ, ਚੁਰਾਦਿ। **ਅਪ** ਪਾਪੁਣਨੇ, ਅਪ੍ਪੇਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਪਾਪੇਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ **ਅਪ੍ਪਨਾ,** ਯੁ, ਆ। **ਊਹ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ। ਊਹਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ **ਊਹੋ। ਤਕ੍ਕਊਹ**ਸਦ੍ਦਾ ਚੇਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝਾਹਾਰਵਾਚਕਾਪਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਅਜ੍ਝਾਹਾਰੰ ਨਾਮ ਊਨਪੂਰਣਤ੍ਥਮਧਿਕਪ੍ਪਭੇਦਾਹਰਣੰ [ਮਧਿਕੋਪਾਦਾਨੰ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)]। ''ਅਜ੍ਝਾਹਾਰੋ ਤਕ੍ਕ ਊਹਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ਪ.੩] ਹਿ **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦ੍ਵਯੰ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ। **ਅਯ**ਇਤਿ ਗਮਨਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ। ਅਯਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਆਯੁ,** ਣੁ, ਏਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਆਯੁ, ਇ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਣੁ, ਇਸ੍ਸੇ, ਏ ਅਯ। ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਜੀਵਿਤੰ, ਜੀਵ** ਪਾਣਧਾਰਣੇ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ। ਨਾਨਾਲਮ੍ਬਣਵਿਸਾਰਣਾਭਾਵਤੋ ਏਕੰ ਅਗ੍ਗੰ ਆਰਮ੍ਮਣਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਗ੍ਗੰ, ਚਿਤ੍ਤੰ, **"ਅਗ੍ਗ**ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਆਲਮ੍ਬਣਵਾਚਕੋ''ਤਿ ਹਿ **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟੀਕਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਏਕਗ੍ਗਤਾ,** ਏਕੰ ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਅਜਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਏਕਗ੍ਗੰ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਏਕਗ੍ਗਤਾ।** ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੰ ਸਮੇਤੀਤਿ **ਸਮਥੋ,** ਥੋ, **ਸਮੁ** ਉਪਸਮੇ, ''ਸਮਾਧਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ''ਤਿ [ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧; ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੦] ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਕ੍ਖਿਪਨੰ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਪੇਰਣੰ ਵਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਸੋ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ।** ਏਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਧਾਨੰ **ਸਮਾਧਿ,** ਸਞ੍ਞਾਯਮਿ, ਨਾਨਾਲਮ੍ਬਣਵਿਕ੍ਖੇਪਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ ਅਧਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਚਿਤ੍ਤਬਜਧੰ ਸਮੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਮਾਧਿ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ।

੧੫੬. ਪਜ੍ਜੇਨ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। **ਉ** ਦੁਕ੍ਖਲਾਭੰ, ਉਦ੍ਧੰ ਵਾ ਸਹਤਿ ਖਮਤੀਤਿ **ਉਸ੍ਸਾਹੋ,** ਣੋ। ਆ ਭੁਸੋ ਕਾਯੰ, ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਤਾਪੇਤੀਤਿ **ਆਤਪ੍ਪੋ** [ਆਤਾਪੋ (?) ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾ ੧੧੩੫ ਗਾਥਾਯੰ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ], **ਤਪ** ਸਨ੍ਤਾਪੇ। ਲੀਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ **ਪਗ੍ਗਹੋ।** ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਪਰਮਤ੍ਥੰ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੀਤਿ ਵਾ ਪਗ੍ਗਹੋ। **"ਪਸ**ਦ੍ਦੋ ਪਰਮਤ੍ਥੇਪੀ''ਤਿ ਹਿ **ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਾਯਮਨ੍ਤਿ ਯੇਨਾਤਿ ਵਾ**ਯਾਮੋ,** ਵਾ**ਯਮ** ਉਸ੍ਸਾਹਨੇ, ਅਥ ਵਾ **ਵਯ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ, ਵਯਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਨ੍ਤਿ ਵਾ**ਯਾਮੋ,** ਅਮੋ, ਵਾਯੋ ਵਿਯ ਸਦਾ ਅਮਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ ਵਾ**ਯਾਮੋ।** ਪਰੰ ਪਰੰ ਠਾਨੰ ਅਕ੍ਕਮਤੀਤਿ **ਪਰਕ੍ਕਮੋ,** ਪਰੰ ਪਚ੍ਚਨੀਕਭੂਤੰ ਕੋਸਜ੍ਜੰ ਅਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਵਾ **ਪਰਕ੍ਕਮੋ।** ਪਦਹਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਪਧਾਨੰ,** ਯੁ। **ਦਹਸ੍ਸ ਧੋ, ਦਹ** ਭਸ੍ਮੀਕਰਣੇ [ਪਪੁਬ੍ਬਧਾਧਾਤੁਨਾ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞੇ]। ਵੀਰੇ ਸਾਧੁ, ਵੀਰਾਨੰ ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ, ਵਿਧਿਨਾ ਵਾ ਈਰਯਿਤਬ੍ਬੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੀ**ਰਿਯੰ, ਈਰ** ਗਤਿਯੰ, ਈਹਤਿ ਏਤਿ ਵਾ ਯਾਯ ਸੁਭਾਸੁਭਫਲਨ੍ਤਿ **ਈਹਾ, ਈਹ** ਚੇਟ੍ਠਾਯੰ, **ਇ** ਵਾ ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇ **ਹ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਉਦ੍ਧੰ ਯਨ੍ਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਉਯ੍ਯਾਮੋ,** ਅਮੋ। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਭਾਸੁਭਫਲਨ੍ਤਿ **ਧਿਤਿ**,ਤਿ, **ਠਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯੰ।

੧੫੭. ਪਜ੍ਜੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਚਾਦੀਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ **ਅਵਸਿਸ੍ਸਨੰ** ਅਵਸੇਸਤਾ ਮੰਸਲੋਹਿਤੇਹਿ ਅਵਧਿਭੂਤੇਹਿ, ਮੰਸਲੋਹਿਤਾਨੰ ਪਨ **ਸੁਸ੍ਸਨੰ** ਸੁਕ੍ਖਤਾ । ਏਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ **ਅਙ੍ਗਾਨਿ** ਕਾਰਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ। ਅਙ੍ਗਤਿ ਸਿਦ੍ਧਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਵੀਰਿਯਫਲਮੇਤੇਹੀਤਿ **ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਤਚ** ਪਾਲਨੇ, ਣੋ, **ਤਚੋ। ਨਹ** ਬਨ੍ਧਨੇ ਆਰੁ। **ਨ੍ਹਾਰੂ**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਤ੍ਥ **ਨ**ਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਲੋਪੋ। **ਸਿਸ** ਅਸਬ੍ਬਪ੍ਪਯੋਗੇ, ਯੁ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ। ਅਸਤਿ ਖੇਪੇਤਿ

ਅਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਿ**,ਤਿ, ਨਪੁੰਸਕੇ, ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ, ਆ ਭੁਸੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਅਟ੍ਠਿ,** ਇ। **ਮਨ** ਞਾਣੇ, ਸੋ, ਨਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤੰ, **ਮੰਸਂ। ਰੁਹ** ਜਨਨੇ, ਇਤੋ, **ਲਤ੍ਤੰ**, **ਲੋਹਿਤਂ।**

੧੫੮. ਅਸਾਙ੍ਞਸਾਧਨੇਪਿ ਯਸ੍ਸਾ ਵਸੇਨ ਉਯਜਾਮੋ, ਸਾ **ਅਧਿਮਤ੍ਤੇਹਾ** ਅਧਿਕਸਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਈਹਾ ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹੀ ਨਾਮ, ਉ ਪਬਲਂ ਦੁਕ੍ਕਰਕਮ੍ਮਂ ਸਹਤਿ ਯਾਯਾਤਿ **ਉਸ੍ਸੋਲ਼ੀ, ਸਹਸ੍ਸ ਸੋਲ੍ਹੋ,** ਨਦਾਦਿ, ਉਸ੍ਸਾਹਾਨਂ ਊਹਾਤਿ ਵਾ **ਉਸ੍ਸੋਲ਼ੀ,** ਯਥਾ ''ਪਦਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ, ਆਕਾਰਸ੍ਸੋ, **ਹਸ੍ਸ ਲ਼ੋ, ਊ**ਲੋਪੋ, ਨਦਾਦਿ, ਵਾਯਾਮਮਤ੍ਤੇਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਤਿਯਂ। ਸਰਤਿ, ਸਰਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤਾਯ, ਸਰਣਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਏਸਾਤਿ **ਸਤਿ**,ਤਿ, ਪਮਾਦਂ ਵਾ ਸਰਤਿ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਸਤਿ।** ਅਨੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਤਿ **ਅਨੁਸ੍ਸਤਿ,** ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਵਿਸੇਸੋ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਇਤ੍ਥਿਯਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਲਜ੍ਜਾਯਂ। **ਲਜਿ** ਪੀਲ਼ੇ, **ਕਾਤਨ੍ਤ**ਧਾਤੁ। **ਲਜ੍ਜ** ਲਜ੍ਜਨੇ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਧਾਤੁ, ਲਜ੍ਜਤਿ ਪਾਪਾਤਿ **ਲਜ੍ਜਾ,** ਆ। **ਹਿਰੀ** ਲਜ੍ਜਿਯਂ, ਇ। ਹਿਰਿਯਤਿ ਪਾਪਾਤਿ **ਹਿਰੀ। ਸਮਾਨਾ** ਤੁਲਜਤ੍ਥਾ ਦ੍ਵੇ। ਦ੍ਵਯਂ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੇ। ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿ ਭਾਯਤਿ ਪਾਪਤੋਤਿ **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਂ, ਤਪ** ਭਯੇ **ਅ**ਵਪੁਬ੍ਬੋ। ਪਾਪਤੋ ਭਾਯਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਪਾਪਭੀਰੁ,** ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਤਥਾ।

੧੫੯. ਪਜ੍ਜਦ੍ਧੇਨ ਉਪੇਕ੍ਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਨਾਮਾਨਿ। ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਸਭਾਵੇ ਪਵਤ੍ਤਾ **ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ।** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵੇਦਨਾਨਂ ਸਮੀਪੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਇਕ੍ਖਾ ਅਨੁਭਵਨਨ੍ਤਿ **ਉਪੇਕ੍ਖਾ, ਇਕ੍ਖ** ਦਸ੍ਸਨੇ। ਅਦੁਕ੍ਖਾ ਚ ਸਾ ਅਸੁਖਾ ਚੇਤਿ **ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ, ਮ**ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮਨਸਿਕਾਰੇ। ਭਵਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਭੁਜਨਤੋ ਆਵਟ੍ਟਾਪਨਤੋ **ਚਿਤ੍ਤਾਭੋਗੋ।** ਪਾਲਨਜ੍ਝੋਹਾਰਤ੍ਥੋ ਚੇਤ੍ਥ **ਭੁਜ**ਧਾਤੁ ਆਵਟ੍ਟਨਤ੍ਥੋ **ਆ**ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਇਦਂ ਪਨ ਵੀਥਿਜਵਨਪਟਿਪਾਦਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਰਮ੍ਮਣੇ ਆਭੁਜਨਂ ਪਵਤ੍ਤਨਂ ਵਾ **ਚਿਤ੍ਤਾਭੋਗੋ,** ਇਦਂ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਪਟਿਪਾਦਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਵਙ੍ਗਮਨਤੋ ਵਿਸਦਿਸਂ ਮਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਮਨਕ੍ਕਾਰੋ,** ਕਰਣਂ ਵਾ ਕਾਰੋ, ਮਨਸ੍ਮਿਂ ਕਾਰੋ **ਮਨਕ੍ਕਾਰੋ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੇਨ ਦ੍ਵੇ ਪਟਿਪਾਦਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਤੁ ਇਤਰੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੇ। **ਮੁਚ** ਮੋਚਨੇ, ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਂ ''ਇਦਮੇਵਾ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਕਰਣਂ **ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋ।** ਨਿਚ੍ਛਯਨਂ ਨਿਣ੍ਣਯਨਂ **ਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਚਯ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ, **ਚ**ਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਛ**ਤ੍ਤਂ, ਨਿ ਭੁਸਂ ਛੇਦਨਂ ਵਾ **ਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਛਿਦਿ** ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣੇ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, **ਦ**ਸ੍ਸ **ਯੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ।

੧੬੦. ਪਜ੍ਜਦ੍ਧਂ ਦਯਾਯਂ। **ਦਯ** ਦਾਨਗਤਿਹਿਂਸਾਰਕ੍ਖਣੇਸੁ। ਦਯਤਿ ਪਰਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਤ੍ਤਸੁਖਞ੍ਚ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਦਯਾ,** ਆ। **ਕਪਿ** ਚਲਨੇ, ਅਨੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਮ੍ਪੇਤਿ ਅਤ੍ਤਾਧਾਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਾ।** ਕਂ ਸੁਖਂ ਰੁਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਕਰੁਣਾ, ਰੁਧਿ** ਆਵਰਣੇ, **ਧ**ਸ੍ਸ **ਣੋ,** ਅਥ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮਧੀਨਮੇਤਾਯਾਤਿ **ਕਰੁਣਾ**, ਯੁ, ਆ, ਕਰੁਣਾ, ਸਾ ਏਵ **ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ। ਅਨੁਦ੍ਦਯਾ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਪਦਂ ਵਡ੍ਢਿਤਂ।

ਪਜ੍ਜਦ੍ਧਂ ਵਿਰਤਿਯਂ। **ਰਮੁ** ਉਪਰਮੇ **ਵਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ, ਵਿਰਮਣਂ **ਵੇਰਮਣੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਵੇਰਂ ਮਣਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਵੇਰਮਣੀ।** ਵਿਰਮਣਂ **ਵਿਰਤਿ**,ਤਿ। ਦੂਰਤੋ ਵਿਰਮਣਂ **ਆਰਤਿ।**

੧੬੧. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਖਨ੍ਤਿਯਂ। ਤਿਤਿਕ੍ਖਨਂ ਖਮਨਂ **ਤਿਤਿਕ੍ਖਾ, ਤਿਜ** ਖਨ੍ਤਿਯਂ, ਖੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਕਤ੍ਤਾਦਿ, ਆ। ਖਮਨਂ ਸਹਨਂ **ਖਨ੍ਤਿ**,ਤਿ। ਖਮਤੇ **ਖਮਨਂ, ਖਮਾ** ਚ, **ਖਮੁ** ਸਹਨੇ। ਦ੍ਵਯਂ ਮੇਤ੍ਤਿਯਂ। **ਮਿਦ** ਸ੍ਨੇਹੇ, ਮਿਜ੍ਜਤਿ ਸਿਨੇਹਤੀਤਿ **ਮੇਤ੍ਤਾ,** ਤ, ਆ। **ਮੇਤ੍ਤਿ**,ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਮਿਤ੍ਤੇ ਭਵਾ **ਮੇਤ੍ਤਾ, ਮੇਤ੍ਤਿ** ਚ।

ਪਜ੍ਜਦ੍ਧਂ ਦਿਟ੍ਠਿਯਂ। ਦਸ੍ਸੀਯਤੇ **ਦਸ੍ਸਨਂ, ਦਿਸ** ਪੇਕ੍ਖਨੇ, ਯੁ। ਦਸ੍ਸਨਂ **ਦਿਟ੍ਠਿ। ਲਭ** ਲਾਭੇ,ਤਿ, **ਲਦ੍ਧਿ,** ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਮੇਵ। ਸੇਸਾ ਤੁ ਉਭਯਤ੍ਰ। ਠਿਤਪਕ੍ਖੋ **ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤੋ** [ਠਿਤੋ ਪਕ੍ਖੋ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤੋ, ਪੁਬ੍ਬਪਕ੍ਖਂ ਨਿਰਸਜ ਸਿਦ੍ਧਪਕ੍ਖਟ੍ਠਾਪਨੇ ਇਤਿ ਭਾਵੋ

(ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)], ਸਿਦ੍ਧੋ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨੇਨਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਯਨਂ ਗਤਿ **ਸਮਯੋ।**

੧੬੨. **ਦੋਹਲ਼**ਨ੍ਤੰ ਤਣ੍ਹਾਯਂ। **ਤਸ** ਪਿਪਾਸਾਯਂ, ਯਾਯ ਤਸਨ੍ਤਿ, ਸਾ **ਤਣ੍ਹਾ,** ਣ੍ਹੋ। **ਇਣਮ੍ਹਿ ਤਸਿਣਾ। ਏਜ** ਕਮ੍ਪਨੇ, **ਏਜਾ** । ਸਂਸਾਰਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਿਤੁਮਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ ਜਾਲਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਜਾਲਿਨੀ,** ਉਪਮਾਨੇ ਇਨੀ। **ਵਿਸ** ਪਵੇਸਨੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਵਿਸਤਾ ਪਤ੍ਥਤਾਤਿ **ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਕੋ। **ਛਨ੍ਦ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਛਨ੍ਦਨਂ **ਛਨ੍ਦੋ,** ਕਤ੍ਤੁਕਮਜਤਾਪਿ। ਤੇਸੁ ਤੇਸ੍ਵਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਆਕੁਲੀਭੂਤਤ੍ਤਾ ਜਟਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਜਟਾ। ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ,ਤਿ, **ਨਿਕਨ੍ਤਿ। ਇਸੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਅ, **ਇਸ੍ਸ ਆ, ਆਸਾ। ਸਿਵੁ** ਤਨ੍ਤੁਸਨ੍ਤਾਨੇ, ਭਵਾਦੀਹਿ ਭਵਾਦਯੋ ਸਿਬ੍ਬਤੀਤਿ **ਸਿਬ੍ਬਿਨੀ,** ਅ, ਇਨੀ। ਸਤ੍ਤੇ ਭਵੇ ਨੇਤੀਤਿ **ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ**,ਤਿ।

੧੬੩. **ਝੇ**ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ, ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖਂ ਝਾਯਤੀਤਿ **ਅਭਿਜ੍ਝਾ,** ਆ। **ਵਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਯਂ, ਵਨਤਿ ਯੇਨ ਸੋ **ਵਨਥੋ,** ਥੋ। **ਵਾ** ਗਤਿਯਂ, ਵਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ **ਵਾਨਂ,** ਯੁ। **ਲੁਭ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਲੁਬ੍ਭਨਂ **ਲੋਭੋ,** ਣੋ। **ਰਨ੍ਜ** ਰਾਗੇ, ਰਜ੍ਜਨਂ, ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਾ ਯੇਨ ਸੋ **ਰਾਗੋ,** ਣੋ। **ਲਯ** ਗਤਿਯਂ, ਆ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲਯਤਜਾਰਮ੍ਮਣੇਸੂਤਿ **ਆਲਯੋ,** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲਯਤਿ ਸਂਸਿਲੇਸਤਿ ਯੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਆਲਯੋ। "ਲਯੋ** ਵਿਨਾਸੇ ਸਂਸਿਲੇਸੇ, ਸਾਮਜੇ ਤੋਰਿਯਤ੍ତਿਕਸ੍ਸ ਚੇ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ। ਪਿਹ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅ, ਪਿਹਯਤਿ ਯਾਯਾਤਿ **ਪਿਹਾ।** ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਵਿਬ੍ਭਮਕਰਣਤੋ ਮਨਸੋ ਰਥੋ ਇਵ **ਮਨੋਰਥੋ,** ਮਨੋ ਏਵ ਰਥੋ ਵਿਯਾਤਿ ਵਾ **ਮਨੋਰਥੋ। ਇਸੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਅ, **ਸਸ੍ਸ ਚ੍ਛਾ**ਦੇਸੋ। **ਲਸ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ, ਅਭਿਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲਸਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਅਭਿਲਾਸੋ,** ਣੋ। **ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਣੋ, **ਕਾਮੋ । ਦੁਹ** ਪਪੂਰਣੇ, ਦੁਹਨਂ ਦੋਹੋ, ਤਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਦੋਹਲ਼ੋ,** ਦੁਟ੍ਠਂ ਹਦਯਮੇਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਦੋਹਲ਼ੋ, ਹਦਯਸ੍ਸ ਹਲ਼ੋ, ਹਲ** ਕਮ੍ਪਨੇ ਦ੍ਵਿਸਦ੍ਦੂਪਪਦੋ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਹਲਤਿ ਕਮ੍ਪਤੀਤਿ ਵਾ **ਦੋਹਲ਼ੋ,** ਅ, ਦ੍ਵਿਸ੍ਸ **ਦੋ, ਲਸ੍ਸ ਲ਼ੋ।** ਦ੍ਵੇ ਹਦਯਾ ਅਸ੍ਸ ਪਰਮਤ੍ਥਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਦੋਹਲ਼ੋ।** ਅ, ਦ੍ਵਿਸ੍ਸ **ਦੋ, ਹਦਯਸ੍ਸ ਹਲ਼ੋ, ਦਸ੍ਸ ਲ਼ੋ** ਵਾ, **ਯਲੋਪੋ,** ਇਚ੍ਛਾਵਿਸੇਸਤ੍ਤੇਪਿ ਦੋਹਲ਼ਸ੍ਸ ਸਾਮਞ੍ਞਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਅਤਣ੍ਹਾਸਭਾਵਮ੍ਪਿ ਰੁਚਿਂ ਆਲਮ੍ਬਣਿਚ੍ਛਾਸਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਇਧੇਵ ਵਤ੍ਤੁਮਾਹ **"ਆਕਙ੍ਖਾਤ੍ਤ"**ਇਚ੍ਚਾਦਿ। **ਕਙ੍ਖ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਅ। **ਰੁਚ** ਰੋਚਨੇ, ਰੋਚਨਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾ, ਇ, **ਰੁਚ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ, ਰੁਚਿ। ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤੇਵ। **ਸਾ** ਰੁਚਿ ਅਧਿਕਾ ਲਾਲਸਾ ਨਾਮ, **ਲਸ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ, ਅਤਿਸਯਂ ਵਾ ਲਸਤੀਤਿ **ਲਾਲਸਾ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਅਸ੍ਸਾ। ''ਯਾਚਨਾਯਂ ਮਹਿਚ੍ਛਾਯਂ [ਤਣ੍ਹਾਤਿਰੇਕੇ ਯਾਚਨਾਯਂ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੭.੨੮)], ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੇ ਲਾਲਸਾ ਦ੍ਵਿਸੂ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

੧੬੪. ਤਿਕਂ ਵਿਰੋਧੇ। ਪਾਯੇਨ ਵੀਰੇਸੁ ਭਵਂ ਵੇਰਂ, ਪਟਿਘਪਾਪੇਸੁਪਿ। **ਰੁਧ** ਪਟਿਘਾਤੇ, ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਂ **ਵਿਰੋਧੋ। ਦਿਸ** ਅਪ੍ਪੀਤਿਯਂ, ਵਿਦ੍ਦੇਸਨਂ **ਵਿਦ੍ਦੇਸੋ।**

ਰੋਸਨ੍ਤਂ ਕੋਧੇ। **ਦੁਸ** ਅਪ੍ਪੀਤਿਯਂ, ਦੁਸ੍ਸਨਂ **ਦੋਸੋ।** ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤੀਤਿ **ਪਟਿਘਂ, ਹਨ** ਹਿਂਸਾਯਂ, **ਪਟਿਘ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਵਾ ਭਵਤਿ। **ਕੁਧ** ਕੋਪੇ, ਕੁਜ੍ਝਨਂ **ਕੋਧੋ।** ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਹਞ੍ਞਤੀਤਿ **ਆਘਾਤੋ। ਕੁਪ** ਕੋਪੇ, ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਕੋਪੋ,** ਕੋਪਯਤਿ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਕੋਪੋ। ਰੁਸ** ਰੋਸਨੇ, ਰੁਸਨਂ ਦੁਸ੍ਸਨਂ **ਰੋਸੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਾਨਤ੍ਥਚਿਨ੍ਤਨੇ। ਬਜਾਪਜ੍ਜਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਬਜਾਪਾਦੋ,** ਪਟਿਘੇਪਿ। **ਪਦ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ। ਪਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਨਾਭਿਰਮਤੀਤਿ **ਅਨਭਿਰਤਿ, ਰਮੁ** ਰਮਣੇ,ਤਿ।

੧੬੫. ਦ੍ਵਯਂ ਉਪਨਾਹੇ। **ਨਹ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ, ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਯ੍ਹਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਉਪਨਾਹੋ।** ਬਜ੍ਝਤਿ ਵੇਰਮਨੇਨਾਤਿ **ਬਦ੍ਧਵੇਰਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਸੋਕੇ। **ਸੁਚ** ਸੋਕੇ, ਣੋ, ਸੁਚਨਂ **ਸੋਕੋ।** ਸੁਚਤੇ **ਸੋਚਨਂ।**

ਤਿਕਂ ਰੁਦਿਤੇ। **ਰੁਦਿ** ਅਸ੍ਸੁਵਿਮੋਚਨੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵੇ ਤੋ। **ਕਦਿ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ, ਰੋਦਨੇ ਚ, **ਤਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਅਣ੍ਣਾਦੇਸੇ ਰੁਣ੍ਣਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਿਦੇਵਨੇ। ਦੇਵਨਂ ਸੋਕੇਨ ਵਿਲਾਪੋ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਦੇਵੋ **ਪਰਿਦੇਵੋ, ਪਰਿਦ੍ਦਵੋ** ਚ।

੧੬੬. ਤਿਕੰ ਭਯੇ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸਸਙ੍ਖਾਤੇ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵਸਾਧਨੰ। **ਭੀ** ਭਯੇ, ਭਾਯਨੰ **ਭੀਤਿ**,ਤਿ। **ਭਯੰ,** ਣੋ। **ਤਸ** ਉਬ੍ਬੇਜੇ, ਉਤ੍ਤਸਤੇ **ਉਤ੍ਤਾਸੋ**, ਣੋ। ਦ੍ਵਯੰ ਮਹਤਿ ਭਯੇ। ਭੀਰੁਨੋ ਇਦੰ **ਭੇਰਵੰ**, ਣੋ। ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਤੰ ਭਯਜਨਕਤ੍ਤਾ ਭਯਞ੍ਚਾਤਿ **ਮਹਬ੍ਭਯੰ। ਮਹਾਭਯ**ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੧੬੭. ਪਜ੍ਜੰ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਸਾਮਞ੍ਞੇ। **ਭੇਰਵ**ਸਦ੍ਦੋਯੰ ਸਾਮਞ੍ਞਵਾਚਕੋਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਇਧ ਨਿਦ੍ਦਿਸੋ। ਭਾਯਤਿ ਯਸ੍ਮਾਤਿ **ਭਿੰਸਨੰ,** ਸੋ, ਯੁ, ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ। ਭਾਯਤਿ ਯਸ੍ਮਾਤਿ **ਭੀਮੰ,** ਮੋ। **ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਦਰੀਯਤੀਤਿ **ਦਾਰੁਣੰ,** ਉਣੋ। ਭਾਯਤਿ ਯਸ੍ਮਾਤਿ **ਭਯਾਨਕੰ,** ਣ੍ਵੁ, **ਅਨਕਾਦੇਸੋ। ਘੁਰ** ਭੀਮੇ, ਘੁਰਤਿ ਭਿੰਸਤੀਤਿ **ਘੋਰੰ,** ਣੋ। ਪਟਿਵਤ੍ਤਤਿ ਭਯੰ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸੋ ਯਸ੍ਮਾਤਿ **ਪਟਿਭਯੰ।** ਭਾਯਤਿ ਯਸ੍ਮਾਤਿ **ਭੇਸ੍ਮੰ, ਸ੍ਮ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਭਯੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਭਯਙ੍ਕਰੰ,** ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋਯੰ। ਇਮੇ ਨਵ **ਭੇਰਵਾ**ਦਯੋ ਭਯਭੇਰਵਾਦਿਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਦਬ੍ਬੇ ਵਿਸੇਸਨਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇ, ਤਦਾ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ, ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਤੁ ਨਪੁੰਸਕੇ।

੧੬੮. ਦ੍ਵਯੰ ਪਰਾਭਜੁਦਯਾਸਹਨੇ। **ਇਸ੍ਸ** ਇਸ੍ਸਤ੍ਥੇ, **ਇਸ੍ਸ** ਇਸ੍ਸਾਯਨ੍ਤਿ ਵਾ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋ, ਇਸ੍ਸਤਿ ਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਗੁਣੇਸੁ ਵਚਸਾ, ਮਨਸਾ ਵਾ ਦੋਸਾਰੋਪਨੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਇਸ੍ਸਾ,** ਆ। **ਉਸ੍ਸੁਯ** [ਉਸੂਯ (?)] ਦੋਸਾਵਿਕਰਣੇ। ਤਿਕੰ ਮਚ੍ਛੇਰੇ। **ਮਸੁ** ਆਮਸਨੇ, **ਚ੍ਛੇਰਚ੍ਛਰ**ਪਚ੍ਚਯਾ, ਮਚ੍ਛਰਮੇਵ **ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਯੋ, ਅਥ ਵਾ **ਮਸੁ**ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਪਾਟਿਪਦਿਕਸ੍ਸ **ਸੁ**ਸ੍ਸ **ਣ**ਮ੍ਹਿ **ਚ੍ਛੇਰਚ੍ਛਰਾ, ਮਸੁ** ਮਚ੍ਛੇਰੇਤਿਪਿ ਧਾਤੁ।

ਤਿਕੰ ਅਞ੍ਞਾਣੇ। **ਮੁਹ** ਵੇਚਿਤ੍ਤੇ, ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ, ਸਯੰ ਵਾ ਮੁਯ੍ਹਤਿ, ਮੁਯ੍ਹਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਤਨ੍ਤਿ **ਮੋਹੋ। ਵਿਦ** ਞਾਣੇ, ਨ ਵਿਦਤੀਤਿ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ।** ਨ ਵਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਞ੍ਞਾਣੰ।** ਤਿਕੰ ਮਾਨੇ। ਭੂਤੇਨਾਭੂਤੇਨ ਵਾ ਪਰਤੋ ਉਕ੍ਕੰਸਕਪ੍ਪਨੇਨ ਚੇਤਸੋ ਉਨ੍ਨਤਿ **ਮਾਨੋ,** ਯਥਾ ''ਸੂਰੋ ਅਤ੍ਥਵਾਹ'ਮਸ੍ਮਿ ਸੀਲਵਾ ਬੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ [ਅਵੇਹਿ ਭਲਵਾ ਅਸ੍ਮਿ, ਸੀਲਵਾ ਬੁਦ੍ਧਿਸੰਯੁਤੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੭.੨੨)]। **ਮਾਨ** ਪੂਜਾਯੰ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅ। ਧਾਰਣਤ੍ਥੋ **ਧਾ**ਧਾਤੁ, ਕਰੋਤਜਤ੍ਥੋ **ਵਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ, ਸੇਯਜਾਦਿਭਾਵੇ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਦਧਾਤਿ ਯਾਯ ਸਾ **ਵਿਧਾ,** ਤੀਸੁ। ਉਦ੍ਧੰ ਨਮਤਿ ਯਾਯ ਸਾ **ਉਨ੍ਨਤਿ,** ਇਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ।

੧੬੯. ਦ੍ਵਯੰ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇ। **ਹਨ** ਗਤਿਯੰ, ਉਦ੍ਧੰ ਉਦ੍ਧੰ ਹਨਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਉਦ੍ਧਤੋ, ਤੋ, **ਹਨਸ੍ਸ ਧੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, ਚਿਤ੍ਤੰ, ਉਦ੍ਧਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੰ। ਧਾਵ** ਗਤਿਯੰ, ਉਦ੍ਧੰ ਧਾਵਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਉਦ੍ਧਵੰ,** ਅ, ਰਸ੍ਸੋ।

ਤਾਪਾਦਿਪਞ੍ਚਕੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇ। **ਤਪ, ਧੂਪ** ਸਨ੍ਤਾਪੇ, ਤਪਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਤਾਪੋ,** ਣੋ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਤੰ, ਚਿਤ੍ਤੰ, ਤੰਸਮਙ੍ਗੀ ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ।** ਪਚ੍ਛਾ ਤਪਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਚ੍ਛਾਤਾਪੋ।** ਅਨੁ ਪਚ੍ਛਾ ਤਪਤਿ ਯੇਨ ਸੋ **ਅਨੁਤਾਪੋ। ਸਰ** ਗਤਿਯੰ, ਵਿਰੂਪੇਨ ਪਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਸਰਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਟੋ।**

੧੭੦. ਪਜ੍ਜੰ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯੰ। **ਲਿਖ** ਲੇਖਨੇ, ਮਨੰ ਵਿਲੇਖਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣਵਸੇਨਾਤਿ **ਮਨੋਵਿਲੇਖੋ। ਦਿਹ** ਉਪਚਯੇ। ਇਧ ਪਨ **ਸੰ**ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸੰਸਯੇ, ਕਰਣੇ ਣੋ। **ਸੀ** ਸਯੇ, ਇਧ **ਸੰ**ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਕਙ੍ਖਾਯੰ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰੇਵੰ। ''ਕਥਮਿਦ''ਮਿਤਿ ਕਥਯਤਿ ਯਾਯ ਸਾ **ਕਥੰਕਥਾ। ਕਿਤ** ਰੋਗਾਪਨਯਨੇ, **ਛ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ, ਵਿਗਤਾ ਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਕਾਰੋ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ। ਇਲ** ਗਤਿਕਮ੍ਪਨੇਸੁ, ਦ੍ਵਿਧਾ ਇਲਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਦ੍ਵੇਲ੍ਹਕੰ,** ਹਪਚ੍ਚਯੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ ਚ। **ਕਙ੍ਖ** ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯੰ, ਅ, ਇਤ੍ਥਿਯੰ। **ਸਙ੍ਕ** ਸਙ੍ਕਾਯੰ। ਵਿਵਿਧੇਨਾਕਾਰੇਨ ਮਞ੍ਞਤਿ ਯਸ੍ਮਾ, ਸਾ **ਵਿਮਤਿ। ਮਨ** ਞਾਣੇ, ਇਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ।

੧੭੧. ਤਿਕੰ ਨੀਚਪਕਤਿਦੋਸਸਮ੍ਭੂਤਰੂਪਿਸ੍ਸਰਿਯਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਿਕੇ ਮਦੇ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਉਤ੍ਤਰਦਾਨਸਾਦਰੋਲੋਕਨਾਦਿਵਿਮੁਖੋ ਪੁਰਿਸੋ ਜਾਯਤੇ। ਮਦੋਪਜਤ੍ਰ ''ਕਤ੍ਥੁਰੀਗਬ੍ਬਰੇਤੇਸੁ, ਮਦੋਹਸ੍ਸੇਭਦਾਨੇਸੂ''ਤਿ [ਕਤ੍ਥੁਰਿ ਗਬ੍ਭਰੇਤੇਸੁ, ਮਦੋ ਪੁਰਿਸਮਾਨੇਸੂਤਿ (ਨਿਸ੍ਸਯ)] **ਰਭਸੋ। ਗਬ੍ਬ** ਮਾਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅ, ਅਥ ਵਾ **ਗਰ** ਸੇਚਨੇ, ਬੋ। **ਮਾਨ** ਪੂਜਾਯੰ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਮਾਨੇਤੀਤਿ **ਅਭਿਮਾਨੋ।** ਅਹੰਕਾਰੇ **ਅਹੰ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤੋ, **ਅਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੋਪਜਤ੍ਰ, ''ਅਹ''ਮਿਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਕਰੋਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਅਹੰਕਾਰੋ।** ਦ੍ਵਯੰ ਚਿਨ੍ਤਾਯੰ। **ਚਿਨ੍ਤ** ਚਿਨ੍ਤਾਯੰ, ਆ। **ਝੇ** ਚਿਨ੍ਤਾਯੰ, ਝਾਯਤੇ **ਝਾਨੰ,** ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਭਾਵਸਾਧਨੰ, ਆ। ਵਿਤਕ੍ਕਚਿਨ੍ਤਾਨੰ ਕੋ ਭੇਦੋ? ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਤਾਵ ਵਾਚਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋ, ''ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੋ,

ਗਹਪਤਿ, ਵਿਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾਚਂ ਭਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ [ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪੮] ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਅਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਪੀਤਿ ਅਯਮੇਤਾਸਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਕਿਣ੍ਣਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਏਕੋ ਚੇਤਸਿਕਧਮ੍ਮੋ, ਇਤਰਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਮਨਸਿਕਾਰਨਾਮਕੋ ਏਕੋ ਚੇਤਸਿਕਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਯਮੇਤਾਸਂ ਵਿਸੇਸੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਚ੍ਛਯੇ। **ਨਯ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ, ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤੋ ਨਯਤੀਤਿ **ਨਿਣ੍ਣਯੋ, ਨਸ੍ਸ ਣਤ੍ਤਂ**। ਅਥ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਨਿਣ੍ਣਯਾਨਂ ਕੋ ਭੇਦੋ? ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨਿਣ੍ਣਯੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਮਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋ ਪਸਾਦੇਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਇਤਰੋ ਪਨ ਨ ਤਥਾਤਿ ਅਯਂਪਜੇਤੇਸਂ ਭੇਦੋ । ਤਤ੍ਰ **ਨਿਚ੍ਛਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਧਾਪਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਪਾਦੇਨ ਅਭ੍ਭੁਪਗਮਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। **ਪਤਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਜਾਨਾਤਿ ਅਭ੍ਭੁਪਗਮੇ, ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਅ, **ਪਟਿਞ੍ਞਾ।** ਤਥਾ ਸੁਣੋਤਿ ਚ, ਅ, **ਪਟਿਸ੍ਸ**ਵੋ, ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਭਾਵਸਾਧਨਂ। ਸਂਵਿਦਾ'ਗੂ, ਪਟਿਞ੍ਞਾਨਂ, ਨਿਯਮੋ, ਅਸ੍ਸਵੋ, ਸਂਸਵੋ, ਅਙ੍ਗੀਕਾਰੋ, ਅਭ੍ਭੁਪਗਮੋ, ਸਮਾਧਿਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਅਭ੍ਭੁਪਗਮਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ [ਅਮਰ ੫.੫]।

੧੭੨. ਛਹਿ ਪਦੇਹਿ ਅਨਾਦਰਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। **ਮਾਨ** ਪੂਜਾਯਂ, ਚੁਰਾਦਿ, **ਮਨ** ਞਾਣੇ ਵਾ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨਂ **ਅਵਮਾਨਂ,** ਭਾਵੇ ਯੁ। ਯੋ ਯੇਨਾਨਾਦਰਿਤੋ, ਸ ਤਤੋ ਅਵਸ੍ਸਮੇਵ ਕਾਯਵਚੀਮਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾਵਧੀਯਤੇਤਿ ਅਨਾਦਰੇਪਿ ਬਜਵਧਾਨਾਭਿਚਾਰਤੋ **ਤਿਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਸਮ੍ਬਜ੍ਝਤੇਤਿ ਤਿਰੋਧਾਨਕਰਣਂ **ਤਿਰਕ੍ਕਾਰੋ। ਪਰਿ ਪਰਾ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਭੂ**ਧਾਤੁ ਅਵਞ੍ਞਾਣੇ, **ਅਵ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਜਾਨਾਤਿ ਚ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵੇ ਣੋ, ਅ ਚ। **ਦਰ** ਆਦਰੇ, ਆਦਰੋ ਸਕ੍ਕਾਰੋ, ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੋ **ਅਨਾਦਰੋ।** ਪਰਾਭਵਨਂ **ਪਰਾਭਵੋ।** ਅਵਜਾਨਨਂ **ਅਵਞ੍ਞਾ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਉਮ੍ਮਾਦੇ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਬ੍ਭਮੋ ਭਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮਾਦੋ। **ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ, ਉਗ੍ਗਤੇਹਿ, ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਸਣ੍ਠਿਤੇਹਿ ਵਾ ਦੋਸੇਹਿ ਮਦਨਂ **ਉਮ੍ਮਾਦੋ।**

੧੭੩. ਸ੍ਨੇਹਨ੍ਤਂ ਸ੍ਨੇਹੇ। ਪਿਯਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਪੇਮਂ,** ਇਮੋ, **ਪਿਯ**ਸ੍ਸ **ਪਤ੍ਤਂ**, ਪੀਨਯਤੀਤਿ ਵਾਪੀ, ਪਿਨੋ ਭਾਵੋ **ਪੇਮਂ,** ਇਮੋ। **ਸਿਨਿਹ, ਸ੍ਨਿਹ** ਪੀਤਿਯਂ, ਭਾਵੇ ਣੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਚ੍ਛਾਯਂ। **ਪੀਲ਼** ਵਿਬਾਧਾਯਂ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਾ **ਚਿਤ੍ਤਪੀਲ਼ਾ,** ਵਿਗਤਾ ਨੀਲਾਦਿਸਞ੍ਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣਾ ਸਞ੍ਞਾ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਵਿਸਞ੍ਞੀ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਵਿਸਞ੍ਞਿਤਾ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪਮਾਦੇ। ਯੇਨ ਸਕ੍ਕੋ ਸਮਾਨੋ ਸਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਪਮਾਦੋ, **ਮਦ** ਪਮਾਦੇ **ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ, ਪਮਜ੍ਜਨਂ **ਪਮਾਦੋ,** ਣੋ। **ਸਜ** ਵਿਸਜ੍ਜਨਾਲਿਙ੍ਗਨਨਿਮ੍ਮਾਨੇਸੁ। ਸਤਿਯਾ ਵਿਸਜ੍ਜਨਂ **ਸਤਿਵੋਸਗ੍ਗੋ, ਇਸ੍ਸ ਓ।** ਅਪੁਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਪਰਿਕ੍ਖਾਤਿਸਯੇ **ਕੋਤੂਹਲਾ**ਦਿਦ੍ਵਯਂ। **ਤੁਜ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਕੁਂ ਪਾਪਂ ਤੋਜਤੀਤਿ **ਕੋਤੂਹਲਂ,** ਅਲੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ ਚ। **ਤੁਲ** ਨਿਕ੍ਕਸੇ, ਕੁਂ ਪਾਪਂ ਤੁਲਯਤੀਤਿ **ਕੁਤੂਹਲਂ,** ਅ, **ਹ**ਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੋ। ਕੋਤੁਕਂ, ਕੁਤੁਕਞ੍ਚ ਏਤੇਸਂ ਪਰਿਯਾਯਾਨਿ।

੧੭੪. ਵਿ**ਲਾਸਾ**ਦਯੋ **ਕ੍ਰਿਯਾ** ਚੇਟ੍ਠਾ, ਕਿਂਵਿਸਿਟ੍ਠਾ? ਸਾ ਕ੍ਰਿਯਾ **ਨਾਰਿਸਿਙ੍ਗਾਰਭਾਵਜਾ** ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਰਤਿਭਾਵਜਾ, ਯਾ **ਹਾਵ**ਸਦ੍ਦੇਨੋਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਹੁਯਨ੍ਤੇ ਰਾਗਿਨੋ ਅਤ੍ਰਾਤਿ **ਹਾਵੋ, ਹੁ** ਹਵਨੇ, ਣੋ। **ਆਦਿ**ਨਾ ਵਿਚ੍ਛਿਤ੍ਤਿਪਭੁਤੀਨਂ ਗਹਣਂ, ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਨਾਟਕਰਤਨਕੋਸੇ** –

> ''ਲੀਲਾ ਵਿਲਾਸੋ ਵਿਚ੍ਛਿਤ੍ਤਿ, ਵਿਬ੍ਭਮੋ ਕਿਲਕਿਞ੍ਚਿਤਂ।
> ਮੋਟ੍ਟਾਯਿਤਂ ਕੁਟ੍ਟਮਿਤਂ, ਵਿਬ੍ਬੋਕੋ ਲਲਿਤਂ ਤਥਾ॥
>
> ਵਿਕਤਞ੍ਚੇਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ, ਦਸ ਥੀਨਂ [ਥੀਨਂ ਚੇਟ੍ਠਾ (ਕ॰)] ਸਭਾਵਜਾ।
> ਹਾਵੋ ਚ ਹੇਲਾ ਵਿਕ੍ਖੇਪ-ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਮਦਕਪਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ॥

ਤਤ੍ਰ ਪਿਯਸਮੀਪਗਮਨੇ ਯੋ ਠਾਨਾਸਨਗਮਨਵਿਲੋਕਿਤੇਸੁ ਵਿਕਾਰੋ, ਅਕਸ੍ਮਾ ਚ ਕੋਧਮਿਹਿਤਚਮਕ੍ਕਾਰਮੁਖਵਿਕੂਣਨੰ, ਸੋ **ਵਿਲਾਸੋ, ਵਿ**ਪੁਬ੍ਬਾ **ਲਸ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਣੋ। ਸੁਕੁਮਾਰਵਿਧਾਨੇਨ ਭਮੁਕਨੇਤ੍ਤਾਦਿਕ੍ਰਿਯਾਸਚਿਵਕਰਚਰਣਙ੍ਗਵਿਨਜਾਸੋ **ਲਲਿਤੰ, ਲਲ** ਵਿਲਾਸੇ, ਤੋ। ਅਲਦ੍ਧਪਿਯਸਮਾਗਮੇਨ ਕੁਚਿਤ੍ਤਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ ਪਿਯਸ੍ਸ ਯਾ ਵੇਸਗਤਿਦਿਟ੍ਠਿਹਸਿਤਭਣਿਤੇਹਾਨੁਕਤਿ ਕਰੀਯਤੇ, ਸਾ **ਲੀਲਾ, ਲਲ** ਵਿਲਾਸੇ, **ਲਲ** ਉਪਸੇਵਾਯਨ੍ਤਿ ਵਾ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋ, ਅ। ਸੁਰਤੇ ਪਵਙ੍ਢੇਚ੍ਛਾ ਹੇਲ਼ਾ, **ਹੇਲਾ** ਵਾ, **ਹਿਲ** ਹਾਵਕਰਣੇ, ਅ। ਮਦਰਾਗਹਸ੍ਸਜਨਿਤੋ ਵਿਪਰਿਯਾਸੋ **ਵਿਬ੍ਭਮੋ।** ਆਭਰਣਵਿਲੇਪਨਾਦੀਨੰ ਕੁਤੋਚਿ ਪਿਯਾਪਰਾਧਤੋ ਇਸ੍ਸਾਯਾਨਾਦਰੇਨ ਚਤ੍ਤਾਨੰ ਸਖੀਨੰ ਪਯਤਨੇਨ ਵਾਰਣੰ **ਵਿਚ੍ਛਿਤ੍ਤਿ, ਛਿਦਿ** ਦ੍ਵੇਧਾਕਰਣੇ,ਤਿ। ਪਿਯੇਨ ਦਤ੍ਤੰ ਪੀਤਿਨਿਬਨ੍ਧਨੰ ਸ੍ਵਪ੍ਪਮਪਿ ਭੂਸਨੰ ਵਿਚ੍ਛਿਤ੍ਤੀਤਜਞ੍ਞੇ। **ਕਿਲਕਿਞ੍ਚਿਤਾ**ਦਯੋ ਨਾਟਕਸਤ੍ਥਾਨੁਸਾਰਤੋ [ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾਟੀਕਾਟੀਪ੍ਪਣੇ] ਞੇਯਜਾ।

੧੭੫. ਤਿਕੰ ਹਸਿਤੇ। **ਹਸ** ਹਸਨੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵਸਾਧਨੰ। ਸੋ ਹਾਸੋ ਮਨ੍ਦੋ ਸਮਾਨੋ ਮਿਹਿਤੰ, ਸਿਤਞ੍ਚਚ੍ਚਤੇ। **ਮਿਹ** ਈਸੰਹਸਨੇ। ਮਨ੍ਦਸ੍ਮਿਤੰ ਮ੍ਹਿਤਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, **ਮ੍ਹਿ** ਈਸੰਹਸਨੇਤਿਪਿ ਧਾਤੁ, **ਮ੍ਹਿਸ੍ਸ, ਮਿਹਿਸ੍ਸ** ਵਾ **ਸਜਾਦੇਸੋ, ਸਿਤੰ।** ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵੇ ਤੋ।

ਈਸੰਫੁਲ੍ਲਿਤਦਨ੍ਤੇਹਿ, ਕਟਾਕ੍ਖੇਹਿ ਸੋਟ੍ਠਵੇਹਿ ਚ।
ਅਲਕ੍ਖਿਤਦ੍ਵਿਜਦ੍ਵਾਰੰ, ਸਿਤਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸੂਰਯੋ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੭.੩੪]॥

ਦ੍ਵਯੰ ਮਹਾਹਸਿਤੇ। **ਅਟ** ਗਤਿਯੰ, ਦੂਰਗਾਮਿਹਾਸੋ **ਅਟਹਾਸੋ,** ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਾ ਹਾਸੋ **ਅਟਹਾਸੋ, ਤ**ਸ੍ਸ **ਟੋ,** ਇਕਾਰਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਸਿਤਾਤਿਹਸਿਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਲ਼ਿਕੰ **ਵਿਹਸਿਤੰ।**

ਆਕੁਞ੍ਚਿਤਕਪੋਲ’ਕ੍ਖੰ, ਸਸ੍ਸਨੰ ਨਿਸ੍ਸਨੰ ਤਥਾ।
ਪਤ੍ਥਾਵੋਤ੍ਥੰ ਸਾਨੁਰਾਗੰ, ਆਹੁ ਵਿਹਸਿਤੰ ਬੁਧਾ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੭.੩੫]॥

ਦ੍ਵਯੰ ਲੋਮੁਗ੍ਗਮੇ। ਰੋਮਾਨੰ ਅਞ੍ਚਨੰ **ਰੋਮਞ੍ਚੋ, ਅਞ੍ਚ** ਗਮਨੇ, ਣੋ। ਲੋਮਾਨੰ ਹੰਸਨੰ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਭਾਵੋ **ਲੋਮਹੰਸਨੋ।**

੧੭੬. **ਪਰਿਹਾਸਾ**ਦਿਛਕ੍ਕੰ ਵਲ੍ਲਭਾਦੀਨੰ ਪਰਿਹਾਸੇ। ਪਰਿਹਸਨ੍ਤਜਤ੍ਰਾਤਿ **ਪਰਿਹਾਸੋ,** ਣੋ, ਪਰਿਭਵਿਤੁਕਾਮੇਨ ਹਾਸੋਤਿ ਵਾ **ਪਰਿਹਾਸੋ। ਦੁ** ਪਰਿਹਾਸੇ, **ਦੁ** ਅਨਾਦਰੇਤਿ ਵਾ ਧਾਤੁ, ਅ, **ਦਵ** ਦਾਹੇਤਿ ਵਾ ਧਾਤੁ। **ਖਿਡ** ਕੀਲ਼ਾਯੰ, ਖਿਡ੍ਡਾ, **ਖਿਦ੍ਦਾ**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਥ ਵਾ ਖੰ ਤੁਚ੍ਛੰ ਇਡ੍ਡਾ ਵਾਚਾ, ਸਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਖਿਡ੍ਡਾ। ਕੀਲ਼** ਪੀਤਿਯਕੀਲ਼ਨੇਸੁ, **ਕੀਲ਼** ਵਿਹਾਰੇਤਿ ਵਾ, ਕੀਲ਼ਨੰ **ਕੇਲ਼ਿ ਕੀਲ਼ਾ ਚ ਕੀਲ਼ਿਤਞ੍ਚ। ਪਰਿਹਾਸਾ**ਦਿਛਕ੍ਕੇਸੁਪਿ ਅਧਿਕਰਣਸਾਧਨਮ੍ਪਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤਿਕੰ ਨਿਦ੍ਦਾਯੰ। ਨਿਪੁਬ੍ਬੋ **ਦਾ** ਸੁਪਨੇ, ਅ। **ਸੁਪ** ਸਯੇ, ਇਨੋ, **ਸੁਪਿਨੰ।** ਅ, **ਸੋਪ੍ਪੰ।** ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਸ੍ਸਮਾਦਿਕਾਰਣਾ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਨਿਮੀਲਨੰ **ਮਿਦ੍ਧੰ।** ਮੁਚ੍ਛਾਪਾਯੰ ਮਿਦ੍ਧੰ। **ਮਿਦ** ਕਾਰਿਯਕ੍ਖਮਨੇ, ਤੋ। ਮੇਧਯਤਿ ਵਾ ਮਿਦ੍ਧੰ, ਅਕਮ੍ਮਞ੍ਞਭਾਵੇਨ ਵਿਹਿੰ ਸਤੀਤਜਤ੍ਥੋ, ਕਮ੍ਪਨਤ੍ਥੋ **ਚਲ**ਧਾਤੁ ਮੁਚ੍ਛਾਪਾਯੇ **ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ। ਅਕ੍ਖਿਦਲਾਨੰ ਪਚਲਭਾਵੇਨ ਅਯਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਪਚਲਾਯਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤੰ।

੧੭੭-੧੭੮. **ਕੇਤਵ**ਨ੍ਤੰ ਕੂਟੇ। ਕਰਣੰ ਕਤਿ, ਨਿਨ੍ਦਿਤਾ ਕਤਿ **ਨਿਕਤਿ। ਅਟ** ਗਮਨੇ, ਕੁਚ੍ਛਿਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਅਟਤੀਤਿ **ਕੂਟੰ। ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇਤਿ ਵਾ ਧਾਤੁ [ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਧਾਤੁਮਾਲਾਯੰ ਪਨ ‘‘ਕੂਟ ਅਪ੍ਪਸਾਦੇ’’ਤਿ ਧਾਤੁਨਾ ਸਾਧਿਤੰ]। **ਰਭਿ** ਬਜਾਜੇ, ਬਜਾਜੋ ਨਾਮ ਕੇਤਵੰ। **ਸਠ** ਕੇਤਵੇ, ਸਠੰ, ਸਠਯਤਿ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਭਾਸਤਿ ਯੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਸਠੰ।** ਕਿਤਵਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋ **ਕੇਤਵੰ,** ਕਿਤਵੋ ਨਾਮ ਜੂਤਕਾਰੋ, ਚੋਰੋ ਵਾ, **ਕਿਤ** ਨਿਵਾਸੇ, ਅਵੋ। ਕਪਟੋ, ਬਜਾਜੋ, ਉਪਧਿ, ਕੁਸਤਿ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਕੇਤਵਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਸਤ੍ਤਕੰ ਸਭਾਵੇ। ਭਵਨੰ ਭਾਵੋ, ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਸਨ੍ਤੋ ਵਾ ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਭਾਵੋ **ਸਭਾਵੋ। ਸਜ** ਵਿਸਜ੍ਜਨਾਲਿਙ੍ਗਨਨਿਮ੍ਮਾਨੇਸੁ, ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਸਜ੍ਜਨਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ। ਰੂਪ** ਪਕਾਸਨੇ, ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਰੂਪੰ **ਸਰੂਪੰ।** ਕਰਣੰ

ਭਵਨੰ ਕਤਿ, ਪਠਮੰ ਕਤਿ **ਪਕਤਿ।** ਯਥਾ ਪਠਮਕਾਲੇ ਸਮ੍ਭੂਤਾ, ਤਥੇਵ ਸਬ੍ਬਦਾਪੀਤਜਤ੍ਥੋ। **ਸੀਲ** ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ, ਸਮਾਧਿ ਨਿਯਮੋ। **ਲਕ੍ਖ** ਦਸ੍ਸਨਙ੍ਕੇਸੁ, ਤਥੇਵ ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਲਕ੍ਖਣੰ,** ਯੁ। ਤਥੇਵ ਭਵਤੀਤਿ **ਭਾਵੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਉਸ੍ਸਵੋ। **ਉਸ** ਦਾਹੇ। ਕੰ ਉਸਵਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਿਰਯਨ੍ਤੁਜਤ੍ਰਾਤਿ **ਉਸ੍ਸਵੋ,** ਨਾਨਾਸਮਿਦ੍ਧੀਹਿ ਸਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਉਸ੍ਸਵੋ।** **ਛਿ** ਛੇਦਨੇ, ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਸੋਕਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਛਣੋ।** ਯੁ। **ਇਸ੍ਸ** ਲੋਪੋ। ਸੋਕੰ, ਪਾਪਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਅਣਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਛਣੋ।** **ਛਿ** ਛੇਦਨੇ। **ਅਣ** ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ।

੧੨੯. ਯਥਾ **ਸਸ੍ਨੇਹੰ** ਪਕਤਿਤਿਲਤੇਲਾਦਿਸ੍ਨੇਹਸਹਿਤੰ ਦੀਪਕੰ ਪਜ੍ਜੋਤੰ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ **ਜਨ੍ਤੁ** ਨਰੋ ਅਤਜਨ੍ਧਕਾਰਗਬ੍ਭਾਦੀਸ੍ਵਪਿ ਠਿਤਾਨਿ **ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਜਤ੍ਥਜਾਤਾਨਿ** ਅਤਿਸੁਖੁਮਾਨਿਪਿ ਨਾਨਾਦਬ੍ਬਸਮੂਹਾਨਿ ਸੁਖੰਵ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ **ਸਸ੍ਨੇਹੰ** ਬੁਦ੍ਧਪਰਿਯਾਯਾਦਿਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯਸ੍ਨੇਹਸਹਿਤੰ ਇਮੰ **ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕੰ** ਗਨ੍ਥੰ ਉਗ੍ਗਹਣਧਾਰਣਾਦਿਨਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ **ਜਨ੍ਤੁ** ਸੋਤੁਜਨੋ **ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਅਤ੍ਥਜਾਤਾਨਿ** ਨਾਨਾਸਤ੍ਥੇਸੁ ਆਗਤਾਨਿ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਾਨਿ ਅਤ੍ਥਜਾਤਾਨਿ ਸੁਖੰ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਤਿ ਸਕਲਬ੍ਯਾਕਰਣਮਹਾਵਨਾਸਙ੍ਗਵਾਣਚਾਰਿਨਾ ਕਵਿਕੁਞ੍ਜਰਕੇਸਰਿਨਾ ਸਿਰਿਮਹਾਚਤੁਰਙ੍ਗਬਲੇਨ ਮਹਾਮਚ੍ਚੇਨ ਵਿਰਚਿਤਾਯੰ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਸਗ੍ਗਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਸਗ੍ਗਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਭੂਕਣ੍ਡ

੧. ਭੂਮਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੦. **ਇਧ** ਭੂਕਣ੍ਡੇ **ਸਾਙ੍ਗੋਪਾਙ੍ਗੇਹਿ** ਭੁਮ੍ਯਾਦੀਹਿ ਦਸਹਿ, ਪਾਤਾਲੇਨ ਚਾਤਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ ਕਮਤੋ **ਵਗ੍ਗਾ** ਭੂਮਿਵਗ੍ਗਾਦਿਨਾਮਕਾ ਵਗ੍ਗਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਸਪ੍ਪਧਾਨੋਪਕਾਰਕਾਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ **ਖਾਰਾਦੀਨਿ**, ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਉਪਕਾਰਕਾਨਿ ਚ ਉਪਙ੍ਗਾਨਿ **ਅਦ੍ਧਾਦੀਨਿ**।

੧੮੧. ਸਾਦ੍ਧਪਜ੍ਜੇਨ ਭੂਮਿਯਾ ਨਾਮਾਨਿ। ਵਸੂਨਿ ਰਤਨਾਨਿ ਧਾਰਯਤੀਤਿ **ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ। ਖਮੁ** ਸਹਨੇ, **ਖਸ੍ਸ ਛੋ, ਛਮਾ,** ਅਥ ਵਾ **ਛਿ** ਛੇਦਨੇ, ਸਤ੍ਤਾਨਮਧੋਪਤਨਂ ਛਿਨ੍ਨਤੀਤਿ **ਛਮਾ,** ਮੋ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਾ ਚ। ਭਵਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਸਂ ਭੂਤਾਨੀਤਿ **ਭੂਮਿ। ਭੂ** ਸਤ੍ਤਾਯਂ, ਮਿ। **ਪੁਥ**ਇਤਿ ਪਾਟਿਪਦਿਕੇ ਠਿਤੇ ਨਦਾਦਿ, ਈ, **ਪੁਥ**ਸ੍ਸ **ਪੁਥੁ**ਆਦੇਸੇ, ਵੁਦ੍ਧਿਮ੍ਹਿ ਚ ਕਤੇ **ਪੁਥਵੀ।** ਉਸ੍ਸੁਵਾਦੇਸੇ **ਪੁਥੁਵੀ। ਪਥਾ**ਦੇਸੇ ਤੁ **ਪਥਵੀ,** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ **ਅਵ**ਾਗਮੋ, ਅਥ ਵਾ **ਥਵ** ਗਤਿਯਂ, ਪਥਵਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਥਵੀ,** ਨਦਾਦਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਤ੍ਥਰਤੀਤਿ ਵਾ **ਪਥਵੀ, ਥਰ** ਸਨ੍ਥਰਣੇ **ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ, **ਰ**ਸ੍ਸ **ਵੋ,** ਨਦਾਦਿ, **ਪੁਥਵੀ,** ਅਸ੍ਸੁ।

> ''ਮਧੁਨੋ ਕੇਟਭਸ੍ਸਾਪਿ, ਮੇਦਮਂਸਪਰਿਪ੍ਲੁਤਾ।
> ਤੇਨਾਯਂ ਮੇਦਿਨੀ ਦੇਵੀ, ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਾਦਿਭੀ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੧.੩]॥ –

ਵਚਨਤੋ ਮੇਦਯੋਗਾ **ਮੇਦਿਨੀ,** ਈ, ਇਨੀ ਚ। **ਮਿਦ** ਸ੍ਨੇਹਨੇ ਵਾ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਇਸ੍ਸੇਤ੍ਤ੍ਵਞ੍ਚ। **ਮਹ** ਪੂਜਾਯਂ, ਨਦਾਦਿ। ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ **ਉਬ੍ਬੀ,** ਨਦਾਦਿ, ਅਵਤਿ ਭੂਤਾਨੀਤਿ ਵਾ **ਉਬ੍ਬੀ,** ਅਸ੍ਸੁ। ਵਸੂਨਿ ਸਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਸਂ **ਵਸੁਮਤੀ।** ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸਂ ਲੋਕਾ, ਸਾ **ਗੋ,** ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਯਂ। **ਕਾ** ਸਦ੍ਦੇ, ਕਾਯਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਕਾਯਤਿ ਮਾਰਵਿਜਯਕਾਲੇਤਿ ਵਾ **ਕੁ,** ਉ। ਵਸੂਨਿ ਧਾਰਯਤੀਤਿ **ਵਸੁਧਾ।** ਸਬ੍ਬਂ ਲੋਕਂ ਧਰਯਤੀਤਿ **ਧਰਣੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ। ਧਰਤੀਤਿ **ਧਰਾ,** ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਅ। **ਗਮੁ** ਗਮਨੇ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਸਂ **ਜਗਤੀ, ਅਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਗ**ਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਜ**ਤ੍ਤ੍ਵਞ੍ਚ, **ਨ**ਲੋਪੋ, ਨਦਾਦਿ। **ਭੂ** ਸਤ੍ਤਾਯਂ, ਰਿ, ਨਦਾਦਿ, ਕ੍ਵਿਮ੍ਹਿ **ਭੂ।** ਭੂਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਧਰਤੀਤਿ **ਭੂਤਰੋ। ਅਵ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, **ਅਵਨੀ।**

੧੮੨. ਖਾਰਾ ਲਵਣਰਸਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਊਸੋਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ। ਖਾਦਤੀਤਿ **ਖਾਰਾ, ਦ**ਸ੍ਸ **ਰੋ।** ਪਦੇਸਕਤ੍ਤਾ ਮਤ੍ਤੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ **ਮਤ੍ਤਿਕਾ। ਊਸ** ਰੁਜਾਯਂ, **ਊਸੋ।** ਊਸਯੋਗਾ **ਊਸਵਾ,** ਵਨ੍ਤੁ। **ਰ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਊਸਰੋ।** ਦ੍ਵੇਪਿ ਤੀਸੁ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇ।

ਥਲ ਠਾਨੇ, ਅਧਿਕਰਣੇ ਅ। ਕਿਤ੍ਤਿਮਂ ਥਲਂ, ਅਕਿਤ੍ਤਿਮਾ ਥਲੀ, ਨਦਾਦਿ। ਥਦ੍ਧਲੂਖਮ੍ਹਿ **ਭੂਭਾਗੇ** ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੇ **ਜਙ੍ਗਲ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਜ੍ਜਲਤ੍ਤਾ ਕਕ੍ਖਲ਼ਤ੍ਤਾ **ਥਦ੍ਧੋ।** ਤਿਕ੍ਖਸਕ੍ਖਰਾਦਿਵਿਦਾਰਗਵਾਦਿਖੁਰਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਵਚ੍ਚਾਦਿਸਹਿਤਤ੍ਤਾ ਲੂਖੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਗਲ** ਚਵਨਾਧੋਪਤਨਾਦਨੇਸੁ। ਜਲਂ ਗਲਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਜਲੇਨ ਵਾ ਗਲਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਜਙ੍ਗਲੋ,** ਨਿਜ੍ਜਲੋ ਦੇਸੋ, ''ਜਙ੍ਗਲੋ ਨਿਜ੍ਜਲੇ ਦੇਸੇ, ਤਿਲਿਙ੍ਗੋ ਪਿਸਿਤੇ ਥਿਯ''ਨ੍ਤਿ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੩.੩.੩੯੩] ਹਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ, ਲ**ਸ੍ਸ ਲੋਪੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ।

੧੮੩. ਵੇਦੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਈਹਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵੇਦੇਹੋ। ਸੋ ਏਵ ਵਿਦੇਹੋ, ਇਮਂ ਦੀਪਮੁਪਾਦਾਯ ਸਿਨੇਰੁਨੋ ਪੁਬ੍ਬਦਿਸਾਭਾਗਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੋ ਚ ਸੋ ਵਿਦੇਹੋ ਚੇਤਿ **ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹੋ।** ਏਵਮਪਰਤ੍ਤਰੇਸੁ। ਗਵੇਨ ਯਨ੍ਤ੍ਯੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਗੋਯਾਨੇ।** ਅਪਰੋ ਚ ਸੋ ਗੋਯਾਨੇ ਚੇਤਿ **ਅਪਰਗੋਯਾਨੇ।** ਜਮ੍ਬੁਯਾ ਲਕ੍ਖਿਤੋ, ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਾਯਿਤਾਦਿਪ੍ਪਭਾਵੇਨ ਵਾ ਤਪ੍ਪਧਾਨੋਦੀਪੋਤਿ **ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ।** ਧਮ੍ਮਤਾਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਸੀਲਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਕਂ ਸੁਖਂ ਉਰੁ ਮਹਨ੍ਤਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਕੁਰੁ,** ਕੁਂ ਪਾਪਂ ਰੁਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਕੁਰੁ,** ਕ੍ਵਿ। **ਦੀਪ** ਦਿਤ੍ਤਿਪ੍ਪਕਾਸਨੇਸੁ, ਜਲਮਜ੍ਝੇ ਦਿਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪਾ, ਦਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵਾ ਦੀਪਾ, ਪਮਾਣਤੋ ਮਹਨ੍ਤਾ ਦੀਪਾ **ਮਹਾਦੀਪਾ।**

੧੮੪. **ਕੁਰੁ**ਆਦਯੋ ਏਕਵੀਸਤਿ **ਜਨਪਦਨ੍ਤਰਾ** ਜਨਪਦਵਿਸੇਸਾ, **ਆਦਿਨਾ** ਸੁਰਮਹਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤਾ ਤਲਕੁਟਾ ਅਸ੍ਮਾਕਾਦਯੋ ਚ **ਪੁਮ੍ਬਹੁਤ੍ਤੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਬਹੁਤ੍ਤੇ ਚ ਸਿਯੁਂ। ਕੁਰੁ ਨਾਮ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੂਲ੍ਹੀਸਦ੍ਦੇਨ ''ਕੁਰੂ''ਤਿ

ਬਹੁਵਚਨੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਕੁੰ ਪਾਪੰ ਰੁਨ੍ਧਤੀਤਿ ਕੁਰੁ, ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸੰ ਨਿਵਾਸੋ **ਕੁਰੂ**, ਪਚ੍ਚਯਲੋਪਤੋ ਨ ਵੁਦ੍ਧਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵੰ [ਪਾਣਿਨਿ ੧.੨.੫੨ ੪.੨.੮੧ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ]। ਅਰਿਵਿਜਯਲੋਕਮਰਿਯਾਦਾਤਿਕ੍ਕਮਾਦੀਸੁ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਕ੍ਕਾ**। ਕੋਸੰ ਲਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੋਸਲਾ**। ਮਗੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਧਾਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਗਧਾ**, ਕ੍ਵਿ, ਮੰਸੇਸੁ ਗਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਗਧਾ**। **ਗਿਧ** ਅਭਿਕਙ੍ਖਾਯੰ। ਸੇਵਨ੍ਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਸਿਵਿ**, **ਸਿ** ਸੇਵਾਯੰ, ਵਿ। ਸਿਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਿਵੀ**, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਇ। **ਕਲ** ਸਦ੍ਦੇ, **ਇਙ੍ਗ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਕਲਿਙ੍ਗਾ , ਤੇਸੰ ਨਿਵਾਸੋ **ਕਲਿਙ੍ਗਾ**, ਉਤ੍ਤਰਾਪਥੋ [“ਜਗਨ੍ਨਾਥਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਣ੍ਹਾਤੀਰਨ੍ਤਰੰ ਸਿਵੇ ਕਲਿਙ੍ਗਦੇਸੋ ਸੰਵੁਤ੍ਤੋ” ਇਤਜੁਤ੍ਤਦੇਸੇ (ਥੋਮਨਿਧਿ)], ਕਲਿੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਲਿਙ੍ਗਾ**, ਕ੍ਵਿ, ਕਲੰ ਮਧੁਰਸਦ੍ਦੰ ਗਾਯਨ੍ਤੀਤਿਵਾ **ਕਲਿਙ੍ਗਾ**, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤੁੰ, ਕੇਨ ਸੁਖੇਨ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਲਿਙ੍ਗਾ**, **ਲਿਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਖਾਦਿਤੰ ਲਞ੍ਜੰ ਪਰਾਜਿਤੇਹਿ ਯਾਚਿਤੇਪਿ ਪੁਨ ਨ ਵਮਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਵਨ੍ਤੀ**। ਪਞ੍ਚਾਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ **ਪਞ੍ਚਾਲਾ**। ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਵਜ੍ਜੀ**, “ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ ਇਮੇ”ਤਜਾਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਵਚਨਮੁਪਾਦਾਯ ਵਜ੍ਜੀਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਰਾਜਾਨੋ। ਵਜ੍ਜੀਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਰਾਜਾਨੋ **ਵਜ੍ਜੀ**। ਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਪਨ ਤੰਸਮਞ੍ਞਾ ਤੰਨਿਵਾਸਿਰਾਜਕੁਮਾਰਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਗੰ ਪਥਵਿੰ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਨ੍ਧਾਰਾ**, ਕਿਤ੍ਤਿਗਨ੍ਧੇਨ ਅਰਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਗਨ੍ਧਾਰਾ**। **ਚਿਤ** ਉਸ੍ਸਾਹਨੇ, ਚੇਤਨ੍ਤਿ ਉਸ੍ਸਹਨ੍ਤਿ ਯੁਦ੍ਧਕਮ੍ਮਾਦੀਸੂਤਿ **ਚੇਤਯੋ**।

੧੮੫. **ਵਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ। ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਿ ਦੇਹਾਨਿ ਯੇਸੰ **ਵਿਦੇਹਾ**, ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਦੀਪਤੋ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਵਿਦੇਹਾ**। **ਓਜ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਕਮ੍ਬੁਨਾ ਸਮ੍ਬੁਕੇਨ ਓਜਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੰ ਵੋਹਾਰਕਰਣਤੋਤਿ **ਕਮ੍ਬੋਜਾ**, ਕਮ੍ਬੁਕਜੋ ਓਜੋ ਬਲਮੇਤੇਸਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਕਮ੍ਬੋਜਾ**। **ਮਦ** ਮਦ੍ਦਨੇ, ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਦ੍ਦਾ**, ਮੰ ਸਿਵੰ ਦਦਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਦ੍ਦਾ**, ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾਦੀਹਿ ਮੋਦਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਦ੍ਦਾ**, **ਮਦ** ਹਾਸੇ। **ਭਞ੍ਜ** ਅਵਮਦ੍ਦਨੇ, **ਭਗ੍ਗਾ**। **ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ। ਸੀਹੰ ਲਨ੍ਤੀਤਿ **ਸੀਹਲ਼ਾ**। **ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਸ੍ਮੀਰਾ**, ਮੀਰੋ। **ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਇ, **ਕਾਸੀ**। **ਪਡਿ** ਗਤਿਯੰ, **ਪਣ੍ਡੁ**, ਉ। ਅਥ ਵਾ ਕੁੰ ਪਾਪੰ ਰੁਨ੍ਧਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਕੁਰੁ**, ਇਤਿ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨੰ ਬਹੁਤ੍ਤਾ ਬਹੁਵਚਨੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

੧੮੬. ਦ੍ਵਯੰ ਭੁਵਨੇ। **ਲੁਜ** ਅਦਸ੍ਸਨੇ, ਲੁਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਲੋਕੋ**, **ਗਸ੍ਸ ਕੋ**, **ਜਸ੍ਸ ਵੋ**। ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਭੁਵਨੰ**, ਯੁ। ਜਗਤਿ, ਵਿਟ੍ਠਪਾਦੀਨਿਪਿ ਭੁਵਨਪਰਿਯਾਯਾਨਿ। ਦ੍ਵਯੰ ਦੇਸਸਾਮਞ੍ਞੇ। **ਦਿਸ** ਅਤਿਸਜ੍ਜਨੇ, ਅਤਿਸਜ੍ਜਨੰ ਪਬੋਧਨੰ, “ਅਯੰ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ”ਤਿ ਦਿਸਤਿ ਅਪਦਿਸਤੀਤਿ **ਦੇਸੋ**। **ਸਿ** ਸੇਵਾਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਯੰ ਅ, **ਵਿਸਯੋ**।

ਸਿਟ੍ਠਾਚਾਰਰਹਿਤੋ ਮਿਲਕ੍ਖਦੇਸੋ **ਕਾਮਰੂਪਾਦਿ** ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਨਾਮ। **ਮਿਲਕ੍ਖ** ਅਬਜਤ੍ਤਿਯੰ ਵਾਚਾਯੰ, ਮਿਲਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਬਜਤ੍ਤਵਾਚੰ ਭਾਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਿਲਕ੍ਖਾ**। ਸਿਟ੍ਠਾਚਾਰਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨੋ ਅਭਾਵਾ ਰਾਗਾਦਿਮਲੰ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮਿਲਕ੍ਖਾ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤੁੰ, ਤੇਸੰ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੰ **ਮਿਲਕ੍ਖਦੇਸੋ**। ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾਭਾਗੇ ਜਾਤੋ **ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ**।

ਬਜਵਤ੍ਥਾ ਚਤੁਵਣ੍ਣਾਨੰ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਦੇਸੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੇ।
ਮਿਲਕ੍ਖਦੇਸੋ ਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਮਜ੍ਝਭੂਮਿ ਤਤੋ ਪਰੰ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੧.੭]॥

ਅਰਿਯਾਚਾਰਭੂਮਿਤ੍ਤਾ ਮਜ੍ਝੇ ਚ ਸੋ ਦੇਸੋ ਚੇਤਿ **ਮਜ੍ਝਦੇਸੋ**, ਨਵਯੋਜਨਸਤਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੋ।

੧੮੭. **ਸਲਿਲਪ੍ਪਾਯੋ** ਬਹੂਦਕੋ ਦੇਸੋ ਅਨੂਪੋ ਨਾਮ, ਅਨੁਗਤਾ ਆਪਾ ਅਤ੍ਰਾਤਿ **ਅਨੂਪੋ**, **ਆਪਸ੍ਸ** ਆਦਿਨੋ **ਉ**ਤ੍ਤੰ, ਪਰਲੋਪੋ ਵਾ। **ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਛੋ, **ਕਚ੍ਛੰ**। ਅਨੂਪਦੇਸੋ ਚ। ਅਭਿਨਵੋਗ੍ਗਮਨੇਨ ਤਿਣੇਨ ਲਕ੍ਖਿਤੇ ਹਰਿਤੇ ਦੇਸੇ ਸਦ੍ਦਲੋ, **ਦਲ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਭਾਵੇ ਅ। ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਦਲੋ ਯਤ੍ਥ **ਸਦ੍ਦਲੋ**।

੧੮੮. ਨਦਿਯਾ ਆਭਤੇਨ ਅਮ੍ਬੁਨਾ ਉਦਕੇਨ ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਨਦਜਮ੍ਬੁਜੀਵਨੋ** ਦੇਸੋ ਨਦੀ ਮਾਤਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਨਦੀਮਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਮ੍ਹਿ ਕੋ। ਵੁਟ੍ਠਿਯਾ ਵਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤਿ ਸਸ੍ਸਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਵੁਟ੍ਠਿਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਸਸ੍ਸਕੋ** ਦੇਸੋ ਦੇਵੋ ਮਾਤਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ

ਦੇਵਮਾਤਿਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਮ੍ਪਿਯੇਵ ਕੋ, **ਦੇਵ**ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਵੁਟ੍ਠਿਮਾਹ।

੧੮੯. **ਅਨੁਪਾਦਯੋ ਦੇਵਮਾਤਿਕਾ**ਨ੍ਤਾ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ। **ਚਨ੍ਦਸੂਰਾਦੋ** ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਾਦਿਮ੍ਹਿ **ਸਸ੍ਸਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ **ਈਰਿਤੋ** ਕਥਿਤੋ। ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਰਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਸ੍ਸਤਿਯੋ, ਸਰ** ਗਤਿਯਂ, **ਸਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਸੋ**,ਤਿ।

ਰਠ ਗਤਿਯਂ, ਰਠਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਗਰਾਦਯੋਤਿ **ਰਟ੍ਠਂ,** ਤੋ। ਨਾਗਰੇਹਿ ਵਿਜਿਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਵਿਜਿਤਂ।** ਆਲ਼ਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਯੋ ਸੇਤੁ, ਸੋ **ਪੁਰਿਸੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਤੁ। **ਅਲ** ਭੂਸਨੇ, ਇ, **ਆਲ਼ਿ,** ਤਸ੍ਸਂ ਆਲ਼ਿਯਂ।

ਨਗਰਪਬ੍ਬਤਾਦਿਨੋ **ਉਪਾਨ੍ਤਭੂ** ਸਮੀਪਭੂਮਿ **ਪਰਿਸਰੋ** ਪਰਿਤੋ ਸਰਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਰਾਤਿ, ਣੋ।

ਤਿਕਂ ਵਜੇ। ਗਾਵੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਰਾਤਿ **ਗੋਟ੍ਠਂ। ਕੁਲ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਗਾਵੋ ਕੁਲਨ੍ਤ੍ਯੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਗੋਕੁਲਂ,** ਗੁਨ੍ਨਂ ਕੁਲਂ ਘਰਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਗੋਕੁਲਂ। ਵਜ** ਗਤਿਯਂ, ਵਜਨ੍ਤਿ ਯਂ ਗਾਵੋ ਨਿਵਾਸਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ **ਵਜੋ।** ਗੋਟ੍ਠਾਨਕਂ, ਗੋਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਪਿ ਵਜਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

੧੯੦. ਸਿਲੋਕੇਨ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਪਥਿਕੇਹਿ ਮਜ੍ਜਤੇ ਨਿਟ੍ਠਿਣੰ ਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਮਗ੍ਗੋ, ਮਜ੍ਜ** ਸੁਦ੍ਧਿਯਂ, ਣੋ, **ਜਸ੍ਸ ਗਤ੍ਤਂ,** ਪਥਿਕੇਹਿ ਮਗ੍ਗੀਯਤੇਤਿ ਵਾ **ਮਗ੍ਗੋ, ਮਗ੍ਗ** ਅਨ੍ਵੇਸਨੇ, ਮਂ ਸਿਵਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਮਗ੍ਗੋ,** ''ਮੋ ਸਿਵੇ ਪਰਿਸਾਯਞ੍ਚੇ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ,** ਸਿਵਂ ਗਮਨਂ ਕਰੋਤੀਤਯੇਤ੍ਥੋ, ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਮੇਤਂ। **ਪਥਿ** ਗਤਿਯਂ, ਚੁਰਾਦਿ, **ਨਾ**ਗਮੋ। ਪਨ੍ਥਯਨ੍ਤਿ ਯਨ੍ਤਯਨੇਨਾਤਿ **ਪਨ੍ਥੋ,** ਅ, ਕਾਰਿਤਲੋਪੋ। ਪਥਤਿ ਯਾਤਜਨੇਨਾਤਿ **ਪਥੋ। ਅਦ** ਗਮਨੇ, ਅਦਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸਾ **ਅਦ੍ਧਾ,** ਧੋ, ਅਦ੍ਧਾ ਮਗ੍ਗੋ, **ਅਦ੍ਧਾ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਕਾਲੇਪਿ, ਸਮਭਾਗਤ੍ਥਵਚਨੇ ਤੁ ਅਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਦ੍ਧ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਮਨਪੁਂਸਕਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗੋ, **ਰਾਜਾ**ਦਿਤ੍ਤੇ ਅਦ੍ਧਾ, **ਅਰਾਜਾ**ਦਿਤ੍ਤੇ ਅਦ੍ਧਂ। **ਅਵ੍ਜ** ਗਤਿਯਂ, ਅਸੋ। **ਵਜ** ਗਤਿਯਂ, ਉਮੋ, **ਜਸ੍ਸ ਟੋ। ਪਦ** ਗਤਿਯਂ, ਅ, **ਦਸ੍ਸ ਜੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਪਜ੍ਜੋ। ਅਯ** ਗਤਿਯਂ, ਯੁ, **ਪਦ** ਗਤਿਯਂ, ਅਵੋ, ਨਦਾਦਿ। **ਵਤ੍ਤ** ਵਤ੍ਤਨੇ, ਵਤ੍ਤਨਂ ਗਮਨਾਦਿ, ਅਨਿ, ਨਦਾਦਿ, **ਵਤ੍ਤਨੀ।** ਕਨ੍ਤਨਦਣ੍ਡਕੇ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਂ। ਪਥਿਕੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਹਞ੍ਞਤੇਤਿ **ਪਦ੍ਧਤਿ। ਪਾਦ**ਸਦ੍ਦਸਮਾਨਤ੍ਥੇਨ **ਪਦ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਯਤਪ੍ਪਯੋਗਤੋ ਵੁਤ੍ਤਿਨਾ ਸਿਦ੍ਧੋ, **ਪਦ**ਸਦ੍ਦੂਪਪਦੋ **ਹਨ**ਧਾਤੁ,ਤਿ, **ਹਨਸ੍ਸ ਧੋ, ਅ**ਲੋਪੋ। **ਪਦ੍ਧਤਿ**ਸਹਚਰਣਤੋ **ਵਤ੍ਤਨੀ,** ਤਂਸਹਚਰਣਤੋ **ਪਦਵੀ** ਚ ਇਤ੍ਥਿਯਂ।

੧੯੧-੧੯੨. **ਤਬ੍ਭੇਦਾ** ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾ **ਜਙ੍ਘਮਗ੍ਗਾ**ਦਯੋ **ਅਪਥ**ਨ੍ਤਾ। ਜਙ੍ਘਾਹਿ ਗਤੋ ਮਗ੍ਗੋ **ਜਙ੍ਘਮਗ੍ਗੋ।** ਸਕਟੇਹਿ ਗਤੋ ਮਗ੍ਗੋ **ਸਕਟਮਗ੍ਗੋ। ਤੇ** ਜਙ੍ਘਮਗ੍ਗਸਕਟਮਗ੍ਗਾ ਮਹਾਮਗ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਤੇਥਾ''ਤਿ **ਅਥ**ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ''ਤੇ ਚਾ''ਤਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ''ਮਤਾਦ੍ਧਨੀ''ਤਿ ਪਾਠੇ ਪਨ ਸਤਿ ''ਤੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਯੇਵ, ਤਦਾ ਏਕਪਦਿਕੇ ਅਦ੍ਧਨਿ ਮਗ੍ਗੇ ਏਕਪਦੀ ਮਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਗਚ੍ਛਤਂ ਏਕੋ ਅਸਹਾਯੋ ਪਾਦੋ ਯਸ੍ਸਂ, ਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਯਮਕੋਤਿ **ਏਕਪਦੀ,** ਸਮਾਸਨ੍ਤੇ ਨਿਚ੍ਚਮੀਪਚ੍ਚਯੋ, **ਕ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਏਕਪਦਿਕੋ, ਈ**ਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ।

ਚੋਰਕਣ੍ਟਕਾਦਿਦੋਸੇ ਦੁਗ੍ਗਮੇ ਪਥੇ ਕਨ੍ਤਾਰੋ, **ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇ,** ਕੇਨ ਪਾਨੀਯੇਨ ਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਯਨ੍ਤਿ **ਕਨ੍ਤਾਰੋ, ਤਰ** ਤਰਣੇ, ਚੋਰਕਨ੍ਤਾਰਾਦੀਸੁ ਪਨਾਯਂ ਰੂਲ਼੍ਹਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਥ ਵਾ **ਕਤਿ** ਛੇਦਨੇ, ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਤ੍ਤਾ ਕਨ੍ਤਤਿ ਨਿਚ੍ਚਗਮਨਾਗਮਨਮੇਤ੍ਥਾਤਿ ਕਨ੍ਤਾਰੋ, ਆਰੋ, **ਨਾ**ਗਮੋ ਚ। ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤ੍ਯੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਮੋ।**

੧੯੩. ਦ੍ਵਯਂ **ਪਟਿਮਗ੍ਗੇ।** ਪਟਿ ਅਭਿਮੁਖੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਪਥੋ ਚ **ਪਟਿਮਗ੍ਗੋ, ਪਟਿਪਥੋ** ਚ। **ਦੀਘਮਦ੍ਧਜਸਂ** ਅਤਿਦੂਰੋ ਮਗ੍ਗੋ ਅਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਅਯਨਂ **ਅਦ੍ਧਾਨਂ,** ਅਚ੍ਚਾਯਤੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਯਥਾ ''ਪਦਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ, **ਯ**ਲੋਪੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਸਤ੍ਥੇਦ੍ਧਨਿ। ਸੋਭਨੋ ਪਥੋ, ਪਨ੍ਥੋ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਪਥਭਾਵਤੋ ਅਪੇਤਂ **ਉਪ੍ਪਥਂ, ਅਪਥਞ੍ਚ,** ਅਬ੍ਯਯੀਭਾਵਸਮਾਸੋ, **ਅ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਰ ਨਿਪਾਤੋ।

੧੯੪-੧੯੬. ਪਰਮਾਣੂਨਂ ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਏਕੋ ਅਣੂ ਨਾਮ, ਅਣੁਤੋਪਿ ਅਣੁਤਰਤ੍ਤਾ ਪਰਮੋ ਅਣੂ, ਅਣੂਤੋ ਵਾ ਪਰਮੋਤਿ **ਪਰਮਾਣੂ, ਅਣ** ਸਦ੍ਦੇ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ, ਉ। **ਤੇ** ਅਣਵੋ ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਤਜ੍ਜਾਰੀ ਨਾਮ, ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਮਲੀਨਕਰਣਵਸੇਨ ਜਰਾਪੇਤੀਤਿ **ਤਜ੍ਜਾਰੀ, ਜਰ** ਜੀਰਣੇ, **ਜਰ** ਵਯੋਹਾਨਿਮ੍ਹਿ ਵਾ, ਅ, ਨਦਾਦਿ। **ਤਾਪਿ** ਤਜ੍ਜਾਰਿਯੋ ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਰਥਰੇਣੂ ਨਾਮ, ਰਥਾਨਂ ਸਞ੍ਚਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਰੇਣੂ **ਰਥਰੇਣੂ। ਤੇ** ਰਥਰੇਣਵੋ ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਲਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮ। **ਲਕ੍ਖ ਦ**ਸ੍ਸਨੇ, ਪਕਤਿਚਕ੍ਖੁਨਾਪਿ ਲਕ੍ਖਜਤੇਤਿ **ਲਿਕ੍ਖਾ,** ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ।

ਤਾ ਲਿਕ੍ਖਾ ਸਤ੍ਤ ਊਕਾ ਨਾਮ, **ਊਕਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਿਰੋਵਤ੍ਥੁਕਿਮਿ, ਤਪ੍ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ **ਊਕਾ। ਤਾ** ਸਤ੍ਤ ਊਕਾ ਧਞ੍ਞਮਾਸੋ ਨਾਮ, ਧਞ੍ਞੋ ਵੀਹਿਯੇਵ ਪਰਿਮਾਣਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਮਾਸੋ ਚਾਤਿ **ਧਞ੍ਞਮਾਸੋ, ਮਸਿ** ਪਰਿਮਾਣੇ। **ਤੇ** ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਮਾਸਾ ਅਙ੍ਗੁਲਂ ਨਾਮ, **ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਉਲੋ, **ਅਙ੍ਗੁਲਂ,** ਪਮਾਣਂ, **ਉਲਿ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਅਙ੍ਗੁਲਿ,** ਕਰਸਾਖਾ। **ਅਮੁਦ੍ਦਵਿਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਅਦੁਂ ਦ੍ਵਾਦਸਙ੍ਗੁਲਂ ਵਿਦਤ੍ਥਿ ਨਾਮ, ਕਣਿਟ੍ਠਸਹਿਤੇਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੀਯਤੇ, ਵਿਧੀਯਤੇਤਿ ਵਾ **ਵਿਦਤ੍ਥਿ,** ਵਿਪੁਬ੍ਬੋ **ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ। **ਧਾ** ਧਾਰਣੇ, ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਪਕ੍ਖੇ ਤਸ੍ਸ **ਥੋ, ਨ**ਸ੍ਸ **ਤੋ,** ਤਸ੍ਸ **ਦੋ।** ਪਚ੍ਛਿਮੇ **ਧ**ਸ੍ਸ **ਦੋ,** ਤਸ੍ਸ **ਥੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਭਾਵੋ ਚ। **ਤਾ** ਦ੍ਵੇ ਵਿਦਤ੍ਥੀ ਰਤਨਂ ਸਿਯੁਂ, **ਰਮੁ** ਕੀਲ਼ਾਯਂ, ਤਨੋ, **ਮਲੋਪੋ। ਤਾਨਿ** ਸਤ੍ਤੇਵ ਰਤਨਾਨਿ **ਯਟ੍ਠਿ** ਨਾਮ, **ਯਤ** ਪਯਤਨੇ,ਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਠੇ,** ਤਸ੍ਸ **ਟੋ। ਤਾ** ਵੀਸਤਿ ਯਟ੍ਠਿਯੋ **ਉਸਭਂ** ਨਾਮ, **ਉਸ** ਦਾਹੇ, ਅਭੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਉਸਭਨਦਨ੍ਤਰਂ ਉਸਭਂ। ਉਸਭਾਨਂ ਅਸੀਤਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਗਾਵੁਤਂ ਨਾਮ, ਗਵਂ, ਗਵੇਹਿ ਵਾ ਯੁਤਂ **ਗਾਵੁਤਂ। ਯੁਜ** ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ, ਗੋਨਦਨ੍ਤਰੇਹਿ ਗਹਿਤਪ੍ਪਮਾਣਸਮਾਧਾਨਨ੍ਤੁਜਤ੍ਥੋ, ਤਂ ਚਤੁਗਾਵੁਤਂ **ਯੋਜਨਂ** ਨਾਮ, **ਯੁਜ** ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ, ਯੁ, ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਯੋਜਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਚਤੁਗਾਵੁਤੇਹਿ ਸਮਾਧਾਨਨ੍ਤੁਜਤ੍ਥੋ।

੧੯੭. ਆਰੋਪਿਤਾਨਂ ਆਚਰਿਯਧਨੂਨਂ ਪਞ੍ਚਸਤਂ ਕੋਸੋ ਨਾਮ, ਅਨਾਰੋਪਿਤਾਨਨ੍ਤੁਜਪਰੇ। **ਕੁਸ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ, ਣੋ, ਕੁਸਨਂ ਅਵ੍ਹਾਨਂ ਕੋਸੋ, ਇਧ ਪਨ ਕੋਸਪ੍ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ **ਕੋਸੋ,** ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਕਰਪ੍ਪਮਾਣੋ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ –

> ''ਚਤੁਕ੍ਕਾਧਿਵੀਸਤਿਯਾ , ਅਙ੍ਗੁਲੇਹਿ ਕਰੋ ਭਵੇ।
> ਖਜਾਤਮਟ੍ਠਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਕੋਸਮਾਨਂ ਵਿਭਾਵਿਨਾ''ਤਜੁਤ੍ਤਂ॥

ਚਤੁਰਮ੍ਬਣਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰਮ੍ਬਣਵੀਹਿਬੀਜਜਾਤਰੋਪਨਯੋਗਜੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ ਕਰੀਸਂ ਨਾਮ, ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਸਨਰੋਪਨਾਦਿਕਨ੍ਤਿ **ਕਰੀਸਂ,** ਈਸੋ। ਚਤੁਰਮ੍ਬਣਬੀਜਜਾਤਾਨਿ ਰੋਪੇਨ੍ਤੁਜੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਚਤੁਰਮ੍ਬਣਂ,** ਅਮ੍ਬਣਂ ਏਕਾਦਸਦੋਣਮਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ''ਚਤੁਰਮ੍ਬਣਂ ਚਤੁਯਟ੍ਠਿਕਂ ਠਾਨਂ ਕਰੀਸਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਕਰੀਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਨਂ ਪਰਿਯਾਯਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਮਾਣਤੋ ਹਤ੍ਥਾਨਮਟ੍ਠਵੀਸਪ੍ਪਮਾਣਂ ਠਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਨਾਮ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਨ੍ਤੋਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਜਾਤਂ, ਨ ਬਹਿਕੋਟ੍ਠਾਸੇਤਿ **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ।** ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਯੋ ਯੋ ਠਿਤੋ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ ਠਾਨਂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਠਾਨਂ ਨਾਮ। **ਭੂਮਜਾ**ਦਿਤ੍ਤਾ **ਭੂਮਿਵਗ੍ਗੋ,** ਅਥ ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਭੂਮਿਯੇਵ ਪਧਾਨਂ, ਪਧਾਨੇਨ ਚ ਬਜਪ੍ਪਦੇਸੋ ਭਵਤੀਤਿ ਭੂਮਿਵਗ੍ਗਬਜਪ੍ਪਦੇਸੋ।

ਭੂਮਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਪੁਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੮. ਛਕ੍ਕਂ ਨਗਰੇ।

> ''ਪਟ੍ਟਨਞ੍ਚ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਨਗਰਂ ਪੁਟਭੇਦਨਂ।
> ਥਿਯੋ ਪੂ ਨਗਰੀ ਪੂਰਿਯੋ, ਠਾਨੀਯਂ ਕਬ੍ਬਟਂ ਪੁਟ''ਨ੍ਤਿ॥

ਹਿ ਸਿਲੋਕਪਰਿਯਾਯੇਸੁ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ।**

‘‘ਵਿਚਿਤ੍ਤਦੇਵਾਯਤਨਂ , ਪਾਸਾਦਾਪਣਮਨ੍ਦਿਰਂ।
ਨਗਰਂ ਦਸ੍ਸਯੇ ਵਿਦ੍ਵਾ, ਰਾਜਮਗ੍ਗੋਪਸੋਭਿਤ’’ਨ੍ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧.੨.੧]॥ –

ਨਗਰਲਕ੍ਖਣਂ। **ਪੁ** ਪਾਲਨੇ, **ਪੁਰ** ਪਾਲਨੇਤਿ ਚ, ਪੁਨਾਤਿ ਪੁਰੇਤਿ ਚ ਰਕ੍ਖਤਿ ਪਰਚਕ੍ਕਾ ਦੁਗ੍ਗਤਾਯਾਤਿ **ਪੁਰਂ,** ਰੋ, ਅ ਚ, **ਪੁਰ** ਅਗ੍ਗਗਮਨੇਤਿਪਿ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋ। ਨਗਾ ਪਾਸਾਦਾਦਯੋ ਅਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿ **ਨਗਰਂ,** ਰੋ। ਵਾਕਾਰੇਨ **ਨਗਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ [ਨਗਰਿਯੋ ਵਾ ਪਤ੍ਤਨਂ (ਅਮਰ ੧.੨.੧) ਪਕ੍ਖੇ ਪਤ੍ਤਨਸਾਹਚਰਿਯਾ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਂ। (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧.੨.੧)], **ਪੁਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਾਪੀਤਜਾਚਰਿਯਾ। ਅਕੁਤੋਭਯਤ੍ਤਾ ਠਾਨਾਯ ਹਿਤਂ **ਠਾਨੀਯਂ,** ਈਯੋ। ਪਣਿਕਾਨਂ ਪੁਟਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਰਾਤਿ **ਪੁਟਭੇਦਨਂ।**

ਨਿਚ੍ਚਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਥਿਯ”**ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ। ਰਾਜਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਰਾਜਠਾਨੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਨਿਚ੍ਚਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ‘‘ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਨਗਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕੁਸਵਤੀਰਾਜਠਾਨੀਪਮੁਖਾਨੀ’’ਤਜਾਦੀਸੁ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੬੩]। ਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਆ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਰਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਖਨ੍ਧਾਵਾਰੋ,** ਪਤ੍ਥਨਤ੍ਥੇ **ਵਰ**ਧਾਤੁ **ਆ**ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। ਪਞ੍ਚਕਂ ਨਗਰੇ, ‘‘ਖਨ੍ਧਾਵਾਰੋ’’ਤਿ ਪਨ ਏਕਮੇਵ ਅਚਿਰਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮਂ।

੧੯੯. ਮੂਲਪੁਰਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮੂਲਪੁਰਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਂ ਪੁਰਮਤ੍ਥਿ ਯੋਜਨਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਪਾਕਾਰਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਮੂਲਪੁਰਸ੍ਸ ਤਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਸ੍ਸ ਸਾਖਾਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਸਾਖਾਨਗਰਂ** ਨਾਮ।

੨੦੦-੨੦੧. ਸਾਦ੍ਧਪਜ੍ਜਦ੍ਵਯੇਨ ਮੂਲਪੁਰਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਵਾਨਰਸੀਸਂ, ਤਂਸਣ੍ਠਾਨੋ ਵਾ ਪਾਸਾਣੋ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ‘‘ਵਾਨਰਸੀਸ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਸ੍ਸ **ਬ**ਤ੍ਤਂ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯਂ, ਦੀਘਂ, **ਣ**ਤ੍ਤਂ, **ਸ**ਸ੍ਸ ਲੋਪਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ **“ਬਾਰਾਣਸੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਸਾਵਤ੍ਥਿ,** ਸਬ੍ਬਂ ਧਨਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ **ਸਾਵਤ੍ਥਿ** [ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੪], **ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਾਵੋ,** ਧਨਵਾਚਕੋ **ਅਤ੍ਥ**ਸਦ੍ਦੋ, ਇ। ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਿਸਾਲੀਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਵੇਸਾਲੀ,** ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਤ੍ਥੇ ਈ। **ਮਥਿ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਇਲੋ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ, **ਮਿਥਿਲਾ।** ਅਲਂ ਭੂਸਨਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਆਲ਼ਵੀ,** ਵੀ, ਲ਼ਤ੍ਤਞ੍ਚ। **ਕੁਸ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ, ‘‘ਖਾਦਥ ਪਿਵਥਾ’’ਤਜਾਦੀਹਿ ਦਸਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਕੋਸਮ੍ਬੀ,** ਬੋ, ਨਦਾਦਿ, ਕੁਸਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਵਨ੍ਤਤਾਯ ਵਾ **ਕੋਸਮ੍ਬੀ,** ਕੁਸਮ੍ਬਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਅਸ੍ਸਮਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਾਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ [ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੧.੧੪; ੨.੨੮੪]। ਉਗ੍ਗਂ ਰਿਪੁਂ ਜਯਤਿ ਯਤ੍ਥ, ਸਾ **ਉਜ੍ਜੇਨੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ। **ਤਕ੍ਕ** ਊਹੇ, ਊਹੋ ਊਨਪੂਰਣਂ, ਤਕ੍ਕਨਂ ਤਕ੍ਕੋ, ਸੋ ਸੀਲਂ ਸਭਾਵੋ ਯਤ੍ਥ ਸਾ **ਤਕ੍ਕਸੀਲਾ,** ਯੋ ਹਿ ਪੁਰਿਸਕਾਰੇਨ ਊਨੋ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਮੂਨਂ ਪੂਰੇਤੀਤਿ। **ਚਮ** ਅਦਨੇ, ਪੋ, **ਚਮ੍ਪਾ।** ਸਾਨਂ ਧਨਾਨਂ ਆਕਰਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਾਕਰੋ, ਸੋ ਏਵ **ਸਾਗਲਂ।** ਸਂਸੁਮਾਰਸਣ੍ਠਾਨੋ ਗਿਰਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਂਸੁਮਾਰਗਿਰਂ,** ਸਂਸੁਮਾਰੋ ਗਾਯਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਮਾਪਿਤਕਾਲੇਤਿ ਵਾ **ਸਂਸੁਮਾਰਗਿਰਂ, ਗੇ** ਸਦ੍ਦੇ, ਇਰੋ। ਰਾਜੂਨਮੇਵ ਆਧਿਪਚ੍ਚਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਰਾਜਗਹਂ।** ਆਦਿਕਾਲੇ ਕਪਿਲਨਾਮਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁ,** ਪੁਮਨਪੁਂਸਕੇ।

ਸਾਕੋ ਰਾਜੂਨਂ ਯੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਾਕੇਤਂ,** ‘‘ਸਾਕੋ ਸਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ ਭੂਪਾਲੇ, ਦੁਮਦੀਪਨ੍ਤਰੇਸੁ ਚੇ’’ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।** ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਥੇ ਇਤੋ, ਸਾਕੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ, ਦੁਮੋ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਆਦਿਕਾਲੇ ਸਞ੍ਜਾਤੋਤਿ ਵਾ **ਸਾਕੇਤਂ।** ਇਨ੍ਦਂ ਪਰਮਿਸ੍ਸਰਿਯਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਇਨ੍ਦਪਤ੍ਤਂ,** ਇਨ੍ਦੋ ਵਾ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ, ਸੋ ਪਤ੍ਤੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਇਨ੍ਦਪਤ੍ਤਂ।** ਉਕ੍ਕਂ ਧਾਰਯਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਮਾਪਿਤਕਾਲੇਤਿ **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾ,** ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ। ਯਸ੍ਸ ਮਾਪਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਟਲੀਨਾਮਕੋ ਏਕੋ ਤਰੁਣਰੁਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਂ **ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਕਂ,** ਅਥ ਵਾ ਪਟਲਿ ਨਾਮ ਏਕੋ ਗਾਮਣੀ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤ੍ਥ ਵਸਤਿਆਦਿਕਾਲੇਤਿ **ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਕਂ।** ਚੇਤਿਯਰਟ੍ਠੇ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ **ਚੇਤੁਤ੍ਤਰਂ,** ‘‘ਜੇਤੁਤ੍ਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੇ ਪਨ ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, ਵੇਰਿਜਯਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਜੇਤਞ੍ਚ ਤਂ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰਞ੍ਚੇਤਿ ਵਾ **ਜੇਤੁਤ੍ਤਰਂ।** ਯਸ੍ਸ ਮਾਪਿਤਕਾਲੇ ਦੀਪੋ ਦਿਪ੍ਪਤਿ, ਤਂ **ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਂ, ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਸਮ੍ਮਾ ਕਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਂ, ਕਸ** ਵਿਲੇਖਨੇ, ਯਸ੍ਸ ਮਾਪਿਤਕਾਲੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮੋਲੋਕੇਨ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕੁਸਹਤ੍ਥਂ ਨਰਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਮਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਕੁਸਿਨਾਰਂ। ਆਦਿ**ਨਾ ਮਥੁਰ [ਮਧੁਰ, ਮਾਧੁਰ (ਕ॰)] ਪਾਸਾਣਪੁਰਸੋਣਿਕਾਦਯੋਪਜਨੇਕਪੁਰਵਿਸੇਸਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ।

੨੦੨. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਾਮਮਗ੍ਗੋ। ਰਥਸ੍ਸ ਹਿਤਾ **ਰਚ੍ਛਾ**, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦਿ। ਵਿਸਯਨ੍ਤੇ ਪਕਾਸਯਨ੍ਤੇ ਵਿਕ੍ਕਯੇਨ ਦਬ੍ਬਾਨਿ ਯਸ੍ਸਂ, ਸਾ **ਵਿਸਿਖਾ**, **ਵਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਸਿ** ਸੇਵਾਯਂ, ਖੋ, ਵਿਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਵਿਸਿਖਾ**, **ਵਿਸ** ਪਵੇਸਨੇ, ਖੋ। ਰਥਸ੍ਸ ਹਿਤਾ **ਰਥਿਕਾ**, ਇਕੋ। **ਵੀ** ਗਮਨੇ, ਥਿ, **ਵੀਥਿ**।

ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਾ ਰਚ੍ਛਨ੍ਤਰੇਨ ਮਜ੍ਝੇ ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਾ ਰਚ੍ਛਾ ਬ੍ਯੂਹੋ ਨਾਮ। ਬ੍ਯੂਹੇਤਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ ਜਨੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਮਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨਾਤਿ **ਬ੍ਯੂਹੋ**, **ਊਹ** ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨੇ **ਵਿ**ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਨ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਤੇ ਰਚ੍ਛਨ੍ਤਰੇਨਾਤਿ **ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧੋ**, **ਵਿਧ** ਸਮ੍ਪਹਾਰੇ, ਅ। ਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਾ ਰਚ੍ਛਨ੍ਤਰੇਨ ਰਚ੍ਛਾ **ਪਥੋ**, **ਅਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਥ** ਗਮਨੇ, ਪਥੋ। **ਅਦ** ਗਮਨੇ,ਤਿ, ਅਦ੍ਧਿ।

੨੦੩. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਚਚ੍ਚਰੇ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਥਾਨਂ ਸਮਾਹਾਰੋ **ਚਤੁਕ੍ਕਂ**, **ਚਰ** ਗਤਿਭਕ੍ਖਨੇਸੁ, ਚਰੋ, **ਰਸ੍ਸ ਚੋ**, **ਚਚ੍ਚਰਂ**, ਅਙ੍ਗਣਵਾਚਕੋ ਚਾਯਂ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਸਨ੍ਧਿ **ਮਗ੍ਗਸਨ੍ਧਿ**। **ਸਿਙ੍ਘ** ਘਾਯਨੇ, ਆਟਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਪ੍ਪਸ੍ਸੋਪਰਿ ਇਟ੍ਠਕਾਦਿਰਚਿਤੇ ਵੇਠਨੇ। **ਵਪ੍ਪਂ** ਨਾਮ ਦੁਗ੍ਗਨਗਰੇ ਪਰਿਖਾਮਤ੍ਤਿਕਂ ਕੂਟਂ [ਕੁਟਿਂ (ਕ॰)] ਕਤ੍ਵਾ ਗੋਹਿ, ਹਤ੍ਥੀਹਿ ਚ ਵਿਮਦ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਿਂਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਾਕਾਰਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲਂ, ਤਥਾ ਹਤ੍ਥਸਤਂ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਨਾ ਵਪ੍ਪਂ ਕਾਰਯੇ, ਤਸ੍ਸੋਪਰਿ ਪਾਕਾਰਨ੍ਤਿ, ਪਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਤਿ **ਪਾਕਾਰੋ**, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਕਰੀਯਤੇਤਿ ਵਾ **ਪਾਕਾਰੋ**, ਅਕਤ੍ਤੁਰਿ ਚ ਕਾਰਕੇ ਸਞ੍ਞਾਯਂ ਣੋ, ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ। ਵੁ ਸਂਵਰਣੇ, ਵੁਣੋਤੀਤਿ **ਵਰਣੋ**, ਯੁ, ਰਾਗਮੋ ਚ। ''ਸਾਲੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਕਾਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਰਾਜਭਵਨਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਸਬ੍ਬਗੇਹਾਨਂ ਵਿਸੇਸੇਨ ਪਕਾਸਨਤੋ **ਉਦ੍ਦਾਪੋ**, **ਦੀਪ** ਪਕਾਸਨੇ, ਈਸ੍ਸਾਕਾਰੋ। ਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਤਿ **ਉਪਕਾਰਿਕਾ**, ਣ੍ਵੁ। ਕੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਥੀਕਤਾਕਾਰਪਰੇ ਪੁਬ੍ਬੋ **ਅ**ਕਾਰੋ ਦੀਘਂ [ਕਾਤਨ੍ਤ ੨.੨.੬੫], **ਅਕਾਦੇਸੋ**ਪਿ ਹਿ ''ਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ''ਦਤ੍ਤੋ''ਤਿ। **ਕ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਵਾ।

੨੦੪. ਦ੍ਵਯਂ ਗੇਹਾਦਿਨੋ ਮਤ੍ਤਿਕੇਟ੍ਠਕਾਦਿਮਯਭਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਕੁਟਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ **ਕੁਟ੍ਟਂ**। **ਭਿਦਿ** ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣੇ,ਤਿ, **ਭਿਤ੍ਤਿ**। ਗੁਨ੍ਨਂ ਵਾਚਾਨਂ ਪੁਰਂ **ਗੋਪੁਰਂ**। ਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇ ਕਤੋ ਕੋਟ੍ਠਕੋ **ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੋ**, **ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਠਕੋ, **ਕੋਟ੍ਠਕੋ**ਤਿ ਗੇਹਵਿਸੇਸੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਇਨ੍ਦਖੀਲੇ। **ਇਸ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, **ਏਸ** ਗਵੇਸਨੇ ਵਾ, ਇਕੋ। ਇਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਖੀਲੋ ਕਣ੍ਟਕੋ **ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ**। ਦ੍ਵਯਂ ਦ੍ਵਾਰਪਸ੍ਸੋਪਸਾਲਾਯਂ'ਹਮਜਾਦਿਪਿਟ੍ਠੇ ਚ ਵਾਤਕੁਟਿਕਾਯਂ। **ਅਡ੍ਡ** ਅਤਿਕ੍ਕਮਹਿਂਸਾਸੁ, ਅ। **ਆਲਕ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਅਟ੍ਟਾਲਕੋ**।

੨੦੫. ਉਪਰਿ ਮਾਲਾਦਿਯੁਤ੍ਤਂ ਸੋਭਨਥਮ੍ਭਦ੍ਵਯਮੁਭਯਤੋ ਨਿਖਨਿਤ੍ਵਾ ਯਂ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਂ ਕਪ੍ਪੀਯਤੇ, ਤਂ ਤੋਰਣਂ। **ਤੁਰ** ਵਾਰਣੇ, ਯੁ, ਥਵਨ੍ਤਾ ਵਾ ਰਣਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਥਾਤਿ **ਤੋਰਣਂ**, **ਤੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ। **ਰਣ** ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ। ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਬਹਿ **ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਂ**। ਪਰਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਖਞ੍ਞਤੇਤਿ **ਪਰਿਖਾ**। ਦੀਘਭਾਵੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ **ਦੀਘਿਕਾ**।

੨੦੬-੨੦੭. **ਸਦ੍ਮ**ਨ੍ਤਂ ਗੇਹੇ। **ਮਨ੍ਦ** ਮੋਦਨਥੁਤਿਜਲ਼ਤ੍ਤੇਸੁ, ਮਨ੍ਦਨ੍ਤੇ ਯਤ੍ਥਾਤਿ **ਮਨ੍ਦਿਰਂ**, ਇਰੋ। ਸੀਦਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਦਨਂ**, ਯੁ। **ਸਦ** ਵਿਸਰਣਗਤ੍ਯਾਵਸਾਨੇਸੁ। ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਗਾ, ਥਮ੍ਭਾਦਯੋ, ਤੇ ਰਾਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਅਗਾਰਂ**। ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤ੍ਤੇ **ਆਗਾਰਂ**। **ਚਿ** ਚਯੇ, ਨਿਚੀਯਤੇ ਛਾਦੀਯਤੇਤਿ **ਨਿਕਾਯੋ**, **ਯਮ੍ਹਿ ਚਿਸ੍ਸ ਕਾਦੇਸੋ** ਨਿਪਾਤਨਾ। **ਲੀ** ਸਿਲੇਸਨੇ, ਣੋ, **ਨਿਲਯੋ**, **ਆਲਯੋ** ਚ। **ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ, ਆਵਸਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਥਾਤਿ **ਆਵਾਸੋ**, ਣੋ। **ਭੂ** ਸਤ੍ਤਾਯਂ, ਭਵਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਥਾਤਿ **ਭਵਨਂ**। ਵਿਸਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਤਿ **ਵੇਸ੍ਮਂ**, ਮੋ। **ਕਿਤ** ਨਿਵਾਸੇ, ਅਧਿਕਰਣੇ ਯੁ, **ਨਿਕੇਤਨਂ**। ਨਿਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਨਿਵਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਯਤ੍ਰ, ਤਂ **ਨਿਵੇਸਨਂ**। **ਘਰ** ਸੇਚਨੇ, ਘਰਤਿ ਕਿਲੇਸਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਘਰਂ**, ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ **ਵਾ ਘਰਂ**, ਣੋ। **ਗਹਸ੍ਸ ਘਰਾਦੇਸੋ**। ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪੁਰਿਸੇਨ ਆਨੀਤਂ ਧਨਨ੍ਤਿ **ਗਹਂ**। ਅਧਿਕਰਣੇ ਥੋ, **ਆਵਸਥੋ**। **ਸਰ** ਗਤਿਚਿਨ੍ਤਾਹਿਂਸਾਸੁ, ਸਰਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਭਾਸੁਭਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਸਰਤਿ ਵਾ ਸੂਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪਾਦਿਕਨ੍ਤਿ **ਸਰਣਂ**। **ਸਿ** ਸੇਵਾਯਂ, ਣੋ, **ਪਤਿਸ੍ਸਯੋ**। **ਉਚ** ਸਮਵਾਯੇ, **ਓਕਂ**। **ਸਲ**

ਗਮਨੇ, ‘‘ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿਯਵ◌ੋ ਵ◌ਾ’’ਤਿ ਅ, **ਸਾਲਾ, ਸਰ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ **ਲ**ਤ੍ਤਮੇਵ ਵ◌ਿਸੇਸੋ। **ਚਿ** ਚਯੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, **ਚਯੋ। ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਇ। ਵ**ਸ** ਨਿਵ◌ਾਸੇ,ਤਿ। ਉਪਧਸ੍ਸ **ਏਤ੍ਤੇ ਗੇਹਂ। ਸਦ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਉਮੋ, **ਸਦੁਮਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਖਰਹਿਤਦੇਵਕੁਲਸਦਿਸੇ ਯਞ੍ਞਾਯਤਨੇ। **ਚਿਤ** ਪੂਜਾਯਂ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਇਯੋ। **ਯਤ** ਯਤਨੇ, ਆਯਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾਯਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲਕਾਮਾਤਿ **ਆਯਤਨਂ,** ਅਥ ਵ◌ਾ ਆਯਨ੍ਤੀਤਿ ਆਯਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਤਨੋਤੀਤਿ **ਆਯਤਨਂ,** ਫਲਕਾਰਕਨ੍ਤੁਜਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ **ਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਮਾਗਤਾਨਂ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਗਮਨਤ੍ਥੋ। ‘‘ਚੇਤਿਯਾਯਤਨਾਨਿ ਚਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੨੦੮. ਦ੍ਵਯਂ ਦੇਵ◌ਾਨਂ, ਨਰਪਤੀਨਞ੍ਚ ਇਟ੍ਠਕਾਦਿਮਯੇ ਭਵਨੇ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾਪਿ ਸਾਦਿਸਜਾ। ਪਸੀਦਨ੍ਤਿ ਨਯਨਮਨਾਨਜਤ੍ਰਾਤਿ **ਪਾਸਾਦੋ। ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਪੋ, ਦੀਘੋ ਚ, ਦੀਘਵ◌ਿਧਾਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਾ **ਓ**ਤ੍ਤਾਭਾਵ◌ੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਰਾਜਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਧਨੀਨਂ ਬਜਵਹਾਰਕਾਦੀਨਂ ਭਵਨੇ। ਮੁਣ੍ਡੋ ਛਦਨਮੇਤਸ੍ਸ, ਨ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਵ◌ਿਯਾਤਿ **ਮੁਣ੍ਡਚ੍ਛਦੋ,** ਦ੍ਵ◌ਿਤ੍ਤਂ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ, ਯੋ, **ਯਮ੍ਹਿ ਮਿ**ਆਗਮੋ ਚ।

ਦੁਗ੍ਗਪੁਰਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਵ◌ਾ, ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵ◌ਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਦਿਮਯੇ ਗਜਕੁਮ੍ਭਮ੍ਹਿ ਯੋ **ਯੂਪੋ** ਪਾਸਾਦੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ, ਸੋ ਹਤ੍ਥਿਨਖੋ ਨਾਮ, ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸੇਵ ਨਖੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਹਤ੍ਥਿਨਖੋ, ਨਖ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵ◌ਾ ਨਖਸਹਿਤੋ ਪਾਸਾਦੋ ਗਯ੍ਹਤੇ।

੨੦੯. ਸੁਪਣ੍ਣਸ੍ਸ ਗਰੁਲਸ੍ਸ ਵਙ੍ਕੇਨ ਪਕ੍ਖੇਨ ਸਦਿਸਛਦਨਂ ਗੇਹਂ **ਸੁਵਣ੍ਣਵਙ੍ਕਚ੍ਛਦਨਂ। ਵਙ੍ਕ** ਗਮਨੇ। ਏਕਪਸ੍ਸੇਯੇਵ ਛਦਨਤੋ **ਅਙ੍ਢਯੋਗੋ।**

ਏਕੇਨੇਵ ਕੂਟੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਅਨੇਕਕੋਣੋ ਪਤਿਸ੍ਸਯਵ◌ਿਸੇਸੋ ਮਾਲ਼ੋ ਨਾਮ, ਵਟ੍ਟਾਕਾਰੇਨ ਕਤਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਮਾ** ਮਾਨੇ, ਲ਼ੋ, **ਮਾਲ਼ੋ।**

ਚਤੁਰਸ੍ਸੋ ਪਤਿਸ੍ਸਯਵ◌ਿਸੇਸੋ ਪਾਸਾਦੋ ਨਾਮ, ਆਯਤਚਤੁਰਸ੍ਸਪਾਸਾਦੋਤਿ ਕੇਚਿ।

੨੧੦. ਸਨ੍ਤੇਹਿ ਭਾਤਿ ਦਿਬ੍ਬਤੀਤਿ **ਸਭਾਯਂ, ਸਭਾ** ਚ, ਪੁਰਿਮੇ **ਯ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਸਨ੍ਤ**ਸ੍ਸ **ਸਾ**ਦੇਸੋ ਤੂਭਯਤ੍ਰ। ਮਣ੍ਡਾ ਰਵ◌ਿਰਂਸਯੋ, ਤੇ ਪਿਵਤਿ ਨਾਸਯਤੀਤਿ **ਮਣ੍ਡਪੋ,** ਵ◌ਾਸਦ੍ਦੇਨ **ਮਣ੍ਡਪ**ਪਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ, ਜਨਾਨਂ ਆਲਯੋ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਂ **ਜਨਾਲਯੋ।** ਆਸਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਾ ਸਾਲਾ **ਆਸਨਸਾਲਾ।** ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਟਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਕਮੁ** ਪਦਵ◌ਿਕ੍ਖੇਪੇ, ਅਧਿਕਰਣੇ ਯੁ।

੨੧੧. ਜਿਨਸ੍ਸ ਵ◌ਾਸਭੂਤਂ ਭਵਨਂ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿ ਨਾਮ, ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧੇਹਿ ਪਰਿਭਾਵ◌ਿਤਾ ਕੁਟਿ **ਗਨ੍ਧਕੁਟਿ।**

ਤਿਕਂ ਪਾਕਟ੍ਠਾਨੇ। ਰਸਾਨਿ ਸਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਸਂ **ਰਸਵਤੀ,** ਪਚਨਂ ਪਾਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਠਾਨਂ **ਪਾਕਟ੍ਠਾਨਂ।** ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਅਸਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ **ਮਹਾਨਸਂ, ਅਸ** ਭਕ੍ਖਨੇ, ਯੁ, ਵਣ੍ਣਵ◌ਿਪਰਿਯਯੋ।

੨੧੨. ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਾਦਿਸਿਪ੍ਪੀਨਂ ਕਮ੍ਮਸਾਲਾ ਆਵ◌ੇਸਨਂ। ਆਵ◌ਿਸਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਮਿਂ **ਆਵ◌ੇਸਨਂ,** ਯੁ। **ਪਾਨਮਨ੍ਤ੍ਰਿਂ** ਸੁਰਾਪਾਨਤ੍ਥਂ ਕਤਮਨ੍ਤ੍ਰਿਂ ਸੋਣ੍ਡਾ ਨਾਮ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵ◌ਿਚਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਵਤ੍ਥੁਕਾਰਣਾ ਸਬ੍ਬਂ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਂ ਸਨੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸੋਣ੍ਡਾ, **ਸਨ** ਦਾਨੇ, ਤਨਾਦਿ। ਡੋ, ਅਸ੍ਸੋਤ੍ਤਂ, ਵਣ੍ਣਵ◌ਿਕਾਰੋ ਚ, ਤੇਸਂ ਏਸਾ ਵਸਤਿ **ਸੋਣ੍ਡਾ। ਪਾਨ**ਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਾ ਸੁਰਾਸੋਣ੍ਡਾਯੇਵ◌ਿਧ ਗਹਿਤਾ। ਵਚ੍ਚਸ੍ਸ ਗੂਥਸ੍ਸ ਵ◌ਿਸਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵ**ਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਂ।** ਵਚ੍ਚਸ੍ਸ ਵ◌ਿਸਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਾ ਕੁਟਿ ਵ**ਚ੍ਚਕੁਟਿ।** ਮੁਨੀਨਂ ਇਸੀਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਅਸ੍ਸਮੋ ਨਾਮ, ਆ ਕੋਧਂ ਸਮੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਸ੍ਸਮੋ,** ਆ ਭੁਸੋ ਸਮੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਾਗਾਦਯੋਤਿ ਵ◌ਾ **ਅਸ੍ਸਮੋ।**

੨੧੩. ਤਿਕਂ ਪਣਜਵ◌ਿਕ੍ਕਯਸਾਲਾਯਂ। **ਪਣ** ਬਜਵਹਾਰੇ, ਪਣਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਪਣਜਾ, ਵਤ੍ਥਾਦਯੋ, ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ਿਕ੍ਕਿਣਨ੍ਤੀਤਿ ਪਣਜਵ◌ਿਕ੍ਕਯੋ, **ਕੀ** ਦਬ੍ਬਵ◌ਿਨਿਮਯੇ, ਸੋ ਏਵ ਸਾਲਾ ਗੇਹਨ੍ਤਿ **ਪਣਜਵ◌ਿਕ੍ਕਯਸਾਲਾ।** ਆਪਣਯਨ੍ਤੇ ਬਜਵਹਰਨ੍ਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਆਪਣੋ,**

ਣੋ। ਪਣਜਾਨਂ ਵਿਕ੍ਕਯਾਯ ਨੀਯਮਾਨਾਨਂ ਵੀਥਿ ਪਨ੍ਥੋ **ਪਣਜਵੀਥਿਕਾ। ਵਸ** ਅਚ੍ਛਾਦਨੇ, ਤੋ, ਉਦਕਂ ਵਸਿਤਂ ਅਚ੍ਛਾਦਨਂ ਕਤਮਨੇਨਾਤਿ **ਉਦੋਸਿਤੋ,** ਵਸ੍ਸੋਤੁਂ, ਭਣ੍ਡਟ੍ਠਪਨਸ੍ਸ ਸਾਲਾ **ਭਣ੍ਡਸਾਲਾ। ਕਮੁ** ਪਦਵਿਕ੍ਖੇਪੇ, ਚਙ੍ਕਮਤਜਤ੍ਤਾਤਿ **ਚਙ੍ਕਮਨਂ, ਚਙ੍ਕਮੋ** ਚ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ।

੨੧੪. ਜਲਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਜਨ੍ਤਾ, **ਜਲ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਨ੍ਤੋ, ''ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿਯਵੋ ਵਾ''ਤਿ ਅ, ਆ, **ਲਲੋਪੋ**, ਜਨੇਤਜਤ੍ ਅਗ੍ਗਿਨ੍ਤਿ ਵਾ ਜਨ੍ਤਾ, **ਜਨ** ਜਨਨੇ, ਅਨ੍ਤੋ, ਸਾ ਏਵ ਘਰਂ **ਜਨ੍ਤਾਘਰਂ।** ਅਗ੍ਗਿਨੋ ਸਾਲਾ **ਅਗ੍ਗਿਸਾਲਾ। ਪਾ** ਪਿਵਨੇ, ਪਪਿਵਨ੍ਤਜਸ੍ਸਨ੍ਤਿ **ਪਪਾ,** ਆ। ਪਾਨੀਯਟ੍ਠਾ ਸਾਲਾ ਪਾਨੀਯਸਾਲਾ, ਸਾ ਏਵ **ਪਾਨੀਯਸਾਲਿਕਾ।**

ਗਸ ਗਮਨੇ, ਭੋ, **ਸਸ੍ਸ ਬੋ।** ਅਵਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਓਵਰਕੋ,** ਅਰੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਅਸ੍ਸੋਤ੍ਤਵ੍ਵ। ਵਸਨਂ ਵਾਸੋ, ਤਦਤ੍ਥਂ ਅਗਾਰਂ **ਵਾਸਾਗਾਰਂ।** ਸਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਯਨੀ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਸਾ ਏਵ ਗਹਂ **ਸਯਨਿਗ੍ਗਹਂ।**

੨੧੫. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਰਾਜਿਤ੍ਥਾਗਾਰੇ, ਤਦਤ੍ਥਿਯਤੋ [ਤਦਟ੍ਠਿਯਤੋ (ਕ॰)] ਉਪਚਾਰੇਨ ਰਾਜਿਤ੍ਥੀਸੁਪਿ। ਰਾਜਿਤ੍ਥੀਨਮਗਾਰਂ **ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਂ।** ਅਵਰੁਨ੍ਧੀਯਨ੍ਤੇ ਰਾਜਿਤ੍ਥਿਯੋ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਓਰੋਧੋ, ਰੁਧ** ਆਵਰਣੇ। ਸੁਦ੍ਧਾ ਕਾਮਾਪਗਮਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਰਕ੍ਖਕਾ ਅਨ੍ਤੇ ਸਮੀਪੇ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੋ।** ਅਨ੍ਤੇ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪੁਰਂ ਗੇਹਂ **ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਂ,** ਪੁਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਤਿ ਵਾ **ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਂ।** ''ਅਨ੍ਤੋਪੁਰ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

ਰਞ੍ਞਂ ਰਾਜੂਨਂ **ਅਸਬ੍ਬਵਿਸਯਟ੍ਠਾਨਂ** ਸਬ੍ਬੇਹਜਸਾਧਾਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ''ਕਚ੍ਛਨ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿ **ਮਤਂ** ਕਥਿਤਂ, ਯਂ ''ਪਮਦਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪਮਦਵਨਂ ਨਾਮ ਉਪਕਾਰਿਕਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ ਵਾ ਪੁਰਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੋਚਿਤਂ, ਯਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸਹਿਤੋ ਏਵ ਰਾਜਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਨਾਞ੍ਞਜਨਪ੍ਪਵੇਸੋ [ਅਮਰ ੧੪.੩]। ਪਮਦਾਨਂ ਵਨਂ ਪਮਦਵਨਂ। ਨਿਪਾਤਨਾ **ਯਾਕਾਰਾਨਂ** [ਈਕਾਰ ਆਕਾਰਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ] ਇਤ੍ਥਿਗਤਾਨਂ ਰਸ੍ਸੋ ਕ੍ਵਚੀਤਿਰਸ੍ਸੋ। ਕਚ੍ਛਸ੍ਸ ਪਕੋਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ **ਕਚ੍ਛਨ੍ਤਰਂ।** ਪਕੋਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰਂ।

੨੧੬. ਦ੍ਵਯਂ ਇਟ੍ਠਕਾਦਿਰਚਿਤੇ ਆਰੋਹਨੇ। ਉਪਾਨੇਨ ਸਹ ਵਤ੍ਤਤੇਤਿ **ਸੋਪਾਨੋ,** ਸੋਪਾਨਂ ਵਾ ਨਪੁਂਸਕੇਪਿ। ਆਰੂਯ੍ਹਤੇ ਯੇਨ ਤਂ **ਆਰੋਹਨਂ,** ਯੁ, **ਰੁਹ** ਜਨਨੇ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਟ੍ਠਾਦਿਰਚਿਤਾਯਂ। ਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਸਯਨ੍ਤਿ ਪਾਕਾਰਾਦਿਕਮੇਤਾਯਾਤਿ **ਨਿਸ੍ਸੇਣੀ, ਸਿ** ਸੇਵਾਯਂ, ਣੀ, ਨਦਾਦਿ। ਉਦ੍ਧਮਾਰੋਹਤੇ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਅਧਿਰੋਹਿਣੀ, ਸਾਸਦ੍ਦੋ** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਜੋਤੇਤਿ।

੨੧੭. ਪਞ੍ਚਕਂ ਜਾਲਕੇ। ਵਾਤਂ ਪਿਵਤੀਤਿ **ਵਾਤਪਾਨਂ।** ਗਵਂ ਅਕ੍ਖਿ **ਗਵਕ੍ਖੋ,** ਸਮਾਸਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅ, ਸਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦਤੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ, **ਅਕ੍ਖਿ** ਸਦ੍ਦੇ ਵਾ, ਗਵਂ ਅਕ੍ਖਿ ਗਵਕ੍ਖੀਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। **ਜਲ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, **ਜਾਲਂ।** ਸੀਹਰੂਪਯੁਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਜਰਂ **ਸੀਹਪਞ੍ਜਰਂ।** ਆਲੋਕਾਨਂ ਆਤਪਾਨਂ ਪਵਿਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਿ ਛਿਦ੍ਦਨ੍ਤਿ **ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿ,** ਆਲੋਕੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਆਲੋਕੋ, ਸੋ ਏਵ ਸਨ੍ਧੀਤਿ ਵਾ **ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਲਙ੍ਗਿਯਂ। **ਲਗਿ** ਗਤਜਤ੍ਥੇ, ਅ, ਨਦਾਦਿ। ਪਰਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਗਮਨਾਗਮਨਵਸੇਨ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਲਿਘੋ,** ਣੋ। ਕਪਿਰੂਪਮਤ੍ਥਕਤ੍ਤਾ **ਕਪਿਸੀਸੋ।** ਅਗ੍ਗਲ਼ਂ ਨਾਮ ਕਵਾਟਕੋ [ਕਵਾਟਫਲਵਿਧਾਰਣੋ (ਕ॰)], ਤਸ੍ਸ ਥਮ੍ਭੋ **ਅਗ੍ਗਲ਼ਤ੍ਥਮ੍ਭੋ,** ''ਅਗ੍ਗਲ਼ਂ ਤੀਸੁ ਕਲ੍ਲੋਲੇ, ਦਣ੍ਡੇ ਚਾਨ੍ਤੁਕਵਾਟੇਸੂ''ਤਿ **ਰਭਸੋ,** ਇਤ੍ਥਿਯਮਤੋ **ਆਪਚ੍ਚਯੋ, ਅਗ੍ਗਲ਼ਾ।** ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਅਬ੍ਬਤਿ ਵਸ੍ਸੋਦਕਮਨੇਨਾਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਂ, ਅਬ੍ਬ** ਗਤਿਹਿਂਸਾਸੁ। ਛਦ੍ਦੁਸ੍ਸ ਛਦਨਸ੍ਸ ਕੋਟਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਵਸਾਨਂ **ਛਦ੍ਦੁਕੋਟਿ,** ਤਸ੍ਸਂ।

੨੧੮. ਤਿਕਂ ਗੇਹਚ੍ਛਦਨੇ। ਛਾਦੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਛਦਨਂ, ਛਦ** ਸਂਵਰਣੇ, ਚੁਰਾਦਿ। **ਪਟ**ਗਮਨੇ, ''ਪਟਜਾਦੀਹਜਲ''ਨ੍ਤਿ ਅਲੋ। ਛਾਦੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਛਦ੍ਦਂ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ।

ਤਿਕਂ ਗੇਹਙ੍ਗਣੇ। **ਅਜ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਇਰੋ, **ਅਜਿਰਂ। ਚਰ** ਗਤਿਭਕ੍ਖਨੇਸੁ, ਚਰੋ। **ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨੇ, ਕਰਣਾਧਿਕਰਣੇਸੁ ਯੁ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, **ਣਤ੍ਤਂ।**

ਪਕ੍ਖਕਂ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰਤੋ ਬਹਿਪਕੋਟ੍ਠਕੇ, ਵੀਥਿਯਂ ਦ੍ਵਾਰਪਿਣ੍ਡਕੇ ਚ। ਅਲਿਨ੍ਦੋ ਤ੍ਵਵ੍ਵਪਿਣ੍ਡਕੇਪਿਚ੍ਛਤੇ। ਪਠਮਂ ਹਨਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਘਾਣੋ, ਪਘਣੋ** ਚ, **ਹਨਸ੍ਸ ਘਣਾਦੇਸੋ।** ਅਲਿ ਸਖਾ ਇਨ੍ਦੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਲਿਨ੍ਦੋ, ''ਗੇਹੇਕਦੇਸੇ ਅਲਿਨ੍ਦੋ, ਪਘਾਣੋ ਪਘਣੋਭਵੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੨.੧੨] **ਅਮਰਮਾਲਾਯਂ। ਆਲਿਨ੍ਦੋ,** ਦੀਘਾਦਿ। ਪਧਾਨਂ ਮੁਖਂ **ਪਮੁਖਂ,** ਗੇਹਸ੍ਸ ਹਿ ਚਤੂਸੁ ਮੁਖੇਸੁ ਤਦੇਵ ਪਧਾਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਸਾਧੁਜਨਾਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਪਿ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵਾਰਂ ਬਨ੍ਧਤਿ ਪਿਦਹਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਨਂ।**

੨੧੯. ਦ੍ਵਯਂ ਦ੍ਵਾਰਬਾਹਾਯਂ। ਪੀਠਾਨਿ ਲੋਹਵਿਕਤਿਆਦੀਹਿ ਸਙ੍ਘਟੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪੀਠਸਙ੍ਘਾਟਕਂ,** ਪੀਠੇਹਿ ਸਙ੍ਘਟੀਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਪੀਠਸਙ੍ਘਾਟਕਂ, ਘਟ** ਘਟਨੇ। ਦ੍ਵਿਭਾਗੇਨ ਬਾਹਾਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਬਾਹਾ, ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਬਾਹਾ **ਦ੍ਵਾਰਬਾਹਾ।** ''ਕਪਾਟਂ, ਕਵਾਟ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਦ੍ਵਾਰਬਾਹਾਯ ਨਾਮਾਨਿ, ਕਂ ਵਾਤਂ ਪਾਟਯਤਿ, ਵਾਟਯਤਿ ਚੇਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, ਇਤ੍ਥਿਯਂ **ਕਪਾਟੀ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਗੇਹਾਦੀਨਂ ਕੂਟੇ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। **ਨਯ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਕੇ ਸੀਸੇ ਨਯਤੀਤਿ **ਕਣ੍ਣੀਕਾ,** ਣ੍ਵੁ, **ਇਤ੍ਤਂ, ਣਤ੍ਤਞ੍ਚ।**

੨੨੦. ਦ੍ਵਯਂ ਦ੍ਵਾਰੇ। ਦ੍ਵੇ ਅਰਨ੍ਤੁਜਤ੍ਥਾਤਿ **ਦ੍ਵਾਰਂ,** ਦੁਜ੍ਜਨੇ ਵਾਰਯਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਾ ਰਕ੍ਖਕਾਤਿ ਵਾ **ਦ੍ਵਾਰਂ, ਉ**ਲੋਪੋ। ਪਟਿਹਰਨ੍ਤਿ ਅਪਨੇਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾ ਰਕ੍ਖਕਾ ਅਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਪਟਿਹਰੋ, ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਹਰਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਵਾ ਪਟਿਹਰੋ, ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤ੍ਤੇ **ਪਟਿਹਾਰੋ।**

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਉਮ੍ਮਾਰੇ, ਯਂ ''ਦ੍ਵਾਰਪਿਣ੍ਡਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਰ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, **ਮਾਰੋ** ਕਰਣੇ। ਦੇਹਂ ਨੇਤਿ ਪਵੇਸੇਨਾਤਿ **ਦੇਹਨੀ,** ''ਦੇਹਲੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਦੇਹਂ ਲਾਤਿ ਪਵੇਸੇਨਾਤਿ **ਦੇਹਲੀ। ਇਲ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਣ੍ਵੁ। ਇਨ੍ਦੋ ਏਵ ਪਾਦਂ ਖਿਪਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ, ਖਿਪ** ਪੇਰਣੇ। **ਪਸ੍ਸ** ਲੋਪੋ, ਅਥ ਵਾ ਇਂ ਗਮਨਂ ਦਦਾਤੀਤਿ ਇਨ੍ਦੋ, ਦ੍ਵਾਰਂ, ਤਤ੍ਥ ਠਪਿਤੋ ਖੀਲੋ ਕਣ੍ਟਕੋਤਿ **ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ,** ਵੇਗਗਭਿਘਾਤਨਤੋ ਹਿ ਸੋ ਖੀਲੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ।

ਥਮ੍ਭ ਪਟਿਬਨ੍ਧਨੇ, ਥਮ੍ਭੋ, ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਥਮ੍ਭੋ, ਧਰ** ਧਰਣੇ, **ਰਮ੍ਭ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ ਚ। **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ, ਉਣੋ, ਯੁ ਵਾ, ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਥੂਣੋ,** ਯੁ, ਰਲੋਪੋ, ਅਸ੍ਸੁ।

ਅਡ੍ਢੇਨ੍ਦੁਪਾਸਾਣੇ ਅਦ੍ਧਚਨ੍ਦਾਕਾਰੇ ਪਾਸਾਣੇ **ਪਟਿਕਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਪਟ** ਗਤਿਯਂ, ਣ੍ਵੁ। ਇਤ੍ਥਿਕਤਾਕਾਰਪਰੇ ਕੇ ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ। **ਗਜਿ** ਸਦ੍ਦੇ, ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ, ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ ਚ। **ਇਸ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਠਕੋ।

੨੨੧. ਵ**ਲਭੀ**ਤਿ ਚੂਲਾ, ''ਸਿਖਾਯਂ ਵਲਭੀ ਚੂਲੇ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ** [ਰਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਚ, ਸਿਖਾਯਂ ਵਲ਼ਭਿਯਂ ਚੂਲ਼ੇਤਿ ਰੁਦ੍ਦੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੨.੧੫)]। ਤਚ੍ਛਾਦਨੇ **ਦਾਰੁਮ੍ਹਿ** ਕਟ੍ਠੇ ਗੋਪਾਨਸੀ ਮਤਾ। ਵ**ਙ੍ਕੇ**ਤਿ ਦਾਰੁਵਿਸੇਸਨਂ। ਗਂ ਵਸ੍ਸੋਦਕਂ, ਸੂਰਿਯਾਦਿਕਿਰਣਞ੍ਚ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਸਯਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮਪ੍ਪਵੇਸਨਵਸੇਨਾਤਿ ਗੋਪਾਨਾ, ਇਟ੍ਠਕਾਦਯੋ, ਤਾਨਿ ਸਿਨੋਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਗੋਪਾਨਸੀ।**

ਸੋਧਾਦਿਗੇਹੇਸੁ ਛੇਕਪਕ੍ਖਾਵਾਸਤ੍ਥਂ ਯੋ ਬਹਿ ਕਰਿਯ ਕਟ੍ਠੇਕਦੇਸੋ ਠਪੀਯਤੇ, ਸੋ ਵਿਟਙ੍ਕੋ। ਕਪੋਤੇ ਪਾਲਯਤੀਤਿ **ਕਪੋਤਪਾਲਿਕਾ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਣ੍ਵੁ। **ਟਕਿ** ਨਿਵਾਸਗਤੀਸੁ। ਵਿਨੇ ਪਕ੍ਖਿਨੇ ਟਙ੍ਕਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਿ**ਟਙ੍ਕੋ।** ਣੋ।

੨੨੨. ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਛਿਦ੍ਦੇ। ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਯ ਵਿਵਰਂ ਛਿਦ੍ਦਂ **ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਵਿਵਰਂ।** ਤਾਲ਼ਸ੍ਸ ਪਵੇਸਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਛਿਗ੍ਗਲੋ ਛਿਦ੍ਦਂ **ਤਾਲ਼ਚ੍ਛਿਗ੍ਗਲੋ।**

ਤਿਕਂ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਯਂ। **ਕੁਞ੍ਚ** ਕੋਟਿਲ੍ਯੇ, ਞ੍ਵੁ। ਤਾਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਤਾਲੋ।** ਅਲੋ, ਤਲਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਤਾਲੋ, ਤਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ। ਅਵਾਪੁਰਤਿ ਵਿਵਰਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਅਵਾਪੁਰਣਂ, ਵਰ** ਸਂਵਰਣੇ, ਯੁ, ਵਸ੍ਸ **ਪੋ,** ਉਤ੍ਤਂ, ਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ ਚ, ''ਅਪਾਰੁਤਾ ਤੇਸਂ ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਾ''ਤਿ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੩] ਵਚਨਤੋ **ਪੁਰ, ਪਾਰ** ਸਂਵਰਣੇਤਿਪਿ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥਂ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਅਵ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਵੁ ਸਂਵਰਣੇਤਿਪਿ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੇ ਪਨ ਸਤਿ ਵਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਂ, ਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ ਚ, ''ਅਪਾਰੁਤਾ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ਪਨ **ਪ**ਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਵਿ**ਦ** ਲਾਭੇ, **ਇਮ੍ਹਿ** ਵੇਦਿਕਾ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਇਤਰਤ੍ਥ **ਇਯੇ**ਵ।

੨੨੩. **ਸਙ੍ਘਾਟਾਦਯੋ ਮਨ੍ਤਿਰਙ੍ਗਾ** ਗੇਹਙ੍ਗਵਿਸੇਸਾ। ਸਮ੍ਮਾ ਘਟੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗੋਪਾਨਸ੍ਯਾਦਯੋਤਿ **ਸਙ੍ਘਾਟੋ,** ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਦਕ੍ਖਿਣੁਤ੍ਤਰਾਯਾਮਵਸੇਨ ਥਮ੍ਭਾਨਮੁਪਰਿ ਠਿਤੋ ਕਟ੍ਠਵਿਸੇਸੋ, ਤੇ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਾ ਤਯੋ ਕਟ੍ਠਾ, ਦਕ੍ਖਿਣੁਤ੍ਤਰਯਾਮਾ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਤਯੋ ਕਟ੍ਠਾ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਨ੍ਵਾਦਯੋਪਿ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਕ੍ਖਾਨਂ ਅਪਤਨਤ੍ਥਂ ਬਨ੍ਧਨਤੋ ਪਾਸੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਪਕ੍ਖਪਾਸੋ।** ਤੁਲਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਤੁਲਾ, ਤਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ, ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਂ, ਪਕ੍ਖਾਨਂ ਵਾ ਸਮਵਾਹਿਤਭਾਵਕਰਣਤੋ ਤੁਲਯਤਿ ਮਿਨਾਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਤੁਲਾ, ਤੁਲ** ਉਮ੍ਮਾਨੇ।

ਤਿਕਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਯਂ। **ਮੁਜਿ** ਸੋਧਨੇ, ਯੁ। **ਮਜ੍ਜ** ਸਂਸੁਦ੍ਧਿਯਂ, ਯੁ। **ਸੁਧ** ਸੁਦ੍ਧਿਯਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਯੁ।

੨੨੪. ਤਿਕਂ ਸਙ੍ਕਾਰਛਡ੍ਡਨਪ੍ਪਦੇਸੇ। **ਕਟ** ਛਡ੍ਡਨਮਦ੍ਦਨੇਸੁ, ਸਙ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਙ੍ਕਟੀਰਂ,** ਈਰੋ, ''ਸਙ੍ਕਟੋ''ਤਿ ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਈਰਯਨ੍ਤਿ ਖਿਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਙ੍ਕਟੀਰਂ, ਈਰ** ਖੇਪੇ। ਸਙ੍ਕਾਰਸ੍ਸ ਠਾਨਂ **ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨਂ।** ਸਙ੍ਕਾਰਂ ਕਟਤਿ ਛਡ੍ਡੇਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਂ,** ਅਸ੍ਸੁ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਯਾ ਨਿਰਾਕਤੇ [ਨਿਰਸ੍ਸਤੇ (ਕ॰)] ਥੁਸਾਦਿਮ੍ਹਿ। ਨਾਨਾਵਿਧੇ ਸਙ੍ਕਾਰੇ ਰਾਸੀਕਰਣਵਸੇਨ ਕਚਤਿ ਬਨ੍ਧਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਕਚੋ, ਸੋ ਏਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਕਚਵਰੋ, ਵਰ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ। ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠੋ ਕਲਾਪੋ ਸਮੂਹੋ **ਉਕ੍ਲਾਪੋ, ਕ**ਸ੍ਸਾਕਾਰਲੋਪੋ। ਨਾਨਾਵਿਧੇਹਿ ਤਿਣਾਦੀਹਿ ਸਙ੍ਕਰੀਯਤੇ ਮਿਸ੍ਸੀਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਸਙ੍ਕਾਰੋ,** ਣੋ। ਅਵਕਰੋਤਿਪਜਤ੍ਰ। ਅਵਕਰੀਯਤੇ ਨਿਰਸ੍ਸਤੇਤਿ, ਅ। ''ਸਮ੍ਮਜ੍ਜੋ ਮਜ੍ਜਨੀ ਚੇਵ, ਸਙ੍ਕਾਰੋ'ਵਕਰੋ ਮਤੋ''ਤਿ ਹਲਾਯੁਧੋ। **ਕਸ** ਵਿਲੇਖਨੇ, ਅਮ੍ਬੁ।

੨੨੫. **ਘਰਾਦਿਭੂਮਿ** ਘਰਖੇਤ੍ਤੁਵਿਹਾਰਾਦੀਨਂ ਯੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ, ਤਂ ਨਪੁਂਸਕੇ, ਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ,** ਰਤ੍ਥੁ। **ਗਸ** ਮਦਨੇ, ਗਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਗਾਮੋ,** ਮੋ। ਸਂਵਸਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਰਾਤਿ **ਸਂਵਸਥੋ,** ਅਥੋ।

ਪਾਕਟੋ ਖ੍ਯਾਤੋ ਗਾਮੋ, ਸੋ ਨਿਗਮੋ ਨਾਮ, ਅਤਿਰੇਕੋ ਗਾਮੋ **ਨਿਗਮੋ,** ਭੁਸਤ੍ਥੇ ਨਿ, ਸਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ਰਸ੍ਸੋ।

ਉਪਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਭੋਗਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਹਿ ( ) [(ਇਭ੍ਯੋ) (?)] ਵਡ੍ਢਿਤੋ ਅਧਿਕੋ ਗਾਮੋ ਨਿਗਮਤੋਪਿ ਅਧਿਕਤਰਤ੍ਤਾ ''ਅਧਿਭੂ''ਤਿ **ਈਰਿਤੋ** ਕਥਿਤੋ, ਅਧਿਕੋ ਭਵਤੀਤਿ **ਅਧਿਭੂ।**

੨੨੬. ਦ੍ਵਯਂ ਗਾਮਾਦਿਪਰਿਯਨ੍ਤਭਾਗੇ। **ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਮੋ। ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਆਦੀਯਤੇਤਿ **ਮਰਿਯਾਦਾ, ਪ**ਸ੍ਸ **ਮੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਆਭੀਰਕੁਟਿਯਂ [ਘੋਸੋ ਆਭੀਰਪਲ੍ਲੀ ਸਿਯਾ (ਅਮਰ ੧੨.੨੦)]। **ਘੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਘੋਸਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਰਾਤਿ **ਘੋਸੋ।** ਗੋਪਾਲਾਨਂ ਗਾਮੋ **ਗੋਪਾਲਗਾਮਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਪੁਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਨਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੭-੨੨੮. **ਪੋਰਿਸ**ਨ੍ਤਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਯਾ ਨਾਮਾਨਿ। ਮਨੋ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਨੁਸ੍ਸੋ,** ਸਤਿਸੂਰਭਾਵਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਯੋਗ੍ਯਤਾਦਿਗੁਣਵਸੇਨ ਉਪਚਿਤਮਾਨਸਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਗੁਣਚਿਤ੍ਤਾ, ਕੇ ਪਨ ਤੇ? ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਸਤ੍ਤਵਿਸੇਸਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਤੀਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਠਾਨੇਹਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਅਧਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਦੇਵੇ ਚ ਤਾਵਤਿੰਸੇ। ਕਤਮੇਹਿ ਤੀਹਿ, ਸੂਰਾ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ ਇਧ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ''ਤਿ [ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੨੧]। ਤਥਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਮਹਾਸਾਵਕਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਸਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਸਮਾਨਰੂਪਾਦਿਤਾਯ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਵਾਸੀਹਿ ਇਤਰਮਹਾਦੀਪਵਾਸਿਨੋਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਂਸੂਤਿ ਏਕੇ, ਅਪਰੇ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਲੋਭਾਦੀਹਿ, ਅਲੋਭਾਦੀਹਿ ਚ ਸਹਿਤਸ੍ਸ ਮਨਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਦਤਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਯੇ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਾ, ਤੇਸੁ ਵਿਸੇਸਤੋ ਲੋਭਾਦਯੋ, ਅਲੋਭਾਦਯੋ ਚ ਉਸ੍ਸਦਾ, ਤੇ ਲੋਭਾਦੀਹਿ ਉਸ੍ਸਦਤਾਯ ਅਪਾਯਮਗ੍ਗਂ, ਅਲੋਭਾਦੀਹਿ ਉਸ੍ਸਦਤਾਯ ਸੁਗਤਿਮਗ੍ਗਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਭਾਦੀਹਿ, ਅਲੋਭਾਦੀਹਿ ਚ ਸਹਿਤਸ੍ਸ ਮਨਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਦਤਾਯ ਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਵਾਸੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਤੁਮਹਾਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਸਤ੍ਤਵਿਸੇਸਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਲੋਕਿਯਾ ਪਨ ਮਨੁਨੋ ਅਪਚ੍ਚਭਾਵੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਮਨੁ ਨਾਮ ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕੋ ਲੋਕਮਰਿਯਾਦਾਯ ਆਦਿਭੂਤੋ ਹਿਤਾਹਿਤਵਿਧਾਯਕੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਿਤੁਟ੍ਠਾਨਿਯੋ, ਯੋ ਸਾਸਨੇ ''ਮਹਾਸਮ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ, ਪਰਮ੍ਪਰਤਾਯ ਚ ਤਸ੍ਸ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਯਂ ਠਿਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸਦਿਸਤਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਏਵ ਹਿ ਤੇ ''ਮਾਨਵਾ, ਮਨੁਜਾ''ਤਿ ਚ ਵੋਹਰੀਯਨ੍ਤਿ, **ਉਸ੍ਸ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਮਨੁਨੋ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਮਾਨੁਸੋ,** ਉਸੋ। **ਮਰ** ਪਾਣਚਾਗੇ, ਚੋ, **ਮਚ੍ਚੋ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ**ਦਿਨਾ ਵਾ ਤਜਪਚ੍ਚਯੋ, ਧਾਤ੍ਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲੋਪੋ ਚ। ਤਤੋ ''ਯਵਤ''ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਚੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਮਨੁਨੋ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਮਾਨਵੋ। ਮਾਣਵੋ**ਪਜਤ੍ਰ, ਣਵੋ। ਮਨੁਮ੍ਹਾ ਜਾਤੋ **ਮਨੁਜੋ।** ਨੀ ਨਯੇ, ਨੇਤੀਤਿ **ਨਰੋ,** ਅਰੋ। **ਪੁਸ** ਪੋਸਨੇ, ਣੋ, ਪੁਰੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਪੋਸੋ। ਪੁਰ** ਪੂਰਣੇ, ਸੋ, ਉਸ੍ਸੋਤ੍ਤਂ, **ਰ**ਲੋਪੋ। ਪੁਨਾਤੀਤਿ **ਪੁਮਾ, ਪੁ** ਪਵਨੇ, ਮੋ, **ਸਿਸ੍ਸਾ**। ਪੁਰੇਤੀਤਿ **ਪੁਰਿਸੋ, ਪੋਰਿਸੋ** ਚ, ਇਸੋ, ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾਯ **ਪੂਰਿਸੋ** ਚ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਦਿਪਞ੍ਚਕਂ ਇਤ੍ਥਿਯਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਤੇ, **ਨਰਾ**ਦਯੋ ਤੁ ਪੁਮੇਯੇਵ ਵਿਸਿਟ੍ਠਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਰ ਮਨੁਸ੍ਸ ਮਾਨੁਸ ਮਨੁਜ ਮਾਣਵੇਹਿ **ਨਦਾਦਿਤ੍ਤਾ ਈ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਏਕਸ**ਕਾਰਲੋਪੋ, ਮਨੁਸੀ, ਮਾਨੁਸੀ, ਮਨੁਜੀ, ਮਾਣਵੀ। ਮਚ੍ਚਾ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਤੋ **ਆ**ਪਚ੍ਚਯੋ।

ਵਿ**ਦੂਸੁ**ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਪਣ੍ਡਿਤੇ। ਪਣ੍ਡਾ ਬੁਦ੍ਧਿ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ,** ਤਰਤਜਾਦਿ। **ਪਡਿ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ, ਤੋ। ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਬੁਧੋ।** ਵਿਦਤਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵਿਦ੍ਵਾ, ਵਿਦ** ਞਾਣੇ, ਵੋ, **ਸਿਸ੍ਸਾ**। **ਭੂ** ਸਤ੍ਤਾਯਂ, ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਭਾਵੇਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਵਿਭਾਵੀ,** ਣੀ। ਰਾਗਾਦਯੋ ਸਮੇਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਤੋ,** ਤੋ, ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਅਨ੍ਤੋ ਅਵਸਾਨਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਸਨ੍ਤੋ।** ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਪਞ੍ਞਾ ਯਸ੍ਸ **ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ।** ਕਿਨ੍ਨਾਮ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਕੋਵਿਦੋ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ, ਕੁਂ ਪਾਪਂ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੋਵਿਦੋ।** ਧੀ ਪਞ੍ਞਾ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਸੋ **ਧੀਮਾ,** ਸੋਭਨਂ ਝਾਯਤੀਤਿ **ਸੁਧੀ, ਝੇ** ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ। **ਝਸ੍ਸ ਧੋ,** ਈ, ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਧੀ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਸੁਧੀ। ਕਵਿ** ਵਣ੍ਣੇ, ਇ, ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਕਵੀ ਚ, **ਕੁ** ਸਦ੍ਦੇ ਵਾ, ਇ, ਕਵਿ। ਬਜਞ੍ਜਯਤੀਤਿ **ਬਜਤ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਜ** ਗਤਿਯਂ, ਤੋ। ਭੁਜਾਦੀਨਮਨ੍ਤੋ ਨੋ ਦ੍ਵਿ ਚ। ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਬਜਤ੍ਤੋ। ਚਕ੍ਖ** ਦਸ੍ਸਨੇ, ਯੁ, **ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ,** ਵਿਚਾਰੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ। ਵਿਗਤੋ ਸਾਰਦੋ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਵਿਸਾਰਦੋ।**

੨੨੯. ਮੇਧਾ ਧਾਰਣਾ ਮਤਿ ਪਞ੍ਞਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਮੇਧਾਵੀ,** ਵੀ। ਅਤਿਸਯਮਤਿਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਮਤਿਮਾ।** ਪਞ੍ਞਾਯ ਯੋਗਤੋ **ਪਞ੍ਞੋ।** ਵਿਸੇਸਂ ਜਾਨਾਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਵਿਞ੍ਞੂ,** ਰੂ। **ਵਿਦ** ਞਾਣੇ, ਉਰੋ, **ਵਿਦੂਰੋ** [ਵਿਦੂਓ (ਕ॰)]। **ਰੂ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਵਿਦੂ।** ਧੀਯੋਗਾ **ਧੀਰੋ,** ਰੋ। ਵਿਸਿਟ੍ਠਦਸ੍ਸਨਸੀਲਤਾਯ **ਵਿਪਸ੍ਸੀ,** ਣੀ। ਦੋਸਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਦੋਸਞ੍ਞੂ,** ਰੂ। ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਬੁਦ੍ਧੋ,** ਤੋ। **ਦੁ** ਗਤਿਯਂ, ਅ, ਉਸ੍ਸਾਵੋ [ਦੁ ਗਤਿਯਂ ਅਬ੍ਬੋ (ਸੂਚਿ)], **ਦਬ੍ਬੋ।** ਵਿ**ਦ** ਞਾਣੇ, ਦਸੁ।

੨੩੦-੨੩੧. **ਮਹਿਲਾ**ਨ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਸਾਮਞ੍ਞੇ। **ਇਸੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਤੋ, ਨਦਾਦਿ। ਸੀਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਸੀਮਨ੍ਤੋ, ਕੇਸਵੇਸੋ, ਤਂਯੋਗਾ **ਸੀਮਨ੍ਤਿਨੀ,** ਇਨੀ। ਨਰਸ੍ਸਾਯਂ **ਨਾਰੀ,** ਇਦਮਤ੍ਥੇ ਣੋ। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਗਬ੍ਭੋ ਯਸ੍ਸਂ, ਸਾ **ਥੀ। ਧਾ** ਧਾਰਣੇ ਵਾ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, ਈ। **ਬਨ੍ਧ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਊ, **ਬਨ੍ਧ**ਸ੍ਸ ਵ**ਧਾ**ਦੇਸੋ ਚ [ਣ੍ਵਾਦਿ ੩], ਵ**ਧੂ**ਸਦ੍ਦੋ ਸੁਣ੍ਹਿਸਾਭਰਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਵਾਚਕੋ। ਵ**ਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਯਂ, ਤੋ, **ਇ**ਕਾਰਾਗਮੋ ਚ। **ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਯੁ, **ਅਙ੍ਗਨਾ,** ਵਿਸਿਟ੍ਠਨਾਰਿਯਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗਨਾ, ਤਦਾ ਕਲ੍ਯਾਣਙ੍ਗਨਾਰੀਲਕ੍ਖਣੋਪੇਤਂ ਪਸਤ੍ਥਂ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਕਮਙ੍ਗਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥ੍ਯਤ੍ਥੇ **ਅਙ੍ਗਾ** ਕਲ੍ਯਾਣੇ **ਨ**ਪਚ੍ਚਯੋ [ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ ੪.੯੨]। ਵਿਰੂਪੇਸੁਪਿ ਮਦੋ ਰਾਗਮਦੋ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਪਮਦਾ,** ਵਿਸਿਟ੍ਠਨਾਰਿਯਂਪਜਤ੍ਰ

ਪਮਦਾ, ਤਦਾ ਪਕਟ੍ਠੋ ਮਦੋ ਰੂਪਸੋਭਗ੍ਗਜਨਿਤੋ ਚੇਤੋਵਿਕਾਰੋ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਪਮਦਾ।** ਰੂਪਲਾਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ **ਸੁਨ੍ਦਰੀ,** ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਯਮ੍ਪਿ। ਕਮਨੀਯਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ **ਕਨ੍ਤਾ, ਕਮੁ** ਕਨ੍ਤਿਯੰ, ਤੋ। ਕਨ੍ਤਿਯੋਗਾ ਵਾ **ਕਨ੍ਤਾ,** ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਯਮ੍ਪਿ। ਰਮਯਤਿ ਵਿਨੋਦਯਤਿ ਨਾਯਕੰ, ਸਾ **ਰਮਣੀ,** ਨਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਯਮ੍ਪਿ। **ਦਯ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਤੋ। ਅਪ੍ਪੰ ਬਲੰ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਅਬਲਾ,** ਅਪ੍ਪਤ੍ਥੋਯੰ **ਅ**ਕਾਰੋ। ਮਾਤੁਯਾ ਗਾਮੋ ਵਿਯ ਗਾਮੋ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਮਾਤੁਗਾਮੋ,** ਮਾਤਾ ਵਿਯ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਾਤੁਗਾਮੋ, ਗਮੁ** ਗਮਨੇ, ਣੋ, ਮਾਤਾ ਵਿਯ ਗਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਾਤੁਗਾਮੋ, ਗਸ** ਅਦਨੇ, ਮੋ, ਮਾਤਾ ਵਿਯ ਗਾਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਾਤੁਗਾਮੋ, ਗਾ** ਸਦ੍ਦੇ, ਮੋ। ਮਹੀ ਵਿਯ ਸੁਚਿੰ ਅਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਲਾਤੀਤਿ **ਮਹਿਲਾ,** ਮਹਨ੍ਤੇਸੁ ਬਹੂਸੁਪਿ ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਇਲਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਹਿਲਾ, ਇਲ** ਗਮਨੇ, **ਮਹ** ਪੂਜਾਯੰ ਵਾ, ਇਰੋ, **ਲਤ੍ਤੰ,** ਆ, **ਮਹਿਲਾ।** ਮਹੇਲਾਪਜਤ੍ਤ੍ਰ।

ਤਿਕੰ ਵਿਸਿਟ੍ਠਨਾਰਿਯਮੇਵ। **ਲਲ** ਵਿਲਾਸੇ, ਨਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਯੁ। **ਲਲ** ਇਚ੍ਛਾਯਨ੍ਤਿ **ਚੁਰਾਦਿ**ਗਣਤੋ ਵਾ ਯੁ। ਭਯਪਕਤਿ **ਭੀਰੁ, ਭੀ** ਭਯੇ, ਰੁ, ''ਭੀਰੁ ਅਤ੍ਤੇ ਜਨੇ'ਤ੍ਥਿਯ''ਨ੍ਤਿ **ਰਭਸੋ।** ਅਤਿਸਯਿਤਕਾਮਾ **ਕਾਮਿਨੀ,** ਕਾਮੋ ਸਿਙ੍ਗਾਰਰੂਪੋ ਮਦੋ ਯਸ੍ਸਾਤ੍ਥੀਤਿ ਇਨੀ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ। ਵਾਮਲੋਚਨਾ, ਭਾਵਿਨੀ, ਨਿਤਮ੍ਬਿਨੀ, ਰਾਮਾਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਨਾਰੀਨਾਮਾਨਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਪਠਮਵਯਸਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯੰ।

> ਅਟ੍ਠਵਸ੍ਸਾ ਭਵੇ ਗੋਰੀ, ਦਸਵਸ੍ਸਾ ਤੁ ਕਞ੍ਞਕਾ।
> ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵਾਦਸੇ ਵਸ੍ਸੇ, ਕੁਮਾਰੀਤਜ'ਭਿਧੀਯਤੇ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੮]॥

ਇਹ ਤ੍ਵਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨੇਕਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨਾਹੁ **"ਕਞ੍ਞਾ**ਸਦ੍ਦੋਯੰ ਪੁਮੁਨਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਪੁਬ੍ਬਕੇ ਸਮ੍ਪਯੋਗੇ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ। **ਕੁਮਾਰ** ਕੀਲ਼ਾਯੰ, ਚੁਰਾਦਿ, ਕੁਮਾਰਯਤੀਤਿ **ਕੁਮਾਰੀ,** ਅ, ਨਦਾਦਿ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਣ੍ਵੁਨਾ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਕਮਨੀਯਤੇਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ,** ਕਨ ਦਿਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿਗਤੀਸੁ, ਯੋ, ਨਜਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤੰ, ਅ, ਆ।

ਯੁਵਸਦ੍ਦਤੋ ਪਾਟਿਪਦਿਕਤੋਤਿ, ਯੁਵਤਿ। ਵਰਿਤ੍ਥਿਪਰਿਯਾਯਸਾਮਞ੍ਞੇਪਿ **ਯੁਵਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਕਤਜਨ੍ਤੁਰਮਤ੍ਥੀਤਿ। **ਤਰ** ਤਰਣੇ, ਯੁ, **ਉ**ਤ੍ਤੰ, ਈ ਚ।

੨੩੨. ਸਾਭਿਸੇਕਾ ਲਦ੍ਧਾਭਿਸੇਕਾ ਰਾਜਿਤ੍ਥੀ **ਮਹੇਸੀ** ਨਾਮ, **ਮਹ** ਪੂਜਾਯੰ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਇਸੋ, ਇਸ੍ਸੇ, ਤਤੋ ਈ, ਮਹਤਿਯੋ ਰਾਜਿਤ੍ਥਿਯੋ ਈਸਤਿ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਹੇਸੀ, ਈਸ** ਇਸ੍ਸਰਿਯੇ, ਈ। ਮਹੇਸਿਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਰਾਜਨਾਰਿਯੋ **ਭੋਗਿਨਿਯੋ** ਭੋਗਯੋਗਾ, ਈ, ਇਨੀ ਚ। ਯਾਨਾਰੀ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕੇਤੰ ਯਾਤਿ, ਸਾ ''ਧਵਤ੍ਥਿਨੀ, ਅਭਿਸਾਰਿਕਾ''ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ। ਧਵੇ ਪਤਿੰ ਅਤ੍ਥਯਤਿ ਇਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਧਵਤ੍ਥਿਨੀ, ਅਤ੍ਥ** ਯਾਚਨਿਚ੍ਛਾਸੁ, ਇਨੀ, ਅਸਤੀਵਿਸੇਸੋ। **ਸਰ** ਗਤਿਯੰ, ਅਭਿਸਰਤਿ ਸਙ੍ਕੇਤਨ੍ਤਿ, ਣ੍ਵੁ।

੨੩੩. ਛਕ੍ਕੰ ਵੇਸਿਯੰ। ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਕਲਾਕੁਸਲਤਾਯ, ਸੀਲਰੂਪਾਦਿਮਤ੍ਤਾਯ ਚ ਗਣਜਤੇ ਆਦੀਯਤੇ **ਗਣਿਕਾ, ਗਣ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ, ਣ੍ਵੁ। ਵੇਸੋ ਆਕਪ੍ਪੋ, ਤੇਨਾਤਿਸੋਭਤੇ, ਕਮ੍ਮਵੇਸੇਹਿ ਵਾ ਇਚ੍ਛੀਯਤੇਤਿ। ਅਤਿਸੋਭਨੇ, ਇਚ੍ਛਤ੍ਥੇ ਵਾ **ਯ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਦਾਸੀ **ਵਣ੍ਣਦਾਸੀ,** ਦਾਸਿਮ੍ਪਿ ਹਿ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕੇਚਿ ਸਾਮਿਕਾ ਧਨਲੋਭੇਨ ਗਣਿਕੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਨਗਰੰ ਸੋਭੇਤੀਤਿ **ਨਗਰਸੋਭਿਨੀ।** ਰੂਪੇਨ ਉਪਜੀਵਤੀਤਿ **ਰੂਪੂਪਜੀਵਿਨੀ।** ਅਤਿਸਯਵੇਸਯੁਤ੍ਤਾਯ **ਵੇਸੀ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਅਸਤੀਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਕੁਲਾਨਿ ਅਟਤਿ ਨਾਸਯਤੀਤਿ **ਕੁਲਟਾ।** ਬਨ੍ਧਮਨੁਬਨ੍ਧੰ ਕਾਯਤੀਤਿ **ਬਨ੍ਧਕੀ,** ਨਦਾਦਿ।

੨੩੪. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਉਤ੍ਤਮਨਾਰਿਯੰ। ਵਰੋ ਆਰੋਹੋ ਸੋਣਿ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਵਰਾਰੋਹਾ।** ਉਤ੍ਤਮਗੁਣਯੋਗਾ **ਉਤ੍ਤਮਾ।** ਸੋਣਿਗਾਰਵੇਨ ਮਤ੍ਤਗਜੋ ਵਿਯ ਬਨ੍ਧਨਗਾਮਿਨੀ **ਮਤ੍ਤਕਾਸਿਨੀ, ਕਸ** ਗਤਿਯੰ। ਵਰਵਣ੍ਣਯੋਗਾ **ਵਰਵਣ੍ਣਿਨੀ,** ਇਨੀ।

‘‘ਸੀਤੇ ਸੁਖੋਣ੍ਹਸਬ੍ਬਙ੍ਗੀ, ਗਿਮ੍ਹੇ ਯਾ ਸੁਖਸੀਤਲਾ।
ਭਤ੍ਤੁ ਭਤ੍ਤਾ ਚ ਯਾ ਨਾਰੀ, ਸਾ ਭਵੇ ਵਰਵਣ੍ਣਿਨੀ’’ਤਿ॥ **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਅਖਣ੍ਡਿਤਚਰਿਤ੍ਤਾਯੰ। ਪਤਿ ਸਾਮਿਕੋਵ ਕਮਨੀਯੋ ਯਸ੍ਸਾ **ਪਤਿਬ੍ਬਤਾ,** ਪਤਿਮ੍ਹਿ ਵਤਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਪਤਿਬ੍ਬਤਾ। ਅਸ** ਭੁਵਿ, ਅਨ੍ਤੋ, ਈ, ਆਦਿਲੋਪੋ। ਸਮੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਤੀ, ਸਮੁ** ਉਪਸਮੇ, ਅਨ੍ਤੋ, ਈ।

ਦ੍ਵਯੰ ਕਾਮਰਤ੍ਤੁਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾਦਿਨੋ ਕੁਲਸ੍ਸ ਨਿਯਤਪਤਿਯੰ। ਕੁਲਾਨੁਰੂਪਾ ਇਤ੍ਥੀ **ਕੁਲਿਤ੍ਥੀ,** ਕੁਲੰ ਪਾਲੇਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਕੁਲਪਾਲਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ।

੨੩੫. ਦ੍ਵਯੰ ਮਤਭਤ੍ਤਿਕਾਯੰ। ਵਿਗਤੋ ਧਵੋ ਭਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸਾ **ਵਿਧਵਾ। ਪਤਿ** ਸੁਞ੍ਞੋ ਨਟ੍ਠੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਤਿਸੁਞ੍ਞਾ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਅਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯ ਪਤਜਨ੍ਵੇਸਿਨਿਯੰ ਕਞ੍ਞਾਯੰ। ਪਤਿੰ ਵਰਤਿ ਗਵੇਸਤੀਤਿ **ਪਤਿਮ੍ਬਰਾ,** ਦੁਤਿਯਾਯਾਲੋਪੋ। ਸਯਮੇਵ ਪਤਿੰ ਵਰਤੀਤਿ **ਸਯਮ੍ਬਰਾ,** ਪਠਮਾਯਾਲੋਪੋ, **ਵਰ** ਪਤ੍ਥਨਾਯੰ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਵਿਜਾਤਾਯੰ। **ਵਿਜਨੀ** ਗਬ੍ਭਵਿਮੋਕ੍ਖਨੇ, ਤੋ, ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਿਜਾਤਾ। ਸੂ** ਅਭਿਸਵੇ, ਤੋ। ਜਾਤੰ ਅਪਚ੍ਚੰ ਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਜਾਤਾਪਚ੍ਚਾ।** ਪਸੂਤਾਵ **ਪਸੂਤਿਕਾ,** ਕਪਚ੍ਚਯੋ, **ਇਤ੍ਤੁਞ੍ਞ।**

੨੩੬. ਦ੍ਵਯੰ ਦੂਤਿਯੰ। ਯਾ ਪੇਸੀਯਤੇ, ਸਾ **ਦੂਤੀ, ਦੁ** ਗਮਨੇ,ਤਿ, **ਈ**ਮ੍ਹਿ ਦੂਤੀ। ਸਞ੍ਞਾਰਯਤਿ ਯਥਾਭਿਮਤਨ੍ਤਿ, ਣ੍ਵੁ।

ਤਿਕੰ ਦਾਸਿਯੰ। ਦੁ ਕੁਚ੍ਛਿਤੰ ਅਸਤਿ ਭਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਦਾਸੀ,** ਈ, ਦੀਯਨ੍ਤੇ ਤਾਯਾਤਿ ਵਾ **ਦਾਸੀ, ਦਾ** ਦਾਨੇ, ਸੋ, ਈ ਚ। **ਚਿਟ** ਪੇਸਨੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਞੋ, ਈ। ਕੁਟੰ ਉਦਕਕੁਮ੍ਭੰ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਕੁਟਧਾਰਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ।

ਦ੍ਵਯੰ ਸੁਭਾਸੁਭਨਿਰੂਪਿਨਿਯੰ ਸੰਵਰਿਕਾਦਿਮ੍ਹਿ। **ਵਰ** ਗਤਿਯੰ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਇਨੀ। ਸੁਭਾਸੁਭਸ੍ਸ ਇਕ੍ਖਣੰ ਨਿਰੂਪਨੰ ਯਸ੍ਸਾਤ੍ਥੀਤਿ, ਇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸਦ੍ਦਾ ਤੁਲਜਤ੍ਥਾ।

ਯਾ ਸਯੰ ਖਤ੍ਤਿਯਜਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਭਰਿਯਾ, ਸਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾਨੀ, ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਚ। ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚੰ **ਖਤ੍ਤਿਯਾਨੀ,** ਆਨੋ, ਈ। **ਣ**ਮ੍ਹਿ **ਖਤ੍ਤਿਯਾ।**

੨੩੭. ਪਜ੍ਜੰ ਅਗ੍ਗਿਸਕ੍ਖਿਪੁਬ੍ਬਕਤਪਾਣਿਗਹਿਤਾਯੰ ਭਰਿਯਾਯੰ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤੂਪਚਾਰਾ। ਦਾਰਯਨ੍ਤੇ ਯੇਨਾਤਿ **ਦਾਰੋ, ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਅਕਤ੍ਤੁਰਿ ਚ ਕਾਰਕੇ ਸਞ੍ਞਾਯੰ ਞੋ। ਜਾਯਤਿ ਪੁਤ੍ਤੋ ਯਾਯਾਤਿ **ਜਾਯਾ, ਜਨ** ਜਨਨੇ, ਯੋ, **ਜਨਿਸ੍ਸ ਜਾ** ਚ, ਆ, ਜਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਜਾਯਾ, ਜਿ** ਜਯੇ, ਯੋ, ਜਿਸ੍ਸ **ਜਾ,** ਆ, **ਜਾਯਾ। ਕਲ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ, ਅਤ੍ਤੋ। ਘਰੰ ਨੇਤੀਤਿ **ਘਰਣੀ, ਣਤ੍ਤੁੰ।** ਭਰਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਭਰਿਯਾ, ਭਰ** ਭਰਣੇ, ਯੋ। ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਿਯਾ,ਪੀ** ਤਪ੍ਪਨਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਯੋ। ਪਜੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਪਾਲੇਤੀਤਿ **ਪਜਾਪਤਿ, ਪਾ** ਪਾਲਨੇ,ਤਿ, **ਆਤ੍ਤੰ,** ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਞ । ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪੂਰਣੀ **ਦੁਤਿਯਾ।** ਪਠਮੋ ਭਤ੍ਤਾ, ਭਰਿਯਾ ਦੁਤਿਯਾ। ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਪਰਿਚਰਤੀਤਿ **ਪਾਦਪਰਿਚਾਰਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ। ਪਤਿਨੀ, ਪਾਣਿਗਹਿਤਾ, ਸਹਧਮ੍ਮਿਨੀਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਨਾਮਾਨਿ।

੨੩੮. ਤਿਕੰ ਸਖਿਯੰ। ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਸਹ ਖਾਯਤਿ ਪਕਾਸਤੀਤਿ **ਸਖੀ, ਸਹ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਖਾ** ਪਕਾਸਨਕਥਨੇਸੁ, ਈ। **ਅਲ** ਭੂਸਨੇ **ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ, ਇ। ਵਯਸਾ ਤੁਲਜਾ ਵ**ਯਸਾ,** ਤੁਲਜੇ ਸਞ੍ਞਾਯੰ ਸੋ [ਪਾਣਿਨਿ ੪.੪.੯੧ ਸੁਤ੍ਤੇ ਯਪਚ੍ਚਯੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]।

ਜਰੋਵ੍ਚੁਤਿ ਚੋਰਸ੍ਸਾਮਿਕੋ, ਤਸ੍ਸਾਯੰ **ਜਾਰੀ,** ਞੋ, ਈ। ਸਾਮਿਕੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਚਰਤੀਤਿ, ਇਨੀ।

੨੩੯. **ਪੁਮੇ ਤੂ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗੰ ਤੁਸਦ੍ਦੋ ਨ ਪੁਬ੍ਬੰ ਭਜਤੇ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਤੁ, **ਅਰ**ਸ੍ਸੁਤੁੰ। ਰਤਿਯਾ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਰਜੋ,** ਤਿਲੋਪੋ। **ਪੁਪ੍ਫ** ਵਿਕਸਨੇ, **ਪੁਪ੍ਫੰ।**

ਤਿਕੰ ਰਜਸ੍ਸਲਾਯੰ। ਉਤੁਯੋਗਾ**ਉਤੁਨੀ,** ਇਨੀ। ਰਜਯੋਗਾ **ਰਜਸ੍ਸਲਾ,** ਸਲੋ। ਪੁਪ੍ਫਵਨ੍ਤਾਯ **ਪੁਪ੍ਫਵਤੀ।** ਥੀਧਮ੍ਮਿਨੀ, ਅਵੀ, ਅਤ੍ਤੇਯੀ, ਮਲਿਨੀ, ਉਤੁਮਤੀ, ਉਦਕੀਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਮਾਨਿ।

ਤਿਕੰ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯੰ। ਗਰੁ ਅਲਹੁਕੋ ਗਬ੍ਭੋ ਕੁਚ੍ਛਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਗਰੁਗਬ੍ਭਾ।** ਆਪਨ੍ਨੋ ਪਤ੍ਤੋ ਗਬ੍ਭਟ੍ਠੋ ਸਤ੍ਤੋ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਆਪਨ੍ਨਸਤ੍ਤਾ।** ਗਬ੍ਭਯੋਗਾ **ਗਬ੍ਭਿਨੀ।**

ਤਿਕੰ ਯੇਨ ਵੇਠਿਤੋ ਗਬ੍ਭੋ ਕੁਚ੍ਛਿਯੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਸਯੇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਗਬ੍ਭੋ ਆਸਯਤੇ ਤਿਟ੍ਠਤਯਤ੍ਰਾਤਿ, ਣੋ। ਜਰੰ ਏਤੀਤਿ **ਜਲਾਬੁ।** ਉ, **ਰਸ੍ਸ ਲੋ, ਯਸ੍ਸ ਬੋ,** ਜਰਾਪੁਬ੍ਬੋ **ਇ** ਗਤਿਯੰ। ਕਲੰ ਜਰਤੰ ਲਾਤੀਤਿ **ਕਲਲੋ, ਕਲ** ਸਙ੍ਖਯਾਨੇ ਵਾ, ਅਲੋ।

੨੪੦-੨੪੧. ਸਤ੍ਤੁਕੰ ਭਤ੍ਤੁਰਿ। **ਧੂ** ਕਮ੍ਪਨੇ, ਸਨ੍ਤਾਸੰ ਧੁਨੋਤੀਤਿ **ਧਵੋ,** ਅ। ਸੰ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਾਮਿਕੋ, ਆਮਿ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਇ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਵਾ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਸ੍ਸ ਮੋ, **ਅਸ੍ਸ** ਚ ਦੀਘੋ, **ਸਾਮਿਕੋ। ਭਰ** ਭਰਣੇ, ਭਰਤੀਤਿ **ਭਤ੍ਤਾ,** ਰਿਤੁ। **ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯੰ, ਤੋ, ''ਪਕ੍ਕਮਾਦੀਹਿ ਨ੍ਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਨ੍ਤੁੰ। **ਪਾ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਅਤਿ, **ਪਤਿ। ਵਰ** ਇਚ੍ਛਾਯੰ, ਅ, **ਵਰੋ। ਪੀ** ਤਪ੍ਪਨਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਯੋ।

ਰਤਿਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਪਤਿਨੋ ਉਪ **ਉਪਪਤਿ,** ਸਮਾਸੇ ਕਤੇ ਅਭਿਧਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤੋ, ਅਪ੍ਪਧਾਨਭੂਤੋ ਵਾ ਪਤਿ **ਉਪਪਤਿ। ਜਰ** ਵਯੋਹਾਨਿਮ੍ਹਿ, ਜੀਯਨ੍ਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਜਾਰੋ, ਦਾਰੋ** ਚ।

ਸਤ੍ਤੁਕੰ ਪੁਤ੍ਤੇ। ਨਰਕੇ ਨ ਪਤਨ੍ਤਜਨੇਨ ਜਾਤੇਨਾਤਿ **ਅਪਚ੍ਚੰ, ਪਤ** ਗਤਿਯੰ, ਯੋ, **ਤਜਸ੍ਸ ਚੋ,** ਨ ਪਤਤਿ ਨ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਿ ਵੰਸੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਅਪਚ੍ਚੰ,** ਪੁਤ੍ਤੇ, ਧੀਤਰਿ ਚ ਨਿਚ੍ਚਨਪੁੰਸਕੋਯੰ। **ਪੂ** ਪਵਨੇ। ਪੁਨਾਤਿ ਪਿਤਰੋ ਤੇਨਾਤਿ **ਪੁਤ੍ਤੋ।** ''ਛਦਾਦੀਹਿ ਤਤ੍ਰਣ''ਤਿ ਤੋ। ਪੂਰੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਪੁਤ੍ਤੋ।** ਅਤ੍ਤਤੋ ਜਾਤੋ **ਅਤ੍ਰਜੋ, "ਅਤ੍ਤਜੋ"**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਸੁਯਤੇਤਿ **ਸੁਤੋ। ਸੁ** ਅਭਿਸਵੇ, ਸੁਣਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਸੁਤੋ,** ਤੋ, **ਸੁ** ਸਵਨੇ। ਤਨੁਮ੍ਹਾ ਜਾਤੋ **ਤਨੁਜੋ, ਤਨਯੋ** ਚ, ਯੋ, ਤਨੋਤਿ ਮੁਦਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਤਨਯੋ,** ਅਯੋ। ਸੂਯਤੇਤਿ **ਸੂਨੁ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਨੁ, **ਸੂ** ਪਸਵੇ।

ਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ **ਸੂਨੁ**ਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਧੀਤਰਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਇਤ੍ਥਿਯੰ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਦੁਹਿਤਾ, ਧੀਤਾ** ਚ ਸਦਾ ਨਾਰਿਯਮੇਵ। **ਦੁਹ** ਪਪੂਰਣੇ, ਰਾਤੁ, ਓਤ੍ਤਾਭਾਵੇ, **ਇ**ਕਾਰਾਗਮੋ ਚ। **ਧਾ** ਧਾਰਣੇ, ਰਾਤੁ, ਆਸ੍ਸੀ। ਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਚ ਤੇ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨੇਵ ਕੁਣ੍ਡਗੋਲਕਾਦੀਨੰ ਵਾਚਕਾ। ਸਵਣ੍ਣਾਯੰ ਤੁ ਊਢਾਯੰ ਸਜਾਤੋ ਸਯੰ ਜਨਿਤੋ ਸੁਤੋ ਓਰਸੋ ਨਾਮ। **ਸਜਾਤ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਕੁਣ੍ਡਕਗੋਲਕਖਤ੍ਤਾਦਿਬ੍ਯਵਚ੍ਛੇਦੋ। ਜੀਵਤਿ ਭਤ੍ਤੁਰਿ ਜਾਰਜੋ ਸੁਤੋ **ਕੁਣ੍ਡਾ**ਖ੍ਯੋ। ਮਤੇ ਭਤ੍ਤੁਰਿ ਜਾਰਜੋ **ਗੋਲਕਾ**ਖ੍ਯੋ। ਅਰਿਯਾਸੁਦ੍ਦਜੋ ਸੁਤੋ ਖਤ੍ਤਾ ਨਾਮ [ਖਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਾਸੁਦ੍ਦਾਨੰ (ਅਮਰ ੨੦.੩)]। **ਆਦਿ**ਨਾ ਮਾਗਧਾਦੀਨੰ ਗਹਣੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

> ''ਅਮਤੇ ਜਾਰਜੋ ਕੁਣ੍ਡੋ,
> ਮਤੇ ਭਤ੍ਤੁਰਿ ਗੋਲਕੋ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੬.੩੬]॥

''ਮਾਗਧੋ ਸੁਦ੍ਦਖਤ੍ਤਾਜੋ''ਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੫੦੩ ਗਾਥਾ] ਚ।

ਉਰਸਾ ਮਨਸਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ, **ਉਰ**ਸਦ੍ਦਾ ਤਤਿਯਨ੍ਤਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਤ੍ਥੇ ਣੋ, ਨਿਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਉਰਸਿ ਭਵੋਤਿ ਵਾ **ਓਰਸੋ।**

੨੪੨. ਚਤੁਕ੍ਕੰਪਤਿਪਤਿਨੀਨੰ ਯੁਗੇ, ''ਦਾਰਾ ਪੁਮੇ ਬਹੁਤ੍ਤੇ ਚ, ਦੰ ਕਲਤ੍ਰੰ ਨਪੁੰਸਕੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੩੮] **ਅਮਰਮਾਲਾ, ਜੰ**ਸਦ੍ਦੋ ਤ੍ਵਬਜਯੋ ਦਾਰਵਚਨੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਜਮ੍ਪਤਿ, ਦਮ੍ਪਤੀ''ਤਿਪਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਧ ਪਨ ਕਚ੍ਚਾਯਨਮਤੇਨੋਦਾਹਟਾ। ਜਾਯਾ ਚ ਪਤਿ ਚ **ਜਾਯਾਪਤਿ।** ਇਤਰੀਤਰਯੋਗਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। ਜਾਯਾ ਚ ਪਤਿ ਚ **ਜਾਨਿਪਤਿ,** ਤਥਾ **ਜਾਯਮ੍ਪਤਿ**ਆਦਯੋ, **ਜਾਯਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਤਿਮ੍ਹਿ ਪਰੇ ਜਾਨਿ, ਤੁਦਞ੍ਚ, ਜਾਯਞ੍ਚ **ਯਦਾ**ਦਿਨਾ।

ਤਿਕੰ ਨਪੁੰਸਕੇ। ਵਿਗਤੋ ਰਾਗਸ੍ਸਵੋ ਯਸ੍ਮਾ **ਵਸ੍ਸਵਰੋ। ਸੁ** ਸਵਨੇ, ਅਰੋ। **ਪਣ** ਬਜਵਹਾਰੇ, ਡੋ, **ਪਡਿ** ਲਿਙ੍ਗਵੇਕਲਜੇ ਵਾ, ਭੂਵਾਦਿ। ਨ ਇਤ੍ਥੀ ਨ ਪੁਮਾ **ਨਪੁੰਸਕੰ,** ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ **ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਾਨੰ ਪੁੰਸਕ**ਭਾਵੋ, **ਨ**ਸ੍ਸ ਚ ਪਕਤਿ। ਤਤਿਯਾਪਕਤਿ, ਸਣ੍ਡੋ, ਕਲੀਬਨ੍ਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਤਤਿਯਾ ਪਕਤਿ ਤਤਿਯਪ੍ਪਕਾਰੋ, ਸਮਜਾਤਿਕੇ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸੇ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਤ੍ਤੰ ਪਕਾਰਸ੍ਸ। ਪਠਮਾ ਹਿ ਪਕਤਿ ਇਤ੍ਥੀ, ਦੁਤਿਯਾ ਪਕਤਿ ਪੁਰਿਸੋ, ਇਤਰਪਕਤਿ ਤਤਿਯਾ ਪਕਤਿ।

੨੪੩. ਛਕ੍ਕੰ ਞਾਤਿਮਤ੍ਤੇ, ਬਨ੍ਧੁਯੇਵ **ਬਨ੍ਧਵੋ,** ਅ, ਉਸ੍ਸਾਵੋ। ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਬਨ੍ਧੁ,** ਉ। ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਨੋ **ਸਜਨੋ।** ਸਮਾਨੰ ਗੋਤ੍ਤੰ ਕੁਲੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਗੋਤ੍ਤੋ, ਸਮਾਨ**ਸ੍ਸ **ਸ**ਭਾਵੋ। **ਞਾ** ਅਵਬੋਧਨੇ, ਕਮ੍ਮੇਤਿ, ਞਾਤਿਯੇਵ **ਞਾਤਕੋ, ਅਤ੍ਤੰ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ ਚ। **ਸੁ**ਸਦ੍ਦੋਪਜਤ੍ਰ [ਸ੍ਵ (ਅਮਰ ੧੬.੩੬)]।

ਦ੍ਵਯੰ ਸਤ੍ਤੁਪੁਰਿਸਾਵਧਿਕੇਸੁ ਨਿਕਟਞਾਤੀਸੁ। ਲੋਹਿਤੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ **ਸਾਲੋਹਿਤੋ, ਸਮ੍ਬਨ੍ਧ**ਸ੍ਸ **ਸਾ**ਦੇਸੋ, ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤੋ ਚ, ਸਮਾਨੰ ਪਿਣ੍ਡਦਾਨੰ ਯਸ੍ਸ **ਸਪਿਣ੍ਡੋ,** ਸਨਾਭਯੋਪਜਤ੍ਰ [ਨਾਭਿ ਸਤ੍ਤੁਪੁਰਿਸਾਵਧਿਕਕੁਲੇ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੩੩)]। ਤਿਕੰ ਪਿਤਰਿ। **ਤਾ** ਪਾਲਨੇ, ਤੋ ਕਤ੍ਤੁਰਿ। ਜਨਯਤੀਤਿ **ਜਨਕੋ,** ਣ੍ਵੁ। **ਪਾ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਰਿਤੁ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤੰ।

੨੪੪. ਛਕ੍ਕੰ ਮਾਤਰਿ। **ਅਮ** ਪੂਜਾਯੰ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਮੋ, ਬੋ ਚ, **ਅਮ੍ਮਾ, ਅਮ੍ਬਾ।** ਜਨਯਤੀਤਿ **ਜਨਨੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ। **ਮਾਨ** ਪੂਜਾਯੰ, ਪੁਤ੍ਤੰ ਮਾਨੇਤੀਤਿ **ਮਾਤਾ,** ਰਾਤੁ, ਪਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਾਤਾ, ਪਾਤਿ**ਸ੍ਸ **ਮੋ।** ਜਨੇਤੀਤਿ **ਜਨੇਤ੍ਤਿ,**ਤਿ। ਜਨੇਤੀਤਿ **ਜਨਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ, **ਇਤ੍ਤੰ।**

ਅਪ੍ਪਧਾਨਭੂਤਾ ਮਾਤਾ **ਉਪਮਾਤਾ,** ਕੁਮਾਰੇ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਾਤਿ। ਧਾ** ਧਾਰਣੇ,ਤਿ। **ਜਾਯਾਯ** ਭਰਿਯਾਯ **ਭਾਤਿਕੋ** ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਚ ਜੇਟ੍ਠੋ ਚ ਸਾਲੋ ਨਾਮ, ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਸਾ ਸਾ, ਭਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਭਾਤਾ **ਸਾਲੋ,** ਜਾਯਾਯ ਭਾਤਰਿ ਅਲੋ। **ਸਰ** ਗਤਿਚਿਨ੍ਤਾਹਿੰਸਾਸੁ ਵਾ, ਣੋ, **ਲਤ੍ਤੰ, ਸਾਲ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਵਾ, ਚੁਰਾਦਿ।

੨੪੫. **ਸਾਮਿਨੋ** ਭਤ੍ਤੁ ਭਗਿਨੀ ਨਨਨ੍ਦਾ ਨਾਮ, ਨ ਨਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਨਨਨ੍ਦਾ, ਅਤ੍ਤਾ**ਭਾਵੋ **ਨ**ਸ੍ਸ ਵਿਭਾਸਾਧਿਕਾਰਾ। **ਨਨ੍ਦ** ਸਮਿਦ੍ਧਿਯੰ, ਭੂਵਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਅਯਿਜਕਾਯੰ। ਮਾਤੁਯਾ ਮਾਤਾ **ਮਾਤਾਮਹੀ।** ਪਿਤੂਨੰ ਪਿਤਰਿ ਚ ਮਾਤਰਿ ਚ ਆਮਹੰ **ਯਦਾ**ਦਿਨਾ, ਨਦਾਦਿ। **ਅਰਹ** ਪੂਜਾਯੰ, ਣ੍ਵੁ, **ਰਹ**ਸ੍ਸ **ਯੋ, ਅਯ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ ਵਾ, ਣ੍ਵੁ, **ਅਯਿਜਕਾ।**

ਮਾਤੁਯਾ ਭਾਤਾ ਮਾਤੁਲੋ ਨਾਮ, ਮਾਤੁਯਾ ਭਾਤਾ **ਮਾਤੁਲੋ,** ਮਾਤੁ ਭਾਤਰਿ **ਉਲ**ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਅਸ੍ਸ** ਮਾਤੁਲਸ੍ਸ **ਪਜਾਪਤਿ** ਜਾਯਾ ਮਾਤੁਲਾਨੀ ਨਾਮ, ਮਾਤੁਲਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ **ਮਾਤੁਲਾਨੀ,** ਮਾਤੁਲਭਰਿਯਾਯੰ ਆਨੋ, ਨਦਾਦਿ, ਅਥ ਵਾ ਮਾਤੁਲਸ੍ਸ ਏਸਾ **ਮਾਤੁਲਾਨੀ,** ਈ, **ਅਸ੍ਸ ਆਨੋ।**

੨੪੬. **ਜਾਯਾਪਤੀਨੰ** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ **ਜਨਨੀ** ਮਾਤਾ ਸਸ੍ਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾ, **ਸਸ** ਗਤਿਹਿੰਸਾਪਾਨੇਸੁ। **ਤਪ੍ਪਿਤਾ** ਤੇਸੰ ਜਾਯਾਪਤੀਨੰ ਪਿਤਾ ਪਨ ਸਸੁਰੋ ਨਾਮ, **ਸਸ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਉਰੋ। ਭਗਿਨਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਨ ਭਾਗਿਨੇਯਜੋ ਨਾਮ, ਭਗਿਨਿਯਾ ਅਪਚ੍ਚੰ **ਭਾਗਿਨੇਯਜੋ,** ਣੇਯਜੋ।

੨੪੭. ਦੁਤਿਯਂ ਸੁਤਸ੍ਸ, ਸੁਤਾਯ ਚ ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ। **ਨਹ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਰਿਤੁ, **ਨੀ** ਨਯੇ ਵਾ। ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ **ਪਪੁਤ੍ਤੋ, ਤ੍ਤੁ**ਲੋਪੋ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤੁਞ੍ਚ। ਸਾਮਿਭਾਤਾ ਦੇਵਰੋ ਨਾਮ, ਅਥ ਵਾ ਸਾਮਿਭਾਤਾ ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਸਾਮਿਨੋ ਭਾਤਾ ਦੇਵਰੋ ਨਾਮ। ਜੇਟ੍ਠੋ ਤੁ ਸਸੁਰੋ ਏਵੋਚ੍ਚਤੇ। **ਦਿਵੁ** ਕੀਲ਼ਾਯਂ, ਅਰੋ।

ਦੁਤਿਯਂ ਧੀਤੁਪਤਿਮ੍ਹਿ। **ਜਨ** ਜਨਨੇ, ਰਿਤੁ, ਅਸ੍ਸਾਤ੍ਤੁਂ, ਨਸ੍ਸ **ਮਾ**ਦੇਸੋ ਚ। ਦੁਤਿਯਂ ਪਿਤੁਪਿਤਰਿ। ਪਿਤੁਨੋ ਪਿਤਾ **ਪਿਤਾਮਹੋ।**

੨੪੮. ਹੁਸਾਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦੇਨ ਪਦੇਨ ਨਾਮਾਨਿ। ਮਾਤੁਯਾ ਭਗਿਨੀ **ਮਾਤੁਚ੍ਛਾ,** ਚ੍ਛੋ। ਪਿਤੁਨੋ ਭਗਿਨੀ **ਪਿਤੁਚ੍ਛਾ,** ਪਿਤੁਭਗਿਨੀ ਪਿਤੁਚ੍ਛਾ ਭਵਤੇਤਜ੍ਜਤ੍ਥੋ।

ਪਿਤਾਮਹਸਦ੍ਦੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਜਨਕਪਿਤਰਮੇਵ ਵਦਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਜਨਕਪਿਤੁਪਿਤਾਦਯੋਪੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਪਪਿਤਾਮਹੋ'' ਇਚ੍ਚੁਦਾਹਟੋ। ਪਿਤੁਨੋ ਅਯ੍ਯਕੋ **ਪਯ੍ਯਕੋ, ਤ੍ਤੁ**ਲੋਪੋ। **ਸੁ** ਸਵਨੇ, ਣ੍ਹਾ। **ਣਿਸਮ੍ਹਿ ਸੁਣਿਸਾ। ਸਮ੍ਹਿ ਹੁਸਾ, ਹ**ਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ''ਇਤ੍ਥਿਯਮਤੋ ਆਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਆ।

੨੪੯. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਏਕੋਦਰੇ ਭਾਤਰਿ। ਸਮਾਨੋਦਰੇ ਠਿਤੋ **ਸੋਦਰਿਯੋ, ਸਮਾਨ**ਸ੍ਸ **ਸੋ।** ਸਮਾਨੇ ਗਬ੍ਭੇ ਸਗਬ੍ਭੋ, ਤਤ੍ਰ ਭਵੋ **ਸਗਬ੍ਭੋ,** ਣ੍ਯੋ। ਸਮਾਨੋਦਰੇ ਜਾਤੋ **ਸੋਦਰੋ।** ਸਮਾਨੋਦਰੇ ਜਾਤੋ **ਸਹਜੋ। ਸਹ**ਸਦ੍ਦੋ ਤੁਲ੍ਯਵਚਨੋ।

ਮਾਤਾਪਿਤੂ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਜਨਾ ਪਿਤਰੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਜਨਕਬ੍ਯਪ੍ਪਦੇਸਨਿਯਤਤ੍ਤਾ ਅਭੇਦਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ਪਿਤੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੇਵ। ਨਨ੍ਵਭੇਦਾ ਜਾਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਚੋਭਯਤ੍ਰ ਸਤ੍ਤਾਦੇਕਤ੍ਤਂ, ਨ ਚ ਜਾਤਿਯਾ ਲਿਙ੍ਗਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਅਦਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਬਹੁਵਚਨਂ ਨ ਸਿਯਾਤਿ? ਨੇਸ ਦੋਸੋ, ਨ ਹਿ ਜਾਤਿਪਦਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਨ ਦਬ੍ਬਂ, ਦਬ੍ਬਪਦਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਨ ਜਾਤੀਤਿ। ਕਿਨ੍ਤੁਭਯੇਸਂਪ੍ਯੁਭਯਪਦਤ੍ਥੋ ਇਹਾਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ। ਜਾਤਿਪਦਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਜਾਤਿ ਪਧਾਨਭੂਤਾ ਦਬ੍ਬਂ ਗੁਣਭੂਤਂ, ਦਬ੍ਬਪਦਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਤੁ ਵਿਪਰਿਯਯੋ, ਤਤ੍ਰ ਜਾਤਿਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ਦਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਲਿਙ੍ਗਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਬਹੁਤ੍ਤਾ ਬਹੁਵਚਨਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯਾਭੇਦਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਚ ਧੀਤਾ ਚ ਪੁਤ੍ਤਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ, ਜਞ੍ਞਤ੍ਤੁਞ੍ਹਿ ਪੁਤ੍ਤਬ੍ਯਪਦੇਸਨਿਯਤਂ ਧੀਤਰਿਪ੍ਯਤ੍ਥਿ, ਵਿਪਰਿਯਯੇ ਤੁ ਨ ਭਵਤ੍ਯਨਭਿਧਾਨਤੋ। ਭੇਦਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋਤਿ ਭਵਤਿ।

੨੫੦. ਸਸ੍ਸੁ ਚ ਸਸੁਰੋ ਚ ਸਸੁਰਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਤਦਪਚ੍ਚੋਹਨਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਨਿਬਨ੍ਧਨਾ ਹਿ ਬ੍ਯਪ੍ਪਦੇਸੋ ਸਸ੍ਸੁਯਮ੍ਪਿ ਠਿਤੋ। ਭੇਦਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ਤੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਂ ਸਦ੍ਦਨਿਵੇਸੋ। ਭਾਤਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਚ ਭਾਤਰੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਏਕਗਬ੍ਭੋਸਿਤਤ੍ਤਂ ਭਾਤੁਬ੍ਯਪ੍ਪਦੇਸਨਿਯਤਂ ਭਗਿਨਿਯਂਪ੍ਯਤ੍ਥਿ। ਤਤੋ ਏਕਗਬ੍ਭੋਸਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸਾਭੇਦਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ਉਭੋ ਭਾਤਰੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰਾਪਿ ਵਿਰੂਪੇਕਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਦੁਵਿਧੋ ਹਿ ਏਕਸੇਸੋ ਸਰੂਪਾਸਰੂਪਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਰ ਸਰੂਪੇਕਸੇਸੇ ਬਹੁਵਚਨਮੇਵ, ਇਤਰਤ੍ਰ ਪਨ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ, ਯਥਾ ਪੁਰਿਸੋ ਚ ਪੁਰਿਸੋ ਚ ਪੁਰਿਸਾ, ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚ ਨਾਮਰੂਪਞ੍ਚ ਨਾਮਰੂਪਂ, ਮਾਤਾ ਚ ਪਿਤਾ ਚ ਪਿਤਰੋਤਿ।

ਬਾਲ੍ਯਯੋਬ੍ਬਨਵੁਡ੍ਢਤ੍ਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਵਯਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ ਤਿਕਂ ਬਾਲ੍ਯੇ। ਦੁਤਿਯਂ ਯੋਬ੍ਬਨੇ। ਬਾਲਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਬਾਲਤ੍ਤਂ,** ਤ੍ਤਂ। **ਤਾ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਬਾਲਤਾ।** ਣ੍ਯਮ੍ਹਿ **ਬਾਲ੍ਯਂ,** ਅਥ ਵਾ **ਬਲ** ਪਾਣਨੇ, ਬਲਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਸਿਤਪਸ੍ਸਸਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਪਣਨ੍ਤੀਤਿ **ਬਾਲਾ,** ਬਲ੍ਯਨ੍ਤੇ ਸਂਵਰੀਯਨ੍ਤੇਤਿ ਵਾ **ਬਾਲਾ, ਬਲ** ਸਂਵਰਣੇ। ਤੇਸਂ ਭਾਵੋ **ਬਾਲਤ੍ਤਾ**ਦਿ। ਯੁਵਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਯੋਬ੍ਬਞ੍ਞਂ, ਯੋਬ੍ਬਨ**ਞ੍ਚ, ਭਾਵੇ ਣ੍ਯੋ, ਣ੍ਯੋ ਚ, ਅਥ ਵਾ **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਯੁ, **ਉ**ਸ੍ਸ **ਉ**ਵਾਦੇਸੋ, ਵੁਦ੍ਧਿ। ਤੇਸਂ ਭਾਵੋ **ਯੋਬ੍ਬਞ੍ਞਾ**ਦਿ।

੨੫੧. ਯੇ ਜਰਾਕਤਾ ਸੁਕ੍ਕਾ ਕੇਸਾਦਯੋ, ਤੇ **ਪਲਿਤਂ** ਨਾਮ ਸਿਯੁਂ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਯਂ ਸੁਕ੍ਕਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਲਿਤਂ ਨਾਮ। **ਪਚ** ਪਾਕੇ, ਇਤੋ, **ਚ**ਸ੍ਸ **ਲ**ਤ੍ਤਞ੍ਚ।

ਦੁਤਿਯਂ ਵਲਿਪਲਿਤਾਦਿਮਤਿ ਕਾਯਪਰਿਪਾਕੇ। ਜੀਯਨ੍ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਂ **ਜਰਾ, ਜਰ** ਵਯੋਹਾਨਿਮ੍ਹਿ, ਜਰਾ ਏਵ **ਜਰਤਾ,** ਸਕਤ੍ਥੇ **ਤਾ**ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਵਿਸ੍ਸਸਾ**ਤਿਪਿ ਜਰਾਯ ਨਾਮਂ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਸਂਸਤੇ ਅਧੋ ਪਾਤਯਤੀਤਿ **ਵਿਸ੍ਸਸਾ। ਸਂਸਤਿ**'ਰਯਂ ਪਮਾਦਤ੍ਥੋ, ਅਵਸਂਸਨਤ੍ਥੋ ਚ, ਇਹ ਅਵਸਂਸਨਤ੍ਥੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ।

ਬਾਲਜਯੋਬ੍ਬਨਵੁਡ੍ਢਤ੍ਤਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਬ੍ਬਤਿਨਾਮਾਨਜਾਹ। ਤਤ੍ਰ ਅਦ੍ਧਂ ਛਾਪਸਾਮਞ੍ਞੇ। **ਪੁਥ, ਪਥ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਉਕੋ, **ਪੁਥੁਕੋ, ਪਲ** ਗਮਨੇ, ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ, **ਪਿਲ੍ਲਕੋ। ਛੁਪ** ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ, ਉਸ੍ਸਾਤ੍ਤਂ, **ਛਾਪੋ। ਕੁਮਾਰ** ਕੀਲ਼ਾਯਂ, **ਕੁਮਾਰੋ। ਬਲ** ਪਾਣਨੇ, ਣੋ, **ਬਾਲੋ, ਪੂ** ਪਵਨੇ, ਤੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਪੋਤਕੋ,** ਇਤ੍ਥਿਯਂ **ਪੋਤਕੀ।** ਪੋਤੋ, ਸਾਵੇ, ਸਾਵਕੋ, ਅਬ੍ਭਕੋ, ਡਿਮ੍ਭੋ, ਸੁਸੁਕੋ, ਸੁਸੁਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਛਾਪਸਾਮਞ੍ਞਵੁਤ੍ਥਾਨਿ।

੨੫੨. ਬਾਲਸਾਮਞ੍ਞਵਾਚਕਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਬਾਲਨਾਮਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਥੁ"**ਚ੍ਚਾਦਿ। ਉਤ੍ਤਾਨੋ, ਉਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਸਯਤੀਤਿ **ਉਤ੍ਤਾਨਸਯੋ। ਕਪਚ੍ਚਯੇ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯਜਕੋ।** ਥਨਂ ਪਿਵਤੀਤਿ **ਥਨਪੋ, ਡਿਮ੍ਭ**ਸਦ੍ਦੋਪਜਤ੍ਰ।

੨੫੩. ਸਤ੍ਤਕਂ ਤਰੁਣੇ।

> ਆਸੋਲ਼ਸਾ ਭਵੇ ਬਾਲੋ,
> ਤਰੁਣੋ ਤੁ ਤਤੋ ਭਵੇ।
> ਵੁਦ੍ਧੋ ਤੁ ਸਤ੍ਤਤਜਾਯੁਮ੍ਹਾ,
> ਤੀਣਿ ਵਯਾਨਿ ਲਕ੍ਖਯੇ॥

ਤਰ ਤਰਣੇ, ਉਣੋ। ਵਯਸਿ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਵਯਟ੍ਠੋ,** ਤੋ, ''ਵਯੋ ਬਾਲਜਾਦਿ ਪਕ੍ਖੀ ਚ, ਯੋਬ੍ਬਨਞ੍ਚ ਵਯੋ ਕ੍ਵਚੀ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੪੨] **ਰੁਦ੍ਦੋ, ਦਹ** ਭਸ੍ਮੀਕਰਣੇ, ਅਰੋ, **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਅ, **ਉ**ਵਾਦੇਸੋ, **ਸਿਸ੍**ਸਾਕਾਰੋ। **ਸਸ** ਪ੍ਲੁਤਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਉ, ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਂ, ਸੁਸੁ, **ਤਰੁਣ**ਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਟਿਪਦਿਕਸ੍ਸ **ਸੁਸ੍**ਵਾਦੇਸੋ। ਮਨੁਨੋ ਅਪਚ੍ਚਂ ਮਾਨਵੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, **ਨ**ਸ੍ਸ **ਣ**ਤ੍ਤਂ, **ਮਾਣਵੋ।** ਕੁਚ੍ਛਾਯਂ **ਕ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਮਾਣਵਕੋ**ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

''ਅਪਚ੍ਚੇ ਕੁਚ੍ਛਿਤੇ ਮੂਲ਼੍ਹੇ, ਮਨੁਤੋਸ੍ਸਗ੍ਗਿਕੋ ਮਤੋ''ਤਿ [ਮਹਾਭਾਸ੍ਸ ੪.੧.੧੬੧] **ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਣ੍ਵੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸੁਖਵਡ੍ਢਿਤੇ ਕੁਮਾਰੇ, ਸੁਖੋ ਕੁਮਾਰੋ **ਸੁਕੁਮਾਰੋ, ਖ**ਲੋਪੋ, ਸੁਖੇਨ ਏਧਤਿ ਵਦ੍ਧਤੀਤਿ **ਸੁਖੇਧਿਤੋ।** ''ਸੁਖੋਚਿਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੁਖਂ ਉਚਿਤਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸੁਖੋਚਿਤੋ, ਉਚ** ਸਮਵਾਯੇ।

੨੫੪-੨੫੫. ਦ੍ਵਿਪਾਦੇਨ ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਆਯੁਮਹਤ੍ਤਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਮਹਲ੍ਲਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। **ਵਡ੍ਢ** ਵਡ੍ਢਨੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਤੋ, **ਤ**ਸ੍ਸ **ਢੋ, ਡ੍ਢ**ਸ੍ਸ **ਡੋ,** ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਂ, **ਧਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯਂ, ਇਰੋ, **ਧ**ਸ੍ਸ **ਥ**ਤ੍ਤਂ, **ਇ**ਸ੍ਸ **ਏ**ਤ੍ਤਂ। **ਜਰ** ਵਯੋਹਾਨਿਮ੍ਹਿ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਤੋ, **ਤ**ਸ੍ਸ **ਇਨ੍ਨ**ਾਦੇਸੋ, ਧਾਤ੍ਵਨ੍ਤਲੋਪੋ, **ਣ**ਤ੍ਤਞ੍ਚ, **ਜਿਣ੍ਣੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ **ਕ**ਮ੍ਹਿ **ਜਿਣ੍ਣਕੋ।** ਪਕਤਂ ਵਯੋ ਯੋਬ੍ਬਨਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਵਯੋ**ਤਿਪਿ ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਨਾਮਂ।

ਵ**ਲਿਨ**ਨ੍ਤਾਨਿ ਪਾਦੇਨ ਨਾਮਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ ਤਿਕਂ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਰਿ। ਅਗ੍ਗੇ ਪੁਰੇ ਕਾਲੇ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਾਲੇ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਅਗ੍ਗਜੋ, ਪੁਬ੍ਬਜੋ** ਚ। ਅਯਞ੍ਚ ਵੁਡ੍ਢੋ ਅਯਞ੍ਚ ਵੁਡ੍ਢੋ, ਅਯਮਿਮੇਸਂ ਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਡ੍ਢੋਤਿ **ਜੇਟ੍ਠੋ,** ਵੁ**ਡ੍ਢ**ਸਦ੍ਦਾ **ਇਟ੍ਠ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ''ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਜੋ ਇਯਿਟ੍ਠੇਸੂ''ਤਿ ਵੁ**ਡ੍ਢ**ਸ੍ਸ **ਜੋ। ਅ**ਲੋਪੇ ਪਰਸ੍ਸਾਸਵਣ੍ਣਤ੍ਤਂ।

ਤਿਕਂ ਪਚ੍ਛਾਜਾਤੇ ਭਾਤਰਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਯੁਵਾ ਅਯਞ੍ਚ ਯੁਵਾ, ਅਯਮਿਮੇਸਂ ਵਿਸੇਸੇਨ ਯੁਵਾਤਿ **ਕਨਿਟ੍ਠੋ, ਕਨਿਯੋ** [ਕਣਿਟ੍ਠੋ ਕਣਿਯੋ (ਕ॰)] ਚ। **ਇਯਿਟ੍ਠੇ**ਸੁ **ਯੁ**ਵਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਕਨਾ**ਦੇਸੋ [ਕਣਾਦੇਸੋ (ਕ॰)]। ਅਨੁ ਪਚ੍ਛਾਕਾਲੇ ਜਾਤੋ **ਅਨੁਜੋ।** ਜਘਞ੍ਞੇ ਪਚ੍ਛਾਕਾਲੇ ਜਾਤੋ **ਜਘਞ੍ਞਜੋ।** ਅਪਰਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਛਾਕਾਲੇ ਜਾਤੋ **ਅਪਰਜੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਜਤ੍ਰ।

ਵਲਿ ਸਿਥਿਲਂ ਤਚੋ ਚਮ੍ਮਂ ਯਸ੍ਸ **ਵਲਿਤ੍ਤਚੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਵਲਿ ਚਮ੍ਮਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਵਲਿਨੋ,** ਇਨੋ। **ਉਤ੍ਤਾਨਸਯਾ**ਦਯੋ **ਵਲਿਨ**ਨ੍ਤਾ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ – ਉਤ੍ਤਾਨਸਯੋ ਬਾਲੋ, ਉਤ੍ਤਾਨਸਯਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਉਤ੍ਤਾਨਸਯਂ ਨਪੁਂਸਕਂ।

੨੫੬. ਪਞ੍ਚਕੰ ਮਤ੍ਥਕੇ। **ਸਿ** ਸਯੇ, ਸੋ, ਦੀਘੋ ਚ, ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਤ੍ਤਾ **ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੰ,** ਉਤ੍ਤਮੋ ਚ ਤੰ ਅਙ੍ਗਞ੍ਚਾਤਿਪਿ **ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੰ।** ਸੀਸਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਞ੍ਚ **ਸੀਸੋਤ੍ਤਮਙ੍ਗਾਨਿ। ਸਿ** ਸੇਵਾਯੰ, ਰੋ, ਸੇਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਿਰੋ। ਮੁਦ** ਤੋਸੇ, ਧੋ। **ਸਿਸ੍ਸ**ਾਕਾਰੋ। **ਮਸ** ਆਮਸਨੇ, ਤ੍ਥੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ ਚ, **ਮਸਿ** ਪਰਿਮਾਣੇ ਵਾ।

ਪਜ੍ਜਦ੍ਧੰ ਕੇਸੇ। ਕੇ ਮਤ੍ਥਕੇ ਸੇਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕੇਸੋ।** ਸਤ੍ਤਮਿਯਾਲੋਪੋ, **ਕਤਿ** ਛੇਦਨੇ, ਅਲੋ, ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤੰ। **ਵਲ** ਸੰਵਰਣੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ **ਣ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਵਾਲੋ।** ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੇ ਸੀਸੇ ਰੁਹਤੀਤਿ **ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਰੁਹੋ।** ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਮੁਦ੍ਧਜੋ।** ਵਾਲੋ ਚ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਰੁਹੋ ਚ ਮੁਦ੍ਧਜੋ ਚੇਤਿ ਇਤਰੀਤਰਯੋਗਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। ਚਿਕੁਰੋ, ਕਚੋਤਿਪਜਤ੍ਰ। **ਚਿ** ਚਯਨੇ, **ਕੁਰ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਛੇਦਨੇ। ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ ਚਿਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਚਿਕੁਰੋ, ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਅ।

੨੫੭. ਕੁਸੁਮਗਬ੍ਭਾ **ਕੇਸਾ** ਕੇਸਚੂਲ਼ਾ ਮੁਤ੍ਤਿਕਾਦਿਨਾ ਬਹਿ **ਸੰਯਤਾ** ਸਨ੍ਨਤਾ ਧਮ੍ਮਿਲੋ ਨਾਮ। ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਧਰੀਯਤਿ ਬਨ੍ਧੀਯਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਿਲੋ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਇਲੋ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਨਾਨਾਦੇਸਿਯਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਸਮਾਚਾਰੇਨ ਇਲਤੀਤਿ ਵਾ **ਧਮ੍ਮਿਲੋ, ਇਲ** ਗਮਨੇ।

ਦ੍ਵਯੰ ਕੁਮਾਰਾਨੰ ਸਿਖਾਪਞ੍ਚਕੇ, ਚੂਲ਼ਤ੍ਤਯੇਤਿ ਕੇਚਿ। ਕਾਕਾਨੰ ਪਕ੍ਖਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਕਾਕਪਕ੍ਖੋ।** ਸਿਖਾ ਏਵ **ਸਿਖਣ੍ਡਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। **ਸਿਖਾਸਿਖਣ੍ਡ**ਸਦ੍ਦਾਨਮਭੇਦਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹਿ ''ਸਿਖਣ੍ਡੀ, ਸਿਖੀ ਚਾ''ਤਿ ਮੋਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਪਾਸੋ, ਹਤ੍ਥੋ ਚ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ **ਕੇਸਚਯੇ** ਕੇਸਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਰੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੇਸਾਨੰ ਕਲਾਪੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨ ਕੇਵਲਾ, ਯਥਾ – ਕੇਸਪਾਸੋ ਕੇਸਹਤ੍ਥੋ ਇਚ੍ਚਾਦਿ। **ਪਾ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਪਾਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ ਅਵਯਵੇਤਿ **ਪਾਸੋ,** ਸੋ, **ਪਸ** ਬਨ੍ਧਨੇਤਿ ਕੇਚਿ, ਣੋ। **ਹਨ** ਗਤਿਯੰ, ਅਵਯਵਾ ਨਿਹਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਹਤ੍ਥੋ,** ਥੋ, ਪਕ੍ਖੋਪਜਤ੍ਰ।

ਤਾਪਸਾਨੰ ਵਤੀਨੰ **ਤਹਿੰ** ਕੇਸਚਯੇ **ਜਟਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਜਟ** ਜਟਨੇ, **ਜਟ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ ਵਾ, ''ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿਯਵੋ ਵਾ''ਤਿ ਅ।

੨੫੮. ਪੋਸਿਤਭਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਯਾ ਬਨ੍ਝਤੇ, ਤਤ੍ਰ **ਵੇਣੀ, ਪਵੇਣੀ** ਚ। **ਵੀ** ਪਜਨੇ, ਪਜਨੰ ਗਬ੍ਭਵਿਮੋਕ੍ਖੋ, **ਵੀ** ਤਨੁਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਾ, ਣੀ। ਪਕ੍ਖੇ ਪਵੇਣੀ।

ਦ੍ਵਯੰ ਸੀਸਮਜ੍ਝਟ੍ਠਚੂਲ਼ਾਯੰ। **ਚੂਲ਼** ਸਮ੍ਚੋਦਨੇ, **ਚੂਲ਼** ਹਾਵਕਰਣੇ ਵਾ, ਅ। **ਸਿਖਾ** ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕੇਸਪਾਸੀਪਜਤ੍ਰ, ਨਦਾਦਿ।

ਨਾਰੀਨੰ ਕੇਸਮਜ੍ਝਮ੍ਹਿ **ਪਦ੍ਧਤਿ** ਉਜੁਗਤਮਗ੍ਗੋ ਸੀਮਨ੍ਤੋਤਿ **ਮਤੋ** ਕਥਿਤੋ। ਸੀਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ **ਸੀਮਨ੍ਤੋ, ਸੀ** ਸਯੇ ਵਾ, ਅਨ੍ਤੋ, ਮਜ੍ਝੇ **ਮ**ਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੋ।

੨੫੯. ਤਿਕੰ ਲੋਮੇ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, ਵਡ੍ਢਮਾਨੰ ਲੂਯਤੇਤਿ **ਲੋਮੰ,** ਮੋ। ਤਨੁਮ੍ਹਿ ਰੁਹਤੀਤਿ **ਤਨੁਰੁਹੰ,** ਅ। **ਰੁਹ** ਜਨਨੇ, **ਰੂਹ** ਪਾਤੁਭਾਵੇ ਵਾ, ਮੋ, **ਹਲੋਪੋ, ਓ**ਤ੍ਤਞ੍ਚ, **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ ਵਾ, ਮੋ, ਲਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤੰ, **ਰੋਮੰ।** ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤੰ ਲੋਮੰ ਪਮ੍ਹੰ, ਪਖੁਮਞ੍ਚੋਚ੍ਚਤੇ। ਪਮਿਨੋਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਪਮ੍ਹੰ, ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਮਾ** ਪਰਿਮਾਣੇ, **ਹ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਅਕ੍ਖਿਨੋ ਪਕ੍ਖਦ੍ਵਯੇ ਜਾਤੰ **ਪਖੁਮੰ,** ਉਮੋ, **ਕ**ਲੋਪੋ ਚ।

ਪੁਮਮੁਖੇ ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਮੁਖੇ ਵੁਤ੍ਤੰ [ਪਵੁਟ੍ਠੰ (ਕ॰)] ਲੋਮੰ ਮਸ੍ਸੁ ਨਾਮ, **ਮਸ** ਆਮਸਨੇ, ਸੁ, **ਮਸ੍ਸੁ।**

ਤਿਕੰ **ਭ**ਮੁਮ੍ਹਿ। **ਭਮ** ਅਨਵਟ੍ਠਾਨੇ, **ਊ, ਮ**ਲੋਪੋ, **ਭੂ।** ਉਮ੍ਹਿ **ਭਮੁ, ਕ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਭਮੁਕੋ। ਭਮੁਕ**ਸਹਚਰਣਤੋ **ਭਮੁ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ।

੨੬੦. ਤਿਕੰ ਨੇਤ੍ਤੋਦਕੇ। **ਖਿਪ** ਪੇਰਣੇ, ਪੋ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤੰ। ਨੇਤ੍ਤੇ ਜਾਤੰ ਜਲੰ **ਨੇਤ੍ਤਜਲੰ। ਅਸ** ਅਧੋਪਤਨੇ, ਸੁ, **ਅਸ੍ਸੁ।** ਨੇਤ੍ਤਜਲਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸੁ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। **ਅਸ੍ਸੁ** ਨਪੁੰਸਕੇ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਕ੍ਖਿਪੁਤ੍ਤਲਿਕਾਯਂ। ਨੇਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾ ਤਾਰਾ **ਨੇਤ੍ਤਤਾਰਾ।** **ਕਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦਤੋ** ਤਦ੍ਧਿਤੋ **ਅ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਕਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦਸ੍ਸ** **ਕਨੀਨਾ**ਦੇਸੋ, ਇਤ੍ਥਿਕਤਾਕਾਰਪਰੇ ਕੇ ਪੁਬ੍ਬੋ **ਅ**ਕਾਰੋ **ਇ**ਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤੇ [ਕਾਤਨ੍ਤ ੨.੨.੬੫], **ਕਨੀਨਿਕਾ।** ਤਾਰਕਾਪਜ੍ਜਤ੍ਤ।

ਛਕ੍ਕਂ ਮੁਖਵਿਵਰੇ, ਕਵਯੋ ਪਨ ਤਦੁਪਲਕ੍ਖਿਤੇਪਿ ਸਮੁਦਾਯੇ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਵਦ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਕਰਣੇ ਯੁ। **ਮੁ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਖੋ, **ਓ**ਤ੍ਤਾਭਾਵੋ ਨਿਪਾਤਨਾ, **ਮੁਖਂ। ਸਬ੍ਬਧਰਕਤੇ** ਪਨ ਖਞ੍ਞਤੇਤਿ ਧਾਤੁਨਾ ਮੁਖਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਿਤਂ, **ਖਨੁ** ਅਵਦਾਰਣੇ। **ਤੁਡਿ** ਤੋਡਨੇ, ਅ। **ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ ਵਾ, ਡੋ, ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਂ। ਵਦਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਵਤ੍ਤਂ,** ਤੋ, ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਵਤ੍ਤਂ। ਵਦ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਤੋ। **ਲਪ** ਵਚਨੇ, ਕਰਣੇ ਯੁ। ਆਨਨ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਆਨਨਂ, ਅਨ** ਪਾਣਨੇ, ਯੁ। ਅਸ੍ਸਂਪਜ੍ਜਤ੍ਤ। **ਅਸ** ਭਕ੍ਖਨੇ। ਕਰਣੇ ਸੋ।

੨੬੧. ਅਡ੍ਢਂ ਦਨ੍ਤੇ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਜਾਯਤੇਤਿ **ਦ੍ਵਿਜੋ।** ਲਪਨੇ ਮੁਖੇ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਲਪਨਜੋ। ਦਾ** ਅਵਖਣ੍ਡਨੇ, ਦਾਯਤਿ ਭਕ੍ਖਮਨੇਨਾਤਿ **ਦਨ੍ਤੋ,** ਅਨ੍ਤੋ, **ਦਸ** ਅਦਨੇ ਵਾ, ਦਸਨ੍ਤਿ ਭੋਜ੍ਜਮਨੇਨਾਤਿ **ਦਨ੍ਤੋ,** ਅਨ੍ਤੋ, ਧਾਤ੍ਵਨ੍ਤਲੋਪੋ। **ਦਮੁ** ਦਮਨੇ ਵਾ, ਤੋ। **ਦਂਸ** ਦਂਸਨੇ, ਦਂਸਤੇ ਵਿਲਿਖ੍ਯਤੇ ਭਕ੍ਖਮਨੇਨਾਤਿ **ਦਂਸਨੋ,** ਯੁ। **ਰਦ** ਵਿਲੇਖਨੇ, ਯੁ, **ਰਦਨੋ। ਅਮ੍ਹਿ ਰਦੋ।**

ਦਨ੍ਤਭੇਦਸ੍ਮਿਂ ਦਨ੍ਤਵਿਸੇਸੇ **ਦਾਠਾ**ਸਦ੍ਦੋ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋਯਂ। **ਦਂਸ**ਧਾਤੁਤੋ ਠੋ, **ਦਂਸਿਸ੍ਸ** ਚ **ਦਾ, ਦਾਠਾ,** ਮੁਦ੍ਧਜਦੁਤਿਯੋਯਂ। **ਅਕ੍ਖਿਕੋਟੀਸੁ** ਵਾਮਦਕ੍ਖਿਣਨੇਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੇਸੁ **ਅਪਾਙ੍ਗੋ** ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਰੀਰਙ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਅਪ ਸਮੀਪਂ **ਅਪਾਙ੍ਗੋ।**

੨੬੨. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਓਟ੍ਠੇ। ਦਨ੍ਤੇ ਆਵਰਤਿ ਛਾਦਯਤੀਤਿ **ਦਨ੍ਤਾਵਰਣਂ। ਉਸ** ਦਾਹੇ, ਤੋ, ''ਸਾਦਿਸਨ੍ਤਪੁਚ੍ਛਭਨ੍ਜਹਂਸਾਦੀਹਿ ਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਸਹਾਦਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ **ਟ੍ਠੋ, ਓ**ਤ੍ਤੁਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਨਿ, **ਓਟ੍ਠੋ।** ਗਦ੍ਰਭੇਪ੍ਯਯਂ। ਅਥ ਵਾ **ਉਸ** ਦਾਹੇ, ਟ੍ਠੋ, ਓਤ੍ਤੁਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ, ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਮੁਦ੍ਧਜਦੁਤਿਯੋ, ਈਸਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲਂ ਧਾਰੇਤਿ ਭਕ੍ਖਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਧਰੋ,** ਈਸਤ੍ਥੇ ਹਜਤ੍ਤ **ਅ**ਕਾਰੋ।

> ''ਅ ਪੁਮੇ ਮਾਧਵੇ ਞੇਯ੍ਯੋ,
> ਪਟਿਸੇਧੇ ਤਦਬ੍ਯਯਂ।
> ਈਸਤ੍ਥੇ ਚ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇ,
> ਸਦਿਸਤ੍ਥੇ ਪਯੋਗਤੋ''ਤਿ॥ –

ਹਿ **ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਸਨੇ ਦਨ੍ਤੇ ਛਾਦਯਤੀਤਿ **ਦਸਨਚ੍ਛਦੋ।** ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ **ਅਧਰ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮੋਟ੍ਠਮੇਵਾਹੁ, ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ''ਨੇਤ੍ਤਨ੍ਤਾਧਰਪਾਣਿਪਾਦਯੁਗਲੇਹਿ''ਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਮਹਾਕਵਿਪਯੋਗੇਹਿ ਅਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਤਿਕਂ ਕਪੋਲੇ। **ਗਡਿ** ਵਦਨੇਕਦੇਸੇ, ਅ, ਧਾਤੁਪ੍ਪਕ੍ਰਿਯਤ੍ਥਞ੍ਚਿ ਧਾਤੁਪਾਠਵਚਨਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪ੍ਯੇਵਂ। ਕੇਨ ਜਲੇਨ ਪੂਰਿਯਤੇਤਿ **ਕਪੋਲੋ,** ਅਲੋ, **ਕਪ** ਅਚ੍ਛਾਦਨੇ ਵਾ, ਓਲੋ, **ਕਪੋਲੋ,** ਨਦਾਦਿ। **ਗਣ੍ਡੀ।** ਅਧਰਾ ਅਧੋਭਾਗੋ **ਚੁਬੁਕਂ** ਨਾਮ, ਚਿਬੁਕਂਪਜ੍ਜਤ੍ਤ। **ਚਿਬੁ** ਓਲਮ੍ਬਕੇ, ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਂ।

੨੬੩. ਦ੍ਵਯਂ ਗੀਵਾਯ ਪੁਰੋਭਾਗੇ। **ਗਲ** ਅਦਨੇ, ਕਰਣੇ ਅ, **ਗਿਲ** ਗਿਲਨੇ ਵਾ, ਗਿਲਤਿ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਗਲੋ,** ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। **ਕਣ** ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ **ਦਣ੍ਡਕੇ** ਧਾਤੁ, ਠੋ, **ਕਣ੍ਠੋ,** ਮੁਦ੍ਧਜਦੁਤਿਯੋਯਂ।

ਤਿਕਂ ਏਕਤ੍ਥਂ। **ਗਾ** ਸਦ੍ਦੇ, ਈਵੋ। ਕਂ ਸੀਸਂ ਧਰਤੀਤਿ **ਕਨ੍ਧਰਾ।** ਸਿਰਂ ਧਰਤੀਤਿ **ਸਿਰੋਧਰਾ,** ਸਿਰੋ ਧਿਯ੍ਯਤੇ ਅਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਸਿਰੋਧਰਾ, ਧਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਰੋ।

ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੋ ਆਲਿਙ੍ਗੋ ਮੁਰਜਭੇਦੋ, ਤੇਨ **ਸਨ੍ਨਿਭਾ** ਸਦਿਸਾ ਯਾ ਗੀਵਾ, ਸਾ ਕਮ੍ਬੁਗੀਵਾ ਮਤਾ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਮੇਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਯਾ ਗੀਵਾ ਤੀਹਿ ਲੇਖਾਹਿ **ਅਙ੍ਕਿਤਾ** ਲਕ੍ਖਿਤਾ, ਸਾ ਕਮ੍ਬੁਗੀਵਾ ਮਤਾ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਮੇਤਞ੍ਚ। ਕਮ੍ਬੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਂ,

ਕਮ੍ਬੁਮਯੇਨ ਆਲਿਙ੍ਗੇਨ ਸਨ੍ਨਿਭਾ ਗੀਵਾ **ਕਮ੍ਬੁਗੀਵਾ, ਕਮ੍ਬ** ਸਂਵਰਣੇ, ਉ, ਕਮ੍ਬੁ।

੨੬੪. ਤਿਕਂ ਖਨ੍ਧੇ। **ਅਨ** ਗਤਿਯਂ, ਸੋ। ਭੁਜਾਨਂ ਸਿਰੋ ਮਤ੍ਥਕਂ **ਭੁਜਸਿਰੋ।** ਕਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਦਧਾਤੀਤਿ ਕਨ੍ਧੋ, ਸੋ ਏਵ **ਖਨ੍ਧੋ ਕ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਖ**ਕਾਰਕਰਣਵਸੇਨ, ਖਮਤਿ ਭਾਰਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਖਨ੍ਧੋ, ਖਮੁ** ਸਹਨੇ, ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਧੋ, ਮਸ੍ਸ ਨੇ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਂ ਵਾ । **ਤਸ੍ਸਨ੍ਧਿ** ਤਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਂ ਜਤ੍ਤੁ ਨਾਮ, ਯਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਜਨ** ਜਨਨੇ, **ਜਰ** ਵਯੋਹਾਨਿਮ੍ਹਿ ਵਾ, ਤੁ, **ਜਤ੍ਤੁ, ਤਂ** ਨਪੁਂਸਕਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਬਾਹੁਮੂਲੇ। ਬਾਹੂਨਂ ਭੁਜਾਨਂ ਮੂਲਂ **ਬਾਹੁਮੂਲਂ। ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਛੋ। **ਅਸ੍ਸ** ਕਚ੍ਛਸ੍ਸ ਅਧੋਭਾਗਟ੍ਠਾਨਂ **ਪਸ੍ਸਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਦਿਸ** ਪੇਕ੍ਖਨੇ, **ਅ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਦਿਸ**ਸ੍ਸ **ਪਸ੍ਸਾ**ਦੇਸੋ।

੨੬੫. ਤਿਕਂ ਬਾਹੁਮ੍ਹਿ। ਵਹਤਿ ਅਨੇਨਾਤਿ ਵਾਹੁ, ਵਾਹੁ ਏਵ **ਬਾਹੁ,** ਕੁ [ਣ੍ਵਾਦਿ ੬]। ਭੁਞ੍ਜਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਭੁਜੋ। ਭੁਜ** ਪਾਲਨਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸੁ। ਬਾਹੁ ਚ ਭੁਜੋ ਚੇਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਨੋ, ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੀਸੁ, ਇਤ੍ਥਿਯਂ **ਭੁਜਾ।** ਵਹਤਿ ਯਾਯਾਤਿ **ਬਾਹਾ।** ਅਪਰੋਸਦ੍ਵੇਪਜਤ੍ [ਅ ਪਾਰੋਸਦ੍ਵੇਪਜਤ੍ (ਕ॰), ਅ ਪਵੇਟ੍ਠਸਦ੍ਵੇਪਜਤ੍ (?)]।

ਤਿਕਂ ਹਤ੍ਥੇ। **ਹਸ** ਹਸਨੇ, ਥੋ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ ਵਾ। ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਪਜਯਂ। **ਕਰ** ਕਰਣੇ, ਅ। **ਪਣ** ਬਜਵਹਾਰਥੁਤੀਸੁ, ਇ। **ਪਾ** ਰਕ੍ਖਨੇ ਵਾ, ਣਿ। ਕਰੋ ਚ ਪਾਣਿ ਚ **ਕਰਪਾਣਯੋ।** ਪਞ੍ਚਸਾਖੋ, ਸਯੋਪਜਤ੍।

ਪਕੋਟ੍ਠਨ੍ਨੋ ਹਤ੍ਥਗਣ੍ਠਿ ਮਣਿਬਨ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਪਕੋਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਆਮਣਿਬਨ੍ਧਂ ਕਪ੍ਪਰਸ੍ਸ ਅਧੋਭਾਗੋ। ਮਣਿਵਿਕਤਿਂ ਬਨ੍ਧਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਮਣਿਬਨ੍ਧੋ। ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਠੋ, **ਪਕੋਟ੍ਠੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਭੁਜਮਜ੍ਝਗਣ੍ਠਿਮ੍ਹਿ। **ਕਪੁ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਅਰੋ। **ਕੁਪ੍ਪਰੋ**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਦਾ ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਂ। **ਕਪੁ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਓਣਿ, ਕਪੋਣਿ, ਇਤ੍ਥਿਯਂ। ਕਫੋਣੀਪਜਤ੍, ਤਤ੍ਥ **ਪਸ੍ਸ ਫਤ੍ਤਂ**।

੨੬੬. **ਪਾਣਿਸ੍ਸ** ਪਾਣਿਤਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀਨਂ ਮਣਿਬਨ੍ਧਕਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ **ਅਨ੍ਤਰਂ** ਬਹਿਟ੍ਠਾਨਂ **ਕਰਭੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯੇਨ ਕੁਮਾਰਕਾ ਸਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਹਰਨ੍ਤਿ, **ਕਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਅਭੋ, **ਕਰ** ਕਰਣੇ ਵਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਤ੍ਤੇ। ਕਰਸ੍ਸ ਪਾਣਿਸ੍ਸ ਸਾਖਾ **ਕਰਸਾਖਾ। ਅਗਿ** ਗਤਜਤ੍ਥੇ, **ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੇ ਵਾ, ਉਲਿ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋਯਂ [(ਨਦਾਦਿ) (ਕ॰)], **ਅਙ੍ਗੁਲਿ।**

ਤਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਭੇਦਾ, ਯਥਾ – ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠੋ ਤਜ੍ਜਨੀ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਅਨਾਮਿਕਾ ਕਨਿਟ੍ਠਾ ਚੇਤਿ ਕਮਾ ਸਿਯੁਂ। **ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਂ, ਅਗ੍ਗੇ ਪੁਰੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ। **ਤਜ੍ਜ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਤਜ੍ਜੇਤਿ ਯਾਯ, ਸਾ **ਤਜ੍ਜਨੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ। ਮਜ੍ਝੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਮਜ੍ਝਿਮਾ।** ਨਤ੍ਥਿ ਨਾਮਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਨਾਮਿਕਾ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਅਤਿਸਯੇਨ ਖੁਦ੍ਦਕਾਤਿ **ਕਨਿਟ੍ਠਾ।** ਯੁਵਪ੍ਪਾਨਂ ਕਨ, ਕਣ ਵਾ ਇਯਿਟ੍ਠੇਸੁ।

੨੬੭. ਤਜ੍ਜਨਜਾਦੀਹਿ ਯੁਤੇ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇ **ਤਤੇ** ਪਸਾਰਿਤੇ ਸਤਿ ਪਦੇਸਾਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਸਞ੍ਞਾ ਕਮਤੋ ਸਿਯੁਂ, ਯਥਾ – ਤਜ੍ਜਨੀਯੁਤੇ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇ ਤਤੇ **ਪਦੇਸੋ। ਦਿਸ** ਪੇਕ੍ਖਨੇ। ਮਜ੍ਝਿਮਯੁਤੇ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇ ਤਤੇ **ਤਾਲੋ, ਤਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ। ਅਨਾਮਿਕਾਸਹਿਤੇ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇ ਤਤੇ ਗੋਕਣ੍ਣੋ, ਗੋਕਣ੍ਣਸਦਿਸਤ੍ਤਾ, ਤਪ੍ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਗੋਕਣ੍ਣੋ,** ਅਥ ਵਾ ਗੋਕਣ੍ਣੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਮਿਗਵਿਸੇਸੋ, ਤਕ੍ਕਣ੍ਣਸਦਿਸਪ੍ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ **ਗੋਕਣ੍ਣੋ,** ਤਾਲੋ ਚ ਗੋਕਣ੍ਣੋ ਚ **ਤਾਲਗੋਕਣ੍ਣਾ।** ਲਿਙ੍ਗਭੇਦਾ ''ਤਾਲਗੋਕਣ੍ਣਵਿਦਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਨਿਟ੍ਠਾਯੁਤੇ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇ ਤਤੇ ਵਿਦਤ੍ਥਿ, ਵਿਤਨੋਤੀਤਿ ਵਿਤਤ੍ਥਿ, ਵਿਤਤ੍ਥਿ ਏਵ **ਵਿਦਤ੍ਥਿ, ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ,ਤਿ, **ਤਸ੍ਸ ਥੋ। ਵਿਦਤ੍ਥਿ।** ''ਕਮਾ ਤਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

ਕੁਞ੍ਚਿਤੋ ਸਙ੍ਕੋਚਿਤੋ ਪਾਣਿ **ਪਸਤਾਖਜੋ, ਪਪੁਬ੍ਬੋ ਸਰ** ਗਤਿਯੰ, ਤੋ। ਪਮਾਣਪ੍ਪਕਰਣਤੋ ਵਿਤਤਞ੍ਜਲਿਯੇਵਾਯੰ ਕਵੀਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤੋ। ਸਮ੍ਪੁਟਞ੍ਜਲਿ ਪਨਾਯੰ, ਪਸਾਰਿਤਸਹਿਤਾ [ਪਸਾਰਿਤਸਹਿਤਤ੍ਤਾ (ਕ॰)] ਯਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ।

ਕੁਞ੍ਚਿਤੋ ਚ ਤਤਙ੍ਗੁਟ੍ਠੋ, ਸਪਤਾਕੋਤਿ ਸਮ੍ਮਤੋ।
ਪਤਾਕੇਹਿ ਤੁ ਹਤ੍ਥੇਹਿ, ਸਮ੍ਪੁਟਞ੍ਜਲਿ ਇਚ੍ਛਿਤੋ॥

ਦੇਵਤਾਨੰ ਗਰੂਨਞ੍ਚ, ਪਿਤੂਨਞ੍ਚੇ'ਚ੍ਛਿਤੋ ਪੁਰੇ।
ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਰਣਾਦੀਹਿ, ਭੇਦੋ ਞੇਯ੍ਯੋ ਤਹਿੰ ਤਹਿੰ॥

ਯਥਾ ਜਲਞ੍ਜਲਿੰ ਦਦਾਤਿ, ਅਞ੍ਜਲਿਨਾ ਪਿਵਤਿ, ਦੇਵੋਯੰ ਕਤਞ੍ਜਲਿਰਿਤਿ। ਪੁਟਞ੍ਜਲਿਸ੍ਸ ਵਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਇਧ ਵਿਤਤਞ੍ਜਲਿਯੇਵ।

੨੬੮. ਤਿਕੰ ਸਪ੍ਪਕੋਟ੍ਠੇ ਵਿਤਤਕਰੇ। **ਰਮੁ** ਕੀਲ਼ਾਯੰ, ਤਨੇ, **ਮ**ਲੋਪੋ, **ਰਤਨੰ,** ਮਣਿਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਚ। **ਕੁਕ** ਆਦਾਨੇ, ਉ , ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ। **ਹਸ** ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਥੋ, ਤੋ ਵਾ, **ਹਤ੍ਥੋ,** ਹਤ੍ਥਸਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਪਕੋਟ੍ਠੋ **ਹਤ੍ਥੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਸਮ੍ਪੁਟਞ੍ਜਲਿਮ੍ਹਿ। ਕਰਮਯੋ ਪੁਟੋ **ਕਰਪੁਟੋ, ਅਞ੍ਜ** ਬ੍ਯਤ੍ਤਿਗਤਿਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਅਲਿ, ਅਞ੍ਜਲਿ। ਕਰਪੁਟੋ ਚ ਅਞ੍ਜਲਿ ਚੇਤਿ **ਕਰਪੁਟਞ੍ਜਲੀ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਨਖੇ। ਕਰੇ ਜਾਯਤਿ ਰੁਹਤੀਤਿ **ਕਰਜੋ।** ਨਤ੍ਥਿ ਖੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਨਖੋ,** ਸਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ਨ ਅਤ੍ਤੰ, ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਵਾ। ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ, ਕਰਰੁਹੋ, ਨਖਰੋਤਿਪਿ ਨਖਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਪੁਟਙ੍ਗੁਲਿਕਰੇਤਿਖਜਾਤੇ ਮੁਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ। **ਖਟ** ਇਚ੍ਛਾਯੰ, ਣ੍ਵੁ, **ਖਦ** ਹਿੰਸਾਯੰ ਵਾ, **ਦਸ੍ਸ ਟੋ। ਮੁ** ਬਨ੍ਧਨੇ,ਤਿ, **ਤਸ੍ਸ ਠੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ।

੨੬੯. **ਪਸ੍ਸਦ੍ਵਯਵਿਤ੍ਥਤਾ** ਪਸ੍ਸਦ੍ਵਯੇਪਿ ਵਿਤਤਾ ਪਸਾਰਿਤਾ **ਸਹਕਰਾ** ਸਪਾਣਯੋ ਦ੍ਵੇ ਬਾਹੂ ਬ੍ਯਾਮੋ ਨਾਮ, ਬ੍ਯਾਮੀਯਤੇ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਬ੍ਯਾਮੋ, ਵਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਯਾਮ** ਅਞ੍ਛੇ। **ਉਦ੍ਧੰ** ਉਪਰਿ ਤਤਾ ਵਿਤਤਾ ਭੁਜਾ ਚ ਪੋਸੋ ਚ ਤੇਸੰ ਸਮੁਦਿਤਾਨੰ ਪਮਾਣਸਦਿਸੰ ਪਮਾਣੰ ਯਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ **ਉਦ੍ਧਨ੍ਤਭੁਜਪੋਸਪ੍ਪਮਾਣੇ ਪੋਰਿਸ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਭੁਜ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਹਕਰਾ ਭੁਜਾ ਗਯ੍ਹਤੇ, ਏਕਸ੍ਸ **ਪਮਾਣ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲੋਪੋ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਮਾਣੰ **ਪੋਰਿਸੰ। ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਸਕਰਭੁਜਪੁਰਿਸੰ ਵਦਤਿ, ਤੀਸੁ, ਯਥਾ – ਪੋਰਿਸੰ ਜਲੰ, ਪੋਰਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ, ਪੋਰਿਸੀ ਯਟ੍ਠਿ।

੨੭੦. ਦ੍ਵਯੰ ਉਰਸਿ। **ਉਸ** ਦਾਹੇ, ਰੋ, **ਸ**ਲੋਪੋ, **ਅਰ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ ਵਾ, ਅਸ੍ਸੁਕਾਰੋ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ, ਯੋ, **ਰਸ੍ਸ ਦੋ।** ਕੋਲ਼ੰ [ਕੋਟ੍ਠ (ਕ॰)] , ਭੁਜਨ੍ਤਰੰ, ਵਕ੍ਖੋਤਿਪਿ ਉਰੋਨਾਮਾਨਿ। ਤਿਕੰ ਉਰੋਜੇ। **ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਤਨੋਤਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ **ਥਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਥੋ, ਥਨ** ਦੇਵਸਦ੍ਦੇ, **ਥਨ** ਚੋਰਿਯੇ ਵਾ। **ਕੁਚ** ਸਙ੍ਕੋਚਨੇ, **ਕੁਚੋ।** ਪਯੋ ਖੀਰੰ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਪਯੋਧਰੋ।** ਕੁਚੋ ਚ ਪਯੋਧਰੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ।

ਥਨਗ੍ਗਸ੍ਮਿੰ ਥਨਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੇ ਚੂਚੁਕੰ, ਨਪੁੰਸਕੇ। ''ਚੂਚੁਕੋ ਸੋ ਕੁਚਾਨਨ''ਨ੍ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੭੭] ਤੁ **ਰਤਨਕੋਸੋ, ਚੁ** ਚਵਨੇ, ਉਕੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, ਦੀਘੋ ਚ, **ਚੂਚੁਕੰ, ਚਨ੍ਹ** ਗਤਿਯੰ ਵਾ, ਉਕੋ, **ਨ**ਲੋਪੋ, ਅਸ੍ਸੂਕਾਰੋ, **ਚੂਚੁਕੰ।**

ਦ੍ਵਯੰ **ਪਿਟ੍ਠੇ** ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ। **ਪਿਟ** ਸਦ੍ਦਸਙ੍ਘਾਤੇਸੁ, ਤੋ। ਇਤਰਤ੍ਰ **ਤਿ, ਪਿਸੁ** ਸੇਚਨੇ ਵਾ।

੨੭੧. ਤਿਕੰ ਤਨੁਮਜ੍ਝੇ। ਮਜ੍ਝੇ ਭਵੋ **ਮਜ੍ਝੋ। ਲਗ** ਸਙ੍ਗੇ, ਆ। ਮਜ੍ਝੇ ਭਵਂ **ਮਜ੍ਝਿਮੰ।** ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਉਦਰੇ। **ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਛਿ, **ਸਸ੍ਸ ਚੋ। ਗਹ** ਉਪਾਦਾਨੇ, ਅਨਿ, **ਈਮ੍ਹਿ ਗਹਣੀ,** ਗਬ੍ਭੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਗਹਣੀ,** ਗਬ੍ਭਾਸਯਸਞ੍ਞਿਤੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਪ੍ਪਦੇਸੋ,

ਤੇਜੋਧਾਤੁਮ੍ਹਿ ਪਨ ਯਥਾਭੁਤ੍ਤਾਹਾਰਸ੍ਸ ਵਿਪਾਚਨਵਸੇਨ ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਅਛਡ੍ਡਨਤੋ **ਗਹਣੀ।** **ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਦਰ** ਗਮਨੇ। ਉਦਰਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਵਾਯੁ ਯਤ੍ਰਾਤਿ **ਉਦਰਂ।** **ਗੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅਭੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ, **ਗਬ੍ਭੋ।** ਪਿਚਣ੍ਡ ਜਠਰ ਤੁਨ੍ਦਾਪਜਤ੍ਰ।

ਕੁਚ੍ਛਿਸਮ੍ਭਵੇ ਕੁਚ੍ਛਿਟ੍ਠੇ ਕੋਟ੍ਠੋ, ਅਨ੍ਤੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, **ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਤੋ, ਠੇ ਵਾ। **ਅਮ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਤੋ।

੨੭੨. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਕਟਿਯਂ। **ਹਨ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਯੁ, **ਹਸ੍ਸ** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਹਸ੍ਸ ਜੋ, ਹਨਸ੍ਸ ਘੋ** ਚ, **ਜਘਨਂ।** ਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਤਮਤੀਤਿ **ਨਿਤਮ੍ਬੋ, ਤਮੁ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਬੋ। **ਸੁ** ਪਸਵੇ, ਇ। **ਕਟ** ਵਸ੍ਸਾਵਰਣੇਸੁ, ਕਟਜਤੇ ਆਵਰੀਯਤੇ ਵਤ੍ਥਾਦੀਹਿ **ਕਟਿ,** ਇ, ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਨਾਰਿਯਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਜਘਨ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥਿਕਟਿਯਾ ਅਗ੍ਗਭਾਗੋ, **ਨਿਤਮ੍ਬ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥਿਕਟਿਯਾ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੋ, ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਨ ਕਟਿਸਾਮਞ੍ਞਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਤਮ੍ਬੋ ਥੀਕਟਜਾ, ਜਘਨਂ ਤੁ ਪੁਰੋ ਭਵੇ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੬.੭੪]।

੨੭੩. **ਲਿਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਅਙ੍ਗੇ ਸਰੀਰੇ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ, ਅਙ੍ਗ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਰੀਰਵਾਚਕੋ, ਅਙ੍ਗਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਰਹਸਿ ਠਾਨੇ ਜਾਤਂ ਅਙ੍ਗਂ **ਰਹਸ੍ਸਙ੍ਗਂ,** ਸਤ੍ਤਮਿਯਾਲੋਪੋ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, **ਸਸ੍ਸ** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਵਤ੍ਥੇਨ ਗੁਯ੍ਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਂ। ਮਿਹ** ਸੇਚਨੇ, ਕਰਣੇ ਯੁ, ਮਿਹਤਿ ਰੇਤੋਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਮੇਹਨਂ। ਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਮਿਹ** ਸੇਚਨੇ, ਤੋ, **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ।** ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਤ੍ਤਾ **ਵਰਙ੍ਗਂ। ਵਜ** ਗਤਿਯਂ, ਅਸ੍ਸੀਕਾਰੋ, ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਿਨਾ ਜਾਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਬੀਜਂ,** ਵਿਰਹਤ੍ਤਜੋਤਕੋ ਹਜੇਤ੍ਥ **ਵਿ**ਕਾਰੋ। **ਫਲ** ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਂ, ਫਲਤਿ ਏਤੇਨ ਪੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਫਲਂ।** ਲਿਙ੍ਗਤਿ ''ਇਤ੍ਥੀ, ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਵਿਭਾਗਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਲਿਙ੍ਗਂ। ਲਿਙ੍ਗ** ਗਮਨੇ, ਲੀਨਂ ਅਪਾਕਟਂ ਅਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਲਿਙ੍ਗਂ।** ਏਤੇਸੁ **ਬੀਜਫਲ**ਸਦ੍ਦਾ ਅਣ੍ਡੇਪਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਪਸਿਬ੍ਬਕੇ। **ਅਮ** ਗਮਨੇ, ਡੋ, **ਅਣ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਵਾ, ਡੋ, **ਅਡਿ** ਅਣ੍ਡਤ੍ਥੇ ਵਾ, ਤੋ। **ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਏ। **ਅਣ੍ਡ**ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਬੀਜੇਪਿ, ਅਣ੍ਡਕੋਸੋਤਿ ਸਮੁਦਿਤਮ੍ਪਿ ਕੋਸਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ''ਕੁਕ੍ਕੁਟਚ੍ਛਾਪਕਸ੍ਸੇਵ ਅਣ੍ਡਕੋਸਮ੍ਹਾ''ਤਿ [ਪਾਰਾ॰ ੧੩, ੧੪] ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਅਮਰਕੋਸੇਪਿ** [ਅਮਰਕੋਸੇ ੧੬.੭੬] ਅਣ੍ਡਕੋਸੋਤਿ ਸਮੁਦਿਤੇਨੇਵ ਨਾਮਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਣ੍ਡਸ੍ਸ ਬੀਜਸ੍ਸ ਕੋਸੋ **ਅਣ੍ਡਕੋਸੋ**ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ। **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਅਧਿਕਰਣੇਨਿ, **ਯੋਨਿ,** ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਪੁਮੇ ਚਾਯਂ, ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਪੁਮਾ ਚ **ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਂ,** ਤਸ੍ਮਿਂ। ਭਜਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਭਗਂ।** ਮਾਰਮਨ੍ਦਿਰ ਮਾਰਕੂਪਾ ਚਾਤ੍ਰ।

੨੭੪-੨੭੫. ਤਿਕਂ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵੇ। ਸੁਚਿਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ **ਅਸੁਚਿ, ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ, ਦ੍ਵੀਸੁ, ਸਮ੍ਭਵਲਿਙ੍ਗੇ ਵਾ। **ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬਾ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਅ। **ਸਕ** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਂ, ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਕੋ,** ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਂ, **ਸੁਚ** ਸੋਕੇ ਵਾ, ਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੇ। ਪੁਨਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਪਾਯੁ। ਪੂ** ਪਵਨੇ, ਉ, ਊਸ੍ਸਾਯੋ, **ਪਯ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ ਵਾ, ਪਯਤਿ ਵਚ੍ਚਮਨੇਨਾਤਿ **ਪਾਯੁ,** ਕਰਣੇ ਉ, ਅਯਂ **ਪੁਰਿਸੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਗੁਦ** ਕੀਲ਼ਾਯਂ, ਅ। ਅਪਾਨਂਪਜਤ੍ਰ।

ਅਟ੍ਠਕਂ ਵਚ੍ਚੇ। **ਗੂਥ** ਕਰੀਸੋਸ੍ਸਗ੍ਗੇ, **ਗੁਪ** ਗੋਪਨੇ ਵਾ, ਥੋ। **ਕਿਰ** ਵਿਕਿਰਣੇ, ਈਸੋ, **ਕਰੀਸਂ। ਵਰ** ਵਰਣਸਮ੍ਭਤ੍ਤੀਸੁ, ਚੋ, ਗੂਥਞ੍ਚ ਕਰੀਸਞ੍ਚ ਵਚ੍ਚਞ੍ਚੇਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ, ਤਾਨਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ ਪੁਮੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਨਪੁਂਸਕੇ, ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਤੇਸਂ ਕਤ੍ਥਚਿਯੇਵ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਮੇਵ ਬਹੁਲਨ੍ਤਜਤ੍ਥੋ। **ਮਲ** ਚਲਨੇ, ਅ, **ਮਲ** ਧਾਰਣੇ ਵਾ। **ਸਕ** ਸਤ੍ਤਿਯਂ, **ਸਸ੍ਸ ਛੋ।** ਉਚ੍ਚਾਰੀਯਤੇ ਜਹਜਤੇਤਿ **ਉਚ੍ਚਾਰੋ, ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਚਰ**ਧਾਤੁ ਚਜਨੇ, ਉਕ੍ਖਿਪਨੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਮਿਹ** ਸੇਚਨੇ, ਲੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ, ਲ਼ਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਅਵਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਉਕ੍ਕਾਰੋ,** ਅਵਸ੍ਸੁਤ੍ਤਂ, **ਕਿਰ** ਵਿਕ੍ਖਿਪਨੇ। ਸਮਲਂਪਜਤ੍ਰ। **ਸਮੁ** ਉਪਸਮੇ, ਅਲੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਤ੍ਤੇ। **ਸੁ** ਸਵਨੇ, ਸਵਨਂ ਸਨ੍ਦਨਂ, ਚੁਰਾਦਿ, ਏ। **ਮੁਚ** ਮੋਚਨੇ, ਤੋ, **ਮੁਤ੍ਤ** ਪਸ੍ਸਾਵੇ ਵਾ। **ਉਚ੍ਚਤੇ** ਕਥੀਯਤੇ। **ਗੋਮੁਤ੍ਤੇ** ਗਵਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਨਿ ਮੁਤ੍ਤੇ **ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਜ੍ਜ ਪਵਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਭਾਵੇਨ ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾ

‘‘ਪੂਤਿਕਾਯੋ’’ਤਿ। ਅਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਮਲੇ **ਛਕਣਸਦ੍ਦੋ, ਸਕ** ਸਤ੍ਤਿਯਂ, ਯੁ, **ਸਸ੍ਸ ਛੋ।**

੨੭੬. ਨਾਭਿਯਾ ਅਧੋਭਾਗੋ ਵਤ੍ਥਿ ਨਾਮ, ਸੋ ਦ੍ਵੀਸੁ। ਵਤ੍ਥਿ ਮੁਤ੍ਤਪੁਟਂ। ‘‘ਮੁਤ੍ਤਾਸਯਪੁਟੋ ਵਤ੍ਥਿ’’ਰਿਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੭੩] **ਰਤਨਮਾਲਾ।** ਵਸਤਿ ਮੁਤ੍ਤਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਤ੍ਥਿ, ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ,ਤਿ, **ਤਸ੍ਸ ਥੋ, ਤ੍ਥਿ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਉਚ੍ਛਙ੍ਗੋ ਅਙ੍ਕਞ੍ਚ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਉਭੋ ਸਦ੍ਦਾ ਪੁਮੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਉਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਉਚ੍ਛਙ੍ਗੋ, ਸਜ** ਸਙ੍ਗੇ, **ਸਸ੍ਸ ਛੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। **ਅਙ੍ਕ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਅ, ਅਙ੍ਕੋ, ਅਥ ਵਾ **ਅਙ੍ਕ** ਲਕ੍ਖਣੇ, ਅ, **ਅਙ੍ਕੋ,** ‘‘ਉਚ੍ਛਙ੍ਗਚਿਹਨੇਸ੍ਵ’ਙ੍ਕੋ’’ਤਿ **ਅਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ਕੋਸੇ ੨੩.੪]।

ਦ੍ਵਯਂ ਜਾਣੂਪਰਿਭਾਗੇ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਉ, ਅਸ੍ਸੂਕਾਰੋ। **ਸਨ੍ਜ** ਸਙ੍ਗੇ, ਆਸਜ੍ਜਤਿ ਵਤ੍ਥਮਤ੍ਰਾਤਿ **ਸਤ੍ਥਿ,** ਥਿ। ਊਰੁ ਚ ਸਤ੍ਥਿ ਚੇਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ, ਨਪੁਂਸਕੇਪਿ।

ਤਿਕਂ ਜਾਣੁਮ੍ਹਿ, ਊਰੁਨੋ ਪਬ੍ਬਂ ਗਣ੍ਠਿ **ਊਰੁਪਬ੍ਬਂ। ਜਨ** ਜਨਨੇ, ਣੁ। ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੇ **ਜਣ੍ਣੁ।**

੨੭੭. ਦ੍ਵਯਂ ਪਾਦਗਣ੍ਠਿਮ੍ਹਿ। **ਗੁਪ** ਰਕ੍ਖਣੇ ਫੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਪਾਦਸ੍ਸ ਗਣ੍ਠਿ **ਪਾਦਗਣ੍ਠਿ।** ਘੁਟਿਕਾਪਜਤ੍ਰ। **ਘੁਟ** ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ, ਘੁਟਜਤੇ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਘੁਟਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਾਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ ਗੋਪ੍ਫਕਸ੍ਸਾਧੋ ਭਾਗੇ। ਪੁਮੇ ਤੂਤਿ **ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਪਦਂ। **ਪਸ** ਬਾਧਨਫੁਸਨੇਸੁ,ਤਿ, **ਤਸ੍ਸ ਣੋ, ਸਸ੍ਸ ਹੋ,** ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ, **ਣਿ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਸ**ਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੇ ਵੁਦ੍ਧਿਯਞ੍ਚ **ਪਾਸਣ੍ਹਿ।** ਏਲਿਪਜਤ੍ਰ, **ਇਲ** ਗਤਿਯਂ,ਤਿ, **ਤ**ਲੋਪੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਾਦਗ੍ਗੇ। ਪਾਦਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਂ **ਪਾਦਗ੍ਗਂ।** ਪਕਟ੍ਠਂ ਪਦਂ **ਪਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯੋ। ‘‘ਪਪਦੋ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਿਕਂ ਪਾਦੇ। **ਪਦ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਣੋ, ਪਜ੍ਜਤੇਤਿ **ਪਾਦੋ।** ਪਜ੍ਜਤੇ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ, ਅ। **ਚਰ**ਮ੍ਹਾ ਕਰਣੇ ਯੁ, **ਚਰਣਂ,** ਇਦਂ ਪੁਮੇ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਨਪੁਂਸਕੇ। ਅਙ੍ਘਿਪਜਤ੍ਰ, **ਅਹਿ** ਗਤਿਯਂ। ਇ, **ਹਸ੍ਸ ਘੋ।**

੨੭੮. ਦ੍ਵਯਂ ਹਤ੍ਥਾਦਜਵਯਵੇ। **ਅਙ੍ਗ** ਗਤਜਤ੍ਥੋ, ਅ। **ਅ**ਵਪੁਬ੍ਬੋ **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਅ। ਪਤੀਕੋ, ਅਪਘਨੇਪਜਤ੍ਰ। **ਪਤਿ**ਪੁਬ੍ਬਾ **ਇਮ੍ਹਾ** ਕੋ। **ਅਪ**ਪੁਬ੍ਬਾ **ਹਨਿ**ਮ੍ਹਾ ਅ, **ਘਨਾ**ਦੇਸੋ ਚ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਸ੍ਸਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ। **ਪਾ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਸੁ, **ਲ਼ਿ**ਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਪਸ੍ਸ ਫੋ।** ਅਲ਼ਾਗਮੇ **ਫਾਸੁਕਾ।** ‘‘ਪਾਸੁਲ਼ਿਕਾ, ਪਾਸੁਕਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਫੁਸ** ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਤਿਪਿ ਧਾਤੁ, ਤਦਾ **ਉ**ਪਚ੍ਚਯਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤੇ। **ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ, ਇ, **ਸਸ੍ਸ ਟ੍ਠੋ, ਅਟ੍ਠਿ,** ਇਦਂ **ਪਣ੍ਡਕੇ** ਨਪੁਂਸਕੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਧਾ** ਧਾਰਣੇ, ਤੁ, ਇਤ੍ਥੀ। ਕੀਕਸਂ, ਕੁਲ੍ਲਂਪਜਤ੍ਰ। **ਗਲਸ੍ਸ** ਕਣ੍ਠਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇ ਜਾਤਮਟ੍ਠਿ **ਗਲਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ। ਅਕ** ਗਮਨੇ, ਖੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

੨੭੯-੨੮੦. ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਰਸੋਟ੍ਠਿਖਣ੍ਡੇ। ਸਮੁਦਿਤੇ ਤੁ **ਕਰੋਟਿ,** ਇਤ੍ਥੀ [ਅਮਰ ੧੬.੬੯]। **ਕਪੁ** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇ, ਅਰੋ, ਕਂ ਸੀਸਂ ਪਾਲੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਪ੍ਪਰੋ,** ਰਸ੍ਸੋ, **ਲਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤ**ਞ੍ਚ। ਕਂ ਪਾਲਯਤੀਤਿ , ਕਮ੍ਮਾਦਿਮ੍ਹਿ ਣੋ। ‘‘ਸਿਰੋਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ ਕਪਾਲੋ’ਥੀ, ਘਟਾਦਿਸਕਲੇਪਿਚੇ’’ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ** [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੬੮]। ਕਪਾਲੋ ਅਥੀਤਿ [ਅਨਿਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ] ਛੇਦੋ। **ਕਪਾਲ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ। **ਕਡਿ** ਛੇਦੇ, ਅਰੋ। ਮਹਤੀ ਸਿਰਾ **ਮਹਾਸਿਰਾ, ਸਿਰਾ**ਤਿ ਚ। **ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਰੋ।

ਤਿਕਂ ਸੁਸਿਰਵਤਜਂ ਵਾਯੁਵਹਨ੍ਤਸਿਰਾਯਂ। ਤਿਵਿਧਾ ਹਿ ਕਾਯਸਿਰਾ ਏਕਾ ਵਾਯੁਵਹਾ, ਅਪਰਾ ਸੁਤ੍ਤਮਿਵਾਟ੍ਠਿਬਨ੍ਧਿਨੀ, ਅਞ੍ਞਾ ਆਹਾਰਵਾਹਿਨੀ ਅਨੁਖਜਾ। ਤਤ੍ਰ ਤਤਿਯੇਨ ਪਠਮਾ, ਪਠਮਦੁਤਿਯੇਹਿ ਦੁਤਿਯਾ ਚ ਦੀਪਿਤਾ, ਤਤਿਯਾ ਪਨ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਨਹ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਅਰੁ। **ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਰੋ। **ਧਮ** ਸਦ੍ਦੇ, ਯੁ। ਨਦਾਦਿ, ਅਨਿ ਵਾ, **ਧਮਨੀ।**

ਤਤਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ ''ਰਸਗ੍ਰਸਾ''ਤਜਾਦਿ। ਰਸਂ ਗਸਤੀਤਿ **ਰਸਗ੍ਰਸਾ, ਗਸ** ਅਦਨੇ। ਰਸਂ ਹਰਤਿ ਨੇਤੀਤਿ **ਰਸਹਰਣੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ।

ਤਿਕਂ ਮਂਸੇ। **ਮਨ** ਞਾਣੇ, ਸੋ। **ਮਿਸ** ਸਦ੍ਦੇ, **ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਆਮਸਨੇ ਵਾ। **ਪਿਸ** ਅਵਯਵੇ, ਤੋ। ਪਲਲਂ, ਕਬ੍ਬਂਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਆਤਪਾਦਿਨਾ ਸੁਕ੍ਖਮਂਸੇ। ਤਿਲਿਙ੍ਗਕਨ੍ਤੁਤਿ **ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤੁਂ ਲਿਙ੍ਗਪਦਂ। **ਵਲ, ਵਲ੍ਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਉਰੋ, ਇਤ੍ਥਿਯਂ ''ਇਤ੍ਥਿਯਮਤੋ **ਆ**ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਆ, **ਵਲ੍ਲੂਰਾ। ਉਦ੍ਦਯਂ ਤਤ੍ਤੁਂ **ਉਤ੍ਤੁਤ੍ਤੁਂ। ਤਪ** ਸਨ੍ਤਾਪੇ, ਤੋ।

੨੮੧. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਲੋਹਿਤੇ। **ਰੁਹ** ਜਨਨੇ, ਤੋ, **ਇਤੋ** ਵਾ। ਰੁਨ੍ਝਤੇ ਚਮ੍ਮੇਨਾਤਿ **ਰੁਧਿਰਂ,** ਇਰੋ। **ਸੋਣ** ਵਣ੍ਣੇ, ਤੋ। **ਰਞ੍ਜ** ਰਾਗੇ, ਤੋ। ਅਸਂ, ਖਤਜਂਪਜਤ੍ਰ [ਖਤਾ ਜਾਯਤੇ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੬੪)]।

ਤਿਕਂ ਖੇਲ਼ੇ। **ਲਾ** ਆਦਾਨੇ, ਅਲੋ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਾ, **ਲਲ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ ਵਾ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਾ। **ਖੇਲ** ਗਤਿਯਂ, ਅ। **ਖਲ** ਚਲਨੇ, ਸਞ੍ਚਯੇ ਵਾ, ਣੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੁਂ, ਖਂ ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਇਲਤੀਤਿ **ਖੇਲ਼ੋ। ਇਲ** ਗਤਿਯਂ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, **ਇਲ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ ਵਾ, ਅ, ਇਸ੍ਸੇ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਿਤ੍ਤੇ। **ਮਾ** ਪਰਿਮਾਣੇ, ਯੁ। **ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ ਵਾ, ਣੁ, **ਦਸ੍ਸ ਯੋ।** ਮਾਯੂਤਿ ਪਾਠੇ **ਮਯ** ਗਤਿਯਂ, ਣੁ। **ਮਾਯੁਮਾਯੁ**ਸਦ੍ਦਾ ਦ੍ਵੇ **ਪੁਰਿਸੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ। ਅਪਿਦਧਾਤੀਤਿ **ਪਿਤ੍ਤੁਂ। ਅਪਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਧਾ** ਪਿਧਾਨੇ, ਤੋ, **ਅ**ਲੋਪੋ, ਭੁਜਾਦਿ, **ਪਿਤ੍ਤੁਂ,** ਨਪੁਂਸਕੇ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸੇਮ੍ਹੇ। **ਸਿਲਿਸ** ਸਿਲੇਸਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਸਿਲਿਸਜਤੇ ਅਤ੍ਰੇਤਿ **ਸੇਮ੍ਹੋ,** ਮਨ, **ਲਿਸਸ੍ਸ ਹੋ,** ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ। ਇਤਰਤ੍ਰ ਉਮੋ, **ਸਿਲੇਸੁਮੋ।** ਕਫੋਪਜਤ੍ਰ, ਕੇਨ ਤੋਯੇਨ ਫਾਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿ ਯਸ੍ਸ **ਕਫੋ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ।

੨੮੨-੨੮੩. ਵਿਲੀਨੋ ਵਿਭੁਤੋ ਸ੍ਨੇਹੋ **ਵਸਾ**ਤਜੁਚ੍ਚਤੇ, **ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ, ਆ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਵਿਲੀਨਸ੍ਨੇਹੇ। **ਮਿਦ** ਸ੍ਨੇਹਨੇ, ਣੋ। **ਵਪ** ਬੀਜਸਨ੍ਤਾਨੇ, ਅ, **ਵਪਾ।** ''ਵਪਾ ਵਿਵਰਮੇਦੇਸੂ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ, ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ ਮੇਦਾਦੀਨਮੇਕਤ੍ਥਤਾ ਦੀਪਿਤਾ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਮੇਦੋ ਤੁ ਵਪਾ ਵਸਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੬.੬੪]।

ਤਿਕਂ ਚਨ੍ਦਨਸੁਵਣ੍ਣਾਦਜਲਙ੍ਕਾਰਕਤਸਰੀਰਸੋਭਾਯਂ। **ਕਪੁ** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇ, ਆਕਪ੍ਪਨਂ **ਆਕਪ੍ਪੋ,** ਣੋ। ''ਨੇਪਚ੍ਛੇ ਗੇਹਮਤ੍ਤੇ ਚ, ਵੇਸੋ ਵੇਸਜਾਗਹੇਪਿ [ਵੇਸ੍ਸਗਹੇਪਿ (ਕ॰)] ਚੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੯੯] **ਰਭਸੋ। ਵਸ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ, **ਵਿਸਿ** ਬਜਾਪਨੇ ਵਾ, ਣੋ। ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਪਥਨਂ ਪਖਜਾਨਂ **ਨੇਪਚ੍ਛਂ, ਪਥ** ਪਖਜਾਨੇ ਘਜਣ। ਪਟਿਕਮ੍ਮਂ, ਪਸਾਧਨਂਪਜਤ੍ਰ।

ਛਕ੍ਕਂ ਹਾਰਾਦਜਾਭਰਣੇ। **ਮਡਿ** ਭੂਸਾਯਂ, ਕਰਣੇ ਯੁ। **ਸਾਧ** ਸਂਸਿਦ੍ਧਿਯਂ, ਯੁ, **ਸਾਠ** ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੀਸੁ ਵਾ, **ਪਸਾਠਨਂ,** ਮੁਦ੍ਧਜਦੁਤਿਯੋਤ੍ਰ। **ਭੂਸ** ਅਲਙ੍ਕਾਰੇ, ਕਰਣੇਯੇਵ ਯੁ। ਆਭਰਿਯਜਤੇ ਤਨ੍ਤਿ **ਆਭਰਣਂ, ਭਰ** ਭਰਣੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਯੁ। ਅਲਂ ਵਿਭੂਸਨਂ ਕਰਿਯਜਤੇਨੇਨੇਤਿ **ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ,** ਣੋ। **ਪਿਲ਼ਨ੍ਧ** ਭੂਸਨੇ, ਕਰਣੇ ਯੁ। ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋਪਜਤ੍ਰ [ਪਰਿਕਰੋਪਜਤ੍ਰ (ਕ॰)]।

ਦ੍ਵਯਂ ਮਕੁਟੇ। **ਕਿਰ** ਵਿਕਿਰਣੇ, ਈਟੋ। **ਮਕਿ** ਮਣ੍ਡਨੇ, ਉਟੋ। ਮੁਕੁਟੋਤਿਪਿ ਪਾਠੇ, ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਅਨਿਤ੍ਥੀ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮਕੁਟਗ੍ਗਟ੍ਠੇ ਨਾਯਕਮਣਿਮ੍ਹਿ। ਮਕੁਟਚੂਲ਼ਾਯਂ ਚੁਮ੍ਬਿਤਾ ਮਣਿ **ਚੂਲ਼ਾਮਣਿ।** ਮਕੁਟਸਿਰਸਿ ਚੁਮ੍ਬਿਤਾ ਮਣਿ **ਸਿਰੋਮਣਿ।**

੨੮੪. ਦ੍ਵਯਂ ਉਣ੍ਹੀਸਪਟ੍ਟੇ। ਸਿਰਸੋ ਵੇਠਨਂ **ਸਿਰੋਵੇਠਨਂ। ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਨਹ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਈਸੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ। ਯਂ ਬਹੁਕਾਲਂ ਦੇਬਜਾਮਨੁਸ੍ਸੇਸ੍ਵਪਿ ਭਵਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਕਣ੍ਣਾਭਰਣੇ **ਕੁਣ੍ਡਲਾ**ਦਿਦ੍ਵਯਂ। **ਕੁਡਿ** ਦਾਹੇ, ਅਲੋ। **ਵੇਠ** ਵੇਠਨੇ, ਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵੇਠਨਂ **ਕਣ੍ਣਵੇਠਨਂ,** ਮੁਦ੍ਧਜਦੁਤਿਯੋਯਂ।

ਤਿਕਂ ਤਾਲ਼ਕਾਖਜੇ ਕਣ੍ਣਾਭਰਣੇ। ਕਣ੍ਣਾਨਂ ਭੂਸਨਂ **ਕਣ੍ਣਿਕਾ, ਕਣ੍ਣ** ਭੂਸਨੇ ਬਹੁਲਲਕ੍ਖਣੇ ਇਕੋ। ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਦਨਂ ਪੂਰਤਿ ਯੇਨ ਸੋ **ਕਣ੍ਣਪੂਰੋ।** ਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਿਭੂਸਨਂ **ਕਣ੍ਣਵਿਭੂਸਨਂ,** ਕਰਣੇ ਯੁ। ਤਾਲਪਤ੍ਤਂਪਜਤ੍ਤ।

੨੮੫. ਦ੍ਵਯਂ ਗੀਵਾਭਰਣੇ। ਕਣ੍ਠਸ੍ਸ ਭੂਸਾ **ਕਣ੍ਠਭੂਸਾ,** ਥੀ। ਗੀਵਾਯਂ ਭਵਂ **ਗੀਵੇਯਜਂ,** ਭਵਤ੍ਥੇ ਏਯਜੋ, ਗੀਵਾਯ ਆਭਰਣਂ ਵਾ ਗੀਵੇਯਜਂ, **ਗੀਵਤੋ** ਆਭਰਣੇ ਏਯਜੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਤ੍ਤਾਵਲਿਯਂ। ਹਰੀਯਤੇ ਮਨੋ ਯੇਨ **ਹਾਰੋ।** ਮੁਤ੍ਤਾਨਂ ਆਵਲਿ ਪਨ੍ਤਿ **ਮੁਤ੍ਤਾਵਲਿ।** ਹਾਰਾਸਦ੍ਦੋਪਜਤ੍ਤ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਪਕੋਟ੍ਠਾਭਰਣੇ। ਪਕੋਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਰਸ੍ਸਾਧੋਭਾਗੋ। **ਨੀ** ਨਯੇ, ਉਰੋ, **ਇਯਾਦੇਸੋ।** **ਵਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਅਯੋ, ਅਨਿਤ੍ਥੀ, **ਨਿਯੁਰੋਪਿ।** **ਕਟ** ਵਸਾਵਰਣਗਤੀਸੁ, ਣ੍ਵੁ। ਪਰਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਹਰਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਯਨ੍ਤਿ **ਪਰਿਹਾਰਕਂ,** ਣ੍ਵੁ। ਅਵਾਪਕੋਪਜਤ੍ਤ।

੨੮੬-੨੮੭. ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਘਟਿਤਵਲਯਵਿਕਤਜਾਭਰਣੇ। **ਕਾ** ਸਦ੍ਦੇ, **ਕਣਪਚ੍ਚਯੋ,** **ਕਣ** ਸਦ੍ਦੇ ਵਾ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਕਙ੍ਕਣਂ, ਕਕਿ** ਗਤਜਤ੍ਥੇ ਵਾ, ਯੁ, **ਕਕਿ** ਲੋਲਜੇ ਵਾ, ਕਙ੍ਕਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਕਙ੍ਕਣਂ,** ਕਰਣੇ ਯੁ। ਕਰਸ੍ਸ ਭੂਸਾ **ਕਰਭੂਸਾ,** ਥੀ।

ਦ੍ਵਯਂ ਖੁਦ੍ਦਘਣ੍ਟਿਕਾਯਂ। ਕਿਂ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਕਣਤੀਤਿ **ਕਿਙ੍ਕਣੀ,** ਨਦਾਦਿ। ਕਿਙ੍ਕਿਣੀਤਿਪਿ ਪਾਠਨ੍ਤਰਂ, ਤਦਾ ਯਦਾਦਿ। ਖੁਦ੍ਦਾ ਏਵ ਘਣ੍ਟਾ **ਖੁਦ੍ਦਘਣ੍ਟਿਕਾ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਘਟ** ਚਲਨੇ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਙ੍ਗੁਲਜਾਭਰਣੇ। ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਂ ਭਵਂ **ਅਙ੍ਗੁਲੀਯਕਂ,** ਈਯੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਮਾਭਰਣਂ **ਅਙ੍ਗੁਲਜਾਭਰਣਂ।** ਉਮ੍ਮਿਕਾਪਜਤ੍ਤ। ਤਮੇਵਾਙ੍ਗੁਲੀਯਕਂ **ਸਾਕ੍ਖਰ**ਮਕ੍ਖਰਵਨ੍ਤਂ ''ਮੁਦ੍ਦਿਕਾ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮੁਦ੍ਦਾ''ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ। **ਮੁਦ** ਤੋਸੇ, ਣ੍ਵੁ, ਆ, **ਮੁਦ੍ਦਿਕਾ,** ਫਲਵਿਸੇਸੇਪਜਯਂ। ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਂ ਭਵਾ ਮੁਦ੍ਦਾ **ਅਙ੍ਗੁਲਿਮੁਦ੍ਦਾ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਇਤ੍ਥਿਕਟਜਾਭਰਣੇ। **ਰਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਯੁ, ਆ, **ਰਸਨਾ।** ਸਾਯੇਵ **ਇਨੀਮ੍ਹਿ ਰਸਨੀ।** ''ਸਾਰੇ ਧਨਿਮ੍ਹਿ ਰਸਨਂ, ਜਿਵ੍ਹਾਯਂ ਰਸਨਾ ਨ ਸੋ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।** ਮੇਹਨਸ੍ਸ ਖਸ੍ਸ ਮਾਲਾ **ਮੇਖਲਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ, ਮੇਹਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਮਾਲਾਤਜਤ੍ਥੋ। ਕਾਞ੍ਚੀ ਸਤ੍ਤਕੀ, ਸਾਰਸਨਂਪਜਤ੍ਤ।

> ਏਕਯਟ੍ਠਿ ਭਵੇ ਕਾਞ੍ਚੀ, ਮੇਖਲਾ ਤ੍ਵ'ਟ੍ਠਯਟ੍ਠਿਕਾ।
> ਰਸਨਾ ਸੋਲ਼ਸਾ ਞੇਯਜਾ, ਕਲਾਪਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ [ਕਲਾਪੋ ਪਞ੍ਚਵੀਸਕੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੧੦੮)]॥

ਤਿਕਂ ਸੋਵਣ੍ਣੇ ਪਗਣ੍ਡਭੂਸਨੇ। ਪਗਣ੍ਡੋ ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਰਸ੍ਸੋਪਰਿਭਾਗੋ। **ਕੇ** ਸਦ੍ਦੇ, ਉਰੋ, **ਯਾਗਮੋ।** **ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨੇ। ਦੋ। ਬਾਹੁਮੂਲਸ੍ਸ, ਬਾਹੁਮੂਲੇ ਵਾ ਭਵਂ ਵਿਭੂਸਨਂ **ਬਾਹੁਮੂਲਵਿਭੂਸਨਂ।**

੨੮੮. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਇਤ੍ਥਿਚਰਣਵਿਭੂਸਨੇ। ਅਙ੍ਗਦਾਕਾਰਂ ਪਾਦਭੂਸਨਂ **ਪਾਦਙ੍ਗਦਂ।** **ਮਜਿ** ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ, ਈਰੋ, ਪਾਦੇ ਕਟਕਂ **ਪਾਦਕਟਕਂ।** ਊਨਂ ਪਾਦਂ ਪੂਰੇਤੀਤਿ **ਨੂਪੁਰੋ,** ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ। ਪਾਦਕਟਕੋ ਚ ਨੂਪੁਰੋ ਚੇਤਿ **ਕਟਕ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਦ੍ਵਨ੍ਦਸਮਾਸੋ। ਤੁਲਾਕੋਟਿ, ਹਂਸਕੋਪਜਤ੍ਤ। **ਤੁਲ** ਗਤਿਕੋਟਿਲਜੇ। ਕੁਟਿਲਕੋਟਿਤ੍ਤਾ **ਤੁਲਾਕੋਟਿ,** ਪੁਮੇ। ਹਂਸਗਤਿਤ੍ਤਾ **ਹਂਸਕੋ।**

੨੮੯. ਮੁਖਫੁਲ੍ਲਾਦਯੋ ਅਲਙ੍ਕਾਰਪ੍ਪਭੇਦਾ ਸਿਯੁਂ। ਮੁਖਫੁਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੋ ਮੁਖਾਲਙ੍ਕਾਰੋ, ਮੁਖੇ ਫੁਲ੍ਲਤੀਤਿ **ਮੁਖਫੁਲ੍ਲਂ,** **ਫੁਲ੍ਲ** ਵਿਕਸਨੇ, ਦਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਾਲਙ੍ਕਾਰੋਪਿ ਮੁਖਫੁਲ੍ਲਮੇਵ। **ਉਣ੍ਣਤਂ** ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਰਚਿਤਂ ਨਲਾਟਾਭਰਣਂ, **ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਨਮੁ** ਨਮਨੇ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮੁਖਫੁਲ੍ਲੁਣ੍ਣਤਾਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਵਿਪਰਿਯਯੇਨਾਪੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਗਾਵੀਨਂ ਥਨਾਕਾਰਤ੍ਤਾ ਗਤ੍ਥਨਂ, ਓਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਤਮੇਵ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ **ਉਗ੍ਗਤ੍ਥਨਂ,** ਚਤੁਯਟ੍ਠਿਕੋ ਹਾਰਭੇਦੋ। **ਗਮੁ** ਗਮਨੇ, ਣ੍ਵੁ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, **ਗਿਙ੍ਗਮਕਂ,** ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਯਟ੍ਠਿਕੋ ਹਾਰਭੇਦੋਵ। **ਆਦਿਨਾ** ਅਦ੍ਧਹਾਰੋ, ਮਾਣਵਕੋ, ਏਕਾਵਲੀ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਮਾਲਾਦਯੋ ਹਾਰਭੇਦਾ ਚ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੬.੧੦੬]।

੨੯੦. ਪਜਜਂ ਵਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇ। **ਚਿਲ** ਵਸ੍ਸਨੇ, ਚਿਲਜਤੇ ਅਚ੍ਛਾਦੀਯਤੇਤਿ, ਣੋ, ਥਿਯਂ **ਚੇਲੀ।** ਛਦ ਸਂਵਰਣੇ, **ਆਪੁਬ੍ਬੋ** ਕਰਣੇ, ਯੁ। **ਵਸ** ਅਚ੍ਛਾਦਨੇ, ਵਸਜਤੇ ਅਚ੍ਛਾਦੀਯਤੇਤਿ **ਵਤ੍ਥਂ,** ਥੋ। **ਣਮ੍ਹਿ** ਵ◌ਾ**ਸੋ। ਯੁਮ੍ਹਿ** ਵ**ਸਨਂ। ਅਮ** ਗਮਨੇ, ਕਰਣੇ ਯੁ, **ਅਂਸੁਕਂ,** ਰਂਸਿਪਰਿਯਾਯੋਪਜਯਂ। **ਅਮ੍ਬ** ਸਦ੍ਦੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਅਰੋ। **ਪਟ** ਗਮਨੇ, ਕਰਣੇ ਅ, ਸੋਭਨਚੇਲੇਪਜਯਂ। **ਦੁ** ਗਮਨੇ, ਕਰਣੇ ਸੋ, ਦ੍ਵ◌ਿਤ੍ਤੁਂ, ਦੁਰੂਪਂ ਅਸਤਿ ਖੇਪਤੀਤਿ ਵ◌ਾ **ਦੁਸ੍ਸਂ,** ਦੁਰੂਪਂ ਅਸਤਿ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਵ◌ਾ **ਦੁਸ੍ਸਂ, ਦੁਪੁਬ੍ਬੋ ਅਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ । **ਚਲ** ਵਸਨੇ, ਅਸ੍ਸੋਤ੍ਤੁਂ, ਲ਼ਤ੍ਤੁਞ੍ਞ। **ਸਟ** ਰੁਜਾਵ◌ਿਸਰਣਗਤਜਾਵਸਾਨੇਸੁ, ਣ੍ਵ◌ੁ।

੨੯੧. ਪਜਜਂ ਵਤ੍ਥਭੇਦੇ। ਤਤ੍ਰਾਦਿਦ੍ਵਯਂ ਦੁਕੂਲਖਜੇ ਵਤ੍ਥੇ। **ਖੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਮੋ, **ਖੁਮ**ਸਦ੍ਦਾ ਵ◌ਿਕਾਰੇ ਣੋ, ਖੁਮਾਯ ਵ◌ਿਕਾਰੋ **ਖੋਮਂ,** ਖੁਮਾ ਨਾਮ ਅਤਸੀ, ਤਬ੍ਬਕ੍ਕਲਸਮ੍ਭਵ◌ਂ ਵਤ੍ਥਂ, ਵ◌ਾਚੁਲਿਙ੍ਗੋਯਂ। **ਕੂਲ** ਆਵਰਣੇ, ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕੁਲਜਤੇਤਿ **ਦੁਕੂਲਂ,** ਦੁਮੇਹਿ ਜਾਤਂ ਕੂਲਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ **ਦੁਕੂਲਂ।** ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਦੁਕੂਲਮ੍ਪਿ ਏਕਂ ਵਤ੍ਥਨ੍ਤਰਂ, ਨ ਖੋਮਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ''ਖੋਮ'ਮਟ੍ਟੇ ਦੁਕੂਲੇ ਚ, ਅਤਸੀਵਸਨੇਪਿ ਚ'', ''ਖੋਮ'ਮਟ੍ਟੇ ਦੁਕੂਲੇਚਾ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੇਸੁ** [ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹ ੩.੩.੨੯੫] ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੋਸੋ ਨਾਮ ਕਿਮਿਗਬ੍ਭੋ, ਤਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਕੋਸੇਯਜਂ,** ਏਯਜੋ, ''ਕੋਸੇਯਜਂ ਕਿਮਿਕੋਸੋਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੬.੧੧੧] ਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕੋਸੇਯਜਮੇਵ ਧੋਤਂ ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਂ ਨਾਮ, ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹ ''ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਂ ਧੋਤਕੋਸੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੬.੧੧੩]। ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠਨ੍ਤਰਂ। ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣਰਟ੍ਠੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਮੁ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ, ਕਮਨੀਯਤ੍ਤਾ **ਕਮ੍ਬਲੋ,** ਰਙ੍ਕੁਨਾਮਕਸ੍ਸ ਹਰਿਣਵ◌ਿਸੇਸਸ੍ਸ ਲੋਮੇਨਸਞ੍ਜਾਤਵਤ੍ਥਂ [ਰਾਙ੍ਕਵ◌ਂ ਵ◌ਿਗਰੋਮਜਂ (ਅਮਰ ੧੬.੧੧੧)], ਅਲੋ, ਵ◌ਾਗਮੋ ਚ ਮਜ੍ਝੇ। ਵ◌ਾਸਦ੍ਦੋ **ਕਮ੍ਬਲ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। **ਰਲ੍ਲਕੋ**ਪਿ [ਅਮਰ ੧੬.੧੧੬] ਕਮ੍ਬਲਪਰਿਯਾਯੋ। **ਸਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਅ, ਸਣੋ ਨਾਮ ਥਿਰਤ੍ਤੁਚੋ ਏਕੋ ਰੁਕ੍ਖਯੋਨਿ, ਯਸ੍ਸ ਤਚੇਨ ਕੇਵਟ੍ਟਾਦਯੋ ਜਾਲਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਣਸ੍ਸ ਵ◌ਿਕਾਰੋ **ਸਾਣਂ,** ਵਤ੍ਥਂ। ਮਿਗਲੋਮਾਨਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਖੁਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਮਮ੍ਬਰਂ **ਕੋਟੁਮ੍ਬਰਂ, ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਉਸ੍ਸੋ, ਅਸ੍ਸੁ, ਕੋਟੁਮ੍ਬਰਟ੍ਠੇਜਾਤਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾ **ਕੋਟੁਮ੍ਬਰਂ।** ਭਙ੍ਗਂ ਨਾਮ ਖੋਮਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਏਕਜ੍ਝਾਨਿ ਵ◌ੋਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਵਤ੍ਥਂ, **ਭਨ੍ਜ** ਅਵਮਦ੍ਦਨੇ, ਅਥ ਵ◌ਾ ਭਙ੍ਗਂ ਨਾਮ ਸਾਣਫਲਂ, ਤਬ੍ਬਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥਂ **ਭਙ੍ਗਂ,** ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** ''ਭਙ੍ਗਾ ਸਾਣਾਖਜਸਸ੍ਸੇਪੀ''ਤਿ। **ਸਸ੍ਸ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਫਲਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ''ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਫਲਂ ਸਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੪.੧੫] ਵਚਨਤੋ। ਭਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਵ◌ਾਕਮਯਮੇਵ◌ਾਤਿ ਕੇਚਿ। **ਵਤ੍ਥਨ੍ਤਰਂ** ਵਤ੍ਥਵ◌ਿਸੇਸੋ। **ਆਦਿਨਾ** ਕਪ੍ਪਾਸਾਦਯੋਪਿ ਗਹਿਤਾ।

੨੯੨-੨੯੩. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਪਰਿਧਾਨਭੂਤੇ ਅਧੋਵਤ੍ਥੇ। ਅਧੋਭਾਗੇ ਵਸੀਯਤੇਤਿ **ਨਿਵ◌ਾਸਨਂ, ਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਧੋਭਾਗਸ੍ਸ ਜੋਤਕੋ। **ਵਸ** ਅਚ੍ਛਾਦਨੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਯੁ। ਬਾਹੁਲਜੇਨ ਅਨ੍ਤਰੇ ਮਜ੍ਝੇ ਭਵ◌ਂ **ਅਨ੍ਤਰੀਯਂ,** ਈਯੋ। ਸਮਾਨਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਨ੍ਨੋ। ਅਨ੍ਤਰੇ ਭਵ◌ਂ **ਅਨ੍ਤਰਂ,** ਣੋ। ਅਨ੍ਤਰੇ ਮਜ੍ਝੇ ਭਵ◌ੋ ਵ◌ਾਸੋ **ਅਨ੍ਤਰਵ◌ਾਸਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਉਪਸਂਬਜਾਨਂਪਜਤ੍ਰ [ਅਮਰ ੧੬.੧੧੭]।

ਪਞ੍ਚਕਂ ਉਪਰਿਧਾਨੇ। **ਵਰ** ਅਚ੍ਛਾਦਨੇ, **ਪਪੁਬ੍ਬੋ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਵ◌ੁਦ੍ਧਿ, **ਪਾਵ◌ਾਰੋ।** ਉਤ੍ਤਰਸ੍ਮਿਂ ਦੇਹਭਾਗੇ ਆਸਜਜਤੇਤਿ **ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੋ, ਆ** ਪੁਬ੍ਬੋ **ਸਞ੍ਜ** ਸਙ੍ਗੇ। ਉਪਰਿ ਸਂਵ◌ੀਯਤੇ ਪਿਧੀਯਤੇ ਬਾਹੁਲਜੇਨਾਤਿ, ਯੁ। **ਉਪਸਂ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਵ◌ੀ ਤਨੁਸਨ੍ਤਾਨੇ। ਉਤ੍ਤਰਸ੍ਮਿਂ ਦੇਹਭਾਗੇ ਭਵ◌ਂ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਂ **ਉਤ੍ਤਰਂ, ਉਤ੍ਤਰੀਯ**ਞ੍ਚ, ਣੋ, ਈਯੋ ਚ। ਸਂਬਜਾਨਂਪਜਤ੍ਰ।

ਨਵ◌ਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਹਤਨ੍ਤਿ **ਮਤਂ** ਕਥਿਤਂ, ਨ ਹਞ੍ਞਤਿ ਯਂ ਪਾਸਾਣਾਦੀਹੀਤਿ **ਅਹਤਂ।** ਤਨ੍ਤੁਤੋ ਅਚਿਰਮਾਹਰਿਤਂ ਵਤ੍ਥਂ। ਅਨਾਹਤਂ, ਨਿਪ੍ਪਵ◌ਾਣਿ, ਤਨ੍ਤੁਕਂਪਜਤ੍ਰ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹ ''ਅਨਾਹਤਂ ਨਿਪ੍ਪਵ◌ਾਣਿ, ਤਨ੍ਤੁਕਞ੍ਚ ਨਵਮ੍ਬਰੇ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੬.੧੧੨]।

ਦ੍ਵਯਂ ਚਿਰਕਾਲਤ੍ਤਾ ਨਿਦ੍ਦਸੇ ਜਿਣ੍ਣਵਤ੍ਥੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਅਨ੍ਤੋ ਦਸਾ ਯਸ੍ਸ **ਨਨ੍ਤਕਂ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਪਟੋ **ਕਪ੍ਪਟੋ, ਕਪ੍ਪ** ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇ ਵ◌ਾ, ਅਟੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਥਿਰਵਤ੍ਥੇ, ਜਿਣ੍ਣਵਸਨਂ ਅਥਿਰਂ ਵਤ੍ਥਂ। ''ਪਟ''ਇਤਿ ਚਰਤਿ ਫੋਟਤੀਤਿ **ਪਟਚ੍ਚਰਂ,** ਪਟਚ੍ਚਰਮੇਵ **ਪਲ਼ਚ੍ਚਰਂ,** ਲ਼ਤ੍ਤਂ।

੨੯੪. ਦ੍ਵਯਂ ਕੋਟਿਕਾਦਿਸਨ੍ਨਾਹੇ, ਚੋਲ਼ੇ ਚ। **ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਉਕੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ। ਵ◌ਾਣਂ ਸਰਂ ਵ◌ਾਰਯਤੀਤਿ **ਵ◌ਾਰਵ◌ਾਣੋ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, ਅਭਿਧਾਨਤੋ ਵ◌ਾ**ਰ**ਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤੋ, ਅਨਿਤ੍ਥਿਯਮੇਤੇ। ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵਯਵ◌ੇ **ਦਸਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥੀ। ''ਦਸਾ ਵਤਜਮਵਤ੍ਥਾਯਂ, ਵਤ੍ਥਂਸੇ ਬਹੁਮ੍ਹਿ ਦ੍ਵ◌ਿਸੁ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੧੧੪] **ਰਭਸੋ। ਦਾ** ਛੇਦਨੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਸੋ, ਰਸ੍ਸੋ।

ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਮ੍ਹਿ ਸੀਸੇ ਯੋ ਕਞ੍ਚੁਕੋ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯੋ, ਸੋ ''ਨਾਲ਼ਿਪਟ੍ਟੋ''ਤਿ ਕਥਿਤੋ। ਨਾਲ਼ਿਪਟ੍ਟੋ ਤੰਸਣ੍ਠਾਨੋ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਪਟੋ ਨਾਲ਼ਿਪਟ੍ਟੋ। ਸੀਸਕੰ, ਸਿਰਿਯੰ, ਸਿਰੋਹਨ੍ਤਿਪਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

੨੯੫. ਤਿਕੰ ਦੀਘਤ੍ਤੇ। **ਆਪੁਬ੍ਬੋ ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ, ਣੋ। ਆ ਭੁਸੋ ਯਾਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਆਯਾਮੋ, ਯਾ** ਗਤਿਪਾਪੁਣੇਸੁ, ਮੋ। ਦੀਘਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਦੀਘਤਾ। ਰੁਹ** ਜਨਨੇ, ਣੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ। ਵਤ੍ਥਵਿਸਯੇ ''ਓਸਾਰੋ''ਤਿ ਰੂਲ਼੍ਹੋ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਨਯ੍ਹਤੀਤਿ **ਪਰਿਣਾਹੋ, ਨਹ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਣੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਸਰਣੰ ਵਿਸਾਰੋ, ਸੋ ਏਵ **ਵਿਸਾਲਤਾ।**

੨੯੬. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਚੀਵਰੇ। ਅਰਹਤੰ ਧਜੋ **ਅਰਹਦ੍ਧਜੋ,** ਰੂਲ਼੍ਹਿਯਾ ਤਦਞ੍ਞਚੀਵਰੇਸੁ। ਕਸਾਯੇਨ, ਕਸਾਵੇਨ ਚ ਰਤ੍ਤੰ **ਕਾਸਾਯੰ, ਕਾਸਾ**ਵਞ੍ਚ, ਸਮਾਨਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਨ੍ਨੋ। ਚਿ ਚਯੇ, ਈਵਰੋ। ਵਤ੍ਥਖਨ੍ਧੇਹਿ ਚੀਯਤੇਤਿ **ਚੀਵਰੰ।**

ਮਣ੍ਡਲਾਦਯੋ **ਤਦਙ੍ਗਾਨਿ** ਸਮੂਹਭੂਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਵਯਵਾਨਿ। **ਮਡਿ** ਭੂਸਾਯੰ, ਅਲੋ, **ਮਣ੍ਡਲੰ।** ਚੀਵਰਪਰਿਯਨ੍ਤੋਯੰ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਵਿਵਟ੍ਟੋ ਨਾਮ ਚੀਵਰਮਜ੍ਝਗਤਮਗ੍ਗੋ, ਸੋ ਹਿ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਵਿਵਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਵਟ੍ਟ** ਆਵਟ੍ਟਨੇ। ਕੁਸਿ ਨਾਮ ਮਗ੍ਗਾਨੰ ਮਜ੍ਝਗਤਵਤ੍ਥਖਣ੍ਡੰ, **ਕੁਸ** ਛੇਦਨੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਇ, **ਕੁਸਿ,** ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਯੰ।

੨੯੭. ਫਲਾਦੀਨੰ ਯਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਏਤਾ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ **ਯੋਨਿਯੋ** ਕਾਰਣਾਨਿ ਤਤੋ ਤਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਕਪ੍ਪਾਸਿਕੰ ਵਤ੍ਥੰ **ਫਾਲੰ** ਨਾਮ ਫਲਵਿਕਾਰਤ੍ਤਾ, ਵਿਕਾਰੇ ਣੋ, ਤੀਸੁ। ਯਥਾ – ਫਾਲੋ ਪਟੋ, ਫਾਲਾ ਚੇਲੀ, ਫਾਲੰ ਵਤ੍ਥੰ। ਖੋਮਾਦਯੋ ਪਨ ਪਟਾ **ਤਚਬ੍ਭਵਾ** ਤਚਤੋ ਸਞ੍ਜਾਤਾ।

੨੯੮. ਕੋਸੇਯਜੰ ਵਤ੍ਥੰ **ਕਿਮਿਜੰ** ਨਾਮ। ਮਿਗਲੋਮਮਯਨ੍ਤੁ **ਕਮ੍ਬਲੰ।** ਦ੍ਵਯੰ ਬਜਵਧਾਯਕਪਟੇ, ਕਣ੍ਡਪਟੇਪੀਤਿ ਕੇਚਿ। **ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ** ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਤੁਲਜਤ੍ਥਾਤਜਤ੍ਥੋ। **ਜੁ** ਗਤਿਯੰ, ਭੂਵਾਦਿ, **ਜੁ** ਬਨ੍ਧਨੇ ਵਾ, ਯੁ, **ਅਨਕਾਦੇਸੋ**, **ਸਾ** ਇਤ੍ਥੀ। ਤਿਰੋ ਕਰੀਯਤਿ ਪਿਧੀਯਤਿ ਯਾਯ, ਸਾ **ਤਿਰੋਕਰਣੀ,** ਯੁ। ਪਤਿਸੀਰਾਪਜਤ੍ਰ। **ਪਤਿਪੁਬ੍ਬੋ ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਰੋ।

੨੯੯. ਦ੍ਵਯੰ ਉਪਰਿਬਨ੍ਧਪਟੇ, **ਅਥ**ਸਦ੍ਦੋਤ੍ਰ ਲਿਙ੍ਗਾਦਿਜੋਤਕੋ। ਉਦ੍ਧੰ ਲੋਚਤੇ ਬਨ੍ਧੀਯਤੇਤਿ **ਉਲ੍ਲੋਚੰ, ਲੁਚ** ਦਸ੍ਸਨੇ। ਚਨ੍ਦਾਤਪੋ ਵਿਤਨਜਤੇਤਿ **ਵਿਤਾਨੰ, ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਣੋ, ਚੁਰਾਦਿ। ਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਪੁਨ੍ਨਪੁੰਸਕਨ੍ਤਿ **ਈਰਿਤੰ** ਕਥਿਤੰ।

ਦ੍ਵਯੰ ਸਿਨਾਨੇ। **ਨਹ** ਸੋਚੇ, ਕਰਣੇ ਯੁ, **ਸਿਨਾ** ਸੋਚੇ, ਕਰਣੇ ਯੁ, ''ਸਿਨਾਨੇ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਜਨ੍ਤੁ ਪਦੰ। ਦ੍ਵਯੰ ਕੁਲਜਾਦਿਨਾ [ਕੁਟਜਾਦਿਨਾ (ਕ॰), ਕੁਜ੍ਜਨਾਦਿਨਾ (ਨਿਸ੍ਸਯ), ਕੁਙ੍ਕੁਮਹਲਿਦ੍ਦਾਦਿਨਾ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੧੨੧)] ਅਙ੍ਗਨਿਮ੍ਮਲੀਕਰਣੇ। ਉਬ੍ਬਤ੍ਤੀਯਤੇ ਵਿਸਾਰੀਯਤੇ ਮਲਮਨੇਨੇਤਿ **ਉਬ੍ਬਤ੍ਤਨੰ, ਵਤ੍ਤ** ਵਤ੍ਤਨੇ, ਭੂਵਾਦਿ। **ਮਜ੍ਜ** ਸੁਦ੍ਧਿਯੰ, ਯੁ। **ਸਮਨ੍ਤਿ** ਦ੍ਵਯਮਿਦੰ ਸਮਾਨਤ੍ਥੰ।

੩੦੦. ਤਿਕੰ ਨਲਾਟਕਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕੇ। ਤਿਲਕਾਕਤਿ **ਤਿਲਕੋ।** ਚਿਤ੍ਤਕਾਕਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਕੰ। ਚ**ਕਾਰੇਨ ਤਮਾਲਪਤ੍ਤਾਕਤਿ **ਤਮਾਲਪਤ੍ਤੰ** । ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵਿਸੇਸਕੰ, ਉਭੋ **ਵਿਸੇਸਕਤਿਲਕਾ** ਅਨਿਤ੍ਥੀ, ਸੇਸਦ੍ਵਯੰ ਨਪੁੰਸਕੰ [ਅਮਰ ੧੬.੧੨੩]।

ਤਿਕੰ ਚਨ੍ਦਨੇ, **ਚਦਿ** ਹਿਲਾਦਨੇ, ਹਿਲਾਦਨੰ ਸੁਖਾਪਨੰ, ਯੁ। ਗਨ੍ਧਾਨੰ ਸਾਰੋ ਉਤ੍ਤਮੋ **ਗਨ੍ਧਸਾਰੋ,** ਗਨ੍ਧਯੁਤ੍ਤੋ ਸਾਰੋ ਥਿਰੰਸੋ ਵਾ ਗਨ੍ਧਸਾਰੋ। ਮਲਯਦੀਪਗਿਰਿਮ੍ਹਿ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਮਲਯਜੋ।** ਭਦ੍ਦਸਿਰੀਪਜਤ੍ਰ।

੩੦੧. ਤਿਕਂ ਪੀਤਚਨ੍ਦਨੇ। ‘‘ਗੋਸੀਸ’’ਇਤਿ ਪਬ੍ਬਤੇ ਮਲਯੇ ਦੇਸੇ ਜਾਤਂ **ਗੋਸੀਸਂ,** ਗੋ ਵਿਯ ਜਲਂ ਵਿਯ ਸੀਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਗੋਸੀਤਂ, ਤਦੇਵ **ਤਸ੍ਸ ਸ**ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਗੋਸੀਸਂ।** ਤਿਲਪਣ੍ਣਪ੍ਪਮਾਣਪਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਤੇਲਪਣ੍ਣਿਕਂ।** ਮਨਂ ਹਰਤੀਤਿ ਹਰਿ, ਤਮੇਵ ਚਨ੍ਦਨਨ੍ਤਿ **ਹਰਿਚਨ੍ਦਨਂ।** ਪੀਤਸਾਰੁ, ਸੁਸੀਤਂਪਜਤ੍। **ਗੋਸੀਸਾ**ਦਯੋ ਤਯੋ ਪੁਮੇ, ਨਪੁਂਸਕੇ ਚ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਰਤ੍ਤਚਨ੍ਦਨੇ। ਤਿਲਪਣ੍ਣਪ੍ਪਮਾਣਪਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਤਿਲਪਣ੍ਣੀ।** ਪੁਰਿਮੇਨ ਭੇਦਕਰਣਤ੍ਥਂ ਨ ਵੁਦ੍ਧਿ। ਪਤ੍ਤਮਙ੍ਗਮਸ੍ਸੇਤਿ **ਪਤ੍ਤਙ੍ਗਂ,** ਖੁਦ੍ਦਪਣ੍ਣਤਾਯ ਅਪ੍ਪਧਾਨਪਤ੍ਤਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਙ੍ਗਂ ਗਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕੋਪਾਯ-ਪਤੀਕੇਸ੍ਵਪ੍ਪਧਾਨਕੇ’’ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ। ਰਞ੍ਜ** ਰਾਗੇ, ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਰਿ ਯੁ। ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਤਾਯ ਰਤ੍ਤਞ੍ਚ ਤਂ ਚਨ੍ਦਨਞ੍ਚੇਤਿ **ਰਤ੍ਤਚਨ੍ਦਨਂ, ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ **“ਗੋਸੀਸਾਦੀਨਿ ਰਤ੍ਤਚਨ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਾਨਿ ਵਿਸੇਸੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ’’ਤਿ [ਅਮਰ ੧੬.੧੩੧] ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ ਗੋਸੀਸਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵਤ੍ਥੋ। ਧਵਲਂ, ਸੁਸੀਤਲਂ, ਚਨ੍ਦਨਂ, ਤੇਲਪਣ੍ਣਿਕਂ ਮਲਯਪਬ੍ਬਤਦੇਸਜਮੇਵ। **ਹਰਿ** ਮਣ੍ਡੂਕੋ, ਤਦਾਕਾਰੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਜਾਤਂ ਚਨ੍ਦਨਂ **ਹਰਿਚਨ੍ਦਨਂ।** ਪਕ੍ਕਮ੍ਬਫਲਗਨ੍ਧਿ ਪੀਤਵਣ੍ਣਂ। **ਤਿਲਪਣ੍ਣੀਪਤ੍ਤਙ੍ਗਾਨਿ** ਰਤ੍ਤਚਨ੍ਦਨਸਦਿਸਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਸਾਰਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਰਤ੍ਤਚਨ੍ਦਨੇ। ਅਥ ਵਾ ਤਿਲਪਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਲੋਹਿਤਚਨ੍ਦਨਸਦਿਸਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਸਾਰਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦਨਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਕੁਚਨ੍ਦਨਂਪਜਤ੍। ‘‘ਪਤ੍ਤਙ੍ਗਂ ਰਞ੍ਜਨਂ ਰਤ੍ਤਂ, ਪਤ੍ਤਙ੍ਗਞ੍ਚ ਕੁਚਨ੍ਦਨ’’ਨ੍ਤਿ **ਰਤਨਮਾਲਾਯਂ।**

੩੦੨. ਦ੍ਵਯਂ ਵਣਿਜਾਦੀਨਂ ‘‘ਕਾਲ਼ੇਯਾ’’ਇਤਿ ਰੂਲ਼੍ਹੇਪੀਤਕਟ੍ਠੇ। ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਂ ਅਨੁਸਰਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਕਾਲ਼ਾਨੁਸਾਰੀ,** ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਜਨਕੋਤਜਤ੍ਥੋ। ਕਾਲ਼ਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਕਾਲ਼ਿਯਂ, **“ਕਾਲ਼ੀਯ**ਕਨ੍ਤੁ ਕਾਲ਼ੇਯਂ, ਵਣ੍ਣਦਂ ਕਨ੍ਤਿਜਾਸਕ’’ਨ੍ਤਿ [ਜਾਸਕਂ ਕਨ੍ਤਿਦਾਯਕਂ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੧੨੬)] **ਬਜਾਡਿ।**

ਤਿਕਂ ਅਗਰੁਸਾਮਞ੍ਞੇ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, ਹੋ। ਲਹੁਨਾਮਤ੍ਤਾ **ਅਗਰੁ। ਰਸ੍ਸ ਲਤ੍ਤੇ ਅਗਲੁ,** ਦ੍ਵਯਂ ਪੁਮੇ। ਵਂਸਿਕਂ, ਰਾਜਾਰਹਂ, ਕਿਮਿਜਂ, ਜੋਙ੍ਗਕਂਪਜਤ੍।

ਅਸ੍ਮਿਂ ਅਗਰੁਮ੍ਹਿ ਕਾਲ਼ੇ ਸਤਿ ‘‘ਕਾਲ਼ਾਗਰੂ’’ਤਜੁਚ੍ਚਤੇ। ਮਲ੍ਲਿਕਾਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਿ ਅਗਰੁ ਪਨ ਮਙ੍ਗਲਜੋਚ੍ਚਤੇ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਲ੍ਲਕੀਦਵੇ। ਤੁਰੁਕ੍ਖੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਿਡਿ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ, ਣ੍ਵੁ। ਸਿਹਲੋ, ਯਾਵਣੋਪਜਤ੍।

੩੦੩. ਦ੍ਵਯਂ ਮਿਗਨਾਭਿਯਂ। **ਕਤ੍ਥੁ** ਸਿਲਾਘਾਯਂ, ਊਰੋ, ਨਦਾਦਿ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਮਿਗਸ੍ਸ ਮਦੋ **ਮਿਗਮਦੋ,** ਮਿਗੋ ਮਰਤਿ ਯੇਨਾਤਿ ਵਾ ਮਿਗਮਰੋ, ਸੋ ਏਵ **ਮਿਗਮਦੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਟ੍ਠੇ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਠੋ, ਤੋ ਵਾ, ‘‘ਕੁਟਾਦੀਹਿ ਠੋ’’ਤਿ ਠੋ, **ਕੁਟ੍ਠਂ,** ਰੋਗਭੇਦੇਪਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਾਯੂਪਗਤੇ ਅਜੇ ਪਾਲੇਤੀਤਿ **ਅਜਪਾਲਕਂ,** ਣ੍ਵੁ। ਪਾਰਿਭਾਬਜਂ, ਪਾਕਲਂ [ਫਾਲਕੀ (ਕ॰)], ਉਪ੍ਪਲਂ, ਵਾਪ੍ਪਂਪਜਤ੍।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਿਡਙ੍ਗੇ। ਰੋਗਂ ਲੁਨਨ੍ਤੋ ਅਙ੍ਗਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਲਵਙ੍ਗੋ।** ਦੇਵਾਨਂ ਕੁਸੁਮਂ ਪੁਪ੍ਫਂ **ਦੇਵਕੁਸੁਮਂ।** ਸਿਰਿਸਞ੍ਞਂਪਜਤ੍।

ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਙ੍ਕੁਮੇ। ਕਸ੍ਮੀਰਰਟ੍ਠੇ ਜਾਤਂ **ਕਸ੍ਮੀਰਜਂ।** ਅਗ੍ਗਿਸਿਖਂ, ਵਰਂ, ਵਲ੍ਲੀਕਂ, ਪੀਤਨਂ, ਰਤ੍ਤਸਙ੍ਕੋਚਂ, ਪਿਸੁਨਂ, ਧੀਰਂ ਲੋਹਿਤਚਨ੍ਦਨਂਪਜਤ੍।

੩੦੪. ਦ੍ਵਯਂ ਧੁਨਕੇ। ਯਕ੍ਖੇਹਿ ਕਤੋ ਧੂਪੋ **ਯਕ੍ਖਧੂਪੋ,** ਯਕ੍ਖੋ ਦੇਵੋ। ਸਜ੍ਜਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਿਲੇਸੋ **ਸਜ੍ਜੁਲਸੋ।** ਅਸ੍ਸੁ, **ਸਿ**ਲੋਪੋ, ਏਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਰਸੋ ਦਵੋ ਸਜ੍ਜੁਲਸੋ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਲ**ਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਸਜ੍ਜਰਸੋਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਰਾਲੋ, ਸਬ੍ਬਰਸੋ, ਬਹੁਰੂਪੋਪਜਤ੍।

ਤਿਕੰ ਤਕ੍ਕੋਲੇ। **ਤਕ੍ਕ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ, ਓਲੋ। **ਕੁਲ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ, ਣ੍ਵੁ। ਕੋਸਯੁਤ੍ਤੰ ਫਲਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਕੋਸਫਲੰ।** ਦ੍ਵਯੰ ਜਾਤਿਫਲੇ। ਕੋਸਸਹਿਤੰ ਜਾਤਿਫਲਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਜਾਤਿਕੋਸੰ।** ਜਾਤਿਫਲਮੇਤਸ੍ਸ, ਨ ਕਿਤ੍ਤਿਮਨ੍ਤਿ **ਜਾਤਿਫਲੰ।**

੩੦੫. ਪਜ੍ਜਦ੍ਧੰ ਕਪ੍ਪੂਰੇ, ਘਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਰਤੀਤਿ **ਘਨਸਾਰੋ।** ਅਬ੍ਭਮਿਵ ਸਿਤੰ **ਸਿਤਬ੍ਭੋ,** ਅਭਿਧਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤੋ, **ਕਪ੍ਪ** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇ, ਊਰੋ। ਚਨ੍ਦਸਞ੍ਞੋ, ਹਿਮਵਾਲੁਕੋ, ਹਿਮਾਵ੍ਹਯੋਪ੍ਯਤ੍ਰ।

ਪਜ੍ਜਦ੍ਧੰ ਲਾਖਾਯੰ, ਆ ਭੁਸੋ ਰਤ੍ਤੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਲਤ੍ਤਕੋ, ਲਤ੍ਤੰ,** ਕ੍ਵਿ। **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਣ੍ਵੁ। **ਲਾਖ** ਸੋਸਨੇ, ਅ, **ਲਾ** ਆਦਾਨੇ ਵਾ, ਖੋ। **ਜਨ** ਜਨਨੇ, ਤੁ, **ਨ**ਲੋਪੋ। ਦੁਮਾਮਯੋਪ੍ਯਤ੍ਰ।

੩੦੬. ਦ੍ਵਯੰ ਸਰਲਦ੍ਦਵੇ। ਸਿਰਿਯਾ ਲਕ੍ਖਿਯਾ ਆਵਾਸੋ **ਸਿਰਿਵਾਸੋ।** ਸਰਲਨਾਮਕਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦਵੋ ਰਸੋ **ਸਰਲਦ੍ਦਵੋ।** ਪਾਯਸੋ, ਵਕਧੂਪੋ, ਸਿਰਿਵੇਟ੍ਠੋਪ੍ਯਤ੍ਰ। ''ਸਿਰਿਵਾਸੇ ਪਰਮਨ੍ਨੇ ਚ, ਪਾਯਸੋ ਸਮ੍ਮਤੋ ਪੁਮੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੬.੧੨੯] **ਰੁਦ੍ਦੋ।** ਦ੍ਵਯੰ ਅਞ੍ਜਨੇ। **ਅਞ੍ਜੁ** ਬ੍ਯਤ੍ਤਿਮਕ੍ਖਨਗਤਿਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਯੁ। **ਕਜ੍ਜ** ਬ੍ਯਸਨੇ। ਕਜ੍ਜਤਿ ਰੋਗਨ੍ਤਿ **ਕਜ੍ਜਲੰ,** ਅਲੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਗਨ੍ਧਗਾਹਾਪਨਚੁਣ੍ਣੇ, **ਵਸ** ਹਿੰਸਤ੍ਥੋ, ਵਸਤਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵਾਸੋ, ਣੋ, **ਵਾਸ** ਉਪਸੇਵਾਯੰ ਵਾ, **ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ ਵਾ। ਸੋ ਏਵ ਚੁਣ੍ਣੰ। **ਯੁਜ** ਯੋਗੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, ਵਾਸੋ ਏਵ ਯੋਗੋ **ਵਾਸਯੋਗੋ।** ਦ੍ਵਯੰ ਵਿਲੇਪਨਮਤ੍ਤੇ। **ਵਣ੍ਣ** ਵਣ੍ਣਕ੍ਰਿਯਾਵਿਤ੍ਥਾਰਗੁਣਵਚਨੇਸੁ, ਚੁਰਾਦਿ। ਵਣ੍ਣਯਤੀਤਿ **ਵਣ੍ਣਕੰ।** ਣ੍ਵੁ। **ਲਿਪ** ਉਪਦੇਹੇ। ਵਿਲੇਪੀਯਤੇਤਿ **ਵਿਲੇਪਨੰ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਯੁ।

੩੦੭. ਯੋ ਗਨ੍ਧਮਾਲਜਧੂਪਾਦੀਹਿ ਵਤ੍ਥਤਮ੍ਬੁਲਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਤੰ ''ਵਾਸਨ''ਮਿਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ, **ਵਾਸ** ਉਪਸੇਵਾਯੰ, ਵਾਸੀਯਤੇ ਸਙ੍ਖਰੀਯਤੇਤਿ **ਵਾਸਨੰ,** ਯੁ।

ਤਿਕੰ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮੇ। **ਮਾ** ਮਾਨੇ, ਲੋ, **ਮਲ** ਧਾਰਣੇ ਵਾ, ਅ। ਮਾਲੋਵ ਮਾਲਜੰ। **ਦਮ** ਗਤਿਯੰ, ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਦਮਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਰੇਤਿ **ਪੁਪ੍ਫਦਾਮੰ,** ਪੁਪ੍ਫਾਨੰ ਰਾਸਿਕਰਣਟ੍ਠਾਨਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੋ। **ਦਾ** ਲਵਨੇ ਵਾ, ਮੋ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ ''ਮਾਲਾਮਾਲਜਾਨਿ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਮਾਲਾਯ ਨਾਮਾਨੀ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੬.੧੩੫] ਵਦਤਿ। **ਮਾਲਮਾਲਜ**ਸਦ੍ਦਾ ਪੁਪ੍ਫੇਪਿ, ''ਮਾਲਾ ਮਾਲਜੰ ਪਸੁਨੇ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।** ਦ੍ਵਯੰ ਗਨ੍ਧਗ੍ਗਾਹਿਤੇ ਵਤ੍ਥਾਦੋ। **ਭੂ** ਸਤ੍ਤਾਯੰ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਤੋ, ਵੁਦ੍ਧਾਦਿ। ਵਾਸਾਪੇਤਿ ਗਨ੍ਧੰ ਗਾਹਾਪੇਤਿ ਯਨ੍ਤਿ **ਵਾਸਿਤੰ, ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ, ਕਮ੍ਮੇ ਤੋ, ਤੀਸੁ, ਯਥਾ – ਭਾਵਿਤੋ ਪਟੋ, ਭਾਵਿਤਾ ਚੇਲੀ, ਭਾਵਿਤੰ ਵਤ੍ਥੰ। ਵਾਸਿਤੋ, ਵਾਸਿਤਾ, ਵਾਸਿਤੰ ਵਤ੍ਥੰ।

੩੦੮. ਪਞ੍ਚਕੰ ਮੁਦ੍ਧਮਾਲਾਯੰ। **ਤਸਿ** ਅਲਙ੍ਕਾਰੇ, ਭੂਵਾਦਿ। ਉਦ੍ਧੰ ਤਸੀਯਤੇਤਿ **ਉਤ੍ਤੰਸੋ।** ਸਿਖਾਯੰ ਜਾਤੋ **ਸੇਖਰੋ,** ਰੋ। ਮੁਦ੍ਧੰ ਅਵਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਅਵੇਲ਼ਾ, ਅਵ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਏਲੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੰ। ''ਆਵੇਲ਼ਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਦੀਘਤ੍ਤੰ। ਸੇਖਰੋ ਚ ਆਵੇਲ਼ਾ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਨੋ। ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਅਲਙ੍ਕਤੰ ਮਾਲਜੰ **ਮੁਦ੍ਧਮਾਲਜੰ,** ਤਸ੍ਮਿੰ। **ਅਵ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਤਸਿ** ਅਲਙ੍ਕਾਰੇ, ਉਦ੍ਧੰ ਤਸੀਯਤੇਤਿ ਅਵਤੰਸੋ, ਸੋ ਏਵ **ਵਟੰਸਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਤਸ੍ਸ ਟੋ,** ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਉਪਸਗ੍ਗਨਿਪਾਤਾਨੰ ਉਦ੍ਧੰਭਾਵਜੋਤਕੋ ਚੇਤ੍ਥ **ਅਵ**ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਤਥੋਤ੍ਤੰ।

ਤਿਕੰ ਸੇਯ੍ਯਾਯੰ। ਸਯਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਸੰ **ਸੇਯ੍ਯਾ,** ਯੋ। ਸਯਨ੍ਤ੍ਯਤ੍ਰੇਤਿ **ਸਯਨੰ, ਸੇਨਞ੍ਚ।** ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਅਧਿਕਰਣੇ ਯੁ, ਇਸ੍ਸੇ, **ਏ ਅਯ,** ਇਤਰਤ੍ਰ ਏਤ੍ਤੰ, ''ਵਾ ਪਰੋ ਅਸਰੂਪਾ''ਤਿ ਅਲੋਪੋ ਚ, ਸਯਨੀਪ੍ਯਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯੰ ਮਞ੍ਚੇ। **ਪਰਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਅਕਿ** ਲਕ੍ਖਣੇ, ਣੋ, **ਇ**ਲੋਪੋ, **ਰਸ੍ਸ ਲ**ਤ੍ਤੰ। **ਮਚਿ** ਧਾਰਣੋਚ੍ਛਾਯਪੂਜਨੇਸੁ, ਭੂਵਾਦਿ ਅ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਖਟਾਪ੍ਯਤ੍ਰ, ਖਟ੍ਯਤੇ ਆਕਙ੍ਖਤੇ ਸਯਨਤ੍ਥਿਕੇਹੀਤਿ **ਖਟਾ, ਖਟ** ਆਕਙ੍ਖਾਯੰ।

੩੦੯. ਦ੍ਵਯੰ ਮਞ੍ਚਾਧਾਰੇ। ਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਆਧਾਰੋ **ਮਞ੍ਚਾਧਾਰੋ।** ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਸੇਯ੍ਯਾ ਯੇਨ, ਸੋ **ਪਟਿਪਾਦੋ।** ਮਞ੍ਚਙ੍ਗੇ ਮਞ੍ਚਾਵਯਵੇ **ਅਟਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਯੰ, **ਅਟ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਅਨਿ, ਯੁ ਵਾ, ਨਦਾਦਿ, ਰਸ੍ਸੋ।

੩੧੦. ਕੁਲ਼ੀਰਪਾਦਾਦਯੋ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ **ਮਞ੍ਚਨ੍ਤਰਾ** ਮਞ੍ਚਭੇਦਾ ਸਿਯੁਂ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਲ਼ੀਰੋ ਕਕ੍ਕਟਕੋ ਤਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਪਾਦਤ੍ਤਾ **ਕੁਲ਼ੀਰਪਾਦੋ।** ਅਟਨਿਯਂ ਆਹਚ੍ਚੋ, ਆਹਚ੍ਚ ਵਾ ਪਾਦੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਆਹਚ੍ਚਪਾਦੋ,** ਪੁਬ੍ਬਪਕ੍ਖੇ ‘‘ਰਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਯੋਗਵਿਭਾਗੇਨ **ਰਿਚ੍ਚ**ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤੋ **ਆਹਚ੍ਚ**ਸਦ੍ਦੋ, ਪਰਪਕ੍ਖੇ ਤੁ **ਤ੍ਵਾ**ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਅਟਨਿਛਿਦ੍ਦੇ ਪਾਦੋ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸੋ ਆਹਚ੍ਚਪਾਦੋ। **ਮਸ** ਆਮਸਨੇ, ਆਰੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਾਦਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇ ਅਟਨਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸੋ **ਮਸਾਰਕੋ।** ਬੁਨ੍ਦੇਨ ਪਾਦੇਨ ਸਹ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਅਟਨਿ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਬੁਨ੍ਦਿਕਾਬਦ੍ਧੋ,** ਏਕਾਰਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਜ੍ਝੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਞ੍ਚਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਪਰਿਯਯੇਨਾਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੩੧੧. ਦ੍ਵਯਂ ਸੀਸਾਧਾਰੇ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਸੀਸਂ ਵਹਤੀਤਿ **ਬਿਬ੍ਬੋਹਨਂ,** ਯੁ, **ਬਤ੍ਤਂ,** ਅਸ੍ਸੋਤ੍ਤ੍ਵਞ੍ਚ। ਉਪਧੀਯਤੇ ਸੀਸਾਸਨਂ ਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਉਪਧਾਨਂ,** ਯੁ, **ਧਾ** ਧਾਰਣੇ।

ਤਿਕਂ ਸਾਮਞ੍ਞਪੀਠੇ। **ਪੀਠ** ਹਿਂਸਾਸਂਕਿਲੇਸੇਸੁ, ਭੂਵਾਦਿ, ਣ੍ਵੁ, ਆ। **ਯਦਾਦਿਨਾ ਕੇ** ਪਚ੍ਚਯੇ ਇਤ੍ਥਿਕਤਾਕਾਰੇ ਪਰੇ ਪੁਬ੍ਬੋ **ਅ**ਕਾਰੋ **ਇ**ਕਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤੇ, **“ਕੇ”**ਤਿ ਕਿਂ? ਚੇਤਨਾ। ‘‘ਪਚ੍ਚਯੇ’’ਤਿ ਕਿਂ? ਬਕਾ। ‘‘ਇਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਕਿਂ? ਪਾਚਕਾ। ‘‘ਕਤ’’ਇਤਿ ਕਿਂ? ਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾ, ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯੋਯਂ, **ਤ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਪੀਠਂ [ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ ੪.੧੪੨ ਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ]। ਆਸਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਆਸਨਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਉਤ੍ਤਮਾਰਹਪੀਠੇ। **ਕੁਚ** ਸਂਪਚ੍ਚਨਕੋਟਿਲਜਪਤਿਥਮ੍ਭਵਿਲੇਖਨੇਸੁ, ਛੋ। ਭਦ੍ਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪੀਠਂ **ਭਦ੍ਦਪੀਠਂ।** ਗਜਦਨ੍ਤਾਦਿਮਯਕੇਸਮਜ੍ਜਨਿਯਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਯਮਿਦਮਾਹੁ। ਤਦਾ ਪਸਾਧਨੀ, ਕਙ੍ਕਤਿਕਾਪਜਤ੍ਰ। **ਪੀਠਨ੍ਤਰੇ** ਦੀਘਪੀਠੇ **ਆਸਨ੍ਦੀ** ਮਤਾ। **ਸਦ** ਵਿਸਰਣਗਤਜਾਵਸਾਨੇਸੁ, ਨਦਾਦਿ, ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ ਚ।

੩੧੨. ਆਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਮਹਨ੍ਤੋ ਆਸਨਪ੍ਪਭੇਦੋ ‘‘ਕੋਜਵੋ’’ਤਿ ਮਤੋ, **ਕੁਜੁ** ਥੇਯਜਕਰਣੇ, ਣੋ, ਕੁਯਂ ਪਥਵਿਯਂ ਜਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੋਜਵੋ,** ਜੁ ਗਤਿਯਂ। ਦੀਘੇਨ ਲੋਮੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਆਸਨਪ੍ਪਭੇਦੋ **“ਗੋਨਕੋ”**ਤਿ ਮਤੋ, **ਗੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਯੁ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਉਸ੍ਸੋਤ੍ਤਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਤ੍ਥਰਣੇ। ਮਿਗਲੋਮਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਜਾਤਂ **ਉਣ੍ਣਾਮਯਂ। ਥਰ** ਸਨ੍ਥਰਣੇ, **ਪਾਦਿ**ਪੁਬ੍ਬੋਵ, ਨ ਕਦਾਚਿਪਿ **ਪਾਦਿ**ਰਹਿਤੋ, ਆ ਭੁਸੋ ਥਰੀਯਤੇਤਿ **ਅਤ੍ਥਰਣਂ,** ਯੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਂਸਿਬ੍ਬਨਚਿਤ੍ਤਕੇ। ਚਿਤ੍ਤਰੂਪਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਕਂ।** ਬਾਹੁਲਜੇਨ ਨ **ਇ**ਕਾਰਾਗਮੋ। ਵਾਨੇਨ ਸਂਸਿਬ੍ਬਨੇਨ ਸਞ੍ਜਾਤਂ ਚਿਤ੍ਤਰੂਪਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਾਨਚਿਤ੍ਤਕਂ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

੩੧੩. ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਪੁਪ੍ਫਪਟੇ। ਘਨਂ ਸਨ੍ਧਿਭੂਤਂ ਪੁਪ੍ਫਰੂਪਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਘਨਪੁਪ੍ਫਂ।** ਪਟਲਮੇਤਿਸ੍ਸਾਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਟਲਿਕਾ,** ਇਕੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਬਹੁਮੁਦੁਲੋਮੇ ਸੇਤਵਤ੍ਥੇ। **ਸਿ** ਸੇਵਾਯਂ, ਸਿਵਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਸੇਵੀਯਤੇਤਿ **ਸੇਤੋ,** ਤੋ। **ਪਟ** ਗਮਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਪਟਿਕਾ,** ਅਦ੍ਧਯੇਨ੍ਤੂਪਾਸਾਣੇਪਿ।

ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਸੁ ਯਸ੍ਸਾ ਦਸਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਸਾ **ਉਦ੍ਦਲੋਮੀ,** ਉਦਿਤਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਲੋਮਂ ਦਸਾ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਉਦ੍ਦਲੋਮੀ,** ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਯੇਵ ਦਸਾ ਯਸ੍ਸਾ **ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀ,** ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਲੋਮਂ ਦਸਾ ਯਸ੍ਸਾਤ੍ਥੀਤਿ **ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀ,** ਉਦ੍ਦਲੋਮੀ ਚ ਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀ ਚੇਤਿ **ਉਦ੍ਦਲੋਮਿਏਕਨ੍ਤਲੋਮਿਨੋ,** ‘‘ਪਦਾਨਂ ਸਨ੍ਧਿ ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਤੋ, ਨ ਸਮਾਸਨ੍ਤਰਗੇਸੂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਗਾਥਾਭਾਵਤੋ ਛਨ੍ਦੋਹਾਨਿਭਯਾ ਵਿਸਨ੍ਧਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਗਾਥਾਯਮ੍ਪਿ [ਅਗਾਥਾਯਮ੍ਪਿ (?)] ਵਿਸਨ੍ਧਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ’’ਤਜਾਦੀਸੁ, ਤਤ੍ਥ ਕਥਨ੍ਤਿ? ‘‘ਨ ਸਮਾਸਨ੍ਤਰਙ੍ਗੇਸੂ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸਾਨਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਦੋਸੋ, ‘‘ਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪਰਿਭਾਸਿਤਂ [ਨਘਟਿਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ (ਪਰਿਭਾਸੇਨ੍ਦੁਸੇਖਰ ੯੭)]।

੩੧੪. ਤਦੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵਯਮੇਵ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ **ਨਚ੍ਚਯੋਗ੍ਗਂ** ਨਚ੍ਚਸ੍ਸ ਯੋਗਜਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ‘‘ਕੁਤ੍ਤਕ’’ਮਿਤਜੁਚ੍ਚਤੇ। **ਹਿ** ਪਦਪੂਰਣੇ। ‘‘ਨਚ੍ਚਯੋਗਜਮ੍ਪੀ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਦਾ ਭਾਵਸਤ੍ਤਮੀ। ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿ **ਕੁਤ੍ਤਕਂ, ਕਰ** ਕਰਣੇ, ਤੋ, ਅਸ੍ਸੁ, ਭੁਜਾਦਿ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਸੀਹਾਦਿਰੂਪੇਹਿ ਵਿਚਿਤ੍ਤਰੂਪਂ ਵਤ੍ਥਂ, ਆਸਨਂ ਵਾ **ਵਿਕਤਿਕਾ** ਨਾਮ ਭਵੇ, ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਕਤ੍ਤੁਨੋ ਪਕਤਿਵਿਕਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾਵਤ੍ਥਾਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਿਭਤ੍ਤਿਭੇਦਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ – ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਯਕ੍ਖਭਤ੍ਤਂ ਅਹੇਸੁਂ, ਸਤ੍ਤਪ੍ਪਕਰਣਾਨਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਰਜਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਪਕਤਿਯਾ ਵਾ ਵਿਕਤਿਯਾ ਵਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਤਾ ਸਿਯਾ, ਤਤ੍ਥ ਵਾਚਕੋ ਪਕਤਿਯਾਯੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨੇਤਰਸ੍ਸ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਭਾਵੇਨਾਪ੍ਪਧਾਨਤੋ [ਕਚ੍ਚਾਯਨਸਾਰੇ ੬-੭ ਗਾਥਾਸੁ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ]। ਯਦਾ ਪਨ ਪਕਤਿਯਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਦਿਭਾਵਂ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸਾਭਾਵਾ ਵਿਕਤਿਪਯੁਜ੍ਜਤੇ ਵਾਚਕੇਨ, ਯਥਾ – ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਜਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਲਿਙ੍ਗਭੇਦੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਕਤਿਕਾ ਭਵੇ''ਤਿ। ਵਿਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਵਿਕਤਿ।**

੩੧੫. ਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਕੋਸੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮਤ੍ਥਰਣਾਨਂ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਅਰਿਯਾਸਾਮਞ੍ਞਮਾਹ **"ਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸ"**ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ। ਕੋਸਿਯਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਮਯਂ ਕੋਸਿਯਸੁਤ੍ਤਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਵਾਕੇਹਿ ਪਕਤਮਤ੍ਥਰਣਂ ਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਂ ਨਾਮ, ਵਿਰੂਪੇਕਸੇਸਵਸੇਨ ਕੋਸਿਯਞ੍ਚ ਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਞ੍ਚ ਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਪਕਤਂ ਅਤ੍ਥਰਣਂ **ਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਂ।** ਕੋਸਿਯਸੁਤ੍ਤੇਨ ਪਕਤਨ੍ਤੁ ਅਤ੍ਥਰਣਂ **ਕੋਸੇਯ੍ਯਂ** ਨਾਮ। **ਰਤਨਪਤਿਸਿਬ੍ਬਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸਨਂ, ਅਤ੍ਥਰਣਞ੍ਚ ਇਤਿ **ਕਮਾ** ਕਮਤੋ ''ਭਵੇ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਤ੍ਥਰਣ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਾਨੁਞ੍ਞਾਮਯੇਸ੍ਵਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਅਤ੍ਥਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ – ਸੁਤ੍ਤਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਚ**ਕਾਰੋ ਪਾਦਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਰੂਸੁ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਸਮਤ੍ਤਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਰਿਯਾਯ ਹਿ ਪਠਮਪਾਦੇ ਦ੍ਵਾਦਸਮਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਤਤਿਯੇ, ਦੁਤਿਯੇ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸਮਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਸਮਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੩੧੬. ਤਿਕਂ ਦੀਪੇ। **ਦੀਪ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਦਿਵਾਦਿ। ਦਿਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਦੀਪੋ,** ਣੋ। ''ਪਦੀਪੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਪਦਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਪਦਂ ਵਡ੍ਢਿਤਂ। **ਜੁਤਿ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਭੂਵਾਦਿ, ਣੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਆਦਾਸੇ। ''ਪੁਮੇ ਤੁ''ਤਿ **ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਪਦਂ। ਆਦਿਸ੍ਸਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਆਦਾਸੋ,** ਣੋ, **ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਦਿਸ** ਪੇਕ੍ਖਨੇ, ਇਸ੍ਸਾ। ਦਿਪ੍ਪਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਦਪ੍ਪਣੋ,** ਯੁ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਮਕੁਰੋਪਜਤ੍ਥ।

ਦ੍ਵਯਂ ਚਮ੍ਮਮਯਕੀਲਾਗੁਲ਼ਕੇ। ਵਾਸਭਵਨੇਹਿ ਯੁਵਤੀਹਿ ਸਹ ਕੀਲਾਸਮ੍ਭਵਾ ਞੇਯ੍ਯਾ, ਤਪ੍ਪਕ੍ਕਮੇਨਸ੍ਸਾਭਿਧਾਨਂ। **ਗੁਡਿ** ਵੇਧਨੇ, ਣ੍ਹੁਕੋ, ਉਸ੍ਸੇ, **ਗੁਦ੍ਦੁ** ਕੀਲ਼ਾਯਮੇਵ ਵਾ, ਤਦਾ **ਦਸ੍ਸ ਣ੍ਡੋ। ਕਦਿ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ ਰੋਦਨੇ ਚ, ਣ੍ਹੁਕੋ, **ਕੁਦ੍ਦੁ** ਕੀਲ਼ਾਯਮੇਵ ਵਾ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਪੁ**ਬ੍ਬਦਸ੍ਸ ਨੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਬੀਜਨੀਮਤ੍ਤੇ। **ਵਟਿ** ਵਿਭਾਜਨੇ, ਤਾਲਵਣ੍ਟੇਹਿ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਤਾਲਵਣ੍ਟਂ।** ਵਣ੍ਟਂ ਨਾਮ ਬੀਜਨਾਦਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਵਿਸੁਂ ਭਾਜਿਤੋ ਤਾਲਪਤ੍ਤਾਵਯਵੋ, **ਤਾਲਵਣ੍ਟ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਥਯੋਗੇਪਿ ਸਤਿ ਸਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ਬੀਜਨੀਸਾਮਞ੍ਞੇ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਦਾ ਪਨ ਤਾਲਵਣ੍ਟੇਹਿ ਕਤਬੀਜਨਿਮੇਵ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਏਕੇਨ **ਤਾਲ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ''ਤਾਲਤਾਲਵਣ੍ਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ – ਤਿਲਸ੍ਸ ਤੇਲਂ, ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਚੀਵਰਨ੍ਤਿ। ਬਿਜਨ੍ਤਿ ਵਾਯੁਨਾ ਯੋਜਯਨ੍ਤਿ ਯਾਯ , ਸਾ **ਬੀਜਨੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, **ਯੁਜ** ਯੋਗੇ, **ਯ**ਸ੍ਸ ਵੌ, ਉਸ੍ਸੀ, **ਵਜ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ ਅਸ੍ਸੀ। ਬਯ੍ਜਨਂਪਜਤ੍ਥ।

੩੧੭. ਦ੍ਵਯਂ ਚਙ੍ਕੋਟਕੇ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। **ਕਰਡਿ** ਭਾਜਨਤ੍ਥੇ, ਕੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਪ੍ਪੂਰਾਦਿਸਮ੍ਪੁਟੇ [ਸਰੂਪਕਾਦਿਸਮ੍ਪੁਟੇ (ਕ॰)]। ਸਮੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸਮੁਗ੍ਗੋ,** ਕ੍ਵਿ। **ਪੁਟ** ਸਂਸਿਲੇਸਨੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਅ।

ਪਜ੍ਜਦ੍ਧਂ ਮੇਥੁਨੇ। ਗਾਮਵਾਸੀਨਂ ਧਮ੍ਮੋ ਆਚਾਰੋ **ਗਾਮਧਮ੍ਮੋ, ਗਾਮ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਯਥਾ ''ਗਾਮੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ। ਅਸਤਂ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ। ਬਯ੍ਯ** ਖਯੇ, ਬਯ੍ਯਤਿ ਬਲਮੇਤੇਨਾਤਿ

ਬਜਵਾਯੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਵਾਗਮੋ, ਅਥ ਵਾ ਵਿਗਤੋ ਅਯੋ ਵੁਡ੍ਢਿ ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਵਾਯੋ, ਅਤਿਸਯੋ ਅਵਾਯੋ **ਬਜਵਾਯੋ।** ਮਿਥੁਨਾਨਂ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨਂ ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦਾਨਂ ਆਚਾਰੋ **ਮੇਥੁਨਂ,** ਤਦਵ੍ਵੇਸੁ ਉਪਚਾਰੋ, **ਰਮੁ** ਰਮਨੇ, ਭਾਵੇ, ਕਰਣੇ ਵਾਤਿ।

੩੧੮. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵਿਵਾਹੇ। **ਵਹ** ਪਾਪੁਣੇ, ਣੋ। **ਉਪਪੁਬ੍ਬੋ ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ, ਆ। ਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵਸ੍ਸ ਪਾਣਿਨੋ ਗਹਣਂ **ਪਾਣਿਗ੍ਗਹੋ। ਨੀ** ਨਯੇ, ਆ। ਉਬ੍ਬਾਹੋ, ਪਾਣਿਪੀਲ਼ਨਂਪਜਤ੍ਰ।

ਧਮ੍ਮਕਾਮਤ੍ਥਾ ਤਯੋ ਵਗ੍ਗਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਆਗਮਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਸਮਾਚਾਰੋ **ਧਮ੍ਮੋ।** ਵਿਸਯਵਿਸਯਿਸਨ੍ਨਿਪਾਤਜਂ ਸੁਖਂ **ਕਾਮੋ।** ਸਬ੍ਬੋਪਕਰਣਂ **ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮੋਕ੍ਖਕਾ** ਮੋਕ੍ਖਸਹਿਤਾ ਧਮ੍ਮਕਾਮਤ੍ਥਾ ਚਤੁਬ੍ਬਗ੍ਗੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਤਿਵਗ੍ਗੇਨ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ **ਮੋਕ੍ਖੋ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤੁਲ਼ਜਬਲ਼ੇਹਿ ਪਨ ਧਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਪਧਾਨੇਹਿ **ਚਤੁਭਦ੍ਦ** [ਅਮਰ ੧੭.੫੭] ਮੁਚ੍ਚਤੇ।

੩੧੯-੩੨੦. ਦ੍ਵਯਂ ਖੁਜ੍ਜੇ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਵਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਖੁਜ੍ਜੋ,** ਕਸ੍ਸ **ਖੋ,** ਵਲੋਪੋ, ਣੋ। **ਗਡਿ** ਨਿਨ੍ਹਾਯਂ, ਉਲੋ।

ਤਿਕਂ ਰਸ੍ਸਸਰੀਰੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। **ਰਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਸੋ। ਬਜਾਮਪ੍ਪਮਾਣਂ ਨ ਲਾਤੀਤਿ **ਵਾਮਨੋ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ। ਰਸ੍ਸੋ ਚ ਵਾਮਨੋ ਚੇਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। **ਲਕੁਡਿ** ਵਾਮਨਤ੍ਥੇ, ਅ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਲਕੁ ਵਿਯ ਘਟਿਕਾ ਵਿਯ ਡੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਲਕੁਣ੍ਡਕੋ।**

ਪਞ੍ਚਕਂ ਪਙ੍ਗੁਲ਼ਜਨੇ। ਪਰੇਨ ਅਙ੍ਗਤੀਤਿ **ਪਙ੍ਗੁਲੋ,** ਉਲੋ। ਪੀਠੇਨ ਸਪ੍ਪਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਪੀਠਸਪ੍ਪੀ, ਸਪ੍ਪ** ਗਮਨੇ, **ਉਪਚ੍ਚਯੇ ਪਙ੍ਗੁ,** ਦ੍ਵੀਸੁ। ਛਿਨ੍ਨੋ ਗਮਨਾਦਿਇਰਿਯਾਪਥੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸੋ **ਛਿਨ੍ਨਿਰਿਯਾਪਥੋ।** ਵਿਗਤਾ ਅਕ੍ਖਸਦਿਸਾ ਜਙ੍ਘਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਕ੍ਖੋ,** ਯਥਾ ਹਿ ਰਥਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਗਮਨਂ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਤਥੇਵ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਕ੍ਖਜਙ੍ਘਾਯ ਭਿਨ੍ਨਾਯਾਤਿ ਓਪਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਖਞ੍ਜੇ। **ਖਜਿ** ਗਤਿਵੇਕਲ੍ਲੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਖਞ੍ਜਤੀਤਿ, ਆ। **ਖੋਡਿ** ਗਤਿਪਟਿਘਾਤੇ, ਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਵਾਕਜੇ। ਵਤ੍ਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਜਤ੍ਤਾ ਮਿਗਸਦਿਸੋਤਿ **ਮੂਗੋ,** ਇਸ੍ਸੂ। ਸੁਵ੍ਵਂ ਵਚੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸੋ **ਸੁਵ੍ਵਵਚੋ।**

ਹਤ੍ਥਾਦਿਵਙ੍ਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ''ਕੁਣੀ''ਤਜੁਚ੍ਚਤੇ। ਕੁਣਨਂ ਕੁਣੋ ਹਤ੍ਥਾਦਿਵੇਕਲ੍ਲਂ, ਤਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੁਣੀ,** ਅਥ ਵਾ **ਕੁਣ** ਸਙ੍ਕੋਚਨੇ, ਈ, ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਨਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੁਣੀ, ਣਤ੍ਤਂ,** ''ਹਤ੍ਥੇਨ ਕੁਣੀ, ਪਾਦੇਨ ਕੁਣੀ''ਇਚ੍ਚਾਦਿਪਯੋਗਾ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਪਾਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨੇ ਜਨੇ। **ਵਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਇਰੋ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕੇਕਰੋ,** ਉਸ੍ਸੇ।

੩੨੧. ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਕ੍ਕੇਸਸੀਸੇ। ਨਿਕ੍ਕੇਸਂ ਸੀਸਮੇਤਸ੍ਸ, **ਖਲ** ਖਲਨੇ, ਸਞ੍ਚਯੇ ਚ, ਆਟੋ, ਨਿਕ੍ਕੇਸਤ੍ਤਾ ਖਂ ਤੁਚ੍ਛਂ ਸੀਸਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਖਲ੍ਲਾਟੋ,** ਟੋ।

ਤਿਕਂ ਖੁਰਮੁਣ੍ਡਸੀਸੇ। **ਮੁਣ੍ਡ** ਖਣ੍ਡਨੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਆ। **ਭਣ੍ਡ** ਪਰਿਭਾਸਨੇ, ਉ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਮੁਣ੍ਡਕੋ,** ਮੁਣ੍ਡਿਕੋਪਜਤ੍ਰ।

ਅਕ੍ਖੀਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਏਕੇਨਾਕ੍ਖਿਨਾ ਸੁਞ੍ਞੋ ਕਾਣੋ ਨਾਮ, **ਕਣ** ਸਦ੍ਦਗਤਿਨਿਮੀਲਨੇਸੁ, ਣੋ, ਕਣਤਿ ਨਿਮੀਲਤੀਤਿ **ਕਾਣੋ,** ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਨਿਮੀਲਨਂ ਏਕੇਨੇਵਕ੍ਖਿਨਾ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ** ਪਨ ''ਕਾਣੋਤਿ ਏਕਚ੍ਛਿਕਾਣੋ, ਉਭਯਚ੍ਛਿਕਾਣੋ ਵਾ''ਤਿ [ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੧੩੨] ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦ੍ਵਯੇਨ** ਅਕ੍ਖਿਦ੍ਵਯੇਨ ਸੁਞ੍ਞੋ **ਅਨ੍ਧੋ** ਨਾਮ, **ਅਨ੍ਧ** ਦਸ੍ਸਨੂਪਸਂਹਾਰੇ, ਆ।

੩੨੨. ਦ੍ਵਯਂ ਨਟ੍ਠਸੋਤਪ੍ਪਸਾਦੇ। **ਬਨ੍ਧ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਇਰੋ। **ਨਲੋਪੋ।** ਸੁਤਿ ਕਣ੍ਣੋ ਹੀਨੋ ਵਿਕਲੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਤਿਹੀਨੋ।** ਏਲ਼ੋਪਜਤ੍ਰ।

ਤਿਕਂ ਗਿਲਾਨਸਾਮਞ੍ਞੇ। **ਗਿਲ** ਹਾਸਕ੍ਖਯੇ, ਯੁ, ਬਜਾਧਿਰੋਗੋਸਞ੍ਜਾਤੋ ਯਸ੍ਸ **ਬਜਾਧਿਤੋ। ਅਤ** ਸਾਤਚ੍ਚਗਮਨੇ, ਅਧਿਕਰਣੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਵਾ ਉਰੋ, **ਆਤੁਰੋ,** ਦੀਘਾਦਿ। ਆਮਯਾਵੀ, ਵਿਕਤੋ, ਅਪਟੁ, ਅਬ੍ਭਮਿਤੋ, ਅਬ੍ਭਾਨ੍ਤੋਪਜਤ੍ਰ।

ਉਮ੍ਮਾਦੋ ਵਾਤਾਦਿਪਕੋਪੋ ਰੋਗਵਿਸੇਸੋ, ਤਬ੍ਬਤਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤੋ, **ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ, ਉਗ੍ਗਤੇਹਿ ਵਾਤਾਦਿਦੋਸੇਹਿ ਮਦਯਤੀਤਿ **ਉਮ੍ਮਾਦੋ,** ਣੋ। **ਖੁਜ੍ਜਾਦਯੋ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਾ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗੇ ਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਿਕਾ, ਯਥਾ – ਖੁਜ੍ਜੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਖੁਜ੍ਜਾ ਇਤ੍ਥੀ, ਖੁਜ੍ਜੰ ਨਪੁੰਸਕੰ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥੀ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤੰ ਨਪੁੰਸਕੰ।

੩੨੩. ਨਵਕੰ ਰੋਗਮਤ੍ਤੇ। **ਤਕਿ** ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਨੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਆ ਭੁਸੋ ਤਙ੍ਕਤੀਤਿ **ਆਤਙ੍ਕੋ,** ਅ। **ਅਮ** ਰੋਗੇ, ਯੋ, **ਮਯ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ ਵਾ, ਅਥ ਵਾ **ਅਮ** ਰੋਗੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਆਮਯਤਿ ਰੁਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਆਮਯੋ,** ਅ, ਕਾਰਿਤਲੋਪਾਭਾਵੋ। **ਵਿਧ** ਵਿਜ੍ਝਨੇ, ਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਬ੍ਯਾਧਿ,** ਇ, **ਅਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੋ, ਬਾਧ** ਵਿਬਾਧਾਯੰ ਵਾ, ਤਦਾ **ਯਾ**ਗਮੋ, ਵਿਵਿਧਾ ਵਾ ਆਧਯੋ ਮਨੋਪੀਲਾ ਯਸ੍ਮਿੰਸ **ਬ੍ਯਾਧਿ, "ਪੁਮੇ** ਆਧਿ ਮਾਨਸੀ ਬ੍ਯਥਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੮.੨੮] ਹਿ **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਰੋਗੇਗਦੋ, ਕੁਵੇਰਾਯੁਧੇ ਗਦਾ, ਗਦੋ ਭਾਥਰਿਕਣ੍ਹਸ੍ਸ, ''ਆਮਯੇ ਚਾਯੁਧੇ ਗਦਾ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ। ਰੁਜ** ਰੋਗੇ, ਕਤ੍ਤਰਿ ਣੋ, ਰੁਜਾ ਇਤ੍ਥੀ। ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਗੇਲਞ੍ਞੰ। ਕਲ** ਗਤਿਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇਸੁ, ਨ ਕਲਤਿ ਯੇਨ ਤੰ ਅਕਲੰ, ਤਮੇਵ **ਅਕਲ੍ਲੰ,** ਲੋ। **ਬਾਧ** ਵਿਬਾਧਾਯੰ, ਭੂਵਾਦਿ, ਅ। ਉਪਤਾਪੋਪਜਤ੍ਤ੍।

ਦ੍ਵਯੰ ਖਯਰੋਗੇ, ਰਸਾਦਿਸਤ੍ਤਧਾਤੁਯੋ ਸੋਸਯਤੀਤਿ **ਸੋਸੋ, ਸੁਸ** ਸੋਸਨੇ, ਦਿਵਾਦਿ, ਣੋ। **ਖਿ** ਖਯੇ, ਖਯਤੀਤਿ, ਅ। ਯਕ੍ਖਾ, ਰਾਜਯਕ੍ਖਾਪਜਤ੍ਤ੍। **ਯਕ੍ਖ** ਪੂਜਾਯੰ, ਚੁਰਾਦਿ।

੩੨੪. ਦ੍ਵਯੰ ਨਾਸਰੋਗੇ। ਅਪਿਹਿਤਾ ਨਾਸਾ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਪੀਨਾਸੋ, ਪੀਨਸੋ**ਪਿ। ਉਪਸਗ੍ਗਤੋ ਨਾਸਾਯ ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਮ੍ਹਿ **ਨਸਾ**ਦੇਸੰ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ [ਪਾਣਿਨਿ ੫.੪.੧੧੯], ਅਪਿਸ੍ਸਾਕਾਰਲੋਪੋ ਵਣ੍ਣਨਾਸੋ, ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ। ''ਸੋਸੋ ਯਕ੍ਖਾ ਰਾਜਯਕ੍ਖਾ, ਪਤੀਸ੍ਸਾਯੋ ਤੁ ਪੀਨਸੋ, ਆਪੀਨਸੋ ਪਤਿਸ੍ਸਾਯੋ''ਤਿ **ਰਭਸੋ।** ਪਤਿਸ੍ਸਯੋਪਜਤ੍ਤ੍। ਵੇਜ੍ਜਗਨ੍ਥੇ ਇਮੇਸੰ ਪੀਨਸਪਤਿਸ੍ਸਾਯਾਨੰ ਭੇਦੋ ਅਭਿਹਿਤੋ –

ਆਨਹ੍ਯਤੇ ਯਸ੍ਸ ਵਿਸੁਸ੍ਸਤੇ ਚ,
ਕਿਲਿਦ੍ਯਤੇ ਧੂਪਤਿ ਚੇਵ ਨਾਸਾ।
ਨ ਞਾਯਤੇ ਗਨ੍ਧਰਸੇ ਚ ਜਨ੍ਤੁ,
ਦੁਟ੍ਠੰ ਵਿਜਞ੍ਞਾ ਤਮਪੀਨਸੇਨਾਤਿ॥

ਆਨਦ੍ਧਾ ਪਿਹਿਤਾ ਨਾਸਾ,
ਤਨੁਸਾਵਪ੍ਪਸੇਕਿਨੀ।
ਗਲਤਾਲੋਟ੍ਠਸੋਸੋ ਚ,
ਨਿਤ੍ਤੋਦੋ ਸਙ੍ਖਕਦ੍ਵਯੇ।
ਭਵੇ ਸਰੋ ਪਘਾਤੋ ਚ,
ਪਤਿਸ੍ਸਾਯੋਤਿ ਲਕ੍ਖਿਤੋਤਿ॥

ਇਹ ਤ੍ਵਭੇਦੇਨੇਤ੍ਤੰ। **ਪਤਿਪੁਬ੍ਬੋ ਸਿਧਾਤੁ** ਰੁਜਤਜਤ੍ਤੋ। ਨਾਸਿਕਾਯ ਜਾਤੋ ਰੋਗੋ **ਨਾਸਿਕਾਰੋਗੋ।**

ਘਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਵੋ ਸਿਙ੍ਘਾਨਿਕਾ ਨਾਮ, **ਸਿਙ੍ਘ** ਆਘਾਨੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਸਿਙ੍ਘਤੀਤਿ ਸਿਙ੍ਘਾਨੰ, ਯੁ, ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਾ **ਸਿਙ੍ਘਾਨਿਕਾ।** ਆ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਸਵਤਿ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਵੋ, ਸੁ** ਅਭਿਸਵੇ। ਦ੍ਵਯੰ ਵਣਮਤ੍ਤੇ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਉ, **ਅਰੁ,** ਨਪੁੰਸਕੇਯੇਵ। **ਵਣ** ਗਤ੍ਤਵਿਚੁਣ੍ਣਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅ, **ਵਣੋ,** ਅਨਿਤ੍ਥੀ। ਦ੍ਵਯੰ ਫੋਟੇ। **ਫੁਟ** ਸੰਸਿਲੇਸਨੇ, ਭੂਵਾਦਿ, **ਫੋਟੋ,** ਣੋ। **ਪੀਲ਼** ਵਿਬਾਧਾਯੰ, ਚੁਰਾਦਿ, ਣ੍ਵੁ, ''ਇਤ੍ਥਿਯਮਤੋ **ਆਪਚ੍ਚਯੋ''**ਤਿ ਆ, ਪੀਲ਼ਕੋ, ਪੀਲ਼ਕਾ, ਪੀਲ਼ਕੰ, ਤੀਸ੍ਵਪਿ, ਤਥਾ ਫੋਟੋ।

੩੨੫. ਦ੍ਵਯਂ ਪਕ੍ਕਵਣਾਦੀਸੁ ਸਞ੍ਜਾਤਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਵਿਸੇਸੇ। **ਪੁਬ੍ਬ** ਪੂਰਣੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਅ। **ਪੂਯ** ਵਿਸਰਣੇ, ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇ ਚ, ਭੂਵਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਲੋਹਿਤਨਿਸ੍ਸਰਣਰੋਗੇ। ਰਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲੋਹਿਤਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਮਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਰਣਂ ਗਮਨਂ **ਰਤ੍ਤਾਤਿਸਾਰੋ।** ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਤੀਤਿ **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਕਾ। ਕਮੁ** ਪਦਵਿਕ੍ਖੇਪੇ। ''ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿਯਵੋ ਵਾ''ਤਿਤਿ। ''ਪਕ੍ਕਮਾਦੀਹਿਨ੍ਦੋ ਚੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**ਕਾਰੇਨ **ਤਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਦਿ, ਧਾਤ੍ਵਨ੍ਤਲੋਪੋ ਚ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੇ। **ਯਦਾ**ਦਿਨਾ ਪਰਕਕਾਰਸ੍ਸ **ਖੋ,** ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਕਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਪਮਾਰੇ। ਸਰਣਂ ਸਾਰੋ, ਅਪਗਤੋ ਸਾਰੋ ਯੇਨ **ਅਪਮਾਰੋ, ਸਸ੍ਸ ਮੋ।** ਇਤਰਤ੍ਰ **ਮ**ਕਾਰਾਗਮੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਪਾਦਭੇਦੇ। ਪਾਦਸ੍ਸ ਫੋਟੋ ਭੇਦਨਂ ਦਰਣਂ **ਪਾਦਫੋਟੋ, ਫੁਟ** ਭੇਦੇ। ਵਿਰੂਪੋ ਪਾਦੋ ਏਤਾਯ ਹੇਤੁਭੂਤਾਯਾਤਿ **ਵਿਪਾਦਿਕਾ।** ਸਮਾਸਨ੍ਤੇ ਕੋ, ਪੁਬ੍ਬਾਕਾਰਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ, ਵਿਦਾਰੀਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਾਦੋ ਅਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਵਿਪਾਦਿਕਾ।**

੩੨੬. ਦ੍ਵਯਂ ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤਣ੍ਡਕੋਸਰੋਗੇ। ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਰੋਗੋ **ਵੁਡ੍ਢਿਰੋਗੋ।** ਵਾਤਪੂਰਿਤਂ ਅਣ੍ਡਂ ਕੋਸੋ **ਵਾਤਣ੍ਡਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਥੂਲਪਾਦਰੋਗੇ। ਘਨਾਭਾਵਤੋ ਸਿਥਿਲਂ ਪਦਂ **ਸੀਪਦਂ,** ਵਣ੍ਣਨਾਸੋ, ਦੀਘਾਦਿ। ਭਾਰੋ ਪਾਦੋ ਯਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਭਾਰਪਾਦਤਾ।**

ਪਞ੍ਚਕਂ ਕਣ੍ਡੁਯਂ। **ਕਣ੍ਡ** ਭੇਦਨੇ, ਉ, ਦੀਘੇ ਕਣ੍ਡੂ, ਵ**ਧੂ**ਸਦ੍ਦੋਵ। **ਤਿਮ੍ਹਿ ਕਣ੍ਡੂਤਿ,** ਅਸ੍ਸੁ, ਚੁਰਾਦਿਤ੍ਤਾ **ਯਮ੍ਹਿ ਕਣ੍ਡੂਯਾ,** **ਯ**ਲੋਪਾਭਾਵੋ। **ਖਜ੍ਜ** ਖੇਯਜਕਰਣਬਜਥਨੇਸੁ, ਭੂਵਾਦਿ, ਉ। **ਯੁਮ੍ਹਿ ਕਣ੍ਡੂਵਨਂ,** ਅਸ੍ਸੁ। **ਉ**ਵਾਦੇਸੋ, ਦੀਘੋ ਚ।

੩੨੭. ਤਿਕਂ ਕਚ੍ਛੁਯਂ। ਯਾ ''ਖਸੁਰੋਗੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਾਤਜਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ **ਪਾਮਂ,** ਮਨ, ਪਾਮਾਪਜਤ੍ਥਿ, ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ, ਰਾਜਾਦਿ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਤਚ੍ਛਤਿ ਕਾਸਨ੍ਤਿ **ਵਿਤਚ੍ਛਿਕਾ, ਤਚ੍ਛ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਣ੍ਵੁ, ''ਵਿਵਚ੍ਛਿਕਾ'' [ਵਿਚੂਚ੍ਚਿਕਾ (ਅਮਰ ੧੬.੫੩)] ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਵ**ਚ੍ਛ** ਪਰਿਭਾਸਨਤਜ੍ਜਨੇਸੁ, ਭੂਵਾਦਿ। **ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਉ, **ਚਸ੍ਸ ਛਤ੍ਤਂ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ। ਤਿਲਕਾਲ਼ਕਨ੍ਤੁ ਦ੍ਵਯਂ ਦ੍ਵਯਂ ਸਮਤ੍ਥਂ। ਤਤ੍ਰ ਦ੍ਵਯਂ ਸੋਥੇ। ਸੁ ਗਤਿਵੁਡ੍ਢੀਸੁ, ਭੂਵਾਦਿ, ਥੋ। **ਥੁ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਸਯਥੁ,** ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, **ਯਾ**ਗਮੋ ਚ। ਸੋਫੋਪਜਤ੍ਰ। ਸੋਕਂ ਫਾਯਤਿ ਬਹੁਲਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਸੋਫੋ, ਫਾਯ** ਵੁਡ੍ਢਿਯਂ, **ਫਾਯਸ੍ਸ ਫੋ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਰਿਸਰੋਗੇ। ਅਮਙ੍ਗਲਤਾਯ ਦੁ ਨਿਨ੍ਦਿਤਂ ਨਾਮਮਸ੍ਸ **ਦੁਨ੍ਨਾਮਂ,** ਸਕਤ੍ਥੇ, ਕੁਚ੍ਛਾਯਂ ਵਾ ਕੋ, ਦੀਘਕੋਸਿਕਾਯਂ ਦੁਨ੍ਨਾਮਾ, ਇਤ੍ਥੀ। ਅਰਿ ਵਿਯ ਸਸਤਿ ਹਿਂ ਸਤੀਤਿ **ਅਰਿਸਂ, ਸਸ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਕ੍ਵਿ, **ਅਰ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਇਸੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਵਮਨਰੋਗੇ। **ਛਦ੍ਦ** ਵਮਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਣ੍ਵੁ। ਵ**ਮੁ** ਉਗ੍ਗਿਰਣੇ, ਥੁ। ਵਮਿਥੁਪਜਤ੍ਰ। **ਛਦ੍ਦਿਕਾ,** ਵ**ਮਿ** ਇਤ੍ਥਿਯਂ, ਵ**ਮਥੁ** ਪੁਮੇ।

੩੨੮-੩੨੯. ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਿਤਾਪੇ। **ਦੁ** ਪਰਿਤਾਪੇ, ਤਨਾਦਿ, ਥੁ। ਪਰਿਤਪਨਂ ਸਨ੍ਤਾਪਨਂ **ਪਰਿਤਾਪੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਤਿਲਕਾਲ਼ਕੇ। ਤਿਲਸਣ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਤਿਲਕੋ।** ਤਿਲਂ ਵਿਯ ਕਾਲ਼ੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਤਿਲਕਾਲ਼ਕੋ।**

ਮਹਾਵਿਰੇਕੋ ''ਵਿਸੂਚਿਕਾ''ਤਜੁਚ੍ਚਤੇ। ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਸੁਚਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸੂਚਿਕਾ। ਸੁਚਿ, ਸੁਚ** ਗਤਿਯਂ, ਭੂਵਾਦਿ। **ਸੁਚ** ਸੋਚੇਯਜੇ ਵਾ, ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਸੋਚੇਤੀਤਿ **ਵਿਸੂਚਿਕਾ,** ਵਿਸੇਸੇਨ ਸੂਚਿ ਵਿਯ ਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵਾ **ਵਿਸੂਚਿਕਾ।** ਬਹੁਮੋਸਰਣਤ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਿਰੇਕੋ **ਮਹਾਵਿਰੇਕੋ, ਰਿਚ** ਵਿਯੋਜਨਸਮ੍ਪੁਚ੍ਛਨੇਸੁ, ਣੋ।

ਭਗਨ੍ਦਲਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ **ਆਮਯਨ੍ਤਰਾ** ਰੋਗਭੇਦਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਗੁਦਸਮੀਪਜੋ ਵਣਵਿਸੇਸੋ ਭਗਨ੍ਦਲਾ, ਇਤ੍ਥੀ। ਭਗਂ ਯੋਨਿ, ਤਂ ਦਾਰਯਤੀਤਿ ਰੂਲ਼੍ਹੀਤੋ **ਅਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤੋ** ਨਿਪਾਤਿਤੋ। **ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਭੂਵਾਦਿ, **ਲਤ੍ਤੇ ਭਗਨ੍ਦਲਾ।** ਭਗਨ੍ਦਰੋਪਜਤ੍ਰ। ਮੇਹੋ ਮੁਤ੍ਤਮੇਹੋ, ਸੋ ਚ ਬਹੁਮੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਮਧੁਮੇਹੋ, ਰਤ੍ਤਮੇਹੋ, ਸੁਕ੍ਕਮੇਹੋ**ਤਜਨੇਕਵਿਧੋ। **ਮਿਹ** ਸੇਚਨੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਮਿਹਤਿ ਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਮੇਹੋ,** ਣੋ। **ਜਰ** ਰੋਗੇ। ਭੂਵਾਦਿ, ਜਰਤੀਤਿ, ਅ। ਜਰੋ ਪਸਿਦ੍ਧੋ। **ਕਾਸ** ਸਦ੍ਦਕੁਚ੍ਛਾਯਂ, ਦਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ, ਭੂਵਾਦਿ, ਕਾਸਤੀਤਿ **ਕਾਸੋ,** ਣੋ, ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਅਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਾਸੋ,**

ਕੁਆਪੁਬ੍ਬੋ। **ਸਸ** ਪਾਣਨੇ, ਸਸਨੰ **ਸਾਸੋ,** ਭੁਸੰ ਸਸਨਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ **ਸਾਸੋ, ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਠੋ, **ਕੁਟ੍ਠੰ।** ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਤਚੋਵਿਕਾਰੇ। ਸੁਕ੍ਕੇ ਤੁ **ਸਿਤ੍ਤੰ। ਸੂਲ** ਰੁਜਾਯੰ, ਭੂਵਾਦਿ, **ਸੂਲੰ।** ਵਿਦ੍ਧਿ, ਅਸ੍ਮਰੀ, ਮੁਤ੍ਤਕਿਚ੍ਛਾਦਯੋਪਜਨੇਕਾ ਰੋਗਭੇਦਾ।

ਪਜ੍ਜਦ੍ਧੰ ਵੇਜ੍ਜੇ। ਆਯੁਬ੍ਬੇਦਸਙ੍ਖਾਤੰ ਵਿਜ੍ਜੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵੇਜ੍ਜੋ,** ''ਣ ਰਾਗਾ ਤਸ੍ਸੇਦਮਞ੍ਞਤ੍ਥੇਸੁ ਚਾ''ਤਿ ਣੋ, **ਵਿਦ** ਞਾਣੇ ਵਾ, ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਵੇਜ੍ਜੋ,** ਣ੍ਯੋ, **ਦਜਸ੍ਸ ਜੋ।** ਭਿਸਜ੍ਜਤਿ ਚਿਕਿਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਭਿਸਕ੍ਕੋ,** ਅ, **ਜਸ੍ਸ ਕੋ।** ਰੋਗੰ ਹਰਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਰੋਗਹਾਰੀ,** ਣੀ। **ਹਰ**ਸਦ੍ਦੋਯੰ ਕੇਵਲੋਪਿ ਆਨਯਨਾਪਨਯਨੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ ''ਮਨੋਹਰੋ, ਦੁਕ੍ਖਹਰੋ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁ, ਇਧ ਅਪਨਯਨੇ। **ਕਿਤ** ਰੋਗਾਪਨਯਨੇ, ਭੂਵਾਦਿ। ਤਿਕਿਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਤਿਕਿਚ੍ਛਕੋ, ਛ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਣ੍ਵੁ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ। ਅਗਦਕਰੋਪ੍ਯਤ੍ਰ, ਅਗਦੰ ਅਰੋਗੰ ਪਾਣੀਨੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਗਦਕਰੋ,** ਕਮ੍ਮਾਦਿਮ੍ਹਿ ਣੋ।

੩੩੦. ਦ੍ਵਯੰ ਸਲ੍ਲਨੀਹਰਣੇ ਵੇਜ੍ਜੇ। ਕਾਯੇ ਪਵਿਟ੍ਠਸਰਾਦਿਸਲ੍ਲਸ੍ਸ ਨੀਹਰਣੋ ਵੇਜ੍ਜੋ **ਸਲ੍ਲਵੇਜ੍ਜੋ।** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਸਲ੍ਲੰ ਨੀਹਰਣਵਸੇਨ ਕਨ੍ਤਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ, ਕਤਿ** ਛੇਦਨੇ, ਤੋ। ਦ੍ਵਯੰ ਪਟਿਕਾਰੇ। ਤਿਕਿਚ੍ਛਨੰ **ਤਿਕਿਚ੍ਛਾ,** ਭਾਵੇ ਅ। **ਪਤਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਕਰੋਤਿ ਤਿਕਿਚ੍ਛਾਯੰ, **ਕਰ**ਤੋ ਰਿਰਿਯਾ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਓਸਧੇ। ਭਿਸਜਾਨਮਿਦੰ **ਭੇਸਜ੍ਜੰ,** ਣ੍ਯ। ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੇ ਗਦੋ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਅਗਦੋ।** ਭਿਸਜਾਨਮਿਦੰ **ਭੇਸਜੰ,** ਣੋ। **ਉਸ** ਦਾਹੇ। ਰੋਗਮੋਸਾਪੇਤੀਤਿ **ਓਸਧੰ,** ਧੋ, ਅਥ ਵਾ ਓਸਧੀ ਨਾਮ ਅਸੰਯੋਗਦਬ੍ਬੰ, ਤੇਹਿ ਸੰਯੋਜਿਤੰ ਓਸਧੰ। ਜਾਯੁਪ੍ਯਤ੍ਰ। **ਜਿ** ਜਯੇ, ਣੁ।

੩੩੧. ਤਿਕੰ ਆਰੋਗ੍ਯੇ। ਅਨਤ੍ਥਕਾਰਕਤ੍ਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਕਾਰੇਨ ਸਰੀਰੇ ਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਕੁਸਾ, ਰੋਗਾ, ਤੇ ਲੁਨਾਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਕੁਸਲੰ।** ਆਮਯਸ੍ਸਾਭਾਵੋ **ਅਨਾਮਯੰ,** ਅਬ੍ਯਯੀਭਾਵੋ। ਅਰੋਗਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਆਰੋਗ੍ਯੰ।** ਕੁਸਲਾਨਾਮਯਾਰੋਗ੍ਯਨ੍ਤਿ ਸਮਾਹਾਰਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। ਦ੍ਵਯੰ ਅਨਾਮਯਜਨੇ। **ਕਲ** ਗਤਿਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇਸੁ। ਕਲਤਿ ਯਥਾਸੁਖੰ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੂਤਿ **ਕਲ੍ਲੋ,** ਲੋ। ''ਕਾਲੰ ਖਮਤੀਤਿ ਕਲ੍ਯੰ, ਅਰੋਗਤਾ, ਤਸ੍ਸੰ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ ਕਲ੍ਯੋ''ਤਿ **ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯਟੀਕਾਯੰ।** ਨਤ੍ਥਿ ਆਮਯੋ ਯਸ੍ਮਿੰ **ਨਿਰਾਮਯੋ।** ਵੁਤ੍ਤੋਪ੍ਯਤ੍ਰ। ਵੁਤ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿ ਪਸਤ੍ਥਾ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਵੁਤ੍ਤੋ।** ਰੋਗਤੋ ਨਿਗ੍ਗਤਜਨੇ ਪਨ ਉਲ੍ਲਾਘੋ, **ਲਾਘ** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇ, **ਉ**ਸਦ੍ਦੋਯੰ ਰੋਗਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋ। ਨਰਾਦਿਤ੍ਤਾ, ਨਰਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਚ ਨਰਵਗ੍ਗੋ।

ਨਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਬ੍ਬਣ੍ਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੨. **ਸਨ੍ਤਤਿ**ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਵੰਸੇ। **ਕੁਲ** ਸਨ੍ਤਾਨਬਨ੍ਧੁਸੁ, ਭੂਵਾਦਿ, ਣੋ, **ਕੁਲੰ, ਵਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਯੰ, ਸੋ। **ਸੰਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਣੋ। ਅਭਿਮੁਖੰ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਅਭਿਜਨੋ,** ਣੋ। ਗੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਭਿਧਾਨੰ, ਬੁਦ੍ਧਿ ਚ, ਤੇ ਤਾਯਤੀਤਿ **ਗੋਤ੍ਤੰ।** ਗੋਤ੍ਰਮ੍ਪਿ। ਗਵੰ ਸਦ੍ਦੰ ਤਾਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਗੋਤ੍ਤੰ, ਤਾ** ਪਾਲਨੇ। **ਅਨੁ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਇ** ਗਤਿਯੰ, ਕਰਣੇ ਅ। **ਤਨੋ**ਤਿਸ੍ਮਾਤਿ, **ਸਨ੍ਤਤਿ, ਨ**ਲੋਪੋ, ਇਤ੍ਥਿਯੰ।

> ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਨ੍ਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰ-ਗੋਤ੍ਤੇਸੁ ਕਵਿਭੀ ਮਤਾ।
> ਪਰਮ੍ਪਰਾ ਭਵੇ ਚਾਪਿ, ਪੁਤ੍ਤਕਞ੍ਞਾਸੁ ਸਨ੍ਤਤਿ॥

ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ **ਵਣ੍ਣਾ** ਕੁਲਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਤੇ ਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮਸਙ੍ਕਰਤੋ ਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਤੋ ਠਪੇਤਬ੍ਬਤੋ **ਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। **ਵਣ੍ਣ** ਠਪਨੇ।

੩੩੩-੩੩੪. ਛਕ੍ਕੰ ਕੁਲੀਨੇ। ਕੁਲਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚੰ **ਕੁਲਿਨੋ,** ਇਨੋ ਅਪਚ੍ਚੇ। ਸੋਭਨੋ ਜਨੋ **ਸਜ੍ਜਨੋ।** ਸਪਰਤ੍ਥੰ ਸਾਧੇਤੀਤਿ **ਸਾਧੁ, ਸਾਧ** ਸੰਸਿਦ੍ਧਿਮ੍ਹਿ, ਉ। ਸਭਾਯੰ ਸਾਧੁ **ਸਭ੍ਯੋ।** ਸਾਧ੍ਵਤ੍ਥੇ ਯੋ। **ਅਯ** ਗਤਿਯੰ। ਅਯਿਤਬ੍ਬੋ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਅਯ੍ਯੋ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਯੋ।

ਮਹਾਕੁਲਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚੁਂ **ਮਹਾਕੁਲੋ,** ਣੋ।

ਭੂਭੁਜਨ੍ਤੁਂ ਰਾਜਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਅਤਿਤੇਜਵਨ੍ਤਤਾਯ ਵਿਸੇਸੇਨ ਰਾਜਤੇ ਦਿਬ੍ਬਤੇਤਿ **ਰਾਜਾ, ਰਾਜ** ਦਿਤ੍ତਿਯਂ। ਭੁਯਾ ਭੂਮਿਯਾ ਪਤਿ **ਭੂਪਤਿ,** ਭੁਂ ਪਾਲੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਭੂਪਤਿ, ਪਾ** ਰਕ੍ਖਣੇ,ਤਿ, ਰਸ੍ਸੋ। ਪਥਵਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰੋ **ਪਤ੍ਥਿਵੋ,** ਣੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਇਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਜਗਤਿਂ ਭੂਮਿਂ ਪਾਲੇਤੀਤਿ **ਜਗਤਿਪਾਲੋ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। ਦਿਸਾਨਂ ਪਤਿ **ਦਿਸਮ੍ਪਤਿ,** ਦਿਸਾ, ਦਿਸਟ੍ਠੇ ਵਾ ਪਾਲੇਤੀਤਿ **ਦਿਸਮ੍ਪਤਿ,** ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ। ਭੁਂ ਭੂਮਿਂ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ **ਭੂਭੁਜੋ, ਭੁਜ** ਪਾਲਨਜ੍ਝੋਹਰਣੇਸੁ, ਇਧ ਪਾਲਨੇ, ਰੁਧਾਦਿ। ਮਹਿਖਿਤੋਪਜਤ੍ਰ। **ਖਿ** ਨਿਵਾਸਗਤੀਸੁ, ਮਹਿਂ ਅਖਿ ਗਤਵਾ ਮਹੀਖਿਤੋ।

੩੩੫. ਪਜ੍ਜਦ੍ਧਂ ਮੁਦ੍ਧਾਭਿਸਿਤ੍ਤੇ ਜਾਤਿਖਤ੍ਤਿਯੇ, ''ਰਾਜਜਚ੍ਚੇ ਚ ਖਤ੍ਤਿਯੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਰਞ੍ਞੋ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚੁਂ **ਰਾਜਞ੍ਞੋ,** ਞ੍ਞੋ ਅਪਚ੍ਚੇ। ''ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਤੁ ਵਿਰਾ ਖਤ੍ਤਂ, ਰਾਜਞ੍ਞਦ੍ਵਿਜਲਿਙ੍ਗਨੋ''ਤਿ **ਰਭਸ, ਰਤਨਕੋਸੇ**ਸੁ ਪਰਿਯਾਯਾ। ਖਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚੁਂ **ਖਤ੍ਤਿਯੋ,** ਅਪਚ੍ਚੇ **ਇਯ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਦਿਸ੍ਸਤੇ, ਖੇਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਪਤਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਖਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿਆਦਿਕਪ੍ਪਿਕਰਾਜਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਪ੍ਪਭਵਤ੍ਤਾ ਪਨ ਮੁਦ੍ਧਾਭਿਸਿਤ੍ਤੇਸ੍ਵਪਿ ਤਂਸਮਞ੍ਞਾ, ਏਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਖਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚੁਂ **ਖਤ੍ਤਂ,** ਣੋ। ਰਜ੍ਜਾਰੋਪਨਸਮਯੇ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਟ੍ਟਸਙ੍ਖੋਦਕੇਨ ਗਙ੍ਗਾਨੀਤੇਨ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਖਤ੍ਤਿਯਕਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਮੁਦ੍ਧਾਭਿਸਿਤ੍ਤੋ,** ਪਠਮਖਤ੍ਤਿਯੋ। ਤਪ੍ਪਭਵਤਾਯ ਪਨ ਅਨਭਿਸਿਤ੍ਤਾ ਚ ਮੁਦ੍ਧਾਭਿਸਿਤ੍ਤਾਖ੍ਯਾ, ਯਥਾ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਾਹੁਜਸ੍ਸ ਵਂਸੇ ਜਾਤਸ੍ਸਾਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਾਹੁਜੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਾਹੁਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਬਾਹੁਜੋ**ਤਿ ਹਿ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਿਕਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਰਾਜਿਨਿ ਅਸੇਸਾ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਪਣਮਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਅਧਿਸ੍ਸਰਾਖ੍ਯੋ [ਅਮਰ ੧੮.੨]। ਸਂ ਸਤ੍ਤੇ ਲਗ੍ਗੇ ਅਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ ਸਮਨ੍ਤਾ, ਸਵਿਸਯਾਨਨ੍ਤਰਾ ਭੂਮਿ, ਸਮਨ੍ਤਾਯ ਇਮੇ **ਸਾਮਨ੍ਤਾ,** ਅਨਨ੍ਤਰਰਾਜਾਨੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਿ। ਸਬ੍ਬਭੂਮਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰੋ **ਸਬ੍ਬਭੁਮ੍ਮੋ,** ਣ੍ਯੋ। ਪੁਞ੍ਞੋਪਨੀਤੇਨ ਚਕ੍ਕਰਤਨੇਨ ਵਤ੍ਤਤੇ ਅਸਾਧੁਦਮਨਿਕਾਦਿਰਾਜਵਤ੍ਤਂ ਅਨੁਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ,** ਣੀ, ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਵਤ੍ਤੇਤਿ ਆਕਾਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਤੋ ਗਮਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ,** ਪੁਞ੍ਞਚਕ੍ਕਂ, ਚਤੁਚਕ੍ਕਂ ਵਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤੇ ਵਾ ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ,** ਚਕ੍ਕਰਤਨੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਚਰਿਤਂ ਦਸਰਾਜਧਮ੍ਮਂ ਵਤ੍ਤਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ।** ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਜਨਸ੍ਮਿਂ ਬਲਕਾਯੇ ਧਮ੍ਮਿਕਾਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਂਵਿਧਾਨਂ, ਖਤ੍ਤਿਯੇਸੁ, ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੇਸੁ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ, ਨੇਗਮਜਾਨਪਦੇਸੁ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ, ਮਿਗਪਕ੍ਖੀਸੁ, ਅਧਮ੍ਮਕਾਰਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਅਧਨਾਨਂ ਧਨੁਪ੍ਪਾਦਨਂ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦਸਵਿਧਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ତਿਵਤ੍ਤਂ, ਇਦਮੇਵ ਚ ਗਹਪਤਿਕੇ, ਪਕ੍ਖਿਜਾਤੇ ਚ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਦੀਪੇਸੁ। ਚਤੂਸ੍ਵਪਿ ਦੀਪੇਸੁ ਆਣਾਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਾਨਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ। ਅਞ੍ਞੋ** ਅਸਬ੍ਬਭੁਮ੍ਮੋ ਅਨਵਕਾਸੋ ਸਾਮਨ੍ਤੋ ਭੂਪੋ ਮਣ੍ਡਲਿਸ੍ਸਰੋ ਨਾਮ। ਸਯਮਾਣਾਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਨ ਸਬ੍ਬਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਣ੍ਡਲਿਸ੍ਸਰੋ**ਤਿਪਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸਬ੍ਬਭੁਮ੍ਮੋ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਨਾਮੇਹਿ **ਚਤੁਦੀਪਿਸ੍ਸਰੋ** ਰਾਜਾ ਦੀਪਿਤੋ, ਇਧਾਨਾਗਤੇਪਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤੇਨ **ਅਧਿਸ੍ਸਰ**ਪਦੇਨ **ਏਕਦੀਪਿਸ੍ਸਰੋ** ਰਾਜਾ, **ਮਣ੍ਡਲਿਸ੍ਸਰ**ਪਦੇਨ **ਪਦੇਸਿਸ੍ਸਰੋ** ਰਾਜਾ ਦੀਪਿਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਮਣ੍ਡਲਿਸ੍ਸਰ**ਪਦੇਨ ਏਕਦੀਪਿਸ੍ਸਰੋ ਰਾਜਾ, ਸੇਸੇਹਿ **ਰਾਜਰਾਜਞ੍ਞਾ**ਦੀਹਿ **ਬਾਹੁਜ**ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਹਿ ਪਦੇਸਿਸ੍ਸਰੋ ਦੀਪਿਤੋ।

੩੩੬. ਦ੍ਵਯਂ ਰਾਜਭੇਦੇ। ਸੁਖੁਮਤਾਯ ਲੀਨਾ ਅਪਾਕਟਾ ਛਵਿਯੋ ਯੇਸਂ ਤੇ **ਲਿਚ੍ਛਵਿਨੋ।** ਲਿਚ੍ਛਵੀ ਚ ਵਜ੍ਜੀ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਨੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕੁਲੇ ਰਾਜਿਨਿ। ਪੁਰਿਮਤਰਸਮ੍ਭੂਤੇ ਸਕਜਕੁਲੇ ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਸਕਯੋ,** ਣੋ। ਸਕ੍ਕੋਪਿ। ਸਕਯੇ ਭਵੋ **ਸਾਕਿਯੋ,** ਇਯੋ, **ਯ**ਲੋਪੋ, ਦੀਘੋ ਚ।

ਪਞ੍ਚਕਂ ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਰਾਹੁਲਸ੍ਸ ਮਾਤਰਿ। **ਭਦ੍ਦ** ਕਲ੍ਯਾਣੇ, ਸੋਖ੍ਯੇ ਚ। ਕੁਲਾਚਾਰਰੂਪਾਦਿਵਸੇਨ ਕਲ੍ਯਾਣਤ੍ਤਾ **ਭਦ੍ਦਾ।** ਕਚ੍ਚਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚੁਂ **ਕਚ੍ਚਾਨਾ, ਅਪਚ੍ਚ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਨਪੁਂਸਕੇ ਪੁਤ੍ਤੇ, ਪੁਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਭਵਤੀਤਿ। ''ਰਾਹੁ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦਂ ਮਮ ਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਲਾਤੁਕਾਮੋ ਚਾਯਂ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਰਾਹੁਲੋਤਿ ਨਾਮੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਰਾਹੁ ਜਾਤੋ, ਬਨ੍ਧਨਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਿਤਰਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ

ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋਯੇਵੇਤ੍ਥ ਰਾਹੁਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ **ਰਾਹੁਲਮਾਤਾ,** ਬਿਮ੍ਬਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਰੀਰਂ, ਅਤਿਸਯਵਣ੍ਣਸਰੀਰਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਬਿਮ੍ਬਾ,** ਵ**ਮਿ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਵਾ ਬੋ, ਵਸ੍ਸ **ਬ**ਤ੍ਤੁਂ। ਯਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਰਿਵਾਰੋ, ਕਿਤ੍ਤਿ ਚ, ਤਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਯਸੋਧਰਾ, ਮਨਾਦਿ**ਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸੋ।

੩੩੭-੩੩੯. ਯੇਸਂ ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਧਨਂ ਸਤਂ ਹੋਤਿ, ਕੀਦਿਸਂ ਤਂ ਧਨਂ? **ਨਿਧਾਨਗਂ** ਪਥਵਾਦੀਸੁ ਨਿਧਾਨਵਸੇਨ ਗਤਂ ਪਵਤ੍ਤਂ, ਤੇਸਂ ਧਨਾਨਂ ਸਤਂ ਕਹਾਪਣਾਨਂ, ਕਿਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣਾਨਂ? ਕੋਟੀਨਂ ਸਤਂ। ਕੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ? **ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ** ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਾ ਕੋਟੀਨਂ ਸਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦਿਵਸਵਲ਼ਞ੍ਜੋ** ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਵਲ਼ਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ ਪਨ ਕਹਾਪਣੋ ਵੀਸਤਮ੍ਬਣਮਤ੍ਤੁਂ ਹੋਤਿ, **ਤੇ** ਖਤ੍ਤਿਯਾ ''ਖਤ੍ਤਿਯਮਹਾਸਾਲਾ''ਤਜੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਮਹਨ੍ਤੋ ਧਨਸਾਰੋ ਯੇਸਨ੍ਤੇ **ਮਹਾਸਾਲਾ, ਲ**ਤ੍ਤੁਂ, ਅਮ੍ਬਣਮਤ੍ਤ ਏਕਾਦਸਦੋਣਮਤ੍ਤੁਂ।

ਯੇਸਂ ਦ੍ਵਿਜਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ **ਨਿਧਾਨਗਾਨਿ** ਨਿਧਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਧਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦਿਵਸਵਲ਼ਞ੍ਜੋ ਪਨ ਕਹਾਪਣੋ ਦਸਮ੍ਬਣਮਤ੍ਤੁਂ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਦ੍ਵਿਜਾ ''ਦ੍ਵਿਜਮਹਾਸਾਲਾ''ਤਜੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ।

ਨਿਧਾਨਗੇ, ਵਲ਼ਞ੍ਜੇ ਚ ਧਨੇ ਤਦੁਪਡ੍ਢੇ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਜਮਹਾਸਾਲਾਨਂ ਧਨਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਭਾਗੇ ਸਤਿ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਾ ਨਾਮ ਸਿਯੁਂ, ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨੇਵ ਧਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੩੪੦. ਯੋ ਨ ਹੀਨੋ, ਨ ਚੁਕ੍ਕਟ੍ਠੋ, ਮਜ੍ਝਿਮਾਧਿਕਾਰਬਜਵਟ੍ਠਿਤੋ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਸੇਨਾਪਤਿਮਹਾਕਣਿਤ੍ਥਰਾਦਿ, ਸੋ ਮਹਾਮਤ੍ਤੋ। ਮਹਤੀ ਮਤ੍ਤਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਯਸ੍ਸ **ਮਹਾਮਤ੍ਤੋ,** ਰੂਪਭੇਦੇਨ ਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕ੍ਲੀਵਂ।

> ''ਪਕਤਿਯਂ ਮਹਾਮਤ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਞਾਯਂ ਪਰਮਤ੍ਤਨਿ।
> ਨਪੁਂਸਕਂ ਪਧਾਨਂ ਤਂ, ਏਕਤ੍ਤੇ ਤੁ'ਤ੍ਤਮੇ ਸਦਾ''ਤਿ॥

ਰਭਸੋ ਚ। ''ਮਹਾਮਤ੍ਤੋ, ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਚਾ''ਤਿ ਤੁ ਪੁਂਸਕਣ੍ਡੇ ਵੋਪਾਲਿਤੋ। ਪਕਟ੍ਠੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਪਟ੍ਠਾਨਂ,** ਯੁ [ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾ ਟੀਕਾ ੯੮੩, ੧੧੨੩ ਗਾਥਾਸੁਪਿ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ]।

ਪਞ੍ਚਕਂ ਮਨ੍ਤਿਨਿਮ੍ਹਿ। ਮਤਿਪ੍ਪਧਾਨੋ ਸਚਿਵੋ ਸਹਾਯੋ। ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਵਧਾਰਣਂ ਮਨ੍ਤੋ, ਤਂਯੋਗਾ **ਮਨ੍ਤਿਨੀ।** ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਜਤ੍ਥੇ ਇਨੀ, ਅਥ ਵਾ ਮਨ੍ਤੇਨ ਨਯਤੀਤਿ **ਮਨ੍ਤਿਨੀ,** ਅਥ ਵਾ ਮਨ੍ਤੁਯੋਗਾ ਮਨ੍ਤਿ, ਨੇਤੀਤਿ ਨੀ, ਮਨ੍ਤਿ ਚ ਨੀ ਚਾਤਿ **ਮਨ੍ਤਿਨੀ।** ''ਮਤਿਸਚਿਵਮਨ੍ਤਿਨੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਦਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। ਰਞ੍ਞਾ ਸਹ ਜੀਵਤੀਤਿ **ਸਜੀਵੋ।** ਸਚਤੇ ਸਮਵੇਤੋ ਭਵਤੀਤਿ **ਸਚਿਵੋ। ਸਚ** ਸਮਵਾਯੇ, ਵੋ, ਇਕਾਰਾਗਮੋ ਚ। ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਰਞ੍ਞਾ ਮਨ੍ਤੇਨ ਅਮਾ ਸਹ ਭਵਤੀਤਿ **ਅਮਚ੍ਚੋ, ਅਮਾ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਨਿਪਾਤੋ ਸਹਤ੍ਥੇ **ਚ੍ਚ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਸਜੀਵਮਤ੍ਤੇ **ਚਾਮਚ੍ਚ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਸੇਨਾਪਤਿਮ੍ਹਿ। ਸੇਨਂ ਨਯਤੀਤਿ **ਸੇਨਾਨੀ।** ਚਮੂਨਂ ਸੇਨਾਨਂ ਪਤਿ **ਚਮੂਪਤਿ।**

੩੪੧. **ਨਜਾਸਾਦੀਨਂ** ਇਣਾਦਾਨਦਾਯਵਿਭਾਗਾਦੀਨਂ **ਵਿਵਾਦਾਨਂ** ਵੋਹਾਰਾਨਂ **ਉਪਦਟ੍ਠਰਿ** ਉਪਦਸ੍ਸਿਤੇ ਅਕ੍ਖਦਸ੍ਸੋ, ਅਕ੍ਖੇ ਵੋਹਾਰੇ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਅਕ੍ਖਦਸ੍ਸੋ,** ਣੋ, ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣਿਯੋ। ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਵਾਕੋ, ਪਞ੍ਹਵਿਵਾਕੋਪਜਤ੍ਰ।

ਪਜ੍ਜਡ੍ਢਂ ਪਟਿਹਾਰੇ। ਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਦੋਵਾਰਿਕੋ,** ਣਿਕੋ, **ਓ**ਕਾਰਾਗਮੋ। ਪਟਿਹਰਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਪਟਿਹਾਰੋ,** ਣੋ। ਦ੍ਵਾਰੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਦ੍ਵਾਰਟ੍ਠੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। **ਦ੍ਵਾਰਪਾਲਕੋ।** ਦ੍ਵਾਰਟ੍ਠਿਤੋ, ਦਸ੍ਸਕੋਪਜਤ੍ਰ।

੩੪੨. ਰਾਜੂਨਂ ਅਙ੍ਗਰਕ੍ਖਗਣੋ ਅਨੀਕਟ੍ਠੋਤਿ ਮਤੋ। ''ਰਕ੍ਖਿਵਗ੍ਗੋ ਤੁ ਯੋ ਰਞ੍ਞਂ, ਸੋ'ਨੀਕਟ੍ਠੋ'ਭਿਧੀਯਤੇ''ਤਿ **ਅਮਰਮਾਲਾਯਞ੍ਚ,** ਅਨੀਕੇਨ ਸਮੂਹੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਅਨੀਕਟ੍ਠੋ,** ਣੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮਹਲ੍ਲਕੇ। ਕਞ੍ਚੁਕਂ ਚੋਲਂ, ਤਂਯੋਗਾ **ਕਞ੍ਚੁਕੀ।** ਸੋਕਂ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਸੋਵਿਦਲ੍ਲੋ।** **ਵਿਦ** ਲੋਭੇ, ਲੋ, **ਕਲੋਪੋ।** ਥਾਪਤਿ, ਸੋਵਿਦੋਪਜਤ੍ਤ। ਦ੍ਵਯਂ ਸੇਵਕੇ। ਪਭੁਨੋ ਪਚ੍ਛਾ ਜੀਵਤੀਤਿ **ਅਨੁਜੀਵੀ,** ਣੀ। **ਸੇਵ** ਸੇਵਨੇ, ਭੂ, ਣ੍ਵੁ। ਅਤ੍ਥੀਪਜਤ੍ਤ। **ਅਤ੍ਥ** ਯਾਚਨਾਯਂ। ਅਤ੍ਥਨਮਤ੍ਥੋ, ਆਸੀਸੋ, ਤਂਯੋਗਾ **ਅਤ੍ਥੀ।**

੩੪੩. ਦ੍ਵਯਂ ਅਧਿਕਮਤ੍ਤੇ। ਗਾਮੇਸੁ ਅਧਿਕਤ੍ਤਾ ਅਧਿਕਾ ਇਕ੍ਖਾ ਅਨੁਭਵਨਮੇਤਸ੍ਸ **ਅਜ੍ਝਕ੍ਖੋ,** ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਅਧਿਕਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਧਿਕਤੋ।** ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਥਾਯੁਕਗੋਪਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਾਮਂ। ਤਤ੍ਰ ਏਕਗਾਮੇ ਅਧਿਕਤੋ **ਥਾਯੁਕੋ,** ਬਹੂਸੁ ਗਾਮੇਸ੍ਵਧਿਕਤੋ **ਗੋਪੋ।** ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚਾ**ਮਰਕੋਸੇ** ''ਥਾਯੁਕੋਧਿਕਤੋ ਗਾਮੇ, ਗੋਪੋ ਗਾਮੇਸੁ ਭੂਰਿਸੂ''ਤਿ। [ਅਮਰ ੧੮.੭] **ਰੁਦ੍ਦੇਨਾ**ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਗਾਮੇਸ੍ਵਧਿਕਤੇ ਗੋਪੋ, ਗੋਟ੍ਠਜ੍ਝਕ੍ਖੇਪਿ ਵਲ੍ਲਭੋ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੮.੭]।

ਦ੍ਵਯਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਜ੍ਝਕ੍ਖਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਾਮਂ। ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਕਤਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿ, ਤਤ੍ਰ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਹੇਰਞ੍ਞਿਕੋ।** **ਕਨ** ਦਿਤ੍ਤਿਗਤਿਕਨ੍ਤੀਸੁ, **ਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ, ਖੋ, ਨਿਕ੍ਖੋ, ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਿਕਾਰੋ, ਤਤ੍ਰ ਨਿਯੋਗੋ **ਨਿਕ੍ਖਿਕੋ।** ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣਜ੍ਝਕ੍ਖੇ ਭੇਰਿਕੋ। **ਭੂਰਿਸਦ੍ਦੋ** ਸੁਵਣ੍ਣੇ, ਤਂਯੋਗਾ **ਭੇਰਿਕੋ।** ਰੂਪਜਾਜ੍ਝਕ੍ਖੇਨਿਕ੍ਖਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ'ਯ'ਮੁਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਹੇਰਞ੍ਞਿਕੋਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂਯੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

> ''ਭੇਰਿਕੋ ਕਨਕਾਜ੍ਝਕ੍ਖੋ,
> ਰੂਪਜਾ'ਜ੍ਝਕ੍ਖੋ ਤੁ ਨਿਕ੍ਖਿਕੋ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੭]॥

ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜਿਗੀਸਭੂਤਸ੍ਸ ਦੇਸਾਨਨ੍ਤਰੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਮਣ੍ਡਲੀਭੂਤੋ ਰਾਜਾ **ਸਤ੍ਤੁ**ਰੁਚ੍ਚਤੇ ਏਕਤ੍ਥਾਭਿਨਿਵਿਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਜਿਗੀਸਭੂਮਜੇਕਨ੍ਤਰਿਕੋ **ਮਿਤ੍ਤੋ** ਏਕਤ੍ਥਕਾਰਿਤ੍ਤਨੋਪਕਾਰਤ੍ਤਾ। ਅਰਿਵਿਜਿਗੀਸਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਮਣ੍ਡਲਾਨਂ ਬਹਿਭੂਤੋ ਦੂਰਮਣ੍ਡਲਟ੍ਠੋ ਵਿਜਿਗੀਸਭੂਮਿਯਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬਜਵਹਿਤੋ ਬਲਾਧਿਕੋਪਿ ਯੋ ਨਾਪਕਰੋਤਜ੍ਜੁਪਕਾਰੋਤਿ ਵਾ, ਸ ਉਦਾਸੀਨੋ ਦੂਰਮਣ੍ਡਲਤ੍ਤੇਨੋਪਕਾਰਤ੍ਤਾ। ਦੂਰਮਣ੍ਡਲੇ ਆਸਤੀਤਿ **ਉਦਾਸੀਨੋ,** **ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਆਸ** ਉਪਸੇਵਨੇ, ਯੁ, ਅਸ੍ਸਿ, **ਦਾ**ਗਮੋ ਚ। ਸਤ੍ਤੁਮਭਿਯੁਞ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਵਿਜਿਗੀਸਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤੁਹਿਤਾਯ ਯੋ ਪਣ੍ਹਿਂ ਗਣ੍ਹਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੋ ਪਣ੍ਹਿਗ੍ਗਾਹੋ। ''ਪਣ੍ਹਿ ਪਚ੍ਛਾ ਪਦਂ ਵਿਜਿਗੀਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ **ਰਤਨਕੋਸੇ।** ''ਪਣ੍ਹਿਪਾਦੇ ਬਜੂਹਪਿਟ੍ਠੇ''ਤਿ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੩.੩.੧੩੪] **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ।** ''ਪਣ੍ਹਿ ਪਚ੍ਛਿਮਭਾਗੇ ਚ, ਪਾਦਮੂਲੋਮਦਿਟ੍ਠਿਸੁ। ਸੇਨਾਪਿਟ੍ਠੇ ਕੁਮ੍ਭਿਯਞ੍ਚੇ''ਤਿ ਤੁ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।**

੩੪੪-੩੪੫. **ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਂ** ਰਿਪੁਮ੍ਹਿ। ਮਿਤ੍ਤਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ **ਅਮਿਤ੍ਤੋ,** ਰਪਤਜਵਣ੍ਣਂ ਰਜਤੇਤਿ **ਰਿਪੁ,** ਉ, **ਇਤ੍ਤਂ,** **ਰਪ, ਲਪ, ਜਪ, ਜਪ੍ਪ** ਵਚਨੇ ਵਾ। ਵੇਰਂ ਵਿਰੋਧੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਵੇਰੀ,** ਈ, ਦੁਕ੍ਖਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਸਪਤ੍ਤਿ ਇਵ **ਸਪਤ੍ਤੋ,** **ਇਵ**ਤ੍ਥੇ **ਅ**ਕਾਰਪਚ੍ਚਯੋ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ,ਤਿ, ਭੂਵਾਦਿਤ੍ਤਾ ਆਗਮੋ। **ਸਦ** ਸਾਦਨੇ, ਤੁ, ਭੂਵਾਦਿ, **ਸਤ੍ਤੁ,** ਯਵਾਦਿਚੁਣ੍ਣੇਪਿ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਵੇਰਮਰਤੀਤਿ **ਅਰਿ,** ਰਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਇ। ਸਪਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ, ''ਬਜਞ੍ਜਨੇ ਚ ਵਿਸਂਯੋਗੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ **ਚ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਏਕ**ਤ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਲੋਪੋ ਚ। ਪਤਿਯਮਤ੍ਥਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥੋ, ਤਂਯੋਗਾ **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੋ,** ਪਤਿਯਂ ਵਿਪਰੀਤਗਮਨਂ। **ਪਨ੍ਥ** ਗਤਿਯਂ, ਚੁਰਾਦਿ। ਪਰਿਪਨ੍ਥੋ ਪਰਿਸ੍ਸਵਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਂਯੋਗਾ **ਪਰਿਪਨ੍ਥੀ।** ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਪਕ੍ਖੋ ਸਹਾਯੋ **ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ,** ਤਥਾ **ਵਿਪਕ੍ਖੋ।** **ਨ** ਹਿਤੋ **ਅਹਿਤੋ।** ਹਿਂਸਾਯਂ ਰਮਤੀਤਿ [ਪਰਤੀਤਿ (?)] **ਪਰੋ,** ਕ੍ਵਿ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਅਮਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤੋ,** **ਅਮ** ਗਮਨੇ, ਤੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਮਾ ਈਤਿ ਉਪਦ੍ਦਵੋਤਿ ਅਨੀਤੋ , ਮਿਤ੍ਤੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਪਚ੍ਚਨੀਤੋ, ਸੋ ਏਵ **ਪਚ੍ਚਨੀਕੋ,** **ਤਸ੍ਸ ਕੋ,** ਯਥਾ ਨਿਯਕੋ। ਵਿਰੋਧੋਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਵਿਰੋਧੀ,** ਈ। **ਦਿਸ, ਦੁਸ** ਅਪ੍ਪੀਤਿਯਂ, ਦਿਵਾਦਿ। ਵਿਦੁਸ੍ਸਨਸੀਲਤਾਯ **ਵਿਦ੍ਦੇਸੀ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਇਸ੍ਸੇਤ੍ਤਂ। ਦੁਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਦਿਸੋ,** ਅ। **ਤ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਦਿਟ੍ਠੋ,** ਧਾਤ੍ਵਨ੍ਤੇਨ ਸਹ **ਟ੍ਠਾ**ਦੇਸੋ। ਦ੍ਵੇਸਣੋ, ਦੁਹਦਯੋ, ਦਸ੍ਸੁ, ਸਾਤ੍ਤਵੋ, ਅਭਿਘਾਤੀਪਜਤ੍ਤ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਨੁਕੂਲਨੇ। ਅਨੁਰੋਧਨਂ **ਅਨੁਰੋਧੋ,** ਣੋ। **ਰੁਧ** ਆਵਰਣੇ। ਅਨੁਰੂਪਂ ਪਵਤ੍ਤਨਂ **ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਂ,** **ਵਤ੍ਤ** ਵਤ੍ਤਨੇ, ਭੂ, ਯੁ।

੩੪੬. ਪਞ੍ਚਕੰ ਮਿਤ੍ਤਸਾਮਞ੍ਞੇ। **ਮਿਦ** ਸ੍ਨੇਹੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਤੋ, ਵਯਸਾ ਤੁਲ੍ਯੋ **ਵਯਸ੍ਸੋ,** ਮੂਲਵਯੋਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਞ੍ਞਾਯੰ **ਸ**ਪਚ੍ਚਯੋ [ਯਪਚ੍ਚਯੋ (?) ਪਾਣਿਨਿ ੪.੪.੯੧ ਸੁਤ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ], ਸਬ੍ਬਕਾਰਿਯੇਸੁ ਸਹ ਵਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਵਯਸ੍ਸੋ, ਵਯ** ਗਮਨੇ, **ਸਹਸ੍ਸ ਸੋ** ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ। ਸਹ ਅਯਤਿ ਕਿਚ੍ਚੇਸੂਤਿ **ਸਹਾਯੋ, ਅਯ** ਗਮਨੇ, **ਸਹਸ੍ਸ ਸਾਭਾਵੋ**, ਯਥਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ। ਸਹ ਵਾ ਹਾਨਿ, ਅਯੋ ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਿ ਯਸ੍ਸ **ਸਹਾਯੋ,** ਤਿਪਦਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿ, ਯਥਾ ਪਰਕ੍ਕਮਾਧਿਗਤਸਮ੍ਪਦਾ। ਅਥ ਵਾ ਹਾਨਿ ਚ ਆਯੋ ਚ ਹਾਯਾ, **ਨਿ**ਲੋਪੋ, ਤੇ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ **ਸਹਾਯੋ,** ''ਸਪਕ੍ਖਕੋ, ਸਲੋਮਕੋ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ਵਿਯ **ਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ। ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਹਦਯਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਹਦਯੋ, **ਅ**ਲੋਪੋ, **ਦਯਸ੍ਸ ਜੋ,** ਸੋਵ **ਸੁਹਜ੍ਜੋ। ਸਹ** ਪਰਿਸਹਨੇ। ਪਰਿਸਹਨੰ ਅਦ੍ਦਸ੍ਸਨੰ, ਖੋ, **ਹ**ਲੋਪੋ, **ਸਖਾ,** ਰਾਜਾਦਿ, ਸਮਾਨੇ ਖ੍ਯਾਤੋ ਪਤੀਤੋ ਵਾ **ਸਖਾ, ਯ**ਲੋਪੋ, **ਸਮਾਨ**ਸ੍ਸ ਚ **ਸ**ਭਾਵੋ। ਸਿਨਿਦ੍ਧੋ, ਸ੍ਨਿਦ੍ਧੋ, ਸਵਯੋਪ੍ਯਤ੍ਰ। ਸਖ੍ਯਸਤ੍ਤਪਦਿਨਾ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਿਯੰ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਸਖਿਮ੍ਹਿ ਭਵੰ **ਸਖ੍ਯੰ।** ਸਤ੍ਤਹਿ ਪਦੇਹਿ ਅਵਗਮ੍ਯਤੇਤਿ **ਸਤ੍ਤਪਦਿਨੰ** [ਸਤ੍ਤਪਦੀਨ (ਅਮਰ ੧੮.੧੨)], ਇਨੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਅਭੇਜ੍ਜਮਿਤ੍ਤੇ। ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਭਜਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋ, ਭਜ** ਸੇਵਾਯੰ, ਭੂਵਾਦਿ। ਦਲ੍ਹੋ ਥਿਰੋ ਮਿਤ੍ਤੋ **ਦਲ੍ਹਮਿਤ੍ਤੋ।** ਦ੍ਵਯੰ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਮਿਤ੍ਤੇ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲੰ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਸੰ**ਸਦ੍ਦੋਯਮਪ੍ਪਤ੍ਥੋ। **ਦਿਸ** ਪੇਕ੍ਖਨੇ, ਦਸ੍ਸਨੰ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਤੰ ਮਤ੍ਤਾ ਪਮਾਣਮੇਤਸ੍ਸ **ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

੩੪੭. ਦ੍ਵਯੰ ਚਰਪੁਰਿਸੇ ਤਾਪਸਾਦਿਰੂਪੇਨ ਚਰਮਤ੍ਤੇ। ਚਰਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਪਰਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ **ਚਰੋ,** ਅ, ਚਾਰੋਪਿ, ਣੋ। **ਗੁਲ੍ਹਪੁਰਿਸੋ** ਗੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸੋ। ਯਥਾਰਹਵਣ੍ਣੋ, ਪਣਿਧਿ, ਅਪ੍ਪਸਪ੍ਪੋ, ਫਸ੍ਸੋਪ੍ਯਤ੍ਰ। ਤਤ੍ਰਾਦਿਦ੍ਵਯੰ ਵਾਣਿਜਕਸਿਬਲਲਿਙ੍ਗਿਭਿਕ੍ਖੁਕਚ੍ਛਾਯਨਾਦਿਲੇਸੇਨ ਥਾਯਿਨਿਚਰੇ। ਇਤਰੇ ਇਧਾਗਤਸਦਿਸਤ੍ਥੇ। ਵਣ੍ਣੋ ਪਕਾਰੋ, **ਯਥਾਰਹਵਣ੍ਣੋ** ਯਥਾਰਹਪ੍ਪਕਾਰੋ। ਯੇਨ ਪਰਚਕ੍ਕੰ ਸਕ੍ਕਾ ਞਾਤੁੰ ਤਪ੍ਪਕਾਰਵਾ ਇਚ੍ਚਤ੍ਥੋ। ਪਣਿਧਿਯਤੇ ਞੇਯ੍ਯਮਸ੍ਮਿੰ **ਪਣਿਧਿ, ਇ।** ਅਪਕਟ੍ਠੰ ਸਪ੍ਪਤਿ ਚਰਤੀਤਿ **ਅਪਸਪ੍ਪੋ,** ਅ। **ਫੁਸ** ਬਾਧਨਫੁਸਨੇਸੁ, ਅ, **ਫਸ੍ਸੋ।**

ਤਿਕੰ ਪਥਿਕੇ। ਪਥੇ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਥਾਵੀ,** ਵੀ, ਦੀਘੋ। ਇਕੋ, **ਪਥਿਕੋ।** ਅਦ੍ਧਨਿ ਮਗ੍ਗੇ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਅਦ੍ਧਗੂ।** ਅਦ੍ਧਗੋਪ੍ਯਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯੰ ਦੂਤੇ। **ਦੁ** ਪਰਿਤਾਪੇ, ਤੋ। ਸਨ੍ਦੇਸੰ ਵਾਚਿਕੰ ਹਰਤ੍ਯਨੇਨੇਤਿ [ਹਰਤੀਤਿ (?)]।

ਦ੍ਵਯੰ ਜੋਤਿਸਿਕੇ। ਗਣਯਤੀਤਿ **ਗਣਕੋ,** ਣ੍ਵੁ। ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਕਾਲਵਿਸੇਸੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਮੁਹੁਤ੍ਤਿਕੋ,** ਵਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਨ ਵੁਦ੍ਧਿ। ਸੰਵਚ੍ਛਰੋ, ਜੋਤਿਸਿਕੋ, ਦੇਵਞ੍ਞੂ, ਮੋਹੁਤ੍ਤੋ, ਞਾਣਿਕੋ, ਕਾਤਨ੍ਤਿਕੋਪ੍ਯਤ੍ਰ। ਕਤਨ੍ਤੋ ਦੇਵਮਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਕਾਤਨ੍ਤਿਕੋ।**

੩੪੮. ਦ੍ਵਯੰ ਲੇਖਕੇ। **ਲਿਖ** ਲੇਖਨੇ, ਭੂ, ਣ੍ਵੁ। ਲਿਪ੍ਯੇਨ ਮਸ੍ਯੋਪਦੇਸੇਨ ਭਵਤੀਤਿ ਲਿਪਿ, ਇ, ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨੇ, ਤੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਲਿਪਿਕਾਰੋ।** ਅਕ੍ਖਰਚਣੋ, ਅਕ੍ਖਰਚੁਞ੍ਚੁਪ੍ਯਤ੍ਰ। **ਚਨ** ਦਾਨੇ, ਭੂ। **ਚਞ੍ਚੁ** ਗਤਿਯੰ।

> ਮੇਲਾਨਨ੍ਦਾ ਮਸਿਮਣਿ, ਮੇਲਨ੍ਧੁ ਵਣ੍ਣਕੂਪਿਕਾ।
> ਮਸਿਜਲਨ੍ਤੁ ਮੇਲਾ ਚ, ਪਤ੍ਤਞ੍ਜਨੰ ਮਸਿ ਦ੍ਵਿਸੁ॥
>
> ਲੇਖਨੀ ਵਣ੍ਣਤੂਲੀ ਚ, ਵਣ੍ਣਕਕ੍ਖਰਤੂਲਿਕਾ।
> ਵਣ੍ਣਦੂਤੋ ਸੋਤ੍ਥਿਮੁਖੋ, ਲੇਖੋ ਵਾਚਿਕਹਾਰਕੋ॥
>
> ਕਾਚਨਕਿਤਲਿਕੇ ਚ, ਕਾਚਨੰ ਤਨ੍ਨਿਬਨ੍ਧਨੰ।
> ਲੇਖਯਟ੍ਠਾਨੰ ਗਣ੍ਠਕੁਟਿ, ਮੁਦ੍ਦਾ ਪਚ੍ਚਯਕਾਰਿਨੀ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੮.੨੭, ੨੮, ੨੯]॥

ਦ੍ਵਯਂ ਵਣ੍ਣੋ। ਵਣ੍ਣੀਯਤਿ ਪਕਾਸੀਯਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੇਨ, ਸੋ **ਵਣ੍ਣੋ,** **ਵਣ੍ਣ** ਪਕਾਸਨੇ। ਨ ਖਰਤਿ ਨ ਖੀਯਤੀਤਿ **ਅਕ੍ਖਰੋ, ਖਰ** ਵਿਨਾਸੇ, **ਖਿ** ਖਯੇ ਵਾ, ਤਦਾ ਅਰੋ। **ਲਿਖਨਂ, ਲਿਪਿ, ਲਿਖਿ** ਇਮੇ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਲਿਪਿਲਿਖਿ**ਯੋ ਇਤ੍ਥਿਯਂ।

ਭੇਦਾਦਯੋ ਇਮੇ ਚਤੁਰੋ ਉਪਾਯਾ ਸਤ੍ਤੁਵਿਜਯਕਾਰਣਾਨਿ। ਸਤ੍ਤੁਵਿਜਯਮੁਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਉਪਾਯਾ।** ਪਰਸ੍ਮਾ ਵਿਸਿਲੇਸਨਂ **ਭੇਦੋ।**

> ਸ੍ਨੇਹਰਾਗਾਪਨਯਨਂ , ਸਂਹਾਸੋਪ੍ਪਾਦਨਂ ਤਥਾ।
> ਸਨ੍ਤੁਜ੍ਜਨਞ੍ਚ **ਭੇਦੋ**ਯਂ, ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਤਿਵਿਧੋ ਮਤੋ [ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯਨੀਤਿਸਾਰ ੧੭.੮]॥

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਤਵਾਨੁਗ੍ਗਤੇਨ ਪਵੁਦ੍ਧੋ ਪਾਸਾਦਤਰਵੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਙ੍ਕਾਯਂ ਜਨਿਤਾਯਂ ਸ੍ਨੇਹਭਤ੍ਤਿਞ੍ਚਾਪਨਯਤਿ। ਅਭਿਭਵਨਞ੍ਚੋਪਾਦਯਤਿ [ਪਦ੍ਧਞ੍ਚੋਪਾਦਯਤਿ (ਕ॰)]। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਯਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਾਨੁਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਮਰਣਮੇਵਨ੍ਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਜੇਵਂਪਕਾਰਮਭਿਭਯਨਂ ਸਨ੍ਤੁਜ੍ਜਨਂ।

> ਵਧੋਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਵ, ਪਰਿਕ੍ਲੇਸੋ ਤਥੇਵ ਚ।
> ਇਤਿ ਦਣ੍ਡਵਿਧਞ੍ਞੂਹਿ, **ਦਣ੍ਡੋ**ਪਿ ਤਿਵਿਧੋ ਮਤੋ [ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯਨੀਤਿਸਾਰ ੧੭.੯]॥

ਪਰਿਕ੍ਲੇਸੋ ਬਨ੍ਧਨਤਾਲ਼ਨਾਦਿ।

> ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੋਪਕਾਰਾਨਂ, ਦਸ੍ਸਨਂ ਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨਂ।
> ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮਕ੍ਖਾਨਂ, ਆਯਤਿਂ ਸਮ੍ਪਕਾਸਨਂ॥
>
> ਵਾਚਾ ਪੇਸਲਯਾ ਸਾਧੁ, ਤਵਾਹਮਿਤਿ ਚਪ੍ਪਣਂ।
> ਇਤਿ ਸਾਮਵਿਧਞ੍ਞੂਹਿ, **ਸਾਮਂ** ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਮਤਂ [ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯਨੀਤਿਸਾਰ ੧੭.੪-੫]॥

''ਅਸ੍ਮਿਂ ਏਵਂ ਕਤੇ ਇਦਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਸਾਦਸ੍ਸਨਂ **ਆਯਤਿਸਮ੍ਪਕਾਸਨਂ।** ਅਪ੍ਪਣਮਿਤਜਙ੍ਗਸ੍ਸ ਦਾਨਂ।

ਦਾਨਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਧਾ ਸਾਰਸ੍ਸਾਸਾਰਸ੍ਸ ਚ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਸਮਪ੍ਪਣਂ, ਤਥਾਗਹਿਤਸ੍ਸਾਨੁਮੋਦਨਂ, ਤਥਾ ਅਪੁਬ੍ਬਦਾਨਂ, ਤਥਾ ''ਅਮੁਸ੍ਸ ਦਬ੍ਬਂ ਗਣ੍ਹਾਹਿ, ਤਥੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਰਸੇਸੁ ਸਯਂ ਗਾਹਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਂ, ਤਥਾ ਇਣਪ੍ਪਮੋਚਨਞ੍ਚੇਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਯੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਧਨੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ, ਉਤ੍ਤਮਮਜ੍ਝਿਮਾਧਮੋ।
> ਪਤਿਦਾਨਂ ਤਥਾ ਤਸ੍ਸ, ਗਹਿਤਸ੍ਸਾਨੁਮੋਦਨਂ॥
>
> ਦਬ੍ਬਦਾਨ'ਮਪੁਬ੍ਬਞ੍ਚ , ਸਯਂ ਗਾਹਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਂ।
> ਦੇਯਜਸ੍ਸ ਪਟਿਮੋਕ੍ਖੋ ਚ, **ਦਾਨਂ** ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਮਤ''ਨ੍ਤਿ [ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯਨੀਤਿਸਾਰ ੧੭.੬-੭]॥

ਏਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਉਪਾਯਾ ਮਾਯਾਦੀਸ੍ਵੇਵਨ੍ਤੋਗਧਾ, ਤਥਾ ਹਿ ਮਾਯੋਪੇਕ੍ਖਾ ਚ ਦਣ੍ਡਨ੍ਤੋਗਧਾ। ਇਨ੍ਦਜਾਲਞ੍ਚ ਭੇਦੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ

> ''ਸਾਮਂ ਦਾਨਞ੍ਚ ਭੇਦੋ ਚ, ਦਣ੍ਡੋ ਚੇਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕਕਂ।
> ਮਾਯੋਪੇਕ੍ਖਿਨ੍ਦਜਾਲਞ੍ਚ, ਸਤ੍ਤੋਪਾਯਾ ਪਕਿਤ੍ਤਿਤਾ''ਤਿ [ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯਨੀਤਿਸਾਰ ੧੭.੩]॥

੩੪੯. ਨਾਮਮਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਭੇਦਾਦੀਨਮਿਦਾਨਿ ਪਰਿਯਾਯਾਨਜਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਯਂ ਭੇਦੇ। **ਜਪ** ਮਾਨਸੇ ਚ [ਜਪੋ ਚਿਨ੍ਤਨਵਾਚਾਸੁ (ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹ, ੧੩੫ ਗਾਥਾ)], ਭੂ, ਣੋ। **ਭਿਦਿ** ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣੇ, ਣੋ।

ਤਿਕਂ ਦਣ੍ਡੇ। **ਦਣ੍ਡ** ਨਿਪਾਤਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ। ਸਹੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬਲਂ, ਤਬ੍ਭਵਂ **ਸਾਹਸਂ।** ਦਮਨਂ **ਦਮੋ,** ਦੀਘਪਟਿਸੇਧੋ।

੩੫੦. ਸਾਮਂ ਸੁਦ੍ਦਵਗ੍ਗੇ, ਦਾਨਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗੇ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ। ਸਾਮਜਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤਰੇਵਾਚਰਿਯਮਤੇ। ਪਰਮ੍ਪਰੋਪਕਾਰਿਤ੍ਤਾ ਰਜ੍ਜਸ੍ਸਙ੍ਗਾਨਿ। ਪਕਟ੍ਠਮੁਪਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਯੋਤਿ ਚੋਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ **ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯੇ** –

''ਸਾਮਜ'ਮਚ੍ਚਞ੍ਚ ਰਟ੍ਠਞ੍ਚ, ਦੁਗ੍ਗਂ ਕੋਸੋ ਬਲਂ ਸਖਾ।
ਪਰਮ੍ਪਰੋਪਕਾਰੀਦਂ, ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਂ ਰਜ੍ਜਮੁਚ੍ਚਤੇ [ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯਨੀਤਿਸਾਰ ੪.੧]॥

ਅਮਚ੍ਚਰਟ੍ਠਦੁਗ੍ਗਾਨਿ , ਕੋਸੋ ਦਣ੍ਡੋ ਚ ਪਞ੍ਚਮੋ।
ਏਤਾ ਪਕਤਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵਿਜਿਗੀਸਸ੍ਸ ਰਾਜਿਨੋ॥

ਏਤਾ ਪਞ੍ਚ ਤਥਾ ਮਿਤ੍ਤਂ, ਸਤ੍ਤਮੋ ਪਥਵੀਪਤਿ।
ਸਤ੍ਤਪ੍ਪਕਤਿਕਂ ਰਜ੍ਜਂ, ਇਚ੍ਚਾਹ ਸੂਰਪੂਜਿਤੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਪੋਰਸੇਣੀਨਂ ਪਧਾਨਭਾਵੇਪਿ ਸਤਿ **ਰਟ੍ਠ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ, **ਬਲ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ ਗਹਣਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਨੇਹ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਂ ਕਤਂ, **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਹਣੇ ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ ਪਧਾਨਤ੍ਤਾਖ੍ਯਾਪਨਤ੍ਥਂ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ –

''ਸਾਮਜ'ਮਚ੍ਚੋ ਸਖਾ ਕੋਸੋ, ਰਜ੍ਜਦੁਗ੍ਗਬਲਾਨਿ ਚ।
ਰਜ੍ਜਙ੍ਗਾਨਿ ਪਕਤਯੋ, ਪੋਰਾਨਂ ਸੇਣਿਯੋਪਿ ਚੇ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੧੭]॥

ਏਸਞ੍ਚ ਸਾਮਜਮਚ੍ਚਰਟ੍ਠਦੁਗ੍ਗਕੋਸਬਲਸਖੀਨਂ ਪੁਬ੍ਬਤਰਸ੍ਸ ਗਰੁਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ, ਇਹ ਤੁ ਨਾਮਲਿਙ੍ਗਾਨੁਸਾਸਨੇ **ਅਭਿਧਾਨਸਤ੍ਥੇ** ਅਨੁਪਯੋਗਤੋ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਗਰੁਤ੍ਤਂ ਨ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤੀਤਿ ਬ੍ਯਤਿਕ੍ਕਮੇਨੋਪਞ੍ਞਾਸੋ ਕਤੋ।

ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯਭਣ੍ਡਾਗਾਰਂ **ਕੋਸੋ,** ਪਬ੍ਬਤੋਦਕਰੁਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਦੁਗ੍ਗਮਂ ਪੁਰਂ **ਦੁਗ੍ਗਂ,** ਵਿ**ਜਿਤਂ** ਜਨਪਦਵਤੀ ਭੂਮਿ, **ਬਲਂ** ਚਕ੍ਕਂ, ਤਞ੍ਚ ਮੋਲਭਤਸੇਣਿਸਹਾਯਾਮਿਤ੍ਤਾਟਵਿਕਭੇਦੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਮਾਗਤਂ **ਮੋਲਂ,** ਵੇਤਨਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ **ਭਤਂ,** ਪੋਰਂ ਬਲਂ **ਸੇਣੀ,** ਸਹਾਯਭੂਤਂ **ਸਹਾਯੋ,** ਅਮਿਤ੍ਤਭੂਤਂ **ਅਮਿਤ੍ਤਂ, ਅਟਵਿਕਂ** ਅਟਵਿਸਹਾਯੋ ਮਿਤ੍ਤਂ। ਤਦਪਿ ਸਹਜ੍ਜਂ, ਪਾਕਤਂ, ਕਿਤ੍ਤਿਮਞ੍ਚੇਤਿ ਤਿਵਿਧਂ। ''ਲਿਙ੍ਗੇ ਸਭਾਵੇ ਪਕਤਿ, ਪੋਰਾਮਚ੍ਚਾਦਿਯੋਨਿਸੁ। ਤਿਲਿਙ੍ਗਂ ਗੁਣਸਾਮਜੇਪੀ''ਤਿ [ਬ੍ਯਾਖ੍ਯਾਸੁਧਾ ੧.੪.੨੯] **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

੩੫੧. ਪਭਾਵਾਦੀਨਂ ਵਸਾ ਸਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ ਤਿਸ੍ਸੋ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਸਕ** ਸਤ੍ਤਿਯਂ,ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਦੀਨਂ, ਭੇਦਾਦੀਨਞ੍ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਵਟ੍ਠਾਪਨਂ, ਤਂ ਞਾਣਬਲਂ **ਮਨ੍ਤਸਤ੍ਤਿ,** ਸਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਕੋਸਦਣ੍ਡਾ **ਪਭੂਸਤ੍ਤਿ,** ਤੇਸਂਯੇਵ ਪਭੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਾਦਨੇ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਕੋਸਦਣ੍ਡਬਲਂ ਪਭੂਸਤ੍ਤੀ''ਰਿਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ]। ਬਲਵਤੀ ਉਸ੍ਸਾਹਚੇਟ੍ਠਾ **ਉਸ੍ਸਾਹਸਤ੍ਤਿ।** ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਵਿਕ੍ਕਮਬਲਮੁਸ੍ਸਾਹਸਤ੍ਤੀ''ਰਿਤਿ [ਬ੍ਯਾਖ੍ਯਾਸੁਧਾ ੨.੮.੧੯ ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ]।

ਪਭਾਵਾਦੀਨਂ ਸਕਾਰਣਂ ਸਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਪਭਾਵੋ"**ਚ੍ਚਾਦਿ। ਦਮਨਂ ਦਣ੍ਡੋ, ਤਦਤ੍ਥਿਯਾ ਬਲਮ੍ਪਿ ਦਣ੍ਡੋ। ਤਤੋ ਜਾਤਂ ਯਂ ਤੇਜੋ, ਤਂ ਪਭਾਵੋ। ਤਤੋ ਜਾਤੋ ਯੋ ਤੇਜੋ, ਸੋ ''ਪਭਾਵੋ''ਤਿਪਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਨ ਯੋਜਨੀਯਂ। ਪਭਵਨ੍ਤਿ ਤੇਜਸ੍ਸਿਨੋ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਪਭਾਵੋ,** ਣੋ। ਪਕਟ੍ਠੋ

ਵਾ ਭਾਵੋ **ਪਭਾਵੋ।** ਕੋਸੋ ਧਨੰ, ਤਤੋ ਜਾਤੋ ਯੋ ਤੇਜੋ, ਸੋ ਪਭਾਵੋ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਕੋਸਜੋ ਤੇਜੋ ਧਨੇਨ ਸਤ੍ਤੁਨਮੁਪਕਰਣੰ। ਪਤਪਨ੍ਤਿ ਤੇਜਸ੍ਸਿਨੋ ਭਵਨ੍ਤੁਜਨੇਨੇਤਿ **ਪਤਾਪੋ,** ਏ।

੩੫੨. ਦ੍ਵਯੰ ਮਨ੍ਤੋ। ਮਨ੍ਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਸਾ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਤਾਯ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ **ਮਨ੍ਤੋ,** ਅਥ ਵਾ **ਮਨ੍ਤ** ਗੁਤ੍ਤਭਾਸਨੇ, ਭਾਵੇ ਏ। ਇਤਰਤ੍ਰ ਭਾਵੇ ਯੁ।

ਸੋ ਮਨ੍ਤੋ **ਦ੍ਵਿਗੋਚਰੋ** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਜਨਾਨੰ ਵਿਸਯਭੂਤੋ ਚਤੁਕ੍ਕਣ੍ਣੋ ਨਾਮ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਣ੍ਣਾ ਏਤ੍ਥ **ਚਤੁਕ੍ਕਣ੍ਣੋ।** ਸੋ ਮਨ੍ਤੋ **ਤਿਗੋਚਰੋ** ਤਿਣ੍ਣੰ ਜਨਾਨੰ ਵਿਸਯਭੂਤੋ **ਛਕ੍ਕਣ੍ਣੋ** ਨਾਮ। ਮਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਚਤੁਕ੍ਕਣ੍ਣੋ ਵਾ ਛਕ੍ਕਣ੍ਣੋ ਵਾ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮੇਵੇਤ੍ਥ ਗਹਣੰ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ ਛਕ੍ਕਣ੍ਣੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਛਕ੍ਕਣ੍ਣੋ, ਯੋ ਤਤਿਯਾਦਜਗੋਚਰੋ’’ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੨੨]।

ਸਬ੍ਬਪਾਰਿਸਦਤ੍ਤਾ [ਸਬ੍ਬਪਾਠਿਪਦਤ੍ਤਾ (ਕ॰)] ਬਜਾਕਰਣਸ੍ਸ ਸੋਤੂਨੰ ਸਮਯਨ੍ਤੁਰੇਸ੍ਵਪਿ ਪਟੁਭਾਵਜਨਨਤ੍ਥੰ ਇਧਾਨਾਗਤਾਪਿ ਛਗ੍ਗੁਣਾਦਯੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

‘‘ਸਬ੍ਬਪਾਰਿਸਦੰ [ਸਬ੍ਬਪਾਟਿਪਦੰ (ਕ॰)] ਹਿਦੰ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਥ’ਮਤੋ ਮਤੰ।
ਨਿਸ੍ਸੀਯਤੇ ਕ੍ਵਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਸਬ੍ਬੇਸ’ਮਤ੍ਰ ਵਾਦਿਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਯਥਾ ਛਗ੍ਗੁਣਾ ਸਨ੍ਧਿ ਵਿਗ੍ਗਹਯਾਨਾਸਨਦ੍ਵੇਧਾਸਯਾ [ਅਮਰ ੧੮.੧੮-੯]। ਤਤ੍ਰ **ਸਨ੍ਧਿ** ਉਪਹਾਰਲਕ੍ਖਣੋ ਤਿਵਿਧੋ ਕੋਸਦਣ੍ਡਭੂਮਿਪ੍ਪਦਾਨਹੇਤੁਕੋ। ਅਪਹਾਰਲਕ੍ਖਣੋ **ਵਿਗ੍ਗਹੋ,** ਸੋਪਿ ਤਿਵਿਧੋ ਪਕਾਸਯੁਦ੍ਧੰ ਕੂਟਯੁਦ੍ਧੰ ਤੁਣ੍ਹਿਯੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ।

ਪਰਬਜਸਨਤਾਸਪਤ੍ਤਿਦੇਸਕਾਲਾਤਜੁਦਯਾਵਾਪਯਾਨਮਤ੍ਤੇਨ ਸਾਦ੍ਧੇ ਪਰਸ੍ਮਿੰ ਕਤਾਚਰਸ੍ਸ ਗੁਣਾਨੁਰਤ੍ਤਪਕਤਿਸ੍ਸ ਵਿਜਿਗੀਸਸ੍ਸ ਯਾਤ੍ਰਾ **ਯਾਨੰ** [ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯਨੀਤਿਸਾਰੇ ੧੧ ਸਗ੍ਗੇ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ], ਤਞ੍ਚ ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹਯਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਯਾਨੰ ਸਮ੍ਭੂਯਯਾਨੰ ਪਸਙ੍ਗਯਾਨੰ ਉਪੇਕ੍ਖਿਯਯਾਨਮਿਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੰ। ਪਤਿਗ੍ਗਾਹੀਨੰ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹ, ਸਨ੍ਧਾਯ, ਉਪੇਕ੍ਖਿਯ ਵਾ ਯੰ ਯਾਨੰ, ਤੰ **ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹਯਾਨਾਦਿ।** ਯਦਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਾਮਨ੍ਤੇਹਿ ਸਹੇਕੀਭੂਯ ਯਾਨੰ **ਸਮ੍ਭੂਯਯਾਨੰ।** ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਗਮਨੰ **ਪਸਙ੍ਗਯਾਨੰ।**

‘‘ਨ ਮੰ ਪਰੋ ਹਨ੍ਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ, ਨਾਹਮ੍ਪਿ ਪਰ’’ਮਿਤਿ ਕਾਲਾਦਿਕੇ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਿਜਿਗੀਸਸ੍ਸ ਦੁਗ੍ਗਾਦੀਨਿ ਵਡ੍ਢਯਤੋ ਠਿਤਿ **ਆਸਨੰ,** ਤਦਪਿ ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹਾਸਨਸਨ੍ਧਾਯਾਸਨਾਦਿਭੇਦੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੰ। ਬਲੀਨੰ ਸਤ੍ਤੁਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਕਾਕਕ੍ਖਿਵਾ’ਲਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸੋ’ਭਯਤ੍ਰ ਵਚਨੇਨਤ੍ਤਨੋ ਸਮਪ੍ਪਣੰ **ਦ੍ਵੇਧੰ।** ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਾ ਬਲਵਤਰੇਨ ਸਨ੍ਧਿ, ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਅਬਲੇਨ ਵਿਗ੍ਗਹੋ **ਦ੍ਵੇਧੰ।** ਸਤ੍ਤੁਨੋ ਵਾ ਪਕਤੀਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਯੋ ਤੇਨ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਸਤ੍ਤੁਨੇਵ ਵਾ ਯੋ ਸਨ੍ਧਿਵਿਗ੍ਗਹਸਮੁਦਾਯਹੇਤੁਕੋ [ਸਤ੍ਤੁਨੇਵ ਵਾ ਸਨ੍ਧਿਵਿਗ੍ਗਹਸਮੁਦਾਯਹੇਤੁਨੋ (ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੧.੮.੧੮)] ਦੁਗ੍ਗਾਸਯਸ੍ਸ ਬਜਾਪਾਰੋ, ਸੋਪਿ **ਦ੍ਵੇਧੰ।** ਪਰਸਨ੍ਤਾਨਮਪਜੋਭਯਵੇਦਨਾਨੰ ਉਭਯਤੋ ਵੁਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇਧਮੁਚ੍ਚਤੇ।

‘‘ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਰਿਪੁਨਾ ਨਿਰੁਪਾਯ ਪਤਿਕ੍ਰਿਯੋ। ਸਤ੍ਤਿਹੀਨੋ ਸਮਾਸਿਯਤੇ’’ਤਿ [ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੧.੮.੧੮] ਹੀਨੇਨਾਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬਲਵਤਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਵਿਜਯਿਨੋ ਸਮਾਸਯਨੰ [ਬਲਵਤਾ ਅਰਿਨਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਹੀਨਸਤ੍ਤਿਨੋ ਯੰ ਬਲਵਧਮ੍ਮਵਿਜਯਿਸਮਾਸਯਨੰ (ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੧.੮.੧੮)], ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਬਲਿਨੋ ਸਤ੍ਤੁਨੋ ਕੋਸਾਦਿਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਆਸਯਨੰ **ਆਸਯੋ** ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਏਤੇ ਛਗ੍ਗੁਣਾ।

ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਗੁਣੇ ਠਿਤੋ ਵਿਜਿਗੀਸੋ ਸਕ੍ਕੋਤਜਤ੍ਤਨੋ ਅਟ੍ਠਵਗ੍ਗਿਯਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਯਿਤੁੰ, ਪਰਸ੍ਸ ਚੇਤਾਨਜੁਪਹਨ੍ਤੁੰ, ਗੁਣਮਾਧਿਟ੍ਠੇਯਜ, ਸਾ ਵੁਡ੍ਢਿ।

ਕਸਿ ਵਣਿਜ੍ਜੰ ਪਥੋ ਦੁਗ੍ਗੰ, ਸੇਤੁ ਕੁਞ੍ਜਰਬਨ੍ਧਨੰ।
ਖਨਜਾਕਰਧਨਾਦਾਨੰ, ਸੁਞ੍ਞਾਨਞ੍ਚ ਨਿਵੇਸਨੰ [ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯਨੀਤਿਸਾਰ ੫.੭੮]॥

ਇਤਜੇਸੋ ਅਟ੍ਠਵਗ੍ਗੋ।

ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਗੁਣੇ ਠਿਤੋ ਸਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵੁਡ੍ਢਿ, ਖਯਂ ਵਾ ਨਾਭਿਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ **ਠਾਨਂ,** ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਗੁਣੇ ਠਿਤੋ ਸਕਮ੍ਮਾਨਮੁਪਘਾਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਸੋ **ਖਯੋ,** ਅਯਂ ਨੀਤਿਵੇਦੀਨਂ ਤਿਵਗ੍ਗੋ [ਅਮਰ ੧੮.੧੯]। ਇਤਰੇਸਂ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਕਾਮਾ ਤਿਵਗ੍ਗੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਗੁਯ੍ਹੇ। ਰਹਸਿ ਭਵਂ **ਰਹਸ੍ਸਂ,** ਸੋ, ਰਹੇ ਵਾ ਭਵਂ **ਰਹਸ੍ਸਂ। ਗੁਹ** ਸਂਵਰਣੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਯੋ। ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਤੀਸੁ। ਰਹਸ੍ਸੋ ਮਨ੍ਤੋ, ਰਹਸ੍ਸਾ ਵਾਚਾ, ਰਹਸ੍ਸਂ ਮਨ੍ਤਨਂ।

੩੫੩. ਪਞ੍ਚਕਂ ਵਿਜਨੇ। **ਵਿਜਿ** ਪੁਥਭਾਵੇ, ਭੂ, ਤੋ ਚ। **ਵਿਚਿ** ਵਿਵੇਚਨੇ, ਪੁਥੁਭਾਵੇ ਚ ਵਾ। ''ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਤੀਸੁ ਵਿਜਨੇ, ਅਸਂਪਕ੍ਕਪਵਿਤ੍ਤੇਸੂ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।** ਵਿਗਤੋ ਜਨੋ ਅਸ੍ਮਾਤਿ **ਵਿਜਨੋ।** ਛਾਦੇਤੀਤਿ **ਛਨ੍ਨੋ। ਛਦ** ਸਂਵਰਣੇ। ਵਿਤ੍ਤੁਮਰਹਤੀਤਿ **ਰਹੋ, ਰਹ** ਚਾਗੇ, ਰਮਨ੍ਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਰਹੋ,** ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ। ''ਰਹੋ ਨਿਧੁਵਨੇ ਚਾਪਿ, ਰਹੋ ਗੁਯ੍ਹੇ ਨਪੁਂਸਕ''ਨ੍ਤਿ [ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੮.੨੨] **ਰਭਸੋ।** ਦੁਤਿਯੋ **ਰਹੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਯਯਂ। ਨਿਸ੍ਸਲਾਕਾ, ਉਪਾਸੁਪਜਤ੍ਰ। ਨਿਸ੍ਸਲਾਕਾ ਥੀ, ਉਪਾਸੁ ਅਬ੍ਯਯਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇ। **ਸਸ** ਪਾਲਨੇ, ਣੋ। **ਸਮ੍ਭ** ਵਿਸ੍ਸਾਸੇ। ''ਵਿਸ੍ਸਮ੍ਭੋ ਕੇਲਿਕਲਹੇ, ਵਿਸ੍ਸਾਸੇ'ਪਣਯੇਪਿ ਚੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ] **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਨ੍ਯਾਯੇ। **ਯੁਜ** ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ, ਸਮਾਧਿ ਅਭ੍ਯੁਪਗਮੋ, ਤੋ। ਉਪਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਉਪਾਯਿਕਂ। ਉਪਾਯਾ** ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਕੋ, ਓਪਾਯਿਕਂ, ਓਪਯਿਕਮ੍ਪਿ [ਪਾਣਿਨਿ ੫.੪.੩੪ (ਗਣ)], ਲਬ੍ਭਂ, ਭਜਮਾਨਂ, ਅਭਿਨੀਤਂ, ਨ੍ਯਾਯਂ, ਞਾਯਂਪਜਤ੍ਰ।

੩੫੪. ਸਿਲੋਕਂ ਓਵਾਦੇ। **ਅਵ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਵਦ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਭਾਵੇ ਣੋ। **ਸਾਸ** ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ,ਤਿ, ਆਸ੍ਸਿ, **ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿ** । ਅਨੁਸਾਸਤੇ **ਅਨੁਸਾਸਨਂ। ਪੁਮਵਜ੍ਜੇ** ਇਤ੍ਥਿਯਂ, ਨਪੁਂਸਕੇ ਚ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਏਕਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਤੀਹਿ ਨਾਮੇਹਿ ਕਥਨਂ ਨ ਕੇਵਲਂ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗੋਯੇਵ ਸਦ੍ਦੋ, ਅਥ ਖੋ ਵਾਚਕਲਿਙ੍ਗੋਪਜਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪਨਤ੍ਥਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਆਣਾਯਂ। **ਆਣ** ਪੇਸਨੇ, ਭਾਵੇ ਅ, **ਆਣਾ,** ਇਤ੍ਥੀ। ਅਵਵਾਦੋ, ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਸਿਟ੍ਠਿਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯਂ ਬਨ੍ਧਨੇ। **ਦਾ** ਦਾਨੇ, ਭਾਵੇ ਯੁ, **ਦਾ** ਅਵਖਣ੍ਡਨੇ ਵਾ, ਵਿਯੋਗਦਾਨਤੋ **ਉਦ੍ਦਾਨਂ।**

੩੫੫-੩੫੬. ਦ੍ਵਯਂ ਅਪਰਾਧੇ। ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ **ਆਗੁ,** ਣੁ, **ਪ**ਲੋਪੋ, ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ, ਨਪੁਂਸਕੇ ਆਗੁ। ਅਪਗਤੋ ਰਾਧੋ ਯੇਨ **ਅਪਰਾਧੋ, ਰਾਧ** ਸਂਸਿਦ੍ਧਿਮ੍ਹਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਰਾਜਗਯ੍ਹੇ। **ਕਿਰ** ਵਿਕਿਰਣੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਅ, **ਅਤ੍ਤਂ।** **ਬਲ** ਪਾਣਨੇ, ਇ। **ਕਰ**ਸਾਹਚਰਿਯਤੋ **ਬਲਿ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ। ਭਾਗਧੇਯਜੋਪਜਤ੍ਰ। **ਭਾਗਾ**ਸਕਤ੍ਥੇ ਧੇਯਜੋ [ਪਾਣਿਨਿ ੫.੪.੩੬ (ਵਾ॰)], ਭਾਗਤ੍ਤੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵਾ **ਭਾਗਧੇਯਜੋ,** ਇਯੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਤੁਟ੍ਠਿਦਾਯੇ। ਮਨੋਰਥਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ ਭਾਗੋ **ਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤੋ।** ਤੁਸ੍ਸਨਂ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਸੋਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਤੁਟ੍ਠੀ, ਤੇਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਦਾਯੋ **ਤੁਟ੍ਠਿਦਾਯੋ,** ਆਕਾਰਨ੍ਤੁਨਮਾਯੋ।

ਛਕ੍ਕਂ ਪਾਭਤੇ। ਤਥਾ ਹਿ –

''ਹੇਮਂ ਸੀਹਾਸਨਂ ਵੇਸਂ, ਵੁਤ੍ਤਂ ਭਦ੍ਦਾਸਨਂ ਤਥਾ।
ਉਪਾਯਨ'ਮੁਪਗ੍ਗਯ੍ਹਂ, ਪਾਭਤਞ੍ਚੋ'ਪਦਾ ਥਿਯ''ਨ੍ਤਿ॥

ਸਿਲੋਕਾਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਅਮਰਮਾਲਾ।

ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਉਪਦਾ,** ਅ, ਇਤ੍ਥੀ, ਤਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇਹਿ ਆਭਰੀਯਤੇ ਆਨੀਯਤੇਤਿ **ਪਾਭਤਂ,** ਪਤ੍ਥਨਤ੍ਥਜੋਤਕੋਯਂ ਪਸਦ੍ਦੋ। ਉਪੇਯਜਤੇਤਿ **ਉਪਾਯਨਂ, ਇ**ਤੋ ਯੁ, ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ ਯੇਨਾਤਿ ੑਾ **ਉਪਾਯਨਂ। ਕੁਚ** ਸਙ੍ਕੋਚਨੇ, ਣੋ, ੑਿਗਤੋ ਕੋਚੋ ਯੇਨ **ਉਕ੍ਕੋਚੋ।** ਪਣ੍ਣੇਨ ਸਤ੍ਥਪਣ੍ਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਕਰੀਯਤੇ ਆਨੀਯਤੇਤਿ **ਪਣ੍ਣਾਕਾਰੋ,** ਅਦ੍ਵਤ੍ਰ ਉਪਚਾਰਾ। ਪਹਿਣਨ੍ਤੁਜਨੇਨੇਤਿ **ਪਹੇਣਕਂ, ਹਿ** ਗਤਿਯਂ, ਯੁ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਪਦੇਸਨਂ, ਉਪਗ੍ਗਯ੍ਹਂ, ਉਪਹਾਰੋਪਜਤ੍ਰ।

ਗੁਮ੍ਬਾਦਿਦੇਯਜੋ ਗੁਮ੍ਬਘਟਾਦਿਕੋ [ਗੁਮ੍ਬਘਟਾਦਿਤੋ (?)] ਦੇਯਜੋਸੁਙ੍ਕਂ, ਅਨਿਤ੍ਥੀ, ਗੁਮ੍ਬੋ ਨਾਮ ਜਲਥਲਮਗ੍ਗਾਦੀਸੁ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਭਾਗੋ, ਤਥਾ ਘਟ੍ਟੋਪਿ, ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ ਹੇਤੇ। **ਆਦਿ**ਨਾ ਪਾਭਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸੁਙ੍ਕ** ਗਮਨੇ, ਸੁਙ੍ਕਤਿ ਯੇਨ, ਤਂ **ਸੁਙ੍ਕਂ। ਗਮੁ** ਗਮਨੇ, ਬੋ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਗੁਮ੍ਬੋ।** ਦ੍ੑਯਂ ਗਾਮਜਨਪਦਾਦਿਤੋ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਭਾਗੋ। **ਅਯ** ਗਮਨੇ, ਣੋ, **ਆਯੋ। ਅ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਯੋ। ਧਨਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੁਕਾਲੇ ਆਗਮੋ **ਧਨਾਗਮੋ।**

੩੫੭. ਦ੍ੑਯਂ ਛਤ੍ਤੁਸਾਮਵ੍ਵੇ। ਆਤਪਤੋ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕਤੋ ਤਾਯਤੀਤਿ **ਆਤਪਤ੍ਤਂ,** ਤੋ। ਛਾਦਯਤੀਤਿ **ਛਤ੍ਤਂ, ਛਦ** ਅਪੑਾਰਣੇ, ਤੋ, **ਤ੍ਰਣ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਛਤ੍ਰਂ, **ਹੇਮਂ** ਸੁੑਣ੍ਣਖਚਿਤਂ **ਰਵ੍ਵਂ** ਰਾਜੂਨਂ ਆਸਨਂ **ਸੀਹਾਸਨ**ਾਖਜਂ। ਸੀਹਾਕਤਿਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਸੀਹਾਕਤਿਪ੍ਪਧਾਨਂ ਆਸਨਨ੍ਤਿ ੑਿਗ੍ਗਹੋ।

ਦ੍ੑਯਂ ਚਾਮਰੇ। ੑਾਲੇਨ ਕਤਾ ਬੀਜਨੀ **ੑਾਲਬੀਜਨੀ।** ਚਮਰੋ ਮਿਗੋ ਤਸ੍ਸੇਦਂ **ਚਾਮਰੀ।** ''ਚਾਮਰਾ ਚਾਮਰਂ ਰੋਮਂ, ਗੁਚ੍ਛਕਵ੍ਵਾੑਚੁਲਕ''ਨ੍ਤਿ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੮.੪੦੬] **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ।** ਪਕਿਣ੍ਣਕਂਪਜਤ੍ਰ। ਪਕਰੀਯਤੇ ੑਿਕ੍ਖਿਪਤੇ **ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

੩੫੮. ਖਗ੍ਗਾਦਯੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਰਾਜੂਨਂ ਕਕੁਧਭਣ੍ਡਾਨਿ ਭੑਨ੍ਤਿ। **ਕੁਕ** ਆਦਾਨੇ, ਧੋ, ੑਣ੍ਣੑਿਪਰਿਯਯੋ। ਰਵ੍ਵੋ ਗਮਨਕਾਲੇ ਸਦਾ ਆਦਾਤਬ੍ਬਤੋ ਕਕੁਧਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਰਾਜਧਨਤ੍ਤਾ ਭਣ੍ਡਾਨਿ ਚੇਤਿ **ਕਕੁਧਭਣ੍ਡਾਨਿ।**

੩੫੯. ਦ੍ੑਯਂ ਪੁਣ੍ਣਘਟੇ। ਜਲਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਭਦ੍ਦੋ ਕਲਜਾਣੋ ਕੁਮ੍ਭੋ **ਭਦ੍ਦਕੁਮ੍ਭੋ।** ਦ੍ੑਯਂ ਹੇਮਭਾਜਨੇ। **ਭਰ** ਭਰਣੇ, ਭਰਣਂ ਧਾਰਣਂ ਪੋਸਨਞ੍ਚ, ਧਾਰਣਤ੍ਥਸ੍ਸ **ਭਰ**ਤਿਸ੍ਸ **ਭਿਙ੍ਗਾ**ਦੇਸੋ, ਭਰਤਿ ਦਧਾਤਿ ਉਦਕਨ੍ਤਿ **ਭਿਙ੍ਗਾਰੋ,** ਆਰੋ। ਕਰਕੋ, ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਪਜਤ੍ਰ।

ਹਤ੍ਥੀ ਚ ਅਸ੍ਸੋ ਚ ਰਥੋ ਚ ਪਤ੍ਤਿ ਚ, ਤੇਸਂ ਸਮੂਹੋ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸਰਥਪਤ੍ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨੀ ਸੇਨਾਤਜੁਚ੍ਚਤੇ, ਸੇਨਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਸਮਾਹਾਰਦ੍ੑਨ੍ਦੋਯਂ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਯਸ੍ਸਂ ਸਂੑਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਾ **ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨੀ,** ਈ, ਇਨੀ।

੩੬੦. **ਦਨ੍ਤੁਜ**ਨ੍ਤੁ ਹਤ੍ਥਿਨਿ। ਕੁਞ੍ਜੋ ਹਨੁ, ਦਨ੍ਤੋ ਚ, ਤਂਯੋਗਾ **ਕੁਞ੍ਜਰੋ,** ਅਤਿਸਯੇ ਰੋ, ਕੁਂ ਪਥੑਿਂ ਜਰਾਪੇਤੀਤਿ ੑਾ **ਕੁਞ੍ਜਰੋ,** ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋ, ਕੁਞ੍ਜੇ ੑਾ ਗਿਰਿਕੂਟੇ ਰਮਤਿ, ਕੋਞ੍ਚਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੋ ੑਾ ਚਰਤਿ, ਕੁਂ ੑਾ ਪਥੑਿਂ ਤਦਾਘਾਤੇਨ ਜਰਯਤੀਤਿ **ਕੁਞ੍ਜਰੋ।** ੑਾਰਯਤਿ ਪਰਬਲਂ **ੑਾਰਣੋ,** ਨਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਯੁ। ਹਤ੍ਥਯੋਗਾ **ਹਤ੍ਥੀ।** ਮਤਙ੍ਗਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਮਾਤਙ੍ਗੋ,** ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਂ ਸਰੀਰਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ੑਾ **ਮਾਤਙ੍ਗੋ, ਹ ਨ**ਲੋਪੋ, ਅਸ੍ਸਾਕਾਰੋ ਚ। ਦ੍ੑੇ ਰਦਾ ਦਨ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸ **ਦ੍ੑਿਰਦੋ, "ਰਦ** ੑਿਲੇਖਨੇ ਦਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ। ਗਜ** ਸਦ੍ਦੇ, ਗਜਤੀਤਿ, ਅ। ਨਗੋ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਸੋ ੑਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਨਾਗੋ,** ਣੋ। ਕਰੇਨ, ਮੁਖੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ੑੀਹਿ ਪਿੑਤੀਤਿ **ਦ੍ੑਿਪੋ।** ਇ ਗਮਨੇ, ਭੋ। ਦਨ੍ਤੁਯੋਗਾ **ਦਨ੍ਤੀ।** ਸਟ੍ਠਿਹਾਯਨੋ, ਦਨ੍ਤਾੑਲੋ, ਅਨੇਕਪੋ, ਮਤਙ੍ਗਜੋ, ਕਰੀ, ਥਮ੍ਭੇਰਮੋ, ਪਦ੍ਮੀ, ਮਹਾਮਿਗੋ, ਪੀਲੁ, ਸਿਨ੍ਧੁਰੋ, ਦੀਘਮਾਰੁਤੋ, ਰਾਜੀੑੋ, ਜਲਕਕ੍ਖੋ, ਨਿਲ੍ਲੁਰੋ, ਕਰਟੀ, ੑਰਙ੍ਗੋ, ਸੁਪ੍ਪਕਣ੍ਣੋ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਨਾਮਾਨਿ। ਸਟ੍ਠਿੑਸ੍ਸਿਕਤ੍ਤਾ, ਜਾਤਿਯਾ ਸਟ੍ਠਿੑਸ੍ਸਕਾਲੇ ਥਾਮੇਨ ਹਾਯਨਤੋ ੑਾ **ਸਟ੍ਠਿਹਾਯਨੋ।**

ੑਨਕਰੀਨਂ ਯੋ ਯੂਥਜੇਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਸਯੂਥਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਯੂਥਜੇਟ੍ਠੋ।** ਸਯੂਥੇ ਪਾਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਯੂਥਪੋ**ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ।

੩੬੧. ਕਾਲ਼ਾਵਕਾਦੀਨਿ ਏਤਾਨਿ ਹਤ੍ਥਿਰਾਜਾਨਂ ਕੁਲਾਨਿ। ਕਲਮ੍ਬਤੇ ਸਦ੍ਦਾਯਤੇਤਿ **ਕਾਲ਼ਾਵਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, **ਮ**ਲੋਪੋ। ਗਙ੍ਗਾਯਂ ਜਾਤੋ **ਗਙ੍ਗੇਯਜੋ,** ਠਾਨਵਸੇਨ ਸਾ ਸਞ੍ਞਾ। ਪਣ੍ਡਰਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਪਣ੍ਡਰੋ।** ਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਤਮ੍ਬਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਤਮ੍ਬੋ।** ਪਿਙ੍ਗਲਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਪਿਙ੍ਗਲੋ।** ਗਨ੍ਧਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਗਨ੍ਧੋ। ਮਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਸੋਭਨਗਮਨਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਮਙ੍ਗਲੋ,** ਅਤਿਸਾਯਨੇ, ਪਸਂਸਾਯਂ ਵਾ ਲੋ। ਹੇਮਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਹੇਮੋ।** ਉਪੋਸਥਕੁਲੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਉਪੋਸਥੋ,** ਉਪਗਨ੍ਤੁਵਾ ਅਰਯੋ ਉਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਉਪੋਸਥੋ,** ਥੋ, **ਉਸ** ਦਾਹੇ, **ਉਪਪੁਬ੍ਬੋ ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ ਵਾ, ਵਸ੍ਸੋ, **ਉਪੋਸਥੋ,** ਤਿਥੀਵਿਸੇਸੋ ਚ। ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਦਨ੍ਤਤਾਯ **ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ।** ਏਤੇਸਞ੍ਚ ਕਾਲ਼ਾਵਕੋ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਬਲਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਗਙ੍ਗੇਯਜੋ ਦਸਨ੍ਨਂ ਕਾਲ਼ਾਵਕਾਨਂ, ਏਵਂ ਯਾਵਛਦ੍ਦਨ੍ਤਾ ਨੇਤਬ੍ਬੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਨ ਦਸਨ੍ਨਂ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਾਨਂ ਬਲਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਭਗਵਾ ਕਾਲ਼ਾਵਕਹਤ੍ਥਿਗਣਨਾਯ ਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਬਲਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਪੁਰਿਸਗਣਨਾਯ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਸਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਬਲਂ।

੩੬੨. ਪਾਦੋ ਕਰਿਪੋਤੋ। ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਾਨਿ ਯਾਵ ਕਲਭੋ, **ਕਲ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਅਭੋ, ਕਲਭੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੇ **ਕਲ਼ਭੋ,** ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਭਰਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਭਿਙ੍ਕੋ, ਭਰ**ਤਿਸ੍ਸ **ਭਿਙ੍ਕੋ।** ਕਰਿਸਾਵਕੋਪਜਤ੍ਰ। ਪਾਦੋ ਮਤ੍ਤਮਾਤਙ੍ਗੋ। ਦਾਨਂ ਪਭਿਨ੍ਨੋ ਯਸ੍ਸ **ਪਭਿਨ੍ਨੋ।** ਮਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਮਤ੍ਤੋ, ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ। ਗਜੇ ਜਾਯਤੀਤਿ ਗਜ੍ਜੋ, ਣਜੋ, ਮਦੋ। ਸੋ ਸਞ੍ਜਾਤੋ ਯਸ੍ਸ **ਗਜ੍ਜਿਤੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਹਤ੍ਥਿਸਮੂਹੇ। ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਸਮੂਹੋ **ਹਤ੍ਥਿਘਟਾ।** ਗਜਾਨਂ ਸਮੂਹੋ **ਗਜਤਾ,** ਗਾਮਜਨਬਨ੍ਧੁਸਹਾਯਾਦੀਹਿ ਤਾ। ਪਾਦੋ ਹਤ੍ਥਿਨਿਯਂ। ਹਤ੍ਥਯੋਗਾ **ਹਤ੍ਥਿਨੀ,** ਈ, ਇਨੀ। **ਕਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਇਰੁ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। **ਕਰੇਣੁਕਾ**ਤਿਪਿ, ਤਦਾ ਕਰਯੋਗਾ ਕਰੇਣੁਕਾ, ਇਣੁ। ਕਰਿਣੀ, ਧੇਨੁਕਾ, ਵਸਾ, ਕਰੇਣੁਪਜਤ੍ਰ।

੩੬੩. **ਹਤ੍ਥਿਸਿਰੋਪਿਣ੍ਡਾ** ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਸਿਰਸਿ ਦ੍ਵੇ ਪਿਣ੍ਡਾ ਕੁਮ੍ਭਾਖ੍ਯਾ। ਕੇ ਸਿਰਸਿ ਭਵਤੀਤਿ **ਕੁਮ੍ਭੋ,** ਅਸ੍ਸੁ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਨ ਕੁਮ੍ਭਾਨਂ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਵਿਦੁ ਨਾਮ [ਅਮਰ ੧੮.੩੭]। ਅਙ੍ਕੁਸਸਙ੍ਘਾਤਂ ਵਿਨ੍ਦਤਜਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਵਿਦੁ,** ਪੁਮੇ, ਉ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ। **ਚੂਲ** ਨਿਮਜ੍ਜਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਚੂਲ਼ਿਕਾ, ਚੁਦ** ਸਞ੍ਚੋਦਨੇ ਵਾ, ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਙ੍ਕੁਸਾ**ਦੀਹਿ ਅਦਨ੍ਤਿ **ਚੂਲ਼ਿਕਾ, ਦ**ਸ੍ਸ **ਲ਼ੋ,** ਣ੍ਵੁ।

ਆਸਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਆਸਨਂ,** ਖਨ੍ਧਦੇਸੋ। ਖਨ੍ਧੋ ਏਵ ਦੇਸੋ **ਖਨ੍ਧਦੇਸੋ,** ਤਸ੍ਮਿਂ। ਦ੍ਵਯਂ ਪੁਚ੍ਛਮੂਲੇ। ਪੁਚ੍ਛਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਭਾਗੋ।

੩੬੪. ਤਿਕਂ ਗਜਬਨ੍ਧਨਥਮ੍ਭੇ। ਆਲਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿਂ, ਅਨੇਨ ਵਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ **ਆਲਾਨਂ,** ਯੁ। **ਆਪੁਬ੍ਬੋ** ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥੋ **ਲਾ**ਧਾਤੁ। ਆਹਨਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿਂ, ਅਨੇਨ ਵਾ **ਆਲ਼ਹਕੋ, ਹਨ**ਧਾਤੁ, **ਨ**ਸ੍ਸ **ਲ਼ੇ,** ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ ਚ, ਣ੍ਵੁ। **ਥਮ੍ਭ** ਪਟਿਬਨ੍ਧਨੇ। ਬਨ੍ਧੋਪਜਤ੍ਰ।

ਤਿਕਂ ਸਙ੍ਖਲੇ। ਅਨਿਤ੍ਥੀ ਤੂਤਿ **ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤੁਂ ਲਿਙ੍ਗਪਦਂ। **ਗਲ** ਸੇਚਨੇ। ਨਿਗਲ਼ਤਿ ਬਨ੍ਧਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਨਿਗਲ਼ੋ,** ਅ, ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨਂ ਵਾ। **ਅਦਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਅਨ੍ਦੁਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਦੁਕੋ।** ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸੁ। ਭੁਸਂ ਖਲਤਜਨੇਨ **ਸਙ੍ਖਲਂ, ਕਟਿ** ਵਤ੍ਥਬਨ੍ਧਨੇਪਿ, ''ਥੀਕਟੀਵਤ੍ਥਬਨ੍ਧੇਪਿ, ਨਿਗਲ਼ੇ ਸਙ੍ਖਲਂ ਤਿਸੂ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੮.੪੧] **ਰਭਸੋ।** ਸਙ੍ਖਲਿਕਾਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਗਜਗਣ੍ਡੇ। **ਗਣ੍ਡ** ਵਦਨੇਕਦੇਸੇ, ਅਧਾਤੂਨਮ੍ਪਿ ਧਾਤੂਸੁ ਪਾਠੋ, ਧਾਤੁ ਹਿ ਕ੍ਰਿਯਤ੍ਥੋ। ਗਣ੍ਡੋ ਕਪੋਲਸਾਮਞ੍ਞੇਪਿ। **ਕਟ** ਵਸ੍ਸਾਵਰਣੇਸੁ, ਅ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਿਮਦਜਲੇ। ਦੀਯਤੇਤਿ **ਦਾਨਂ। ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ, ਕਰਣੇ ਅ।

੩੬੫. ਦ੍ਵਯਂ ਹਤ੍ਥਿਕਰੇ। **ਸੋਣ** ਵਣ੍ਣਗਤੀਸੁ, ਡੋ, **ਸੋਡ** ਗਬ੍ਬੇ ਵਾ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਣੋ ਚ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਦ੍ਵੇਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸੋਣ੍ਡਗ੍ਗੇ। ਕਰਸ੍ਸ ਸੋਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਂ। **ਪੁਸ** ਪੋਸਨੇ। ਖਰੋ, **ਸ**ਸ੍ਸ **ਕੋ,** ਉਸ੍ਸੋਤ੍ਤੁਂ, **ਪੁਸ** ਵੁਡ੍ਢਿਮ੍ਹਿ ਵਾ, ਭੂ, **ਪੁਸ** ਸ੍ਨੇਹਸੇਚਨਪੂਰਣੇਸੁ ਵਾ, ਕਿਯਾਦਿ, **ਪੁਸ** ਧਾਰਣੇ ਵਾ, ਚੁਰਾਦਿ।

ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਕਾਯਮਜ੍ਝਮ੍ਹਿ ਬਨ੍ਧਨਰਜ੍ਜੁ ਕਚ੍ਛਾ ਨਾਮ। **ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਛੋ। ਦੂਸਾ, ਵਰਤ੍ਤਾਪਜਤ੍ਰ। ਕੁਥੋ ਨਾਮ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠਤ੍ਥਰਿਤਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਂ, ਸੋ ਆਦਿ ਯੇਸਨ੍ਤੇ **ਕੁਥਾਦਯੋ।** ਕੁਥਾਦਯੋ ਏਵ ਕਪ੍ਪਨੋ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਕਪ੍ਪ** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇ, ਸਜ੍ਜਨਾਯਞ੍ਚ ,

ਕਰਣੇ ਯੁ। ਕਪ੍ਪਨਾਪਿ। **ਕਚ** ਸਜ੍ਜਨਾਯਂ, ਥੋ, **ਕੁਥੋ**, ਤੀਸੁ। ‘‘ਨਪੁਂਸਕਮਤ੍ਥਰਣਂ, ਥੀ ਪਵੇਣੀ ਕੁਥਂ ਤਿਸੁ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੮.੪੨] ਹਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ।** ਪਵੇਣੀ, ਅਤ੍ਥਰਣਂ, ਵਣ੍ਣੋ, ਪਰਿਤ੍ਥੋਮੋਤਿ ਏਤੇ **ਕੁਥ**ਪਰਿਯਾਯਾ।

੩੬੬. ਦ੍ਵਯਂ ਰਾਜਾਰਹੇ ਹਤ੍ਥਿਨਿ। ਰਾਜਾਨਮੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਹਿਤੁਮਰਹਤੀਤਿ **ਓਪਵਯ੍ਹੋ**, ਅਰਹਤ੍ਥੇ ਣ੍ਯੋ। ਰਾਜਾਨਂ ਵਹਿਤੁਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਰਾਜਵਯ੍ਹੋ**, ਣ੍ਯੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਪ੍ਪਿਤਹਤ੍ਥਿਨਿ। ਸਜ੍ਜਾ ਸਜ੍ਜਨਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਸਜ੍ਜਿਤੋ।** ਕਪ੍ਪਾ ਕਪ੍ਪਨਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਕਪ੍ਪਿਤੋ।** ਏਤਸ੍ਮਾਯੇਵ ਪਾਠਾ ਸਜ੍ਜਕਪ੍ਪਾ ਸਜ੍ਜਨਾਕਪ੍ਪਨਾਨਂ ਪਰਿਯਾਯਾਤਿ ਞੇਯ੍ਯਾ।

ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਪਾਦੇ ਵਿਜ੍ਝਨਕਣ੍ਟਕੇ ‘‘ਤੋਮਰੋ’’ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ। ਤੁਜ੍ਜਤੇਨੇਨੇਤਿ **ਤੋਮਰੋ, ਤੁਦ** ਬ੍ਯਥਨੇ, ਅਰੋ, **ਦਸ੍ਸ ਮੋ, ਓ**ਤ੍ਤਂ। ਵੇਣੁਕਂਪ੍ਯਤ੍ਰ [ਕੋਤ੍ਰਂ ਵੇਣੁਕਮਾਲਾਨਂ (ਅਮਰ ੧੮.੪੧)], ਕ੍ਵਚਿ ਵੇਲੁਕਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੩੬੭. ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਕਣ੍ਣਮੂਲਮ੍ਹਿ ਵਿਜ੍ਝਨਕਣ੍ਟਕੋ ‘‘ਤੁਤ੍ਤ’’ਮਿਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ। ਤੁਜ੍ਜਤੇਨੇਨੇਤਿ **ਤੁਤ੍ਤਂ,** ਤੋ। ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਮਤ੍ਥਕਮ੍ਹਿ ਵਿਜ੍ਝਨਕਣ੍ਟਕੋ ‘‘ਅਙ੍ਕੁਸੋ’’ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ। ਅਙ੍ਕਤੇ ਅਨੇਨੇਤਿ **ਅਙ੍ਕੁਸੋ, ਅਙ੍ਕ** ਲਕ੍ਖਣੇ, ਸੋ, ਅਸ੍ਸੁ।

ਪਜ੍ਜਦ੍ਧਂ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹੇ। **ਮਡਿ** ਭੂਸਾਯਂ, ਹਤ੍ਥਿਂ ਮਣ੍ਡਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਹਤ੍ਥਿਮਣ੍ਡੋ, ਸੋਵ **ਹਤ੍ਥਿਮੇਣ੍ਡੋ, ਮਿ** ਹਿਂਸਾਯਂ ਵਾ, ਡੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। ਹਤ੍ਥਿਂ ਪਾਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਹਤ੍ਥਿਪੋ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। ਹਤ੍ਥਿਂ ਗੋਪਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਹਤ੍ਥਿਗੋਪਕੋ। ਗੁਪ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਆਧੋਰਣੋ, ਨਿਸਾਦਿਨੋਪ੍ਯਤ੍ਰ।

੩੬੮. ਮਾਤਙ੍ਗਹਯਾਦੀਨਂ ਗਮਨਾਦਿਕ੍ਰਿਯਾਸਿਕ੍ਖਾਪਕੋ ਆਚਰਿਯੋ ‘‘ਗਾਮਣੀਯੋ’’ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ। ਗਮਨਂ ਗਾਮੋ, ਭਾਵੇ ਣੋ। ਹਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਗਮਨਕ੍ਰਿਯਾ ਗਾਮੋ, ਤਂ ਨੇਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੀਤਿ **ਗਾਮਣੀਯੋ,** ਅਞ੍ਞਕ੍ਰਿਯਾਸਿਕ੍ਖਾਪਨੇਤੂਪਚਾਰਾ, ਗਾਮਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥਾਦਿਸਮੂਹਂ ਨੇਤੀਤਿ **ਗਾਮਣੀਯੋ**, ਗਮਨਂ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੀਤਿ **ਗਾਮਣੀਯੋ,** ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ **ਨਸ੍ਸ ਣ**ਤ੍ਤਂ।

ਪਾਦਦ੍ਵਯਂ ਅਸ੍ਸੇ। **ਹਯ** ਗਤਿਯਂ, ਅ। ਤੁਰਂ ਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਤੁਰਙ੍ਗੋ,** ਕ੍ਵਿ, ਬਿਨ੍ਦੁਲੋਪੋ, ਲੋਪੇ ਸਤਿ **ਤੁਰਗੋ। ਵਾਹ** ਪਯਤਨੇ, ਅ। **ਅਸ** ਭਕ੍ਖਨੇ, ਅ। ਸਿਨ੍ਧੁਨਮਦੂਰਭਵੋ ਜਨਪਦੋਪਿ ਸਿਨ੍ਧਵੋ, ਤਤ੍ਰ ਭਵੋ **ਸਿਨ੍ਧਵੋ,** ਸਂਯੋਗਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਦ੍ਧਿ। ਘੋਟਕੋ, ਪੀਤਿ, ਤੁਰਙ੍ਗਮੋ, ਵਾਜੀ, ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ, ਸਤ੍ਤਿਰਿਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਅਸ੍ਸੇ। **ਘੁਟ** ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ, ਣ੍ਵੁ। ਪਾ ਪਾਨੇ,ਤਿ। ‘‘ਪਾਨੇ ਥੀ ਪੀਤਿ ਅਸ੍ਸੇ ਸੋ’’ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।** ਵਾਜਯੋਗਾ **ਵਾਜੀ,** ਈ। ‘‘ਏਸਞ੍ਚੁ ਪੁਬ੍ਬਂ ਪਕ੍ਖੋ ਆਸਿ, ਸ ਤੁ ਦੇਵੇਤ੍ਯਤ੍ਯਤ੍ਥਿਤੇਨ **ਸਾਲੀਭੂਤ**ਮੁਨਿਨਾ ਸਕ੍ਕਂ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਜਿਰਛੇਦਿਤੋ’’ਤਿ **ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਿਯਾ। ਸਪ** ਸਮਵਾਯੇ,ਤਿ, **ਸਤ੍ਤਿ,** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਪਿ।

੩੬੯. **ਤਸ੍ਸ** ਅਸ੍ਸਸ੍ਸ **ਭੇਦੇ** ਵਿਸੇਸੋ ਅਸ੍ਸਤਰੋ, ਅਸ੍ਸਂ ਤਰਤੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਤਰੋ, ਤਰ** ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇ, **ਤਰ**ਪਚ੍ਚਯੇਨਾਪਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਪਧਾਨਸ੍ਸਭੂਮਿਭਵੋ ਸੁਜਾਤਿਕੋ ਅਵਿਕਾਰੀ ਕੁਲੀਨਕੋ ਅਸ੍ਸੋ ਆਜਾਨੀਯੋ ਨਾਮ, ਆ ਭੁਸੋ ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਆਜਾਨੀਯੋ,** ਅਨੀਯੋ, **ਣ੍ਯ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਦਾ ‘‘ਕਿਯਾਦਿਤੋ ਨਾ’’ਤਿ **ਨਾ**ਗਮੋ, **ਈ**ਕਾਰਾਗਮੋ ਚ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੮.੪੪ ਗਾਥਾਯਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ]। ਕੁਲੇ ਸਮ੍ਭੂਤੋ **ਕੁਲੀਨਕੋ,** ਈਨੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਗਰੁਸਤ੍ਥਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਨਿਹਤੋ ਸਨ੍ਤੋ ਪਿਯੋ ਸਾਮਿਕਂ ਨ ਜਹਤਿ ਸੁਖਂ ਵਹਨਸੀਲੋ ਯੋ ਅਸ੍ਸੋ, ਸੋ **ਵਿਨੀਤ**ਸਦ੍ਦੇਨੋਚ੍ਚਤੇ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਦਮ੍ਮਤਂ ਨੇਤਿ ਯਨ੍ਤਿ **ਵਿਨੀਤੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਅਸ੍ਸਪੋਤੇ। **ਕਸ** ਗਮਨੇ, ਓਰੋ, ਅਸ੍ਸਿ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਰਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਿਸੋਰੋ,** ਬਿਨ੍ਦੁਲੋਪੋ, ਅਸ੍ਸੋ ਚ, ਹਯੋ ਏਵ ਬਾਲਤ੍ਤਾ **ਹਯਪੋਤਕੋ,** ਅਪ੍ਪਤ੍ਥੇ ਕੋ।

੩੭੦. ਦ੍ਵਯਂ ਅਥਾਮਸ੍ਸੇ। **ਘੁਟ** ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਘੋਟਕੋ,** ਅਸ੍ਸਸਾਮਞ੍ਞੇਪ੍ਯਯਂ, ਖਰਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਖਲੁਙ੍ਗੋ, ਸੋ ਏਵ **ਖਲੁਙ੍ਕੋ, ਗ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਕ**ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਰਸ੍ਸ **ਲੋ,** ਲ਼ਤ੍ਤੁਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਖਲ਼ੁਕੋਤਿਪਿ। ਜਵੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮਧਿਕੋ ਅਸ੍ਸੋ **ਜਵਨੋ,** ਯੁ।

ਦ੍ਵਯੰ ਕਵੀਤਿਖਜਾਤੇ ਮੁਖਬਨ੍ਧਨੇ। ਮੁਖਮਾਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਮੁਖਾਠਾਨੰ।** ਖੇ ਮੁਖਵਿਵਰੇ ਲੀਨੇ **ਖਲੀਨੇ।** ''ਕਵਿਕਾ ਤੁ ਖਲੀਨੋਤਿ [ਖਲੀਨੇ ਥੀ (?)], ਕਵਿਯੰ ਕਥਨੰਤਜਪੀ''ਤਿ **ਰਭਸੋ।** ਕਵਿ, ਕਵਿਕਾਪਜਤ੍ਰ। **ਕੁ** ਸਦ੍ਦੇ। ਇ, ਈ ਚ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਵਾਸਦ੍ਦੇਨ ਨਪੁੰਸਕਤ੍ਤੁੰ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤੁਞ੍ਹ **ਅਮਰਕੋਸੇ** ''ਕਵਿਕਾ ਤੁ ਖਲੀਨੋ'ਨਿਤ੍ਥੀ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੪੯]।

ਅਸ੍ਸਾਭਿਤਾਲ਼ਿਨੀ ਵੇਤ੍ਤੁਵਿਕਤਾਦਿ **ਕਸਾ** ਨਾਮ। **ਕਸ** ਗਮਨੇ, ਅ, ਕਰਣਸਾਧਨੰ।

੩੭੧. ਅਸ੍ਸਸ੍ਸ ਨਾਸਾਗਤਰਜ੍ਜੁਮ੍ਹਿ ਕੁਸਾ, **ਕੁਸ** ਸਿਲੇਸਨੇ। ਦ੍ਵਯੰ ਅਸ੍ਸਾਯੰ। **ਵਲ** ਸੰਵਰਣੇ, ਵੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੁੰ, ਆ, **ਵਲ਼ਵਾ।** ਅਸਤੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਾ,** ''ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿਯਵੋ ਵਾ''ਤਿ ਅ, ਆ ਚ, **ਅਸ੍ਸਾ।** ਵਾਮੀਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯੰ ਖੁਰੇ। **ਖੁਰ** ਛੇਦਨੇ। ਸੰ ਸੁਖੰ ਫਰਤਜਨੇਨ **ਸਫੰ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ। ''ਸਫੰ ਕ੍ਲੀਵੇ ਖੁਰੋ ਪੁਮਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੪੯] **ਅਮਰਕੋਸੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਪੁਚ੍ਛਮਤ੍ਤੇ। **ਪੁਚ੍ਛ** ਪਮਾਦੇ। ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੋ, ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨੇ, ਠੋ, ਅਸ੍ਸੁ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਅਨਿਤ੍ਥਿਯੰ। ਲੂਮੰਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯੰ ਕੇਸਵਤਿ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ, ਨ ਤੁ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਏਵ। ਵਾਲਸਮੂਹਯੋਗਾ **ਵਾਲਹਤ੍ਥੋ,** ਯਥਾ ਕੇਸਹਤ੍ਥੋ ਚਯੇ, ਤਥਾਤ੍ਰਾਪਿ। ਵਾਲੋ ਧਿਯਜਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਵਾਲਧਿ,** ਇ।

ਏਤ੍ਥਾਨਾਗਤਾਪਿ ਅਸ੍ਸਸ੍ਸ ਧਾਰਾਖਜਾ [ਧਾਵਾਖਜਾ (ਕ॰)] ਪਞ੍ਚ ਗਤਿਯੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾ –

> ਅਕ੍ਕਨ੍ਦਿਤੰ ਧੋਰਿਤਕੰ, ਰੇਚਿਤੰ ਵਗ੍ਗਿਤੰ ਪ੍ਲੁਤੰ।
> ਗਤਿਯੋਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਾਰਾ [ਧਾਵਾ (ਕ॰)], ਅਸ੍ਸਾਨੰ ਵਿਞ੍ਞੂਨਾ ਮਤਾ [ਅਮਰ ੧੮.੪੮-੯]॥

ਤਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਾ ਸਮਾਵਗਤਿ **ਅਕ੍ਕਨ੍ਦਿਤੰ, ਕਨ੍ਦਿ** ਗਤਿਸੋਸਨੇਸੁ, ਤੋ। ਤਤੋ ਅਧਿਕਾ ਚਤੁਰਾਗਤਿ **ਧੋਰਿਤਕੰ, ਧੋਰ** ਗਤਿਚਾਤੁਰਿਯੇ, ਤੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਮਣ੍ਡਲਿਕਾਯਾਨੇਨ ਗਮਨੰ **ਰੇਚਿਤੰ, ਰਿਚ** ਵਿਯੋਜਨਸਮ੍ਬਜ੍ਝਨੇਸੁ, ਸਮ੍ਬਜ੍ਝਨੰ ਮਿਸ੍ਸਨੰ। ਵੇਗੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਪਰਿਚਰਣੰ **ਵਗ੍ਗਿਤੰ, ਵਗ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ। ਤੁਰੰ ਸਮੇਨ ਗਮਨੰ **ਪ੍ਲੁਤੰ, ਪ੍ਲੁ** ਗਤਿਯੰ। ਤ'ਦੁਤ੍ਤੁ'ਮਸ੍ਸਸਤ੍ਥੇ ''ਸਮੋ'ਧਿਕੋ ਲਯੋ ਵੇਗੀ, ਤੁਰਿਤਸ੍ਸੋ ਭਵੇ ਕਮਾ''ਤਿ।

੩੭੨. ਦ੍ਵਯੰ ਯੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇ ਚਕ੍ਕਯੁਤ੍ਤੁਯਾਨੇ। **ਸਨ੍ਦ** ਗਮਨੇ, ਸਨ੍ਦਤੇ ਗਮਜਤੇਨੇਨੇਤਿ **ਸਨ੍ਦਨੋ,** ਯੁ। ਰਮਤੇਨੇਨੇਤਿ **ਰਥੋ,** ਥੋ, **ਮਲੋਪੋ।** ਸਤਙ੍ਗੋਪਜਤ੍ਰ। ਸਤਮਙ੍ਗਾਨਜਸ੍ਸ।

ਯੰ ਨ **ਰਣਾਯ** ਯੁਦ੍ਧਤ੍ਥੰ ਚਕ੍ਕਯੁਤ੍ਤੁੰ ਯਾਨੰ, ਅਪਿ ਤੁ ਕੀਲ਼ਾਭਮਨਾਦਜਤ੍ਥੰ, ਸੋ ਪੁਸ੍ਸਰਥੋ। ਵੁਤ੍ਤੁਞ੍ਹ **ਅਮਰਕੋਸੇ** ''ਅਯੰ ਪੁਸ੍ਸਰਥੋ ਚਕ੍ਕ-ਯਾਨੰ ਨ ਸਮਰਾਯ ਯ''ਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੫੧]। **ਪੁਸ** ਪਾਸਨੇ, ਸੋ, ਪੁਸਨਾਮਕੇਨ ਫਲਵਿਸੇਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਰਥੋ **ਪੁਸ੍ਸਰਥੋ,** ਪੁਸ੍ਸਨਕ੍ਖਤ੍ਤੁੇਨ ਕਤੋ, ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਵਾ ਰਥੋਤਿ **ਪੁਸ੍ਸਰਥੋ।**

ਬਜਗ੍ਘਸ੍ਸ ਚਮ੍ਮਾਵੁਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਰਥੋ ਵੇਯਜਗ੍ਘੋ ਨਾਮ, ਬਜਗ੍ਘਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰੋ ਚਮ੍ਮੰ ਵੇਯਜਗ੍ਘੰ, ਣੋ, ਤੇਨ ਪਰਿਵੁਤੋ ਰਥੋ **ਵੇਯਜਗ੍ਘੋ,** ਣੋ, ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਵੁਡ੍ਢਾਗਮੋ। ''ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤੁੰ [ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਥੰ (ਕ॰)] ਅਯਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚੁਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਤੋ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤੁਮੇਵ [ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਥਮੇਵ (?)] ਪਚ੍ਚੁਯਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਕਾਰਿਤਨੁਸ੍ਮਾਪਿ ਪਯੋਜਕਵਸੇਨ ਅਨੇਕਕਾਰਿਤਪਚ੍ਚੁਯਾ। ਦੀਪਿਨੋ ਚਮ੍ਮਾਵੁਤੋ ਰਥੋ ਦੀਪੋ ਨਾਮ, ਦੀਪਿਨੋ ਵਿਕਾਰੋ ਚਮ੍ਮੰ ਦੀਪੰ, ਣੋ, ਤੇਨ ਪਰਿਵੁਤੋ ਰਥੋ ਦੀਪੋ, ਣੋ।

੩੭੩. ਦ੍ਵਯੰ ਪੁਰਿਸਯੁਤ੍ਤੁਯਾਨੇ। **ਸਿ** ਸੇਵਾਯੰ। ਸੁਖਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਸੇਵੀਯਤੇਤਿ **ਸਿਵਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ, ਵਾਗਮੋ, **ਇਤ੍ਤੁੰ,** ਕਿਤਪਚ੍ਚਯਾ ਹਿ ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁਪਿ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ, ਕਿਚ੍ਚਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਕਤ੍ਤੁਰਿਪਿ, ਯਥਾ ''ਵਿਨਯੋ, ਨਿਸ੍ਸਯੋ, ਤਪਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਜਾਦੀਸੁ,

ਮਹਾਪਦੇਸੇਨ ਵਾ ਕਿਤਕਿਚ੍ਚਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਮਾਦੀਸ੍ਵਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਿਵਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਿਵਿਕਾ,** ਇਕੋ। ਯਾਪਜੇਹਿ ਅਧਮੇਹਿ ਯਾਯਤੇ ਨਿਯ੍ਯਤੇਤਿ **ਯਾਪ੍ਯਯਾਨਂ।** ''ਯਾਪ੍ਯ ਪਾਨੀਯਕੇ ਨਿਨ੍ਦੇ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਸਕਟੇ। ਅਨਿਤ੍ਥੀ ਤ੍ਤਿ **ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤੁਂ ਲਿਙ੍ਗਪਦਂ। **ਸਕ** ਸਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਟੋ। **ਅਨ** ਪਾਣਨੇ, ਕਰਣਸਾਧਨਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਨਾਸਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਅਨਂ, ਸਾਲੋਪੋ,** ਰਸ੍ਸੋ ਚ। ਕ੍ਲੀਵੇ'ਨਂ, ਸਕਟੋ, ਨਿਤ੍ਥੀਤ੍ਯ**ਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ੧੮.੫੨]।

ਦ੍ਵਯਂ ਚਕ੍ਕੇ। ਕਰੋਤਿ ਗਮਨਮਨੇਨੇਤਿ **ਚਕ੍ਕਂ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਚਕ੍ਕਾਦਿ। ਰਥਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਂ **ਰਥਙ੍ਗਂ।** ਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ **ਅਨ੍ਤੋ** ਅਵਸਾਨਂ ਨੇਮਿ, ਸਾ **ਨਾਰਿਯਂ** ਇਤ੍ਥਿਯਂ। ਨਯਤਿ ਚਕ੍ਕਂ **ਨੇਮਿ।** ਯਾ ਭੂਮਿਂ ਫੁਸਤਿ, **ਨੀ** ਨਯੇ, ਮਿ, **ਈਪਚ੍ਚਯੇ** ਨੇਮੀ ਚ। ਪਧਿਪਜਤ੍ਤ।

੩੭੪. ਤਮ੍ਮਜ੍ਝੇ ਤਸ੍ਸ ਰਥਸ੍ਸ, ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਚਕ੍ਕਾਕਾਰੋ ਪਿਣ੍ਡਿਕਾ, ਯਸ੍ਸਂ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਟ੍ਠਾਨਿ ਆਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਪਿਣ੍ਡਿਕਾ**ਸਾਹਚਰਿਯਾ **ਨਾਭਿ** ਇਤ੍ਥੀ, **ਈਪਚ੍ਚਯੇ** ਨਾਭੀ ਚ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਟ੍ਠਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡੇਤੀਤਿ **ਪਿਣ੍ਡਿਕਾ, ਪਿਣ੍ਡ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ, ਅ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਪਿਣ੍ਡੀਪਿ, ਨਾਭਿ ਵਿਯਾਤਿ **ਨਾਭਿ।**

ਰਥਸ੍ਸ ਯੁਗਕਟ੍ਠਂ ਯਤ੍ਥ ਆਸਜ੍ਜਤੇ, ਸ ਯੁਗਨ੍ਧਰੋ। ਕੁਂ ਪਥਵਿਂ ਵੁਣੋਤਿ ਅਚ੍ਛਾਦਯਤੀਤਿ **ਕੁਬ੍ਬਰੋ,** ਵੁ ਸਂਵਰਣੇ, ਰੋ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਯੁਗਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਯੁਗਨ੍ਧਰੋ,** ਸਦ੍ਵਾਯਂ ਅ, ਅਭਿਧਾਨਾ ਰਸ੍ਸੋ।

ਅਕ੍ਖੋ ਸਕਟਂ, ਤਦਵਯਵੋ ਵਾ, ਤਥਾ ਚਾਹਾਜਯਾਚਰਿਯੋ –

> ''ਅਕ੍ਖੋ ਵਿਭੀਟਕੇ ਨਿਮ੍ਬੇ, ਸਕਟੇ ਚ ਬਜਵਹਾਰੇ।
> ਰਥਸ੍ਸਾਵਯਵੇ ਕਸ੍ਸੇ, ਪਾਸਕੇਪਜ'ਕ੍ਖ'ਮਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ''ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸਗ੍ਗਗਤੇ ਕੀਲੇ **ਆਣੀ,** ਇਤ੍ਥੀ। ਅਣਿਪਿ, ''ਸੀਮਾਸ੍ਸਿਕ੍ਖਗ੍ਗਕੀਲੇਸੁ, ਅਣੀ ਆਣੀ ਇਮੇ ਦ੍ਵਿਸੂ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੮.੫੬] ਹਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ** ਦ੍ਵਿਧਾ ਪਠਤਿ। ''ਅਣੀ ਆਣੀ ਚ ਅਕ੍ਖਗ੍ਗਕੀਲੇ ਸੀਮਾਸ੍ਸਿਸੁ ਮਤਾ''ਤਿ ਚ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇਪਿ।** ਅਸ੍ਸਿ ਕੋਣੋ। **ਅਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਇ। ਪੁਬ੍ਬਪਕ੍ਖੇ ਨ ਵੁਡ੍ਢਿ, **ਅਨ** ਪਾਣਨੇ ਵਾ, **ਣਤ੍ਤਂ।** ਕਣ੍ਡਕਾਦਿਸਤ੍ਥੇਹਿ ਪਰਿਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਕਤੋ ਰਥਾਵਰਣੋ ਵਰੁਥੋ, ਯੋ ''ਰਥਗੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਖ੍ਯਾਤੋ। **ਵਰ** ਵਰਣੇ, ਵਰਣਮੇਤ੍ਥਾਵਰਣਂ, ਯਥਾ ਰਥਂ ਥਿਰਤ੍ਥਂ ਤਟ੍ਠਿਕ੍ਖ ਗੋਪਤੀਤਿ **ਰਥਗੁਤ੍ਤਿ,** ਇਤ੍ਥੀ, ''ਗੁਤ੍ਤਿ ਕਾਰਾਗਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਭੂਗਤੇ ਰਕ੍ਖਣੇ ਯਮੇ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।**

੩੭੫. ਰਥਾਦੀਨਂ ਪੁਰੋਭਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇ ਮੁਖੇ **ਧੁਰੋ। ਧਰ** ਧਾਰਣੇ, ਅਸ੍ਸੁ, ਯਾਨਮੁਖਂਪਜਤ੍ਤ। ਅਕ੍ਖੋਪਕ੍ਖਰਾਦਯੋ ਰਥਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾ ਨਾਮ। **ਅਕ** ਗਮਨੇ, ਖੋ, **ਅਕ੍ਖੋ,** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਰਥਚਕ੍ਕਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਗਤੋ ਕਟ੍ਠਵਿਸੇਸੋ। ਉਪਰਿ ਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਉਪਕ੍ਖਰੋ,** ਅਕ੍ਖਸ੍ਸੋਪਰਿ ਕਟ੍ਠਵਿਸੇਸੋ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ **ਉਪਕ੍ਖਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਰਥਾਵਯਵਵਾਚਕਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਰਥਙ੍ਗਨ੍ਤੁ ਉਪਕ੍ਖਰੋ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੫੫]। ''ਅਪਕ੍ਖਰੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਹਤ੍ਥਾਦਿਕੇ ਵਾਹਨੇ **ਯਾਨਾ**ਦਿਤ੍ਤਯਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਰਣਸਾਧਨਂ। ਯੋਜਨੀਯਂ ਯੁਜ੍ਜਤੇਨੇਨਾਤਿ **ਯੋਗ੍ਗਂ,** ਣ੍ਯੋ। ਪਤ੍ਤਂ ਯੋਰਣਦ੍ਵਾਤ੍ਤ। **ਪਤ** ਗਤਿਯਂ। **ਯੋਰ** ਗਤਿਚਾਤੁਰਿਯੇ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਕਰਣਸਾਧਨਂ।

੩੭੬. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਸਾਰਥਿਮ੍ਹਿ। ਰਥੇਨ ਚਰਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਰਥਚਾਰੀ।** ਸਵਤਿ ਪੇਰਯਤੀਤਿ **ਸੂਤੋ, ਸੂ** ਪੇਰਣੇ, ਤੋ। **ਅਜ** ਗਮਨੇ। ਪਾਜੇਤੀਤਿ **ਪਾਜਿਤਾ,** ਰਿਤੁ, ਦੀਘਾਦਿ। **ਸਰ** ਗਤਿਯਂ, ਥਿ, ਰਥੇਨ ਸਹ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਾਰਥਿ,** ਇਣ, ਅਦ੍ਵਤ੍ਰੋਪਚਾਰਾ। ਨਿਯਨ੍ਤਾ, ਯਨ੍ਤਾ, ਖਤ੍ਤਾ, ਸਬਜਟ੍ਠੋ, ਦਕ੍ਖਿਣਤ੍ਥੋ, ਰਥਕੁਟੁਮ੍ਬੀਪਜਤ੍ਤ।

''ਨਿਯਨ੍ਤਾ ਪਾਜਿਤਾ ਯਨ੍ਤਾ, ਸੂਤੋ ਖਤ੍ਤਾ ਚ ਸਾਰਥਿ।
ਸਬ੍ਬਜਟ੍ਠੋ ਦਕ੍ਖਿਣਟ੍ਠੋ ਚ, ਸਵ੍ਵਾ ਰਥਕੁਟੁਮ੍ਬਿਨੋ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੫੯-੬੦]॥ –

ਵ੍ੁਤ੍ਤੁਂ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਾਰਥਿਨੋ ਰਥਕੁਟੁਮ੍ਬੀ ਚ ਨਾਮਂ। ਰਥਨਾਯਕੇ ਤੁ ''ਰਥਾਰੋਹੋ ਚ ਰਥਿਕੋ ਰਥੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਖੁਦਿ** ਸਂਪੇਸਨੇ, ਤੁ, **ਦਸ੍ਸ ਤੋ,** ਉਸ੍ਸਤ੍ਤੁਞ੍ਞ, **ਖਤ੍ਤਾ।**

ਤਿਕਂ ਰਥੇ ਪਾਜਿਤਤਰਾ ਅਞ੍ਞੇ ਯੋਧਾ, ਅਤ੍ਰ ਯੇ ''ਰਥਨਾਯਕਾ''ਤਿਪਜੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਰਥਮਾਰੋਹਤੀਤਿ **ਰਥਿਕੋ, ਰਥੀ** ਚ। ਰਥੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵ੍ਾ **ਰਥਿਕੋ, ਰਥੀ** ਚ। ਰਥਿਨੋ, ਸਨ੍ਨਾਰੋਹੋਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯਂ ਯੋਧੇ। **ਯੁਧ** ਸਮ੍ਪਹਾਰੇ, ਣੋ। ਭਟਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਭਟੋ,** ਅ। ਕ੍ਵਚਿ ਯੋਦ੍ਧੋਪਿ।

੩੭੭-੩੭੯. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਪਦਾਤਿਕੇ। ਪਦੇਹਿ ਅਤਤਿ ਅਜਤੀਤਿ **ਪਦਾਤਿ, ਅਤ** ਸਾਤਚ੍ਚਗਮਨੇ, ਇ। **ਪਦ** ਗਮਨੇ। ਪਦਤੀਤਿ **ਪਤ੍ਤਿ,** ਇ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੁਂ। ਪਦੇਨ ਅਦਤੀਤਿ ਵ੍ਾ **ਪਤ੍ਤਿ, ਅਲੋਪੋ, ਦਸ੍ਸ ਤੋ,** ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ, ਵਕ੍ਖਮਾਨਾ ਦ੍ਵੇ ਚ ਪੁਮੇ। ਪਦੇਹਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਦਗੋ, ਪਦਿਕੋ।** ਪਾਦਾਤਿਕੋ, ਪਦਾਜਯੋਪਜਤ੍ਰ [ਪਾਦੇਹਿ ਅਜਤਿ ਈ, ਰਸ੍ਸੋ ਚ ਪਦਾਜਿਂ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੮.੬੬)]।

ਛਕ੍ਕਂ ਕਵਚੇ। **ਨਹ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਕਰਣੇ ਣੋ। **ਕਙ੍ਕ** ਗਤਜਤ੍ਥੋ, ਅਟੋ। ਵਰੀਯਤੇ ਤਨ੍ਹਿ **ਵਮ੍ਮਂ, ਵਰ** ਵਰਣੇ, **ਵਰ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ ਵ੍ਾ, ਮੋ, **ਰਸ੍ਸ ਮੋ। ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਅ, ਵਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੋ। ਉਰੋ ਛਾਦਯਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ **ਉਰਚ੍ਛਦੋ।** ਵ੍ਾਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤੁਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। **ਜਲ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਣ੍ਵ੍ੁ। ਤਨੁਤ੍ਤੁਂ, ਦਂਸਨਂ, ਜਗਰੋਪਜਤ੍ਰ। ''ਜਗਰੋ ਕਙ੍ਕਟੋ ਯੋਗੋ, ਸਨ੍ਨਾਹੋ ਚ ਉਰਚ੍ਛਦੋ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੮.੬੪ ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੮.੬੪] ਵ੍ੋ**ਪਾਲਿਤੋ।**

ਤਿਕਂ ਕਤਸਨ੍ਨਾਹੇ। ਚਮ੍ਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਨਦ੍ਧਵ੍ਾਤਿ **ਸਨ੍ਨਦ੍ਧੋ,** ਧੋ। **ਸਜ੍ਜ** ਗਤਿਯਂ, ਅ। ਵਮ੍ਮੇਨ ਨਦ੍ਧਵ੍ਾ **ਵਮ੍ਮਿਕੋ।** ਦਂਸਿਤੋ, ਉਰਚ੍ਛਦਿਕੋ, ਬਜੂਲ੍ਲਕਙ੍ਕਟੋ, ਜਗਰਿਕੋਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਿਦਹਿਤੇ ਵਤ੍ਥਾਦੋ। **ਆਪਤਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਮੁਚ**ਧਾਤੁ ਪਰਿਦਹਨੇ, ਉਭਯਤ੍ਥ ਤੋ, ਭੁਜਾਦਿ। ਪਕ੍ਖੇ ''ਸੁਸਪਚਸਕਤੋ ਕ੍ਖਕ੍ਕਾ ਚੇ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ **ਚ**ਕਾਰੇਨ **ਤ**ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ **ਕ੍ਕੋ,** ਧਾਤ੍ਵਨ੍ਤਲੋਪੋ ਚ। ਪਿਨਦ੍ਧੋ, ਅਪਿਨਦ੍ਧੋਪਜਤ੍ਰ। ਪੁਬ੍ਬਪਕ੍ਖੇ ਅਪਿਸ੍ਸਾਕਾਰਲੋਪੋ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਭਿਚਾਰਪਦਾਤਿਮ੍ਹਿ। ਪੁਰੇ ਚਰਣਸੀਲੋ, ਸਤ੍ਤੁਮਿਯਾ ਅਲੋਪੋ ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਈ। ਪਰਪਕ੍ਖੇ ਅ, ਪੁਬ੍ਬਂ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ੍ਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ,** ਦੁਤਿਯਾਯਾਲੋਪੋ। ਪੁਰੋਗੋ, ਅਗ੍ਗੇਸਰੋ, ਪਟ੍ਠੋ, ਅਗ੍ਗਤੋਸਰੋ, ਪੁਰਸ੍ਸਰੋ, ਪੁਰੋਗਮੋਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਸੀਘਗਾਮਿਨਿ। ਮਨ੍ਦਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਮਨ੍ਦਗਾਮੀ,** ਣੀ। **ਮਨ੍ਥ** ਵ੍ਿਲੋਲ੍ਲਨੇ, ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਸਂਕਿਲੇਸੇ ਚ। ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਤੇਤਿ **ਮਨ੍ਥਰੋ,** ਅਰੋ।

ਤਿਕਂ ਵ੍ੇਗਿਨਿ। ਤੁਰਮੇਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਤੁਰਿਤੋ, ਇ** ਗਤਿਯਂ, ਤੋ। ਤੁਰਸ੍ਸਿ, ਪਜਵ੍ੀ, ਜਵ੍ੋਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯਂ ਜੇਤੁਯੋਗ੍ਗਤਾਮਤ੍ਤੇ। **ਜਿ** ਜਯੇ, ਤਬ੍ਬੋ, **ਜੇਤਬ੍ਬਂ,** ਣਜਪਚ੍ਚਯੇ **ਜੇਯਜਂ।**

੩੮੦. ਤਿਕਂ ਸੂਰੇ। **ਸੁਰ ਵ੍ੀਰ** ਵ੍ਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਤਿ ਚੁਰਾਦਿਧਾਤੁ। ਸੁਰਯਤਿ, ਵ੍ੀਰਯਤੀਤਿ **ਸੂਰੋ, ਵ੍ੀਰੋ** ਚ, ਅ, ਦੀਘਾਦਿ, **ਕਨ੍ਤ** ਛੇਦਨੇ। **ਵ੍ਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਸਹਾਯਮਤ੍ਤੇ। ਸਹ ਏਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸਹਾਯੋ,** ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਚ ਅ। **ਅਨੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਛਾਤ੍ਥੋ। **ਸਮਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਤੁਲ੍ਜਤ੍ਥਾ। ਅਨੁਪ੍ਲਯੋ, ਅਭਿਸਰੋਪਿ। **ਸਨ੍ਨਦ੍ਧਪ੍ਪਭੁਤੀ ਸਨ੍ਨਦ੍ਧ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ **ਅਨੁਚਰ**ਨ੍ਤਾ ਤੀਸੁ।

ਪਾਥੇਯਜਂ ਨਾਮ ਰਾਜਾਦੀਨਂ ਯਾਤ੍ਰਾਸ੍ਵੇਵ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਇਧ ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਥੇ ਹਿਤਂ **ਪਾਥੇਯਜਂ,** ਏਯਜੋ। **ਸਮ੍ਬ** ਮਣ੍ਡਲੇ, ਅਲੋ, ਸਮੇਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਸ੍ਸਮਮੇਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਸਮ੍ਬਲਂ,** ਅਲੋ, **ਬਾ**ਗਮੋ ਚ।

੩੮੧. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਸੇਨਾਯਂ। ਵਾਹਯੋਗਾ **ਵਾਹਿਨੀ। ਧ**ਜਯੋਗਾ **ਧਜਿਨੀ। ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਨੋ, **ਸੇਨਾ। ਚਮੁ** ਅਦਨੇ, ਊ। ਚਮਤਿ ਭੀਰੁਨ੍ਤਿ **ਚਮੂ।** ਪੁਤਨਾ, ਅਨੀਕਿਨੀ, ਵਰੂਥਿਨੀਪਜਤ੍ਰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਤਨਾ ਅਨੀਕਿਨੀ ਵਾਹਿਨੀ ਚਮੂ ਸੇਨਾਭੇਦੇਪਿ। ''ਪੁਤਨਾ'ਨੀਕਿਨੀ ਚਮੂ, ਸੇਨਾ ਸੇਨਾਨ੍ਤਰੇਪਿ ਚੇ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ,** ''ਸੇਨਾਪਭੇਦੇ ਸੇਨਾਯਂ, ਸਵਨ੍ਤਜਮਪਿ ਵਾਹਿਨੀ''ਤਿ **ਰਭਸੋ** ਚ। **ਚਕ੍ਕਾ**ਦਿਤਿਕਂ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸੇਨਾਯਂ, ਸੇਨਙ੍ਗੇ ਚ। **ਚਾਣਕਜੇ** ਤੁ ਸੇਨਾਵਿਸੇਸੇ ਅਨੀਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ''ਤੀਣਿ ਤਿਕਾਨਜਨੀਕ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਸ੍ਸੇਵ **ਕਾਮਨ੍ਦਕੀਯੇ** ਵਿਵਰਣਂ, ਯਥਾ –

''ਅਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯੋਧਾ ਯੇ, ਭਵੇਯਜੁਂ ਪੁਰਿਸਾ ਤਯੋ।
ਇਤਿ ਕਪ੍ਪਾ ਤੁ ਪਞ੍ਚਸ੍ਸਾ, ਵਿਧੇਯਜਾ ਕੁਞ੍ਜਰਸ੍ਸ ਤੁ।
ਪਾਦਙ੍ਗੋ ਪਾਜਿਤਾਵਨ੍ਤੋ, ਪੁਰਿਸਾ ਦਸ ਪਞ੍ਚ ਚ।
ਵਿਧਾਨਮਿਤਿ ਨਾਗਸ੍ਸ, ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਸਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਚ।
ਅਨੀਕਮਿਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯਜ-ਮਿਤਿ ਕਪ੍ਪਾ ਨਵ ਦ੍ਵਿਪਾ''ਤਿ॥

ਕਰੀਯਤੇ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਯੇਨੇਤਿ **ਚਕ੍ਕਂ। ਬਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਅ। **ਅਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਇਕੋ। ਵਾਕਾਰੋ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ।

ਚਤੁਰਙ੍ਗਬਲਾਯ ਸੁਸਨ੍ਨਦ੍ਧਾਯ ਸੇਨਾਯ ਯੁਦ੍ਧਤ੍ਥਂ ਦੇਸਵਿਦੇਸੇ **ਵਿਨਜਾਸੋ** ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਨਜਸਨਂ ਠਪਨਂ ਬਜੂਹੋ ਕਥਜਤੇ। ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਊਹਨਂ ਠਪਨਂ **ਬਜੂਹੋ।** ਤਬ੍ਭੇਦਾ ਦਣ੍ਡਭੋਗਮਣ੍ਡਲਾਸਂਹਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਕਤਿਬਜੂਹਾ। ਤਤ੍ਰ ਅਨੀਕਾਨਂ ਤਿਰਿਯਤੋ ਵੁਤ੍ਤਿ **ਦਣ੍ਡੋ।** ਸਮਤ੍ਥਾਨਮਨੀਕਾਨਮਨ੍ਵਾਵੁਤ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੋਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਿ **ਭੋਗੋ।** ਮਣ੍ਡਲਰਚਨਾਯ ਸਰਨ੍ਤਾਨਮਨੀਕਾਨਂ ਸਬ੍ਬਤੋ ਵੁਤ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਸਰੀਰਮਿਵ **ਮਣ੍ਡਲੋ।** ਠਿਤਾਨਮਿਤਰੇਤਰਾਸਂ ਹਤਾਨਂ ਵਿਸਿਲਿਟ੍ਠਤਰਾਨਂ ਅਨੀਕਾਨਂ ਪੁਥੁਵੁਤ੍ਤਿ **ਅਸਂਹਤੋ।** ਤਦੁਤ੍ਤਂ **ਕਾਮਨ੍ਦਕੇਨ** –

''ਤਿਰਿਯਤੋ ਵੁਤ੍ਤਿ ਦਣ੍ਡਾਖਜਾ, ਭੋਗੋਨ੍ਵਾਵੁਤ੍ਤਿਰੇਵ ਚ।
ਮਣ੍ਡਲੋ ਸਬ੍ਬਤੋਵੁਤ੍ਤਿ, ਪੁਥੁਵੁਤ੍ਤਿ ਅਸਂਹਤੋ''ਤਿ॥

ਬਜੂਹਸਮਵੇਤੋ ਏਵ ਬਜੂਹਸ੍ਸੇਕਦੇਸੋ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੋ **ਬਜੂਹਪਣ੍ਹਿ,** ਬਜੂਹਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ, ਬਜੂਹਨ੍ਤਰਮੇਵ ਵਾ। ਯਤ੍ਰ ਠਿਤੋ ਰਾਜਾ ਸਸੇਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤਿ, ਤਂ ਸੇਨਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਧਨੁਸਤਦ੍ਵਯਨ੍ਤਰੇਨ ਠਿਤਪਰਿਸਸਹਿਤਂ ਅਨੀਕਂ **"ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ"**ਤਜੁਚ੍ਚਤੇ।

੩੮੨-੩੮੩. ਏਕੋ ਹਤ੍ਥੀ ਦ੍ਵਾਦਸਪੁਰਿਸਸਹਿਤੋ ''ਏਕੋ ਹਤ੍ਥੀ''ਤਜੁਚ੍ਚਤੇ, ਏਤੇਨ ਲਕ੍ਖਣੇਨ **ਅਧਮਨ੍ਤਤੋ** ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਤਯੋ ਹਤ੍ਥਿਨੋ **ਹਤ੍ਥਾਨੀਕਂ** ਨਾਮ, ਤਥਾ ਏਕੋ ਤੁਰਙ੍ਗੋ ਤਿਪੁਰਿਸਸਹਿਤੋ, ਏਕੋ ਚ ਰਥੋ ਚਤੁਪੁਰਿਸਸਹਿਤੋ ਏਕੋ ਹਯੋ, ਏਕੋ ਰਥੋਤਿ ਏਤੇਨ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਧਮਨ੍ਤਤੋ ਤਯੋ ਹਯਾ ਚ ਤਯੋ ਰਥਾ ਚ **ਹਯਾਨੀਕਂ, ਰਥਾਨੀਕਂ** ਨਾਮ, ਤੇਨਾਹ ''ਤਯੋ ਤਯੋ ਗਜਾਦਯੋ''ਤਿ। **ਸਸਤ੍ਥਾ** ਖਗ੍ਗਾਦਿਸਤ੍ਥਹਤ੍ਥਾ **ਚਤੁਜ੍ਜਨਾ** ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਰਿਸਾ **ਪਤ੍ਤਾਨੀਕਂ** ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋਯੇਵੇਤ੍ਥਾਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਤ੍ਵਞ੍ਞਥਾ ਕਥਿਤਾ –

''ਏਕਕੇਭਰਥਾ ਤਜਸ੍ਸਾ, ਪਤ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਪਦਾਤਿਕਾ।
ਪਤਜਙ੍ਗੇਹਿ ਤਿਗੁਣੇਹਿ, ਕਮਾ ਸਞ੍ਞਾ ਯਥੋਤ੍ਤਰਂ॥

ਸੇਨਾਮੁਖਂ ਗੁਮ੍ਬਗਣਾ, ਵਾਹਿਨੀ ਪੁਤਨਾ ਚਮੂ।
ਅਨੀਕਿਨੀ ਚ ਤਾਸਨ੍ਤੁ, ਦਸ ਅਕ੍ਖੋਭਿਨੀ ਮਤ''ਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੮੦-੧]॥

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤੀਹਿ ਅਸ੍ਸੇਹਿ ਗਜੇਨੇਕੇਨ ਰਥੇਨ ਚ ਪਦਾਤੀਭਿ ਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਸੇਨਙ੍ਗਂ। ਪਤਜਙ੍ਗੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਗਜਾਦੀਹਿ ਯਥਾਪੁਬ੍ਬਂ ਗੁਣੇਹਿ ਯਥੋਤ੍ਤਰਂ ਕਮੇਨ ਸੇਨਾਮੁਖਾਦਿਕਾ ਸਞ੍ਞਾ ਭਵਤਿ। **ਯਥੋਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਯਥਾਪੁਬ੍ਬਮਿਤਜਤ੍ਥਮਾਹ, ਤੇਨੇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਭਵਤਿ ਤਯੋ ਪਤ੍ਤਿਨੋ ਸੇਨਾਮੁਖਂ। ਤੀਹਿ ਸੇਨਾਮੁਖੇਹਿ ਗੁਮ੍ਬੋ। ਗੁਮ੍ਬਤ੍ਤਯੇਨ ਗਣੋ। ਗਣਤ੍ਤਯਂ ਵਾਹਿਨੀ। ਵਾਹਿਨਿਤ੍ਤਯਂ ਪੁਤਨਾ। ਪੁਤਨਤ੍ਤਯਂ ਚਮੂ। ਚਮੁਤ੍ਤਯਂ ਅਨੀਕਿਨੀ। ਤਾਸਂ ਅਨੀਕਿਨੀਨਂ ਦਸ ਅਕ੍ਖੋਭਿਨੀ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਰ ਰਥਾਨਂ ਸਙ੍ਖਜਾ ਸਤ੍ਤਤਿਸਹਿਤੇਹਿ ਅਟ੍ਠਸਤੇਹਾਧਿਕਾਨਜੇਕਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਏਵਮੇਵ ਗਜਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਜਾ, ਤਥਾ ਚ –

ਪਞ੍ਚਸਟ੍ਠਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਛਸਤਾਨਿ ਦਸੇਵ ਤੁ।
ਸਙ੍ਖਜਾ ਤਾ ਤੁਰਙ੍ਗਾਨਞ੍ਹਿ, ਵਿਨਾ ਰਥੇ ਤੁਰਙ੍ਗਮੇ॥

ਨਰਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ, ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਵੇਵ ਚ।
ਸਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਚ'ਞ੍ਞਾਨਿ, ਪਞ੍ਞਾਸਞ੍ਚ ਪਦਾਤਯੋਤਿ [ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੮.੮੦]॥

੩੮੪. ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸੇਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਸਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਯਨ੍ਤਿ"**ਚ੍ਚਾਦਿ। **ਯਨ੍ਤਿਯਾ** ਯਾਨਂ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿਯਾ **ਸੇਨਾਯ** ਕਤ੍ਤੁਭੂਤਾਯ ਧੂਲੀਕਤੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁ। ਕੇਸੁ? ਸਟ੍ਠਿਵਂਸਕਲਾਪੇਸੁ। ਕਿਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣੇਸੁ? ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਟ੍ਠਿਦਣ੍ਡਵਨ੍ਤੇਸੁ, ਏਸਾ ਅਕ੍ਖੋਭਿਨੀ ਨਾਮ ਸੇਨਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ। ਕੇਨਚਿ ਖੋਭੇਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤਾਯ **ਅਕ੍ਖੋਭਿਨੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ। **ਖੁਭ** ਚਲਨੇ।

੩੮੫. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ। ਧਨੁਕ੍ਕਂਸੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਪਦ** ਗਮਨੇ, ਭਾਵੇਤਿ। ਯੁਪਕ੍ਖੇ ''ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿਯਵੋ ਵਾ''ਤਿ ਅ। **ਲਕ੍ਖ** ਦਸ੍ਸਨਙ੍ਕੇਸੁ, ਈ, **ਲਕ੍ਖੀ, ਸਿਰੀ** ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦੇਵਤਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਧਨੁਕ੍ਕਂਸਵਸੇਨ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਪਰੀਤਾਯਂ। ਵਿਰੂਪਂ ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਵਿਪਤ੍ਤਿ, ਪਦਿਮ੍ਹਾ** ਕਤ੍ਤਰਿਤਿ। ਵਿਰੂਪਂ ਪਜ੍ਜਨਂ ਵਾ **ਵਿਪਤ੍ਤਿ,** ਭਾਵੇਤਿ। **ਆਪਦਾ**ਸਹਚਰਣਤੋ **ਵਿਪਤ੍ਤਿ** ਥਿਯਂ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਸਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇ। ਆਦਾਯ ਯੁਜ੍ਝਨ੍ਤੇ ਯਨ੍ਤਿ **ਆਵੁਧਂ, ਯਸ੍ਸ ਵੋ। ਆਯੁਧਂ** ਵਾ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ। ਹਰਤਿ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ **ਹੇਤਿ**,ਤਿ, ਅਸ੍ਸੇ, ਰਲੋਪੋ, **ਹਨ**ਤਿਵਸੇਨ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਸਸ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਥੋ। ਅਤ੍ਥਂਪਜਤ੍ਰ। **ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ।

੩੮੬-੩੮੭. ਸਙ੍ਖੇਪੇਨਾਯੁਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ। ਮੁਤ੍ਤਾਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਾਣਿਤੋ ਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਯਨ੍ਤਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਿ ਸਕਲਂ ਤਂ ਆਯੁਧਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਤਬ੍ਭੇਦਾਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ।

ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਰੂਪਮਾਹ **"ਮੁਤ੍ਤਾਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚਾ"**ਦਿ। ਯਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ, ਨ ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡੋ।

''ਯਟ੍ਠਿ ਹਾਰਲਤਾਸਤ੍ਥ-ਭੇਦੇਸੁ ਧਨੁਦਣ੍ਡਕੇ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।**

ਤਦਾਦਿ ਆਯੁਧਂ ਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਤਂ ਅਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਿ **ਮੁਤ੍ਤਾਮੁਤ੍ਤਂ,** ਕਮ੍ਮਧਾਰਯੋ, ਯਥਾ ਕਤਾਕਤਂ। **ਛੁਰਿਕਾ** ਅਸਿਪੁਤ੍ਤਿ, ਤਦਾਦਿਕਂ ਅਮੁਤ੍ਤਂ। **ਯਨ੍ਤੁ** ਸਙ੍ਕੋਚਨੇ, **ਯਨ੍ਤਂ,** ਧਨ੍ਵਾਦਿ।

੩੮੮-੩੮੯. ਪਞ੍ਚਕਂ ਧਨੁਮ੍ਹਿ। ਉਸੁਂ ਅਸਤਿ ਖਿਪਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, ਉਸ੍ਸਿ। **ਧਨ** ਧਞ੍ਞੇ, ਉ, **ਹਨ** ਹਿਂਸਾਯਂ ਵਾ, ਉ, **ਹਸ੍ਸ ਧੋ, ਧਨੁ।** ''ਧਨੁ ਵਂਸਵਿਸੁਦ੍ਧੋਪਿ, ਨਿਗ੍ਗੁਣੋ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ [ਹਿਤੋਪਦੇਸ ਕਥਾਮੁਖ ੨੩] ਪੁਮੇ ਪਯੋਗੋ। ''ਸਰਾ ਵਾਪੋ ਧਨੁ ਇਤ੍ਥੀ, ਤੁਣਤਾ ਤਿਣਤਾਪਿਚੇ''ਤਿ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੮.੫੧] **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ।** ਕਿਂ ਨਾਮੇਨ ਦਣ੍ਡਯਤੀਤਿ **ਕੋਦਣ੍ਡਂ, ਦਣ੍ਡ** ਨਿਪਾਤਨੇ, ਕਿਂ ਨਾਮੇਨ ਦਮਜਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੋਦਣ੍ਡਂ, ਦਮੁ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਡੋ, ਕਿਂ ਨਾਮੇਨ ਦੁਨੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੋਦਣ੍ਡਂ, ਦੁ** ਪਰਿਤਾਪੇ, ਡੋ ਨਿਪਾਤਿਤੋ, ਕੁਟਿਲਤ੍ਤਾ ਵਾ

ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਦਣ੍ਡੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੋਦਣ੍ਡਂ। ਚਪ** ਸਨ੍ਤਾਪੇ, ਅ, ਚਪੋ, ਵ◌ਂਸਭੇਦੋ, ਤਬ੍ਬਿਕਾਰੋ **ਚਾਪੋ,** ਣੋ। ਸਰਮਸਤਿ ਖਿਪਤੀਤਿ **ਸਰਾਸਨਂ।** ਕਮ੍ਮੁਕਮ੍ਪਿ। ਕਮ੍ਮਾਯ ਪਭਵਤੀਤਿ **ਕਮ੍ਮੁਕਂ।**

ਤਿਕਂ ਗੁਣੇ। ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਰੋ ਯੇਨਾਤਿ **ਗੁਣੋ, ਮਸ੍ਸ ਣੋ,** ਅਸ੍ਸੁ, **ਗੁ** ਸਦ੍ਦੇ ਵ◌ਾ, ਗਵਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਗੁਣੋ,** ਯੁ, **ਣਤ੍ਤੁਂ। ਜਰ** ਵਯੋਹਾਨਿਮ੍ਹਿ, ਅ, **ਜਿਯਾਦੇਸੋ।** ਪਕ੍ਖੇ **ਇਕਾਰਲੋਪੋ, ਜਯਾ।** ''ਜਿਯਾ ਚਾਥਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਦਾ ਦ੍ਵਯਂ ਗੁਣੇ। ਮੁਬ੍ਬੀ, ਸਿਞ੍ਜਿਨੀਪਜਤ੍ਤੁ। ਮੁਬ੍ਬਵ◌ਿਕਾਰੋ **ਮੁਬ੍ਬੀ। ਸਿਞ੍ਜ** ਅਬ੍ਬਜਤ੍ਤੁਸਦ੍ਦੇ, ਇਨੀ।

ਤਿਪਾਦੋ ਕਣ੍ਡੇ। **ਸਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ। ਸਰਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ, ਪੁਮੇ, ਸਞ੍ਞਾਯਂ ਣੋ। ਪਤ੍ਤੁਂ ਵ◌ਾਜੋ, ਤਂਯੋਗਾ **ਪਤ੍ਤੀ,** ਈ। **ਸਾ** ਤਨੁਕਰਣਾਵਸਾਨੇਸੁ, ਦਿਵ◌ਾਦਿ, ਣ੍ਵ◌ੁ, **ਯਸ੍ਸਾਲੋਪੋ।** ਵਣਜਤੇ ਸਦ੍ਦਾਯਤੇਨੇਨੇਤਿ **ਵ◌ਾਣੋ,** ਣੋ, **ਵਣ** ਸਦ੍ਦੇ। ਕਣਜਤੇਨੇਨੇਤਿ **ਕਣ੍ਡਂ, ਕਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਡੋ, **ਕਣ੍ਡ** ਭੇਦੇ ਵ◌ਾ। **ਇਸ** ਗਮਨੇ, ਉ, ਇਸ੍ਸੁ, **ਉਸ** ਦਾਹੇ ਵ◌ਾ। **ਖੁਰ** ਛੇਦਨੇ, ਅਪੋ, ਅਥ ਵ◌ਾ ਖੇ ਅਰਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਖੁਰੋ, ਅਸ੍ਸੁ, ਤਂ ਪਾਤੀਤਿ **ਖੁਰਪ੍ਪੋ। ਤਿਜ** ਨਿਸਾਨੇ, ਯੁ। **ਅਸ** ਖਿਪਨੇ, ਕਮ੍ਮੇ ਯੁ। ਵ◌ਿਸਿਖੋ, ਅਜਿਮ੍ਹਗੋ, ਖਗੋ, ਆਸੁਗੋ, ਕਲਮ੍ਬੋ, ਮਗ੍ਗਣੋ, ਰੋਪੋਪਜਤ੍ਤੁ। ਵ◌ਿਸਨ੍ਤੋ ਖਣਤੀਤਿ **ਵ◌ਿਸਿਖੋ। ਕਲ** ਮਦੇ, ਅਮ੍ਬੋ। **ਮਗ੍ਗ** ਅਨ੍ਵ◌ੇਸਨੇ, ਯੁ। **ਰੁਪ** ਵ◌ਿਮੋਹਨੇ, ਦਿਵ◌ਾਦਿ, ਅ, **ਰੋਪੋ।** ''ਬ੍ਬੂਲਖੇਡੋ ਵ◌ਿਪਾਟੋ ਚ, ਚਿਤ੍ਰਪੁਙ੍ਖੋ ਸਰੋਪਿ ਚੇ''ਤਿ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੮.੫੨] **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੇ।**

ਪਞ੍ਚਕਂ ਕਲਾਪੇ। **ਤੂਣ** ਪੂਰਣੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਨਦਾਦਿ। ''ਤੂਣੋ ਨਿਸਙ੍ਗੋ ਤੂਣਿਰੋ, ਉਪਾਸਙ੍ਗੋ ਚ ਵ◌ਾਣਧਿ''ਰਿਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੮.੮੮] **ਅਮਰਮਾਲਾਯਂ** ਪੁਂਸਕਣ੍ਡੇ। ''ਤੂਣਾ''ਤਿਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪ੍ਪਕਰਣੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ਪਨ ''ਤੁਣੀ, ਤੂਣੋ''ਤਿ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ, ਸਰਸਮੂਹਾਨਂ ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਕਲਾਪੋ। ਇਰਪਚ੍ਚੁਯੇ ਤੂਣਿਰੋ।** ਵ◌ਾਣਾ ਸਰਾ ਧਿਯਨ੍ਤੇਤ੍ਰੇਤਿ **ਵ◌ਾਣਧਿ।** ''ਤੂਣੋ ਪਸਙ੍ਗ ਤੂਣਿਰ-ਨਿਸਙ੍ਗਾ ਵ◌ਾਣਧਿ ਦ੍ਵ◌ਿਸੂ''ਤਜ**ਮਰਸੀਹੇ।**

੩੮੦. ਦ੍ਵਯਂ ਵ◌ਾਜੇ, ਯਂ ''ਕਣ੍ਡਪਤ੍ਤੁ''ਮਿਤਜੁਚ੍ਚਤੇ। **ਪਤ** ਗਮਨੇ, ਕਰਣੇ ਖੋ, **ਤਸ੍ਸ ਕੋ,** ਪਕ੍ਖੇਨ ਕਤਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾ **ਪਕ੍ਖੋ** । ਵਜਤਜਨੇਨਾਤਿ **ਵ◌ਾਜੋ,** ਣੋ। ਵ◌ਿਸਮਪਿਵ◌ਿਤ੍ਥਾਤਿ **ਵ◌ਿਸਪ੍ਪੀਤੋ** ਸਰੋ ਦਿਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। **ਦਿਸ** ਅਪ੍ਪੀਤਿਯਂ, ਤੋ। ਲਿਤ੍ਤੋਪਜਤ੍ਤੁ।

ਤਿਕਂ ਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੇ। ਵ◌ਿਜ੍ਝਨਤ੍ਤਂ ਲਕ੍ਖਜਤੇਤਿ **ਲਕ੍ਖਂ।** ਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਵ◌ੇਜ੍ਝਂ,** ਣ੍ਜੋ, **ਝਸ੍ਸ ਜ੍ਝੋ,** ਇਸ੍ਸੇ। ਸਰੋ ਵਯਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਸਰਬ੍ਬਂ,** ਵਸ੍ਸਾਕਾਰਲੋਪੋ। ਨਿਚ੍ਚਂ ਸਰਾਨਮਭ੍ਯਾਸਨਂ ਵਸੀਕਰਣਂ **ਸਰਾਭ੍ਯਾਸੋ।** ''ਬ੍ਯਾਯੇਪਜੁਪਾਸਨਾਯਞ੍ਚ, ਵ◌ਾਣਾਭ੍ਯਾਸੇਪਜੁਪਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।** ਲਕ੍ਖਮੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਅਸਨਂ ਖਿਪਨਂ **ਉਪਾਸਨਂ।**

੩੮੧. ਪਞ੍ਚਕਂ ਖਗ੍ਗੇ। ਮਣ੍ਡਲਂ ਅਗ੍ਗਂ ਯਸ੍ਸ। ਨਿਗ੍ਗਤੋ ਤਿਂਸਤੋ'ਙ੍ਗੁਲਿਤੋ **ਨੇਤ੍ਤਿਂਸੋ। ਅਸ** ਖੇਪਨੇ, ਅਸਤੇ ਖਿਪ੍ਪਤੇਤਿ **ਅਸਿ,** ਇ। **ਖਗ੍ਗ** ਖਣ੍ਡਭੇਦੇ। ਸਾਯਕੋ ਸਰੇਪਿ। ਚਨ੍ਦ੍ਰਹਾਸੋ, ਰਿਟ੍ਠਿ, ਕਕ੍ਖਲਕੋ, ਕਰਵ◌ਾਲੋਪਜਤ੍ਤੁ। ਤਸ੍ਸ ਖਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਿਧਾਨੇ **ਕੋਸਿ,** ਇਤ੍ਥੀ। **ਕੁਸ** ਸਿਲੇਸਨੇ, ਇ, ਕੋਸਿ, ਰਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਖਗ੍ਗਛੁਰਿਕਾਦੀਨਂ ਮੁਟ੍ਠਿਯਂ **ਥਰੁ**ਸਦ੍ਦੋ। **ਥਰ** ਸਤ੍ਥਗਤਿਯਂ, ਉ।

੩੮੨. ਤਿਕਂ ਖਗ੍ਗਾਦੀਨਂ ਸਤ੍ਥਾਨਂ ਵ◌ਾਰਣਫਲਕੇ। **ਖੇਟ** ਭਕ੍ਖਨੇ, ਣ੍ਵ◌ੁ। **ਫਲ** ਵ◌ਿਸਾਰਣੇ, ਣ੍ਵ◌ੁ। ਫਲਤੀਤਿ **ਫਲਕਂ,** ਅਨਿਤ੍ਥੀ। **ਚਰ** ਗਤਿਭਕ੍ਖਨੇਸੁ, ਮੋ, **ਚਮੁ** ਅਦਨੇ ਵ◌ਾ, ਅ। ਫਲਮ੍ਪਿ।

ਵਣ੍ਣਾਨਿਹਾਰਸ੍ਸਾਖਗ੍ਗਾਕਤਿ ਹਤ੍ਥਕੁਣ੍ਡਾਦਿ **ਇਲ੍ਲੀ, ਇਲੀ**ਪਿ, **ਇਲ** ਗਤਿਯਂ, ਨਦਾਦਿ। ਕਰਂ ਪਾਲਯਤੀਤਿ **ਕਰਪਾਲਿਕਾ,** ਣ੍ਵ◌ੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਸਿਪੁਤ੍ਤਿਯਂ। **ਛੁਰ** ਛੇਦਨੇ, ਣ੍ਵ◌ੁ। **ਸਸੁ** ਹਿਂਸਾਯਂ,ਤਿ, ਨਦਾਦਿ। ਅਸਿਨੋ ਪੁਤ੍ਤੀ, ਅਸਿਧੇਨੁਕਾਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਡ੍ਢਕੀਨਂ ਮੁਗ੍ਗਰੇਹਿ ਸਮਾਨਾਕਾਰਾਯੁਧਭੇਦੇ। **ਲਗ** ਸਙ੍ਗੇ, ਅਲੋ, ਅਸ੍ਸੁ, ਲ਼ਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਮੁਰਂ ਗਿਰਤੀਤਿ **ਮੁਗ੍ਗਰੋ, ਰਸ੍ਸ ਗੋ, ਗਿਰ** ਨਿਗ੍ਗਿਰਣੇ, ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵ◌ਾ **ਮੁਗ੍ਗਰੋ,** ਅਰੋ। ਦੁਘਣੋ, ਘਨੋਪਿ।

੩੯੩. ਦ੍ਵਯਂ ਸਲ੍ਲੇ। **ਸਲ** ਆਸੁਗਤਿਯਂ, ਅ, **ਸਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ ਵਾ, ਲੋ, **ਰਸ੍ਸ ਲੇ। ਸਙ੍ਕ** ਸਙ੍ਕਾਯਂ, ਉ। **ਸੂਲ**ਮ੍ਪਿ। **ਸੂਲ** ਰੁਜਾਯਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਾਸਿਯਂ। ਵਸ ਛੇਦਨਸ੍ਨੇਹਾਵਹਾਰਣੇਸੁ, ਈ। **ਤਚ੍ਛ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਫਰਸੁਮ੍ਹਿ। ਛੇਦਕਤ੍ਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾ ਧਾਰਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਕੁਧਾਰੀ।** ਕੁਧਾਰੋਪਿ। ਪਰਂ ਸਸਤਿ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਫਰਸੁ।** ਉ, **ਪਸ੍ਸ ਫੋ, ਸ**ਲੋਪੋ ਚ। ਪਰਸੁਪਿ, ਸੋ **ਪਰਸੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕੋ। ਪਰਸੁਧੋਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਾਸਾਣਵਿਦਾਰਣੇ। **ਟਙ੍ਕ** ਬਨ੍ਧਨੇ। **ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣੇ। ਪਾਸਾਣਂ ਦਾਰਯਤੀਤਿ **ਪਾਸਾਣਦਾਰਣੋ,** ਯੁ। ਪਾਸਾਣਦਾਰਕੋਪਿ।

੩੯੪. ਦ੍ਵਯਂ ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੇ ਕਣਯੇ [ਕਣ੍ਡੇ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ)]। ਚਕ੍ਕਪੂਰਣਾਦਿਵਾਯੁਵਸੇਨ ਖਿਪ੍ਪਤੇ। **ਕਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅਯੋ। ਭਿਨ੍ਦਨਸੀਲਤਾਯ ਭਿਨ੍ਦੀ, ਵਾਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਤੇਨਾਤਿ ਵਾਲੋ, ਅਲੋ, ਭਿਨ੍ਦੀ ਚ ਸੋ ਵਾਲੋ ਚਾਤਿ ਭਿਨ੍ਦਿਵਾਲੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੇ **ਭਿਨ੍ਦਿਵਾਲ਼ੋ,** ਰਸ੍ਸੋ।

ਚਕ੍ਕਾਦਯੋ ਸਤ੍ਥਭੇਦਾ। ਤਤ੍ਰ ਚਕ੍ਕਾਕਾਰੋ ਆਯੁਧਵਿਸੇਸੋ **ਚਕ੍ਕਂ। ਕਨੁ** ਛੇਦਨੇ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਕੁਨ੍ਤੋ** ਦੀਘਦਣ੍ਡੋ। **ਗਦਾ, ਸਤ੍ਤਿ** ਚ ਪਸਿਦ੍ਧਾ।

ਤਿਕਂ ਕੋਣਭਾਗੇ। **ਕੁਣ** ਸਦ੍ਦੋਪਕਰਣੇਸੁ, **ਕੁਣ** ਸਙ੍ਕੋਚਨੇ ਵਾ, ਣੋ। **ਸਿ** ਸੇਵਾਯਂ, ਅ, ਰਸ੍ਸੋ, **ਅਸ੍ਸੋ। ਕੁਟ** ਕੋਟਿਲ੍ਲੇ, ਇਣ।

੩੯੫. ਦ੍ਵਿਪਾਦਂ ਵਿਜਿਗੀਸਸ੍ਸ ਯਾਤ੍ਰਾਯਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵਸਾਧਨਂ। **ਯਾ** ਪਾਪੁਣੇ, ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਯਾਯਤੇ **ਨਿਯਜਾਨਂ,** ਯੁ। ''ਛਦਾਦੀਹਿ ਤਤ੍ਰਣ''ਤਿ ਤ੍ਰਣ। ਯਾਤ੍ਰਾ, ਆ। ਨਦਾਦਿਨੋ ਆਕਤਿਗਣਤ੍ਤਾ ਈਪਚ੍ਚਯਾਭਾਵੋ। **ਠਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯਂ, **ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਯਾਨੇ, ਯੁ, ਪਤਿਟ੍ਠੀਯਤੇ **ਪਟ੍ਠਾਨਂ,** ਪੁਰੇਚਾਰਿਮ੍ਹਿ **ਪਟ੍ਠੋ।**

ਪਞ੍ਚਕਂ ਧੂਲੀਮਤ੍ਤੇ। ਤਥਾ ਚ ''ਪਂਸੁ ਖੋਦੋ ਮਤੋ ਰੇਣੁ, ਚੁਣ੍ਣੋ ਧੂਲਿ'ਤ੍ਥਿਯਂ ਭਵੇ''ਤਜ**ਮਰਮਾਲਾ। ਚੁਣ੍ਣ** ਪਿਸਨੇ, **ਚੁਣ੍ਣ** ਸਞ੍ਚੁਣ੍ਣਨੇ ਵਾ। **ਪਂਸ** ਨਾਸਨੇ, ਉ। **ਰਨ੍ਜ** ਰਾਗੇ, **ਰਜੋ,** ਮਨੋਗਣੋਪਿ ਨਪੁਂਸਕੇ, ਤਂਸਹਚਰਣਤੋ **ਪਂਸੁ**ਪਿ। ''ਕ੍ਲਿਵਾ'ਪਰਾਧੇ ਰੇਣੁਮ੍ਹੀ''ਤਿ **ਰਭਸੋ।** ਅਥ ਵਾ **ਚੁਣ੍ਣਰਜੋ**ਸਹਚਰਣਤੋ **ਪਂਸੁ** ਨਪੁਂਸਕੇ। **ਧੂ** ਵਿਧੁਨਨੇ, **ਧੂ** ਕਮ੍ਪਨੇ ਵਾ, ਲਿ, ਨਦਾਦਿ। **ਰਿ** ਗਤਿਯਂ, ਣੁ, ਇਸ੍ਸੇ।

੩੯੬. ਵਂਸਕ੍ਕਮਵੇਦੀਵਂਸਥੁਤਿਂ ਯੋ ਕੁਬ੍ਬਤਿ, ਸੋ **ਮਾਗਧੋ।** ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਧੁਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਚ ਖਤ੍ਤਿਯਾਵੇਸ੍ਸਸਮ੍ਭਵੋ ਭਵਤਿ, ਵਂਸਮਗ੍ਗਂ ਥਵਤੀਤਿ **ਮਾਗਧੋ, ਥਸ੍ਸ ਧੋ।** ਮਗ੍ਗਂ ਧਵਤੀਤਿ **ਮਧੁਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, ਗ੍ਗਲੋਪੋ।

ਵੀਰਿਯਾਦਿਥੁਤਿਂ ਸੀਲੇਨ ਯੋ ਪਠਤਿ, ਸੋ ਵ**ਨ੍ਦੀ,** ਤਸ੍ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਣੀ।

ਯੋ ਨਿਸਾਵਸਾਨਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਬੋਧਯਤਿ, ਸੋ ਵੇ**ਤਾਲ਼ਿਕੋ,** ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਤਾਲ਼ਸਦ੍ਦੇਨ ਬੋਧਯਤੀਤਿ ਵੇ**ਤਾਲ਼ਿਕੋ,** ਣਿਕੋ।

ਚਕ੍ਕੇਨ ਚਰਨ੍ਤੋ ਬਹੂਹਿ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਪਠਤਿ, ਸੋ **ਚਕ੍ਕਿਕੋ,** ਉਭਯਤ੍ਰ ਚਰਤਜਤ੍ਥੇ ਇਕੋ। **ਘਣ੍ਟ** ਭਾਸਤ੍ਥੇ, ਚੁਰਾਦਿ।

੩੯੭. ਪਞ੍ਚਕਂ ਧਜੇ। **ਕਿਤ** ਨਿਵਾਸੇ, ਰੋਗਾਪਨਯਨੇ ਚ, ਉ, ਕਿਤਤਿ ਅਪਨੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਕੇਤੁ। ਧਜ** ਗਮਨੇ, ਆ। ਉਪ੍ਪਤਤੀਤਿ **ਪਟਾਕਾ,** ਆਕੋ, **ਪਟ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ, **ਪਟਾਕਾ।** ਕੇਨ ਵਾਤੇਨ ਦਲੀਯਤੇ ਵਿਦਾਰੀਯਤੇਤਿ **ਕਦਲੀ,** ਨਦਾਦਿ, ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਦਲਂ ਪਤ੍ਤਮੇਤਿਸ੍ਸਾਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ **ਕਦਲੀ, ਪਟਾਕਾ** ਸਹਚਰਣਤੋ ਇਤ੍ਥਿਯਂ। ਕਦਲੀ ਮੋਚੇਪਿ। **ਯੁਮ੍ਹਿ ਕੇਤਨਂ।** ਏਤ੍ਥ ਚ **ਧਜ**ਸਹਚਰਣਤੋ **ਕੇਤੁ** ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇ। ''ਪਟਾਕਾ ਵੇਜਯਨ੍ਤੀ ਚ, ਕੇਤਨਂ ਧਜ'ਮਨਿਤ੍ਥੀ''ਤਜ [ਅਮਰ ੧੮.੯੯] **ਮਰਕੋਸੇ।**

ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸੇਤਿ ਏਕਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਸ੍ਸਾਪਰੰ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ। ਯੋ **ਅਹੰਕਾਰੋ** ਅਭਿਮਾਨੋ, ਸੋ ''ਅਹੰ ਅਹ''ਮਿਤਿ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਹਮਹਮਿਕਾ** ਭਵੇ। ''ਅਹੰ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵਾਮਿ, ਅਹੰ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵਾਮੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਯੋਧਾਨੰ ਸਮਗ੍ਗੇ ਧਾਵਨੰ, ਤਤ੍ਰ ਤੁ **ਅਹੰਪੁਬ੍ਬਿਕਾ। ਅਹੰ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਭਤ੍ਤਿਪਤਿਰੂਪਕੋ ਨਿਪਾਤੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ **ਕ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਕਤੇ ਵਿਚ੍ਛਾਯੰ ਗਮਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਭਾਵੋ।

੩੯੮. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਬਲੇ। **ਬਲ** ਪਾਣਨੇ, ਕਰਣੇ ਅ। **ਧਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯੰ, ਕਰਣੇ ਮੋ, **ਧਸ੍ਸ ਥੋ।** ਸਹਤੇਨੇਨਾਤਿ **ਸਹੰ,** ਸਹੋਪਿ। **ਸਕ** ਸਤ੍ਤਿਯੰ,ਤਿ। ਦ੍ਰਵਿਣੰ, ਤਰੋ, ਪਰਕ੍ਕਮੋ, ਪਾਣੋਪਿ।

ਅਤਿਸੂਰਤਾ ਵਿਕ੍ਕਮੋ ਨਾਮ।

ਜਯੇ ਜਿਤੇ ਸਤਿ, ਕਾਰਣਭੂਤੇ ਵਾ ਕਤੰ ਪਾਨੰ **ਜਯਪਾਨੰ। ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ ''ਵੀਰਪਾਨੰ ਤੁ ਯੰ ਪਾਨੰ, ਜਾਤੇ ਭਾਵਿਨਿ ਵਾ ਰਣੇ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੮.੧੦੩] ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਭਵਿਸ੍ਸਤਿਰਣੇ ਜੀਵਿਤਸੰਸਯਾ ਸੰਹਾਸੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥੰ, ਦੇਵਤਾਯਾਚਨਪੁਬ੍ਬਕੰ ਸਜਾਤਿਯੇਹਿ ਸਹ ਸਮ੍ਭੂਯ ਯੋਧਾਨੰ ਯੰ ਪਾਨੰ ਜਾਤੇ ਚ ਰਣੇ ਵਿਜਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ, ਤੰ **ਵੀਰਪਾਨਮੁ**ਚ੍ਚਤੇ।

੩੯੯-੪੦੦. ਸਾਙ੍ਗਪਜ੍ਜੰ ਯੁਦ੍ਧੇ। **ਸਙ੍ਗਾਮ** ਯੁਦ੍ਧੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ, ਪਸਯ੍ਹਕਰਣੇ ਚ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਅ। **ਸਮਰੰ। ਰਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਦ੍ਵੇਪਜਨਿਤ੍ਥਿਯੰ। **ਅਜ** ਗਮਨੇ, ਇ, **ਆਜਿ,** ਰਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਆਹੁਯਜਨ੍ਤੇ ਅਸ੍ਮਿੰਯੋਧਾ, **ਹੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅ। **ਯੁਧ** ਸਮ੍ਪਹਾਰੇ, ਤੋ। ਆਦਾਯ ਯੁਜ੍ਝਨ੍ਤੇਤ੍ਰ **ਆਯੋਧਨੰ,** ਯੁ। **ਯੁਜ** ਯੋਗੇ, **ਸੰਯੁਗੰ,** ਸੰਯੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। **ਭਣ੍ਡ** ਪਰਿਭਾਸਨੇ, ਯੁ। ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਯੁਜ੍ਝਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿੰ **ਵਿਗ੍ਗਹੋ।** ਕਲਹਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿੰ **ਕਲਹੋ। ਮੇਧ** ਮੇਧਾਹਿੰਸਾਸਙ੍ਗਮੇਸੁ, ਣ੍ਵੁ। ਜਞ੍ਞੰ, ਪਵਿਦਾਰਣੰ, ਅਕ੍ਕਨ੍ਦਨੰ, ਸਙ੍ਖਜੰ, ਸਮੀਕੰ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਕੰ, ਅਨੀਕੰ, ਅਭਿਸਮ੍ਪਾਤੋ, ਕਲਿਸੰ, ਫੋਟੋ, ਅਤਜਾਮਦ੍ਦੋਇਚ੍ਚਾਦਯੋਪਿ ਯੁਦ੍ਧੇ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਭਣ੍ਡਨਾਦਿਪਞ੍ਚਕੰ ਕਲਹੇ, ਨ ਯੁਦ੍ਧੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ''ਭਣ੍ਡਨੰ ਕਵਚੇ ਯੁਦ੍ਧੇ, ਖਲਿਕਾਰੇਪਿ ਵਤ੍ਤਤੇ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਦ੍ਵਯੰ ਮੁਚ੍ਛਾਯੰ। **ਮੁਚ੍ਛ** ਮੋਹਸਮੁਸ੍ਸਯੇਸੁ। **ਮੁਹ** ਵੇਚਿਤ੍ਤੇ। ਤਿਕੰ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇ। ਪਸਹਨੰ **ਪਸਯ੍ਹੋ, ਸਹ** ਸਤ੍ਤਿਯੰ, ਣ੍ਯੋ। ਬਲਿਨੋ, ਬਲੇਨ ਵਾ ਕਰਣੰ **ਬਲਕ੍ਕਾਰੋ। ਹਠ** ਬਲਕ੍ਕਾਰੇ, ਣੋ। ਪਸਙ੍ਗੋਪਿ।

੪੦੧. **ਸੁਭਾਸੁਭਾਨੰ** ਫਲਾਨੰ **ਸੂਚਿਕਾ** ਪਕਾਸਕਾ ਯਾ ਭੂਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ **ਵਿਕਤਿ** ਅਞ੍ਞਥਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਉਪ੍ਪਾਤੋ। ਸੁਭਾਸੁਭਫਲੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਪਤਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਉਪ੍ਪਾਤੋ।** ਉਪ੍ਪਾਦੋਪਿ। **ਤ**ਸਦ੍ਦੋ'ਯੰ ਪੁਬ੍ਬਪਦਸ੍ਸ, ਅਪਰਪਦਸ੍ਸ ਵਾ ਲਿਙ੍ਗਮਾਦਤ੍ਤੇ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਸਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚਾਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯੋ, ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਚ ਤੰ ਵਾਕਜਞ੍ਚੇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹਵਾਕਜ''ਨ੍ਤੁਜਾਦੀਸੁ, ਇਧ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਪਦਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਮਾਦਤ੍ਤੇ। ਉਪ੍ਪਾਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਰ ਯੁਦ੍ਧਪਕ੍ਕਮੇਨਾਭਿਧਾਨੰ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਉਪ੍ਪਾਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯੋ। **ਇ** ਗਮਨੇ,ਤਿ, ਦੀਘਾਦਿ। ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਨ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਅਜਞ੍ਞੰ,** ਣ੍ਯੋ, ਫਲੰ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਜਞ੍ਞੰ,** ਤਞ੍ਹਿ ਧੂਮੋ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਫਲਸ੍ਸ ਪਕਾਸਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਤੰ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਅਜਞ੍ਞੰ** ਨਾਮ। ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜਤਿ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ **ਉਪਸਗ੍ਗੋ,** ਣੋ। ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਨੋਤੀਤਿ **ਉਪਦ੍ਦਵੋ, ਦੁ** ਪਰਿਤਾਪੇ, ਅ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਈਤਜਾਦਯੋ** ਜਨਕੇਪਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਜਰਾਦੀਨਮੁਪਦ੍ਦਵਾ।

੪੦੨. **ਮਲ੍ਲਯੁਦ੍ਧਮ੍ਹਿ** ਬਾਹੁਯੁਦ੍ਧਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਦ੍ਧੰ। ਅਧੋਭਾਗੰ ਬਨ੍ਧਨੰ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਯੁਜ੍ਝਨ੍ਤੁਜਤ੍ਰ **ਨਿਬ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਯਸ੍ਸ ਬੋ,** ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵੇਧੰ ਨਿਬ੍ਬੇਧੇਨ੍ਤੁਜਤ੍ਰੇਤਿ ਵਾ **ਨਿਬ੍ਬੁਦ੍ਧੰ। ਵੇਧ** ਵੇਧਨੇ, ਤੋ, ਏਸ੍ਸੁ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੋਪਚਾਰਾ। ਦ੍ਵਯੰ ਜਯਕ੍ਰਿਯਾਯੰ। **ਜਿ** ਜਯੇ, ''ਭਾਵੇ ਚਾ''ਤਿ ਣੋ। **ਰਣੇ** ਯੁਦ੍ਧੇ ਯੋ ਭਙ੍ਗੋ, ਸੋ **ਪਰਾਜਯੋ। ਪਰਾ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਜਿ** ਯੁਦ੍ਧਭਙ੍ਗੇ। ਦ੍ਵਯੰ ਪਲਾਯਨਮਤ੍ਤੇ, ਨ ਤੁ ਸਙ੍ਗਾਮਤੋਯੇਵ

ਪਲਾਯਨੇ। ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਯਨਂ ਗਮਨਂ **ਪਲਾਯਨਂ।** ਅਪਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ **ਅਪਕ੍ਕਮੋ।** ਪਦਾਵੋ, ਦਾਵੋ, ਸਨ੍ਧਾਵੋ, ਵਿਦ੍ਦਵੋ, ਦਵੋ, ਅਪਯਾਨਂਪਜਤ੍ਰ।

੪੦੩. ਪਜਜਂ ਮਾਰਣੇ। **ਮਰ** ਪਾਣਚਾਗੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭਾਵਸਾਧਨਂ। ਮਾਰੀਯਤੇ **ਮਾਰਣਂ,** ਯੁ। **ਹਨ** ਹਿਂਸਾਯਂ, **ਣਮ੍ਹਿ** ''ਹਨਸ੍ਸ ਘਾਤੋ''ਤਿ **ਘਾਤਾ**ਦੇਸੋ। **ਨਸ** ਅਦਸ੍ਸਨੇ। **ਸੂਦ** ਧਾਰਣੇ। **ਹਿਂਸ** ਹਿਂਸਾਯਂ। **ਸਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਾਪਚ੍ਚਯੇ, **ਹਿਂਸਾ। ਣਮ੍ਹਿ ਹਨ**ਸ੍ਸ **ਵਧਾ**ਦੇਸੋ। **ਸਸ** ਹਿਂਸਾਯਂ। **ਯੁਮ੍ਹਿ ਹਨ**ਸ੍ਸ **ਘਾਤੋ,** ਘਾਤਨਂ, ਨਿਬ੍ਬਰਹਨਂ, ਨਿਕਾਰਣਂ, ਪਵਾਸਨਂ, ਸਞ੍ਞਾਪਨਂ, ਪਮਥਨਂ, ਕਥਨਂ, ਉਜ੍ਜਾਸਨਂ, ਆਰਮ੍ਭੋ, ਪਿਞ੍ਜੋਪਜਤ੍ਰ। **ਵਰਹ** ਬਾਧਾਨਜਪਰਿਭਾਸਨਹਿਂਸਾਦਾਨੇਸੁ। **ਕਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ। **ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ, ਪਪੁਬ੍ਬੋ ਹਿਂਸਤ੍ਥੋ। **ਞਾ** ਮਾਰਣਤੋਸਨਨਿਸਾਮਨੇਸੁ, **ਪਾ**ਗਮੇ, **ਸਞ੍ਞਾਪਨਂ। ਮਥ** ਵਿਲੋਲ਼ਨੇ। **ਕਥ** ਹਿਂਸਤ੍ਥੋ। **ਜਸੁ** ਹਿਂਸਾਯਂ, **ਜਸਿ** ਤਾਲ਼ਨੇ ਵਾ, ਚੁਰਾਦਿ। **ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਰਭਿ** ਮਾਰਣੇ। **ਪਿਞ੍ਜ** ਹਿਂਸਾਬਲਦਾਨਨਿਕੇਤਨੇਸੁ। ਏਤੇ ਯਥਾਕ੍ਕਮਮਿਧਾਨਾਗਤਾਨਂ ਧਾਤਵੋ।

੪੦੪. ਪਜਜਂ ਮਰਣੇ। ਕਾਲੋ ਅਤੀਤਾਦਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾ, ''ਕਾਲੋ ਘਸਤਿ ਭੂਤਾਨੀ''ਤਿ [ਜਾ॰ ੧.੨.੧੯੦] ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਰ**ਤਿਤੋ ਚੁ, **ਮਚ੍ਚੁ,** **ਵਜਾ**ਦਿਨਾ ਵਾ ਤਜੁ। ਤਤੋ **ਮਚ੍ਚੁ**ਸਦਿਸੋ ਦ੍ਵੀਸੁ। ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਯਨਂ **ਅਚ੍ਚਯੋ। ਧਨ** ਧਞ੍ਞੇ। ਕਾਲਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ **ਕਾਲੋ,** ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਾਲੋ,** ਣੋ। ਅਮਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤੋ। ਚੁ** ਚਵਨੇ।

੪੦੫. ਤਿਕਂ ਮਤੇ। ਪਰਂ ਲੋਕਂ ਏਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪੇਤੋ, ਪਰੇਤੋ** ਚ, ਤੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਰਲੋਪੋ। ਮਰਤੀਤਿ **ਮਤੋ।** ਪਰਾਸੁ, ਪਤ੍ਤਪਞ੍ਚਤ੍ਤੋਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯਂ ਮਤਦਹਨਕਟ੍ਠਰਾਸਿਮ੍ਹਿ, ਯਾ ''ਫੁਲ੍ਲੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਚੀਯਤੇ ਯਤ੍ਥਾਤਿ **ਚਿਤਕੋ, ਚਿਤੋ** ਚ, ਤੋ। ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਰ ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਚਿਤਾ, ਚਿਤਜਾ, ਚਿਤਿਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸੁਸਾਨੇ, ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਰ **ਆਲ਼ਹਨਂ। ਦਹ** ਭਸ੍ਮੀਕਰਣੇ, ਯੁ, **ਦਸ੍ਸ ਲ਼ੋ। ਆਲ਼ਾਹਨ**ਮ੍ਪਿ। ਛਵਸ੍ਸ ਸਯਨਟ੍ਠਾਨਂ **ਸੁਸਾਨਂ, ਛਵ**ਸ੍ਸ **ਸੁ, ਸਯਨ**ਸ੍ਸ ਚ **ਸਾਨੇ,** ਅਥ ਵਾ ਸੇਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਰਾਤਿ ਸਾਨਂ, ਯੁ, ਛਵਸ੍ਸ ਸਾਨਂ **ਸੁਸਾਨਂ। ਛਵਸ੍ਸ ਸੁ।** ਪਿਤੁਵਨਮ੍ਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਮਤਸਰੀਰੇ, **ਕੁਣਪ** ਪੂਤਿਗਨ੍ਧਤ੍ਥੇ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਨੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੁਣਪੋ,** ਅਪੋ, **ਣਤ੍ਤਂ। ਛਵ** ਗਤਿਯਂ, ਅ।

੪੦੬. ਅਸੀਸਕਤ੍ਤਾ **ਸਿਰੋਸੁਞ੍ਞੋ** ਨਚ੍ਚਨਾਦਿਕ੍ਰਿਯਾਸਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਹਕ੍ਰਿਯੋ ਦੇਹੋ** ਕਾਯੋ ਕਬਨ੍ਧੋ [''ਯੁਦ੍ਧੇ ਯੋਧੇਸੁ ਸੂਰੇਸੁ ਸਹਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਤੁ (ਖਣ੍ਡ) ਮੁਦ੍ਧਸੁ ਤਦਾਵੇਸਾ ਕਬਨ੍ਧੋ ਤੁ ਏਕੋ'ਮੁਦ੍ਧਾ ਕ੍ਰਿਯਾਨ੍ਧਿਤੋ''ਤਿ ਕਬਨ੍ਧਲਕ੍ਖਣਂ], ਯੁਦ੍ਧੇ ਸਹਸ੍ਸਪੂਰਣੇ ਕਬਨ੍ਧੋ। ''ਨਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਚ੍ਚਨਾਦਿਕ੍ਰਿਯਾਰਹਿਤੇ ਤੂਪਚਾਰੋ। ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਕੇਨ ਸਿਰਸਾ ਅਨ੍ਧੋ **ਕਬਨ੍ਧੋ,** ਵਕਾਰਮਜ੍ਝੇ। ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਕਾਰਣਭਾਵੋ ਲੋਕੇ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯਥਾ ਵਸ੍ਸੇਨ ਕਤੋ ਸੁਭਿਕ੍ਖੋ, ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖੋ ਚ, ਯਥਾ ਲੋਕੇ, ਤਥਾ ਸਾਸਨੇਪਿ, ਯਥਾ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਿ।

ਆਮਕੇਹਿ ਕੁਚ੍ਛਿਤੇਹਿ ਅਪੂਤਿਗਤਮਤਸਰੀਰੇਹਿ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੇ ਆਮਕੇ ਸੁਸਾਨਸ੍ਮਿਂ ਸਿਵਥਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਧਾਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯਥਾ ''ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੇ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਪ੍ਪਧਾਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਧਮ੍ਮੋਤਿ। ਛਵਾ ਧਿਯਜਨ੍ਤੇਤ੍ਰ **ਸਿਵਥਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ, **ਛਸ੍ਸ ਸੋ, ਥਤ੍ਤਂ, ਇਤ੍ਤਞ੍ਚ।** ਛਵਥਿਕਾਪਿ।

੪੦੭. ਦ੍ਵਯਂ ਆਕਡ੍ਢਿਤਮਨੁਸ੍ਸਗਵਾਦੋ। ਮੁਞ੍ਚਨਸਞ੍ਞਾਯ ਵਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਵਨ੍ਦੀ। ਵਨ੍ਦ** ਅਭਿਵਾਦਨਥੁਤੀਸੁ, ਈ, ਰਸ੍ਸੋਪਿ, **ਵਨ੍ਦਿ।** ਸਤ੍ਤੁਨਂ ਕਰੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਮਰਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਕਰਮਰੋ।** ਪਗ੍ਗਹੋ, ਉਪਗ੍ਗਹੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਜੀਵਿਤੇ, **ਅਨ** ਪਾਣਨੇ, ਪਾਣਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਪਾਣੋ,** ਣੋ। ਭਵਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਅਸੁ।** ਅਸ ਭੁਵਿ, ਉ, ਆਸੁਪਿ, **ਅਸੁ** ਖੁਭਨੇ ਵਾ।

ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਂ ਬਨ੍ਧਨਗੇਹਂ ਕਾਰਾ ਨਾਮ। ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਹਿਂਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਰ **ਕਾਰਾ,** ਅ। **ਕਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ। ਬਨ੍ਧਨਾਲਯੋਪਿ। ਕਰ ਹਿਂਸਾਯਂ, **ਯਤ** ਨਿਯਜਾਤਨੇ। ਕਾਰਣਾ, ਯਤਨਾ ਚ। ਤਿਬ੍ਬਵੇਦਨਾਪਜਤ੍ਰ।

੪੦੮. ਦ੍ਵਿਪਾਦਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਬਨ੍ਧੁ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਬਨ੍ਧੁ ਯਸ੍ਸ ਵਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ।** ਕੁਲਾਚਾਰਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਦ੍ਵਿਜੋ,** ਏਕਜੇ ਤ੍ਵੂਪਚਾਰਾ। ਵ**ਪਿਸ੍ਮਾ** ਪੋ, ਅਸ੍ਸਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ** ਚ, **ਨਾਗਮੋ, ਣਤ੍ਤੁਂ,** ਦੀਘਾਦਿ। ਸੁਤਾਯੁਤਕਥਨਤ੍ਤ੍ਵਂ ‘‘ਭੋਭੋ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਦਤਿ ਸੀਲੇਨ, ਣੀ।

ਦ੍ਵਯਂ ਛਨ੍ਦੋਜ੍ਝੇਤਰਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤਂ ਅਧੀਤੇ **ਸੋਤ੍ਤਿਯੋ,** ‘‘ਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ [ਕਾਤਨ੍ਤ ੧.੨.੧੮ ਨਘਟਿਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ (ਪਰਿਭਾਸੇਨ੍ਦੁਸੇਖਰ ੯੭)] ਵੁਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਵੁਦ੍ਧਿ, **ਯਦਾਦਿਨਾ** ਵਾ **ਛਨ੍ਦੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਸੋਤ੍ਤਿਯਾ**ਦੇਸੋ [ਪਾਣਿਨਿ ੫.੨.੮੪]। ਛਨ੍ਦਂ ਅਧੀਤੇ **ਛਨ੍ਦਸੋ, ਸੋ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਸ੍ਸੇ। ਸੋਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਿਸ੍ਸਾ, ਸੁ** ਸਵਨੇ, ਸੋ, ਉਸ੍ਸਿ। ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇ ਸਮੀਪੇ ਵਸਨਸੀਲੋ, ਸਦ੍ਦਾਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤੁਮਿਯਾ ਅਲੋਪੋ।

੪੦੯. ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਆਦਯੋ ਏਤੇ ਚਤੁਰੋ ਜਨਾ ਅਸ੍ਸਮਾ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਿ, **ਅਸ੍ਸਮ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇ। ਤਤ੍ਰ ਮੁਞ੍ਜਮੇਖਲਾਦਿਯੁਤ੍ਤੋ ਵੇਦਜ੍ਝਾਯਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਯਂ ਠਿਤੋ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ।** ਵੇਦਜ੍ਝਯਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤੀਤਿ, ਣੀ। ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਕਾਮੇਸੁ ਠਿਤੋ ਪਞ੍ਚਮਹਾਯਞ੍ਞਕਾਰੀ ਗਹਟ੍ਠੋ, ਗਹਾ ਦਾਰਾ ਤਤ੍ਰ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਹਟ੍ਠੋ।** ਗਹਟ੍ਠੋ ਪਰੋ ਤਤਿਯਸ੍ਸਪਿ ਵਾਨਪਤ੍ਥੋ। ਵਨਪਤ੍ਥੇ ਵਨੇਕਦੇਸੇ, ਦੂਰਵਨੇ ਵਾ ਭਵੋ **ਵਾਨਪਤ੍ਥੋ,** ਅਸ੍ਸ ਭੂਮਿਸੇਯਜਾਜਟਾਜਿਨਧਾਰਣਵਨਵਾਸੋਨਜਹਾਰਭੋਜਿਤਾਦਿ ਧਮ੍ਮੋ। ਵਾਨਪਤ੍ਥਸ੍ਸਮੇਵ ਤਤਿਯਮਾਯੁਸੋ ਭਾਗਂ ਖੇਪਯਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਕਾਸਾਵਦਣ੍ਡੋ ਭਿਕ੍ਖੋ ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਸਮੋ ਝਾਨਾਯਤਨਵਰੋ **ਭਿਕ੍ਖੁ। ਸਮੁ** ਤਪਸਿ, ਖੇਦੇ ਚ, ਆਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਰਾਤਿ, ਅਕਤ੍ਤੁਰਿ ਕਾਰਕੇ ਸਞ੍ਞਾਯਂ ਣੋ। ‘‘ਅਸ੍ਸਮੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਦਿ- ਚਤੁਕ੍ਕੇਪਿ ਮਠੇਪਿ ਚੇ’’ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।**

੪੧੦. ਸੀਲਾਦਯੋ ਤਯੋ ਸਿਕ੍ਖਾਧਮ੍ਮੇ **ਸਹ** ਏਕਤੋ ਚਰਨ੍ਤਾ **ਮਿਥੁ** ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਨਾਮ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਸਹ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ।** ‘‘ਮਿਥੂ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਗ੍ਗੁਣਸਂਵਿਞ੍ਞਾਣਤ੍ਤਂ ਦੀਪਿਤਂ, ਤੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਤ੍ਤਮੁਪਪਨ੍ਨਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਾਯਕੇ। ਮਨਸਾ ਉਪੇਚ੍ਚ ਸਿਸ੍ਸਾਨਂ ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜਂ ਝਾਯਤੀਤਿ **ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਉਪਜ੍ਝਾ** ਚ। **ਝੇ** ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ, ਣੋ, ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਰ **ਏ ਅਯ,** ਪਕ੍ਖੇ ਰਾਜਾਦਿਪਕ੍ਖੇਪੇਨ **ਉਪਜ੍ਝਾ,** ਪਰਸਮਯੇ ਪਨ ਵੇਦਾਦਿਪਾਠਯਿਤਾ ‘‘ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਉਪਜ੍ਝਾ’’ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ, ਉਪੇਚ੍ਚ ਅਧੀਯਤੇ ਅਸ੍ਮਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਯਕੇ। ਸਿਸ੍ਸਾਨਂ ਹਿਤਂ ਆਚਰਤੀਤਿ **ਆਚਰਿਯੋ,** ਣ੍ਯੋ। ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਦਾਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਾਦਿਮ੍ਹਿ ਣ੍ਵੁ।

੪੧੧. ਸਾਸਨੇ ਆਚਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸਮਯੇਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਉਪਨੀਯੇ”**ਚ੍ਚਾਦਿ। ਅਥ ਵਾ ਯੋ **ਦ੍ਵਿਜੋ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ **ਉਪਨੀਯ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਾਦਿਛਲਙ੍ਗਿਕਤ੍ਤਾ **ਸਾਙ੍ਗਂ** ਸਗੁਯ੍ਹਤ੍ਤਾ **ਰਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਵੇਦਂ** ਕਮ੍ਮਭੂਤਂ **ਪੁਬ੍ਬਂ** ਪਠਮਮੇਵ ਕੇਨਚਿ ਅਸਿਕ੍ਖਾਪਿਤੇਯੇਵ **ਅਜ੍ਝਾਪਯੇ** ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਯਜ, ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ‘‘ਆਚਰਿਯੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਆਦਿਤੋ ਚਾਰੇਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤੀਤਿ **ਆਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਣ੍ਯੋ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ।

੪੧੨. ਪਜ੍ਜਦ੍ਧਂ ਉਪਦੇਸਪਰਮ੍ਪਰਾਯਂ। ਪਰੇ ਚ ਪਰੇ ਚ ਪਰਮ੍ਪਰਾ, ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾ। ਤਤੋ ਆਭਤਂ **ਪਾਰਮ੍ਪਰਿਯਂ। ਇਤਿਹ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤਸਮੁਦਾਯੋ। ‘‘ਇਤਿਹ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਮਿਦ’’ਨ੍ਤਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ ਵਚਨਂ **ਏਤਿਹਜਂ,** ਣ੍ਯੋ। **ਣਮ੍ਹਿ** ਏਤਿਹਂ। ਆਚਰਿਯਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੀਯਤੀਤਿ **ਉਪਦੇਸੋ, ਦਿਸੀ** ਉਚ੍ਚਾਰਣੇ, ਣੋ।

ਤਿਕੰ ਯਞ੍ਞੇ। **ਯਜ** ਦੇਵਪੂਜਾਸਙ੍ਗਹਕਰਣਦਾਨਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਯਜਨੰ **ਯਾਗੋ,** ਣ। ਸਗ੍ਗਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਕਤੁ,** ਤੁ। **ਜਸ੍ਸ ਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਯਞ੍ਞੋ।** ਯਾਗਤ੍ਥੰ ਮਨੁਾਦਿਨਾ **ਪਰਿਕ੍ਖਤਾ** ਪਰਿਸਙ੍ਖਤਾ **ਭੂ** ਭੂਮਿ ਵੇਦਿ ਨਾਮ, ਈਪਚ੍ਚਯੇ **ਵੇਦੀ** ਚ। ਵਿਨ੍ਦਤਿ ਅਸ੍ਸੰ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਨ੍ਤਿ **ਵੇਦਿ, ਵਿਦ** ਲਾਭੇ, ਇਣ।

੪੧੩. ਅਸ੍ਸਮੇਧਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ''ਮਹਾਯਾਗਾ''ਤਜੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਪੋਰਾਣਕਰਾਜਕਾਲੇ ਕਿਰ ਸਸ੍ਸਮੇਧੰ ਪੁਰਿਸਮੇਧੰ ਸਮ੍ਮਾਪਾਸੰ ਵਾਚਾਪੇਯਜਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਨਿ ਅਹੇਸੁੰ, ਯੇਹਿ ਰਾਜਾਨੋ ਲੋਕੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿੰਸੁ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਸਸ੍ਸਤੋ ਦਸਮਭਾਗਗ੍ਗਹਣੰ **ਸਸ੍ਸਮੇਧੰ** ਨਾਮ, ਸਸ੍ਸਸਮ੍ਪਾਦਨੇ ਮੇਧਾਵਿਤਾ ਸਸ੍ਸਮੇਧੰ ਨਾਮਾਤਜਤ੍ਥੋ। ਮਹਾਯੋਧਾਨੰ ਛਮਾਸਿਕਭਤ੍ਤਵੇਤਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੰ **ਪੁਰਿਸਮੇਧੰ** ਨਾਮ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨੇ ਮੇਧਾਵਿਤਾ ਪੁਰਿਸਮੇਧੰ ਨਾਮਾਤਜਤ੍ਥੋ। ਦਲਿਦ੍ਦਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਹਤ੍ਥਤੋ ਲੇਖੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਿਨਾ ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਸਹਸ੍ਸਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਧਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੰ **ਸਮ੍ਮਾਪਾਸੰ** ਨਾਮ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪਾਸੇਤਿ ਹਦਯੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਠਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮ੍ਮਾਪਾਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਤਾਤ ਮਾਤੁਲਾ''ਤਜਾਦਿਨਾ ਪਨ ਸਣ੍ਹਵਾਚਾਯ ਭਣਨੰ **ਵਾਚਾਪੇਯਜੰ** ਨਾਮ, ਪੇਯਜੇ ਵਜ੍ਜਪਿਯਵਚਨਤਾਤਜਤ੍ਥੋ। ਏਵੰ ਚਤੂਹਿ ਵਤ੍ਥੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ ਰਟ੍ਠੰ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਫੀਤਞ੍ਚ ਪਹੂਤਨ੍ਨਪਾਨੰ ਖੇਮੰ ਨਿਰਬ੍ਬੁਦੰ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਮੁਦਾ ਪਮੋਦਮਾਨਾ ਉਰੇ ਪੁਤ੍ਤੇ ਨਚ੍ਚੇਨ੍ਤਾ ਅਪਾਰੁਤਘਰਦ੍ਵਾਰਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਇਦੰ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਅਗ੍ਗਲਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ **ਨਿਰਗ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਯੰ ਪੋਰਾਣਿਕਪਵੇਣੀ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਨ ਓਕ੍ਕਾਕਰਾਜਕਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਇਮਞ੍ਚ ਰਟ੍ਠਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਾ ਉਦ੍ਧੰ ਮੂਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਸ੍ਸਮੇਧ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੇ ਪਞ੍ਚ ਯਞ੍ਞੇ ਨਾਮ ਅਕੰਸੁ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ ਭਗਵਤਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤੇ** –

> ''ਤੇਸੰ ਆਸਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ, ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਅਣੁਨਾ ਅਣੁੰ।
> ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ, ਓਕ੍ਕਾਕੰ ਤਦੁਪਾਗਮੁ''ਨ੍ਤਿ [ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੦੧, ੩੦੪]॥

ਇਦਾਨਿ ਤੇਹਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਸ੍ਸਮੇਧੋ"**ਚ੍ਚਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸੰ ਏਤ੍ਥ ਮੇਧਨ੍ਤਿ ਵਧਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਮੇਧੋ।** ਪੁਰਿਸੰ ਏਤ੍ਥ ਮੇਧਨ੍ਤਿ ਵਧਨ੍ਤੀਤਿ **ਪੁਰਿਸਮੇਧੋ।** ਸਮ੍ਮਾ ਯੁਗਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਦਣ੍ਡਕੰ ਪਾਸੇਨ੍ਤਿ ਖਿਪੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮਾਪਾਸੋ।** ਮਨ੍ਤਪਦਾਭਿਸਙ੍ਖਤਾਨੰ ਸਪ੍ਪਿਮਧੂਨੰ ''ਵਾਜ''ਨ੍ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਤਮੇਤ੍ਥ ਪਿਵਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਾਜਪੇਯਜੋ।** ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਪਤੇਯਜਸ੍ਸ ਅਨਿਗ੍ਗਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਲਾਤਿ **ਨਿਰਗ੍ਗਲੋ,** ਅਯੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਆਗਤਕ੍ਕਮਤੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ, ਇਧਾਗਤਕ੍ਕਮੇਨ ਪਨ ਅਸ੍ਸਮੇਧਪੁਰਿਸਮੇਧਨਿਰਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮਾਪਾਸਵਾਜਪੇਯਜਾਨੰ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਲਿਖਿਤਬ੍ਬਾ।

੪੧੪. ਤਿਕੰ ਯਾਜਕੇ। ਯਜਨਸੀਲੋ **ਇਦਿ,** ਯਸ੍ਸਿ, **ਜਸ੍ਸ ਦੋ।** ਯਜਤੀਤਿ **ਇਜੋ,** ਅ। ਅਥ ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਉਤੁਮ੍ਹਿ ਜਾਤੇ ਜਾਯਤੀਤਿ ਇਤ੍ਥੀਤੁਜੋ। ''ਨਾਰੀਤ੍ਵਿਜੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ''ਉਤੁਜੋ ਯਾਜਕੋ ਤਥਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੁਨ੍ਦਰੋ। ਪਰਸਮਯੰ ਅਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਨ ਆਚਰਿਯੇਨ **ਇਤਿਦ੍ਵਿਜਸਦ੍ਦੋ ਇਦਿਤ੍ਵਿਜਸਦ੍ਦੋ** ਚ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੇਨ ''ਇਦਿ ਤ੍ਵਿਜੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਿਯਾ, **ਞ੍ਵੁਮ੍ਹਿ** ਯਾਜਕੋ [ਅਮਰ ੧੨.੧੭ ਗਾਥਾ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ]।

ਦ੍ਵਯੰ ਯਾਗਸਭਾਯੰ, ਅਞ੍ਞਸਭਾਯਞ੍ਚਾਰਮ੍ਭਕੇ। ਸਭਾਯੰ ਸਾਧੁ **ਸਭਜੋ,** ਯੋ। ਸਮਾਜੰ ਜਨਸਙ੍ਘਾਤੰ ਸਮਾਵਸਨ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਦੇਸੀ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮਾਜਾ, ਤੇਹਿ ਸਮੰ ਏਕੀਭਵਤੀਤਿ **ਸਾਮਾਜਿਕੋ,** ਣ੍ਹਿਕੋ। ਸਭਾਸਦੋ, ਸਭਾਤਾਰੋਪਜਤ੍ਰ।

ਪਞ੍ਚਕੰ ਸਭਾਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਪਰਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੇਨ੍ਤੁਜਸ੍ਸੰ **ਪਰਿਸਾ, ਸਿ** ਸੇਵਾਯੰ। ਸਹ ਭਾਸਨ੍ਤੁਜਸ੍ਸੰ **ਸਭਾ, ਹਲੋਪੋ,** ਸਬ੍ਭਿ ਭਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਭਾ।** ਸਮਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਸੰਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਮਿਲਨ੍ਤੁਜਸ੍ਸੰ **ਸਮਜ੍ਜਾ, ਅਜ** ਗਮਨੇ। ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਮਿਲਨ੍ਤੁਜਸ੍ਸੰ **ਸਮਿਤਿ, ਇ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਇਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ। ਮਿਲਨਮੇਕੀਭਾਵੋ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੀਦਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿੰ **ਸੰਸਦੋ,** ਇਤ੍ਥਿਨਪੁੰਸਕੇਸੁ। ਗੋਟ੍ਠੀ, ਅਟ੍ਟਾਨੀਪਜਤ੍ਰ। ਗਾਵੋ ਵਾਚਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਭਵਨ੍ਤੁਜਸ੍ਸੰ **ਗੋਟ੍ਠੀ।** ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁਜਸ੍ਸੰ **ਅਟ੍ਠਾਨੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ।

੪੧੫-੪੧੬. ਭਿਕ੍ਖੁਆਦਿਕਾ ਇਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖਨਸੀਲਤਾਦੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ। ‘‘ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਰਿਯਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਸਾ ਅਰਿਯਾਨ ਯਾਚਨਾ’’ਤਿ [ਜਾ॰ ੧.੭.੫੯] ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਭਿਕ੍ਖ** ਯਾਚਨੇ, ਰੂ। **ਯੋਮ੍ਹਿ** **ਭਿਕ੍ਖੂ। ਇਨੀ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, **ਯੋਸ੍ਸ** ਲੋਪੋ। ਰਤਨਤ੍ਤਯਮੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਸਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਪਾਸਕਾ,** ਣ੍ਵੁ, **ਆਸ** ਉਪਵੇਸਨੇ। **ਇਤ੍ਤੇ** **ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਾਮਞ੍ਞਤੋ, ਲਿਙ੍ਗਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਚ ਸਾਮਣੇਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ, ਸਾਮਣੇਰਿਯਾਦਯੋ, ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਤਤੋ, ਅਵਸੇਸਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਦਯੋ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਲਿਙ੍ਗਸਭਾਗਵਸੇਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਪਨ ਲਿਙ੍ਗਾਭਾਵੇਪਿ ਪੁਰਿਸਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਸੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਤਥਾ ਪਣ੍ਡਕਾਪਿ, ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਸੁ ਪਨ ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਪੁਰਿਸੇਸੁ, ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਏਵੰ ਚਤੂਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ ਪਰਿਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਹਿਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ “**ਅਥਵੇ**”ਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਰਿਸਾ ਨਾਮ ਅਟ੍ਠ ਸਿਯੁੰ, ਕੇਸੰ ਵਸੇਨਾ’ਟ੍ਠ ਸਿਯੁੰ? ਤਾਵਤਿੰਸਾਨੰ **ਦ੍ਵਿਜਾਨੰ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ **ਖਤ੍ਤਾਨੰ** ਖਤ੍ਤਿਯਾਨੰ ਮਾਰਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਸਮਣਾਨੰ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਨੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨਾਤਿ ਇਮਾ ਚਾ’ਟ੍ਠਪਰਿਸਾ ਪਾਕਟਵਸੇਨ, ਸੇਟ੍ਠਵਸੇਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਨ ਏਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਤਾਵਤਿੰਸਾਦਿਕਾ ਹਿ ਪਾਕਟਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਮਣਾ ਪਨ ਪਾਕਟਵਸੇਨ, ਸੇਟ੍ਠਵਸੇਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ।

੪੧੭. ਗਾਯਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਪਾਦੇਸੁ ਪਟਿਪਾਦੰ ਛਲ਼ਕ੍ਖਰਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਪਮੁਖਮਾਦਿ ਯਸ੍ਸ ਉਤ੍ਥਾਦੀਨੰ ਪਾਯੇਨਾਨੁਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਗਾਯਤ੍ਤਿਪਮੁਖੰ ਛਨ੍ਦੰ ਨਾਮ। ਗਾਯਤੇਤਿ **ਗਾਯਤ੍ਤਿ, ਗੇ** ਸਦ੍ਦੇ, ਤ੍ਤਿ, ਏ ਅਯ। ਵਜ੍ਜੰ ਛਾਦਯਤੀਤਿ **ਛਨ੍ਦੰ, ਛਦ** ਸੰਵਰਣੇ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਪਜ੍ਜਵਿਵੇਕੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਤ੍ਤੇਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ –

‘‘ਉਤ੍ਥ’ਮਚ੍ਚੁਤ੍ਥਕੰ ਮਜ੍ਝੰ, ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਕਾ।
ਪਾਯੋ ਪਯੋਗਬਾਹਜਤ੍ਥਾ, ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ ਨੇਰਿਤਾ’’ਤਿ॥

ਯੰ ਪਨ ਚਤੁਵੀਸਕ੍ਖਰਵਨ੍ਤੰ, ਵੇਦਾਨੰ ਆਦਿਭੂਤਞ੍ਚ ਗਾਯਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਛਨ੍ਦਾਨੰ ਨਾਪਿ ਚਤੁਪ੍ਪਦੰ, ਅਥ ਖੋ ਤਿਪਦਮੇਵ ਸਿਯਾ, ਸਾ ਸਾਵਿਤ੍ਤਿ ਨਾਮ, **ਸਾਵਿਤ੍ਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਗਾਯਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯੋਪਜਤ੍ਥਿ, ‘‘ਸਾਵਿਤ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਸੋ ਮੁਖੰ’’ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦੦; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੭੩], ‘‘ਗਾਯਤ੍ਤਿ ਤੁ ਚ ਸਾਵਿਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਭੇਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਯਥਾ ‘‘ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਧਮ੍ਮੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਸਙ੍ਘੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ। ਸਵਿਤੁਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਅਯੰ ਵਾਚਾ **ਸਾਵਿਤ੍ਤਿ,** ਇਣ।

੪੧੮. ਹਬ੍ਯੰ ਦੇਵਤਾਤ੍ਥਮਨ੍ਨੰ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਕੇ ਤਦਾਧਾਰੇ ਥਾਲ਼ਜਾਦਿਮ੍ਹਿ **ਚਰੁ,** ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚਾਰੇਨ ਹਬ੍ਯਮ੍ਪਿ ਚਰੁ, **ਚਰ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਉ, ਚਰੁ ਪੁਮੇ। ‘‘ਹਬ੍ਯਪਾਕੇ ਚਰੁ ਪੁਮਾ’’ਤਿ [ਅਮਰ ੧੭.੨੨] ਹ**ਮਰਕੋਸੇ। ਹੋਮਦਬ੍ਬਿਯੰ** ਹੋਮਕਮ੍ਮਨਿ ਹਬ੍ਯਨ੍ਨਾਦੀਨਮੁਦ੍ਧਰਣਤ੍ਥੰ ਕਤਾਯੰ ਕਟਚ੍ਛੁਯੰ **ਸੁਜਾ,** ਇਤ੍ਥੀ, ਹਬ੍ਯਨ੍ਨਾਦੀਨੰ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਸੁਜਾ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਖੀਰਨ੍ਨੇ, ਦੇਵਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਰਮੰ ਅਨ੍ਨੰ। ਪਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਅਸਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਾਵਾਨੰ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਪਾਯਾਸੋ, **ਆਕਾਰਨ੍ਤਾਨਮਾਯੋ।** ਪਾਯਸੋਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯੰ ਦੇਵਨ੍ਨੇ। **ਹੁ** ਦਾਨੇ, ਣ੍ਯੋ। **ਇਮ੍ਹਿ** **ਹਵਿ,** ਨਪੁੰਸਕੇ।

੪੧੯. ਥੂਣਾਯੰ ਯਞ੍ਞਥਮ੍ਭੇ ਯੂਪੋ। ਬੇਲੁਵੋ ਵਾ ਖਾਦਿਰੋ ਵਾ। ਆਲਮ੍ਬਪਸੁਬਨ੍ਧਨੇਯਟ੍ਠਿ, ਸਮਤ੍ਤੁਯਞ੍ਞੇ ਵਾ ਯੰ ਯਟ੍ਠਿਮਾਰੋਪਯਤਿ, ਸ **ਯੂਪੋ** [ਯੂਪ... ਯਞ੍ਞੀਯਪਸੁਬਨ੍ਧਨਕਟ੍ਠਭੇਦੇ... ਯਾਗਸਮਤ੍ਤਿਚਿਹ੍ਨਤ੍ਥੇ ਥਮ੍ਭੇ ਚ (ਵਾਚਪ੍ਪਤਿ)], **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਪੋ, ਦੀਘਾਦਿ। **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ, ਣੋ, ਦੀਘਾਦਿ। ਯੰ ਕਟ੍ਠੰ ਕਟ੍ਠਨ੍ਤੁਰੇਨਾ’ਗ੍ਗਿਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤ੍ਥੰ ਘੰਸਤੇ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਮ੍ਮਨ੍ਥਦਾਰੁਮ੍ਹਿ ਅਰਣੀ, **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਅਣਿ, ਈਮ੍ਹਿ **ਅਰਣੀ।**

ਗਾਹਪਚ੍ਚਾਦਯੋ ਤਯੋ ਅਗ੍ਗਯੋ। ਗਹਪਤਿਨਾ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ **ਗਾਹਪਚ੍ਚੋ,** ਅਗ੍ਗਿ, ਞੋ। ਤਂਯੋਨਿਯਂਰੇਵਾਹਵਨੀਯੋ ਹੁਤਬ੍ਬਗ੍ਗਿਆਹਵਨਮਰਹਤੀਤਿ **ਆਹਵਨੀਯੋ।** ਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਿ ਪਨ ਤਂਯੋਨਿ ਅਵ੍ਹਯੋਨਿਪਿ। ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਅਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਿ, ਅਗ੍ਗ** ਦਾਨੇ, ਦਾਨਂ ਅਗ੍ਗੀਯਤਿ ਦੀਯਤਜਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਦਾਨਗ੍ਗਂ, ''ਪਰਿਵੇਸਨਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ [ਅ॰ ਨਿ॰ ਟੀ॰ ੩.੯.੨੦] ਹਿ **ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯਟੀਕਾ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਗਾਹਪਚ੍ਚਗ੍ਗਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਨਾਸਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਅਗ੍ਗਿਤਾਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਸਤ੍ਤਕਨਿਪਾਤਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ –

ਆਹੁਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਕ੍ਕਾਰੋ, ਆਹੁਨਂ ਅਰਹਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਾ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਹਿ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਬਹੂਪਕਾਰਤਾਯ ਆਹੁਨਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਪੁਤ੍ਤਾ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਨਾਨੁਦਹਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਦਹਮਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨੇਵ ''ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੋ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਯਨਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿਅਨੁਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਬਹੂਪਕਾਰੋ, ਤਂ ਅਤਿਚਰਨ੍ਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ''ਗਹਪਤਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਦਕ੍ਖਿਣਾ''ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ, ਸੋ ਗਿਹੀਨਂ ਤੀਸੁ ਸਰਣੇਸੁ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੀਲੇਸੁ, ਦਸਸੁ ਸੀਲੇਸੁ, ਮਾਤਾਪਿਤੁਪਟ੍ਠਾਨੇ, ਧਮ੍ਮਿਕਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੂਪਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਯੋਜਨੇਨ ਬਹੂਪਕਾਰੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਗਿਹੀ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ

''ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਟ੍ਠਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਪਾਕਤਿਕੋਵ ਅਗ੍ਗਿ ਕਟ੍ਠਗ੍ਗਿ ਨਾਮਾਤਿ [ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੭.੪੬] ਵੁਤ੍ਤੋ।

੪੨੦. ਸਿਲੋਕੋ ਦਾਨੇ। **ਹਾ** ਚਾਗੇ, ਣੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤ**ਚਤ੍ਤਗਤ੍ਤਾ**ਨਿ, **ਚਜ** ਹਾਨਿਮ੍ਹਿ ਵਾ। **ਸਜ** ਵਿਸਗ੍ਗੇ, ਵਿਸਗ੍ਗੋ ਦਾਨਂ, **ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਸਜ** ਵਿਸਜ੍ਜੇ, ਣੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾਗਮੋ, ਵੋ**ਸਗ੍ਗੋ। ਦਿਸ** ਅਤਿਸਜ੍ਜਨੇ, ਅਤਿਸਜ੍ਜਨਂ ਦਾਨਂ, ਪਬੋਧਨਞ੍ਚ, ਇਹ ਦਾਨਂ **ਪਦੇਸਨਂ। ਸਣ** ਦਾਨੇ, ਯੁ। **ਤਰ** ਪ੍ਲਵਨਤਰਣੇਸੁ, ਮਚ੍ਛੇਰਸੋਤਾਤਿਕ੍ਕਮਨਮੇਤ੍ਥ ਤਰਣਂ। **ਹਾ** ਚਾਗੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਤੋ, **ਯਾ**ਲੋਪੋ, **ਭੂ**ਵਾ**ਦਿ**ਮ੍ਹਿ ਪਨ ''ਆਕਾਰਨ੍ਤਾਨਮਾਯੋ''ਤਿ ਆਯੋ, **ਵਿਹਾਯਿਤਂ। ਵਜ੍ਜ** ਵਜ੍ਜਨੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵਸਾਧਨਂ। ਉਪਸਗ੍ਗਵਿਸੇਸੇਨੇਤੇ ਦਾਨਤ੍ਥਾਭਿਧਾਯਿਨੋ। ਫਸ੍ਸਨਂ, ਪਤਿਪਾਦਨਂਪਜਤ੍ਰ।

੪੨੧. ਸੇਟ੍ਠਧਨਸ੍ਸ, ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਦਾਰਾਨਂ, ਰਜ੍ਜਸ੍ਸ, ਅਙ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਰ **ਸੇਟ੍ਠਧਨਂ** ਸੇਤਹਤ੍ਥਾਦਿਰਤਨਂ। **ਪੁਤ੍ਤਾ** ਓਰਸਾ, ਅਥ ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ। **ਦਾਰੋ** ਪਤਿਬ੍ਬਤਾ ਪਿਯਭਰਿਯਾ। **ਰਜ੍ਜਂ** ਪਕਤਿਰਜ੍ਜਂ, ਤਦੁਟ੍ਠਿਤੋ ਵਾ ਆਯੋ। **ਅਙ੍ਗਂ** ਚਕ੍ਖਾਦਿ। ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਹੇਵ ਕਤੋ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ **ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ,** ਮਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਂ ਕਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ **ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ,** ਕਾਪੁਰਿਸੇਹਿ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠੋ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ **ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ।**

੪੨੨. ਦਾਨਪਾਰਮੀਆਦਿਕਾਨਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਪਾਰਮੀਨਂ ਵਸੇਨ ਅਸਾਧਾਰਣਦਾਨਵਤ੍ਥੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਾਧਾਰਣਦਾਨਵਤ੍ਥੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਅਨ੍ਨਂ ਪਾਨ"**ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਤ੍ਰ **ਅਨ੍ਨਂ** ਪਾਨਵਜ੍ਜਿਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਾਦਿਕਂ। **ਪਾਨਂ** ਪਾਤਬ੍ਬਂ ਉਦਕਾਦਿ। **ਯਾਨਂ** ਹਤ੍ਥਾਦਿ ਅਨੁਮਸੋ ਉਪਾਹਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਗਮਨਸਾਧਨਂ। **ਮਾਲਾ** ਮਾਲ੍ਯਂ, ਪੁਪ੍ਫਞ੍ਚ। **ਵਿਲੇਪਨਂ** ਛਵਿਰਾਗਕਰਣਂ, ਵਿਭੂਤੋ ਸੁਗਨ੍ਧੋ ਵਾ। **ਗਨ੍ਧੋ** ਤਦਞ੍ਞਗਨ੍ਧੋ। **ਸੇਯ੍ਯਾ** ਮਞ੍ਚਾਦਿ, **ਸੇਯ੍ਯਾ**ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਆਸਨਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਂ। **ਪਦੀਪੇਯ੍ਯਂ** ਪਦੀਪਸ੍ਸ ਹਿਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤੇਲਾਦਿ, ਇਮੇ ਦਸ ਦਾਨਵਤ੍ਥੂ ਨਾਮ ਸਿਯੁਂ। ਦੀਯਨ੍ਤੇ ਯਾਯਾਤਿ **ਦਾਨਂ।** ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਕਾਰਣਂ, ਤਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋਤਿ **ਦਾਨਵਤ੍ਥੁ,** ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਦਾਨਂ, ਅਨ੍ਨਾਦਿ, ਤਦੇਵ ਵਤ੍ਥੁ। ਏਤਾਨਿ ਪਨ ਦਸ ਦਾਨਵਤ੍ਥੂਨਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯੇਨ ਕਥਿਤਾਨਿ। ਵਿਨਯਾਭਿਧਮ੍ਮਨਯਵਸੇਨਾਪਿ ਪਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਰੂਪਾਦਿਛਲ਼ਾਰਮ੍ਮਣਦਾਨਵਸੇਨ ਹਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਛ ਦਾਨਵਤ੍ਥੂਨਿ ਆਗਤਾਨਿ, ਵਿਨਯੇ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਭੇਸਜ੍ਜਸੇਨਾਸਨਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਆਗਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥੇਵਮਾਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯਦਾਨਤੋ ਵਿਨਯਦਾਨਮੇਵ ਮਹਪ੍ਫਲਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨ੍ਨਾਦਿਦਾਨਮਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਦਿਕਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਦਿਕਸ੍ਸੇਵ ਚ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਸਾਮਞ੍ਞਦਾਨਤੋ ਹਿ ਵਿਸੇਸਦਾਨਮੇਵ ਮਹਪ੍ਫਲਂ, ਤਤੋਪਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯਦਾਨਮੇਵ ਮਹਪ੍ਫਲਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨੇਵ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨਵਸੇਨ ਤਤੋਪਿ ਅਤਿਸਯਦਾਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਮਯਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯਦਾਨਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਵਿਨਯਾਭਿਧਮ੍ਮਨਯਦਾਨਂ ਵਾ, ਯਂ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿਤਿਵਿਧਸਮ੍ਪਦਾਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਮੇਵ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਦਾਮ।

੪੨੩. **ਤਦਹੇ** ਮਤਦਿਵਸੇ ਮਤਤ੍ਥਂ ਯਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਜਲਾਞ੍ਜਲਜਾਦਿਦਾਨਂ, **ਏਤਂ** ਦਾਨਂ ਦੇਹਾ ਉਦ੍ਧੇ ਭਵਂ **ਉਦ੍ਧਦੇਹਿਕਂ** ਨਾਮ। ਪਿਤਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਜਲਾਞ੍ਜਲਿਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਦਾਨਂ **ਨਿਵਾਪੋ,** **ਵਪ** ਬੀਜਸਨ੍ਤਾਨੇ, ਣੋ। ਕਾਲਪਤ੍ਤਾਦਿਨਿਯਮੇਨ **ਰਾਜਮਤ੍ਤਣ੍ਡਵਿਸੋਤ੍ਤਰਾਦਿਸਤ੍ਥਤੋ** ਵਿਹਿਤਂ, **ਤਂ** ਵ ਤਮੇਵ ਪਿਤੁਦਾਨਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭੋਜਨਾਦਿ **ਸਦ੍ਧਂ** ਨਾਮ, ਸਦ੍ਧਾ ਅਸ੍ਸ ਦਾਨਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ, ਣੋ। **ਸਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਅਵਧਜਤ੍ਥਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯ ਪਞ੍ਚਮੀ।

੪੨੪. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਗੇਹਾਗਤੇ। **ਅਤ** ਸਾਤਚ੍ਚਗਮਨੇ, ਇਥਿ, **ਅਤਿਥਿ,** ''ਅਤਿਥਿ ਦ੍ਵੀਸੁ''ਤਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੇ** [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੭.੯]। ਇਤ੍ਥਿਯਂ **ਅਤਿਥੀ** ਚ। ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਆਗਨ੍ਤੁ,** ਤੁ। ਆਹੁਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਗੇਹਾਗਤਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਾਦਿ, ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਪਾਹੁਨੋ।** **ਵਿਸ** ਪਵੇਸਨੇ, ਆਵੇਸਨਂ ਆਵੇਸੋ, ਤਮਰਹਤੀਤਿ **ਆਵੇਸਿਕੋ।** ਅਤਜਾਗਤੋਪਜਤ੍ਤ। ਗਨ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਗਮਿਕੋ,** ਇਕੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਪੂਜਿਤਪੁਪ੍ਫਦਬ੍ਬਕ੍ਖਤਾਦਿਮ੍ਹਿ। **ਅਗ੍ਘ** ਪੂਜਾਯਂ, ਅ। ਣ੍ਯਮ੍ਹਿ **ਅਗ੍ਘਿਯਂ,** ਅਗ੍ਘਯਮ੍ਪਿ। ਅਗ੍ਘਤੋ ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਿਯੇ ਇਯੋ।

੪੨੫. ਪਾਦਤ੍ਥੇ [ਪਾਦਦ੍ਧੇ (ਕ॰)] ਉਦਕਾਦਿਮ੍ਹਿ **ਪਜ੍ਜਂ।** ਪਦਸ੍ਸ ਹਿਤਂ **ਪਜ੍ਜਂ।** **ਆਗਨ੍ਤੁਵਾ**ਦਯੋ **ਪਜ੍ਜ**ਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਸਦ੍ਦਾ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ।

ਛਕ੍ਕਂ ਪੂਜਾਯਂ। **ਚਿ** ਚਯੇ,ਤਿ। **ਅਚ੍ਚ** ਪੂਜਾਯਂ, ਯੁ। **ਪੂਜ** ਪੂਜਾਯਂ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿ ਅ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ, **ਉਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਹਰ** ਪੂਜਾਯਂ, ਣੋ, **ਉਪਹਾਰੋ,** ਪੁਮੇ। **ਬਲ** ਪਾਣਨਪੂਜਾਸਂਵਰਣੇਸੁ, ਇ, **ਬਲਿ** ਦ੍ਵੀਸੁ। **ਮਾਨ** ਪੂਜਾਯਂ, ਯੁ। ਨਮਸ੍ਸਾਪਜਤ੍ਤ, **ਨਮਸ੍ਸ** ਪੂਜਾਯਂ, ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਅ।

੪੨੬. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵਨ੍ਦਨਾਯਂ। **ਨਮਸ੍ਸ** ਵਨ੍ਦਨੇ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ, **ਨਮੁ** ਨਮਨੇ ਵਾ, **ਸ੍ਸ**ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਨਮੋ** ਕਰਣਂ **ਨਮਕ੍ਕਾਰੋ,** ਣੋ। **ਨਮੋ**ਤੋ ਛਟ੍ਠੀਲੋਪੋ, ''ਲੋਪਞ੍ਚ ਤਤ੍ਰਾਕਾਰੋ''ਤਿ **ਓ**ਕਾਰਲੋਪੇ **ਅ**ਕਾਰਾਗਮੋ, ਅਥ ਵਾ ਨਮਨਂ ਨਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਰਣਂ **ਨਮਕ੍ਕਾਰੋ,** **ਰਹੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਹਿ **ਨਮੋ**ਸਦ੍ਦੋਤ੍ਰ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਏਕੋ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ ਸਲਿਙ੍ਗੋ, ਏਕੋ ਅਲਿਙ੍ਗੋ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੋਤਿ। **ਵਨ੍ਦ** ਅਭਿਵਾਦਨਥੁਤੀਸੁ, ਯੁ, **ਵਨ੍ਦਨਾ,** **ਨ**ਲੋਪੇ, ਦੀਘੇ ਚ **ਅਭਿਵਾਦਨਂ।**

ਤਿਕਂ ਪਤ੍ਥਨਾਮਤ੍ਤੇ। **ਅਤ੍ਥ** ਯਾਚਨਾਯਂ, ਯੁ, **ਪਤ੍ਥਨਾ।** ਅਤ੍ਥਨਾਪਿ। **ਠਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ। **ਪਨਿ**ਦ੍ਵਯਪੁਬ੍ਬੋ ਪਤ੍ਥਨਾਯਂ, ਯੁ, **ਣ**ਤ੍ਤਂ, **ਧ**ਤ੍ਤਂ। **ਇ**ਮ੍ਹਿ **ਪਣਿਧਿ।** ਅਯਂ **ਪੁਰਿਸੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ। ਯਾਚਨਾਪਜਤ੍ਤ।

੪੨੭. ਸਕ੍ਕਾਰਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਆਦੀਨਂ ਆਰਾਧਨੀਯਾਨਂ ਕ੍ਵਚਿ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਯੋਜਨਂ ਪਤ੍ਥਨਾਵਿਸੇਸੋ **ਅਜ੍ਝੇਸਨਾ,** **ਇਸ** ਗਵੇਸਨੇ, **ਇਸ** ਗਤਿਹਿਂਸਾਵਦਾਨੇਸੁਵਾ, ਯੁ, **ਅਜ੍ਝੇਸਨਾ,** ਯਥਾ ''ਦੇਸੇਤੁ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ, ਦੇਸੇਤੁ ਸੁਗਤੋ ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ [ਮਹਾਵ॰ ੮]।

੪੨੮. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣੇ। **ਏਸ** ਗਵੇਸਨੇ, **ਯਾ**ਗਮੇ **ਪਰਿਯੇਸਨਾ।** **ਤਿ**ਮ੍ਹਿ **ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿ।** **ਗਵੇਸ** ਮਗ੍ਗਨੇ।

ਤਿਕਂ ਆਰਾਧਨੀਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਕੂਲੇ। **ਆਸ** ਉਪਵੇਸਨੇ, ਯੁ, **ਉਪਾਸਨਂ।** **ਸੁ** ਸਵਨੇ। ਸੋਤੁਮਿਚ੍ਛਾ **ਸੁਸ੍ਸੂਸਾ,** ''ਭੁਜਘਸਹਰਸੁਪਾਦੀਹਿ ਤੁਮਿਚ੍ਛਤ੍ਥੇਸੁ''ਤਿ **ਸ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ, **ਸੁਸ੍ਸੂਸਾ,** **ਸਾ** ਇਤ੍ਥੀ। **ਚਰ**ਤਿਤੋ ਭਾਵੇ ਣ੍ਯੋ, **ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ।**

੪੨੯. ਤਿਕੰ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇ। ਮੁਨਿਨੋ ਕਮ੍ਮੰ **ਮੋਨੰ,** ਣੋ। **ਤੁਹ** ਅਦਨੇ, **ਣ੍ਹ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਹਲੋਪੋ ਚ, ਤੁਣ੍ਹੋ ਮੋਨਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ,** ਅਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਵਨੰ **ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ,** ਅਥ ਵਾ ਤੋਹਤੀਤਿ ਤੁਣ੍ਹੀ, **ਤੁਹ** ਅਦਨੇ, ਅਦਨੰ ਹਿੰਸਾ, **ਣੀ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ, ਤੁਣ੍ਹਿਨੋ ਭਾਵੋ **ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ।**

ਪਞ੍ਚਕੰ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇ। ਪਤਿਰੂਪੇਨ ਪਤਨੰ **ਪਟਿਪਾਟਿ, ਪਤ** ਗਮਨੇ, ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ **ਤਸ੍ਸ ਟੋ,** ਇ। **ਸਾ** ਇਤ੍ਥੀ। ਅਨੁਰੂਪੋ ਕਮੋ, ਕਮੋ ਏਵ ਵਾ **ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ।** ਪਰਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਅਯਨੰ ਪਵਤ੍ਤਨੰ **ਪਰਿਯਾਯੋ।** ਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨੁਰੂਪਾ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੀ,** ਨਦਾਦਿ। ਅਯੰ ਅਪ੍ਪਮੇ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਮ੍ਪਿ। **ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਣੋ।

੪੩੦. ਤਿਕੰ ਸੀਲੇ। **ਤਪ** ਸਨ੍ਤਾਪੇ। ਕਿਲੇਸੇ ਤਾਪੇਤੀਤਿ **ਤਪੋ,** ਅ। **ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ, ਉਪਰਮੋ ਵਿਰਮਣੰ, ਭਾਵੇ ਣੋ । **ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਸਿਨੋਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤੇਨਾਤਿ **ਸੀਲੰ,** ਲੋ, **ਸੀਲ** ਸਮਾਧਾਨੇ ਵਾ, ਸਮਾਧਾਨੰ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵੋ। **ਸੀਲ** ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਵਾ, ਸਮਾਧਿਰਤ੍ਰ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਭਜੁਪਗਮੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੀਲੇ ਤੁਪਚਾਰਾ, ਅਥ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ, ਪਰਞ੍ਚ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਤਾਪੇਤੀਤਿ **ਤਪੋ।** ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਤੋ ਸੰਯਮਨੰ ਵਿਰਮਣੰ **ਸੰਯਮੋ,** ਸਮਾਧਾਨਞ੍ਚਾਤ੍ਰਾਕੁਸਲਧਮ੍ਮਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਅਯੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੀਲੇ ਨਿਬ੍ਬਚਨੰ।

ਸਤ੍ਤਵਿਹਿਤੋ ਨਿਯਮੋ ਵਤੰ। ''ਮਨ੍ਨਾਯੰ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯੰ, ਨਿਯਮੇ ਨਿਚ੍ਛਯੇ ਵਤੋ''ਤਿ **ਰਭਸੋ।** ਤਞ੍ਚ ਵਤੰ ਉਪਵਾਸਾਦਿਲਕ੍ਖਣੰ ਪੁਞ੍ਞਮੁਚ੍ਚਤੇ। ''ਸੀਲੰ ਚਾਰਿਤ੍ਤੰ ਵਾਰਿਤ੍ਤਮੁਪਵਾਸਾਦਿਪੁਞ੍ਞਕ''ਨ੍ਤੁਜ**ਮਰਮਾਲਾ। ਆਦਿ**ਨਾ ਅਕ੍ਖਾਰਲਵਣਾਸਨਾਦਿ [ਅਖਾਦਨਾਭੋਜਨਾਦਿ (ਕ॰)]। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਤਪਾਦ**ਯੋ ਮੁਖਜਵਸੇਨ ਕੁਸਲਸੀਲੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਰੂਲ੍ਹੀਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਸੀਲੇਪਿ। **ਨਿਯਮਾਦ**ਯੋ ਮੁਖਜਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਸੀਲੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਰੂਲ੍ਹੀਵਸੇਨ ਕੁਸਲਸੀਲੇਤਿ ਅਯੰ ਸੀਲਬ੍ਬਤਾਨੰ ਵਿਸੇਸੋ। **ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ। **ਵਤੁ** ਵਤ੍ਤਨੇ, ਵਤ੍ਤਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਚਰਣੰ, ਸਮਾਧਾਨੰ ਵਾ। **ਵਾ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਪਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਮਰਿਯਾਦਾਤਿਕ੍ਕਮੇ। **ਕਮੁ** ਪਦਵਿਕ੍ਖੇਪੇ, ਵਿਰੂਪੋ ਅਤਿਕ੍ਕ ਮੋ **ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ।** ਮਰਿਯਾਦਾਤਿਕ੍ਕਮੋ ਆਚਾਰੋ **ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ।** ਕਾਯਵਿਵੇਕਾਦਯੋ ਤਯੋ ਏਤ੍ਥ **ਵਿਵੇਕੋ। ਵਿਚ** ਵਿਵੇਚਨੇ, ਪੁਥਭਾਵੇ ਚ, ਭਾਵੇ ਣੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ। ਪੁਥੁ ਵਿਸੁੰਭੂਤੋ ਗਣਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਤਾ ਸਰੀਰੰ ਮਨੋ ਸਭਾਵੋ ਚ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਗਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੰ ਭਾਵੋ **ਪੁਥੁਗਤ੍ਤਤਾ** [ਪੁਥਗਤ੍ਤਤਾ (ਕ॰)] ਕਾਯਵਿਵੇਕਾਦਯੋ, ਮਜ੍ਝੇ **ਗਾ**ਗਮੋ। ''ਏਵੰਸਰੂਪੋਯੰ ਪੁਰਿਸੋ, ਏਵੰਸਰੂਪਾ ਵਾ ਅਮ੍ਹੇਪਿ ਨੇਸੰ ਪਕਤਿ''ਰਿਤਿ ਪਕਤਿਪੁਰਿਸਾਨੰ ਵਿਭਾਗੇਨ ਞਾਣਵਿਵੇਕੋ। ਅਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਿ, ਸੋ ਪੁਥੁਭਾਵੇਨ ਯਸ੍ਸ, ਤਬ੍ਭਾਵੋ ਪੁਥੁਗਤ੍ਤਤਾਤਜਞ੍ਞੇ। ਅਞ੍ਞਤੋ ਵਿਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਪੁਥੁਗਤ੍ਤਤਾਤਜਞ੍ਞੇ।

੪੩੧. ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕੰ ਚੂਲਵਤ੍ਤੰ, ਮਹਾਵਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ''ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕ''ਮਿਤਜੁਚ੍ਚਤੇ, ਅਭਿਸਮਾਚਾਰੇ ਉਤ੍ਤਮਸਮਾਚਾਰੇ ਭਵੇ **ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, **ਤਦਞ੍ਞੰ** ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲਾਦਿਕੰ ਸੀਲੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸਾਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਰਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਮਿਤਜੁਚ੍ਚਤੇ।

੪੩੨. ਪਾਪੇਹਿ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਹਿ ਉਪਾਵਤ੍ਤੋ [ਉਪਾਵੁਤੋ (ਕ॰)] ਅਨਾਵੁਤੋ ਵਿਗਤੋ ਸਬ੍ਬਨ੍ਨਪਾਨਭੋਗਾਦੀਹਿ ਵਿਵਜ੍ਜਿਤੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗੁਣੇਹਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੋ **ਵਾਸੋ** ਵਸਨੰ ਥਮ੍ਭਨਮਤ੍ਥਿ, ਸੋ ''ਉਪਵਾਸੋ''ਤਿ ਵਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। **ਵਸੁ** ਥਮ੍ਭੇ, ਦਿਵਾਦਿ, ਉਪਵਸਨੰ **ਉਪਵਾਸੋ,** ਣੋ, ਵਿਗਤੋ, ਉਪੇਤੋ ਚ ਵਾਸੋਤਿ ਵਾ **ਉਪਵਾਸੋ।**

੪੩੩. ਪਜ੍ਜਦ੍ਧੰ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ। ਤਪੋ ਕਮ੍ਮਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਤਪਸ੍ਸੀ, ਤਪਾਦਿਤੋ** ਸੀ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ। ਭਯਦਸ੍ਸਨਸੀਲੋ **ਭਿਕ੍ਖੁ,** ਰੂ, ਰਸ੍ਸੋ। ਸਮੇਤੀਤਿ **ਸਮਣੋ,** ਯੁ। ਪਬ੍ਬਜਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ,** ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਥੇ ਇਤੋ, ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤੰ ਵਜਤੀਤਿ ਵਾ **ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਵਜ** ਗਮਨੇ, ਤੋ। ਤਪੋਕਮ੍ਮੰ ਧਨੰ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਤਪੋਧਨੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਮੋਨਬ੍ਬਤੇ। ਵਾਚਤੋ ਯਮਤੀਤਿ **ਵਾਚਂਯਮੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਰਸ੍ਸੋ ਚ। ਮੋਨਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਮੁਨਿ,** ਰਸ੍ਸੋ, ਓਸ੍ਸੁ। ਦ੍ਵਯਂ ਆਭੁਸੋਪਵਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਦਿਯੁਤ੍ਤੇ। ਤਪੋਯੋਗਾ **ਤਾਪਸੋ,** ਸਣ। **ਇਸ** ਗਵੇਸਨੇ, ਇ, **ਇਸਿ, ਇਸ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ, ਞਾਣਸ੍ਸ, ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਰਂ ਗਮਨਤੋ **ਇਸਿ,** ਇ। ਪਾਰਿਕਙ੍ਖੀਪਜਤ੍ਰ, ਪਾਰਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਪਾਰੀ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਞਾਣਂ, ਤਂ ਕਙ੍ਖਤੀਤਿ **ਪਾਰਿਕਙ੍ਖੀ।**

੪੩੪. ਦ੍ਵਯਂ ਜਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਗਣੇ। ਯੇਸਂ ਸਂਯਤਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਗਣਾ, ਤੇ ਯਤਿਨੋ, ਵਸਿਨੋ ਚ ਨਾਮ। ਯਤਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਯਮੋ ਨਿਚ੍ਚਮੇਤੇਸਮਤ੍ਥੀਤਿ **ਯਤਿਨੋ,** ਈ। ਯਤਯੋਪਿ, **ਯਤ** ਪਯਤਨੇ, ਇ। **ਵਸ** ਪਾਗੁਞ੍ਞੇ, ਵਸੋ ਯੇਸਮਤ੍ਥੀਤਿ **ਵਸਿਨੋ,** ਈ।

ਤਿਕਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਮ੍ਹਿ। ਸਾਰੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ, ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤੋ **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ।** ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ, ਸੋ, ਤੁਸ੍ਸਿ ਚ। ਪੂਜਿਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ **ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ,** ਅਥ ਵਾ ''ਤਿਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਫੁਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵਾ ਦਹਰਕਾਲੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਯਦਿਚ੍ਛਾਯ ਗਹਿਤਂ ਨਾਮਂ, ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਮਾਤੁਵਸੇਨ, ''ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤੀ''ਤਿ ਪਨ ਅਰਿਯਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਗਹਿਤਂ ਨਾਮਂ। ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਵੁਧੇਹਿ ਕਾਮਾਦਿਕਾ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਸੇਨਾ ਜਿਤਾ ਯੇਸਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾ, ਅਨੇਕਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਜਾ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘਾ, ਤੇਸਂ ਪਤਿ ਨਾਯਕਟ੍ਠੇਨ **ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ।**

੪੩੫. ਦ੍ਵਯਂ ਭਗਵਤੋ ਵਾਮਪਸ੍ਸਟ੍ਠੇ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ। ਕੁਲੇ ਜਾਯਤੀਤਿ ਕੋਲਿਕੋ, ਸੋ ਏਵ **ਕੋਲਿਤੋ।** ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ,** ਣਾਨੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਰਿਯਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਕਿਲੇਸਾਰਯੋ ਹਨਤੀਤਿ ਅਰਹੋ, ਸੋ ਏਵ **ਅਰਿਯੋ, ਅਰ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਅਰਤਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮੇਤਿ **ਅਰਿਯੋ,** ਞ੍ਯੋ। ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਧਿਗਤੋ,** ਤੋ।

ਅਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਿਕਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਦਿਨਾ ਛਲੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਤੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਸੇਕ੍ਖਾ, ਏਕੋ ਅਰਹਾ ਅਸੇਕ੍ਖਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤੀਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਹਿ ਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਸੇਕ੍ਖਾ, ਕ**ਕਾਰਲੋਪੇਨ ''ਸੇਖਾ, ਅਸੇਖਾ''ਤਿਪਜਤ੍ਥਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਨਧਿਗਤੇ। ਅਰਿਯੇਹਿ ਪੁਥੁ ਵਿਸੁਂਭੂਤੋ ਜਨੋ **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ,** ਪੁਥੁ ਵਾ ਨਾਨਾਕਿਲੇਸੇ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ।**

੪੩੬. ਦ੍ਵਯਂ ਅਗ੍ਗਫਲੇ। ਪਠਮਮਗ੍ਗਾਦੀਹਿ ਦਿਟ੍ਠਮਰਿਯਾਦਮਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਞ੍ਞਾ,** ਰਸ੍ਸੋ, ਰੂਪਰਾਗਾਦੀਨਂ ਵਾ ਪਞ੍ਚੁਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਓਧਿਵਸੇਨ ਮਾਰਣਤੋ **ਅਞ੍ਞਾ,** ਮਰਿਯਾਦਤ੍ਥੋ ਚੇਤ੍ਥ **ਆ**ਕਾਰੋ, **ਞਾ** ਮਾਰਣਤੋਸਨਨਿਸਾਨੇਸੁ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿ ਆ। ਅਰਹਤੋ ਭਾਵੋ **ਅਰਹਤ੍ਤਂ,** ਭਾਵੇ ਤ੍ਤੋ, ਭਾਵੋਤ੍ਰ ਅਭਿਧਾਨਬੁਦ੍ਧੀਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ , ਤਞ੍ਚ ਦੁਵਿਧਂ ਬਜੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਰ ਵਿਸੇਸੇਹਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਕਤਿਪਚ੍ਚਯਾਦੀਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਬਜੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਗੋ**ਆਦਿਸਦ੍ਦਸਰੂਪਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਬਜੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ,** ਕ੍ਰਿਯਾਪਕਤਿਪਚ੍ਚਯਾਦਯੋ, ਵਿਵਿਧਂ ਵਾ **ਗੋ**ਆਦਿਸਦ੍ਦਸਰੂਪਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ **ਬਜੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ,** ਸਾ ਏਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਕ੍ਰਿਯਾਦਯੋਯੇਵ। ਪਵਤ੍ਤਯਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੇ ਪਯੋਜਯਤੀਤਿ **ਪਵਤ੍ਤਿ, ਗੋ**ਆਦਿਕੋ ਸਦ੍ਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ,** ਜਾਤਿਕ੍ਰਿਯਾਗੁਣਦਬ੍ਬਨਾਮਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ ਬਜੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਦਸਰੂਪੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ, ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਜਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਲਕ੍ਖਣਵਿਸੇਸੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਚੇਤਿਯੇ। **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ, ਪੋ, ਦੀਘਾਦਿ। **ਚਿਤ** ਪੂਜਾਯਂ, ਚੇਤਿਤਬ੍ਬਂ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ, ਞ੍ਯੋ, **ਚੇਤਿਯਂ।** ਏਤ੍ਥ ਚ **ਥੂਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਖੇਪਿ, **ਚੇਤਿਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਮੁਖਰਹਿਤੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਤਿ। ''ਚੇਤਿਯਮਾਯਤਨੇ ਬੁਦ੍ਧ-ਬਿਮ੍ਬੇ ਚੋਦ੍ਦਿਸ੍ਸਪਾਦਪੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੨.੧ ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੨.੧] **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਆਨਨ੍ਦੇ। ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ, ਸੋਵ ਭਣ੍ਡਂ ਧਨਂ ਸੁਖਦਾਯਕਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਗਾਰਂ ਠਪਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗੇਹਂ, ਤਬ੍ਭਾਵੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ,** ਇਕੋ। **ਨਨ੍ਦ** ਸਮਿਦ੍ਧਿਯਂ। ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸਦ੍ਦਾ **ਸਮਾ** ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ।

੪੩੭. ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਸਾਖਾਯਂ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਰਿ। ਵਿਵਿਧਾ ਬਹੁਕਾ ਪੁਤ੍ਤਨਤ੍ਤੁਪਨਤ੍ਤਾਦਿਕਾ ਸਾਖਾ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਵਿਸਾਖਾ।** ਮਿਗਾਰਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਮਾਤੁਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤਾ **ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸੇਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ। ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਅਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸ **ਸੁਦਤ੍ਤੋ,** ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਦਤ੍ਤਂ ਦਾਨਮਸ੍ਸ ਵਾ **ਸੁਦਤ੍ਤੋ,** ਇਦਮਸ੍ਸ ਦਹਰਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮਂ। ਅਨਾਥਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਂ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ,** ਇਦਮਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਨਾਮਂ।

੪੩੮-੪੩੯. ਭਿਕ੍ਖੁਆਦਯੋ ਏਤੇ ਪਞ੍ਚ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ। ਸਹ ਏਕਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ।**

ਪਤ੍ਤਾਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਮਜ੍ਝਿਮਵਸੇਨ ਪਨ ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡੋਪਿ ਤੇਲਨਾਲ਼ਿਪੀਤਿ ਦਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਓਮਕਵਸੇਨ ਛਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਪਾਹਨਾਪੀਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ।

੪੪੦. ਦ੍ਵਯਂ ਸਾਮਣੇਰੇ। ਸਮਣਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚਂ **ਸਾਮਣੇਰੋ।** ਸਮਣਲਿਙ੍ਗਾਚਾਰਤ੍ਤਾ ''ਸਮਣੋਯ''ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੋ। ਦਿਸੀ** ਉਚ੍ਚਾਰਣੇ।

ਤਿਕਂ ਅਚੇਲਕੇ। ਦਿਸਾ ਏਵ ਅਮ੍ਬਰਂ ਵਤ੍ਥਂ, ਨ ਪਕਤਿਵਤ੍ਥਮੇਤਸ੍ਸ **ਦਿਗਮ੍ਬਰੋ, ਸਸ੍ਸ ਗੋ।** ਨਤ੍ਥਿ ਚੇਲਂ ਵਤ੍ਥਮੇਤਸ੍ਸ, ਸਮਾਸਨ੍ਤੇ ਕੋ। ਚਤੂਹਿ ਗਨ੍ਥੇਹਿ ਬਨ੍ਧਨੀਯਤ੍ਤਾ **ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਨਿਸਦ੍ਦੋ** ਬਨ੍ਧਨੇ। ਦ੍ਵਯਂ ਜਟਾਵਤਿ। ਜਟਂ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਿ **ਜਟਿਲੋ,** ਇਲੋ। ਜਟਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਜਟਾਧਰੋ।**

੪੪੧. ਕੁਟਿਸਕਾਦਿਕਾ ਚਤੁਤ੍ਤਿਂਸ ਲਦ੍ਧਿਯੋ ਪਰਸਮਯਾਨਮਾਗਮਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਤੋ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਸਮਾਪਨਤ੍ਥੇ। **ਏਤੇਤਿ** ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇ। ਏਤੇ ਛਨ੍ਨਵੁਤਿਲਦ੍ਧਿਯੋ ਤਣ੍ਹਾਪਾਸਂ, ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਸਞ੍ਚ ਡੇਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਾਸਣ੍ਡਾ**ਤਿ **ਸਮ੍ਪਕਾਸਿਤਾ** ਕਥਿਤਾ। ''ਇਤਿ ਛਨ੍ਨਵੁਤਿ ਏਤਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੪੪੨. ਤਿਕਂ ਸੁਚਿਮ੍ਹਿ। **ਪੁ** ਪਵਨੇ, ਤੋ। ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ। **ਯਤ** ਪਯਤਨੇ, ਤੋ। ਦੀਘਾਦਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਚਮ੍ਮਨਿ। ਚਰਿਤਂ ਤਨ੍ਤਿ **ਚਮ੍ਮਂ, ਚਰ**ਤਿਮ੍ਹਾ ਮਨ, **ਚਮੁ** ਅਦਨੇ ਵਾ, ਮਨ। **ਅਜ** ਗਮਨੇ, ਯੁ, ਇਨੋ ਵਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇ। ਦਨ੍ਤੇ ਪੁਨਾਤਿ ਸੋਧੇਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਦਨ੍ਤਪੋਨੋ,** ਯੁ। ਦਨ੍ਤਪੋਣੋਪਿ। ਦਨ੍ਤਸੋਧਨਤ੍ਥਂ ਕਟ੍ਠਂ **ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚੇ। ਵ**ਕ੍ਕ** ਤਚੇ, ਅਲੋ। **ਤਰ** ਤਰਣੇ, ਇਤੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

੪੪੩. ਦ੍ਵਯਂ ਭਾਜਨਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਪਤਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸੋ **ਪਤ੍ਤੋ, ਪਤ** ਗਤਿਯਂ, ਤੋ। **ਪਾ** ਰਕ੍ਖਣੇ,ਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਯਂ। ਕਸ੍ਸ ਜਲਸ੍ਸ ਮਣ੍ਡੋ ਪਸਨ੍ਨਭਾਵੋ ਕਮਣ੍ਡੋ, ਤਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਕਮਣ੍ਡਲੁ,** ਉ। **ਕੁਡਿ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਕਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਜਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਆਲਮ੍ਬਨਯਟ੍ਠਿ।

੪੪੪. **ਯਂ** ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣੀ''ਤਿਆਦਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਮ੍ਮਂ **ਨਿਚ੍ਚਂ** ਯਾਵਜੀਵਮਵਸ੍ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ, ਤਂ **ਦੇਹਸਾਧਨਾਪੇਕ੍ਖਂ** ਸਰੀਰੇਨੇਵ ਸਾਧਨਮਪੇਕ੍ਖਤੇ, ਨ ਬਾਹਿਰੇਨ ਸਾਧਨਂ, ਅਯਂ ਯਮੋ ਨਾਮ, **ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ।

> ''ਸਰੀਰਸਾਧਨਾਪੇਕ੍ਖ-ਨਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮਮਯੇ ਯਮੇ।
> ਸਂਯਮੇ ਯਮਰਾਜੇ ਚ, ਯਮਕੇ ਤੁ ਯਮਂ ਤਿਸੁ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੭.੩੮]॥

ਰੁਦ੍ਦੋ।

ਯਂ ਪਨਾਗਨ੍ਤੁਨਾ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਨਿਯਮਿਤਕਾਲਮੁਪਵਾਸਾਦਿਕਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਅਯਂ ਨਿਯਮੋ, ਕਾਲਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਯਮਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਨਿਯਮੋ, ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ। ''ਮਨ੍ਤੁਨਾਯਂ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯਂ, ਨਿਯਮੋ ਨਿਚ੍ਛਯੇ ਵਤੇ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪੪੫. ਦ੍ਵਯਂ ਵੇਸ੍ਸੇ। **ਵਿਸ** ਪਵੇਸਨੇ, ਸੋ। **ਇਯਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਵੇਸਿਯਾਨੋ।** ਊਰੁਜੋ, ਅਰਿਯੋਪਜਤ੍ਰ।

ਪਞ੍ਚਕਂ ਕਸਿਆਦਿਜੀਵਿਕਾਯਂ। **ਜੀਵ** ਪਾਣਧਾਰਣੇ, ਯੁ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵੇ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਕਰਣੇਤ੍ਵੇਕੇ। **ਵਤ** ਵਤ੍ਤਨੇ,ਤਿ, ਅਸ੍ਸੁ, ਣ੍ਵੁਮ੍ਹਿ **ਜੀਵਿਕਾ।** ਵੁਤ੍ਤੀਨਂ ਸਰੂਪਪ੍ਪਕਾਰੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਸਿਕਮ੍ਮੇ। ਕਸਨਂ ਕਸਿ, ਸਾ ਏਵ ਕਮ੍ਮਂ **ਕਸਿਕਮ੍ਮਂ। ਕਸ** ਵਿਲੇਖਨੇ, ਇ, **ਕਸਿ।**

੪੪੬. ਦ੍ਵਯਂ ਵਾਣਿਜ੍ਜੇ। ਵਣਿਜਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਵਾਣਿਜ੍ਜਂ, ਵਣਿਜ੍ਜਾ** ਚ। ਦ੍ਵਯਂ ਪਸੁਪੋਸਨੇ। ਗੁਨ੍ਨਂ ਰਕ੍ਖਾ **ਗੋਰਕ੍ਖਾ।** ਪਸੂਨਂ ਗੋਮਹਿਂਸਾਦਿਕਾਨਂ ਪਾਲਨਂ ਪੋਸਨਂ ਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਿ ਪਸੁਪਾਲਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਰੂਪਂ, ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਚ ਇਤਿ ਵੇਸ੍ਸਸ੍ਸ **ਵੁਤ੍ਤਿਯੋ** ਵੁਤ੍ਤਿਕਾਰਣਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਭਵਨ੍ਤਿ ਕਸਿਕਮ੍ਮਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ।

ਤਿਕਂ ਗਿਹਿਮ੍ਹਿ। ਗਹੇ ਗੇਹੇ, ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇ ਵਾ ਭਵਵਸੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਗਹਟ੍ਠੋ।** ਅਗਾਰੇ ਗੇਹੇ ਵਸਤੀਤਿ **ਅਗਾਰਿਕੋ,** ਗਹਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਗਿਹਿ,** ਅਸ੍ਸਿ, ਰਸ੍ਸੋ ਚ।

੪੪੭. ਦ੍ਵਯਂ ਕਸਿਬਲੇ। ਖੇਤ੍ਤੇਨਾਜੀਵਤਿ। ਕਸਤੀਤਿ **ਕਸ੍ਸਕੋ,** ਣ੍ਵੁ। ਦ੍ਵਯਂ ਖੇਤ੍ਤੇ। ਬੀਜਾਨਿ ਖਿਪਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਖੇਤ੍ਤਂ, ਖਿਪ** ਪੇਰਣੇ, ਤੋ, ਖਿਤ੍ਤਂ ਤਾਯਤੀਤਿਪਿ **ਖੇਤ੍ਤਂ, ਖਿ** ਨਿਵਾਸਗਤੀਸੁ ਵਾ, ਤ, ਤ੍ਰਣ, **ਖੇਤ੍ਤਂ, ਖੇਤ੍ਰਂ। ਕ੍ਲੇਦ, ਕ੍ਲਿਦ** ਅਲ੍ਲਭਾਵੇ, **ਲ**ਲੋਪੋ, ਕ੍ਲੇਦੀਯਤੀਤਿ **ਕੇਦਾਰਂ,** ਕੇ ਜਲੇ ਸਤਿ ਦਾਰੋ ਵਿਦਾਰਣਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਕੇਦਾਰਂ,** ਸਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਨ ਲੋਪੋ, ਵਾਪੋਪਜਤ੍ਰ, ਵਪ੍ਪਤੇ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਵਾਪੋ,** ਣੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਖਣ੍ਡੇ। **ਲੇਡ੍ਡ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ, ਉ, **ਲੇਡ੍ਡੁ।** ਪੁਮੇ **ਉਤ੍ਤੋ** ਕਥਿਤੋ। ''ਲੇਡ੍ਡਵੋ ਪੁਮੇ''ਤ੍ਜ [ਅਮਰ ੧੯.੧੨] **ਮਰਕੋਸੇ।** ਦ੍ਵਯਂ ਖਣਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਖਞ੍ਞਤੇ ਯਾਯ, ਸਾ **ਖਣਿਤ੍ਤਿ, ਖਨੁ** ਅਵਦਾਰਣੇ,ਤਿ, **ਣਤ੍ਤਂ**, ਉਸ੍ਸਿ। ਅਵਦਾਰੀਯਤੇ ਯੇਨ **ਅਵਦਾਰਣਂ, ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਯੁ।

੪੪੮. ਤਿਕਂ ਦਾਤ੍ਤੇ। ਦਨ੍ਤਿ ਲੁਨਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ **ਦਾਤ੍ਤਂ, ਦਾ** ਲਵਨੇ, ਤੋ। ਦਾਤ੍ਰਮ੍ਪਿ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, **ਲਵਿਤ੍ਤਂ, ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ। **ਅਸਿਤਂ,** ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਕਰਣੇ ਪਚ੍ਚਯੋ।

ਤਿਕਂ ਪਾਜਨਦਣ੍ਡੇ। **ਤੁਦ** ਬ੍ਯਥਨੇ, ਣੋ, **ਪਤੋਦੋ। ਤਪਚ੍ਚਯੇ ਤੁਤ੍ਤਂ। ਅਜ** ਖੇਪਨੇ, ਗਤਿਮ੍ਹਿ ਚ, ਕਰਣੇ ਯੁ, **ਪਾਜਨਂ।** ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੇ **ਪਾਚਨਂ।** ਤੋਦਨਂਪਜਤ੍ਰ।

ਤਿਕਂ ਰਜ੍ਜੁਯਂ। **ਯੁਜ** ਯੋਗੇ, ਤੋ, **ਯੋਤ੍ਤਂ। ਰੁਧ** ਆਵਰਣੇ, ਜੁ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਪਰਰੂਪਤ੍ਤਞ੍ਚ, **ਰਜ੍ਜੁ** ਥਿਯਂ। **ਰਸ** ਅਸ੍ਸਾਦਨੇ, ਮਿ, ਆਬਨ੍ਧੋਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਫਾਲੇ। ਫਾਲਯਤਿ ਪਾਟਯਤਿ ਭੂਮਿ ਯੇਨ **ਫਾਲੋ,** ਣੋ। **ਕਸ** ਵਿਲੇਖਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਕਸਕੋ।** ''ਫਾਲਕਸਕਾ''ਤਿ [ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੯.੧੩] **ਰੁਦ੍ਦੋ।** ਨਿਰੀਸਂ, ਕੂਟਕਂ, ਹਲਮ੍ਪਿ। ਈਸਾਯ ਨਿਗ੍ਗਤਂ **ਨਿਰੀਸਂ। ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਕੂਟਕਂ,** ਦੀਘਾਦਿ। **ਹਲ** ਵਿਲੇਖਨੇ।

੪੪੯. ਤਿਕੰ ਨਙ੍ਗਲੇ। ਭੂਮੀਨਙ੍ਗ’ਮਨਙ੍ਗੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਲੁਨਾਤੀਤਿ **ਨਙ੍ਗਲੰ। ਸੀ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਰੋ, **ਸੀਰੋ।** ‘‘ਸੀਰੋ ਤਿਕ੍ਖਕਰੇ ਹਲੇ’’ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।** ਗੋਦਾਰਣੰਪਜਤ੍ਥ। ਨਙ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਕੇ **ਈਸਾ, ਈਸ** ਇਸ੍ਸਰਿਯੇ, **ਈਸਾ** ਨਾਰੀ। ‘‘ਪਭੁਮ੍ਹਿ ਸਙ੍ਕਰੇ ਈਸੋ, ਥਿਯੰ ਨਙ੍ਗਲਦਣ੍ਡਕੇ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੯.੧੩-੪ ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੯.੧੪] **ਰਭਸੋ।**

ਯੁਗਕੀਲਕੇ **ਸਮ੍ਮਾ**ਸਦ੍ਦੋ, ਸਮਨ੍ਤਿ ਯਾਯ **ਸਮ੍ਮਾ, ਸਮੁ** ਸਮਨੇ। **ਹਲਪਦ੍ਧਤਿ** ਨਙ੍ਗਲਲੇਖਾ ਸੀਤਾ ਨਾਮ। ‘‘ਸੀਤਾ ਨਙ੍ਗਲਲੇਖਾ ਚ, ਦਿਵਙ੍ਗਙ੍ਗਾ ਚ ਜਾਨਕੀ’’ਤਿ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੩.੩.੧੯੧] **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੇ। ਸੀ** ਸਯੇ, ਤੋ, **ਸੀਤਾ** ਨਾਰੀ।

੪੫੦-੪੫੧. ਮੁਗ੍ਗਾਦਿਕੇ ਧਞ੍ਞਵਿਸੇਸੇ **ਅਪਰਨ੍ਨ**ਸਦ੍ਦੋ, ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਨਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਵਤ੍ਤੰ ਅਨ੍ਨੰ **ਅਪਰਨ੍ਨੰ, ਅਪਰਣ੍ਣ**ਞ੍ਚ। ਸਾਲਿਆਦਿਕੇ **ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਨ**ਸਦ੍ਦੋ, ਅਪਰਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਵਤ੍ਤੰ ਅਨ੍ਨੰ **ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਨੰ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣ**ਞ੍ਚ। ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸੰ ਆਦਿਕਪ੍ਪੇ ਸਮ੍ਭਵਾਸਮ੍ਭਵਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਸਾਲਜਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿ। ਧਾਨੰ ਪੋਸਨੰ, ਤਤ੍ਰ ਸਾਧੂਨਿ **ਧਞ੍ਞਾਨਿ,** ਯੋ, ਰਸ੍ਸੋ। ਕਲਮਾ ਰਤ੍ਤਸਾਲਿ ਮਹਾਸਾਲਿਸਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪਭੁਤਯੋ ਸੂਕਧਞ੍ਞਵਿਸੇਸਾ **ਸਾਲਯੋ** ਨਾਮ। ਸਟ੍ਠਿਦਿਨਾਨਿ ਪਰਿਪਾਕਮਸ੍ਸ **ਸਟ੍ਠਿਕੋ। ਸਾਲ** ਸਿਲਾਘਾਯੰ, ਇ, **ਸਾਲਿ।** ਵਹਤਿ, ਬ੍ਰੂਹੇਤਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ **ਵੀਹਿ, ਵਹ** ਪਾਪੁਣੇ, **ਬ੍ਰੂਹ** ਵੁਡ੍ਢਿਯਞ੍ਚ, ਇ, ਅਸ੍ਸੀ, ਪਕ੍ਖੇ **ਰ**ਲੋਪੋ, **ਵੀਹਿ** । ਕੋਰੰ ਰੁਧਿਰੰ ਦੂਸਤੀਤਿ **ਕੁਦ੍ਰੂਸੋ,** ਗੋਵਡ੍ਢਨੇ, ਅ। ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ, ਓਸ੍ਸੁ ਚ। **ਗੁਧ** ਪਰਿਵੇਧਨੇ, ਉਮੋ। **ਗੋਧੁਮੋ।** ‘‘ਗੋਧੁਮਸੁਮਨੇ ਮਿਲਕ੍ਖ, ਭੋਜਨੰ ਪਾਵਟੋ ਯਵੋ’’ਤਿ **ਰਭਸੋ। ਵਰ** ਵਰਣਸਮ੍ਭਤ੍ਤੀਸੁ, ਣ੍ਵੁ, **ਵਰਕੋ। ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਅ, **ਯਵੋ।** ਕਙ੍ਗੁ ਅਤਿਸੁਖੁਮਸਸ੍ਸੇ ਧਞ੍ਞਵਿਸੇਸੇ, ਸੋਭਨਸੀਸਤ੍ਤਾ ਕਮਨੀਯਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਕਙ੍ਗੁ,** ਉ। ‘‘ਸਾਮਾ ਪਿਯਙ੍ਗੁ ਕਙ੍ਗੁ ਦਵੇ’’ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ। ਤਬ੍ਭੇਦਾ** ਤੇਸੰ ਧਞ੍ਞਾਨੰ ਭੇਦਾ ਵਿਸੇਸਾ ਨੀਵਾਰਾਦਯੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਨੀਵਾਰਾਨਿ ਤਿਣਧਞ੍ਞਾਨਿ, **ਆਦਿਨਾ** ਸਾਮਾਕਾਦਯੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਕਲਾਯੇ। **ਚਣ** ਦਾਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਚਣਕੋ,** ਹਰਿਮਨ੍ਥਕੋਪਿ। ਕੰ ਵਾਤੰ ਲਾਤੀਤਿ **ਕਲ਼ਾਯੋ, ਲ਼**ਤ੍ਤੰ, ਕਲਾਯਮ੍ਪਿ। ਦ੍ਵਯੰ ਸਾਸਪਸਾਮਞ੍ਞੇ। ‘‘ਸਾਸਪੋ ਤੁ ਸਰਿਸਪੋ, ਕਟੁਸ੍ਨੇਹੋ ਚ ਤਨ੍ਤੁਭੋ’’ਤਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ** [੨.੮.੩]। ‘‘ਪੁਮੇ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਸੁਤੇ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ ਸੇਤਸਾਸਪੇ’’ਤਿ **ਰਭਸੋ।** ਸਿਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਥਾ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ। ਸਾਸ** ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਯੰ, ਅਪੋ। ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਪਿ ਵੀਹਿਭੇਦਤ੍ਤਾ ਇਧ ਗਹਣੰ।

੪੫੨. ਦ੍ਵਯੰ ਕਙ੍ਗੁਯੰ। ਪਿਯਭਾਵਂ ਅਙ੍ਗਤੀਤਿ **ਪਿਯਙ੍ਗੁ।** ਦ੍ਵਯੰ ਅਤਸਿਯੰ। **ਅਵ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਮੋ, ਅਵਸ੍ਸੁ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, **ਉਮ੍ਮਾ। ਅਤ** ਸਾਤਚ੍ਚਗਮਨੇ, ਅਸੋ, ਨਦਾਦਿ। ਖੁਮਾਪਜਤ੍ਥ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਸਸ੍ਸੇ। **ਕਿਟ** ਗਤਿਯੰ, ਠੋ, ਕਸਿਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤੰ ਵਾ **ਕਿਟ੍ਠੰ,** ਕਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਸ੍ਸਞ੍ਹਿ ‘‘ਕਿਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਠਾਨੂਪਚਾਰੇਨ, ਠੋ, **ਸਿ**ਲੋਪੋ, ਅਸ੍ਸਿ। **ਸਸ** ਗਤਿਹਿੰਸਾਪਾਪੁਣਨੇਸੁ, ਸੋ। ਥਮ੍ਬੋ ਗੁਮ੍ਬੋ, ਤੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਥਮ੍ਬਕਰਿ,** ਇ। ਧਞ੍ਞੰਪਜਤ੍ਥ। ‘‘ਧਞ੍ਞੰ ਵੀਹੀਸੁ ਧਞ੍ਞਕੇ, ਧਞ੍ਞੋ ਪੁਞ੍ਞਵਤੀਰਿਤੋ। ਧਞ੍ਞਾ ਵਾਤਾਮਲਕੀਸੂ’’ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।**

੪੫੩. ਦ੍ਵਯੰ ਸਸ੍ਸਾਦੀਨੰ ਕਣ੍ਡਮਤ੍ਤੇ। **ਕਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਡੋ। **ਨਲ** ਗਨ੍ਧੇ, ਣੋ, **ਨਾਲੰ।** ਨਾਲ਼ਿਪਿ। ਸੋ ਏਵ ਸਸ੍ਸਾਦਿਕਣ੍ਡੋ ਨਿਪ੍ਫਲੋ ਚੇ, **ਪਲਾਲ**ਮੁਚ੍ਚਤੇ। **ਪਲ** ਲਵਨਪਵਨੇਸੁ, ਅਲੋ, ਪਲਾਲੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਅਸਾਰੇ ਤੁਚ੍ਛਧਞ੍ਞੇ। **ਭਸ** ਭਸ੍ਮੀਕਰਣੇ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਭੁਸੰ** ਅਤਿਸਯੇਪਿ। ਥੁਸਮ੍ਪਿ। **ਤੁਸ** ਉਸ੍ਸਗ੍ਗੇ। ਕੇਨ ਵਾਤੇਨ ਇਙ੍ਗਤੀਤਿ **ਕਲਿਙ੍ਗਰੋ, ਲਾਗਮੋ,** ਅਰੋ ਚ। ਧਞ੍ਞਾਨਮੇਵ **ਤਚੇ** ਵਕ੍ਕਲੇ **ਥੁਸੋ, ਤੁਸ** ਤੁਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ, **ਤਸ੍ਸ ਥੋ, ਥੁਸੋ** ਪੁਮੇ। ‘‘ਧਞ੍ਞਤ੍ਤਚੇ ਪੁਮਾ ਥੁਸੋ’’ [ਅਮਰ ੧੯.੨੨] ਤਜ**ਮਰਕੋਸੇ।**

੪੫੪. ਦ੍ਵਯੰ ਸਸ੍ਸਰੋਗੇ। ਸੇਤਵਣ੍ਣਕਰਣਵਸੇਨ ਅਟਤਿ ਹਿੰਸਤੀਤਿ ਸੇਤਟ੍ਟਿਕਾ, ਸਾ ਏਵ **ਸੇਤਟ੍ਠਿਕਾ।** ਦ੍ਵਯੰ ਤਣ੍ਡੁਲਕਣੇ। **ਕਣ** ਨਿਮੀਲਨੇ, **ਕਣ** ਨਿਮੀਲਨਸਦ੍ਦਗਤੀਸੁ ਵਾ, ਅ, **ਕਣੋ। ਕੁਣ੍ਡ** ਦਾਹੇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਦ੍ਵਯੰ ਧਞ੍ਞਮਦ੍ਦਨਭੂਮਿਯੰ। **ਖਲ** ਸੋਚੇਯਜੇ, ਧਞ੍ਞਾਨਿ

ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਦ੍ਦੂਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਧਞ੍ਞਕਰਣਂ।** ਤਿਣਾਦੀਨਂ, ਸਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਥਮ੍ਬੋ ਗੁਮ੍ਬੋ ਨਾਮ, **ਥਮ੍ਬ** ਵੇਕਲ੍ਲੇ, **ਥਮ੍ਬ** ਪਟਿਬਨ੍ਧੇ ਵਾ। **ਗੁਹ** ਸਂਵਰਣੇ, ਬੋ, **ਹਸ੍ਸ ਮੋ।**

੪੫੫. ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਸਲੇ। ਅਯੋ ਅਗ੍ਗੇਕੋਟਿਯਂ ਯਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਯੋਗ੍ਗਂ। ਮੁਸ** ਖਣ੍ਡਨੇ, ਅਲੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਸੁਪ੍ਪੇ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਲੁਨਾਤਜਪਨੇਤੀਤਿ **ਕੁਲ੍ਲੋ। ਸੁਪ** ਮਾਨੇ, ਅ, ਸਰਤਜਨੇਨੇਤਿ ਵਾ **ਸੁਪ੍ਪਂ,** ਪੋ, ਅਸ੍ਸੁ। ਪਪ੍ਫੋਟਨਂਪਜਤ੍ਥ।

ਦ੍ਵਯਂ ਉਦ੍ਧਨੇ। ਉਪਰਿ ਧੀਯਤੇ ਥਾਲਜਾਦਿਕਮਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਉਦ੍ਧਨਂ,** ਉਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ, ਯੁ। **ਚੁਲ੍ਲ** ਹਾਵਕਰਣੇ, ਇ, ਈਮ੍ਹਿ **ਚੁਲ੍ਲੀ।** ਅਧਿਸਯਨੀ, ਅਨ੍ਤਿਕਾਪਜਤ੍ਥ। **ਅਤਿ ਅਦਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਅਨ੍ਤਜਤੇ ਭਿਕ੍ਖਾਦਿਕਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ **ਅਨ੍ਤਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ। ''ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇ ਚ, ਉਦ੍ਧਨੇ ਚਾਪਿ ਅਨ੍ਤਿਕਾ''ਤਜ**ਜਯੋ।**

ਕਾਸਾਦਿਰਚਿਤੋ ਕਟੋ ਯੇਨ ਮਰਾਵੋ ਬਨ੍ਧੀਯਤੇ। ਮਰਾਵੋ ਚ ਵੀਹਜਗਾਰਂ, ''ਕੁਸੂਲੋ ਵੀਹਜਗਾਰਞ੍ਚ, ਕਨ੍ਤੁਰੋ ਚ ਮਰਾਵਕੋ''ਤਿ **ਰਭਸੋ।** ਕੇਚਿ ਮਰਾਵਮੇਵ ਕਟਮਾਹੁ, ਤਂ ਨ, ''ਕੁਸੂਲੋ ਚ ਮਰਾਵੋ ਚ, ਕਿਲਞ੍ਜੋ ਚ ਕਟੋ ਭਵੇ''ਤਿ **ਅਮਰਮਾਲਾਯਂ ਪਾਦਨਾਮ**ਪਕਰਣੇ ਭੇਦੇਨ ਪਾਠਾ। **ਕਿਲ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਕਿਲਨਂ ਕਿਲੋ, ਤਦਤ੍ਥਂ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਕਿਲਞ੍ਜੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। **ਕਟ** ਗਤਿਯਂ, ਅ।

੪੫੬. ਅਟ੍ਠਕਂ ਥਾਲਿਯਂ। ਕਾਮੀਯਤੀਤਿ **ਕੁਮ੍ਭੀ, ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਭੋ, ਅਸ੍ਸੁ, ਈ ਚ, ਕੁਯਾ ਪਥਵਿਯਾ ਭਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੁਮ੍ਭੀ,** ਕੇਨ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਭਣਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੁਮ੍ਭੀ, ਭਣ** ਸਦ੍ਦੇ, **ਣ**ਲੋਪੋ, ਕੇਨ ਜਲੇਨ ਉਮ੍ਭੀਯਤਿ ਪੂਰੀਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੁਮ੍ਭੀ, ਉਭ ਉਬ੍ਭ ਉਮ੍ਭ** ਪੂਰਣੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਦਾਦਿ। **ਪਿਠ** ਹਿਂਸਾਸਂਕਿਲੇਸੇਸੁ, ਅਰੋ। **ਕੁਣ੍ਡ** ਦਾਹੇ। **ਖਲ** ਸੋਚੇਯ੍ਯੇ, **ਲ਼**ਤ੍ਤੁਂ। **ਉਖ** ਗਮਨੇ, ਅਲੋ, ਨਦਾਦਿ, ਰਸ੍ਸੋ। **ਅਪਚ੍ਚਯੇ ਉਖਾ। ਥਲ** ਠਾਨੇ, ਇ, **ਥਾਲਿ, ਈਮ੍ਹਿ ਥਾਲੀ।** ਕੇਨ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਲਪਤੀਤਿ **ਕੋਲਮ੍ਬੋ,** ਅਸ੍ਸੋਤ੍ਤਂ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, **ਬ**ਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਕੇ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਓਲਮ੍ਬਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੋਲਮ੍ਬੋ। ਲਬਿ** ਅਵਸਂਸਨੇ।

ਤਿਕਂ ਮਣਿਕੇ। **ਮਨ** ਞਾਣੇ, ਇ, **ਣ**ਤ੍ਤਂ, ਮਣਿਯੇਵ **ਮਣਿਕਂ। ਭਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਣ੍ਵੁ, ਅਰਂ ਸੀਘਂ ਜਰੋ ਅਸ੍ਸ **ਅਰਞ੍ਜਰੋ।**

੪੫੭. ਦ੍ਵਿਪਾਦਂ ਘਟੇ। **ਘਟ** ਚਲਨੇ, ਅ, ਨਦਾਦਿਮ੍ਹਿ ਘਟੀ, **ਕੁਟ** ਕੋਟਿਲ੍ਲੇ। ਕੇਨ ਜਲੇਨ ਲਸਤਿ ਸਿਲਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਕਲਸੋ, ਲਿਸ** ਸਿਲੇਸਨੇ, ਅ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, **ਕਲਸੋ** ਤੀਸੁ। **ਵਰ** ਵਾਰਣਸਮ੍ਭਤ੍ਤੀਸੁ, ਣ੍ਵੁ। **ਕਲਸ**ਸਹਚਰਣਤੋ ਵਾ**ਰਕੋ**ਪਿ ਤੀਸੁ। ''ਕਲਸੋ ਤੁ ਤੀਸੂ''ਤਜ**ਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ੧੯.੩੧]।

ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਭੁਞ੍ਜਨਂ,** ਅਨ੍ਨਾਦਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੋ ਭਾਜਨਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਨਿਮ੍ਮਿਤਮ੍ਪਿ ਕਂਸੋ ਨਾਮ।

> ''ਕਂਸੋ ਰਚ੍ਛਨ੍ਤਰੇ ਮਾਨੇ, ਤੇਜਸੇਪਿ ਭਵੇ ਤਥਾ।
> ਪਾਨਪਤ੍ਤੇ ਚ ਕਂਸਜੇ ਚ, ਸੋਭਿਕ੍ਖਾਸੁ ਚ ਕਿਤ੍ਤਿਸੂ''॥ –

ਤਜ**ਜਯੇਨ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਾਨਪਤ੍ਤੇਪਿ ਕਂਸੋ। **ਕਨ** ਦਿਤ੍ਤਿਗਤਿਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਸੋ, **ਕਂਸੋ।** ਅਨਿਤ੍ਥੀ। ਤਿਕਂ ਭਾਜਨਸਾਮਞ੍ਞੇ। **ਅਮ** ਗਤਿਯਂ, ਅਤ੍ਤੋ, ਅਮਤ੍ਤਂ। **ਭਾਜ** ਪੁਥਕਮ੍ਮਨਿ, ਚੁਰਾਦਿ, ਯੁ।

੪੫੮. ਦ੍ਵਯਂ ਭਾਜਨਾਦੀਨਮਾਧਾਰੇ। ਅਨ੍ਤਂ ਸਮੀਪਮਾਧੇਯਜਸ੍ਸ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਣ੍ਡੁਪਕਂ, ਨੁਸ੍ਸਣ੍ਡੋ, ਗਸ੍ਸ ਚ ਕੋ। ਚੁਮ੍ਬ** ਵਦਨਸਂਯੋਗੇ, ਅਟੋ, ਅਸ੍ਸੁ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਰਾਵੇ, ਸਰਤਿ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸਰਾਵੋ,** ਅਵੋ। **ਮਲ੍ਲ** ਧਾਰਣੇ। ਣ੍ਵੁ। ਵਡ੍ਢਮਾਨਕੋਪਜਤ੍ਥ, ਵਡ੍ਢਤਿ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣੀ ਭਵਤੀਤਿ **ਵਡ੍ਢਮਾਨਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਭੇਲਬਜਵ੍ਜਨਾਦਿਘਟ੍ਟਨੋਪਯੁਤ੍ਤਭਣ੍ਡੇ। **ਕਟ** ਗਤਿਯਂ, ਛੁ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ। **ਦੁ** ਗਤਿਯਂ, ਬੋ, ਨਦਾਦਿ, **ਦਬ੍ਬੀ,** ਰਸ੍ਸੇ **ਦਬ੍ਬਿ।** ਖਜਾਕਾਪਿ, **ਖਜ** ਮਨ੍ਥਨੇ, ਅਕੋ, **ਖਜਾਕਾ** ਥਿਯਂ। ਦ੍ਵਯਂ ਧਞ੍ਞਾਦਿਨਿਲਯੇ। **ਕੁਸ** ਸਿਲੇਸਨੇ, ਊਲੋ। **ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਠੋ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇ।

੪੫੯. ਦ੍ਵਯਂ ਮਾਸਾਦਿਸਾਕਮਤ੍ਤੇ, **ਸਾ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਣ੍ਵੁ। **ਡਂਸ** ਖਾਦਨੇ, ਣ੍ਵੁ। **ਸਲੋਪੋ,** ਸਿਗ੍ਗੁ, ਹਰਿਤਕਮ੍ਪਿ। **ਹਰਿਤਾ** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ''ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਸਾਕਮਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਸਿਗ੍ਗੁ ਸੋਭਞ੍ਜਨੇਪਿ ਚੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੯.੩੪] **ਰਭਸੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਅਦ੍ਦਕੇ। ਆਦ੍ਦਾਯਂ ਜਾਤਂ **ਅਦ੍ਦਕਂ,** ਰਸ੍ਸੋ। ਸਿਙ੍ਗਮਿਵ ਵੇਰਂ ਵਪੁ ਯਸ੍ਸ ਤਮੇਵ **ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਂ।**

ਯਦਾ ਸੁਕ੍ਖਂ, ਤਦਾ ਮਹੋਸਧਾਧਜਂ, ਤਿਕ੍ਖਰਸਤ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਓਸਧਂ। ਸੁਣ੍ਠੀ, ਨਾਗਰਂ, ਵਿਸਂ, ਵਿਸਭੇਸਜ੍ਜਮ੍ਪਿ। **ਸੁਠਿ** ਸੋਸਨੇ, ਇ, **ਸੁਣ੍ਠਿ, ਈ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਸੁਣ੍ਠੀ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਮਰੀਚੇ। **ਮਰ** ਪਾਣਚਾਗੇ, ਚੋ। **ਕੁਲ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਣ੍ਵੁ। ''ਮਰੀਚਂ ਕੋਲਕਂ ਕਣ੍ਹਂ, ਉਸਨਂ ਧਮ੍ਮਪਤ੍ਤਨ''ਨ੍ਤ੍ਯ**ਮਰਸੀਹੋ।**

੪੬੦. ਤਿਪਾਦਂ ਕਞ੍ਜਿਕੇ। ਸੁਵੀਰਰਟ੍ਠੇ ਭਵਂ **ਸੋਵੀਰਂ।** ਕੇਨ ਜਲੇਨ ਅਞ੍ਜਿਯਮਭਿਬ੍ਯਤ੍ਤਂ ਅਸ੍ਸ **ਕਞ੍ਜਿਯਂ।** ਆਰਾਨਂ ਭੂਮ੍ਯਕ੍ਕਜਾਨਂ ਵਾਰੇਸੁ ਗਹਿਤੇਨ ਨਾਰੇਨ ਜਲੇਨ ਜਾਤਂ **ਆਰਨਾਲ਼ਂ,** ''ਆਰੋ ਕ੍ਖਿਤਿ ਸੁਤੇ'ਕ੍ਕਜੇ, ਨਾਰੋ ਤਣ੍ਡੁਲਨੀਰੇਸੁ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਰਸ੍ਸ ਲ਼ੇ।** ਥੁਸਤੋ ਜਾਤਮੁਦਕਂ **ਥੁਸੋਦਕਂ,** ਥੁਸੋਦਕਤੋ ਵਾ ਜਾਤਂ **ਥੁਸੋਦਕਂ।** ਧਞ੍ਞਤੋ ਵੀਹਿਤੋ ਜਾਤਂ ਅਮ੍ਬਿਲਂ **ਧਞ੍ਞਮ੍ਬਿਲਂ।** ਵਾਤਂ ਲਙ੍ਕਤਿ ਹੀਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਬਿਲਙ੍ਕੋ,** **ਵਾਤ**ਸ੍ਸ **ਬਿ,** ਵਿਸੇਸੇਨ ਲਙ੍ਕਤੀਤਿ ਵਾ **ਬਿਲਙ੍ਕੋ।** ਕੁਮ੍ਮਾਸੋ, ਅਭਿਸੁਤਂ, ਅਵਨ੍ਤਿਸੋਮਂ, ਕੁਞ੍ਜਲਂ, ਕਞ੍ਜਿਕਂ, ਮਣ੍ਡੋ, ਜੇਟ੍ਠਮ੍ਬੁ, ਖਦਿਕਾਪ੍ਯਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਲਵਣਮਤ੍ਤੇ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, ਯੁ, ਓਸ੍ਸਾ'ਨਵਾਦੇਸੇ ਲੋਣਂ।

੪੬੧. ਸਾਮੁਦ੍ਦਾਦਯੋ ਏਤੇ ਪਞ੍ਚ ਲਵਣਸ੍ਸ ਪਭੇਦਾ ਵਿਸੇਸਾ। ਸਮੁਦ੍ਦਭੂਮਿਯਮਵਟ੍ਠਿਤਂ ਲਦ੍ਧਂ ਲੋਣੋਦਕਂ ਸੁਕ੍ਖਸਨ੍ਤਨਂ ਸਿਤਂ ਯਂ ਭਵਤਿ, ਤਂ **ਸਾਮੁਦ੍ਦ**ਲਵਣਂ। ਅਕ੍ਖਿਵਂ, ਵਸਿਰਮ੍ਪਿ। ਵ**ਸੁ** ਥਮ੍ਭੇ, ਇਰੋ। ਸਿਨ੍ਧੁਦੇਸੇ ਭਵੋ **ਸਿਨ੍ਧਵੋ,** ਣੋ। ਸਿਤਸਿਵਂ [ਸੀਤਸਿਵਂ (ਸਕ੍ਕਤੇ)], ਮਾਣਿਮਨ੍ਥਂ, ਸਿਨ੍ਧੁਜਮ੍ਪਿ। ਸਿਤਂ ਧਵਲਂ, ਸਿਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ, ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੋ । ਸਿਤਸਿਵਨ੍ਤਿ ਵਾ ਬਨ੍ਧਨਂ। ਮਣਿਮਨ੍ਥੋ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਤਤ੍ਰ ਭਵੋ, ਣੋ। **ਕਾਲ਼ਲੋਣੇ** ਨਾਮ ਸੋਵਚ੍ਚਲਵਣਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਂ ਲਵਣਂ [ਤੀਣਿ ਮਧੁਰਲਵਣਸ੍ਸਲਵਣਭੇਦਸ੍ਸ (ਅਮਰਕੋਸ, ਮਹੇਸ੍ਵਰਟੀਕਾ)], ''ਤਿਲਕਂ ਤਤ੍ਰ ਮੇਚਕੇ''ਤਿ [ਮਦਂ ਸਨ੍ਤੇ ਪਿਸੋਦਰਾਦਿ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੯.੪੩) ਮਦਂ ਮੁਦਂ ਵਾ ਸਨ੍ਤੇ... ਵਿਸੋਦਰਾਦਿ (ਬ੍ਯਾਖ੍ਯਾਸੁਧਾਟੀਕਾ)] ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਿਲਕਮ੍ਪਿ। **ਉਬ੍ਭਿਦਂ** ਨਾਮ ਰੋਮਕਲਵਣਂ, ਸਮ੍ਭਰਿਦੇਸੇ ਕਿਰ ਰੁਮਾ ਨਾਮ ਲਵਣਾਕਰੋ। ਤਤ੍ਰ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਅਚਿਰੇਨ ਵਿਲੀਯ ਲਵਣਂ ਭਵਤਿ, ਤਬ੍ਭਵਂ ਰੋਮਲਵਣਂ। ਵਸੁਕਮ੍ਪਿ। ਕਟ੍ਠਾਦੀਨਂ ਸਯਂ ਸਭਾਵਵਿਜਹਨਕਰਤ੍ਤਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ **ਉਬ੍ਭਿਦਂ,** ਸਕਤ੍ਥੇ **ਉ**ਸਦ੍ਦੋ। **ਬਿਲਾਲਂ** ਨਾਮ ਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰਾਸਨ੍ਨਦੇਸਭਵਂ ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਪਾਚਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਲਵਣਂ। ਸਮੁਦ੍ਦਵੇਲਾਸਨ੍ਨਦੇਸੇ ਜਾਤਂ **ਬਿਲਾਲਂ,** ਏਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ, ਲੋ, ਅਥ ਵਾ **ਉਬ੍ਭਿਦਂ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਦੇਸੇ ਭੂਮਿਤੋ ਉਗ੍ਗਤਂ ਲਵਣਮਤ੍ਤਿਕਂ ਪਾਚਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਲਵਣਂ। **ਬਿਲਾਲਂ** ਨਾਮ ਲਵਣਭੂਮਿਂ ਵਿਦਾਰਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਲਵਣਂ। ਵਿਪੁਬ੍ਬੋ **ਦਲ** ਵਿਦਾਰਣੇ। **ਦਸ੍ਸ ਲੋ।** ਅਥ ਵਾ **ਉਬ੍ਭਿਦਂ** ਨਾਮ ਪਾਕਜਂ ਲਵਣਂ। **ਬਿਲਾਲਂ** ਨਾਮ ਵਚ੍ਚਗਨ੍ਧਂ ਕਾਲ਼ਲਵਣਂ।

੪੬੨. ਗੁਲ਼ਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਉਚ੍ਛੁਨੋ ਵਿਕਾਰਾ। **ਗੁਲ਼** ਰਕ੍ਖਾਯਂ, ਗੁਲ਼ੋ ਪਕ੍ਕਰਸੋ। **ਫਾਣ** ਗਤਿਯਂ, ਤੋ, ਫਾਣਿਤਂ ਗੁਲ਼ਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਥਦ੍ਧਂ। **ਖਣ੍ਡ** ਮਨ੍ਥੇ, ਖਣ੍ਡੋ ਫਾਣਿਤਤੋਪਿ ਥਦ੍ਧੋ। ਉਚ੍ਛੁਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਰਸਪਾਕੇ ਖਣ੍ਡਯੋਗ੍ਯਸਾਰਭੂਤੇ ਯਾ ਗੁਲ਼ਿਕਾਕਾਰਾ ਜਾਯਤੇ, ਸਾ ਮਚ੍ਛਣ੍ਡੀ ਖਣ੍ਡਸਾਲੂਕਂ। ''ਮਚ੍ਛਣ੍ਡੀ ਤੁ ਪੁਪ੍ਫਗੁਲ਼ਾ, ਥਦ੍ਧਪਤ੍ਤਨ੍ਤੁ ਫਾਣਿਤ''ਨ੍ਤਿ **ਰਭਸੋ,** ਖਣ੍ਡਕਕ੍ਕਂ ਫਾਣਿਤਮਿਚ੍ਚਞ੍ਞੇ। **ਸਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ, **ਖਰ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਸਕ੍ਖਰਾ,** ਯਾ ''ਸਿਤਾ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਿਨੋਤਿ ਬਨ੍ਧਤਿ ਤਣ੍ਹਂ **ਸਿਤਾ।** ਸਿਤਸਕ੍ਖਰੇਤਜਤ੍ਰ ਤੁ ਸਿਤੋ ਧਵਲਤ੍ਥੋ,

ਸਕ੍ਖਰਾਪਮਾਣਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਵਾ ਸਕ੍ਖਰਾ। ਇਮੇ ਚ ਗੁਲ਼ਾਦਯੋ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਥਦ੍ਧਤਰਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਚ੍ਛਣ੍ਡੀ ਫਾਣਿਤਾ ਖਣ੍ਡਵਿਕਾਰਾਪਿ। ਦ੍ਵਯੰ ਗੁਲ਼ੇ। ਰੋਗਾਧਿਕੇਸੁ ਵਿਨਾਸਕਰਤ੍ਤਾ ਵਿਸਞ੍ਚ ਤੰ ਕਣ੍ਟਕਞ੍ਚ।

੪੬੩. ਦ੍ਵਯੰ ਭਟ੍ਠਧਞ੍ਞੇ। **ਲਾਜ** ਭਸ੍ਸਨੇ, ਭਸ੍ਸਨੰ ਭਜ੍ਜਨੰ, ਅ। ਨ ਖਤੰ **ਅਕ੍ਖਤੰ।** ''ਤਤਿਯਾ ਪਕਤਿ ਲਾਜੇਸ੍ਵਕ੍ਖਤੰ ਤੀਸ੍ਵ'ਹਿੰਸਿਤੇ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

ਭਟ੍ਠਯਵੇ **ਧਾਨਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਿਯਾ, ''ਬਹੁਮ੍ਹਿ ਭਟ੍ਠਯਵੇ ਧਾਨਾ, ਥਿਯੰ ਅਭਿਨਵੋ'ਬ੍ਭਿਦੇ''ਤਿ **ਰਭਸੋ। ਧਾ** ਧਾਰਣੇ, ਯੁ।

ਦ੍ਵਯੰ ਯਵਾਦਿਚੁਣ੍ਣੇ। **ਸਚ** ਸਮਵਾਯੇ, **ਸਚ** ਸੇਚਨੇ ਵਾ, ਤੁ। **ਮਨ੍ਥ** ਵਿਲੋਲ਼ਨੇ। ਤਿਕੰ ਸਮੰ। ਪੂਰੇਤੀਤਿ **ਪੂਪੋ,** ਪੋ। **ਅਕਾਰਯੁਤ੍ਤੇ ਅਪੂਪੋ,** ਯਥਾ ''ਲਾਬੁ, ਅਲਾਬੂ''ਤਿ। ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨੰ ਪਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਕਾਰੋ **ਪਿਟ੍ਠਕੋ,** ਸਞ੍ਞਾਯੰ ਕੋ।

੪੬੪. ਛਕ੍ਕੰ ਸੂਦੇ। ਭਤ੍ਤੰ, ਸੂਪਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ ਅਕਾਸਿ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਭਤ੍ਤਕਾਰੋ, ਸੂਪਕਾਰੋ** ਚ। **ਸੁ** ਪਗ੍ਘਰਣੇ। ਸਵਤਿ ਰਸੰ ਪਗ੍ਘਰਾਪੇਤੀਤਿ **ਸੂਦੋ,** ਦੋ, ਦੀਘਾਦਿ। **ਸੂਦ** ਪਗ੍ਘਰਣੇ ਵਾ, ਅ। ਅਲ਼ਾਰੋ ਨਾਮ ਸੂਪਾਦਿਵਿਕਤਿ, ਤੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਆਲ਼ਾਰਿਕੋ।** ਓਦਨੰ ਪਚਤੀਤਿ **ਓਦਨਿਕੋ।** ਰਸੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਰਸਕੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਸੂਪੇ। ਸੁਖਤ੍ਥਾਯ ਪਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਸੂਪੋ,** ਦੀਘਾਦਿ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਭਤ੍ਤੰ ਅਞ੍ਜਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਯੇਨ, ਤੰ **ਬਜਞ੍ਜਨੰ, ਅਞ੍ਜ** ਗਤਿਯੰ, ਯੁ।

੪੬੫. ਪਞ੍ਚਕੰ [ਤਿਪਾਦੰ (ਕ॰)] ਭਤ੍ਤੇ। **ਉਦਿ** ਸਵਨਕ੍ਲੇਦਨੇਸੁ, ਯੁ। ਵਾਕਾਰੋ **ਓਦਨ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁੰਸਕਤ੍ਤੰ ਸਮੁਚ੍ਚਿਨੋਤਿ। **ਕੁਰ** ਸਦ੍ਦੇ, **ਕਰ** ਕਰਣੇ ਵਾ, ਕਰੋਤਿ ਬਲਨ੍ਤਿ **ਕੁਰੰ,** ਅਸ੍ਸੁ, **ਕਿਰ** ਵਿਕ੍ਖਿਪਨੇ ਵਾ, ਕਿਰਤਿ ਬੁਭੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ **ਕੁਰੰ,** ਇਸ੍ਸੁ, **ਕਰ** ਹਿੰਸਾਯੰ ਵਾ, ਕੁ ਸਦ੍ਦੇ ਵਾ, ਰਪਚ੍ਚਯੋ। ਭਜਤਿ ਯੇਨ, ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਭਤ੍ਤੰ, ਭਜ** ਸੇਵਾਯੰ, ਤੋ। ਭਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਭਿਕ੍ਖਾ, ਭਕ੍ਖ** ਅਦਨੇ, ਅਸ੍ਸਿ, **ਭਿਕ੍ਖ** ਯਾਚਨੇ ਵਾ, **ਭਿਕ੍ਖਾ** ਨਾਰੀ। **ਅਦ** ਭਕ੍ਖਨੇ, ਤੋ। **ਭਿਦਾਦਿਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਨਾ**ਦੇਸੋ, **ਦ**ਲੋਪੋ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਭੋਜਨੇ, **ਅਸ** ਭਕ੍ਖਨੇ, ਕਮ੍ਮੇ ਯੁ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ। ਆਹਰਤਿ ਬਲਾਯੁਨੀਤਿ **ਆਹਾਰੋ,** ਣੋ। **ਭੁਜ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਯੁ, ਭੋਜਨੰ। **ਘਸ** ਅਦਨੇ, ਣੋ। ਅਨ੍ਧੋਪਜਤ੍ਰ, **ਅਦ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ **ਤ**ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ **ਅਨ੍ਧਾ**ਦੇਸੋ **ਨਿਪਾਤਨਾ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਯਾਗੁਯੰ। **ਤਰ** ਪ੍ਲਵਨਤਰਣੇਸੁ। ਤਰਤਿ ਪ੍ਲਵਤਿ ਬਜਾਪੀਭਵਤੀਤਿ **ਤਰਣੰ,** ਯੁ। ਤਰਲੰ, ਤਰਲਾਪਿ। **ਯਾ** ਪਾਪੁਣੇ, ਗੁ, **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ ਵਾ, ਗੁ, ਉਸ੍ਸਾ। ਉਞ੍ਹਿਕਾ, ਸਾਣਾ, ਵਿਲੇਪੀ ਚ ਯਾਗੁਨਾਮਾਨਿ। **ਸਾ** ਪਾਕੇ, ਯੁ, **ਸਾਣਾ।**

੪੬੬. ਖਜ੍ਜਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਸਨਭੇਦਾ। **ਖਾਦ** ਭਕ੍ਖਨੇ, ਕਮ੍ਮੇ ਤੋ, ਭੁਜਾਦਿ। **ਖਜ੍ਜੰ** ਮੰਸਾਦਿ। **ਭੋਜ੍ਜੰ** ਅਨ੍ਨਾਦਿ। **ਲਿਹ** ਅਸ੍ਸਾਦਨੇ, ਣ੍ਯੋ, **ਹ**ਸ੍ਸ **ਯੋ। ਲੇਯ੍ਯੰ** ਮਧ੍ਵਾਦਿ। ਪਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਪੇਯ੍ਯੰ, ਪਾ** ਪਾਨੇ, ਣ੍ਯੋ, ਆਸ੍ਸੇ, ਪੇਯ੍ਯੰ ਸੂਪਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਭਤ੍ਤਮਣ੍ਡੇ। **ਸੁ** ਸਵਨੇ, ਵਿਸਰੁਜਪਦਾਦਿਤੋ ਣ। **ਚਮੁ** ਅਦਨੇ, **ਆ**ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਾਨੇ, ਕਮ੍ਮੇ ਣੋ। ਮਾਸਰੋਪਜਤ੍ਰ, **ਮਸਿ** ਪਰਿਮਾਣੇ, ਅਰੋ। ਦ੍ਵਯੰ ਆਲੋਪੇ। **ਲੁਪ** ਛੇਦਨੇ, **ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨੇ, **ਕੁ** ਸਦ੍ਦੇ। **ਕਬਿ** ਵਣ੍ਣੇ ਵਾ, ਅਲੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੰ, ਕੇਨ ਤੋਯੇਨ ਬਲਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਕਬਲ਼ੋ,** ਪੁਮੇ, ਗਾਸੋਪਿ।

੪੬੭. ਰਸਾਨੰ ਸਬ੍ਬਰਸਾਨੰ ਅਗ੍ਗਮ੍ਹਿ ਰਸੇ **ਮਣ੍ਡ**ਸਦ੍ਦੋ, **ਮਣ੍ਡ** ਭੂਸਾਯੰ, ''ਸਬ੍ਬਰਸਗ੍ਗੇ ਮਣ੍ਡਮਨਿਤ੍ਥਿਯ''ਨ੍ਤ੍ਯ**ਮਰਸੀਹੋ** [ਅਮਰ ੧੯.੪੯]। ਦ੍ਵਯੰ ਭੁਤ੍ਤਤੋ ਸੇਸੇ। ਵਿਰੂਪੋ, ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਵਾ ਘਾਸੋ **ਵਿਘਾਸੋ।** ਭੁਤ੍ਤਤੋ ਸੇਸੋ ਭੁਤ੍ਤਸੇਸੋ, ਸੋਵ **ਭੁਤ੍ਤਸੇਸਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਘਾਸਾਦੇ। ਵਿਘਾਸਂ ਅਦਤੀਤਿ, ਅ, **ਦਮੁ** ਦਮਨੇ, ਣ੍ਵੁ। ਦ੍ਵਯਂ ਪਿਪਾਸਾਯਂ। ਪਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਾ **ਪਿਪਾਸਾ, ਪਾ** ਪਾਨੇ, ਸੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ। **ਤਸ** ਪਿਪਾਸਾਯਂ, ਯੁ।

੪੬੮. ਦ੍ਵਯਂ ਭੁਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਾਯਂ। **ਖੁਦ** ਬੁਭੁਕ੍ਖਾਯਂ, ਦੋ। ਘਸਿਤੁਮਿਚ੍ਛਾ **ਜਿਘਚ੍ਛਾ, ਘਸ** ਅਦਨੇ, ਇਚ੍ਛਤ੍ਥੇ ਛੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ। ਮਂਸਸ੍ਸ ਰਸੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੀਯਮੁਚ੍ਚਤੇ। **ਛਨ੍ਹ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੀਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੀਯਂ,** ਅਨੀਯੋ, **ਛਦ** ਸਂਵਰਣੇ ਵਾ, ਮਂਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੀਯਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਉਗ੍ਗਾਰੇ, **ਦੇਕਿ** ਸਦ੍ਦੁਸ੍ਸਾਹੇਸੁ, ਉਦ੍ਧਂ ਦੇਕਤਿ ਗਨ੍ਹੁਮੁਸ੍ਸਹਤੀਤਿ **ਉਦ੍ਦੇਕੋ,** ਏਕਸ੍ਸ **ਦ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਰੋ।** ਉਦ੍ਦੇਕੋਪਿ। **ਗਿਰ** ਨਿਗ੍ਗਿਰਣੇ, ਇਸ੍ਸਾ, **ਉਗ੍ਗਾਰੋ।** ਪਾਦੋ ਤਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸੁਹਿਤੋ ਤਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਸੋਹਿਚ੍ਚਂ। ਤਿਪਿ** ਪੀਣਨੇ,ਤਿ, ਭੁਜਾਦਿ। **ਯੁ**ਪਚ੍ਚਯੇ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤੇ ਚ **ਤਪ੍ਪਨਂ।**

੪੬੯. **ਯਥਿਚ੍ਛਿਤ**ਨ੍ਤੁ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤੇ। ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਤਾਯ ਚੇਤੇ ਨਪੁਂਸਕੇ, ਕ੍ਰਿਯਾਬਜਯਾਨਞ੍ਹਿ ਸਤਿਪਜੇਕਤ੍ਤੇ ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਨਾਨਿ ਨਪੁਂਸਕੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਕਤ੍ਤੇਪਿ, ਤਥਾ ਹਿ ਕ੍ਰਿਯਾਨਮਬਜਯਾਨਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਾਭੂਤਤ੍ਤਾ ਲਿਙ੍ਗਸਙ੍ਖਜਾਵਿਸੇਸੋਪਾਦਾਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਮਞ੍ਞਲਿਙ੍ਗਾ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਂ, ਸਾਮਞ੍ਞਸਙ੍ਖਜਾ ਚੇਕਤ੍ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯਥਾ – ਮੁਦੁਂ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਸਾਦੁਂ ਪਚਨ੍ਤਿ। ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤੇਪਿ ਕ੍ਰਿਯਾਸਦ੍ਦੇ ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਨਸ੍ਸੇਕਤ੍ਤਮੇਵ ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਾਨਂ ਕਮ੍ਮਨਿ ਦੁਤਿਯਾ, ਸਬ੍ਬੋ ਹਿ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋ ਕਰੋਤਜਤ੍ਥੇਨ ਬਜਾਪਿਤੋ, ਮੁਦੁਂ ਪਚਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਂ ਪਚਨਂ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤੀਤਜਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਮੁਦਾਦੀਨਞ੍ਚ ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਨਾਨਂ ਕਮ੍ਮਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨਾਹ ''ਸਬ੍ਬੇ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥਾ ਭਵਤਜਤ੍ਥਾਨੁਗਤਾ, ਭਵਤਿਕ੍ਰਿਯਾ ਕਤ੍ਵਤ੍ਥਮਨੁਭਵਨ੍ਤੀਤਜਤ੍ਥੋ। 'ਪਚਤਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ'ਤਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤੋ ਪਾਕੋ ਭਵਤਿ, ਗਚ੍ਛਤਿ ਗਮਨਂ ਭਵਤਿ, ਪਠਤਿ ਪਾਠੋ ਭਵਤੀ''ਤਿ, ਤਮ੍ਮਤੇਨ ਪਠਮਾ, ਮੁਦੁਪਚਨਂ ਯਥਾ ਭਵਤਿ, ਤਥਾ ਪਚਤੀਤਜਤ੍ਥੋ। ਰਮਣੀਯਂ ਪਾਤੋ, ਵਿਮਲਂ ਪਾਤੋ, ਇਦਮੁਪਕੁਮ੍ਭਂ। **ਕਮੁ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, **ਕਾਮਂ, ਨਿਕਾਮਞ੍ਚ। ਇਸੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਤੋ, ''ਸਾਦਿਸਨ੍ਤੁਪੁਚ੍ਛੇ''ਤਜਾਦਿਨਾ ਅਨ੍ਤੇਨ ਸਹ **ਤ**ਸ੍ਸ **ਟ੍ਠੋ, ਇਟ੍ਠਂ। ਪਰਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਆਪ** ਪਾਪੁਣਨੇ, ਤੋ, ਭੁਜਾਦਿ, ਰਸ੍ਸੋ, **ਯਾਗ**ਮੋ ਚ। ''ਸਤ੍ਤੁਜਂ ਨਿਵਾਰਣੇ ਤਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੯.੫੭] **ਰਭਸੋ।** ਇਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮੋ **ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਂ,** ਯਥਾਤ੍ਥੇ ਅਬਜਯੀਭਾਵੋ। ਪਕਾਮਂਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਿਪਾਦਂ ਵਣਿਜਕੇ। ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੇਹਿ ਜੀਵਤੀਤਿ, ਇਕੋ। ਸਤ੍ਥਂ ਵਾਣਿਜ੍ਜੋਪਜੀਵੀਨਂ ਸਙ੍ਘਾਤਂ ਵਹਤਿ ਦੇਸਨ੍ਤਰਂ ਪਾਪਯਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਾਦਿਮ੍ਹਿ ਣੋ। ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ ਵਣਿਜਨਾਯਕੋ, ਤਂਯੋਗਾ **ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ,** ਣੋ। ਆਪਣੋ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਵੋਹਾਰੋ, ਤਂਯੋਗਾ **ਆਪਣਿਕੋ,** ਇਕੋ। ਵ**ਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਇਜੋ। ਵੇਦਹਕੋ, ਨੇਗਮੋ, ਪਣਜਾਜੀਵੋ, ਵਣਿਜੋਪਜਤ੍ਰ।

੪੭੦. ਵਿਕ੍ਕਯੋ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨਸ੍ਸ ਪਰਸ੍ਸ ਦਾਨਂ। **ਕੀ** ਦਬ੍ਬਵਿਨਿਮਯੇ, ਤਤ੍ਰ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿ**ਕ੍ਕਯਿਕੋ।** ਵਿਕ੍ਕਿਣਾਤੀਤਿ ਵਿ**ਕ੍ਕੇਤਾ,** ਰਿਤੁ। ਕਯੋ ਨਾਮ ਪਰਸ੍ਸ ਧਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨਸ੍ਸ ਦਾਨਂ। ਕਯੇਨ ਜੀਵਤੀਤਿ **ਕਯਿਕੋ।** ਕਿਨਾਤੀਤਿ, ਣ੍ਵੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਧਨਪ੍ਪਯੋਤ੍ਤਰਿ। ਇਣੇ ਉਤ੍ਤਮੋ **ਉਤ੍ਤਮਣ੍ਣੋ,** ਅਭਿਧਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤੋ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਧਨਂ ਵੁਡ੍ਢਤ੍ਥਂ ਪਯੋਜੇਤੀਤਿ **ਧਨਿਕੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਧਨਗਾਹਕੇ। ਇਣੇ ਅਧਮੋ **ਅਧਮਣ੍ਣੋ।** ਇਣਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਇਣਾਯਿਕੋ,** ਆਯਿਕੋ। ਇਣਂ ਆਯਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਵਾ ਇਣਾਯਕੋ, ਣ੍ਵੁ।

੪੭੧-੪੭੨. ਦ੍ਵਯਂ ਇਣੇ। ਉਦ੍ਧਰੀਯਤੇ ਗਯ੍ਹਤੇਤਿ **ਉਦ੍ਧਾਰੋ, ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਧਰ**ਤਿ ਗਹਣੇ, ਣੋ। ਏਤਿ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਇਣਂ,** ਯੁ, **ਣ**ਤ੍ਤਂ। ਪਰਿਯੁਦਞ੍ਚਨਮ੍ਪਿ, ਪਰਿਤੋ ਉਦਞ੍ਝਤੇ ਗਯ੍ਹਤੇਤਿ, ਯੁ। ਵ**ੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਂ। ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਧਨੇਨ ਲਾਭੋ ਲਬ੍ਭਤੇ, ਤਤ੍ਰ ਮੂਲਧਨੇ ਮੂਲਾਦਿਦ੍ਵਯਂ। **ਮੂਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ। ਪਠਮਮੇਵ ਆਭਤਂ **ਪਾਭਤਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪਟਿਪਾਦੇ। ''ਅਵਸ੍ਸਮਸ੍ਸਿਦਂ ਕਯਿਤਬ੍ਬ''ਮਿਤਿ ਸਚ੍ਚਸ੍ਸਾਖ੍ਯਾਪਨਂ, ਕਰਣਂ ਵਾ **ਸਚ੍ਚਾਪਨਂ,** ਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਕਰਵ੍ਹਿਤ੍ਤਭਰਣਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੋ, **ਸਚ੍ਚ**ਸਦ੍ਦਾ ਧਾਤੁਰੂਪਾ ਯੁ, ਮਜ੍ਝੇ **ਅਪਾ**ਗਮੋ, ਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਵਾ ਆਪੁਣਨਂ **ਸਚ੍ਚਾਪਨਂ, ਅਪ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਯੁ। ''ਸਚ੍ਚਾਪਨਾ ਸਚ੍ਚਾਕਤਿ''ਰਿਤਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੇ** [ਥੀਕਣ੍ਡੇ (?)] ਵੋਪਾਲਿਤੋ। ਸਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਵਾ ਕਰਣਂ **ਸਚ੍ਚਕਾਰੋ।** ਸਚ੍ਚਂਕਾਰੋਪਿ। ''ਕ੍ਲਿਵੇ ਸਚ੍ਚਾਪਨਂ ਸਚ੍ਚ-ਙ੍ਕਾਰੋ ਸਚ੍ਚਾਕਤਿਤ੍ਥਿਯ''ਨ੍ਤ੍ਯ**ਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ੧੯.੮੨]। ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਕ੍ਕਨੀਯਦਬ੍ਬੇ। ਵਿਕ੍ਕਿਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿ**ਕ੍ਕੇਯ੍ਯਂ,** ਣ੍ਯੋ। **ਪਣ** ਬ੍ਯਵਹਾਰੇ, ਣ੍ਯੋ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਤੀਸੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਨ੍ਯਾਸਸ੍ਸਪ੍ਪਨੇ [ਨ੍ਯਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ (ਕ॰)]। ਨ੍ਯਾਸਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਨਂ [ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ (ਕ॰)] ਪਟਿਦਾਨਂ। **ਪਤਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਦਦਾਤਿ** ਨ੍ਯਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਥੋ, ਤਥਾ **ਪਰਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਪਰਿਦਾਨਂਪ੍ਯਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਨ੍ਯਾਸੇ। **ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ। ਨ੍ਯਸ੍ਸਤੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪੀਯਤੇਤਿ, ਣੋ। ਉਪਨਿਧਿਯ੍ਯਤੇਤਿ **ਉਪਨਿਧਿ,** ਇ, **ਉਪਨਿਧਿ** ਪੁਮੇ। ''ਪੁਮੇ ਉਪਨਿਧਿਨ੍ਯਾਸੋ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੯.੮੧] **ਅਮਰਕੋਸੇ।**

੪੭੩. ਏਕਾਦਯੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦਾ **ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇ** ਦਬ੍ਬੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁ ਚ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ। ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇਕਤ੍ਤੇ ਚ ''ਏਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ ਭਵਤਿ, ਨ ਤੁ ਭਿਨ੍ਨਾਧਿਕਰਣਂ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕਾਦਸ ਚੇ''ਤਿ। ਤੀਸੂਤ੍ਯਨੇਨ ''ਨ ਕੇਵਲਂ **ਏਕ**ਸਦ੍ਦੋਵ ਸਲਿਙ੍ਗੋ, ਅਥ ਖੋ **ਅਟ੍ਠਾਰਸ**ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਪੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਤੇਸਂ ਅਲਿਙ੍ਗਤਾਵਚਨਂ ਲਿਙ੍ਗਵਿਸੇਸਾਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਸਾਮਞ੍ਞਲਿਙ੍ਗਾਭਾਵਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ''ਅਤਿਲਿਙ੍ਗਂ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ, ਤਦਾਖ੍ਯਾਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਤੇਨ ''ਪੁਰਿਸੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਤ੍ਥੀ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ **ਗਚ੍ਛਤਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਂਤਂਲਿਙ੍ਗਵਿਸੇਸਵਚਨਤਾ, ''ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ਸਾਮਞ੍ਞਲਿਙ੍ਗਵਚਨਤਾ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਵੀਸਤ੍ਯਾ**ਦਯੋ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇ ਚ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਵੀਸਤਿ ਗਾਵੋ, ਗਵਂ ਵੀਸਤੀ''ਤਿ। ਏਕਤ੍ਤੇਤਿ ਯਦਾ ਪਨੇਤਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇ ਏਕਤ੍ਤਵਿਸਿਟ੍ਠਮੇਵ ਵਗ੍ਗਤ੍ਤਂ ਸਭਾਵਤੋ ਪਟਿਪਾਦਯਨ੍ਤਿ। ਤਦਾ ਭਿਨ੍ਨਸਙ੍ਖ੍ਯੇਨਾਪਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੇ ਏਕਵਚਨੇਯੇਵ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਵਤ੍ਤਤੇ ''ਵੀਸਤਿ ਗਾਵੋ''ਤਿ। ਯਦ੍ਯੇਕਤ੍ਤੇ, ਕਥਂ? ਦ੍ਵੇਵੀਸਤਿਯੋ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੀਸਤਿਯੋ, ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਿਚ੍ਚਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ ਇਚ੍ਚਾਹ ''ਵਗ੍ਗਭੇਦੇ ਬਹੁਤ੍ਤੇਪੀ''ਤਿ । ਵੀਸਤ੍ਯਾਦੀਨਂ ਵਗ੍ਗਾਨਂ ਭੇਦੇ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਿਤੇ ਸਤਿ ਬਹੁਤ੍ਤੇਪਿ ਬਹੁਵਚਨੇਪਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ ''ਸਙ੍ਖ੍ਯਨ੍ਤੁਰਸ੍ਸਤ੍ਥੇ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯੇਵੀਸਤ੍ਯਾਦਯੋ ਤਂਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤੋ ਬਹੁਵਚਨਾਨਿਪਿ ਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੯.੮੩-੪] ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਙ੍ਖ੍ਯਨ੍ਤੁਰਮਿਹ ਵਗ੍ਗਭੇਦੋ, ਤੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਨਾਨਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਤ੍ਥਨਾਨਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਆਨਵੁਤਿ ਨਵੁਤਿ**ਸਦ੍ਦਮਭਿਬ੍ਯਾਪੇਤ੍ਵਾ **ਤਾ** ਵੀਸਤ੍ਯਾਦਯੋ ਭਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗੇਨਾਪਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੇ **ਨਾਰਿਯਂ** ਇਤ੍ਥਿਯਂ, ਯਥਾ ਵੀਸਤਿ ਕੁਣ੍ਡਾਨਿ। ਵੀਸਤ੍ਯਾਦਯੋ ਵਿਕਤਸਮਾਹਾਰਦ੍ਵਨ੍ਦਾ। ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਲੋਕਾਸਯਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਨ੍ਦੇਕਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੀਸਤ੍ਯਾਦਯੋ ਅਬ੍ਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਰਮਤੇਨ, **ਕਚ੍ਚਾਯਨ**ਮਤੇਨ ਪਨ ਬ੍ਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ।

੪੭੪-੪੭੬. ਸਤਾਦੀਨਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਠਾਨਾਨਿ ਗਣਨਭੇਦਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਸਦਸ**ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤੋ **ਸਤ**ਸਦ੍ਦੋ, ਤਥਾ **ਸਤਦਸ**ਸਦ੍ਦੇਹਿ **ਸਹਸ੍ਸ**ਸਦ੍ਦੋ। **ਯੁਜ** ਯੋਗੇ, **ਨਿਯੁਤਂ, ਅਯੁਤ**ਮ੍ਪਿ। **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ ਵਾ, ਤੋ। **ਲਕ੍ਖ** ਦਸ੍ਸਨਙ੍ਕੇਸੁ, **ਲਕ੍ਖਂ, ਸਤਸਹਸ੍ਸ**ਮ੍ਪਿ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਦਸਗੁਣਂ ਕੁਟਤੀਤਿ **ਕੋਟਿ।** ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਗਣਨਵਿਸੇਸੋ **ਪਕੋਟੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕੋ **ਕੋਟਿਪਕੋਟੀਤਿ। ਨਹ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਤੋ। ਆਗਮਸ੍ਸੁ। **ਵਿਦ** ਲਾਭੇ, ਉ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। **ਅਬ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਗਤਿਮ੍ਹਿ ਚ, ਦੋ, ਆਗਮਸ੍ਸੁ। **ਅਹਿ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, **ਹ**ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਅਵ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਵੋ । **ਅਟ** ਗਮਨੇ, ਟੋ। **ਸੋਗਨ੍ਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਮਲਵਿਸੇਸਨਾਮੇਨ ਏਕੋ ਗਣਨਵਿਸੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥੋਪ੍ਪਲਾਦਿਨਾਮੇਹਿ ਏਕੇਕੋ ਗਣਨਵਿਸੇਸੋ। **ਕਥ** ਵਾਕ੍ਯਪ੍ਪਬਨ੍ਧੇ, ਯੁ, ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ **ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ।**

ਨਨੁ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਏਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ਕਥਮੇਕੋ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੋ, ਦ੍ਵੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਭੇਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ? ਨਾਯਂ ਦੋਸੋ, ਤੇਸਂ ਕਾਲਦੇਸਾਦਿਵਸੇਨ ਭਿਨ੍ਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਏਤਾਸੁ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸੁ **ਕਮਾ** ਕਮੇਨ

ਸਤਾਦਿਲਕ੍ਖਪਰਿਯਨ੍ਤੰ **ਦਸਗੁਣੰ** ਦਸਹਿ ਗੁਣਿਤੰ ਭ਼ਵਤਿ। ਕੋਟ੍ਯਾਦਿਕੰ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪਰਿਯਨ੍ਤੰ **ਸਤਲਕ੍ਖਗੁਣੰ** ਸਤਲਕ੍ਖੇਹਿ ਗੁਣਿਤੰ ਭ਼ਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਾ ਲੇਖਾ ਦ੍ਵ਼ਿਸੁਞ੍ਞਸਹਿਤਾ ਸਤੰ ਭ਼ਵਤਿ, ਤਥਾ ਤਿਸੁਞ੍ਞਸਹਿਤਾ ਸਹਸ੍ਸੰ, ਚਤੁਸੁਞ੍ਞਸਹਿਤਾ ਨਿਯੁਤੰ, ਪਞ੍ਚਸੁਞ੍ਞਸਹਿਤਾ ਏਕਾ ਲੇਖਾ ਲਕ੍ਖੰ ਭ਼ਵਤਿ, ਏਕਾ ਪਨ ਲੇਖਾ ਸਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਸਹਿਤਾ ਕੋਟਿ, ਤਥਾ ਚੁਦ੍ਦਸਸੁਞ੍ਞਸਹਿਤਾ ਪਕੋਟਿ, ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਾਵ਼ਾਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੰ ਨੇਤਬ੍ਬੰ, ਅਯਮੇਕਚ੍ਚਾਨਮਾਚਰਿਯਾਨੰ ਮਤਿ।

ਅਥ ਵ਼ਾ ਸਤਾਦਯੋ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦਸਗੁਣਿਤਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਅਯੰ **ਕਚ੍ਚਾਯਨਸ੍ਸ** ਮਤਿ, ਤੇਨ ਹਿ ''ਯਾਵ਼ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ ਦਸਗੁਣਿਤਞ੍ਚੇ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਮਾਹ। ਅਥ ਵ਼ਾ ਸਤਾਦਯੋ ਲਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਦਸਦਸਗੁਣਿਤਾ, ਤੇਨ ਏਕਾ ਲੇਖਾ ਦ੍ਵ਼ਿਬਿਨ੍ਦੁਸਹਿਤਾ ਸਤੰ ਭ਼ਵਤਿ, ਤਥਾ ਚਤੁਪਞ੍ਚਾਦਿਬਿਨ੍ਦੁਸਹਿਤਾ ਸਹਸ੍ਸਾਦਿਕੰ ਭ਼ਵਤਿ, ਏਕਾ ਲੇਖਾ ਪਨ ਦ੍ਵ਼ਾਦਸਬਿਨ੍ਦੁਸਹਿਤਾ ਕੋਟਿ, ਤਥਾ ਏਕੂਨਵ਼ੀਸਤਿਬਿਨ੍ਦੁਸਹਿਤਾ ਪਕੋਟੀਤਿ ਯਾਵ਼ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਬਿਨ੍ਦੂਨਿ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਗਣਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਗਣਨਵ਼ਿਸੇਸੇ ਪਞ੍ਚਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਧਿਕਾਨਿ ਸਤਬਿਨ੍ਦੂਨਿ ਭ਼ਵਨ੍ਤਿ, ਅਯਮਮ੍ਹਾਕੰ ਮਤਿ।

ਅਮਰਕੋਸੇ [ਅਮਰ ੧੯.੮੪] ਪਨ ''ਪਨ੍ਤ੍ਯਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਦਿ, ਕਮਾ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰ''ਮਿਤ੍ਯੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਦਸਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਪਨ੍ਤੀਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ , ਤਤੋ ਆਰਬ੍ਭ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਦਿਕੰ ਕਮਾ ਵ਼ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ, ਤੰ ਯਥਾ – ਦਸਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰੰ ਸਤੰ, ਸਤਾ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰੰ ਸਹਸ੍ਸੰ, ਸਹਸ੍ਸਾ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰੰ ਅਯੁਤੰ, ਅਯੁਤਾ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰੰ ਲਕ੍ਖੰ, ਲਕ੍ਖਾ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰੰ ਪਯੁਤੰ, ਪਯੁਤਾ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰੰ ਕੋਟਿ, ਏਵ਼ੰ ਕੋਟਿਯਾ ਅਬ੍ਬੁਦੰ, ਅਬ੍ਬੁਦਾ ਪਦੁਮੰ, ਪਦੁਮਾ ਖਬ੍ਬੋ, ਖਬ੍ਬਾ ਮਹਾਕਥੋ, ਤਤੋਪਿ ਮਹਾਪਦੁਮੰ, ਤਤੋਪਿ ਸਙ੍ਕੁ, ਸਙ੍ਕੁਤੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋ, ਤਤੋ ਅਨ੍ਤ੍ਯੰ, ਅਨ੍ਤ੍ਯਾ ਮਜ੍ਝੰ, ਮਜ੍ਝਾ ਪਰਦ੍ਧੰ, ਪਰਦ੍ਧਾ ਅਮਤੰ, ਅਮਤਾ ਦਸਗੁਣੋਤ੍ਤਰੰ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ, ਸਙ੍ਖ੍ਯਞ੍ਚ ਵ਼ੀਸਤਿਮੰ ਠਾਨੰ, ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਮਿਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਪਾਰਿਸਦਤ੍ਤਾ ਹਿ ਬ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਸੰਪ੍ਯਤ੍ਰ ਵ਼ਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

੪੭੭-੪੭੮. ਸਾਧਿਕੇਨ ਦ੍ਵ਼ੇਪਾਦੇਨ ''ਅਡ੍ਢੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢੋ, ਅਡ੍ਢੇਨ ਤਤਿਯੋ ਅਡ੍ਢਤਿਯੋ, ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯੋ ਚਾ''ਤਿ ਇਮੰ ਵ਼ਚਨਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਡ੍ਢੂਪਪਦੇਨ ਸਹ **ਚਤੁਤ੍ਥਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਾਨੰ **ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਾ**ਦ੍ਯਾਦੇਸੋ। ਸਾਧਿਕਪਾਦੇਨ ''ਅਡ੍ਢੇਨ ਦੁਤਿਯੋ ਦਿਯਡ੍ਢੋ, ਦਿਵ਼ਡ੍ਢੋ ਚਾ''ਤਿ ਇਮੰ ਵ਼ਚਨਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਨ੍ਤੁਰਿਤਸ੍ਸਾਪਿ **ਅਡ੍ਢੇਨ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਧਾਨੁਵ਼ਤ੍ਤਨਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਅਭਿਧਾਨਨ੍ਤੁਰਾਭਾਵ਼ਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰੇਵ਼ੰ।

੪੭੯-੪੮੦. ਮੀਯਤੇ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦੀਯਤੇ ਯੇਨ, ਤੰ **ਮਾਨੰ।** ਤਞ੍ਚ ਤੁਲਾਪਤ੍ਥਙ੍ਗੁਲਿਵ਼ਸਾ ਤਿਧਾ ਮਾਨਿਯਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਭ਼ਵਤਿ। **ਤੁਲ** ਉਮ੍ਮਾਨੇ , ਚੁਰਾਦਿ, **ਤੁਲਾ** ਇਤ੍ਥੀ। **ਪਦ** ਗਤਿਯੰ, ਥੋ। **ਅਙ੍ਗ** ਗਮਨੇ, ਉਲੋ, **ਅਙ੍ਗੁਲੰ,** ''ਅਙ੍ਗੁਲੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਕਰਸਾਖਾ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵ਼ੀਹਯੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਏਕਾਵ਼ **ਗੁਞ੍ਜਾ** ਸਮਗਰੁਕਾ, ਤਥਾ ਦ੍ਵ਼ੇ ਗੁਞ੍ਜਾ ਏਕੋਵ਼ **ਮਾਸਕੋ** ਸਮਗਰੁਕੋਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਦ੍ਵ਼ੇ ਮਾਸਕਾ **ਅਕ੍ਖੋ** ਨਾਮ, ਵ਼ਿਭੀਟਕੋਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤੋ, ਅਕ੍ਖਫਲਸਮਾਨਗਰੁਕਤ੍ਤਾ ਵ਼ਾ **ਅਕ੍ਖੋ।** ਕਰਿਸੋਪ੍ਯਤ੍ਰ, **ਕਸ** ਵ਼ਿਲੇਖਨੇ, ਅ, **ਰਿਮਜ੍ਝੋ**, ਅਨਿਤ੍ਥੀ। ਅਕ੍ਖਾਨੰ ਪਞ੍ਚ **ਧਰਣੰ** ਨਾਮ, **ਧਰ**ਤਿਧਾਤੁਯਾ ਯੁ। ਅਕ੍ਖਾਨਮਟ੍ਠਕੰ **ਸੁਵ਼ਣ੍ਣੋ** ਨਾਮ। ਪਞ੍ਚਧਰਣੰ **ਨਿਕ੍ਖੰ** ਨਾਮ। **ਤੇ** ਨਿਕ੍ਖਾ ਪਞ੍ਚ **ਪਾਦੋ** ਨਾਮ। ਸੋ **ਪਾਦੋ** ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਭਾਗੇ ਵ਼ਤ੍ਤੁਤੀਤ੍ਯੇਕਚ੍ਚਾਨੰ ਮਤਿ। ਯਥਾਵ਼ੁਤ੍ਤਾਯੇਵ਼ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵ਼ੀਹਯੋ **ਗੁਞ੍ਜਾ** ਨਾਮ। ਦ੍ਵ਼ੇ ਗੁਞ੍ਜਾ **ਮਾਸਕੋ** ਨਾਮ। ਦ੍ਵ਼ੇ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕਾ ਦਸਮਾਸਕਾ **ਅਕ੍ਖੋ** ਨਾਮ। ਅਕ੍ਖਾਨੰ ਅਟ੍ਠਕੰ **ਧਰਣੰ** ਨਾਮ। ਪਞ੍ਚਧਰਣੰ **ਸੁਵ਼ਣ੍ਣੋ** ਨਾਮ। ਤੇ ਪਞ੍ਚਸੁਵ਼ਣ੍ਣਾ **ਨਿਕ੍ਖੰ** ਨਾਮਾਤ੍ਯਮ੍ਹਾਕੰ ਮਤਿ। **ਕਨ** ਦਿਤ੍ਤਿਗਤਿਕਨ੍ਤੀਸੁ, **ਨਿਪੁਬ੍ਬੋ**, **ਨਸ੍ਸ ਖੋ, ਨਿਕ੍ਖੋ,** ਸੁਵ਼ਣ੍ਣਵ਼ਿਕਾਰੇਪਿ। ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵ਼ਤ੍ਥੁਨੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਭਾਗੇ ਪਾਦੋ। ਦਸ ਧਰਣਾਨਿ **ਪਲੰ** ਨਾਮ, **ਪਲ** ਪਥੇ ਚ ਗਤਿਮ੍ਹਿ।

੪੮੧. ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵ਼ਤ੍ਥੁਨੋ ਪਲਸਤੰ **ਤੁਲਾ। ਤੁਲ** ਉਮ੍ਮਾਨੇ, **ਤੁਲਾ** ਨਾਰੀ।

ਗੇਹਾਨੰ ਦਾਰੁਬਨ੍ਧਾਯ, ਪਿਠਿਕਾਯੰ ਤੁਲਾ ਥਿਯੰ।
ਮਾਨਭਣ੍ਡੇ ਚ ਸਾਦਿਸੇ, ਰਾਸਿਪਲਸਤੇਸੁ ਚ॥

ਤਾ ਤੁਲਾ ਵੀਸਤਿ **ਭਾਰੋ** ਨਾਮ। **ਭਰ** ਧਾਰਣਪੋਸਨੇਸੁ, ਣੋ। ‘‘ਭਾਰੋ ਤੁ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸੇਸੁ, ਪਲਾਨਮਪਿ ਵਿਵਧੇ’’**ਤਜਜਯੋ** [ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ]। ਵਿਵਧੋ ਭਾਰਭੇਦੋ।

ਰੂਪਿਯਸ੍ਸ ਕਰਿਸੇਨ ਕਤੋ ਸਂਵੋਹਾਰਪਦਟ੍ਠੋ ਕਹਾਪਣੋ ਨਾਮ। ਕਰਿਸਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਰੂਪਿਯੇਨ ਕਤੋ ਪਣੋ ਪਣਿਯੋ ਦਬ੍ਬਭੇਦੋ **ਕਹਾਪਣੋ। ਰਿਸ**ਸ੍ਸ **ਹਾ**ਦੇਸੋ। **ਅਹਾ**ਦੇਸੇ **ਕਰਿਸਾਪਣੋ,** ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਰੂਪਵਿਕਾਰੋ, ਅਢ੍ਢਤ੍ਤੂਪਚਾਰਾ। ਇਤਿ ਤੁਲਾਮਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੮੨. ਪਤ੍ਥਮਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਕੁਡਵੋ”**ਚ੍ਚਾਦਿ। ਏਕੋ ਪਸਤੋ **ਕੁਡਵੋ** ਨਾਮ। **ਸਰ** ਗਤਿਯਂ, ਤੋ, **ਰ**ਲੋਪੋ, **ਕਡਿ** ਭੇਦੇ, ਵੋ, **ਕਡਿ**ਸ੍ਸ **ਕੁਡ, ਤੇ** ਕੁਡਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ **ਪਤ੍ਥੋ।** ਚਤੁਪਤ੍ਥਾ **ਆਲ਼੍ਹਕੋ, ਅਹ** ਪੂਜਾਯਂ, ਣ੍ਵੁ, ਲ਼ਤ੍ਤਾਦਿ ਦਸਙ੍ਗੁਲਂ, ਦ੍ਵਾਦਸਙ੍ਗੁਲਂ ਵਾਸਬ੍ਬਤੋ ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਆਲ਼੍ਹਕੋ। ਚਤੁਰੋ ਆਲ਼੍ਹਕਾ **ਦੋਣਂ** ਨਾਮ, ‘‘ਚਤੁਰਾਲ਼੍ਹਕ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, **ਦੁ** ਗਮਨੇ, ਣੋ, **ਦੁਣ** ਗਤਿਯਂ, ਹਿਂਸਾਯਞ੍ਚ ਵਾ, **ਦੋਣਂ।** ਵਾਕਾਰੇਨ **ਦੋਣੋ।**

੪੮੩. ਚਤੁਰੋ ਦੋਣਾ **ਮਾਨਿਕਾ, ਮਾਨ** ਪੂਜਾਯਂ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਅਸ੍ਸਿ। ਚਤੁਮਾਨਿਕਂ ਚਤਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਮਾਨਿਕਾਨਂ ਸਮੂਹੋ ਚਤੁਮਾਨਿਕਂ **ਖਾਰੀ** ਨਾਮ, **ਖਰ** ਵਿਨਾਸੇ, ਣੋ, ਨਦਾਦਿ। **ਦਸਮ੍ਬਣਂ** ਦਸਾਧਿਕਸਤਦੋਣਮਤ੍ਤਂ **ਕੁਮ੍ਭੋ**ਤਿ ਘਟਨਾਮੇਨ ਏਕੋ ਪਤ੍ਥਮਾਨਵਿਸੇਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ‘‘ਅਮ੍ਬਣ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੪੮੪. ਪਤ੍ਥਮਾਨਵਿਸੇਸਾਨਂ ਲਬ੍ਭਮਾਨਪਰਿਯਾਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਆਲ਼੍ਹਕੋ”**ਚ੍ਚਾਦਿ। **ਤੁਮ੍ਬ** ਕਮ੍ਪਨੇ, ਅ। ਦ੍ਵਯਂ ਪਤ੍ਥੇ। **ਪਤ੍ਥ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ ਸਾਮਞ੍ਞਭੇਦਮਾਨੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਵਿਸੇਸਮਾਨਵਾਚਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਨਲ** ਗਨ੍ਧੇ, ਇਣ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਾਹੇ। ਵਹਤੀਤਿ **ਵਾਹੋ, ਵਹ** ਪਾਪੁਣਨੇ, ਣੋ।

ਅਮ੍ਬਣਮਾਨਂ, ਪਰਿਯਾਯਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **“ਏਕਾਦਸ ਦੋਣੋ”**ਚ੍ਚਾਦਿ। **ਅਮ੍ਬ** ਗਮਨੇ, ਯੁ, **ਅਮ੍ਬ** ਸਦ੍ਦੇ ਵਾ, ਇਤਿ ਪਤ੍ਥਮਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਮਾਨਂ ਪਨ ਅਣ੍ਵਾਦਜਾਭਿਧਾਨਾਵਸਰੇ ਭੂਮਿਵਗ੍ਗੇ ਅਭਿਹਿਤਂ।

੪੮੫. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਭਾਗੇ। **ਵਿਸ** ਪਵੇਸਨੇ, ਦੀਘਾਦਿ, ਕੋਟ੍ਠਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਰੀਰਂ, ਤਤ੍ਥ ਸੇਤੀਤਿ **ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। ਆ**ਤ੍ਤਂ। **ਅਨ** ਪਾਣਨੇ, **ਅਮ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਸੋ। ਭਜੀਯਤੇ ਸੇਵੀਯਤੇਤਿ **ਭਾਗੋ।** ਣੋ। ਵਣ੍ਟਕੋਪਜਤ੍ਰ। **ਵਟਿ** ਵਿਭਾਜਨੇ, ਣ੍ਵੁ, ਣਨ੍ਤਾ ਵਾ ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਵਿਭਵਨ੍ਤਂ ਧਨੇ। **ਧਨ** ਧਞ੍ਞੇ, ਅ। ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਯਂ **ਸੋ, ਸ**ਮ੍ਪਿ। ਦੁਇਵ **ਦਬ੍ਬਂ,** ਸਾਰਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੋ, ਇਵਤ੍ਥੇ ਵੋ, **ਵਿਦ** ਲਾਭੇ, ਤੋ । ਸਸ੍ਸ ਧਨਸ੍ਸ ਪਤਿ ਸਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਾਧੁ **ਸਾਪਤੇਯਜਂ,** ਣੇਯਜੋ। **ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ, ਉ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਥੋ। **ਰ**ਸ੍ਸ **ਤੋ।** ਵਿਭਵਨ੍ਤਿ ਪਭਵਨ੍ਤੁਜਨੇਨਾਤਿ **ਵਿਭਵੋ,** ਅ। ਹਿਰਞ੍ਞਂ, ਕੋਸੋਪਜਤ੍ਰ।

੪੮੬. ਕਤਾਕਤਂ ਕਞ੍ਚਨਂ, ਰੂਪਿਯਞ੍ਚ ਮਿਸ੍ਸਿਤਂ [ਮਿਲਿਤਂ (ਕ॰), ਮਿਲਿਤਂ ਪਚ੍ਚੇਕਞ੍ਚ (ਅਮਰ ਖੀਰਸ੍ਵਾਧੀਟੀਕਾ)] ਕੋਸਾਦਿਦ੍ਵਯਵਾਚ੍ਚਂ, ਤਤ੍ਰ ਪਿਣ੍ਡੀਕਤਂ ਆਭਰਣੀਕਤਂ, ਕਮ੍ਮੀਭਾਵਮਾਪਾਦਿਤਂ ਵਾ ਕਤਂ। ਆਕਰੋਤ੍ਥਂ ਅਜਾਤਕਮ੍ਮਂ ਚੁਣ੍ਣਾਦਿਰੂਪਂ ਅਕਤਂ, **ਤਦਞ੍ਞਂ** ਤੇਹਿ ਕਞ੍ਚਨਰੂਪਿਯੇਹਿ ਅਞ੍ਞਂ ਤੇਜਸਂ ਦਬ੍ਬਂ ਤਮ੍ਬਂ। **ਆਦਿ**ਨਾ ਕਂਸਰੀਤਿਸੀਸਕਾਦਿ, ਯਞ੍ਚਾਤੇਜਸਂ ਰਾਜਪਟ੍ਟਦਾਰੁਵਿਸਾਦਿਕ’ਮਸਾਰਂ ਦਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕੁਪ੍ਪਂ, **ਗੁਪ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਗੁਪ੍ਪਤੇਤਿ, ਪੋ, **ਕ**ਤ੍ਤਞ੍ਚ **ਗ**ਸ੍ਸ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਞ੍ਚਨਂ ਰੂਪਿਯਞ੍ਚਾਹਤਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਹਯਵਰਾਹਪੁਰਿਸਾਦਿ ਰੂਪਂ ਨਿਗ੍ਘਾਤਿਕਾਯ ਤਾਲ਼ਿਤਂ ਦੀਨਾਰਾਦਿਕਂ ਰੂਪਿਯਾਖ੍ਯਂ। ਅਸ੍ਸਾਦਿਰੂਪਮਸ੍ਸਾਹਤਮਤ੍ਥੀਤਿ **ਰੂਪਿਯਂ। ਰੂਪ** ਆਹਤਪਸਂਸਾਸੁ, ਇਯੋ।

੪੮੭-੪੮੮. **ਹਿਰਞ੍ਞ**ਨ੍ਤੁ ਸੁਵਣ੍ਣੇ। ਸੋਭਨੋ ਵਣ੍ਣੋ ਯਸ੍ਸ **ਸੁਵਣ੍ਣੰ। ਕਨ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਣ੍ਵੁ, ਜਨਨੰ ਜਾਤੰ, ਪਕਟ੍ਠੰ ਜਾਤੰ **ਜਾਤਰੂਪੰ,** ਪਕਟ੍ਠੜ੍ਥੇ **ਰੂਪ**ਪਚ੍ਚਯੋ [ਪਸੰਸਾਯੰ ਰੂਪਪਚ੍ਚਯੋ ਇਤਿ ਸੁਭੂ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ) ਪਸੰਸਾਯੰ ਰੂਪੰ (ਪਾਣਿਨਿ ੫.੩.੬੬)]। ਜਾਤੰ ਰੂਪਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਜਾਤਰੂਪੰ। ਇਣ** ਗਤਿਯੰ, ਦਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਞ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਿਪ੍ਪਤੇ ਦਿਤ੍ਤਿਯਾ ਯੁਜ੍ਜਤੇਤਿ **ਸੋਣ੍ਣੰ,** ਉਸ੍ਸੋ, ''ਵਾ ਪਰੋ ਅਸਰੂਪਾ''ਤਿ **ਇ**ਲੋਪੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ। **ਕਞ੍ਞੁ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਯੁ। ਸਟ੍ਠੁ ਵਣ੍ਣੋ ਵਿਯ ਵਣ੍ਣੋ ਯਸ੍ਸ। ਚਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾਨੰ ਹਰਤੀਤਿ **ਹਰਿ।** ਇ, **ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯੰ, ਬੁ। ਚਰਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ **ਚਾਰੁ,** ਣੁ। **ਹਿ** ਗਤਿਯੰ, ਮੋ। **ਹਟ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਣ੍ਵੁ। ਤਪਨੰ ਦਾਹਮਰਹਤੀਤਿ **ਤਪਨਿਯੋ,** ਇਯੋ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ, ਅਞ੍ਞੋ, ਅਸ੍ਸਿ। **ਹਾ** ਚਾਗੇ, **ਹਾ** ਗਤਿਯੰ ਵਾ, ਅਞ੍ਞੋ, **ਹਿਰਾਦੇਸੋ** ਚ।

ਚਾਮੀਕਰਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ **ਤਬ੍ਭੇਦਾ** ਤਸ੍ਸ ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾ। ਚਾਮੀ ਨਾਮ ਏਕਾ ਪੁਪ੍ਫਜਾਤਿ, ਤੰਕਰਤ੍ਤਾ **ਚਾਮੀਕਰੋ,** ਅਥ ਵਾ ਚਾਮੀ ਨਾਮ ਅਗ੍ਗਿ। **ਚਮੁ** ਅਦਨੇ, ਣੀ, ਤਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ **ਚਾਮੀਕਰੋ। ਸ**ਤਕੁਮ੍ਭੰ ਪਦ੍ਧਕੇਸਰਵਣ੍ਣੰ, ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਸਾਤਕੁਮ੍ਭੰ।** ਦੇਵਰੁਕ੍ਖਭੂਤਾਯ ਮਹਾਜਮ੍ਬੁਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਦੀ ਜਮ੍ਬੁਨਦੀ, ਤਸ੍ਸੰ ਪਤਿਤੇਹਿ ਮਹਾਗਜਪ੍ਪਮਾਣਾਨੰ, ਕੁਮ੍ਭਪ੍ਪਮਾਣਾਨੰ ਵਾ ਫਲਾਨੰ ਬੀਜੇਹਿ ਜਾਤੰ ਸੁਵਣ੍ਣੰ **ਜਮ੍ਬੁਨਦੰ,** ਇਦੰ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣੰ ਅਨਲਪ੍ਪਭੰ ਦੇਵਾਲਙ੍ਕਾਰਮਤੁਲੰ ਜਾਯਤੇ। ਤੰ ਪਨਾਨਲਮਿਤਿ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥੇਪਿ **ਅਮਰਸੀਹੋ** ਸੁਵਣ੍ਣਸਾਮਞ੍ਞੇਵ ਪਠਤਿ। ਸਿਙ੍ਗੀ ਨਾਮ ਏਕਾ ਮਚ੍ਛਜਾਤਿ, ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਤਾਯ। ਖਣਿਯੰ ਵਾ ਤੰਸਣ੍ਠਾਨਸਿਲਾਖਣ੍ਡੇਹਿ ਜਾਤਤਾਯ ਸਿਙ੍ਗੀ, **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ ਚਾਮੀਕਰਾਦੀਨਿਪਿ ਸੁਵਣ੍ਣਸਾਮਞ੍ਞੇ ਪਠਤਿ, ਸਿਙ੍ਗੀ ਪਨ ਵਿਸੇਸੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਅਲਙ੍ਕਾਰਸੁਵਣ੍ਣੰ ਯੰ, ਸਿਙ੍ਗੀਕਨਕਮਿਚ੍ਚਯ''ਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੯.੯੬]। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਕਟਕਕੁਣ੍ਡਲਾਦਿਨੋ ਅਲਙ੍ਕਾਰਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ''ਸਿਙ੍ਗੀ''ਤਿ ਨਾਮਨ੍ਤਿ। ''ਸਿਙ੍ਗੀਮਣ੍ਡਨਸੋਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ **ਰਤਨਕੋਸੋ।** ਸੁਵਣ੍ਣਤਾਯ ਸਿਙ੍ਗੀ ''ਕਨਕ''ਮਿਤਜੁਚ੍ਚਤੇ।

੪੮੯. ਪਞ੍ਚਕੰ ਰਜਤੇ। ਰੂਪਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਰੂਪਿਯੰ। ਰਞ੍ਜ** ਰਾਗੇ, ਅਤੋ। **ਸਞ੍ਜ** ਸਙ੍ਗੇ, ਛੁ, **ਞ**ਲੋਪੋ, **ਸਜ੍ਝੁ।** ਰੂਪਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਰੂਪੀ, ਸਞ੍ਜ** ਸਙ੍ਗੇ, ਝੋ, **ਞ**ਲੋਪੋ, **ਸਜ੍ਝੰ,** ''ਰੂਪਿਯਜ੍ਝ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਦਾ **ਇਯਜ੍ਝ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੰ, ਖਜ੍ਜੂਰੰ, ਸੇਤਮ੍ਪਿ।

> ਆਹਤਸੋਣ੍ਣਰਜਤੇ, ਰਜਤੇ ਰੂਪਿਯੰ ਮਤੰ।
> ਰਜਤੇ ਚ ਖਲੇਕ੍ਲਿਵੰ, ਖਜ੍ਜੂਰੋ ਪਾਦਪਨ੍ਤਰੇ।
> ਸੇਤਾ ਚ ਭਤਿਕਾਯੰ ਥ, ਕ੍ਲਿਵੰ ਸਜ੍ਝੇ ਸਿਤੇ ਤਿਸੁ॥

ਅਸ੍ਮਜਾਤਿਯੰ ਪੁਪ੍ਫਰਾਗਾਦਿਮ੍ਹਿ, ਮੁਤ੍ਤਾਵਜਿਰਾਦਿਮ੍ਹਿ ਚ ਵਸ੍ਵਾਦਿਤ੍ਤਯੰ। **ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ, ਉ। ਰਤਿੰ ਤਨੋਤੀਤਿ **ਰਤਨੰ,** ਕਮ੍ਮਾਦਿਮ੍ਹਿ ਣੋ, **ਤਿ**ਲੋਪੋ। ''ਰਤ੍ਨੰ ਸਜਾਤਿਸੇਟ੍ਠੇਪੀ''ਤਜ**ਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ੨੩.੧੨੬], ਤੇਨ ਗਜਸੇਟ੍ਠੋ ਗਜਰਤਨੰ, ਇਤ੍ਥਿਸੇਟ੍ਠੋ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਨ੍ਤਿ। **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਇ, **ਈ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਮਣੀ** ਚ। ਪੁਪ੍ਫਰਾਗਾਦਯੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾ **ਤਬ੍ਭਿਦਾ** ਤਸ੍ਸ ਮਣਿਨੋ ਵਿਸੇਸਾ। ਭਾਸਨ੍ਤੋ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਪੁਪ੍ਫਰਾਗੋ, ਭਾਸਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫੋ।**

੪੯੦. ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਯੋ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨਜਾਹੁ। **ਮਣਿ** ਰਤ੍ਤਮਣਿ।

੪੯੧. ਸਤ੍ਤਰਤਨਾਨੰ ਲਬ੍ਭਮਾਨਪਰਿਯਾਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ"**ਚ੍ਚਾਦਿ। **ਲੋਹਿਤਙ੍ਕਾ**ਦਿਤ੍ਤਯੰ ਰਤ੍ਤਮਣਿਯੰ । ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣੇਨ ਅਙ੍ਕੀਯਤੇਤਿ **ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ,** ਲੋਹਿਤੰ ਅਙ੍ਕੰ ਸਰੀਰਮੇਤਸ੍ਸ ਵਾ **ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ।** ਪਦੁਮਞ੍ਚਾਤ੍ਰ ਕੋਕਨਦੰ, ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਸਦਿਸੋ ਮਣਿ **ਪਦੁਮਰਾਗੋ।** ਸੋਣਰਤਨੰ, ਲੋਹਿਤਕੋਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯੰ ਵੇਲੁਰਿਯੇ। ਵੰਸੋ ਤਚਸਾਰੋ, ਤਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਮਣਿ **ਵੰਸਵਣ੍ਣੋ।** ਵੇਲੁ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਵੇਲੁਰਿਯੋ,** ਇਵਤ੍ਥੇ ਇਯੋ, **ਰਾਗਮੋ** ਚ। ਦ੍ਵਯੰ ਪਵਾਲ਼ੇ। **ਵਲ** ਸੰਵਰਣੇ, ਣੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੰ, ਵਾਕਾਰੇਨ ਪਵਾਲ਼ੋਪਿ। **ਦੁ** ਗਮਨੇ, **ਦੁ** ਉਪਤਾਪੇ ਵਾ, ਮੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ।

੪੯੨. ਦ੍ਵਯਂ ਕਬਰਮਣਿਮ੍ਹਿ। ਮਸਾਰਗਿਰਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤਂ **ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਂ,** ਲੋ, **ਰਸ੍ਸ ਲੋ।** ਕਬਰੋ ਸਬਲੋ ਮਣਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਤ੍ਤਾਯਂ। **ਮੁਚ** ਮੋਚਨੇ, ਥੋ, ਮੁਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਮੁਤ੍ତਿਕਂ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਕੋ। ਸਤ੍ਥਿਕਾ ਪਕਤਿਤੋ ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਾਨਜਤਿਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤੇਤਿ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਰਤਨਪਰਿਯਾਯਾਨਂ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਕਥਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਰਤਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਪਣੀਤਕ੍ਕਮਾਦਿਨੋ ਅਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਿਤ੍ਤਲੇ। **ਰੀ** ਗਮਨੇ, ਰਿ। ਰੀਤਿਪਿ। ''ਰੀਤਿ ਪਚਾਰੇ ਸਨ੍ਹੇ ਚ, ਲੋਹਕਿਟ੍ਟਾਰਕੂਟੇਸੂ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।** ਆਰਸ੍ਸੇਵ ਕੂਟੋ, ਯਸ੍ਸ। ਦਬ੍ਬਸਦ੍ਦੋਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਬ੍ਭਕੇ। **ਅਮ** ਗਮਨੇ, ਅਲੋ। ਅਬ੍ਭਂ ਆਕਾਸੋ, ਮੇਘੋ ਚ, ਤਂਸਞ੍ਞਕਤ੍ਤਾ **ਅਬ੍ਭਕਂ,** ਸਞ੍ਞਾਯਂ ਕੋ। ''ਮੇਘਮ੍ਬਰਾਭਿਧਾਨਞ੍ਚ, ਗੋਰਿ ਬੀਜਞ੍ਚ ਅਬ੍ਭਕ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਿਰਿਜਤੁ, ਸਿਲਾਜਤੁਪਜਤ੍ਰ।

੪੯੩. ਤਿਕਂ ਲੋਹੇ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, ਹੋ। **ਅਯ** ਗਮਨੇ, ਮਨੋਗਣਾਦਿ। ਕਾਲ਼ਞ੍ਚ ਤਂ ਅਯਸਞ੍ਚੇਤਿ **ਕਾਲ਼ਾਯਸਂ।** ਸਤ੍ਥਕਂ, ਤਿਕ੍ਖਣਂ, ਪਿਣ੍ਡਂ, ਅਯਸਂ, ਅਸ੍ਮਸਾਰੋਪਜਤ੍ਰ। ''ਸਤ੍ਥਮਾਯੁਧਲੋਹੇਸੂ''ਤਿ ਅਨੇਕਤ੍ਥੋ। ''ਸਾਮੁਦ੍ਦੂਲਵਣੇਤਿਕ੍ਖਂ, ਵਿਸਲੋਹਾਜਿਮੁਕ੍ਕਕੇ''ਤਿ **ਰਭਸੋ। ਪਣ੍ਡ** ਗਮਨੇ, ਅ। ਅਸ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਰੋ। ''ਕਾਲ਼ਾਯਸ'ਮਯੋ ਲੋਹਂ, ਅਸ੍ਮਸਾਰਞ੍ਚ ਸਤ੍ਥਕ''ਨ੍ਤਿ ਤ੍ਵ**ਮਰਮਾਲਾਯਂ** ਕ੍ਲੀਵਕਣ੍ਡਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਚਪਲੇ। **ਪਾਰ** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇ, ਦੋ, ਪਾਰਯਤਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਸਬ੍ਬਲੋਹਂ ਕਞ੍ਚਨਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ **ਪਾਰਦੋ। ਰਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਰਸਤੀਤਿ **ਰਸੋ,** ਮਧੁਰਾਦੀਸੁ ਚ ਰਸੋ। ਚਪਲੋ, ਸੂਤੋਪਜਤ੍ਰ।

''ਚਞ੍ਚਲਾਦਿਮ੍ਹਿ ਚਪਲੋ''।

> ''ਸਾਰਥਿਮ੍ਹਿ ਰਸੇ ਸੂਤੋ, ਪਸੂਤੇ ਪੇਰਿਤੇ ਤਿਸੁ''।
> ''ਰਸੇਨ੍ਦੋ ਪਾਰਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਪਾਰਤੋਪਿ ਨਿਗਦ੍ਯਤੇ''ਤਿ॥ –

ਤਾਰਪਾਲੋ।

''ਪਾਰਦੋ ਸਿਦ੍ਧਧਾਤੁ ਚ, ਵਰਬੀਜਞ੍ਚ ਸੂਤਕ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੯.੩੪]।

ਤਿਕਂ ਨਾਗੇ। **ਤਿਪੁ** ਪੀਲ਼ਨੇ, ਉ। **ਤਿਪੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸੇਤੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਕਾਲ਼**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ **ਕਾਲ਼ਤਿਪੂ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨ **ਤਿਪੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਾਚਕਤਾਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਤਜੇਕੇ, ਤਂ ''ਨਾਗੋ ਸੀਸਕਯੋਗਿਟ੍ਠ-ਵਪ੍ਪਾਣਿ ਤਿਪੁ ਪਿਚ੍ਚਟ''ਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੯.੧੦੫] **ਅਮਰਕੋਸੇ,** ''ਤਿਪੁ ਸੀਸਕਰਙ੍ਗੇਸੂ''ਤਿ ਚ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹਾ**ਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਤੇਨ ਕਾਲ਼ੋ ਚ ਤਿਪੁ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇਯੇਵਤ੍ਥਾਭਿਧਾਨਾਨਿ। ਕਾਲਵਣ੍ਣਤਾਯ ਕਾਲ਼ੋ। **ਤਿਪੁ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋਵ। **ਤਪ** ਸਨ੍ਤਾਪੇ ਵਾ, ਉ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ। **ਸੀ** ਸਯੇ, **ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ ਵਾ, ਸੋ। ''ਸੇਟ੍ਠਭਕਦ੍ਦੁਜੋ ਨਾਗੋ, ਕ੍ਲਿਵਂ ਸੀਸਕਰਙ੍ਗੇਸੂ''ਤਿ **ਰਭਸੋ।** ''ਯੋਗਿਟ੍ਠ''ਮਿਤਜੇਕਂ ਨਾਮਂ ਸੀਸਸ੍ਸ। ''ਵਪ੍ਪੋ ਸੋ ਸੀਸਮਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਤ੍ਵ**ਮਰਮਾਲਾ।**

> ''ਆਰਕੂਟੋਸੀ ਰੀਤਿ ਚ, ਸੀਸਕਂ ਤਿਪੁ ਵਦ੍ਧਕਂ।
> ਨਾਗਂ ਮਹਾਮਲਞ੍ਚੇਵ, ਯੋਗਿਟ੍ਠਕ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਬਜਾਡਿ।

> ''ਸੀਸਮਤ੍ਤਂ ਬਹੁਮਲਂ, ਯੋਗਿਟ੍ਠਂ ਪਿਟ੍ਠਪਿਚ੍ਚਟਾ।
> ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਸਮਾਲੁਕ-ਮਪਿ ਸਿਨ੍ਦੂਰਸਮ੍ਭਵ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਤਨੁਤਨੁਰਂ।

ਸੇਤੇ ਤੁ ਰਙ੍ਗਵਙ੍ਗਾ, ਤੇ ਗਤਜਙ੍ਗਾ।

‘‘ਰਙ੍ਗਂਸੁਰੇਭਂ ਮੁਦਙ੍ਗਂ, ਕੁਸੁਮ੍ਭਂ ਗਾਮਜਕੁਙ੍ਕੁਮ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੯.੩੪]।

ਦ੍ਵਯਂ ਹਰਿਤਾਲੇ। ਹਰਿਤਵਣ੍ਣਂ ਅਲਂ **ਹਰਿਤਾਲਂ,** ਬਜੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਰੂਲ੍ਹੀਸਦ੍ਦੋ ਤ੍ਵਯਂ। ਪੀਤਿਂ ਨੇਤੀਤਿ **ਪੀਤਨਂ।** ‘‘ਪਿਞ੍ਜਰਂ ਪੀਤਨਂ ਤਾਲ-ਮਾਲਞ੍ਚ ਹਰਿਤਾਲਕੇ’’ਤ੍ਯ**ਮਰਸੀਹੋ** [ਅਮਰ ੧੯.੧੦੩] **। ਪਿਞ੍ਜ** ਵਣ੍ਣੇ, ਅਰੋ। **ਅਲ** ਭੂਸਨੇ, ਅਲਨ੍ਤੁਜਨੇਨੇਤਿ, ਣੋ, ‘‘ਹਰਿਤਾਲਮਲਂ ਤਾਲ-ਵਣ੍ਣਕਂ ਨਟਭੂਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਤੁ **ਮਾਧਵੋ।** ‘‘ਹਰਿਤਾਲੇ ਤੁ ਕਪ੍ਪੂਰਂ, ਗੋਦਨ੍ਤੋ ਨਟਸਞ੍ਞਕੋ’’ਤਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ** [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੯.੩੫]।

੪੯੪. ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਨ੍ਦੂਰੇ। ਪਿਟ੍ਠੇਨ ਨਾਗੇਨ ਜਾਤਂ ਪਿਟ੍ਠਂ। ਚੀਨਦੇਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਿਟ੍ਠਂ **ਚੀਨਪਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪਦੇ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੋ। **ਸਨ੍ਦ** ਸਵਨੇ, ਊਰੋ, ਅਸ੍ਸਿ। ‘‘ਸਿਨ੍ਦੂਰਂ ਨਾਗਸਮ੍ਭਵ’’ਨ੍ਤ੍ਯ**ਮਰਸੀਹੋ** [ਅਮਰ ੧੯.੧੦੫]। ਵਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਵੋ, ਰਤ੍ਤਚੁਣ੍ਣਂ, ਰਤ੍ਤਵਾਲੁਕਂਪ੍ਯਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯਂ ਤੂਲੇ। **ਤੁਲ** ਨਿਕਸੇ, ਅ। **ਪਿਚੁ** ਮਦ੍ਦਨੇ, ਉ। ਪਿਚੁ ਤੁਲੋਤਿ ਸਮੁਦਿਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ‘‘ਤੂਲੋ ਪਿਚੁ ਪਿਚੁਤੂਲੋ, ਮਕ੍ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਂ ਤਕ੍ਕੋਟੀ’’ਤਿ ਹਿ **ਰਭਸੋ।**

ਮਧੁਸਦ੍ਦੇਨ ਖੁਦ੍ਦਜਨ੍ਤੁ, ਖੁਦ੍ਦਞ੍ਚੋਚ੍ਚਤੇ। ਖੁਦ੍ਦਜਨ੍ਤਵੋ ਭਮਰਾਦਯੋ। ਤਤ੍ਰ ਭਮਰਕਤਂ ਖੁਦ੍ਦਂ ਭਾਮਰਂ, ਮਕ੍ਖਿਕਾਕਤਂ ਮਕ੍ਖਿਕਂ, ਸਰਘਞ੍ਚੋਚ੍ਚਤੇ। ਵਰਟਾ ਕਤਂ ਵਾਰਟਂ। ਪੁਤ੍ਤਿਕਾ ਕਤਂ ਪੁਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰਞ੍ਞਤ੍ਥੋ ਣੋ। **ਮਧੁ** ਉਨ੍ਦੇ, ਉ। **ਖੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਦੋ, **ਖੁਦ** ਪਿਪਾਸਾਯਂ ਵਾ, ਦੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਤ੍ਥੇ। ਮਧੂਹਿ ਖੁਦ੍ਦਜਨ੍ਤੂਹਿ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਂ ਸਜ੍ਜਿਤਨ੍ਤਿ **ਮਧੁਚ੍ਛਿਟ੍ਠਂ। ਸਜ੍ਜ** ਵਿਸਜ੍ਜਨਾਲਿਙ੍ਗਨਨਿਮ੍ਮਾਨੇਸੁ। ਨਿਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੀਕਰਣਂ, ਤੋ, **ਜਤਾਨਂ ਠਾਦੇਸੋ, ਸਸ੍ਸ ਛੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਇਤੁਞ੍ਚ**। **ਸਿਚ** ਪਗ੍ਘਰਣੇ, ਥੋ। ਸਿਤ੍ਥਮੇਵ **ਸਿਤ੍ਥਕਂ।** ਮਦਨੋਪ੍ਯਤ੍ਰ।

੪੯੫. ਤਿਕਂ ਗੋਪਾਲੇ। ਗਾਵੋ ਪਾਲੇਤਿ, ਪਾਤਿ ਚਾਤਿ **ਗੋਪਾਲੋ, ਗੋਪੋ** ਚ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। ਗਾਵੋ ਸਙ੍ਖਜਾਯਤੀਤਿ **ਗੋਸਙ੍ਖਜੋ, ਸਂਪੁਬ੍ਬੋ ਖਜਾ** ਗਣਨੇ। ਗੋਦੁਹੋ, ਆਭਿਰੋ, ਵਲ੍ਲਵੋਪ੍ਯਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯਂ ਗੋਮਿਕੇ। ਗਾਵੋ ਅਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਗੋਮਾ,** ਮਨ੍ਤੁ। **ਇਕ**ਪਚ੍ਚਯੇ, **ਮਾਗਮੇ** ਚ **ਗੋਮਿਕੋ।**

ਦ੍ਵਿਪਾਦਂ ਬਲੀਬਦ੍ਦੇ। **ਉਸ** ਦਾਹੇ, ਅਭੋ। ਬਲਂ ਵਦ੍ਦਯਤੀਤਿ **ਬਲੀਬਦ੍ਦੋ,** ਨਿਪਾਤਨਾ। ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਗੋਣੋ,** ਯੁ, **ਮਲੋਪੋ,** ਅਸ੍ਸੋ, **ਣਤ੍ਤਂ**। ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਗੋ, ਗਮੁ** ਗਮਨੇ, ਰੋ।

> ‘‘ਸਗ੍ਗੇ ਕਰੇ ਚ ਵਜਿਰੇ, ਬਲੀਬਦ੍ਦੇ ਚ ਗੋ ਪੁਮਾ।
> ਥੀ ਸੋਰਭੇਯਿਜਨੇਤ੍ਤਮ੍ਬੁ-ਦਿਸਾਵਚਨਭੂਮਿਸੂ’’ਤਿ॥ –

ਰੁਦ੍ਦੋ। ਵਸ ਨਿਵਾਸੇ, ਅਭੋ। ਵਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਵੁਸੋ, ਵਸ੍ਸ** ਸੇਚਨੇ, ਣੋ, ਅਸ੍ਸੁ, ਸਂਯੋਗਲੋਪੋ ਚ। ਉਕ੍ਖੋ, ਭਦ੍ਦੋ, ਅਨਵਾਹੋ, ਸੋਰਭੇਯ਼ਜੋਪ੍ਯਤ੍ਰ। **ਉਕ੍ਖ** ਸੇਚਨੇ। ਅਨਂ ਸਕਟਂ ਵਹਤੀਤਿ **ਅਨਵਾਹੋ,** ਣੋ। ਸੁਰਭਿ ਗੋ, ਤਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚਂ **ਸੋਰਭੇਯਜੋ,** ਣੇਯਜੋ।

੪੯੬. **ਸੋ** ਗੋ ਵੁਦ੍ਧੋ ਜਰਗ੍ਗਵੋ ਨਾਮ। ਜਰਂ ਪਤ੍ਤੋ ਗੋ **ਜਰਗ੍ਗਵੋ, ਸਿਮ੍ਹਿ ਓਸ੍ਸ ਅਵੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਮਿਸਬਾਲਜਯੁਤ੍ਤੇ ਕਿਞ੍ਚਿਵੁਟ੍ਠਤਾਰੁਞ੍ਞੇ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਬਲੀਬਦ੍ਦਭਾਵੋ ਵਚ੍ਛੇ। ‘‘ਵਚ੍ਛੋ ਵੁਦ੍ਧੋ ਵਚ੍ਛਤਰੋ’’ਤਿ **ਨਾਮਮਾਲਾ।** ਦਮਨਾਰਹੋ **ਦਮ੍ਮੋ,** ਮੋ। **ਵਸ**

ਨਿਵਾਸੇ, ਛੋ, ਵਚ੍ਛਸ੍ਸਾਯੇਵ ਗਾਵਿਯਾ ਤਨੁਤ੍ਤੇ ਨਿਪਾਤਨਾ ਤਰੋ [ਪਾਣਿਨਿ ੫.੩.੯੧ ਸੁਤ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ]। **ਸਮਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਤੁਲਜਤ੍ਥਾ।

ਦ੍ਵਯੰ ਧੁਰਵਾਹੇ। ਧੁਰੰ ਵਹਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ **ਧੁਰਵਾਹੀ,** ਣੀ। ਧੁਰੰ ਵਹਿਤੁਮਰਹਤੀਤਿ **ਧੋਰਯ੍ਹੋ,** ਣੋ, ਵਸ੍ਸ **ਯੋ।**

ਗਵੰ ਗੁਨ੍ਨੰ **ਅਧਿਕਤੋ** ਜਨੋ **ਗੋਵਿਨ੍ਦੋ,** ਗਵੰ ਇਨ੍ਦੋ **ਗੋਵਿਨ੍ਦੋ,** ਗਵੰ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਵਾ **ਗੋਵਿਨ੍ਦੋ।**

੪੯੭. ਵਹਤਜਨੇਨ ਵ**ਹੋ,** ਅ। **ਕੁਕ** ਆਦਾਨੇ, ਉਦੋ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤੰ, **ਦਸ੍ਸ ਧੋ** ਵਾ, ਕਕੁਦੋ, ਕਕੁਧੋ ਚ। ਦ੍ਵਯੰ ਸਿਙ੍ਗੇ। **ਵਿਸ** ਪਵੇਸਨੇ, ਯੁ। **ਸੀ** ਸਯੇ, ਗੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਰੋਹਿਣੀ, ਤਸ੍ਸ ਣੋ,** ਨਦਾਦਿ।

੪੯੮. ਤਿਕੰ ਗਾਵੀਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਪੁਮੇਪਿ ਗਾਵੀ, ਤਦਾ **ਯੋਸ੍ਸ ਈ।** ਸਿਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਸਿਙ੍ਗਿਨੀ,** ਤਦ੍ਧਿਤਨ੍ਤਾ ਇਨੀ। ਦ੍ਵਯੰ ਅਪ੍ਪੁਤ੍ਤਿਕਾਯੰ। **ਹਨ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥਿਯੰ ਅ, **ਹਨ**ਤਿਸ੍ਸ ਵ**ਧੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, **ਧਸ੍ਸ ਝੋ** ਚ, **ਬਨ੍ਧ** ਬਨ੍ਧਨੇ ਵਾ, ਵ**ਞ੍ਝਾ। ਵਸ** ਕਨ੍ਤਿਯੰ, ਅ।

ਨਵਪ੍ਪਸੂਤਿਕਾ ਪਚ੍ਚਗ੍ਘਪਸੂਤਾ ਗੋ ਧੇਨੁ ਨਾਮ, **ਧੇ** ਪਾਨੇ, ਨੁ। ਦ੍ਵਯੰ ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਾਯੰ। ਵਚ੍ਛੰ ਕਾਮਯਤੀਤਿ ਵ**ਚ੍ਛਕਾਮਾ।** ਵਚ੍ਛੰ ਲਾਤੀਤਿ ਵ**ਚ੍ਛਲਾ।** ਸਵਚ੍ਛਕਾਯਮਪਿ ਦ੍ਵਯਮਿਦੰ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੪੯੯. ਦ੍ਵਯੰ ਮਨ੍ਥਨਕੁਮ੍ਭਿਕਾਯੰ। ''ਗਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦੂਰਾਤੀਤਿ **ਗਗ੍ਗਰੀ,** ਨਦਾਦਿ। ਮਨ੍ਥਤਿ ਯਸ੍ਸ **ਮਨ੍ਥਨੀ। ਮਨ੍ਥ** ਵਿਲੋਲ਼ਨੇ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਇਤ੍ਥੀ। ਯਤ੍ਰੇਕਸ੍ਮਿੰ ਬਹੁਪਗ੍ਗਹਯੁਤ੍ਤੇ ਅਨੇਕੇ ਬਨ੍ਧੀਯਨ੍ਤੇ, ਤਤ੍ਰ **ਸਨ੍ਦਾਨਾ**ਦਿਦ੍ਵਯੰ। **ਸੰ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਦਾ ਦਾਨੇ ਸੰਯਮਨਤ੍ਥੋ, ਕਰਣੇ ਯੁ। **ਦਾ** ਦਾਨੇ, ਮੋ, **ਦਾਮੰ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਗੋਵਚ੍ਚੇ। **ਮਿਹ** ਸੇਚਨੇ, ਲੋ। ਗਵੰ ਮੀਲ਼੍ਹੋ ਵਚ੍ਚੋ **ਗੋਮੀਲ਼੍ਹੋ।** ਗੋਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ **ਗੋਮਯੋ,** ਦ੍ਵੇਪਜਨਿਤ੍ਥੀ। ਦ੍ਵਯੰ ਘਤੇ। **ਸਪ੍ਪ** ਗਮਨੇ, ਇ, **ਸਪ੍ਪਿ** ਨਪੁੰਸਕੇ। **ਘਰ** ਸੇਚਨੇ, ਤੋ। ਹਵਿਪਜਤ੍ਰ।

੫੦੦. ਤੰਦਿਵਸਿਯਾ ਦਧਿਤੋ, ਦੁਦ੍ਧਾ ਵਾ ਸਮੁਬ੍ਭਤੰ ਘਤੰ ਤਪ੍ਪਕਤਿ ਚ **ਨਵਨੀਤੰ।** ਨਵਦਧਜਾਦੀਹਿ ਨੀਤੰ ਪਵਤ੍ਤੰ **ਨੋਨੀਤੰ,** ਵਸ੍ਸੋ। ਨਵਨੀਤਮ੍ਪਿ। ਦ੍ਵਯੰ ਦਧਿਸਾਰੇ। ਦਧਿਨੋ ਮਣ੍ਡੰ ਸਾਰੋ **ਦਧਿਮਣ੍ਡੰ। ਮਸ** ਪਰਿਮਾਣੇ, ਥੁ, **ਸਸ੍ਸ ਤੋ, ਮਤ੍ਥੁ** ਨਪੁੰਸਕੇ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਖੀਰੇ, **ਖਿ** ਖਯੇ, ਈਰੋ। ਦੁਹਜਤੇਤਿ **ਦੁਦ੍ਧੰ, ਦੁਹ** ਪਪੂਰਣੇ, ਤੋ। **ਪਾ** ਪਾਨੇ, ਪਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਪਯੋ,** ਣਜੋ, ਆਸ੍ਸਤ੍ਤੰ। ਥਨਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤੰ **ਥਞ੍ਞੰ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਤਕ੍ਕੇ। ਤੀਣਿ ਕਾਨਿ ਜਲਭਾਗਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਤਕ੍ਕੰ,** ਇਸ੍ਸਤ੍ਤੰ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ। **ਮਥ** ਵਿਲੋਲ਼ਨੇ, ਤੋ, ''ਯਥਾਗਮਮਿਕਾਰੋ''ਤਿ ਇਕਾਰਾਗਮੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਨ –

''ਅਦ੍ਧੋਦਕਸਮਾਯੁਤ੍ਤੰ, ਉਦਸ੍ਸਿਤਮੁਦੀਰਿਤੰ।
ਤਕ੍ਕੰ ਤਿਭਾਗਸੰਯੁਤ੍ਤੰ, ਮਥਿਤਨ੍ਤੁ ਗਤੋਦਕ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਤਕ੍ਕਮਥਿਤਾ ਭੇਦੇਨੁਤ੍ਤਾ, ਗਤੋਦਕਮਿਤਿ ਨਿਜ੍ਜਲੰ।

''ਨਿਜ੍ਜਲੰ ਮਥਿਤੰ ਸਿਨਿਦ੍ਧੰ, ਤਕ੍ਕਨ੍ਤੁ ਜਲਪਾਦਿਕੰ।
ਉਦਸ੍ਸਿਤੰ ਜਲਦ੍ਧਞ੍ਚ, ਸੋਤਖਜਨ੍ਤੁ ਸਮੋਦਕ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਰਤਨਮਾਲਾ।

੫੦੧. ਖੀਰਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਗੋਤੋ ਸਞ੍ਜਾਤਰਸਾ। ਖੀਰਂ ਨ੍ਵ, ਦਧਿ ਖੀਰਤੋ ਜਾਤਂ। ''ਖੀਰਜਂ ਦਧਿਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ **ਰਤਨਾਮਾਲਾ। ਧਾ** ਧਾਰਣੇ। ਇ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਨਿਪਾਤਨਾ। ਦਧਿਤੋ ਵਾ ਘਤਂ, ਨੋਨੀਤਞ੍ਚ। ਸਬ੍ਬਸੇਸੋ ਤਕ੍ਕਂ, ਖੀਰਤੋਯੇਵ ਵਾ।

ਛਕ੍ਕਂ ਏਲ਼ਕੇ। ਬਾਧਿਯਮਾਨੋਪਿ ਨ ਰਵਤੀਤਿ **ਉਰਬ੍ਭੋ। ਰੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਭੋ। **ਮੇਣ੍ਡ** ਕੁਟਿਲਤ੍ਤੇ, ਕੋ। ਮਿਸਤਿ ਪਦ੍ਧਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ **ਮੇਸੋ।** ''ਸਂਹਸਨੇ ਮੇਸੋ, ਪਦ੍ਧਾਯ'ਮਸਮੁਨ੍ਨਤੀ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।** ਨ ਰਣਤੀਤਿ **ਉਰਣੋ, ਰਣ** ਸਦ੍ਦੇ। **ਅਵ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਇ। **ਅਵਿ,** ''ਅਵਯੋ ਸੇਲ਼ਮੇਸਕ੍ਕਾ''ਤ੍ਯ**ਮਰਸੀਹੋ** [ਅਮਰ ੨੩.੨੦੭]। ''ਅਜੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਇਲ** ਗਤਿਯਂ, ਣ੍ਵੁ। ਉਣ੍ਣਾਯੁਪਜਤ੍ਤ, ਉਣ੍ਣਾਯੋਗਾ **ਉਣ੍ਣਾਯੁ,** ਯੁ, ਲੁਹੁ ਉਭੇ ਉਲੋਮਸਸਦ੍ਦਾ ਚ **ਰਭਸੇਨ** ਵੁਤ੍ਤਾ।

੫੦੨. ਤਿਕਂ ਅਜੇ। **ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ। ਤੋ, **ਵਸ੍ਤੁ,** ਵਤ੍ਤੋਪਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਤੁ "**ਵਸ** ਗਨ੍ਧਅਦਨੇ''ਤਿ ਚੁਰਾਦਿਮਾਹੁ, **ਅਜ** ਗਮਨੇ, ਨ ਜਾਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਜੋ।** ਛਿਨ੍ਨੇ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਛਗਲਕੋ, ਛੋ** ਛੇਦਨੇ, **ਗਮੁ** ਗਮਨੇ, ਣੋ, **ਮਸ੍ਸ ਲੋ,** ਓਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਛਕਲਕੋਪਿ। ਛਾਗੋਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਭੇ। **ਵਸ** ਕਨ੍ਤਿਮ੍ਹਿ, ਤੋ, ਵਸ੍ਸੋਤ੍ਤਂ, **ਉਸ** ਦਾਹੇ ਵਾ, **ਓਤ੍ਤਾਦਿ, ਓਟ੍ਟੋ,** ਦਨ੍ਤੁਚ੍ਛਦੇਪਿ। **ਕਰ** ਕਰਣੇ, ਅਭੋ। ''ਖਰਭੋ''ਤ੍ਯੇਕੇ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਕਮੇਲਕੋ, ਮਯੋ, ਮਹਾਙ੍ਗੋਪਜਤ੍ਰ।

ਦ੍ਵਯਂ ਗਦ੍ਰਭੇ। **ਗਦ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਰਭੋ, **ਗਦ੍ਰਭੋ।** ਖਂ ਕਣ੍ਣਵਿਵਰਂ ਮਹਨ੍ਤਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਖਰੋ,** ਰੋ। ਚਕ੍ਕਵਾ, ਬਾਲੇਯਜੋ, ਰਾਸਭੋਪਜਤ੍ਰ। ਚਕ੍ਕਯੋਗਾ, ਵਨ੍ਤ। ਬਲਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਬਾਲੇਯਜੋ। ਰਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅਭੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਵਿਯਂ। ਉਰਣਸ੍ਸ ਅਯਂ **ਉਰਣੀ।** ਅਵਿਨੋ ਏਸਾ **ਅਵੀ। ਅਜਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕੋ ਛਾਗਿਯਂ। ਅਞ੍ਞੇ ਤੁ ''ਉਰਣੀ ਤੁ ਅਜੀ ਅਜਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ **ਉਰਣੀ**ਪਰਿਯਾਯਤ੍ਤਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਮਤੇ **ਅਜੀਅਜਾ**ਸਦ੍ਦਾਪਿ **ਉਰਣੀ**ਪਰਿਯਾਯਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਾ ਤਿਕਂ ਅਜਿਯਂ। **ਉਰਣ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਾਪਿ **ਅਜ**ਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ''ਉਰਣੀ ਤੁ ਅਜੀ ਅਜਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਕ੍ਖਤਿ ਹਿ ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਗ੍ਗੇ ''ਉਮ੍ਮਾਰੇ ਏਲ਼ਕੋ ਅਜੇ''ਤਿ [ਅਭਿਧਾਨ ੧੧੨੪ ਗਾਥਾ], **ਉਰਣ**ਪਰਿਯਾਯੋ ਹੇਤ੍ਥ ਏਲ਼ਕੋ।

ਵੇਸ੍ਸਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫੦੩. ਤਿਕਂ ਸੁਦ੍ਦੇ। **ਸਦ** ਅਸ੍ਸਾਦਨੇ, ਦੋ, ਅਸ੍ਸੁ। **ਅਨ੍ਤਵਣ੍ਣੋ** ਲਾਮਕਵਣ੍ਣੋ। **ਵਸ** ਸੇਚਨੇ, ਵਸੇਤਬ੍ਬੋ ਅਸੁਚਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਸਲੋ,** ਅਲੋ। ਯਤ੍ਰ ਯਤ੍ਰ ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਂ ਕਰੀਸਂ ਸਿਞ੍ਚਤੀਤਿ **ਵਸਲੋ,** ਅਲੋ, ਜਘਞ੍ਞਜੋਪਜਤ੍ਰ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਜਘਞ੍ਞਙ੍ਗੇ ਪਾਦੇ ਜਾਤੋ **ਜਘਞ੍ਞਜੋ।**

ਮਾਗਧਾਦਯੋ ਸੂਤਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਵਿਜਾਤਿਯਮਾਤਾਪਿਤਿਕਤ੍ਤਾ ਉਭਯਵਣ੍ਣੋਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਂਕਿਣ੍ਣਜਾਤਿਯੋ ਇਚ੍ਚੁਤ੍ਤੋ, ਭਿਨ੍ਨਜਾਤਿਸਂਸਗ੍ਗੋ ਏਵ ਹਿ ਸਙ੍ਕਰੋ। ਸੁਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਯ ਖਤ੍ਤਾਯ ਜਾਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ **ਮਾਗਧੋ।** ਬ੍ਯੁਤਿਕ੍ਰਿਯਾਵੁਤ੍ਤਿ। ਸੁਦ੍ਦਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਖਤ੍ਤਿਯੇਨ ਜਾਤੋ **ਉਗ੍ਗੋ, ਉਚ** ਸਮਵਾਯੇ, ਣੋ।

੫੦੪. ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਖਤ੍ਤਿਯੇਨ ਜਾਤੋ **ਸੂਤੋ, ਸੁ** ਅਭਿਭਵੇ, ਤੋ, ਦੀਘਾਦਿ।

ਸੁਦ੍ਦਾਵੇਸ੍ਸਹਿ **ਕਰਣੋ-ਮ੍ਬਟ੍ਠੋ** ਵੇਸ੍ਸਾਦ੍ਵਿਜਾਤਿਹਿ। **ਮਾਹਿਂਸੋ** ਵੇਸ੍ਸਾਖਤ੍ਤੁਜੋ, **ਖਤ੍ਤਾ** ਖਤ੍ਤਾਯ ਸੁਦ੍ਦਜੋ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਖਤ੍ਤੁਜੋ **ਸੂਤੋ,**
ਤਸ੍ਸਂ ਵੇ**ਦੇਹਕੋ** ਵੇਸ੍ਸੇ।
ਰਥਕਾਰੋ ਤੁ ਮਾਹਿਂਸਾ,
ਕਰਣ੍ਯਂ ਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ।

ਚਣ੍ਡਾਲੋ ਨਾਮ ਜਨਿਤੋ,
ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਵਸਲੇਹਿ ਯੋ॥

ਤਤ੍ਰ **ਕਰਣੋ** ਲਿਪਿਲੇਖਨਵੁਤ੍ਤਿ, **ਅਮ੍ਬਟ੍ਠੋ** ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਵੁਤ੍ਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਪ੍ਪਿਨਿ। ਕਰੋਤਿ ਨਿਮ੍ਮਿਨਾਤਿ ਚਿਤ੍ਰਲੇਪਜਾਦਿਕਨ੍ਤਿ **ਕਾਰੁ,** ਣੁ। ਸਿਪ੍ਪਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਿਪ੍ਪਿਕੋ।** ਸਜਾਤੀਨਂ ਤੇਸਂ ਸਿਪ੍ਪੀਨਂ ਸਙ੍ਘਾਤੋ ''ਸੇਣੀ''ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ। **ਸਿ** ਸੇਵਾਯਂ, ਣਿ।

੫੦੫. ਤਚ੍ਛਕਾਦਯੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ **ਕਾਰਵੋ** ਸਿਪ੍ਪਿਨੋ ਨਾਮ ਸਿਯੁਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

''ਤਚ੍ਛਕੋ ਤਨ੍ਤੁਵਾਯੋ ਚ, ਰਜਕੋ ਚ ਨਹਾਪਿਤੋ।
ਪਞ੍ਚਮੋ ਚਮ੍ਮਕਾਰੋ ਚ, ਕਾਰਵੋ ਸਿਪ੍ਪਿਨੋ ਮਤਾ''ਤਿ॥

੫੦੬. ਪਞ੍ਚਕਂ ਤਚ੍ਛਕੇ। **ਤਚ੍ਛ** ਤਨੁਕਰਣੇ। ਤਚ੍ਛਤਿ ਤਨੁਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਤਚ੍ਛਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, ਵਦ੍ਧਯਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਵਦ੍ਧਕੀ, ਵਦ੍ਧ** ਛੇਦਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ''ਛੇਦਨੇ ਚਾਪਿ ਵਦ੍ਧਨ''ਨ੍ਤਿ **ਰਤਨਮਾਲਾ,** ਣ੍ਵੁ। ਸਕਤ੍ਥੇ ਈ, ਵਦ੍ਧਕੀ, ਵਡ੍ਢਕੀਪਿ। ਪਲਾਦਜੁਮ੍ਮਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਗਣ੍ਡਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਪਲਗਣ੍ਡੋ। ਗਣ੍ਡ** ਛੇਦਨੋਪਲੇਪਨਸਨ੍ਨਿਚਯਵਦਨੇਕਦੇਸੇਸੁ। ਪਲਗਣ੍ਡੋ ਸੁਧਾਜੀਵਿਨਜਪਿ। **ਠਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯਂ,ਤਿ, **ਪ**ਕਾਰਵਣ੍ਣਾਗਮੋ। **ਠਾ**ਤਿਸ੍ਸ **ਥੋ**ਪਿ। ਰਥਂ ਕਰੋਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, **ਰਥਕਾਰੋ,** ਚਮ੍ਮਕਾਰੇਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰੇ। ਨਾਲ਼ਿਂ ਧਮਤਿ ਮੁਖੇ ਵਿਨਾਸਯਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਵਾਯੁਨਾ ਅਗ੍ਗਿਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਨਾਲ਼ਿਂ ਸਦ੍ਦਾਪਯਤੀਤਿ **ਨਾਲ਼ਿਧਮੋ।**

੫੦੭. ਅਥੋਪਰਂ ਪੁਕ੍ਕੁਸਂਯਾਵਪਾਦੇਨ ਨਾਮਂ। ਵੇ ਤਨ੍ਤੁਸਨ੍ਤਾਨੇ, ਤਨ੍ਤੁਂ ਵਾਯਤੀਤਿ, ਣੋ। **ਪੇਸ** ਪੇਰਣਪਯਤਨਗਤੀਸੁ। ਪੇਸਨਂ ਪੇਸੋ, ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ, ਣੋ। ਕੁਵਿਨ੍ਦੋਪਜਤ੍ਰ , ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਕੁਵਿਨ੍ਦੋ।** ਮਾਲਾਸਿਪ੍ਪਯੋਗਾ, ਮਾਲਾਪਨਯੋਗਾ ਵਾ **ਮਾਲਿਕੋ,** ਇਕੋ।

ਕੁਂ ਲਲਯਤਿ ਇਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਕੁਲਾਲੋ, ਲਲ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਣੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮੋਪਜੀਵਿਨਿ। ਸੂਚਿਵਾਨਕਮ੍ਮਂ ਦੁਵਿਧਂ ਸੂਚਨਂ, ਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤੁਨ੍ਨਵਾਨਕਮ੍ਮੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ **ਤੁਨ੍ਨਵਾਯੋ,** ਸੂਚਿਵਾਨਸਿਪ੍ਪਯੋਗਾ **ਸੋਚਿਕੋ।**

੫੦੮. ਚਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ ਵਿਕਾਰਮਾਪਾਦਯਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। ਪਾਦੁਕਰੋਪਜਤ੍ਰ। **ਕਪ੍ਪ** ਛੇਦਨੇ, ਣ੍ਵੁ। **ਨਹ** ਸੋਚੇਯ੍ਯੇ, **ਦਿਵਾ**ਦਿਤੋ ਨਿਪਾਤਨਾ **ਪ**ਕਾਰਾਗਮਾਦਿ, ਨ ਹਾਪੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਨਹਾਪਿਤੋ, ਹਾ** ਪਰਿਹਾਨੇ, **ਣਾਪੇ** ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤੋ, ਏਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ, ਸਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ਨਸ੍ਸਪਕਤਿ। ਖੁਰੀ, ਮੁਣ੍ਡੀ, ਦਿਵਾਕਿਤ੍ਤਿਪਜਤ੍ਰ। ਖੁਰਵਾ **ਖੁਰੀ,** ਮੁਣ੍ਡਵਾ **ਮੁਣ੍ਡੀ,** ਮੁਣ੍ਡੋ, ਮੁਣ੍ਡੀ, ਮੁਣ੍ਡਕੋਤਿ ਪਸਿਦ੍ਧਿ। ਦਿਵਾ ਦਿਵਸੇ ਕਿਤ੍ਤਿ ਬਜਾਪਾਰੋ ਅਸ੍ਸ **ਦਿਵਾਕਿਤ੍ਤਿ।** ''ਚਣ੍ਡਾਲੇ ਤੁ ਦਿਵਾਕਿਤ੍ਤਿ, ਨਹਾਪਿਤੋ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

ਰਞ੍ਜਤੇ ਸੁਤ੍ਤਂ ਰਤ੍ਤਮਾਪਜ੍ਜਤੇ ਯਸ੍ਮਿਂ, ਸ **ਰਙ੍ਗੋ।** ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਦਿ, ਤਮਾਜੀਵਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ।

ਪੁਞ੍ਜਂ ਕਸਤੀਤਿ **ਪੁਕ੍ਕੁਸੋ,** ਨਿਪਾਤਨਾ, ਅਥ ਵਾ ''ਪੁ''ਇਤਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਤਂ ਕੁਸੇਤਿ ਅਪਨੇਤੀਤਿ **ਪੁਕ੍ਕੁਸੋ।** ਪੁਪ੍ਫਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਰੀਸਂ, ਕੁਸੁਮਂ ਵਾ, ਤਂ ਛਡ੍ਡੇਤੀਤਿ, ਣ੍ਵੁ। **ਛਡ੍ਡ** ਅਪਨਯਨੇ।

੫੦੯. ਵੇਨਾਦਯੋ ਤਯੋ **ਸਮਾ** ਤੁਲ੍ਯਤ੍ਥਾ। ਵੇਣੁਨਾ ਜੀਵਤੀਤਿ **ਵੇਨੋ। ਣਸ੍ਸ ਨਤ੍ਤਂ।** ਵੇ**ਣੋ**ਪਿ। ਵੇਣੁਵੇਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਵਿਕਤਿ ਵਿਲੀਵਾ, ਤੇਹਿ ਵਿਲੀਵਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਵਿਲੀਵਕਾਰੋ।** ਨਲ਼ੋਪਿ ਵੇਣੁਵੇਤ੍ਤਾਦੀਨਂਯੇਵ ਵਿਕਤਿ, ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। ਨਲ਼ੇਹਿ ਵਾ ਵਿਲੀਵਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਨਲ਼ਕਾਰੋ।**

ਇਤੋ ਪਰਂ ਸੋਣ੍ਡਿਕਂ ਯਾਵ ਪਾਦੇਨ ਨਾਮਂ। **ਚੁਨ੍ਨ** ਛੇਦਨੇ, ਸਞ੍ਚੋਦਨੇ ਚ। **ਚੁਨ੍ਨ** ਨਿਸਾਮਨੇ ਵਾ। **ਭਮੁ** ਅਨਵਟ੍ਠਾਨੇ, ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਭਮਕਾਰੋ। ਕਰ** ਕਰਣੇ, ਮਾਰੋ, **ਕਮ੍ਮਾਰੋ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਣ੍ਵੁ। **ਲੋਹਕਾਰਕੋ।** ਆਕਰੋਟ੍ਟਿਤਂ [ਆਟਵੋਟ੍ਟਿਤਂ (ਕ॰)] ਯੋ ਲੋਹਂ ਧਮਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਰੋਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ **ਲੋਹਕਾਰਕੋ।**

੫੧੦. ਰਜਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚੇਲਧੋਵਨਂ, ਰਜਨਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਰ ਚੇਲਧੋਵਨੇ **ਨਿਨ੍ਨੇਜਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, **ਨਿਜਿ** ਸੁਦ੍ਧਿਯਂ, **ਨਿਜਿ** ਸੋਚੇਯ੍ਯਸੋਚਨੇਸੁ ਵਾ। ਵਤ੍ਥਰਞ੍ਜਨਾ **ਰਜਕੋ। ਰਨ੍ਜ** ਰਙ੍ਗੇ, ਣ੍ਵੁ। ਨੇਤੀਤਿ **ਨੇਤ੍ਤਿਕੋ।** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਨੇਤ੍ਤਿਯਂ ਉਦਕਨਯੇਨ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਾ **ਨੇਤ੍ਤਿਕੋ,** ਨੇਤ੍ਤਿਯਾ ਮਾਤਿਕਾਯ ਨੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਨੇਤ੍ਤਿਕੋ,** ਇਕੋ। ਉਦਕਂ ਹਾਰੇਤੀਤਿ **ਉਦਹਾਰਕੋ। ਕ**ਲੋਪੋ, ਣ੍ਵੁ।

ਵੀਣਾਵਾਦਨਸੀਲਤ੍ਤਾ **ਵੀਣਾਵਾਦਿ।** ਵੀਣਾਵਾਦਨਸਿਪ੍ਪਯੋਗਾ **ਵੇਣਿਕੋ।** ਉਸੁਮ੍ਹਿ, ਉਸੁਕਾਰੋ ਵਾ ਵਡ੍ਢਕੀ **ਉਸੁਵਡ੍ਢਕੀ,** ਏਤੇਨ **ਵਡ੍ਢਕੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਸਿਪ੍ਪਿਕਾਨਂ ਵਾਚਕਤਾ ਦੀਪਿਤਾ, ਤੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਵਡ੍ਢਕੀ, ਤਨ੍ਤੁਵਡ੍ਢਕੀਤਜਾਦਯੋਪਿ ਯੋਜ੍ਜਾ।

੫੧੧. ਵੇਣੁਂ ਵਂਸਂ ਧਮਤੀਤਿ **ਵੇਣੁਧਮੋ।** ਵੇਣੁਵਾਦਨਸਿਪ੍ਪਯੋਗਾ **ਵੇਣਵਿਕੋ,** ਣਿਕੋ। ਯੋ ਪਾਣਿਨੇਵ ਪਾਣਨ੍ਤਰੇ ਮੁਰਜਾਦਿਸਦ੍ਦਂ ਉਟ੍ਠਾਪਯਤਿ, ਸੋ **ਪਾਣਿਵਾਦੋ।** ਪਾਣਿਂ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਾਣਿਘੋ।** ਪਾਣਿਯੋਪਿ। ਪਾਣਿਵਾਦਨਸਿਪ੍ਪਯੋਗਾ **ਪਾਣਿਯੋ,** ਯੋ।

ਪੂਪੇਨ ਜੀਵਤੀਤਿ **ਪੂਪਿਯੋ,** ਪੂਪੋ ਪਣਿਯੋ ਵਿਕ੍ਕੇਯ੍ਯੋ ਯਸ੍ਸ। ਪਾਨਾਗਾਰਂ ਸੁਣ੍ਡਾ, ਤਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਸੁਰਾ ਸੋਣ੍ਡਾ, ਤਂ ਵਿਕ੍ਕਿਣਾਤੀਤਿ **ਸੋਣ੍ਡਿਕੋ,** ''ਨੇਨਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਮਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ [ਕਾਤਨ੍ਤ ੧.੨.੧੮ ਨਘਟੀਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ (ਪਰਿਭਾਸੇਨ੍ਦੁਸੇਖਰ ੯੭)] ਪਰਿਭਾਸਤੋ ਵੁਦ੍ਧਿ। ਮਜ੍ਜਂ ਵਿਕ੍ਕਿਣਾਤਿ ਸੀਲੇਨ। ਮਣ੍ਡਹਾਰੋਪਜਤ੍ਰ, ਮਣ੍ਡਂ ਸੁਰਾਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮਗ੍ਗਭਾਗਂ ਹਰਤਿ ਉਦ੍ਧਰਤੀਤਿ **ਮਣ੍ਡਹਾਰੋ।**

੫੧੨. ਦ੍ਵਯਂ ਇਨ੍ਦਜਾਲਖਜੇ ਕਪਟੇ। ਮਯੇਨ ਅਸੁਰੇਨ ਸੁਰੇ ਵਞ੍ਚਯਿਤੁਂ [ਚਲਯਿਤੁਂ (ਕ॰)] ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਯਸ੍ਸ ਅਯਂ **ਮਾਯਾ,** ਮਯੋ ਏਵ ਸਮ੍ਬਰੋ, ਤਸ੍ਸਾਯਂ **ਸਮ੍ਬਰੀ,** ਈ, ਨਦਾਦਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਮਾਯਾਕਾਰੇ। ਇਨ੍ਦਜਾਲੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ **ਇਨ੍ਦਜਾਲਿਕੋ।** ਪਾਟਿਹਾਰਕੋਪਿ। ਪਟਿਹਰਤਿ ਨਯਨਮਨੇਨਾਤਿ ਪਾਟਿਹਾਰਕੋ, ਣ੍ਵੁ।

੫੧੩. ਅਰਿਯਾਸਾਮਞ੍ਞਂ ਓਰਬ੍ਭਿਕਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮਤ੍ਥੋ। ਯੇ ਉਰਬ੍ਭਂ ਏਲਕਂ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਓਰਬ੍ਭਿਕਾ।** ਸੂਕਰੇ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤਿ **ਸੂਕਰਿਕਾ,** ਤਥਾ ਮਗਂ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤਿ **ਮਾਗਵਿਕਾ।** ਸਕੁਣੇ ਪਕ੍ਖਿਨੋ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤਿ **ਸਾਕੁਣਿਕਾ,** ਇਤਿ ਕਮਤੋ ਭਵਨ੍ਤਿ।

੫੧੪. ਦ੍ਵਯਂ ਜਾਲਿਕੇ। ਵਾਗੁਰਾ ਮਿਗਬਨ੍ਧਨਜਾਲਂ, ਤਾਯ ਚਰਤੀਤਿ **ਵਾਗੁਰਿਕੋ,** ਵਾਕਰਿਕੋਪਿ। **ਵਕ** ਆਦਾਨੇ, ਅਰੋ, ਆ, ਵਾਕਰਾ, ਤਾਯ ਚਰਤੀਤਿ **ਵਾਕਰਿਕੋ,** ਪੁਬ੍ਬਪਕ੍ਖੇ **ਕਸ੍ਸ ਗੋ,** ਅਸ੍ਸੁ ਚ, ਵਾਗੁਰਿਕੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਭਾਰਵਾਹੇ। ਭਾਰਂ ਵਹਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। ਭਾਰਂ ਵਹਤੀਤਿ **ਭਾਰਿਕੋ।**

ਤਿਕਂ ਵੇਤਨੋਪਜੀਵਿਨਿ ਕਿਙ੍ਕਰੇ। ਵੇਤਨੇਨ ਜੀਵਤੀਤਿ **ਵੇਤਨਿਕੋ।** ਭਤੋ ਵੇਤਨੇਨ ਕੀਤੋ, ਸੋ ਏਵ **ਭਤਕੋ,** ਸਞ੍ਞਾਯਂ ਵਾ ਕੋ। ਭਤਿਂ ਵੇਤਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਵਾ **ਭਤਕੋ,** ਕੋ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਮ੍ਮਕਰੋ, ਕਮ੍ਮਕਾਰੋ**ਪਿ।

ਛਕ੍ਕਂ ਦਾਸੇ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਿਙ੍ਕਰੋ,** ''ਅਹਮਜ੍ਜ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਭਤ੍ਤੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਯਾਚਨਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਕਿਙ੍ਕਰੋ। ਦਾਸ** ਦਾਹੇ। ਦਾਸਨ੍ਤੇਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਦਾਸੋ,** ਅ। **ਚਿਟ** ਪੇਸਨੀਯੇ, ਪੇਸੀਯਤੇ ਸਾਮਿਨਾਤਿ ਚੇਟੋ, ਣੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਚੇਟਕੋ। ਪਿਸ** ਪੇਸਨੀਯੇ, ਣੋ, **ਸਸ੍ਸ** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। **ਭਰ** ਧਾਰਣਪੋਸਨੇਸੁ, ਭਰੀਯਤੀਤਿ **ਭਚ੍ਚੋ,** ''ਰਿਚ੍ਚ''ਤਿਯੋਗਵਿਭਾਗੇਨ **ਭਰਾ**ਦਿਤੋਪਿ **ਰਿਚ੍ਚ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ''ਰਮ੍ਹਿ ਰਨ੍ਤੋ ਰਾਦਿਨੋ''ਤਿ ਰਲੋਪੋ ਚ, **ਭਚ੍ਚੋ।** ਪਰਿਚਰਤਿ ਸਾਮੀਨਨ੍ਤਿ **ਪਰਿਚਾਰਿਕੋ।** ਦਾਸੇਰੋ, ਦਾਸੇਯ੍ਯੋ, ਗੋਪ੍ਪਕੋ, ਨਿਯੋਜ੍ਜੋ, ਅਭੁਜਿਸ੍ਸੋਪਜਤ੍ਰ।

੫੧੫. ਤੇ ਚ ਦਾਸਾ ਅਨ੍ਤੋਜਾਤਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਧਾ ਸਿਯੁਂ। ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਦਾਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤੋ **ਅਨ੍ਤੋਜਾਤੋ,** ਧਨੇਨ ਕੀਤੋ ਧਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦਾਸਭਾਵਂ ਗਤੋ **ਧਨਕ੍ਕੀਤੋ,** ਸਯਮੇਵ **ਦਾਸਬਜੋਪਗਤੋ** ਭਯਨਿਵਾਰਣਾਦਜਤ੍ਥਂ ਦਾਸਭਾਵਮੁਪਗਤੋ ਚ ਕਰਮਰਭਾਵੇਨ ਆਨੀਤੋ **ਕਰਮਰਾਨੀਤੋ** ਚ, ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਤੇ ਦਾਸਾ ਚਤੁਧਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਪਕਤਂ।

੫੧੬. ਦ੍ਵਯਂ ਭੁਜਿਸ੍ਸੇ। **ਭੁਜ** ਪਾਲਨਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸੁ, ਇਸੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਤਿਕਂ ਨੀਚੇ। ਨਿਹੀਨਂ ਚਿਨੋਤੀਤਿ **ਨੀਚੋ,** ਣੋ, ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ। **ਜਮ** ਅਦਨੇ, ਮੋ। ਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਹਾਨਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਿਹੀਨਕੋ, ਹਾ** ਪਰਿਹਾਨੇ, **ਇ** ਗਤਿਯਂ, ਯੁ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

''ਵਿਵਣ੍ਣੋ ਪਾਪਰੋ ਨੀਚੋ, ਪਾਕਿਤੋ ਚ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ।
ਨਿਹੀਨੋ'ਪਸਦੋ ਜਮ੍ਮੋ, ਖੁਲ੍ਲਕੋ ਇਤਰੋ ਚ ਸੋ''॥ –

ਤਜ**ਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ੨੦.੧੬]। ਵਿਗਤੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਸ੍ਸਮੋ ਯਸ੍ਸ **ਵਿਵਣ੍ਣੋ।** ''ਅਸ੍ਸਮੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਯਾਦਿ, ਚਤੁਕ੍ਕੇਪਿ ਮਠੇਪਿ ਚੇ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।** ਪਾਪਂ ਰਾਤੀਤਿ **ਪਾਪਰੋ।** ਪਕਤਿਯਂ ਯਥਾਜਾਤਭਾਵੇ ਭਵੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਨ ਤੁ ਬਜਾਪਾਰੋਤਿ **ਪਾਕਿਤੋ,** ਣੋ। ਸਜ੍ਜਨੇਹਿ ਪੁਥੁਭੂਤੋ ਜਨੋ **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ।** ਅਪਕਟ੍ਠਂ ਸਦਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਪਸਦੋ।** ਖੁਦਂ ਲਾਤੀਤਿ ਖੁਲ੍ਲੋ, **ਦਸ੍ਸ ਲੋ,** ਖੁਲ੍ਲੋ ਏਵ **ਖੁਲ੍ਲਕੋ।** ਇਤਂ ਕਮ੍ਪਿਤਂ ਰਾਤੀਤਿ **ਇਤਰੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਅਨਾਲਸੇ। ਕੁਸੀਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਕੋਸਜ੍ਜਂ, ਤਂ ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਨਿਕ੍ਕੋਸਜ੍ਜੋ। ਲਸ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ, ਅਪ੍ਪਂ ਲਸਤੀਤਿ ਕਿਲਾਸੁ, ਣੁ, ਨ ਕਿਲਾਸੁ **ਅਕਿਲਾਸੁ। ਮਨ੍ਹ** ਸੁਪਨੇ, ਅ। ਨ ਲਸਤਿ ਕੀਲ਼ਤੀਤਿ **ਅਲਸੋ।**

੫੧੭. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਚਣ੍ਡਾਲੇ। ਸਂ ਸੁਨਖਂ ਪਚਤੀਤਿ **ਸਪਾਕੋ। ਚਣ੍ਡ** ਚਣ੍ਡਿਕ੍ਕੇ, ਆਲੋ। ਮਤਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਮਾਤਙ੍ਗੋ। ਚੁ** ਚਵਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਚਵਕੋ।** ''ਪ੍ਲਵਕੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, **ਪ੍ਲਵ** ਗਤਿਯਂ, ਣ੍ਵੁ।

''ਚਣ੍ਡਾਲਪ੍ਲਵਮਾਤਙ੍ਗਾ , ਦਿਵਾਕਿਤ੍ਤਿਜਨਙ੍ਗਮਾ।
ਨਿਸਾਦਸਪਚਾਅਨ੍ਤੇ-ਵਾਸੀ ਚਣ੍ਡਾਲਪੁਕ੍ਕੁਸਾ''॥ –

ਤਜ**ਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ੨੦.੧੯-੨੦]।

ਮਿਲਕ੍ਖਜਾਤਜਾਦਯੋ ਮਹਾਰਞ੍ਞਨਿਵਾਸਿਨੋ **ਤਬ੍ਭੇਦਾ** ਤਸ੍ਸ ਚਣ੍ਡਾਲਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾ।

ਗੋਮਂਸਭਕ੍ਖਕੋ ਯੋ ਤੁ,
ਲੋਕਬਾਹਜਞ੍ਞ ਭਾਸਤੇ।
ਸਬ੍ਬਾਚਾਰਵਿਹੀਨੋ'ਯਂ,
ਮਿਲਕ੍ਖਜਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੇ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੨੦.੨੦]॥

ਮਿਲਕ੍ਖ ਅਬਜਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇ। ਮਿਲਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਅਬਜਤ੍ਤਂ ਭਾਸਨ੍ਤੇਤਿ ਮਿਲਕ੍ਖਾ, ਤੇਸਂ ਜਾਤਿ ਯੇਸਂ **ਮਿਲਕ੍ਖਜਾਤਿ।** ਮਯੂਰਪਿਞ੍ਛਾਦਿਪਰਿਧਾਨੋ **ਕਿਰਾਤੋ, ਕਿਰ** ਵਿਕਿਰਣੇ, ਅਤੋ, ਕਿਰਤੀਤਿ **ਕਿਰਾਤੋ।** ਕਿਰਤੋਪਿ। ਪਤ੍ਤਪਰਿਧਾਨੋ **ਸਵਰੋ। ਸਵ** ਗਤਿਯਂ, ਅਰੋ। **ਆਦਿਨਾ ਪੁਲਿਨ੍ਦੋ, ਪੁਲ** ਮਹਤ੍ਤੇ, ਦੋ, **ਪੁਲਿਨ੍ਦੋ,** ਸਭਾਸਾ ਬਜਵਹਾਰੀ ਦੇਸਨ੍ਤਰਭਾਸਾਨਭਿਞ੍ਞੋ, ਪੁਲਿਨ੍ਦੋ ਸਵਰਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਕੇਚਿ।

੫੧੮-੫੧੯. ਤਿਕਂ ਲੁਦ੍ਦਮਤ੍ਤੇ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਮਿਲਕ੍ਖਪ੍ਪਕਾਰੋ। ਮਿਗਮਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਨਿਸਾਦਨਤੋ ਮਾਰਣਤੋ **ਨੇਸਾਦੋ। ਲੁਧ** ਉਪਘਾਤੇ , ਦੋ, **ਧਸ੍ਸ ਦੋ, ਲੂ** ਛੇਦਨੇ ਵਾ, ਦੋ, ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਬਜਾਧੋ,** ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ। ਦ੍ਵਯਂ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦੇ। ਮਿਗੇ

ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਿਗਵੋ**, ਵੋ। ਮਿਗੇ ਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਮਿਗਬਜਯੋ।**

ਸਿਲੋਕੋ ਸੁਨਖੋ। ਸਰਮਾ ਸੁਨੀ, ਤਸ੍ਸਾਪਚ੍ਚੰ **ਸਾਰਮੇਯਜੋ**, ਣੇਯਜੋ। ਸੁਨ੍ਹੰ ਨਖਮੇਤਸ੍ਸ **ਸੁਨਖੋ**, **ਸੁਨ**ਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਟਿਪਦਿਕਸ੍ਸ **ਉਨਖੋ**, **ਸੁਨ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ, ਖੋ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਟਿਪਦਿਕਵਸੇਨ ਵਾ ਧਾਤੁਵਸੇਨ ਵਾ ਰੂਪਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੁਨ** ਗਤਿਯਂ, **ਸੁਨ**ਸ੍ਸ ਵਾ **ਉਨੋ। ਸੋਣ** ਵਣ੍ਣਗਤੀਸੁ, **ਸੁਨ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ, ਣੋ, **ਣਤ੍ਤਂ**, **ਸੁਨ**ਸ੍ਸ ਵਾ **ਓਣੋ। ਕੁਕ** ਆਦਾਨੇ, ਉਰੋ, **ਕੁਕ੍ਕੁਰੋ। ਸੁਨ** ਗਤਿਯਂ, **ਉ**ਸ੍ਸ ਵਾਦੇਸੇ **ਸ੍ਵਾਨੋ, ਉ**ਵਾਦੇਸੇ **ਸੁਵਾਨੋ।** ਮਿਗੇ ਸਰਤਿ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਸਾਲੂਰੋ**, ਊਰੋ, **ਰ**ਸ੍ਸ **ਲ਼ੋ।** ਦੀਘਾਦਿਮ੍ਹਿ **ਸੂਨੋ।** ਉਸ੍ਸਾਤ੍ਤੇ **ਸਾਨੋ। ਨ**ਲੋਪੇ ਉਸ੍ਸਾਤ੍ਤੇ **ਸਾ**, ਅਯਂ ਪੁਮੇ, ਕੋਲੇਯ੍ਯੋ, ਮਿਗਦਂਸਕੋ, ਭਸਕੋਪਜਤ੍ਥ, ਕੁਲੇ ਗੇਹੇ ਭਵੋ **ਕੋਲੇਯਜੋ।** ਮਿਗਂ ਦਂਸਤੀਤਿ **ਮਿਗਦਂਸਕੋ।** ਭਸਤਿ ਬੁਕ੍ਕਤੀਤਿ **ਭਸਕੋ**, **ਭਸ** ਭਣ੍ਣੇ।

ਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਯੋਗੇਨ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸੁਨਖੋ ''ਅਲ਼ਕ੍ਕੋ, ਅਤਿਸੁਨੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੇ। **ਅਲ** ਨਿਵਾਰਣੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣ੍ਵੁ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੁਲਤ੍ਤਾਨਿ, **ਅਲ਼ਕ੍ਕੋ।** ਅਲਕ੍ਕੋਪਿ। ਪਕਤਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਸੁਨੋ **ਅਤਿਸੁਨੋ।**

੫੨੦. ਸਾਦਿਬਨ੍ਧਨਂ ਸੁਨਖਾਦਿਬਨ੍ਧਨਂ ਰਜ੍ਜਾਦਿ **ਗਦ੍ਦੂਲੋ** ਨਾਮ। **ਗਦ੍ਦ** ਸਦ੍ਦੇ, ਉਲੋ, ਦੀਘੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਦੀਪਕੇ। **ਦੀਪ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਣ੍ਵੁ, **ਚਿਟ** ਪੇਸਨੀਯੇ, ਲੁਦ੍ਦੇਨ ਚਿਟਜਤੇਤਿ **ਚੇਟਕੋ**, ਣੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਣ੍ਵੁ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧਂ।

ਤਿਕਂ ਪਾਸੇ। **ਬਨ੍ਧ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਯੁ। **ਗਣ੍ਠ** ਗਣ੍ਠਨੇ, **ਗਣ੍ਠ** ਕੋਟਿਲ੍ਲੇ ਵਾ, **ਣ੍ਠ**ਸ੍ਸ **ਣ੍ਠੋ। ਪਸ** ਬਾਧਨਫੁਸਨੇਸੁ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਣੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਵਾਕਰਾਯਂ, ਯਾ ਸਾਣਤਚਾਦੀਹਿ ਮਿਗਾਦੀਨਂ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਂ ਕਤਾ। **ਵਕ** ਆਦਾਨੇ, ਅਰੋ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਤੋ ਆ। ਮਿਗੇ ਗਣ੍ਠਤਿ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਮਿਗਗਣ੍ਠਨੀ**, ''ਮਿਗਬਨ੍ਧਨੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੫੨੧. ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਮੀਨੇ। ਯਤ੍ਥ ਮਚ੍ਛਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇਵ, ਨ ਨਿਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ, ਕੁਚ੍ਛਿਤਾ ਵੇਣੀ ਅਸ੍ਸਾ **ਕੁਵੇਣੀ**, ਨਦਾਦਿ। ਵਜ੍ਝਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾ ਮੀਨਾ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਕੁਮੀਨਂ**, **ਕਮੁ** ਪਦਵਿਕ੍ਖੇਪੇ ਵਾ, ਇਨੋ, ਮਚ੍ਛਾਧਾਨੀਪਜਤ੍ਥ, ਮਚ੍ਛਾ ਆਧੀਯਨ੍ਤੇ ਯਸ੍ਸਂ **ਮਚ੍ਛਾਧਾਨੀ**, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਜਾਲੇ। ਆਨੀਯਨ੍ਤੇਨੇਨਾਤਿ **ਆਨਯੋ**, ਣੋ, ਈਸ੍ਸੇ, ਏ ਅਯ। ਜਲੇ ਹਿਤਂ **ਜਾਲਂ**, ਣ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਧਟ੍ਠਾਨੇ। ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਹਨਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਆਘਾਤਨਂ**, ਯੁ, **ਹਨ**ਸ੍ਸ **ਘਾਤੋ।** ਵਧਸ੍ਸ ਮਾਰਣਸ੍ਸ ਠਾਨਂ **ਵਧਟ੍ਠਾਨਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਅਧਿਕੋਟ੍ਟਨੇ। ਸਦਾ ਆਕੋਟ੍ਟਨਤ੍ਤਾ ਸਹ ਊਨੇਨਾਤਿ **ਸੂਨਾ**, **ਸੁਨ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿ ਅ, ਦੀਘਾਦਿ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਅਧਿਕੋਟੇਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਅਧਿਕੋਟ੍ਟਨਂ।**

੫੨੨. ਦ੍ਵਿਪਾਦਂ ਚੋਰੇ। ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਤਕ੍ਕਰੋ**, ਥੇਯਜਤ੍ਥਂ ਵਾ ਤਕ੍ਕਯਤੀਤਿ **ਤਕ੍ਕਰੋ। ਤਕ੍ਕ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ, ਅਰੋ। **ਮੁਸ** ਥੇਯਜੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਣ੍ਵੁ। **ਚੁਰ** ਥੇਯਜੇ, ਣੋ, ਚੁਰਾ ਥੇਯਜਸੀਲਮਸ੍ਸੇਤਿ ਵਾ **ਚੋਰੋ**, ਣੋ। **ਥੇਨ** ਚੋਰਿਯੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅ। ਏਕਂ ਅਸਹਾਯਂ ਅਗਾਰਂ ਗੇਹਂ ਏਕਾਗਾਰਂ, **ਤਂ** ਪਯੋਜਨਂ ਯਸ੍ਸ **ਏਕਾਗਾਰਿਕੋ**, ਇਕੋ। ਮੋਸਤ੍ਥਿਨੋ ਹਜੇਕਾਗਾਰਂ ਪਯੋਜਨਂ। **ਸਮਾ**ਤਿ ਤੁਲਜਤ੍ਥਾ। ਦਸ੍ਸੁਪਜਤ੍ਥ। **ਦਂਸ** ਦਂਸਨੇ, ਸੁ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪੋ।

ਤਿਕਂ ਥੇਯਜਕ੍ਰਿਯਾਯਂ। ਥੇਨਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ **ਥੇਯਜਂ**, ਚੋਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ **ਚੋਰਿਕਾ। ਮੁਸ**ਨਂ **ਮੋਸੋ**, ਭਾਵੇ ਣੋ। ਵੇ ਤਨ੍ਤੁਸਨ੍ਤਾਨੇ, **ਵੇਮੋ**, ਅਨਿਤ੍ਥੀ। ਵਾਯਨਤ੍ਥੋ ਦਣ੍ਡਕੋ **ਵਾਯਨਦਣ੍ਡਕੋ**, ਵਾਸਰਦਣ੍ਡਕੋਪਿ।

੫੨੩. ਤਿਕਂ ਸੁਤ੍ਤੇ। **ਸੁਚ** ਗਤਿਯਂ, ਤੋ। **ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਤੁ, ਤਨ੍ਤੁ ਪੁਮੇ, ਤਨ੍ਤੁਪਯੋਜਨਤ੍ਤਾ **ਤਨ੍ਤਂ। ਲੇਪਜਾਦਿਕਮ੍ਮਨਿ** ਲੇਪਨਾਦਿਕ੍ਰਿਯਾਯਂ **ਪੋਤ੍ਥ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਆਦਿ**ਨਾ ਪੋਤ੍ਥਲਿਕਾਦਿਲਿਖਨਕਮ੍ਮਂ ਗਯ੍ਹਤੇ, **ਪੁਸ** ਸ੍ਨੇਹਸੇਚਨਪੂਰਣੇਸੁ, ਭਾਵੇ ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਲੇਪਜਾਦਿਕਮ੍ਮਨਿ** ਕਮ੍ਮਕਾਰਕਭੂਤੇ ਲੇਪਿਤਬ੍ਬਾਦਿਮ੍ਹਿ **ਪੋਤ੍ਥ**ਸਦ੍ਦੋ, ਤਦਾ ਕਮ੍ਮਨਿ ਥੋ, **ਪੋਤ੍ਥਂ।**

ਵਤ੍ਥਦਨੁਕਟ੍ਠਿਙ੍ਗਾਦਿਪੋਤ੍ਥਲਿਕਾਯਂ **ਪਞ੍ਚਾਲਿਕਾ**ਦਿਦ੍ਵਯਂ। ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾ ਸਨ੍ਤਿ ਸਜੀਵਸ੍ਸੇਵ◌ਾਤਿ **ਪਞ੍ਚਾਲਿਕਾ,** ਇਕੋ। ਮਜ੍ਝੇ ਲਕਾਰਾਗਮੋ। ਪੋਤ੍ਥੇਨ ਵਤ੍ਥੇਨ ਅਲਙ੍ਕਰਿਯਤ੍ਤਾ **ਪੋਤ੍ਥਲਿਕਾ। ਅਲ** ਭੂਸਨੇ, ਣ੍ਵ◌ੁ। ''ਚਤੁਰੋ ਜਨਾ ਪੋਤ੍ਥਕਮਗ੍ਗਹੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪੋਤ੍ਥਕ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, **ਪੋਤ੍ਥ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ਹਿ ਸਕਤ੍ਥੇ **ਕ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ''ਪੋਤ੍ਥਕੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ''ਪੁਤ੍ਤਲਿਕਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਵ◌ਿਯ ਅਲਙ੍ਕਰੀਯਤੇਤਿ ਪੁਤ੍ਤਲਿਕਾ, ਪੁਤ੍ਤਿਕਾਪਜਤ੍ਰ।

੫੨੪. ਯਂ **ਕੂਪਤੋ** ਆਵ◌ਾਟਤੋ **ਅਮ੍ਬੁਨੋ** ਜਲਸ੍ਸ **ਉਬ੍ਬਾਹਨਂ** ਉਦ੍ਧਾਰਣਂ ਭਵ◌ੇ, ਤਂ ''ਉਗ੍ਘਾਟਨਂ, ਘਟੀਯਨ੍ਤ''ਮਿਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ। ਉਦ੍ਧਂ ਘਟੀਯਤਿ ਉਦਕਨ੍ਤਿ **ਉਗ੍ਘਾਟਨਂ,** ਯੁ। **ਘਟ** ਚੇਤਾਯਂ, ਘਟੀਯੇਵ ਉਦ੍ਧਾਯੋਗਮਨਵਸੇਨ ਗਮਨਤੋ **ਘਟੀਯਨ੍ਤਂ, ਯਾ** ਗਤਿਪਾਪੁਣਨੇਸੁ, ਅਨ੍ਤੋ, ਤੋ ਵ◌ਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮਞ੍ਜੁਸਾਯਂ, ਯਾ ਕਟ੍ਠੇਹਿ ਕਰੀਯਤਿ। **ਮਨ** ਞਾਣੇ, ਸੋ, ਜੁਮਜ੍ਝੇ [ਮਨਿਸ੍ਸ ਜੂਕ (ਣ੍ਵ◌ਾਦਿ ੨੧੫) ਉਣਾਦਿਵ◌ੁਤ੍ਤਿਯਂ ੪.੧੧ ਸੁਤ੍ਤੇ ਚ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ], **ਪੇਲ** ਗਤਿਯਂ, **ਪੇ** ਪਾਲਨੇ ਵ◌ਾ, ਲੋ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ, **ਪੇਲ਼ਾ, ਪਲ** ਰਕ੍ਖਣੇ ਵ◌ਾ, ਕਤ੍ਤਰਿ ਅ, ਅਸ੍ਸੇ, **ਪੇਲ਼ਾ।** ਤਿਕਂ ਪਚ੍ਛਿਯਂ। **ਪਿਟ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ, ਣ੍ਵ◌ੁ, **ਪਿਟਕੋ,** ਵ◌ੁਦ੍ਧਿਮ੍ਹਿ **ਪੇਟਕੋ। ਪਸ** ਪਾਲਨੇ, ਛਿ, **ਪਚ੍ਛਿ,** ਇਤ੍ਥਿਯਂ।

੫੨੫. ਦ੍ਵਯਂ ਕਾਜੇ। ਵ◌ਿਵ◌ਿਧਂ ਭਾਰਮਾਭਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਓਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸਂ **ਬਜਾਭਙ੍ਗੀ। ਕਜ੍ਜ** ਬਜਧਨੇ, ਕਤ੍ਤਰਿ ਣੋ, ਏਕਸ੍ਸ **ਜਸ੍ਸ** ਲੋਪੋ, **ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ ਵ◌ਾ, ਅਧਿਕਰਣੇ ਣੋ, **ਚਸ੍ਸ ਜੋ, ਕਾਜੋ,** ਕਾਚੋਪਿ। **ਅਤ੍ਰ** ਕਾਜੇ **ਅਵਲਮ੍ਬਨਂ** ਵ◌ੇਤ੍ਤਾਦਿਵ◌ਿਕਤਿ ਸਿਕ੍ਕਾ ਨਾਮ। **ਸਕ** ਸਤ੍ਤਿਯਂ, ਕਤ੍ਤਰਿ ਕੋ, ਉਪਾਨ੍ਤਸ੍ਸਿ, **ਸਿਕ੍ਕਾ,** ਕਾਜੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਉਪਾਹਨੇ। ਉਪਨਯ੍ਹਤੇ ਬਨ੍ਧੀਯਤੇਤਿ **ਉਪਾਹਨੋ,** ਵਣ੍ਣਵ◌ਿਪਰਿਯਯੋ, ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ, ਵ◌ਾਕਾਰੇਨ ਉਪਾਹਨਂ। ਪਜ੍ਜਤੇ ਯਾਯ **ਪਾਦੁ,** ਉ, **ਪਾਦੁ** ਇਤ੍ਥੀ, ''ਪਨ੍ਨਦ੍ਧੀ ਪਾਦੁਕਾ ਪਾਣਿਹਿਤਾ ਪਦਰਥੀ''ਤਿਪਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ** [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੨.੧੦.੧੩] **। ਤਬ੍ਭੇਦਾ** ਤਸ੍ਸੁਪਾਹਨਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਵ◌ਿਸੇਸਾ ਪਾਦੁਕਾ ਨਾਮ, **ਪਦ** ਗਮਨੇ, ਣੁਕੋ, **ਪਾਦੁਕਾ,** ਬਹੁਪਟਲਾ ਚਮ੍ਮਮਯਾ ਕਟ੍ਠਮਯਾਤਜੇਕੇ।

੫੨੬. ਤਿਕਂ ਚਮ੍ਮਰਜ੍ਜੁਯਂ। **ਵਰ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, **ਵਰ** ਸਂਵਰਣੇ ਵ◌ਾ, ਛਦਾਦੀਹਿ ਤਤ੍ਰਣ। **ਵਰਤ੍ਤਾ,** ਵਰਤ੍ਤਂ, ਵਰਤ੍ਰਾ, ਵਰਤ੍ਰਮ੍ਪਿ। **ਵਦ੍ਧ** ਵਦ੍ਧਿਯਂ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਵਦ੍ਧਿਕਾ।** ਨਯ੍ਹਤੇ ਬਨ੍ਧੀਯਤੇ ਯਾਯ **ਨਦ੍ਧੀ, ਨਹ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਤੋ, ਨਦਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਗ੍ਗਿਦੀਪਨੇ। **ਭਸ** ਭਾਸਦਿਤ੍ਤੀਸੁ, ਦਿਬ੍ਬਤੇ ਅਗ੍ਗਿ ਯਾਯ **ਭਸ੍ਤਾ,** ਤੋ, ਤ੍ਰਣਮ੍ਹਿ ਭਸ੍ਤ੍ਰਾ, ਨਦਾਦਿਨੋ ਆਕਤਿਗਣਤ੍ਤਾ ਈਪਚ੍ਚਯਾਭਾਵ◌ੋ। ਚਮ੍ਮਮਯਂ ਪਸਿਬ੍ਬਕਂ **ਚਮ੍ਮਪਸਿਬ੍ਬਕਂ,** ਚਮ੍ਮਪਸਿਬ੍ਬਕਾਪਿ।

ਤੇਜਸੇ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਕੇ ਆਵਤਜਤੇ ਯਤ੍ਰ, ਸਾ ਸੋਣ੍ਣਾਦਜਾਵਤ੍ਤਨੀ ਮੂਸਾ ਨਾਮ, **ਮੁਸ** ਥੇਯਜੇ, ਅ, **ਮੂਸਾ,** ਦੀਘਾਦਿ। ਕਲਾਦਿਕਂ ਯਾਵ ਪਾਦੇਨ ਨਾਮਂ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਕਰਣਸਾਧਨਂ, **ਕੂਟਂ,** ਦੀਘਾਦਿ, ਵ◌ਾਕਾਰੇਨ ਕੂਟੋ। ਅਯਸੋ, ਅਯੋਮਯੋ ਵ◌ਾ ਘਨੋ **ਅਯੋਘਨੋ।**

੫੨੭. ਕਮ੍ਮਾਰਾਨਂ ਭਣ੍ਡਂ **ਕਮ੍ਮਾਰਭਣ੍ਡਂ।** ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਡਂਸਤੀਤਿ **ਸਣ੍ਡਾਸੋ,** ਣੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪੋ, ਸਣ੍ਡਾਸੋ, ਯੇਨਾਦਿਤ੍ਤਲੋਹਾਦਿ ਗਯ੍ਹਤੇ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਧੋਭਾਗਟ੍ਠੇ ਅਯੋਘਨੇ। **ਮੁਦ** ਸਂਸਗ੍ਗੇ, ਥਿ, **ਮੁਟ੍ਠਿ,** ਇਤ੍ਥੀ। ਅਧਿਕਰੋਤਿ ਯਸ੍ਸਂ **ਅਧਿਕਰਣੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ।

ਤਬ੍ਭਸ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਾਰਾਨਂ ਭਸ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਿਦੀਪਨੀ ਗਗ੍ਗਰੀ ਨਾਮ, ਯਾ ''ਉਕ੍ਕਾ''ਤਿਪਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਾ ਚ ਨਾਰੀ, ''ਗਗ੍ਗ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਰਾਤੀਤਿ **ਗਗ੍ਗਰੀ,** ਮਨ੍ਤਨਿਯਮ੍ਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਖੁਦ੍ਦਕਸਤ੍ਥੇ। **ਸਸ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਥੋ। ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਫਾਲੇਤੀਤਿ **ਪਿਪ੍ਫਲਂ, ਫਲ** ਵ◌ਿਦਾਰਣੇ।

੫੨੮. ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਕਸੇ। **ਸਾ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਯੁ, **ਣਤ੍ਤਂ,** ਨਿਕਸਤੇ ਪਰਿਕ੍ਖਜਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ **ਨਿਕਸੋ।** ਕਸੋਪਿ। ਸੂਚਿਯਾ ਨਾਸਾਵ◌ਿਜ੍ਝਨਂ ਆਰਾ, **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਆ, **ਆਰਾ,** ਚਮ੍ਮਕਾਰਾਨਂ ਚਮ੍ਮਵ◌ੇਧਨੇਪਿ **ਆਰਾ,** ''ਤਿਕਂ ਸੂਚਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਖਰਪਤ੍ਤੇ। ਖਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਤਾਯ **ਖਰੋ।** ‘‘ਕ’’ਇਤਿ ਕਚਤਿ ਪਾਟਯਤਿ **ਕਕਚੋ,** ਅਨਿਤ੍ਥੀ, ‘‘ਕਕਚਂ ਖਰਪਤ੍ਤਞ੍ਚੇ’’ਤਜ**ਮਰਮਾਲਾਯਂ** ਨਪੁਂਸਕਕਣ੍ਡੇ। ਵ**ਚ੍ਛਾਯਨਸਤ੍ਥੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਗੀਤਵਜ੍ਜਾਦਿਕਾ ਵ◌ਿਜ੍ਜਾ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਕ੍ਰਿਯਾ, ਤਥਾ ਆਲਿਙ੍ਗਨਚੁਮ੍ਬਨਾਦਿਕਾ ਚ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਕ੍ਰਿਯਾ **ਕਲਾ**ਸਦ੍ਦੇਨੋਚ੍ਚਤੇ। **ਆਦਿ**ਨਾ ਯਂ ਤਤ੍ਰ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਕਾਰੁਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਗਯ੍ਹਤੇ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਕਲਾਦਿਕਂ **ਕਮ੍ਮਂ** ਕ੍ਰਿਯਾ **ਸਿਪ੍ਪਂ** ਨਾਮ, **ਸੀ** ਸਯੇ, ਪੋ, **ਸਪ੍ਪ** ਗਮਨੇ ਵ◌ਾ, ਉਪਾਨ੍ਤਸ੍ਸਿ, **ਸਿਪ੍ਪਂ।**

੫੨੯-੫੩੦. ਪਤਿਸਦਿਸਂ ਯਂ ਸਿਲਾਦਿਨਾ ਪਤਿਰੂਪਕਂ ਕਰੀਯਤੇ, ਤਤ੍ਰ **ਪਟਿਮਾ**ਦਿਚਤੁਕ੍ਕਂ। **ਮਾ** ਮਾਨੇ, ਮਾਨਮਤ੍ਰ ਸਦਿਸੀਕਰਣਂ, ਕਤ੍ਤਰਿ, ਕਰਣੇ ਵ◌ਾ ਅ, **ਪਟਿਮਾ,** ਨਾਰੀ। ਵ**ਮੁ** ਉਗ੍ਗਿਰਣੇ, ਬੋ, **ਇਤ੍ਤਂ, ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਂ। ਧਾ** ਧਾਰਣੇ, ਇ, **ਪਟਿਨਿਧਿ,** ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ। ਪਟਿਮਾਨਂ, ਪਟਿਯਾਤਨਾ, ਪਟਿਚ੍ਛਾਯਾ, ਪਟਿਕਤਿਪਜਤ੍ਰ।

ਪਜ੍ਜਂ ਸਦਿਸੇ, ਤਤ੍ਰ **ਸਮਾ**ਦਯੋ ਕੇਵਲਾ ਅਪਿ ਤੀਸੁ, ਸਦਿਸਤ੍ਥੇ ਚ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, **ਸਨ੍ਨਿਕਾਸੋ,** ਪਨ ਅਨ੍ਤੇ ਤਯੋ ਚ ਉਤ੍ਤਰਪਦੀਭੂਤਾ, ਤਂ ਯਥਾ – ਤੇਨ ਸਮੋ’ਯਂ [ਤਂਸਮੋ’ਯਂ (?)], ਤਂਸਮਮਿਦਂ, ਤਂਸਨ੍ਨਿਕਾਸੋ ਇਚ੍ਚਾਦਿ [ਅਮੂ ਨਿਭਾਦਯੋ ਉਤ੍ਤਰਪਦਟ੍ਠਾ ਏਵ ਸਦਿਸਵਚਨਾ ਵ◌ਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾ ਸਿਯੁਂ ਯਥਾ ‘‘ਪਿਤੁਨਿਭੋ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਮਾਤੁਨਿਭਾ ਕਞ੍ਞਾ, ਦੇਵਨਿਭਮ- ਪਚ੍ਚ’’ਮਿਤਿ, ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੧੦.੩੭]। **ਸਮ** ਵ◌ੇਲਮ੍ਬੇ, ਅ। ਪਤਿਰੂਪਕਂ ਭਜਤੀਤਿ **ਪਟਿਭਾਗੋ,** ਣੋ, **ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅ, **ਸਨ੍ਨਿਕਾਸੋ।** ਸਮਾਨਮਿਵ ਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਸਰਿਕ੍ਖਕੋ, ਸਮਾਨ**ਸ੍ਸ **ਸੋ, ਦਿਸ**੍ਸ **ਰਿ, ਸ**ਸ੍ਸ **ਕ੍ਖੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਸਰਿਕ੍ਖਕੋ। ਸਮ** ਵ◌ੇਲਮ੍ਬੇ, ਯੁ, **ਸਮਾਨੋ,** ਸਹ ਮਾਨੇਨਾਤਿ ਵ◌ਾ **ਸਮਾਨੋ।** ਸਮਾਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਸਦਿਸੋ, ਸਮਾਨ**ਸ੍ਸ **ਸੋ।** ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸਧਮ੍ਮਾ ਤੁਲਜਾਧਿਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਮ੍ਮਿਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ **ਤੁਲਜੋ,** ਸਮ੍ਮਿਤਤ੍ਥੇ ਯੋ, **ਅਪਚ੍ਚਯੇ** ਤੁਲੋਪਿ। **ਭਾ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ , **ਸਨ੍ਨਿਭੋ, ਨਿਭੋ** ਚ। ਭੂਤ ਰੂਪਾਦਯੋਪਜਤ੍ਰ, ਯਥਾ ਪਿਤੁਭੂਤੋ, ਮਾਤੁਰੂਪੋ।

ਤਿਕਂ ਉਪਮਾਨੇ। ਉਪਮੀਯਤੇ ਯੇਨ **ਓਪਮ੍ਮਂ,** ਮਨ, **ਉਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਮਾ** ਮਾਨੇ, **ਯੁ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਉਪਮਾਨਂ,** ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿ ਅ, **ਉਪਮਾ,** ਉਪਮਾਨੋਪਮੇਯਜਾਨਂ ਸਧਮ੍ਮਤ੍ਤੇਪਜਯਂ, ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ‘‘ਉਪਮਾਨੋਪਮੇਯਜਾਨਂ, ਸਧਮ੍ਮਤ੍ਤਂ ਸਿਯੋਪਮਾ’’ਤਿ [ਸੁਬੋਧਾਲਙ੍ਕਾਰ ੧੭੬ ਗਾਥਾ]। ‘‘ਯੇਨੋਪਮੀਯਤੇ, ਯਾ ਚੋਪਮੀਯਤੇ, ਤੇਸ੍ਵਪਿ **ਓਪਮ੍ਮਾ**ਦਿਤ੍ਤਯ’’ਨ੍ਤਜ**ਮਰਸੀਹੋ** [ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੧੦.੩੬]।

੫੩੧. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵ◌ੇਤਨੇ। ਭਰਤਿ ਕਮ੍ਮਕਰੇ ਯਾਯ, ਸਾ **ਭਤਿ**,ਤਿ। ਵ**◌ਿਸ** ਪੇਰਣੇ, ਪੇਰਣਂ ਗਮਨਾਦੀਸੁ ਨਿਯੋਜਨਂ, ਕਰਣੇ ਣੋ, **ਨਿਬ੍ਬੇਸੋ,** ਨਿਵ◌ੇਸੋਪਿ। ਵ**◌ੀ** ਗਮਨੇ, ਤਨੋ। ਮੂਲੇਨ ਸਮਿਤਂ **ਮੂਲਜਂ, ਮੂਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ ਵ◌ਾ, ਕਰਣੇ ਯੋ।

> ‘‘ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਾ ਤੁ ਵ◌ਿਧਾ ਭਚ੍ਚਾ, ਭਤਯੋ ਭਮ੍ਮਵ◌ੇਤਨਂ।
> ਭਰਣ੍ਜਂ ਭਰਣਂ ਮੂਲਜਂ, ਨਿਬ੍ਬੇਸੋ ਪਣਮਿਚ੍ਚਪੀ’’॥ –

ਤਜ**ਮਰਸੀਹੋ** [ਅਮਰ ੨੦.੩੮-੯]।

ਦ੍ਵਯਂ ਜੂਤੇ। **ਜੁ** ਗਤਿਜਵਨੇਸੁ, ਤੋ, ਦੀਘਾਦਿ, **ਜੂਤਂ, ਜੁਤ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵ◌ਾ, ਕਰਣੇ ਅ। ਕਿਤਵਸ੍ਸ ਜੂਤਕਾਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ **ਕੇਤਵ◌ਂ,** ਣੋ। ਅਕ੍ਖਵਤੀ, ਪਣੋਪਜਤ੍ਰ। ਅਕ੍ਖਾ ਪਾਸਕਾ ਉਪਾਯਤ੍ਤੇਨ ਅਸ੍ਸਂ ਸਨ੍ਤੀਤਿ, ਵਨ੍ਤੁ, ਸਭਾਵਤੋ ਇਤ੍ਥਿਤ੍ਤਂ। ਪਣੋ ਅਟ੍ਠੇ, ਤਂਯੋਗਾ **ਪਣੋ।**

ਪਞ੍ਚਕਂ ਜੂਤਕਾਰੇ। ਧਾਵਨ੍ਤੀ ਅਤ੍ਤਿ ਧੁਤ੍ਤਿ, ਨਿਪਾਤਨਾ, ਤਂਯੋਗਾ **ਧੁਤ੍ਤੋ,** ਣੋ, **ਧੂ** ਕਮ੍ਪਨੇ ਵ◌ਾ, ਤੋ, ਰਸ੍ਸੋ, **ਧੁਤ੍ਤੋ,** ਸਬ੍ਬਕੀਲ਼ਾਦਿਪਸੁਤੇਪਜਯਂ। ਅਕ੍ਖੇਸੁ ਧੁਤ੍ਤੋ **ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤੋ।** ਮਰਿਯਾਦਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਕੀਲ਼ਾਦਿਪਸੁਤੋ ਹਿ ‘‘ਧੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਿਤਵ◌ਂ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਕਿਤਵ◌ੋ,** ਨਿਪਾਤਨਾ, **ਕਿਤ** ਨਿਵ◌ਾਸੇ ਵ◌ਾ, ਅਵ◌ੋ। ਅਕ੍ਖੇਹਿ ਜੂਤੇਹਿ ਦਿਬ੍ਬਤੀਤਿ **ਅਕ੍ਖਦੇਵ◌ੀ,** ਣੀ।

੫੩੨. ਦ੍ਵਯਂ ਪਾਟਿਭੋਗੇ, ਪਟਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਪਾਲਯਤੀਤਿ **ਪਾਟਿਭੋਗੋ, ਭੁਜ** ਪਾਲਨੇ, ਣੋ। ਪਟਿਭਵਤੀਤਿ **ਪਟਿਭੂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਚਤੁਵ◌ੀਸਤਿਪਾਸਕੇ, ਯੇਨ ਜੂਤਕਾਰਾ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਅਕ** ਕੁਟਿਲਾਯਂ ਗਤਿਯਂ, ਖੋ, **ਅਕ੍ਖੋ। ਪਸ** ਬਾਧਨਫੁਸਨੇਸੁ, ਣ੍ਵ◌ੁ। ਦੇਵਨੋਪਜਤ੍ਰ। ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੇਨ **ਦੇਵਨੋ, ਦਿਵ◌ੁ** ਕੀਲ਼ਾਯਂ, ਯੁ।

ਸਾਰਫਲਕੇ **ਅਟ੍ਠਾਪਦੰ,** ਪੁਮੇ, ਨਪੁੰਸਕੇ ਵਾ, ਅਟ੍ਠਪਦਾਨਜਸ੍ਸ **ਅਟ੍ਠਾਪਦੰ।** ਦੇਸਨ੍ਤਰੇ ਹਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸ੍ਸੇਵ ਪਟ੍ਟਿਕਾਯੰ ਪਾਸਕਜੂਤਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਤੇ, ਸਞ੍ਞਾਯੰ **ਅਟ੍ਠ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਪਦੇ ਰਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ [ਪਾਣਿਨਿ ੬.੩.੧੨੫]। ਅਟ੍ਠਪਦਮ੍ਪਿ। ਪਟ੍ਟੇ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਰਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਸਾਰਿਨੋ, ਤੇਸੰ ਫਲਕੰ **ਸਾਰਿਫਲਕੰ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਅਬ੍ਭੁਤੇ, ਯੇਨ ਸਤਾਦਿਲਾਭਜਾਨਿਵਸੇਨ ਜੂਤਕਾਰਾਦੀਨੰ ਜਯਪਰਾਜਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਪਣ** ਬ੍ਯਵਹਾਰੇ, ਅ, **ਪਣੋ,** ਪਨੋਪਿ। **ਅਬ੍ਭ** ਗਮਨੇ, ਤੋ, **ਅਭਿ** ਸਦ੍ਦੇ ਵਾ, ਤੋ, ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, ਅਬ੍ਭਤੋਪਿ।

੫੩੩. ਨਾਨਾਦਬ੍ਬਕਤੇ **ਮਦਿਰਾਬੀਜੇ** ਸੁਰਾਬੀਜੇ **ਕਿਣ੍ਣਾ,** ਕਿਰਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਦਬ੍ਬਾਨਿ ਮਿਸ੍ਸੀਭਵਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਸੰ **ਕਿਣ੍ਣਾ,** ਤੋ। **ਮਧ੍ਵਾਸਵੋ** ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਕਤੇ ਮਜ੍ਜੇ **ਮਧੁ** ਮਤੰ, ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫੰ **ਮਧੁ,** ਤਪ੍ਪਕਤਤ੍ਤਾ ਮਧੁ, ਮਧੁਕਤੇਪਿ ਮਜ੍ਜੇ ਮਧੁ ਮਧ੍ਵਾਸਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਮਾਧਵਕੋ, ਮਾਧ੍ਵਿਕਮ੍ਪਿ, ਅਦ੍ਵੀਸ੍ਵਿਦੰ।

ਸੁਰਾਨ੍ਤੰ ਮਜ੍ਜੇ। **ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ, ਕਰਣੇ ਇਰੋ। ਵਰੁਣੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਜਨੋ, ਤੇਨੇਵ ਪਠਮੰ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਵਰੁਣਤੋ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਵਾਰੁਣੀ,** ਣੀ, **ਵਰ** ਪਤ੍ਥਨਾਯੰ ਵਾ, ਕਮ੍ਮੇ ਯੁ, ਅਸ੍ਸੁ, ਨਦਾਦਿ। ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਯੇਨ **ਮਜ੍ਜੰ,** ਵਜਾਦਿਨਾ ਯੋ, **ਦਜ**ਸ੍ਸ **ਜ੍ਜੋ** ਚ। **ਸੁ** ਅਭਿਸਵੇ, ਰੋ, **ਸੁ** ਸਵਨੇ ਵਾ, **ਸੁਰਾ।** ਹਲਿਪ੍ਪਿਯਾ, ਹਾਲਾ, ਗਨ੍ਧੋਤ੍ਤਮਾ, ਪਸਨ੍ਨਾ, ਇਰਾ, ਕਾਦਮ੍ਬਰੀਪਜਤ੍ਰ। ਹਲਿਨੋ ਬਲਭਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਿਯਾ ਰੁਚ੍ਚਾ **ਹਲਿਪ੍ਪਿਯਾ। ਹਲ** ਵਿਲੇਖਨੇ, ਣੋ, **ਹਾਲਾ। ਇ** ਗਮਨੇ, ਰੋ, **ਇਰਾ।** ਪਠਮ'ਮਯੰ ਗੋਮਨ੍ਥ ਪਬ੍ਬਤੇ ਕਦਮ੍ਬਕੋਟਰੇ ਭਵਾ **ਕਾਦਮ੍ਬਰੀ,** ਤਥਾ ਚਾਗਮੋ ''ਕਦਮ੍ਬਕੋਟਰੇ ਜਾਤਾ, ਤੇਨ ਕਾਦਮ੍ਬਰੀ ਮਤਾ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੨੦.੩੯]।

ਦ੍ਵਯੰ ਤਾਲਾਦਿਰਸਜੇ। ਆਸਵਨ੍ਤਿ ਮਾਨਪੁਰਿਸਮਦਾਦਯੋ ਯੇਨਾਤਿ **ਆਸਵੋ। ਮਦੰ** ਜਨੇਤੀਤਿ **ਮੇਰਯੰ,** ਣੇਯਜੋ, ਅਸ੍ਸੇ, **ਦਸ੍ਸ ਰੋ** ਚ। ਸੀਧੁਪਜਤ੍ਰ। ਮਜ੍ਜਵਿਸੇਸੇਪਿ ਤਯਮਿਦੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

> ''ਸੀਧੁਉਚ੍ਛੁਰਸੇ ਪਕ੍ਕੇ, ਅਪਕ੍ਕੇ ਆਸਵੋ ਭਵੇ।
> ਮੇਰਯੰ ਧਾਤਕੀਪੁਪ੍ਫ-ਗੁਲ਼ਧਞ੍ਞਮ੍ਬਿਲੋਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੨੦.੪੨ ਬ੍ਯਾਖ੍ਯਾਸੁਧਾ ੨.੧੦.੪੧]॥

੫੩੪. ਦ੍ਵਯੰ ਪਾਨਪਤ੍ਤੇ। **ਸਰ** ਗਤਿਯੰ, ਣ੍ਵੁ। **ਸਰ** ਗਤਿਹਿੰਸਾਚਿਨ੍ਤਾਸੁ ਵਾ। **ਚਸ** ਭਕ੍ਖਨੇ, ਣ੍ਵੁ, ਦ੍ਵਯੰਪਜਨਿਤ੍ਥੀ। ਸੀਧੁਮ੍ਹਿ ਚ **ਸਰਕੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਪਾਨਮਣ੍ਡਲੇ। ਆਪਿਵਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭੂਯ ਪਿਵਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਮਿੰ **ਆਪਾਨੰ,** ਯੁ। ਪਾਨਸ੍ਸ ਮਣ੍ਡਲੰ ਕੋਟ੍ਠੰ **ਪਾਨਮਣ੍ਡਲੰ।**

੫੩੫. ਸਮਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾਸਙ੍ਗਹਤੋ ਅਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਤੰ ਪਰਿਹਰਤਿ। **ਅਤ੍ਰ** ਅਸ੍ਮਿੰ ਵਗ੍ਗੇ **ਯੇ ਯੋਗਿਕਾ** ਸਦ੍ਦਾਵੇਣਿਕਮਾਯਾਕਾਰਚੋਰਅਕ੍ਖਦੇਵਿਪ੍ਪਭੁਤਯੋ ਪੁਮੇ **ਭੂਰਿਪ੍ਪਯੋਗਤ੍ਤਾ** ਪਚੁਰਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਏਕਸ੍ਮਿੰ** ਲਿਙ੍ਗੇ ਪੁਮੇ **ਈਰਿਤਾ** ਕਥਿਤਾ, ਤੇ **ਤਦ੍ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ** ਤੰਯੋਗਵਸਾ ਏਕਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰਿਤ੍ਤਾ **ਅਞ੍ਞਵੁਤ੍ਤਿਯੰ** ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਇਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਿਯੰ ਸਤ੍ਯੰ **ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਰੇਪਿ** ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੋਪਿ **ਨੇਯ੍ਯਾ** ਉਪਨੀਯਾ, ਤੰ ਯਥਾ – ਮਾਯਾਕਾਰੀ ਇਤ੍ਥੀ, ਮਾਯਾਕਾਰਮਿਦੰ ਕੁਲਮਿਚ੍ਚਾਦਿ। ਯੇ ਤ੍ਵਯੋਗਿਕਾ **ਮਾਗਧਮਾਲਿਕਕੁਮ੍ਭਕਾਰਾਦਯੋ,** ਤੇ ਜਾਤਿਵਚਨਤ੍ਤਾ **ਸੁਦ੍ਦਾਦਯੋ** ਵਿਯ ਦ੍ਵੀਸੁਤਿ।

ਸੁਦ੍ਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਬ੍ਬਣ੍ਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫. ਅਰਞ੍ਞਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩੬. ਸਤ੍ਤਕਂ ਵਨੇ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਅਵ੍ਵੋ, **ਅਰਵ੍ਵਂ।** ਕੇਨ ਜਲੇਨ ਅਨਨਂ ਪਾਣਮਨਸ੍ਸ **ਕਾਨਨਂ, ਦਾ** ਅਵਖਣ੍ਡਨੇ, **ਦਾ** ਛੇਦਨੇ ਵਾ। ਅਧਿਕਰਣੇ ਣੋ, ''ਆਕਾਰਨ੍ਤਾਨਮਾਯੋ''ਤਿ ਆਯੋ। **ਦਯ** ਦਾਨਗਤਿਹਿਂ ਸਾਦਾਨੇਸੁ ਵਾ, ਣੋ, **ਗਹ** ਉਪਾਦਾਨੇ [ਗਾਹੁ ਵਿਲੋਲ਼ਨੇ (?)], ਅਧਿਕਰਣੇ ਯੁ। **ਵਪ** ਬੀਜਨਿਕ੍ਖੇਪੇ, ਇਨੋ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ। **ਵਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੇਸੁ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਅ, **ਵਨਂ।** ਅਟਾ ਅਵਯਵੋ ਸੇਲਾ ਅਤ੍ਰੇਤਿ **ਅਟਵਿ,** ਇ, **ਈਮ੍ਹਿ** ਅਟਵੀ।

ਮਹਾਪਦੁਮਲਤਾਵਨਂ **ਮਹਾਰਵ੍ਵਂ,** ਨਦਾਦਿ, ਅਨਨ੍ਤੋ ਚ, **ਅਰਵ੍ਵਾਨੀ।**

੫੩੭. ਨਗਰਤੋ ਨਾਤਿਦੂਰਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸਨ੍ਤੇਹਿ ਅਭਿਰੋਪਿਤੋ **ਤਰੁਸਣ੍ਡੋ** ਪੂਗਪਨਸਾਦਿਤਰੁਸਮੂਹੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ''ਉਪਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ, ਕਿਤ੍ਤਿਮਵਨਮੇਤਂ। ਆਰਮਨ੍ਤੁਜਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਆਰਾਮੋ,** ਣੋ। ਉਪਗਤਂ, ਉਪਰੋਪਿਤਂ ਵਾ ਵਨਂ **ਉਪਵਨਂ।**

੫੩੮. **ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਂ** ਸਬ੍ਬਲੋਕੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣੋਪਭੋਗਂ **ਰਵ੍ਵਂ** ਰਾਜੂਨਂ ਅਰਵ੍ਵਂ ''ਉਪਵਨਂ, ਉਯ੍ਯਾਨ''ਮਿਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ, ਉਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤਾ ਯਨ੍ਤਿ ਜਨਾ ਏਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਉਯ੍ਯਾਨਂ,** ਯੁ। ਆਕੀਲ਼ੋਪਜਤ੍ਰ।

ਤਦੇਵ ਰਾਜੋਪਵਨਮੇਵ ਉਪਕਾਰਿਕਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ, ਪੁਰਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਾਚਿਤਂ **ਪਮਦਵਨਾਖ੍ਯਂ।** ਯਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸਹਿਤੋ ਏਵ ਰਾਜਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਨਾਞ੍ਞਜਨਪ੍ਪਵੇਸੋ। ਪਮਦਾਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਵਨਂ **ਪਮਦਵਨਂ,** ਰਸ੍ਸੋ।

੫੩੯-੫੪੦. ਸਾਨ੍ਤੁਰਾਲ਼ਾ ਪਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ – ਤਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਪਾਸਾਦਪਨ੍ਤਿ, ਨਿਰਨ੍ਤੁਰਾਲ਼ਾ ਤੁ ਰਾਜੀਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਪਞ੍ਚਕਂ ਪਨ੍ਤਿਯਂ। **ਪਨ** ਬ੍ਯਵਹਾਰੇ, ਥੁਤਿਮ੍ਹਿ ਚ, **ਪਨ੍ਤਿ।** **ਵੀ** ਗਮਨੇ, ਥਿ, **ਵੀਥਿ।** **ਵਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਇ, **ਆਵਲਿ।** ਆਲਿਪਿ, **ਅਲ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਇ। **ਸਿ** ਸੇਵਾਯਂ, ਣਿ, **ਸੇਣਿ।** **ਪਾ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਲ਼ਿ, **ਪਾਲ਼ਿ,** ਸੋਗਤੇਪਿ। ਦ੍ਵੇ ਸਮਾ। **ਲਿਖ** ਲੇਖਨੇ, ਆ। **ਰਾਜ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਇ।

ਤਿਪਾਦਂ ਰੁਕ੍ਖਮਤ੍ਤੇ। ਪਾਦੇਨ ਮੂਲੇਨ ਪਿਵਤੀਤਿ **ਪਾਦਪੋ,** ਣੋ। ਵਿਟਪਯੋਗਾ **ਵਿਟਪੀ।** **ਰੁਕ੍ਖ** ਵਰਣੇ, ਅ, **ਰੁਹ** ਜਨਨੇ ਵਾ, ਖੋ, **ਹਸ੍ਸ ਕੋ।** **ਨ** ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਗੋ।** **ਸਲ** ਗਮਨੇ, ਣੋ, ਸਾਰਵਨ੍ਤਤਾਯ ਵਾ ਸਾਰੋ, ਸੋ ਏਵ **ਸਾਲੋ,** ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੋਪਚਾਰਾ। ਮਹਿਯਂ ਰੁਹਤੀਤਿ, ਆ। **ਦੁ** ਗਤਿਯਂ, ਮੋ। **ਤਰ** ਤਰਣੇ, ਉ। ਕੁਤੋ ਭੂਮਿਤੋ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਕੁਜੋ,** ਅਙ੍ਗਾਰੇਪਿ। ਸਾਖਾਯੋਗਤੋ **ਸਾਖੀ।**

ਗਮੁ ਗਮਨੇ, ਣੋ, ''ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚ੍ਛੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਸੂ''ਤਿ ਚ੍ਛੋ। ਖੁਦ੍ਦੋ ਅਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਾਦਪੋ **ਖੁਦ੍ਦਪਾਦਪੋ।** ਯੇ ਰੁਕ੍ਖਾ **ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਿਨਾ** ਅਪੁਪ੍ਫਕਾ ਫਲਨ੍ਤਿ, **ਤੇ** ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੋਦੁਮ੍ਬਰਪਨਸਾਦਯੋ ''ਵਨਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਵਨਾਨਂ ਪਤਿ **ਵਨਪ੍ਪਤਿ।** ਪੁਪ੍ਫਤੋ ਜਾਤਫਲਾ ਪਨ ਅਮ੍ਬਖਜ੍ਜੂਰਾਦਯੋ ਵਾਨਪ੍ਪਤਯੋ। ਵਨਪ੍ਪਤਿਮ੍ਹਿ ਭਵਾ **ਵਾਨਪ੍ਪਤਯੋ।**

੫੪੧. ਯੋ ਫਲਪਾਕਾਵਸਾਨੇ ਮਰਤਿ, ਸੋ ਕਦਲੀਧਞ੍ਞਾਦਿਕੋ ਓਸਧਿ ਨਾਮ ਭਵੇ, ਓਸੋ ਧੀਯਤੇ ਯਸ੍ਸਂ [ਓਸੋ ਗ੍ਲੋਸੋ ਦਿਤ੍ਤਿਬ੍ਬਾ ਧੀਯਤੇ'ਤ੍ਰ ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੪.੬], ਸਾ **ਓਸਧਿ,** ਇ। **ਸਾਸਦ੍ਦੋ** **ਓਸਧਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਦੀਪਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਉਤ੍ਪਪ੍ਪਤ੍ਤੇਪਿ ਫਲਹੀਨੇ। **ਵਨ** ਯਾਚਨੇ, ਝੋ, **ਵਞ੍ਝਾ,** ਵਧਤਿ ਫਲਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਵਞ੍ਝਾ,** **ਵਜਾ**ਦਿਨਾ ਯੋ, **ਝਸ੍ਸ ਝੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ। ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਫਲਮੇਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਫਲਾ,** ਦ੍ਵੇ ਤੀਸੁ। ਤਿਕਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਫਲੇ ਰੁਕ੍ਖਾਦੋ। ਫਲਯੋਗਾ, ਇਨੋ, ਵਨ੍ਤੁ, ਈ ਚ।

੫੪੨. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵਿਕਸਿਤੇ। **ਫੁਲ੍ਲ** ਵਿਕਸਨੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਤੋ, ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਥੇ ਵਾ ਇਤੋ, **ਫਲ** ਵਿਸਰਣੇ ਵਾ, ਵਿਸਰਣਂ ਵਿਕਾਸੋ, ਅਸ੍ਸੁ। **ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ, **ਵਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਵਿਕਸਨੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਅ । ਵਿਕਚਤੇ ਵਿਦਲਤਿ ਵਿਸਿਲਿਟ੍ਠਦਲੋ ਭਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਵਿਕਚੋ,** ਅ, **ਵਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸਿਲੇਸਜੋਤਕੋ। **ਕਸ** ਗਮਨੇ, ਤੋ। ਦਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸਿਲੇਸਤੋ ਸਮੁਦਾਯੋ ''ਵਿਕਸਿਤੋ''ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ। ਫੁਟੋਪਜਤ੍ਰ। **ਫੁਟ** ਵਿਕਸਨੇ।

ਪਾਦੋ ਰੁਕ੍ਖਗ੍ਗੇ। ''ਨ ਨਾ'ਗ੍ਗੇ ਸਿਖਰੰ ਸਿਰੋ''ਤਿ ਵੋਪਾਲਿਤਵਚਨਤੋ ''ਸਿਰਸੋ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਛਟ੍ਠੀਸਮਾਸੋ। ਸਿਰੋ ਵੁੱਤੋ। **ਅਜ** ਗਮਨੇ, ਗੋ, **ਅਗ੍ਗੰ,** ਸੇਟ੍ਠੇ ਤੀਸੁ। **ਸੀ** ਸਯੇ, ਖਰੋ, ਸਿਖਾ ਵਾ ਚੂਲ਼ਾ, ਸਾ ਵਿਯ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਸਿਖਰੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਸਾਖਾਯਂ। **ਸਾਖ** ਬਜਾਪਨੇ, ਅ। ''ਲਤਾ ਵਲ੍ਲੀ ਸਮਾਖਜਾਤਾ, ਲਤਾ ਸਾਖਾ ਚ ਸਾਖਿਨ''ਨ੍ਤਿ **ਲਤਾ** ਨਾਨਤ੍ਥਾ। **ਲਾ** ਆਦਾਨੇ, ਤੋ, ਰਸ੍ਸੋ।

੫੪੩. ਛਕ੍ਕਂ ਪਤ੍ਤੇ। ਦਲਤਿ ਵਿਕਸਤੀਤਿ **ਦਲਂ,** ਅ। **ਲਸ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ, ਪਕਾਰੇਨ ਲਸਤੀਤਿ **ਪਲਾਸੋ,** ਣੋ। **ਛਦ** ਸਂਵਰਣੇ, ਛਾਦੀਯਤੇ ਯੇਨ **ਛਦਨਂ,** ਯੁ। ਪੂਰਯਤੀਤਿ **ਪਣ੍ਣਂ,** ਨਿਪਾਤਨਾ, **ਪਤ** ਅਧੋਗਮਨੇ ਵਾ, ਪਤਤਜਚਿਰੇਨ **ਪਣ੍ਣਂ, ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ**, ਤੋ, ਪੁਮੇ। ਸਦ੍ਦਾਯਂ **ਣਮ੍ਹਿ ਛਦੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪਤ੍ਤਾਦਿਸਙ੍ਘਾਤਵਤਿ ਸਾਖਾਯ ਪਬ੍ਬੇ। **ਪਲ੍ਲ** ਗਮਨੇ, ਅਵੋ। **ਕਿਸ** ਗਮਨੇ, ਯੋ, **ਲਾਗਮੋ** ਮਜ੍ਝੇ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਙ੍ਕੁਰੇ। ਨਵੋ ਏਵ ਉਬ੍ਭਿਤੋ ਉਗ੍ਗਤੋ **ਨਵੁਬ੍ਭਿਨ੍ਨੋ। ਅਙ੍ਕ** ਲਕ੍ਖਣੇ, ਉਰੋ।

੫੪੪. ਪਕ੍ਕਂ ਯਾਵ ਪਾਦੇਨ ਨਾਮਂ। ਵਿਕਾਸੋ ਮੁਖਪਬੁਦ੍ਧਕਲਿਕਾਯਂ ਮਕੁਲ਼ਾਦਿਦ੍ਵਯਂ। **ਮੁਚ** ਮੋਚਨੇ, ਉਲੋ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, **ਚਸ੍ਸ ਕੋ, ਮਕੁਲ਼ਂ,** ਮਕੁਲ਼ੋ ਵਾ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਮਲੋ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਕੁਟੁਮਲੋ,** ਕੁਤੁਮਲੋਪਿ। ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ ਚ ਫਲਸ੍ਸ ਚ ਪਕਤਿਭੂਤੇ ਜਾਲਪਤ੍ਤੇ **ਖਾਰਕਾਦਿਦ੍ਵਯਂ। ਖੁਰ** ਵਿਨਾਸੇ। ਣ੍ਵੁ। **ਜਲ** ਧਞ੍ਞੇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। **ਜਾਲਕਂ** ਨਪੁਂਸਕੇ। ਦ੍ਵਯਂ ਜਾਲਕਤੋ ਪਵੁਦ੍ਧੇ ਪੁਪ੍ਫੇ, ਫਲੇ ਚ। **ਕਲ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਕੁਰ** ਸਦ੍ਦੇ, ਣ੍ਵੁ।

ਪੁਪ੍ਫਾਦਿਬਨ੍ਧਨਂ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਨਂ ਬਨ੍ਧਨਂ **ਵਣ੍ਟਂ** ਨਾਮ। ਬਨ੍ਧੀਯਤੇ ਯੇਨ **ਵਣ੍ਟਂ,** ਵਜਾਦਿ।

੫੪੫. ਤਿਕਂ ਪੁਪ੍ਫੇ। **ਪਸੁ** ਪਾਣਿਗਬ੍ਭਵਿਮੋਚਨੇ, ਣੋ। ਖਪਣਕਭਾਸਾਯ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਪਾਣਿ, ਵੁਦ੍ਧਾਦਿ, **ਪਸਵੋ। ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਉਮੋ, **ਕਸ** ਗਮਨੇ ਵਾ, **ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ, ਉਮੋ, ਰਸ੍ਸੋ। **ਪੁਪ੍ਫ** ਵਿਕਸਨੇ, ਪੁਪ੍ਫਤੀਤਿ, ਅ। **ਪੁਪ੍ਫਜੋ** ਰਜੋ ਪੁਪ੍ਫਧੂਲ਼ੀ **ਪਰਾਗੋ** ਨਾਮ, **ਰਨ੍ਜ** ਰਙ੍ਗੇ, ਣੋ।

ਮਧੁਰਪੁਪ੍ਫਰਸੋ ਮਕਰਨ੍ਦੋ ਨਾਮਾਤਿ ਮਤਂ। ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਰਮਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਮਕਰਨ੍ਦੋ,** ਵਜਾਦਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਲਿਕਾਭਿ ਆਕਿਣ੍ਣੇ ਪਰਿਣਾਯਵਤਿ। **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਥਵਕੋ। ਗੁਧ** ਪਰਿਵੇਧਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਧਸ੍ਸ ਛੋ, ਗੋਚ੍ਛਕੋ।**

੫੪੬-੫੪੭. **ਆਮੇ** ਅਪਕ੍ਕੇ ਫਲੇ ਸਲਾਟੁ ਉਤ੍ਤੋ, **ਸਲਾਟ** ਬਾਲ਼ਜਪਰਿਭਾਸਨੇਸੁ, ਉ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਬਾਲ਼ਜਤਾਯ **ਸਲਾਟੁ** । ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੁ ਫਲਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ''ਫਲ''ਮਿਤਜੁਚ੍ਚਤੇ, ਤੇਨ ''ਆਮਸ੍ਮਿਂ ਫਲਵੋਹਾਰੋ ਰੂਲ਼੍ਹਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬੋ, **ਫਲ** ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਂ, ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਚਾਤ੍ਰ ਸੁਪਕ੍ਕਤ੍ਤਂ, ਸੁਕ੍ਖੇ ਤੁ ਫਲੇ ਵਾਨੋ। ਤਤ੍ਰ ਸਲਾਟੁ ਵਾਨਾ ਤੀਸੁ, ਯਥਾ ਸਲਾਟੁ ਜਮ੍ਬੁ, ਸਲਾਟਵੋ ਮਾਸਾ, ਸਲਾਟੂਨਿ ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਨਿ, ਵਾਨਾ ਹਰੀਟਕੀ, ਵਾਨੋ ਮੁਗ੍ਗੋ, ਵਾਨਮਮ੍ਬਂ।

ਚਮ੍ਪਕਾਦਿ ਚਮ੍ਪਕਂ ਕਰਵੀਰਂ ਕਦਮ੍ਬਕਂ ਅਸੋਕਂ ਕਣ੍ਣਿਕਾਰਂ ਚਮ੍ਪਕਾਦੀਨਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਿਕਾਰੋ, ਅਵਯਵੋ ਚੇਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ ਣੋ ਨ ਭਵਤਿ, ਤਦਨ੍ਤੋ ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤਿਤਤੋ, ਏਵਂ ਚਮ੍ਪਕਾਦੀਨਿ ਕੁਸੁਮਨਾਮਾਨਿ ਨਪੁਂਸਕੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, **ਅਮ੍ਬਾਦਿ** ਦਾਲ਼ਿਮਂ ਨਾਰਙ੍ਗਂ ਆਮਲਕਂ ਕੁਵਲਂ ਬਦਰਨ੍ਤਿ ਪਕਤਜਨ੍ਤੁਰਮੇਵ ਫਲੇ ਵਤ੍ਤਤੇ, ਆਮਲਕਿਯਾ ਕੁਵਲਿਯਾ ਬਦਰਿਯਾ ਫਲਂ ਵਿਕਾਰੋ, ਅਵਯਵੋ ਚੇਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ ਤਦ੍ਧਿਤੋਪਿ ਨੋਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇ, ਤਦਨ੍ਤੋ ਫਲਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤਿਤਤੋ, ਏਵਂ ਅਮ੍ਬਾਦੀਨਿ ਫਲਨਾਮਾਨਿ ਨਪੁਂਸਕੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਮਲ੍ਲਿਕਾਦਯੋ ਕੁਸੁਮੇਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ **ਸਲਿਙ੍ਗਾ** ਪਕਤਿਲਿਙ੍ਗਾਅਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਯਥਾ – ਮਲ੍ਲਿਕਾ ਜਾਤਿ, ਵਨਮਲ੍ਲਿਕਾ ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਵੀਹਯੋਪਜਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨ ਫਲੇਪਿ ਸਲਿਙ੍ਗਾ, ਯਥਾ ਮਾਸਸ੍ਸ ਫਲਂ ਮਾਸੋ, ਮੁਗ੍ਗਸ੍ਸ ਫਲਂ ਮੁਗ੍ਗੋ, ਏਵਂ ਯਵੋ, ਤਿਲੋ, ਅਤਸੀ, ਕਙ੍ਗੁ, ਧਞ੍ਞਂ।

ਤਿਕਂ ਜਮ੍ਬੁਯਾ ਫਲੇ। ਤਤ੍ਰ ਯਦਾ ਲੋਕਤੋ ਫਲੇ ਵੁਤ੍ਤਿ, ਤਦਾ **ਜਮ੍ਬੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਕਤਜਨ੍ਤੁਰਮੇਵ ਫਲੇ ਵਤ੍ਤਤੇ, ਯਦਾ ਨ ਫਲਵੁਤ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਵਿਕਾਰੇ ਅਵਯਵੇ ਵਾਨੋ, **ਜਮ** ਅਦਨੇ, ਬੂ, **ਜਮ੍ਬੂ,** ਪਕਤਜਨ੍ਤੁਰਾਫਲੇ ਵੁਤ੍ਤਿ। ਜਮ੍ਬੁਯਾ ਫਲਂ **ਜਮ੍ਬੁਵਂ।** ਜਮ੍ਬੁ ਚ। ਲੋਕਤੋ ਏਵ

ਫਲੇਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਹਰੀਟਕਜਾਦਯੋ ਸਭਾਵਤੋ ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਭਵਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੪.੧੮-੨੦]। ਹਰੀਟਕਿਯਾ ਫਲਂ ਹਰੀਟਕੀ, ਏਵਂ ਕੋਸਾਤਕੀ, ਸਲ੍ਲਕੀ, ਦਕ੍ਖਾ, ਕਣ੍ਡਕਾਰਿਕਾ, ਸੇਫਾਲਿਕਾ ਇਚ੍ਚਾਦਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਵਿਕਾਰਾਵਯਵਤ੍ਥੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯਾਭਾਵੋ, ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਾਦਿਕਂ ਛਕ੍ਕਮੇਵ ਤਦ੍ਧਿਤਨ੍ਤੁਂ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਫਲੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਨਪੁਂਸਕਂ ਸਿਯਾ ਰੂਪਭੇਦੋ, ਯਥਾ – ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਫਲਂ **ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਂ,** ਵੇਣੁਨੋ ਫਲਂ **ਵੇਣਵਂ,** ਪਿਲਕ੍ਖਸ੍ਸ ਫਲਂ **ਪਿਲਕ੍ਖਂ,** ਨਿਗ੍ਰੋਧਸ੍ਸ ਫਲਂ **ਨਿਗ੍ਰੋਧਂ,** ਇਙ੍ਗੁਦਿਯਾ ਫਲਂ **ਇਙ੍ਗੁਦਂ,** ਬ੍ਰਹਤਿਯਾ ਫਲਂ **ਬ੍ਰਾਹਤਂ,** ਵਿਦਾਰੀ ਅਂਸੁਮਤੀ ਗਮ੍ਭਰਿਯਾਦਯੋ ਮੂਲੇ, ਪੁਪ੍ਫੇਪਿ ਸਲਿਙ੍ਗਾ [ਅਮਰ ੧੪.੧੮-੨੦]। **ਪਾਟਲਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਅਭੇਦਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯਂ ਮੂਲੇ ਪੁਪ੍ਫੇਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਸਭਾਵਤੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ, ਭੇਦਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯਂ ਵਿਕਾਰੇ ਅਵਯਵੇ ਵਾ **ਣਮ੍ਹਿ** ਪਾਟਲਂ [ਅਮਰ ੧੪.੧੮-੨੦]। ਦ੍ਵਯਂ ਸਾਖਾਪਲ੍ਲਵਾਦਿਸਮੁਦਾਯਲਕ੍ਖਣੇ ਆਭੋਗੇ, **ਵਿਟ** ਵੇਧਨੇ, **ਵਿਟ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ ਵਾ, ਅਪੋ, **ਪਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤੇ ਵਿਟਭੀ,** ਨਦਾਦਿ।

੫੪੮. ਮੂਲਮਾਰਬ੍ਭ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਸਾਖਨ੍ਤੋ** ਸਾਖਾਵਧਿ ਤਰੁਸ੍ਸ ਭਾਗੋ **ਖਨ੍ਧੋ** ਨਾਮ, ਯੋ ''ਪਕਣ੍ਡੋ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਖਨੁ** ਅਵਦਾਰਣੇ, ਧੋ, **ਖਨ੍ਧੋ, ਖਾਦ** ਭਕ੍ਖਨੇ ਵਾ, ਕੋ, ''ਖਾਦਾਮਗਮਾਨਂ ਖਨ੍ਧਨ੍ਧਗਨ੍ਧਾ''ਤਿ **ਖਨ੍ਧਾ**ਦੇਸੋ, ਕਲੋਪੋ।

ਰੁਕ੍ਖਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਵਿਵਰੇ **ਕੋਟਰੋ। ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਅਰੋ, **ਕੋਟਰੋ,** ਨਿਕ੍ਕੁਹੋਪਿ। ਦ੍ਵੇ ਸਮਾ। **ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਕਾਸਤੇ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਦਿਪ੍ਪਤੇਤਿ **ਕਟ੍ਠਂ,** ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਟ੍ਠੋ,** ਰਸ੍ਸੋ ਚ, **ਕਸ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਤੋ, **ਕਟ੍ਠਂ। ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਣੁ।

੫੪੯. ਤਿਕਂ ਮੂਲੇ। ਵੁ ਸਂਵਰਣੇ, ਦੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, **ਬੁਧ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਅ, **ਧਸ੍ਸ ਦੋ। ਮੂਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ, ਣੋ, **ਪਾਦ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾ ਚਰਣਤ੍ਥਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਪਾਦਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਪਾਦੋ,** ਦ੍ਵਯਂ ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਭੂਮਿਟ੍ਠਭਾਗੇ। **ਸਙ੍ਕ** ਸਙ੍ਕਾਯਂ, ਉ, **ਸਕ** ਸਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। **ਖਨੁ** ਅਵਦਾਰਣੇ, ਣੁ, **ਖਾਣੁ।** ਧੁਵੋਪਿ, ਧੁਵਤਿ ਥਿਰਾਯਤੇਤਿ **ਧੁਵੋ, ਧੁ** ਗਤਿਥੇਰਿਯੇਸੁ, ਅ, **ਉ**ਵਾਦੇਸੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਦਾਰਿਯਾਦੀਨਂ ਕਨ੍ਦੇ। ਕੁਯਂ ਪਥਵਿਯਂ ਰੁਹਤੀਤਿ **ਕੁਰੁਹਾਟਂ,** ਅਟੋ, **ਕਨ੍ਦ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ, ਰੋਦਨੇ ਚ, ''ਕਰਹਾਟੋ'ਮ੍ਬੁਜਕਨ੍ਦੇ, ਪੁਪ੍ਫਰੁਕ੍ਖਭੀਤੇਸੁ ਚੇ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।** ਦ੍ਵਯਂ ਹਲਾਦੀਨਂ ਕਲੀਰੇ। **ਕਲ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਈਰੋ। **ਮਸ** ਆਮਸਨੇ, ਥਕੋ, ਮਤ੍ਥਕੇ ਸੀਸੇ ਵਾ ਜਾਤੋ **ਮਤ੍ਥਕੋ।**

੫੫੦. ਦ੍ਵੇ ਸਮਾ। ਅਭਿਨਵਨਿਗ੍ਗਤਾ ਆਯਤਾ ਸਕੁਸੁਮਾ, ਕੁਸੁਮਸੁਞ੍ਞਾ ਚ **ਮਞ੍ਜਰੀ,** ਵਲ੍ਲਰੀ ਤੁ ਤਦਞ੍ਞਾਪਿ, ਯਥਾ ਤਾਲਵਲ੍ਲਰੀ, **ਵਲ, ਵਲ੍ਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਅਰੋ, ਨਦਾਦਿ। ਮੁਞ੍ਜਯੋਗਤੋ **ਮਞ੍ਜਰੀ,** ਰੋ, ਨਦਾਦਿ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਨਾਰੀ। ਦ੍ਵਯਂ ਲਤਾਯਂ। **ਵਲ੍ਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਨਦਾਦਿ। ਲਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ''ਲਤਾ ਪਤਾਨਿਨੀ ਵਲ੍ਲੀ ਮਤਕੀਥਾ''ਤਿ ਹਲਾਯੁਧੋ।

ਅਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਪ੍ਪਕ੍ਖਣ੍ਡੋ, ਬਹੁਪਤ੍ਤਚਦਣ੍ਡਿਕਾਦਿ। ਯੋ ਵਾ ਤਨੁਪਕਣ੍ਡੋ ਵਂਸਨਲਾਦਿ, ਸੋ ''ਥਮ੍ਬੋ, ਗੁਮ੍ਬੋ''ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ, **ਥਕ** ਸਂਵਰਣੇ, ਬੋ, **ਕਸ੍ਸ ਮੋ। ਗੁਪ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਬੋ, **ਪਸ੍ਸ ਮੋ।** ਪਤਾਨੋ ਸਾਖਾਪਤ੍ਤਚਯੋ, ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ ਗੋਰਕ੍ਖਾ ਤਮ੍ਬੁਲਿ ਧਿਵੁਸਜੀਮੂਤ ਗਲੋਞ੍ਚਾਦਿਕਾ ਲਤਾ, ਸਾ **ਵੀਰੁ** ਨਾਮ, ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਰੁਹਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਕ੍ਵਿ, **ਵੀਰੁ,** ਦੀਘਾਦਿ, ਗੁਮ੍ਬਿਨੀਪਿ।

੫੫੧. ਪਜ੍ਜੇ ਪਾਦੇਨ ਨਾਮਂ। ਯਤ੍ਰ ਦ੍ਵਯਂ ''ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਤੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ਦੁਮਰਾਜੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤੂਪਚਾਰਾ। ਅਸ੍ਸਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਠਸ੍ਸ ਥੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਮਾਰਵਿਜਯਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਦਿਕੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਸ੍ਸਾਸੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਆਪੁਬ੍ਬੋ ਸਾਸ** ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਯਂ, ਤੋਸਨੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੋ, ਰਸ੍ਸੋ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਬੋਧਿ, ਬੁਧ** ਅਵਗਮਨੇ, ਇ, **ਬੋਧਿ,** ਦ੍ਵੀਸੁ। ਚਲਦਲੋ, ਪਿਪ੍ਪਲੋ, ਕੁਞ੍ਜਰਾਸਨੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਬਹੁਪਾਦੇ। ਅਧੋਭਾਗਂ ਰੁਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ,** ਉਸ੍ਸੋ, **ਗਾ**ਗਮੋ ਚ। **ਵਟ** ਵੇਧਨੇ, ਵਟਤੀਤਿ, ਅ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਬਿਟ੍ਠੇ। ਕਵਿਮ੍ਹਿ ਵਾਨਰੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕਬਿਟ੍ਠੋ** [ਪਾਯੇਨ ਕਪਯੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਰ ਕਪਿਟ੍ਠੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੨੧)] ‘‘ਵਾਨਰੇ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਕਵੀ’’ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ,** ਤਥਾ **ਕਪਿਟ੍ਠੋ,** ਤੋ, **ਠ**ਸ੍ਸ **ਥੋ** ਚ। ਦਧਿਟ੍ਠੋ, ਅਮ੍ਬਿਲਫਲੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਉਦੁਮ੍ਬਰੇ। ਯਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਨਮਙ੍ਗੋ ਏਕਙ੍ਗਤ੍ਤਾ **ਯਞ੍ਞਙ੍ਗੋ, ਦੁਬ੍ਬੀ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਅਰੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਏਕਸ੍ਸ **ਬ**ਸ੍ਸ ਲੋਪੋ ਚ। ਜਨ੍ਤੁਫਲੋ ਹੇਮਦੁਦ੍ਧੋਪਿ।

੫੫੨. ਦ੍ਵਯਂ ਕੋਵਿਲਾਰੇ।

> ‘‘ਸੁਕਪਦਾਚ੍ਛਰੋ ਚਮ੍ਪੋ,
> ਕੋਵਿਲਾਰੋ ਤੁ ਕਞ੍ਚਨੇ।
> ਪੁਬ੍ਬੋ ਸਿਤੋ ਪਰੋ ਰਤ੍ਤੋ,
> ਯੁਗਪਤ੍ਤਾ ਉਭੋਪਿਤੇ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੨੨]॥

ਹਿ **ਰਤਨਕੋਸੋ,** ਕਞ੍ਜਨਾਲਕੋਪਜਤ੍ਰ। ਯੁਗਂ ਯਮਕਂ ਪਤ੍ਤਮਸ੍ਸ।

ਤਿਪਾਦਂ ਉਦ੍ਦਾਲੇ। ਵਾ**ਤਂ** ਉਦ੍ਦਾਲਤੀਤਿ **ਉਦ੍ਦਾਲੋ।** ਸਿਙ੍ਗਾਰਾਦੀਨਂ ਸਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਰਾਜਾ **ਰਾਜਰੁਕ੍ਖੋ,** ਵਾਤਰੋਗਹਨਨੇ ਰਾਜਭੂਤੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਾ **ਰਾਜਰੁਕ੍ਖੋ।** ਕਤਾ ਮਾਲਾ ਅਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫੇਹੀਤਿ **ਕਤਮਾਲੋ,** ਸਿਙ੍ਗਾਰਪ੍ਪਕਾਸੋ। ਇਨ੍ਦੂਤਿ ਪਰਮਿਸ੍ਸਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ ਵਾਤਹਨਨੇਤਿ **ਇਨ੍ਦੀਵਰੋ,** ਈਵਰੋ, ਇਨ੍ਦਿਯਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾਯ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਇਨ੍ਦੀਵਰੋ।** ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੋ, ਆਰੇਵਤੋ, ਸੁਵਣ੍ਣਕੋਪਿ।

੫੫੩. ਦ੍ਵਯਂ ਜਮ੍ਭੀਰੇ, ਯਸ੍ਸ ਫਲਮਮ੍ਬਿਲਂ ਹੋਤਿ। ਅਮ੍ਬਿਲਤ੍ਤਾ ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਠੋ **ਦਨ੍ਤਸਠੋ। ਸਠ** ਕੇਤਵਹਿਂਸਾਸਂਕਿਲੇਸੇਸੁ, ਅ। **ਜਮੁ** ਅਦਨੇ, ਈਰੋ, **ਭਨ੍ਤੋ** ਚ, **ਜਮ੍ਭ** ਗਤ੍ਤਵਿਨਾਮੇ ਵਾ, ਜਮ੍ਭੋ, ਜਮ੍ਭਲੋ, ਜਮ੍ਬੀਰੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਵਰਣੇ। **ਵਰ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ , ਯੁ। **ਕਲ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ, ਇਰੋ, ਨਦਾਦਿ, ਰਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਵਰੁਣੋ, ਤਿਤ੍ਤਸਾਕੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਫਲਹਰੇ। ‘‘ਕੋ ਅਯਂ, ਸੁਕੋ’’ਤਿ ਵਿਮਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਰਪਤ੍ਤਕੁਸੁਮਤਾਯ **ਕਿਂਸੁਕੋ।** ਪਾਰਿ ਸਮੁਦ੍ਦੋ, ਤਤ੍ਰ ਭਦ੍ਦੋ ਪਾਰਿਭਦ੍ਦੋ, ਸੋ ਏਵ **ਪਾਲ਼ਿਭਦ੍ਦੋ,** ਕੋਵਿਲਾਰੋ, ਤਂਸਣ੍ਠਾਨਪਤ੍ਤਕੁਸੁਮਤਾਯ **ਪਾਲ਼ਿਭਦ੍ਦੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਦੁਲੇ, ਯੋ ਅਬ੍ਭਸਮਯੇ ਪੁਪ੍ਫਤਿ। **ਵਜ** ਗਮਨੇ, ਉਲੋ। **ਵੀ** ਪਜਨੇ, ਅਸੋ, **ਤੋਨ੍ਤੋ** ਚ, ਵਿਪੁਬ੍ਬੋ **ਅਤ** ਸਾਤਚ੍ਚਗਮਨੇ ਵਾ, ਅਸੋ। ਵਾਨੀਰੋਪਿ।

੫੫੪. ਦ੍ਵਯਂ ਪੀਤਨੇ, ਯਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਫਲਾਨਿ ਅਮ੍ਬਿਲਾਨਿ, ਪੂਗਫਲਪ੍ਪਮਾਣਞ੍ਚ ਫਲਂ, ਸਲ੍ਲਕੀਰੁਕ੍ਖਸਣ੍ਠਾਨੋ ਚ, ਸੋ ਰੁਕ੍ਖੋ। **ਅਮ੍ਬ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅਟੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। **ਪੀ** ਤਪ੍ਪਨਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਤਨੋ, ਪੀਤਿਂ ਵਾ ਤਨੋਤੀਤਿ **ਪੀਤਨੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਗੁਲ਼ਪੁਪ੍ਫੇ। **ਮਨ** ਞਾਣੇ, ਕੋ, **ਮਧੁ**ਵਾਦੇਸੋ ਚ। ਮਧੁਨਾਮੋ ਦੁਮੋ **ਮਧੁਦ੍ਦੁਮੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ‘‘ਲਮ੍ਬੂ’’ਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਗੁਲ਼ੋ ਵਿਯ ਸਾਤੇਨ ਫਲਮਸ੍ਸ **ਗੁਲ਼ਫਲੋ। ਪੀਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਮ੍ਭੇ, ਉ। ਦ੍ਵਯਂ ਤਿਕ੍ਖਗਨ੍ਧੇ। ਸੋਭਂ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਸੋਭਞ੍ਜਨੋ,** ਸੋਭਂ ਵਿਸਞ੍ਜਨਮੇਤੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਸੋਭਞ੍ਜਨੋ।** ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

> ‘‘ਸਿਰੀਸਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ ਰਸੇਨ ਭਾਵਿਤਂ,
> ਸਹਸ੍ਸਵਾਰਂ ਮਰੀਚਂ ਸਿਤਵ੍ਹਯਂ।
> ਏਤੇਨ ਸਮਨ੍ਤਿ ਵਿਸਾਹਿ ਸਮ੍ਭਵਾ,
> ਕਤਞ੍ਜਨਸ੍ਨੇਹਨਪਾਦਨਤ੍ਥਤੋ’’ਤਿ॥

ਸਿ ਸੇਵਾਯਂ, ਵਿਦ੍ਧਵਿਨਾਸਨਤ੍ਥਂ ਸੇਵੀਤੇਤਿ **ਸਿਗ੍ਗੁ,** ਗੁ, ਥੀ। ਚਿਤ੍ਤਹਾਰੀ, ਪਭਞ੍ਜਨੋ, ਵਿਦ੍ਧਵਿਨਾਸਨੋਪਿ।

੫੫੫. ਦੁਵਯਂ ਵਿਸਾਲਤਚੇ, ਯੋ ਸਰਦੇ ਪੁਪ੍ਫਤਿ ਪੁਪ੍ਫਂ। ਸਤ੍ਤੁਪਣ੍ਣਾਨਜਸ੍ਸ **ਸਤ੍ਤੁਪਣ੍ਣੀ** ਪੁਮੇ। ਛਤ੍ਤੁਮਿਵ ਪਣ੍ਣਮਸ੍ਸ **ਛਤ੍ਤੁਪਣ੍ਣੋ।** ਵਿਸਮਚ੍ਛਦੋਪਿ, ਸਤ੍ਤੁਪਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਵਿਸਮਚ੍ਛਦੋ। ਦੁਵਯਂ ਰਥਦ੍ਦੁਮੇ। ਰਥਂ ਤਨੋਤਿ ਯੇਨ **ਤਿਨਿਸੋ,** ਇਸੋ। ਅਤਿਪਮੁਚ੍ਚਤਿ ਦਾਹਪਿਤ੍ਤੁਮਨੇਨੇਤਿ **ਅਤਿਮੁਤ੍ਤੁਕੋ।** ਚਿਤ੍ਤੁਕਿਪਿ।

ਦੁਵਯਂ ਵਾਤਪੋਥੇ, ਪਂ ਵਾਤਂ ਲੁਨਾਤੀਤਿ **ਪਲਾਸੋ,** ਅਸੋ। ''ਪਤ੍ਤੇ ਪਲਾਸਂ ਸੋ ਰੁਕ੍ਖੇ, ਪੀਤਹਰਿਤਕਿਂ ਸੁਕੇ''ਤਿ ਹਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।** ਵਾਤਪੋਥੋਪਿ, ਵਾਤਸ੍ਸ ਪੋਥੋ **ਵਾਤਪੋਥੋ, ਪੁਥ** ਹਿਂਸਾਯਂ।

ਦੁਵਯਂ ''ਪੁਤੀਤਿ'' ਖ੍ਯਾਤੇ। ਹਤਜਨ੍ਤੁਪਮੋਹਸਙ੍ਖਾਤਾਰਿਫਲਤਾਯ **ਅਰਿਟ੍ਠੋ,** ਨਿਪਾਤਨਾ **ਹਨ੍ਤਿਸ੍ਸ ਟ੍ਠੋ,** ਤਂਰੋਗਾਰਿਵਨ੍ਤੁਜਨੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਫਲਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਅਰਿਟ੍ਠੋ, ਇਸੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ। **ਫਣ** ਗਤਿਯਂ, ਇਲੋ, ਅਸ੍ਸੇ।

੫੫੬. ਤਿਕਂ ਸਿਰਿਫਲੇ। **ਮਲ** ਧਾਰਣੇ, ਊਰੋ। **ਬਿਲ** ਭੇਦਨੇ, ਣੁਵੋ, **ਬੇਲੁਵੋ। ਲਪਚ੍ਚਯੇ ਬਿਲ੍ਲੋ।** ਸਣ੍ਡਿਲਜੋ, ਸੇਲੁਸੋਪਿ। ''ਮੁਨਿਪ੍ਪਭੇਦੇ ਮਾਲੂਰੇ, ਸਣ੍ਡਿਲਜੋ ਪਾਦਪਨ੍ਤਰੇ, ਨਟੇ ਬਿਲ੍ਲੇ ਚ ਸੇਲੁਸੋ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੩੨] **ਰਭਸੋ।**

ਦੁਵਯਂ ਤੁਙ੍ਗੇ। ਪੁਮਨਾਮੋ ਨਾਗੋ ਰੁਕ੍ਖੋ **ਪੁਨ੍ਨਾਗੋ।** ''ਪੁਨ੍ਨਾਗੇ ਪੁਰਿਸੋ ਤੁਙ੍ਗੋ, ਕੇਸਰੋ ਦੇਵਵਲ੍ਲਭੋ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੪.੨੫] ਹਜ**ਮਰਸੀਹੋ,** ਦੀਘੋ, ''ਪੁਮਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਾਦੀਸੁ ਸਮਾਸੇਸ੍ਵ''ਤਿ **ਅ**ਕਾਰਲੋਪੋ ਚ। ਅਤਿਸਯਪੁਪ੍ਫਕੇਸਰਵਨ੍ਤਤਾਯ **ਕੇਸਰੋ, ਕਿਸ** ਤਨੁਕਰਣੇ ਵਾ, ਅਰੋ, ਪੁਪ੍ਫਕੇਸਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਵਾ **ਕੇਸਰੋ,** ਰੋ।

ਦੁਵਯਂ ਲੋਦ੍ਦੁਮਤ੍ਤੇ। **ਸਲ** ਗਮਨਟ੍ਠੇ, ਅਵੋ। ਰਤ੍ਤੁਕਫਪਿਤ੍ਤੁਸੋਤੇ ਲੁਨਾਤੀਤਿ **ਲੋਦ੍ਦੋ,** ਦ੍ਦੋ। ਤਿਰਿਟੋ, ਸਾਵਰੋਪਿ। ''ਸਾਵਰੋ ਅਪਰਾਧੇ ਚ, ਲੋਦ੍ਦੇ ਪਾਪੇ ਚ ਕਥ੍ਯਤੇ'' [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੩੩] ਤਜ**ਜਯੋ।** ਦੁਵਯਂ ਧਨੁਪਟ੍ਟੇ ਫਲਿਨਿ। **ਪੀ** ਪਾਨੇ, ਅਲੋ, **ਈਸ੍ਸ ਇਯਾ**ਦੇਸੋ। ਸਨ੍ਨਕਾ ਤਾਪਸਾ, ਤੇਸਂ ਦੁ ਦੁਮੋ **ਸਨ੍ਨਕਦ੍ਦੁ,** ''ਸਨ੍ਨਕਦ੍ਦੁ ਚਾਪਪਟਾ, ਵਰਣੋ ਤਾਪਸਪ੍ਪਿਯੋ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੩੫] ਹਿ **ਕੋਸਨ੍ਤਰੇ।**

੫੫੭. ਦੁਵਯਂ ''ਮੁਨਕ੍ਕ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਲਿਕੁਚੋ ਨਾਮ ਡਹੁਰੁਕ੍ਖੋ, ਤਗ੍ਗੁਣਤ੍ਤਾ **ਲਿਕੋਚਕੋ,** ਸਦ੍ਦਾਯਂ ਕੋ। **ਅਙ੍ਕ** ਲਕ੍ਖਣੇ, ਓਲੋ, **ਅਙ੍ਕੋਲੋ।** ਦੁਵਯਂ ਕੁਮ੍ਭੇ। ਰੋਗਹਰਣੇ ਗਰੁਨੋਪਿ ਵੇਜ੍ਜਸ੍ਸ ਗਰੁ **ਗੁਗ੍ਗੁਲੁ,** ਨਿਪਾਤਨਾ। **ਕੁਸ** ਛੇਦਨੇ, ਣ੍ਵੁ। ਕੁਮ੍ਭੋ, ਪੁਰੋਪਿ।

''ਰਾਸਿਭੇਦੇ ਗਜਮੁਦ੍ਧਂਸੇ,
ਕੁਮ੍ਭਕਣ੍ਣਸੁਕੇ ਘਟੇ।
ਕਾਮੁਕੇ ਵਾਰਨਾਰਿਯਞ੍ਚ,
ਕੁਮ੍ਭੋ ਕ੍ਲੀਵਨ੍ਤੁ ਵਗ੍ਗੁਲੁਮ੍ਹੀ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੩੪]॥

ਰਭਸੋ। ਪੁਰ ਅਗ੍ਗਗਮਨੇ, ਣੋ, ਪੁਰੋ।

ਦੁਵਯਂ ਅਮ੍ਬੇ। **ਅਮ** ਗਤਿਯਂ, ਬੋ, **ਅਮ੍ਬ** ਸਦ੍ਦੇ ਵਾ, ਅ। **ਚੁਤਿ** ਆਸੇਚਨੇ, ਰਕ੍ਖਣੇ ਚ, ਅ, **ਚੁ** ਚਵਨੇ ਵਾ, ਤੋ, ਦੀਘਾਦਿ। ਰਸਾਲੋਪਿ, ਰਸਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਰਸਾਲੋ,** ਦੀਘੋ। **ਏਸੋ** ਅਮ੍ਬੋ **ਸੁਗਨ੍ਧਵਾ** ਅਤਿਸਯਗਨ੍ਧਯੁਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ''ਸਹੋ, ਸਹਕਾਰੋ''ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ। **ਸਹ** ਸਤ੍ਤਿਯਂ, ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਤੁਂ ਸਹਤੀਤਿ **ਸਹੋ,** ਅ। ਸਹਨਂ ਸਹੋ, ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਸਹਕਾਰੋ,** ਹਾ ਵਾ ਪਮੁਦਾ, ਤਾਯ ਸਹ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਹੋ, ਸਹਂ ਸਮੁਦਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਸਹਕਾਰੋ।**

੫੫੮. ਦੁਵਯਂ ਸੇਤਮ੍ਬੇ। **ਪੁਣ੍ਡ** ਪੁਣ੍ਡਨੇ। **ਪੁਣ੍ਡ** ਖਣ੍ਡਨੇਤ੍ਯੇਕੇ, ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸੀ, **ਅਰਾਗਮੋ** ਚ। ਸੇਤਵਣ੍ਣੋ ਅਮ੍ਬੋ **ਸੇਤਮ੍ਬੋ।** ਦੁਵਯਂ ਬਹੁਵਾਰਕੇ, ਯਸ੍ਸ ਫਲਾਨਿ ਅਤਿਪਿਚ੍ਛਿਲਾਨਿ। **ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਲੁ, **ਸਲ** ਗਮਨਟ੍ਠੇ ਵਾ, ਉ, ਅਸ੍ਸੇ। ਪਿਚ੍ਛਿਲਤ੍ਤਾ ਬਹੂਨਿ ਵਾਰੀਨਿ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਬਹੁਵਾਰਕੋ,** ਸਦ੍ਦਾਯਂ ਕੋ। ਸੀਤੋ, ਉਦ੍ਦਾਲੋ, ਕਫਲੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਾਸ੍ਮਰਿਯਂ। ਸਿਰਿਮਨ੍ਤਾਨਿ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾ **ਸੇਪਣ੍ਣੀ,** ਨਦਾਦਿ, **ਸਿਰੀਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸੇ।** ਕਸ੍ਮੀਰਦੇਸਜਤ੍ਤਾ **ਕਾਸ੍ਮਰੀ, ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ, ਮਰੋ, ਨਦਾਦਿ। ਮਧੁਪਣ੍ਣੀ, ਭਦ੍ਦਪਣ੍ਣੀਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਕਣ੍ਟਕਮ੍ਬਿਲਫਲਰੁਕ੍ਖੇ। ਸਕਣ੍ਟਕਤ੍ਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਕੋਲੀ,** ਨਦਾਦਿ। **ਵਦ** ਥੇਰਿਯੇ, ਅਰੋ, ਨਦਾਦਿ। ਕੁਵਲੀ, ਕਕ੍ਕਨ੍ਧੁਪਿ।

੫੫੯. ਦ੍ਵਯਂ ਤਸ੍ਸਾ ਕੋਲਿਯਾ ਫਲੇ। ਕੋਲਿਯਾ ਫਲਂ **ਕੋਲਂ।** ਬਦਰਿਯਾ ਅਯਂ ਅਵਯਵੋ **ਬਦਰੋ।** ਕੁਵਲਂ, ਫੇਨਿਲਂ, ਸੋਵੀਰਮ੍ਪਿ। ''ਸੋਤਞ੍ਜਨੇ ਤੁ ਸੋਵੀਰਂ, ਕਞ੍ਜਿਕੇ ਬਦਰੇਪਿ ਚੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੩੬] **ਰਭਸੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਕੁਲਸਮ੍ਭੂਤੇ ਰੁਕ੍ਖਪਾਸਾਣਾਦੀਸੁ ਸਞ੍ਜਾਤਰੁਕ੍ਖੇ। ਪਿਲਂ ਪਰਂ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਂ ਕਸਤੀਤਿ **ਪਿਲਕ੍ਖੋ, ਕਸ** ਵਿਲੇਖਨੇ, **ਸਸ੍ਸ ਖ**ਤ੍ਤਾਦਿ ਨਿਪਾਤਨਾ। ਅਖਾਦਨੀਯਫਲਤਾਯ ਵਿਰੂਪਂ ਫਲਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਿਪ੍ਫਲੀ,** ਈ, ਨਦਾਦਿ, ਵਿਸ੍ਸਪਿ ਚ।

ਦ੍ਵਯਂ ਤੋਯਾਦਿਵਾਪਿਨਿਯਂ, ਯਸ੍ਸਾ ਮੂਲਂ ਮਹਾਪਞ੍ਚਮੂਲੇ ਪਵਿਟ੍ਠਂ। **ਪਟ** ਗਮਨੇ, ਅਲੋ, ਨਦਾਦਿ, **ਪਾਟਲੀ,** ਪਾਟਲਾਪਿ। ਕਣ੍ਟਂ ਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਟਂ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਕਣ੍ਟਵਣ੍ਟਾ,** ਕਾਸ੍ਮਰਿਯਮ੍ਪਿ। ਅਲਿਪ੍ਪਿਯਂ, ਤਮ੍ਬਪੁਪ੍ਫਿਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯਂ ਗਨ੍ਧਿਲੇ। ਸਾਦੁਫਲਤਾਯ ਸਾਦੁ ਚ ਸੋ ਕਣ੍ਟਸਹਿਤਤਾਯ ਕਣ੍ਟੋ ਚੇਤਿ **ਸਾਦੁਕਣ੍ਟੋ।** ਸਕਣ੍ਟਕਤਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਰੂਪਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਵਿਕਙ੍ਕਤੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ।

੫੬੦. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਤਿਨ੍ਦੁਕੇ। **ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਉਕੋ, **ਦਨ੍ਤੋ** ਚ। **ਤਿਦਿ** ਹਿਂਸਾਯਂ ਵਾ, ਉ, ਸਞ੍ਞਾਯਂ ਕੋ। ਕਾਲੋ ਖਨ੍ਧੋ ਪਕਣ੍ਡੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ। **ਤਿਮ** ਅਦ੍ਦਭਾਵੇ, ਊਸੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਵਰਨ੍ਤੋ** ਚ। **ਉ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਤਿਮ੍ਬਰੁ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਤਮ੍ਬਫਲੇ। ਇਰਾਵਤੀ ਨਦੀ, ਪਠਮਕਾਲੇ ਤਸ੍ਸਾ ਤੀਰੇ ਜਾਤੋ **ਏਰਾਵਤੋ।** ਨਾਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨੀਰਂ, ਤਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਾਰਙ੍ਗੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਮਕ੍ਕਟਤਿਨ੍ਦੁਕੇ। **ਕੁਲ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ, ਣ੍ਵੁ। ਕਾਕੇਨ੍ਦੁ, ਕਾਕਲੁਕੋਪਿ।

੫੬੧. ਤਿਕਂ ਕਦਮ੍ਬੇ। ਕਂ ਵਾਤਂ ਦਮੇਤੀਤਿ **ਕਦਮ੍ਬੋ,** ਬੋ। ਪਿਨੇਤੀਤਿ **ਪਿਯਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, **ਇਯਾ**ਦੇਸੋ। ਨਯਤਿ ਮੁਦਂ **ਨੀਪੋ,** ਪੋ। ਦ੍ਵਯਂ, ਵਿਦਰੁਕ੍ਖੇ, ਯਸ੍ਸ ਨਿਯਜਾਸੇਨ ਪੇਲ੍ਲਾਦਯੋ ਲਿਮ੍ਪਨ੍ਤਿ। **ਭਲ, ਭਲ੍ਲ** ਪਰਿਭਾਸਨਹਿਂਸਾਦਾਨੇਸੁ, ਨਦਾਦਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤੋ, **ਕ**ਨ੍ਤੋ ਚ, **ਭਲ੍ਲਾਤਕੋ,** ਤੀਸ੍ਵਯਂ। ਅਰੁਕਰੋ, ਅਗ੍ਗਿਮੁਖੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ''ਪਾਵੁਸਾ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। **ਝਪ** ਦਾਹੇ, ਣ੍ਵੁ। **ਪਸ੍ਸ ਵੋ। ਪਚ** ਪਾਕੇ, ਉਲੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਰਿਮਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਫਲਾਨਿ ਮਰੀਚਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ, ਅਮ੍ਬਿਲਾਨਿ ਚ। **ਤਿਲ** ਗਮਨੇ, ਣ੍ਵੁ। **ਖੁਰ** ਛੇਦਨੇ, ਣ੍ਵੁ।

੫੬੨. ਦ੍ਵਯਂ ਅਮ੍ਬਿਲਿਕਾਯਂ। **ਚਿ** ਚਯਨੇ, ਚੋ, **ਚਿਚ** ਆਦਾਨਸਂਵਰਣੇਸੁ ਵਾ। **ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਅਮ੍ਬਿਲਰਸਂ ਤਨੋਤੀਤਿ **ਤਿਨ੍ਤਿਣੀ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੁਮਿਤ੍ਤਂ, **ਣ**ਤ੍ਤੁਞ੍ਞ, ਨਦਾਦਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਮ੍ਬਿਲਙ੍ਕੁਰਫਲੇ ਸੇਤਰੁਕ੍ਖੇ। ਗਦ੍ਦਭਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣਫਲਤ੍ਤਾ **ਗਦ੍ਦਭਣ੍ਡੋ, ਰ**ਲੋਪੋ। **ਕਪਿ** ਚਲਨੇ, ਤਨੇ, ਦੀਘੋ ਆਗਮਸ੍ਸ। ਕਨ੍ਦਰਾਲੋ, ਪਿਲਕ੍ਖੋਪਿ।

ਤਿਕਂ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੇ। **ਸਲ** ਗਮਨੇ, ਣੋ, ਸਾਰਵਨ੍ਤਤਾਯ ਵਾ **ਸਾਲੋ।** ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣਸਦਿਸਪਣ੍ਣਤਾਯ **ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣੋ। ਸਨ੍ਜ** ਸਙ੍ਗੇ, ਅ, **ਸਜ੍ਜ** ਅਦਨੇ ਵਾ, ਅ। ਦ੍ਵਯਂ ਨਦੀਸਜ੍ਜੇ। **ਅਜ੍ਜ** ਅਜ੍ਜਨੇ, ਉਨੋ। **ਕਕ** ਲੋਲ੍ਯੇ, ਉਧੋ। ਵੀਰਤਰੁ, ਇਨ੍ਦਦੁਮੋਪਿ।

੫੬੩. ਤਿਕਂ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੇ। **ਚੁਲ** ਨਿਮੁਜ੍ਜਨੇ। **ਮੁਚਲ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ, ਇਨ੍ਦੋ। **ਨੀਪੋ** ਕਦਮ੍ਬੇਪਿ। ਤਿਕਂ ਪੀਤਸਾਲੇ। **ਪਿਯਕੋ** ਕਦਮ੍ਬੇਪਿ। **ਅਸ** ਭਕ੍ਖਨੇ, ਯੁ, ਪੀਤਪੁਪ੍ਫੋ ਸਾਲੋ ਰੁਕ੍ਖੋ **ਪੀਤਸਾਲੋ।** ਬਨ੍ਧੂਕਪੁਪ੍ਫੋ, ਜੀਵਕੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਝਾਟਲਿਯਂ। ਗਾਵੋ ਲਿਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਗੋਲੀਸੋ, ਹਸ੍ਸ ਸੋ। ਝਟ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ, ਅਲੋ। ਝਾਟਲੋ, ਪਾਟਲਿਪੁਪ੍ਫਾਕਾਰੋ ਦੀਘਫਲੋ ਰੁਕ੍ਖੋ। ਪਮੋਕ੍ਖੋਪਿ।

੫੬੪. ਦ੍ਵਯਂ ਰਾਜਾਯਤਨੇ, ਖੀਰਵਨ੍ਤਤਾਯ **ਖੀਰਿਕਾ।** ਦੇਵਰਾਜਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਰਾਜਾਯਤਨਂ,** ਪਿਯਾਲੇਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਪ੍ਫਲੇ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਫਲੇਨ ਉਮ੍ਭਤਿ ਪੂਰਤੀਤਿ **ਕੁਮ੍ਭੋ।** ਕੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਮੋਦਤੀਤਿ **ਕੁਮੁਦਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਗੁਵਾਕਰੁਕ੍ਖੇ, ਯਸ੍ਸ ਫਲੇਨ ਤਮ੍ਬੂਲਨਾਮਂ ਜਾਯਤਿ। **ਪੂਜ** ਪੂਜਾਯਂ, ਣੋ, **ਜਸ੍ਸ ਗੋ। ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਰਿ ਣ੍ਵੁ। ਖਪੁਰੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਲੋਹਿਤਲੋਦ੍ਦੇ। ਪਟ੍ਟਿਇਤਿਜਾਖਜਾ ਯਸ੍ਸ **ਪਟ੍ਟਿ** । ''ਪਦ੍ਧੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਅਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਲਾਖਾ ਰਤ੍ਤਾ ਭਵਤੀਤਿ **ਲਾਖਾਪਸਾਦਨੋ।** ਕਮੁਕੋਪਿ।

੫੬੫. ਦ੍ਵਯਂ ਇਕ੍ਖੁਦਿਯਂ, ਅਯਞ੍ਚ ਕਣ੍ਟਕੀ ਬਾਹੁਲਜੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇ ਜਾਯਤੇ। **ਇਕ੍ਖ** ਗਮਨਤ੍ਥੇ, ਇਦੋ, ਇਸ੍ਸੁ, ਨਦਾਦਿ। ਤਾਪਸੋ ਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨਫਲਕਤਾਯ **ਤਾਪਸਤਰੁ।** ਦ੍ਵਯਂ ''ਭੁਜਪਤ੍ਤੋ''ਇਤਿਖਜਾਤੇ ਸੁਨ੍ਦਰਤਚੇ ਰੁਕ੍ਖੇ, ਯਸ੍ਸ ਤਚੇ ਮਨੁਕ੍ਖਰਾਨਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। ਭੁਜੋ ਪਾਣਿ, ਤਂਸਦਿਸਪਤ੍ਤਤਾਯ **ਭੁਜਪਤ੍ਤੋ।** ਮਨੁਲੇਖਕੇਹਿ ਆਭੁਜਿਤਤਚਵਨ੍ਤਤਾਯ **ਆਭੁਜੀ।** ਭੂਜੋ, ਚਮ੍ਮੀ, ਮੁਦੁਤ੍ਤਚੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਮ੍ਬਲਿਯਂ। ਪਿਚ੍ਛਾਯੋਗਾ **ਪਿਚ੍ਛਿਲਾ,** ਇਲੋ। **ਸਮ੍ਬ** ਮਣ੍ਡਲੇ, ਅਲਿ, ਅਸ੍ਸਿ। ''ਪਿਚ੍ਛਿਲਾ ਪੂਰਣੀ ਮੋਚਾ, ਥਿਰਾਯੁ ਸਿਮ੍ਬਲੀ ਦ੍ਵਿਸੂ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੪.੪੬] **ਅਮਰਕੋਸੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਪਿਚ੍ਛਿਲਾਕਾਰੇ ਕਣ੍ਟਕਸਹਿਤੇ ਰੁਕ੍ਖੇ। **ਰੁਚ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਰਿ ਯੁ, **ਕੁਟ** ਕੋਟਿਲ੍ਜੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਣੋ, ਕੋਟੋ ਅਸਿਮ੍ਬਲਿ ਸਮਾਨੋਪਿ ਸਿਮ੍ਬਲਿਸਦਿਸਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਕੋਟਸਿਮ੍ਬਲਿ,** ਪੁਮੇ। ਕਸਮ੍ਬਲੋਪਿ।

੫੬੬. ਦ੍ਵਯਂ ''ਕਣ੍ਟਕਰਞ੍ਜ''ਇਤਿ ਖਜਾਤੇ ਕਣ੍ਟਕਿਨਿ ਕਰਞ੍ਜਗੁਮ੍ਬੇ, ਯਂ ਲੋਕੇ ''ਕਲਿਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ, **ਕਰਤੋ** ਰਿਰਿਯਾ। **ਪੂ** ਪਵਨੇ, ਇਕੋ, **ਤੋਨ੍ਤੋ** ਚ। ਪੂਤਿਕਰਜੋ, ਕਲਿਮਾਰਕੋਪਿ, ਕਲਿਨੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਦਾਲਿਮਪੁਪ੍ਫਾਕਾਰੇ ਪੀਤਨਾਸਕਰੁਕ੍ਖੇ। **ਰੁਹ** ਜਨਨੇ, ਣੀ। ਲੋਹਿਤਪੁਪ੍ਫਤਾਯ **ਰੋਹਿਤਕੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਏਰਣ੍ਡੇ। **ਏਰਡਿ** ਹਿਂਸਾਯਂ। ਵਾਤਂ ਏਰਣ੍ਡਤੀਤਿ **ਏਰਣ੍ਡੋ,** ਣੋ। **ਮਣ੍ਡ** ਭੂਸਨੇ, ਈਸਂਪਸਨ੍ਨਤੇਲਤਾਯ ਵਾ **ਆਮਣ੍ਡੋ,** ਆਮਂ ਵਾ ਵਾਤਂ, ਤਂ ਦਾਯਤੀਤਿ **ਆਮਣ੍ਡੋ। ਦਾ** ਅਵਖਣ੍ਡਨੇ, **ਦਾਸ੍ਸ ਡੋ।** ਚਿਤ੍ਤਕੋ, ਚਞ੍ਚੁਪਿ।

''ਅਗ੍ਗਿਸਞ੍ਞੇਪਿ ਚਿਤ੍ਤਕੋ, ਪੁਮੇ ਏਰਣ੍ਡਕੇ ਚਞ੍ਚੁ।

ਪਕ੍ਖਿਤੁਣ੍ਡੇ ਥਿਯਂ ਮਤੋ''॥

ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਵਾਰੁਕ੍ਖੇ। ਸਤ੍ਤੁਯੁਤ੍ਤਫਲਤਾਯ **ਸਤ੍ਤੁਫਲਾ।** ਗਣ੍ਡਂ ਸਮੇਤੀਤਿ **ਸਮੀ,** ਅ, ਨਦਾਦਿ, ਪਾਰਿਭਦ੍ਦਕੇਪਿ। ਗਰੁਦਾਰੁ, ਪੂਤਿਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ।

੫੬੭. ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਞ੍ਜੇ। ਨਤ੍ਤੁਂ ਰਤ੍ਤਾ ਮਾਲਾ ਯਸ੍ਸ। ਕਂ ਰਞ੍ਜਯਤੀਤਿ **ਕਰਞ੍ਜੋ,** ਣੋ। ਚਿਲ੍ਲਵਿਲ੍ਲੋ, ਕਰਜੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਖਦਿਰੇ। **ਖਦ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਥੇਰਿਯੇ ਚ। ਖਦਨ੍ਤਿ ਦਨ੍ਤਾ ਯੇਨਾਤਿ **ਖਦਿਰੋ,** ਇਰੋ। ਦਨ੍ਤਾ ਧਾਵਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਨਿਰੋਗਤ੍ਤਾਤਿ **ਦਨ੍ਤਧਾਵਨੋ,** ਯੁ, **ਧਾਵ** ਗਤਿਸੁਦ੍ਧਿਯਂ। ਗਾਯਤ੍ਤੀ, ਬਾਲਤਨਯੋਪਿ। ''ਗਾਯਤ੍ਤੀ ਖਦਿਰੇ ਇਤ੍ਥੀ, ਛਨ੍ਦਸਿਪਿ ਛਲ਼ਕ੍ਖਰੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੪੯ ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੪.੫੦] **ਰਭਸੋ।** ਬਾਲੋ ਸੁਖੁਮੋ ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਤੋ ਤਨਯੋ ਯਸ੍ਸ **ਬਾਲਤਨਯੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਪੀਤਸਾਰੇ ਖਦਿਰੇ। ਖਦਿਰਾਦਿਕਨ੍ਤੁ ਪੀਤਸਾਰੇ। ਸੇਤਵਣ੍ਣਤਾਯ ਸੋਮੋ ਕਪ੍ਪੂਰਸਦਿਸੋ ਵਕ੍ਕੋ ਵਕ੍ਕਲਮੇਤਸ੍ਸ **ਸੋਮਵਕ੍ਕੋ।** ''ਸੋਮੋ ਕੁਵੇਰੇ ਪਿਤੁਦੇਵਤਾਯਂ, ਵਸੁਪ੍ਪਭੇਦੇ ਵਸੁਧਾਕਰੇ ਚ। ਦਿਬ੍ਬੋਸਧੀ ਸੋਮਲਤਾ ਸਮੀਰਣੇ, ਕਪ੍ਪੂਰਨੀਰੇਸੁ ਚ ਵਾਨਰੇ ਚਾ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ।** ਈਸਂ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਦਲਮੇਤਸ੍ਸ **ਕਦਰੋ, ਲਸ੍ਸ ਰੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਪਿਣ੍ਡੀਤਕੇ। **ਸਲ** ਗਮਨੇ, ਲੋ। **ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ, ਯੁ। ''ਪਿਣ੍ਡੀਤਕੋ ਮਰਵਕੋ, ਸਸਨੋ ਕਰਹਾਟਕੋ''ਤਜ**ਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ੧੪.੫੨]।

੫੬੮. ਤਿਕਂ ਇਨ੍ਦਸਾਲੇ। ਸਾਲਾਨਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਇਨ੍ਦੋ ਰਾਜਾ **ਇਨ੍ਦਸਾਲੋ,** ਦਾਸਾਦੀਸੁ **ਸਿਰਿਵਡ੍ਢਕਾ**ਦਿਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਅਧਿਵਚਨਮਤ੍ਤਮਿਦਂ। ਇਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸਾਲੋਤਿਪਿ **ਇਨ੍ਦਸਾਲੋ। ਸਲ੍ਲ**ਤੋ ਣ੍ਵੁ, ਨਦਾਦਿ, **ਸਲ੍ਲਕੀ। ਖਰ** ਛੇਦਨਵਿਨਾਸਨੇਸੁ, ਣ੍ਵੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਦੇਵਦਾਰੁਮ੍ਹਿ। ਦੇਵਾਨਂ ਦਾਰੁ। ਭਦ੍ਦਤ੍ਤਾ **ਭਦ੍ਦਦਾਰੁ।** ਸਕ੍ਕਪਾਦਪੋ, ਪਾਰਿਭਦ੍ਦਕੋ, ਪੀਤਦਾਰੁ, ਦਾਰੁ, ਪੂਤਿਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਹੇਮਪੁਪ੍ਫਕੇ। ਪਠਮਕਾਲੇ ਚਮ੍ਪਾਨਗਰੇ ਜਾਤੋ **ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯੋ,** ਣੇਯ੍ਯੋ। **ਕ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਚਮ੍ਪਕੋ।**

੫੬੯. ਦ੍ਵਯਂ ਪਨਸੇ। **ਪਨ** ਬ੍ਯਵਹਾਰੇ, ਥੁਤਿਮ੍ਹਿ ਚ, ਅਸੋ। ਕਣ੍ਟਕਯੁਤ੍ਤਂ ਫਲਮਸ੍ਸ **ਕਣ੍ਟਕਿਫਲੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਵਾਯਂ। ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੇ ਰੋਗਭਯਂ, ਰੋਗਬ੍ਯਥੋ ਚੋਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨਾਯਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ **ਅਭਯਾ।** ਰੋਗਭਯਂ ਹਰਤਿ ਅਪਨੇਤੀਤਿ **ਹਰੀਤਕੀ,** ਤੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਨਦਾਦਿ। ਹਰਿਤ੍ਤਕੀਪਿ। ਅਬ੍ਯਥਾ, ਪੁਤਨਾ, ਅਮਤਾ, ਹੇਮਵਤੀ, ਚੇਤਕੀ, ਸਿਵਾਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਿਸਫਲੇ। ਰੋਗਂ ਅਸਤਿ ਭਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਅਕ੍ਖੋ,** ਖੋ, **ਸਸ੍ਸ ਕੋ।** ਰੋਗਂ ਵਿਭੂਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਵਿਭੀਤਕੋ,** ਵਿਭੀਟਕੋਪਿ। ਭੂਤਾਵਾਸੋ, ਕਲਿਦ੍ਦੁਮੋਪਿ, ਕਲਿਸ੍ਸ ਆਸਯਭੂਤੋ ਦੁਮੋ **ਕਲਿਦ੍ਦੁਮੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਪੁਸ੍ਸਫਲੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਮਤਮੇਤਿਸ੍ਸਂ ਹੇਤੁਭੂਤਾਯਂ **ਅਮਤਾ। ਮਲ** ਧਾਰਣੇ, ਣ੍ਵੁ, ਨਦਾਦਿ, **ਆਮਲਕੀ।** ਵਯਟ੍ਠਾਪਿ। ਵਯੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਥਿਰੀਭਵਤ੍ਯੇਤਾਯਾਤਿ **ਵਯਟ੍ਠਾ।**

੫੭੦. ਦ੍ਵਯਂ ਡਹੁਰੁਕ੍ਖੇ। ਲਬੁਨਾਮਕੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਲਬੁਜੋ।** ਖੁਦ੍ਦਕਤ੍ਤਾ ਲੀਨਂ ਅਪਾਕਟਂ ਕੁਚਸਙ੍ਖਾਤਂ ਫਲਮੇਤਸ੍ਸ **ਲਿਕੁਚੋ,** ਨਿਪਾਤਨਾ। ਦ੍ਵਯਂ ਪੀਤਪੁਪ੍ਫੇ। ਅਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਤਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਕਣਿਟ੍ਠਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਣਿਕਾਰੋ, ਟ੍ਠ**ਲੋਪੋ, ਪਦੁਮਪ੍ਪਮਾਣਪੁਪ੍ਫਦੁਮਤਾਯ **ਦੁਮੁਪ੍ਪਲੋ।**

ਤਿਕਂ ਹਿਙ੍ਗੁਨਿਯ੍ਯਾਸੇ। **ਨੀ** ਨਯੇ, ਬੋ, **ਮੋਨ੍ਤੋ** ਚ। ਤਿਤ੍ਤਰਸਤ੍ਤਾ ਅਰਿਭਾਵੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਅਰਿਟ੍ਠੋ।** ਪੁਚਿਂ ਕੁਟ੍ਠਂ ਮਦ੍ਦਤੀਤਿ **ਪੁਚਿਮਨ੍ਦੋ,** ਇਤ੍ਤਂ, ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ। ਧਮ੍ਮਸੇਨੋ, ਮਾਲਕੋਪਿ। ਮਲਤੇ ਰੋਗਂ **ਮਾਲਕੋ,** ਣ੍ਵੁ। ਦ੍ਵਯਂ ਰਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫੇ। **ਕਰੋ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਣ੍ਵੁ। **ਦਲ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਮੋ, ਇਕਾਰਾਗਮੋ। ਦਾਲ਼ਿਮੋਪਿ।

੫੭੧. ਦ੍ਵਯਂ ਪੀਤਦ੍ਦੁਮੇ। ਸਰਤਿ ਕਾਲਨ੍ਤਰਂ **ਸਰਲੋ,** ਅਲੋ। ਪੂਤਿਯੇਵ ਕਟ੍ਠਂ **ਪੂਤਿਕਟ੍ਠਂ, ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ। ਦ੍ਵਯਂ ਪਿਚ੍ਛਿਲਾਯਂ। **ਕਪਿ** ਚਲਨੇ, ਇਲੋ। **ਸਾਸ** ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਯਂ, **ਸਿਸ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ ਵਾ, ਅਪੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, **ਸਿਂਸਪਾ।** ਅਗੁਰੁਪਿ।

ਤਿਕਂ ਫਲਿਨਿਯਂ। **ਸਾ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਮੋ। ਪਿਯਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਿਯਙ੍ਗੁ,** ਉ। ਕਮਨੀਯਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਕਙ੍ਗੁ,** ਉ, ਨਿਪਾਤਨਾ। ਮਹਿਲਾਵ੍ਹਯਾ, ਲਤਾ, ਗੁਨ੍ਦਾ, ਗਨ੍ਧਫਲੀ, ਕਾਰਮ੍ਭਾਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਰੀਸੇ। ਸਰਤਿ ਰੋਗਂ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਸਿਰੀਸੋ।** ਈਸੋ, ਅਸ੍ਸਿ। **ਭਣ੍ਡ** ਪਰਿਭਾਸਨੇ, ਇਲੋ। ਕਪੀਤਨੋਪਿ। ਅਮ੍ਬਾਟਕੇ, ਗਦ੍ਦਭਣ੍ਡੇ ਚ ਕਪੀਤਨੋ।

੫੭੨. ਦ੍ਵਯਂ ਮਣ੍ਡੂਕਪਣ੍ਣੇ। **ਸੁਣ** ਗਤਿਯਂ, ਣ੍ਵੁ, ਦੀਘਂ ਫਲਵਣ੍ਟਂ ਯਸ੍ਸ। ਨਟੋ ਕੁਟਨ੍ਨਟਾਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਬਕੁਲੇ। **ਵਕ** ਆਦਾਨੇ, ਉਲੋ। ਕੇਸਰਯੁਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫਤਾਯ **ਕੇਸਰੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਮਲਪੁਪ੍ਫਸ੍ਮਿਂ। ਕਾਕਾਨਂ ਉਦੁਮ੍ਬਰੋ ਕਾਕੋਦੁਮ੍ਬਰੋ, ਸੋ ਏਵ **ਕਾਕੋਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਕੋ। **ਫਲ** ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਂ, ਗੁ, **ਲਸ੍ਸ ਗੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਨਾਗਰੁਕ੍ਖੇ। ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਾਗੋ,** ਦੀਘਾਦਿ। ਨਾਗਾਨਂ ਮਾਲਾ, ਸਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਯਤ੍ਰ **ਨਾਗਮਾਲਿਕਾ।**

੫੭੩. ਦ੍ਵਯਂ ਅਸੋਕੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਸੋਕੋ ਯੇਨ। **ਵਜ** ਗਮਨੇ, ਉਲੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਜਯਾਯਂ। ਤਂਤਂਰੋਗਜਯਾਦਿਕਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਤਕ੍ਕਾਰੀ,** ਣੀ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਜਯਤੀਤਿ **ਵੇਜਯਨ੍ਤਿਕਾ,** ਅਨ੍ਤੋ, ਨਦਾਦਿ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ‘‘ਜਯਾ ਜਯਨ੍ਤੀ ਤਕ੍ਕਾਰੀ, ਨਾਦੇਯੀ ਵੇਜਯਨ੍ਤਿਕਾ’’ਤ੍ਯ**ਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ੧੪.੬੫]।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਮੁਦ੍ਦਸਮੀਪਦੇਸਜੇ ਸਾਮਦਲੇ ਤਮਾਲਨਾਮੇ ਤਰੁਮ੍ਹਿ। ਤਾਪਿਯਂ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਤਾਪਿਞ੍ਛੋ,** ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਛੋ, ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ, ''ਤਾਪੀ ਤੁ ਸਰਿਤਾਨ੍ਤਰੇ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ। ਤਮੁ** ਕਙ੍ਖਾਯਂ, ਅਲੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਟਜੇ। ਰੋਗਂ ਛਿਨ੍ਤੀਤਿ **ਕੁਟਜੋ,** ਜੋ। ਗਿਰਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤਾ ਮਲ੍ਲਿਕਾ **ਗਿਰਿਮਲ੍ਲਿਕਾ,** ਸਕ੍ਕਪਰਿਯਾਯੋਪਜਤ੍ਤ੍।

੫੭੪. **ਤਸ੍ਸ** ਕੁਟਜਸ੍ਸ ਫਲੇ **ਇਨ੍ਦਯਵੋ।** ਇਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਯਵੋ ਧਞ੍ਞਵਿਸੇਸੋ **ਇਨ੍ਦਯਵੋ।** ਕਲਿਙ੍ਗਂ, ਕਦ੍ਦਯਵਮ੍ਪਿ।

> ''ਪੂਤਿਕਰਞ੍ਜ ਧੂਮਜਾਟੇ, ਦੇਸਭੇਦੇ ਪੁਮਾ ਭਵੇ।
> ਕੁਟਜਸ੍ਸ ਫਲੇ ਕ੍ਲੀਵਂ, ਕਲਿਙ੍ਗ ਥੀ ਤੁ ਨਾਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੬੭]॥ –

ਰਭਸੋ। ਅਮਰਮਾਲਾਯਨ੍ਤੁ ''ਕਲਿਙ੍ਗੇ'ਨ੍ਦਯਵੋ ਪੁਮਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਕਣ੍ਡੇ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ **ਕਲਿਙ੍ਗਾ** ਇਤ੍ਥੀ, **ਇਨ੍ਦਯਵੋ** ਪੁਮਾ । ਦ੍ਵਯਂ ਕਣਿਕਾਰਿਕਾਯਂ। ਅਗ੍ਗਿ ਅਨੇਨ ਮਨ੍ਥਜਤੇ **ਅਗ੍ਗਿਮਨ੍ਥੋ,** ਣੋ। ਤਂ ਕਟ੍ਠੇਹਿ ਘਂਸਿਯਮਾਨੇ ਅਗ੍ਗਿ ਉਟ੍ਠਹਤਿ। **ਕਣ** ਗਤਿਯਂ, ਣ੍ਵੁ। ਜਯਾਪਜਤ੍ਤ੍। ''ਵਿਜਯੇ ਸੋ ਜਯਾ ਦੁਗ੍ਗਾ, ਜਯਨ੍ਤੀ ਗਣਿਕਾਰਿਕੇ''ਤਿ ਜਯਾ ਨਾਨਾਤ੍ਥਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਗ੍ਗੁਣ੍ਡਿਯਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਗੁਣ੍ਡਂ ਗਬ੍ਭਬਨ੍ਧਨਮੇਤਾਯਾਤਿ **ਨਿਗ੍ਗੁਣ੍ਡੀ। ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਦੁ, ਸਿਨ੍ਦਂ ਗਬ੍ਭਬਨ੍ਧਨਂ ਵਾਰੇਤੀਤਿ **ਸਿਨ੍ਦੁਵਾਰੋ।** ਇਨ੍ਦਾਨੀਪਜਤ੍ਤ੍। ਇਨ੍ਦਾਨੀਕਰਣੇ ਥੀਨਂ, ਸਿਨ੍ਦੁਵਾਰੇਨ੍ਦਨਾਰਿਸੁ। ਦ੍ਵਯਂ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯਂ। ਤਿਣਾਨਿ ਸੂਲਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਤਿਣਸੂਲਂ, ਸੂਲ** ਰੁਜਾਯਂ। ਯਤ੍ਰ ਤਂ ਜਾਯਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤਿਣਾਨਿ ਰੋਗੀਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਜਤ੍ਥੋ। ''ਤਿਣਸੂਲਂ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯਂ, ਪਣ੍ਡਕਂ ਕੇਤਕੀਫਲੇ''। ਮਲ੍ਲਤੇ ਧਾਰੀਯਤੇ ਸਬ੍ਬੇਹੀਤਿ **ਮਲ੍ਲਿਕਾ, ਮਲ੍ਲ** ਧਾਰਣੇ, ਇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਭੂਪਦੀ, ਸੀਤਭੀਰੁ ਚ।

੫੭੫. ਦ੍ਵਯਂ ਕਣ੍ਹਪੁਪ੍ਫਸੇਫਾਲਿਕਾਯਂ। ਸਿਫਾ ਜਟਾ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਿ **ਸੇਫਾਲਿਕਾ,** ਇਕੋ, **ਲਮਜ੍ਝੋ।** ਨੀਲਪੁਪ੍ਫਤਾਯ **ਨੀਲਿਕਾ।** ਸੁਵਹਾ, ਨਿਗ੍ਗੁਣ੍ਡੀਪਿ। ''ਸਿਨ੍ਦੁਵਾਰੇਪਿ ਨਿਗ੍ਗੁਣ੍ਡੀ, ਨੀਲਸੇਫਾਲਿਕਾਯ ਚੇ''ਤਿ ਰੁਦ੍ਦੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਵਨਮਲ੍ਲਿਕਾਯਂ। **ਫੁਟ** ਵਿਕਸਨੇ, ਆ ਭੁਸੋ ਫੁਟਤੀਤਿ **ਅਪ੍ਫੋਟਾ,** ਰਸ੍ਸਾਦਿ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਰਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫੇ। **ਬਨ੍ਧ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਉ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਜਯਤ੍ਥਂ ਸੁਮਨਂ **ਜਯਸੁਮਨਂ। ਭਣ੍ਡ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਇਕੋ, **ਭਣ੍ਡਿਕੋ।** ਜੀਵਤੀਤਿ **ਜੀਵਕੋ, ਜੀਵ** ਪਾਣਧਾਰਣੇ, ਣ੍ਵੁ। **ਜੀਵਕ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੀਤਸਾਲਾਦੀਸ੍ਵਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਬਨ੍ਧੁ ਏਵ ਜੀਵਕੋ **ਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕੋ**ਤਿ **ਬਨ੍ਧੁ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਮੁਦਿਤੇਨ ਵਾ ਨਾਮਮਿਦਮੇਕਸ੍ਸ। ''ਬਨ੍ਧੁ ਬਨ੍ਧੁਕਪੁਪ੍ਫੇ ਚ, ਬਨ੍ਧੁਭਾਤਰਿ ਬਨ੍ਧਵੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ,

> ''ਜੀਵਕੋ ਪੀਤਸਾਲੇ ਚ, ਖੇਪਨੇ ਵੁਦ੍ਧਿਜੀਵਿਨਿ।
> ਸੇਵਿਨਿ ਪਾਣਕੇ ਫਾਤਿ-ਕੁਣ੍ਡਿਕੇ ਪਾਦਪਨ੍ਤਰੇ''ਤਿ॥ –

ਵਚਨਤੋ ਚ ''ਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਨਾਮਾਨਿਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ।

੫੭੬. ਪਞ੍ਚਕਂ ਸੁਮਨਾਯਂ। ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਮਨੋ ਯਸ੍ਸਂ। ਸੁਗਨ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਜਾਤਿਸੁਮਨਾ**ਤਿ ਸਮੁਦਿਤਨਾਮਂ। **ਮਲ** ਧਾਰਣੇ, ਤੋ, ਨਦਾਦਿ। **ਜਨ** ਜਨਨੇ,ਤਿ। ਵਸ੍ਸਕਾਲਸਞ੍ਜਾਤਪੁਪ੍ਫਤਾਯ ਵ**ਸ੍ਸਿਕੀ।** ਇਕੋ, ਨਦਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ''ਚਮ੍ਪੇਯਜ''ਇਤਿ ਖਜਾਤੇ। **ਯੁਥ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਦੀਘਾਦਿ। ਮਗਧੇ ਭਵਾ **ਮਾਗਧੀ।** ਗਣਿਕਾ, ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਾਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ''ਦੇਵਾਲਿ''ਇਤਿ ਖਜਾਤਾਯਂ। ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਦਲਮੇਤਿਸ੍ਸਾ **ਸਤ੍ਤੁਲਾ, ਦਸ੍ਸ ਤੋ,** ਸਤ੍ਤ ਦਲਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾ ਵਾ **ਸਤ੍ਤੁਲਾ।** ਨਵਾ ਨੂਤਨਾ ਮਲ੍ਲਿਕਾ **ਨਵਮਲ੍ਲਿਕਾ।** ਨਵਮਾਲਿਕਾਪਿ।

੫੭੭. ਦ੍ਵਯੰ ਪੁਣ੍ਡਕੇ ‘‘ਲੰਸ੍ਵਣ’’ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਵਸਨ੍ਤੇ ਪੁਪ੍ਫਤਿ **ਵਾਸਨ੍ਤੀ।** ਅਤਿਮੁਦੰ ਤਨੋਤੀਤਿ **ਅਤਿਮੁਤ੍ਤੋ,** ਨਿਪਾਤਨਾ। ਮਾਧਵੀ, ਲਤਾਪਿ। ਮਧੁਮ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇ, ਵੇਸਾਖੇ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਤੀਤਿ **ਮਾਧਵੀ।**

‘‘ਲਤਾ ਜੋਤਿਮਤੀਪਕ੍ਕ-ਸਾਖਾਵਲ੍ਲੀਪਿਯਙ੍ਗੁਸੁ।
ਲਤਾ ਕਤ੍ਥੂਰਿਕਾਯਞ੍ਚ, ਸਾ ਦੁਬ੍ਬਾਮਾਧਵੀਸੁ ਚਾ’’ਤਿ॥

ਲਤਾ ਅਨੇਕਤ੍ਥਾ। ਦ੍ਵਯੰ ਕਰਵੀਰੇ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੰ ਰਵਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾ ਯੇਨ **ਕਰਵੀਰੋ,** ਈਰੋ। ਅਸ੍ਸੇ ਮਾਰੇਤੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਮਾਰਕੋ।** ਪਟਿਹਾਸੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਮਾਤੁਲੁਙ੍ਗੇ। ਮਤ੍ਤੋ ਲੁਜ੍ਜਤਿ ਯੇਨ **ਮਾਤੁਲੁਙ੍ਗੋ, ਲੁਜ** ਵਿਨਾਸੇ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਬੀਜਤਾਯ **ਬੀਜਪੂਰੋ।** ਰੁਚਕੋਪਿ, **ਰੁਚ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਣ੍ਵੁ। ਦ੍ਵਯੰ ਧੁਤ੍ਤੂਰੇ। ਉਗ੍ਗੰ ਮਜ੍ਜਤਿ ਯੇਨ **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤੋ, ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ। ਮਾਰੇਤੀਤਿ **ਮਾਤੁਲੋ,** ਉਲੋ, **ਰਸ੍ਸ ਤੋ।** ‘‘ਉਮ੍ਮਤ੍ਤੋ ਕਿਤਵੋ ਧੁਤ੍ਤੋ, ਧਤ੍ਤੂਰੋ ਕਨਕਾਵ੍ਹਯੋ, ਮਾਤੁਲੋ ਮਦਨੋ’’ਤ੍ਯ**ਮਰਕੋਸੋ** [ਅਮਰ ੧੪.੭੭]।

੫੭੮. ਦ੍ਵਯੰ ਕਣ੍ਟਪਾਕਫਲੇ। ਕਰੰ ਹਤ੍ਥੰ ਮਦ੍ਦਤਿ ਕਣ੍ਟਕੇਨ **ਕਰਮਨ੍ਦੋ।** ਕਰਮਦ੍ਦੋਪਿ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਿਨੋਤੀਤਿ **ਸੁਸੇਨੋ, ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਯੁ। ਦ੍ਵਯੰ ਕੁਨ੍ਦੇ। **ਕੁਣ** ਸਙ੍ਕੋਚਨੇ, ਦੋ, **ਨਤ੍ਤੰ, ਕੁਣ** ਸਦ੍ਦੋਪਕਰਣੇਸੁ ਵਾ। ਮਾਘੇ ਭਵਂ **ਮਾਘ੍ਯੰ,** ਯੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਹਿ ਪੁਪ੍ਫਾਦਿਸਮਿਦ੍ਧਿ ਭਵਤੀਤਿ ਤਬ੍ਭਵਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਯਪਦੇਸੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਦੇਵਤਾਸੇ। ਦੇਵਤਾ ਆਸਨ੍ਤਿ ਯੰ **ਦੇਵਤਾਸੋ। ਜੀਮੂਤਕਾਲੇ ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਤਾ** **ਜੀਮੂਤੋ,** ਮੁਨਲਾ। ਦ੍ਵਯੰ ਸਨਾਮਪਸਿਦ੍ਧੇ ਪੁਪ੍ਫਵਿਟਪੇ। ਪੁਪ੍ਫਮਾਸੁੰ ਨ ਮਿਲਾਤਮਸ੍ਸ ਭਵਤੀਤਿ **ਅਮਿਲਾਤੋ।** ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਲੰ ਸਹਤੀਤਿ **ਮਹਾਸਹਾ।**

੫੭੯. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਝਿਣ੍ਡਿਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਸਿਰੀ ਵਤ੍ਤਤਿ ਯੇਨ **ਸੇਰੇਯ੍ਯਕੋ,** ਣੇਯ੍ਯਕੋ। ਦਾਸਨਾਮਕਤ੍ਤਾ **ਦਾਸੀ। ਕਿਰ** ਵਿਕ੍ਕਿਰਣੇ, ਆਤੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ। **ਕੁਰ** ਸਦ੍ਦੇ, ਡੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਕਣ੍ਹੇਨ, ਪਤ੍ਤੇਨ ਚ ਸਿਤੇ ਪਣ੍ਣਾਸੇ। **ਅਜ** ਗਮਨੇ, ਉਕੋ। ਸਿਤੋ ਸੁਕ੍ਕੋ ਪਣ੍ਣਾਸੋ **ਸਿਤਪਣ੍ਣਾਸੋ।** ਦ੍ਵਯੰ ਅਪ੍ਪਪਤ੍ਤੇ ਪਣ੍ਣਾਸੇ। **ਈਰ** ਕਮ੍ਪਨੇ, ਯੁ। ਫਣਿੰ ਜਯਤਿ **ਫਣਿਜ੍ਜਕੋ, ਯਸ੍ਸ ਕੋ।**

੫੮੦. ਦ੍ਵਯੰ ਜਪਾਕੁਸੁਮੇ। ਜਪਤਿ ਯਾਯ **ਜਪਾ, ਜੁ** ਜਵਨੇ ਵਾ, ਪੋ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤੰ। ਮਰੁਦੇਸਜੇ ਕਣ੍ਟਕਿਨਿ ਕਰਭਪ੍ਪਿਯੇ ਤਰੁਵਿਸੇਸੇ **ਕਰੀਰਾ**ਦਿਦ੍ਵਯੰ। **ਕਰੋ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਈਰੋ। **ਕਚ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, ਕਕਚੋ, ਗਨ੍ਥਿਲੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਰੁਕ੍ਖੋਪਰਿਜਾਤੇ ਵਿਜਾਤਿਯੇ ਪਲ੍ਲਵੇ। ਰੁਕ੍ਖੇ ਜਾਯਮਾਨਾ ਤੰ ਅਦ੍ਦਤਿ ਹਿੰਸਤੀਤਿ **ਰੁਕ੍ਖਾਦਨੀ, ਅਦ੍ਦ** ਹਿੰਸਾਯੰ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, **ਦਲੋ**ਪੋ। **ਵਨ੍ਦ** ਅਭਿਵਾਦਨਥੁਤੀਸੁ, ਅ, ਇਤ੍ਥਿਯੰ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਅਸ੍ਸ** ਦੀਘੋ। ਰੁਕ੍ਖਰੁਹਾ, ਜੀਵਨ੍ਤਿਕਾਪਿ। ਦ੍ਵਯੰ ਚਿਤ੍ਤਕੇ। **ਚਿਤਿ** ਹਿੰਸਾਯੰ, ਗਨ੍ਧੇ ਚ, ਣ੍ਵੁ। **ਅਗ੍ਗਿਸਞ੍ਞਿਤੋ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਯਾਯਨਾਮਕੋ। ਪਾਠੀਪਿ, ਪੁਮੇ’ਯੰ।

੫੮੧. ਦ੍ਵਯੰ ਗਣਰੂਪੇ। ਅਕ੍ਕੋ ਸੂਰਿਯੋ, ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਯਨਾਮਕਤ੍ਤਾ **ਅਕ੍ਕੋ।** ਵਿਕਰੋਤੀਤਿ **ਵਿਕਿਰਣੋ,** ਯੁ। ਅਸ੍ਸਿ। ਅਕ੍ਕਵ੍ਹੋ, ਵਸੁਕੋ, ਅਪ੍ਫੋਟੋ, ਮਨ੍ਦਾਰੋ, ਅਕ੍ਕਪਣ੍ਣੋਪਿ। ‘‘ਪੁਮੇ ਅਕ੍ਕਵ੍ਹੋ ਅਪ੍ਫੋਟੋ, ਵਨਮਾਲਜਪਰਾਜਿਤੇ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੮੦] **ਰੁਦ੍ਦੋ।** ਮਨ੍ਦਾਰੋ ਦੇਵਦੁਮਮ੍ਹਿ ਪਾਰਿਭਦ੍ਦਕੇਪਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਕ੍ਕੇ ਯੋ ਸੇਤਪੁਪ੍ਫਕੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ **ਅਲ਼ਕ੍ਕੋ।** ਸੇਤਪੁਪ੍ਫਤਾਯ ਅਲੰਭੂਤੋ ਅਕ੍ਕੋ **ਅਲ਼ਕ੍ਕੋ, ਅਲ** ਭੂਸਨੇ, ਲ਼ਤ੍ਤੰ। ਪਤਾਪਸੋਪਿ। ਦ੍ਵਯੰ ਛਿਨ੍ਨਰੁਹਾਯੰ। ਤਿਤ੍ਤਰਸਤ੍ਤਾ ਪੂਤਿਭੂਤਾ ਲਤਾ **ਪੂਤਿਲਤਾ, ਪੂ** ਪਵਨੇ ਵਾ,ਤਿ। ਰੋਗਮਲੰ ਪੁਨਾਤੀਤਿ ਪੂਤਿ, ਸਾ ਏਵ ਲਤਾ **ਪੂਤਿਲਤਾ। ਗੁਲ਼** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਚੋ, ਨਦਾਦਿ। **ਗਰ** ਸੇਚਨੇ ਵਾ। ਅਮਤਾ, ਮਧੁਪਣ੍ਣੀਪਿ। ਮਧੁ ਇਵ ਪਣ੍ਣਮਸ੍ਸਾ

ਮਧੁਪਣ੍ਣੀ। ਦ੍ਵਯਂ ਧਨੁਸੇਨਿਯਂ, ਯਾ ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਵਚਾਸਦਿਸੀ, ਤਤ੍ਤਚੋ ਤਨੁਧਨੁਗੁਣੋਪਯੁਤ੍ਤੋ। ਮੁਬ੍ਬਾਵਿਕਾਰਤਾਯੇਵ ਧਨੁਜਿਯਾ ''ਮੁਬ੍ਬੀ''ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ, **ਮੁਬ੍ਬ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਅ, ਮੁਬ੍ਬਾ। ਮਧੁਰਸਤ੍ਤਾ **ਮਧੁਰਸਾ।** ਦੇਵੀ, ਮੋਰਟਾਪਿ। **ਮੁਰ** ਪਵੇਧਨੇ, ਅਟੋ, **ਮੋਰਟਾ।**

੫੮੨. ਦ੍ਵਯਂ ਮਕ੍ਕਟਿਯਂ। ਕਪੀਨਂ ਵਾਨਰਾਨਂ ਕਚ੍ਛੁਂ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਕਪਿਕਚ੍ਛੁ।** ਕਪਿਕਚ੍ਛੁਪਿ। ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਤਾਯ **ਦੁਫਸ੍ਸੋ।** ਅਤ੍ਤਗੁਤ੍ਤਾ, ਜਡਾ, ਅਬਜਣ੍ਡਾ, ਕਣ੍ਡੂਰਾ, ਪਾਵੁਸਾਯਿਨੀ, ਸੂਕਸਿਮ੍ਬਿਪਿ। ''ਅਯਂ ਫਸ੍ਸੇਨ ਕਣ੍ਡੁਂ ਜਨਯਤੀ''ਤਿ ਯਾ ਲੋਕੇਹਿ ਪਰਿਹਰੀਯਤੇ, ਤਤੋ ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗੁਤ੍ਤਾ ਰਕ੍ਖਿਤਾ **ਅਤ੍ਤਗੁਤ੍ਤਾ।** ਪਾਵੁਸਾਯਂ ਉਤੁਯਂ ਏਤਿ ਜਾਯਤੇ, ਣੋ, ਇਨੀ। ਸੂਕਸਹਿਤਾ ਸਿਮ੍ਬਿ ਅਸ੍ਸਾ **ਸੂਕਸਿਮ੍ਬਿ,** ਰਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਮਣ੍ਡੂਕਪਣ੍ਣਿਯਂ। **ਮਜ** ਸੁਦ੍ਧਿਯਂ, ਠੋ। **ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਕਰਣੇ ਅ, ਰਸ੍ਸੋ। ਸਮਙ੍ਗਾ, ਯੋਜਨਵਲ੍ਲੀਪਿ। ਸਮਙ੍ਗਤੀਤਿ **ਸਮਙ੍ਗਾ,** ਅ। ਯੋਜਨਂ ਵਲ੍ਲੀ ਯਸ੍ਸਾ **ਯੋਜਨਵਲ੍ਲੀ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਵਨਤਿਤ੍ਤਿਕਾਯਂ। **ਅਮ੍ਬ** ਸਦ੍ਦੇ, ਠੋ, **ਅਵ** ਰਕ੍ਖਣੇ ਵਾ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। **ਪਾ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਠੋ। ਸੇਤਾ, ਪਾਪਚੇਲੀਪਿ। ਸੇਤਰਸੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤੇਤਿ, ਅ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਟੁਕਰੋਹਿਣਿਯਂ। **ਕਟ** ਵਸ੍ਸਾਵਰਣਗਤੀਸੁ। ਉ, **ਕਟੁ,** ਨਾਰੀ। ਕਟੁਕਰਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰੁਹਤੀਤਿ **ਕਟੁਕਰੋਹਿਣੀ,** **ਰੁਹ** ਜਨਨੇ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ। ''ਕਟੁਕਰੋਹਿਣੀ''ਤਿ ਸਮੁਦਿਤੇਨ ਨਾਮਮਿਦਂ। ਕਟੁਰੋਹਿਣੀਪਿ।

੫੮੩. ਦ੍ਵਯਂ ਖਰਮਞ੍ਜਰਿਯਂ ''ਚਚਸਿਮ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤਾਯਂ। ਅਪਮਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਾਦਿਕ'ਮਨੇਨੇਤਿ **ਅਪਾਮਗ੍ਗੋ,** ਦੀਘੋ ਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ। ਸਿਖਰਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੇਖਰਿਕੋ।** ਧਾਮਗ੍ਗਵੋ, ਵਿਮੁਖਪੁਪ੍ਫੀਪਿ। ''ਘੋਸਕੇ ਖਰਮਞ੍ਜਰਿਯਂ, ਧਾਮਗ੍ਗਵੋ ਪੁਮੇ ਮਤੋ''। ਵਿਮੁਖਂ ਪੁਪ੍ਫਮਸ੍ਸਾ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਣਾਯਂ। ਪਿਤ੍ਤਂ ਫਲਤਿ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਯਾਯ **ਪਿਪ੍ਫਲੀ,** ਨਦਾਦਿ। ਮਗਧੇ ਭਵਾ **ਮਾਗਧੀ,** ਮਗਧਾਨਂ ਅਯਂ ਵਾ **ਮਾਗਧੀ,** ਤਤ੍ਰ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨ ਵਾ ਤਤ੍ਰ ਜਾਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਂਸਮਞ੍ਞਾਯ ਬ੍ਯਪਦਿਸ੍ਸਤੇ। ਵੇਦੇਹੀ, ਕਣਾ, ਕੋਲਾਪਿ। ਵੇਦੇਹਾਨਮਯਂ **ਵੇਦੇਹੀ। ਕਣਾ** ਨਾਨਤ੍ਥਾ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਕਣਾ ਪਿਪ੍ਫਲਿ'ਜਾਜੀ ਚੇ''ਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਤਿਕਣ੍ਟਕੇ। ਗਵਂ ਕਣ੍ਟਕੋ **ਗੋਕਣ੍ਟਕੋ,** ਪਥਵਿਯਂ ਵਾ ਲਗ੍ਗੋ ਕਣ੍ਟਕੋ **ਗੋਕਣ੍ਟਕੋ। ਸਿਙ੍ਘ** ਘਾਯਨੇ, ਆਟੋ। ਪਲਙ੍ਕਸਾ, ਸਾਦੁਕਣ੍ਟੋਪਿ। ਯੁਤ੍ਤਰਾਸ੍ਨਾਯਂ ਪਲਾਸੇ ਚ ਪਲਙ੍ਕਸਾ ਥਿਯਂ। **ਸਾਦੁਕਣ੍ਟੋ** ਵਿਕਙ੍ਕਤੇਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਹਤ੍ਥਿਪਿਪ੍ਫਲਿਯਂ। ਕੋਲਾਕਾਰਾ, ਤਂਨਾਮਿਕਾ ਵਾ ਵਲ੍ਲੀ **ਕੋਲਵਲ੍ਲਿ,** ਰਸ੍ਸੋ। ਇਭਾਨਂ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਪਿਪ੍ਫਲੀ **ਇਭਪਿਪ੍ਫਲੀ।** ਕਪਿਵਲ੍ਲੀ, ਵਸਿਰੋਪਿ। **ਵਸਿਰੋ** ਨਾਨਤ੍ਥੋ। ਵਸਿਰੋ ਅਪਾਮਗ੍ਗੋ ਸਾਮੁਦ੍ਦਲਵਣਂ ਹਤ੍ਥਿਪਿਪ੍ਫਲਿ ਚੇਤਿ। ਪੁਮੇ'ਯਂ।

੫੮੪. ਦ੍ਵਯਂ ਛਗਨ੍ਧਾਯਂ, ਯਾ ''ਉਗ੍ਗਗਨ੍ਧਾ''ਤਿਪ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ। ਗੁਨ੍ਨਂ ਲੋਮਸਮ੍ਪਾਤਨਟ੍ਠਾਨੇ ਜਾਤਾ **ਗੋਲੋਮੀ, ਵਚ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਕਰਣੇ ਅ, ਸਤਪਬ੍ਬਿਕਾਪਿ। ਵਚਾ ਸੁਕ੍ਕਲੋਹਿਤਮੂਲਭੇਦੇਨ ਦੁਵਿਧਾ, ਤਤ੍ਰਸੁਕ੍ਕਾ ''ਹੇਮਵਤੀ''ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ **ਅਮਰਕੋਸੇ** [ਅਮਰ ੧੪.੧੦੨-੩]। ਦ੍ਵਯਂ ਅਪ੍ਫੋਟਾਯਂ। ਕਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਪੁਪ੍ਫਤਾਯ ਕਣ੍ਣੀ। ਗਿਰਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤਾ ਕਣ੍ਣੀ **ਗਿਰਿਕਣ੍ਣੀ।** ਰੋਗਾਦਿਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਪਰਾਜਿਤਾ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਕਲਸਿਯਂ। ਸੀਹਪੁਚ੍ਛਾਕਾਰਕੁਸੁਮਮਞ੍ਜਰਿਤਾਯ **ਸੀਹਪੁਚ੍ਛਿ।** ਪਞ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਤਨੁ ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਪਞ੍ਹਿ ਪਣ੍ਣਂ ਯਸ੍ਸਾ **ਪਞ੍ਹਿਪਣ੍ਣੀ।** ਪੁਥੁਪਣ੍ਣੀ, ਗੁਹਾਪਿ, ਪੁਥੁ ਅਸਿਲਿਟ੍ਠਂ ਪਣ੍ਣਮਸ੍ਸਾ **ਪੁਥੁਪਣ੍ਣੀ।** ਗਹ੍ਵਰੇ ਸੀਹਪੁਚ੍ਛਞ੍ਚ, ਥਿਯਂ ਛਮਾਤੁਕੇ ਗੁਹੇ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੮੩]। ਦ੍ਵਯਂ ਸਾਲਪਣ੍ਣਿਯਂ। ਸਾਲਪਣ੍ਣਸਦਿਸਵਿਟਤਾਯ **ਸਾਲਪਣ੍ਣੀ।** ਸਾਲਂ ਸੋਭਨਯੁਤ੍ਤਂ ਪਣ੍ਣਮਸ੍ਸਾ ਵਾ **ਸਾਲਪਣ੍ਣੀ। ਥੁ** ਗਤਿਥੇਰਿਯੇਸੁ, ਇਰੋ, **ਥਿਰੋ।**

੫੮੫. ਦ੍ਵਯਂ ਕਣ੍ਟਕਾਰਿਕਾਯਂ। ਨਿਦ੍ਦਹਤਿ ਕਣ੍ਟਕਮੁਟ੍ਠੇਤਿ **ਨਿਦਿਦ੍ਧਿਕਾ,** ਣ੍ਵੁ। ਭਯਕਰਣਵਸੇਨ ਬ੍ਯਗ੍ਘਸਦਿਸਤਾਯ **ਬ੍ਯਗ੍ਘੀ,** ਬ੍ਰਹਤੀ, ਖੁਦ੍ਦਾਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਨੀਲਿਰੁਕ੍ਖੇ। **ਨੀਲ** ਵਣ੍ਣੇ। ਨੀਲਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਨੀਲੀ,** ਨਦਾਦਿ, ਇਨੀ, **ਨੀਲਿਨੀ,** ਕਾਲ਼ਾ, ਤੁਤ੍ਥਾਪਿ।

ਕਾਲ਼ਾ ਕਣ੍ਹਤਿਵੁਤਾਯਂ, ਨੀਲੀ ਯੋਜਨਵਲ੍ਲਿਸੁ।

ਪਣ੍ਡੇ ਰਸਞ੍ਜਨੇ ਤੁਤ੍ਥਾ, ਸੁਖੁਮੇਲਾਯ ਨੀਲਿਯਂ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੯੪-੫]॥

ਦ੍ਵਯਂ ਗੁਞ੍ਜਾਯਂ। **ਜਞ੍ਜ** ਯੁਦ੍ਧੇ, ਉਕੋ, ਅਸ੍ਸਿ, **ਗੁਜ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅ, ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ। ਨਾਮਨ੍ਤਰਾਨਿ ਚਸ੍ਸ –

ਦੁਮੇ ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਕਾ ਰਤ੍ਤ-ਦਲਾ ਚੂਲ਼ਾਮਣੀ ਚ ਸਾ।
ਕਾਕਚਿਞ੍ਚੀ ਤੁਲਾਬੀਜਂ, ਕਣ੍ਹਲਾ ਚ ਸਿਖਣ੍ਡਿਨੀ॥

ਦ੍ਵਯ'ਮਹੇਰੁਯਂ। ਅਯਮਹੇਰੁਇਚ੍ਚੇਵ ਖਜਾਤਕਣ੍ਣਕਵਤੀ ਭਵਤਿ। ਸਤਂ ਮੂਲਾਨਿ ਯਸ੍ਸ **ਸਤਮੂਲੀ।** ਸਤਂ ਰੋਗੇ ਆਵਰਤੀਤਿ **ਸਤਾਵਰੀ, ਵਰ** ਆਵਰਣਿਚ੍ਛਾਸੁ, ਅਥ ਵ◌ਾ ''ਸਤਾ''ਤਿ ਚ ''ਆਵਰੀ''ਤਿ ਚ ਦ੍ਵ◌ੇ ਨਾਮਾਨਿ ਤਸ੍ਸਾ। ''ਸਤਮੂਲੀ ਬਹੁਸੁਤਾ-ਭੀਰੁ ਇਨ੍ਦੀਵਰੀ ਵਰੀ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੪.੧੦੦] ਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੫੮੬. ਦ੍ਵਯਂ ਅਤਿਵ◌ਿਸਾਯਂ। ਮਹਾਵ◌ੀਰਿਯਂ ਓਸਧਂ **ਮਹੋਸਧਂ।** ''ਲਸੁਣੇ ਤਿਵ◌ਿਸਾਯਞ੍ਚ, ਸੁਣ੍ਠਿਯਮ੍ਪਿ ਮਹੋਸਧ''ਨ੍ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ** । ਅਤੀਵ ਵ◌ਿਸਤਿ ਭੇਸਜ੍ਜਪਯੋਗੇਸੂਤਿ **ਅਤਿਵ◌ਿਸਾ,** ਵ◌ਿਸਾ, ਅਰੁਣਾ, ਸਿਙ੍ਗੀਪਿ।

''ਅਰੁਣੋ ਕਿਞ੍ਚਿਰਤ੍ਤਕ੍ਕੇ, ਸਞ੍ਝਾਰਾਗੇ ਅਨੂਰੁਕੇ।
ਨਿਸਦ੍ਦੇ ਕਪਿਲੇ ਕੁਟ੍ਠੇ, ਦਬ੍ਬੇਵ ਵ◌ਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਿਕੋ''॥

''ਅਰੁਣਾਤਿਵ◌ਿਸਾਸਾਮਾ, ਮਞ੍ਜਟ੍ਠਾਤਿਵ◌ੁਤਾਸੁ ਚ।
ਉਸੀਰੇਤਿਵ◌ਿਸਾਯਞ੍ਚ, ਸਿਙ੍ਗਿਮਗ੍ਗੁਰਵਲ੍ਲਭਾ''ਤਿ॥

ਦ੍ਵਯਂ ਸੋਮਰਾਜਿਯਂ। **ਵਕ** ਆਦਾਨੇ, ਅਚੋ, ਸੋਮਸਮਤਾਯ ਕਾਰਿਤਾ ਵਲ੍ਲਿਕਾ **ਸੋਮਵਲ੍ਲਿਕਾ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਕਣ੍ਹਫਲਾ, ਪੂਤਿਫਲਾਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਦਾਰੁਹਲਿਦ੍ਦਾਰੁਕ੍ਖੇ। **ਦਰ** ਵ◌ਿਦਾਰਣੇ, ਬੋ, **ਰਸ੍ਸ ਬੋ,** ਦਾਬ੍ਬੀ, ਦੀਘਾਦਿ, ਨਦਾਦਿ। ਹਲਿਦ੍ਦਵਣ੍ਣਦਾਰੁਤਾਯ **ਦਾਰੁਹਲਿਦ੍ਦਾ,** ਹਲਿਦ੍ਦਾਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਬਿਲ਼ਙ੍ਗੇ। **ਅਙ੍ਗ, ਰਙ੍ਗ, ਲਙ੍ਗ,** ਗਤਜਤ੍ਥਾ **ਦਣ੍ਡਕਾ** ਧਾਤੂ, ਅ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ, **ਬਿਲ਼ਙ੍ਗਂ।** ਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਤਣ੍ਡੁਲਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾ, ਤਣ੍ਡੁਲੋ, ਕਿਮਿਸਤ੍ਤੁਪਿ।

੫੮੭. ਦ੍ਵਯਂ ਸਮਨ੍ਤੁਦੁਦ੍ਧਾਯਂ, **ਨੁਹ** ਉਗ੍ਗਿਰਣੇ, ਨਦਾਦਿ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਨਾਮਮਸ੍ਸ। ਸੀਹੁਣ੍ਡੋ, ਵਜਿਰਦੁਮੋ, ਗੁਲ਼ਾਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਦਕ੍ਖਾਯਂ। ਮੁਦੁਗੁਣਯੋਗਾ **ਮੁਦ੍ਦਿਕਾ,** ਮਧੁਰਸੋ ਸਾਦੁ, ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਵ◌ੇ**ਜਯਨ੍ਤੇ** ''ਸਾਦੁ ਲਵਣਤਿਤ੍ਤੁਮ੍ਬਿਲਕਟੁਕਸਾਯਕਾ''ਇਤਿ, ਤਂਯੋਗਾ **ਮਧੁਰਸਾ।** ਗੋਤ੍ਥਨੀ, ਦਕ੍ਖਾਪਿ। ਤਿਕਂ ਯਟ੍ਠਿਮਧੁਕਾਯਂ। ਮਧੁਰਸਤਾਯ **ਮਧੁਕਂ,** ਉਪਮਾਨੇ ਕੋ। ਦਣ੍ਡਾਕਾਰਤ੍ਤਾ ਯਟ੍ਠਿ ਚ ਸਾ ਮਧੁਰਸਤ੍ਤਾ ਮਧੁਕਾ ਚੇਤਿ **ਯਟ੍ਠਿਮਧੁਕਾ।** ਮਧੁਰਸਭਾਵ◌ੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਮਧੁਲਟ੍ਠਿਕਾ, ਰਸ੍ਸ ਲੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ ਚ। ''ਮਧੁਯਟ੍ਠਿਕਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਮਧੁਕਂ ਕ੍ਲੀਤਕਂ ਯਟ੍ਠਿ-ਮਧੁਕਂ ਮਧੁਯਟ੍ਠਿਕਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੪.੧੦੯]।

੫੮੮. ਦ੍ਵਯਂ ਵ◌ਾਤਿਙ੍ਗਣੇ। ਵ◌ਾਤਹਰਤ੍ਤੇਨ ਗਣੀਯਤੇਤਿ ਵ◌ਾ**ਤਿਙ੍ਗਣੋ, ਭਣ੍ਡ** ਪਰਿਭਾਸਨੇ, ਣ੍ਵ◌ੁ, ਨਦਾਦਿ। **ਟ**ਕਾਰਕਰਣੇ ਭਣ੍ਟਾਕੀਪਿ, ਬ੍ਰਹਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਯਂ।

''ਵ◌ਾਤਿਙ੍ਗਣੋ ਤੁ ਵ◌ਾਤ੍ਤਾਕੁ,
ਵ◌ਾਤ੍ਤਾਕੋ ਸਾਕਵ◌ੇਲ਼ੁ ਚ।
ਭਣ੍ਡਾਕੀ ਰਾਜਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡੋ,
ਵ◌ਾਤ੍ਤਾਕੀ ਦੁਪ੍ਪਧਾਸਿਨੀ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੧੧੪]॥

ਰਭਸੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਬ੍ਰਹਤਿਯਂ। ਵਾਤੁਂ ਨਿਰਾਮਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਵਾਤੁਾਕੀ,** ਵਾਤਿਙ੍ਗਣੇਪਿ। **ਬ੍ਰਹ** ਵੁਤ੍ਤਿਯਂ, ਤੋ, ਨਦਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਗੋਰਕ੍ਖਤਣ੍ਡੁਲੇ, ਵੁਤ੍ਤੁਞ੍ਚ **ਤਨੁਨੁਰੇ** ''ਗਙ੍ਗੇਰੁਕੀ ਨਾਗਬਲਾ, ਤਥਾ ਗੋਰਕ੍ਖਤਣ੍ਡੁਲਾ''ਤਿ। ਨਾਗਸ੍ਸ ਬਲਮਿਵ ਬਲਮੇਤਿਸ੍ਸਾ ਰੋਗਹਰਣਤ੍ਤਾ **ਨਾਗਬਲਾ, ਝਸ** ਹਿੰਸਤ੍ਥੇ, ਅ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਗ੍ਗਿਸਿਖਾਯਂ। ਨਙ੍ਗਲਸਦਿਸਮੂਲਤਾਯ **ਲਾਙ੍ਗਲੀ, ਨਸ੍ਸ ਲੋ,** ਦੀਘੋ ਚ। ''ਨਙ੍ਗਲੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸਰਦਕਾਲੇ ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਸਾਰਦੀ।**

੫੮੯. ਤਿਕਂ ਕਦਲਿਯਂ। ਰਮਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸਂ **ਰਮ੍ਭਾ,** ਭੋ। **ਕਦ** ਮਾਰਣੇ, ਅਲੋ, ਨਦਾਦਿ। **ਮੁਚ** ਮੋਚਨੇ, ਣੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਪ੍ਪਾਸਿਯਂ , ਯਸ੍ਸਾ ਫਲਂ ਕਪ੍ਪਾਸਂ ਕਰੋਤਿ ਲੋਕਾਨਮੁਪਕਾਰਨ੍ਤਿ **ਕਪ੍ਪਾਸੀ, ਕਰੋ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਪਾਸੋ, ਨਦਾਦਿ। **ਵਦ** ਥੇਰਿਯੇ, ਅਰੋ, ਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਾਪਿ।

> ਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਾ ਤੁ ਕਪ੍ਪਾਸੀ, ਸਿਕ੍ਕਾਦੁਰਾਲਭਾਸੁ ਚ।
> ਕਪ੍ਪਾਸੀ ਵਨਸਮ੍ਭਵਾ ਚੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

ਦ੍ਵਯਂ ਪਣ੍ਣਲਤਾਯਂ। ਨਾਗਲੋਕੇ ਜਾਤਾ ਲਤਾ **ਨਾਗਲਤਾ।** ਤਮ੍ਬਵਣ੍ਣਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਤਮ੍ਬੂਲੀ,** ਅਸ੍ਸੁ, ਨਦਾਦਿ। ਤਮ੍ਬੂਲਸ੍ਸ ਅਯਂ ਵਾ **ਤਮ੍ਬੂਲੀ।** ਤਮ੍ਬੂਲਵਲ੍ਲੀ, ਨਾਗਵਲ੍ਲੀਪਿ, ਤਮ੍ਬੂਲਂ ਨਾਮ ਫਲਪਤ੍ਤਚੁਣ੍ਣਾਦਿਯੋਗਸਮੂਹਾਨਂ ਨਾਮਂ, ਤਦਤ੍ਥਾ ਵਲ੍ਲੀ ਤਮ੍ਬੂਲਵਲ੍ਲੀ, ਨਾਗਲੋਕਸ੍ਸ ਵਲ੍ਲੀ। ਦ੍ਵਯਂ ਧਾਤਕਿਯਂ, ਅਯਂ ਤਮ੍ਬਪੁਪ੍ਫੀ, ਮਜ੍ਜੋਪਯੁਤ੍ਤਾ। ਪੁਪ੍ਫਾ ਸੁਗਨ੍ਧਿਕਾ ਧਾਤਕਿਚ੍ਚੇਵ ਖ੍ਯਾਤਾ। ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਸਮਾਨਪੁਪ੍ਫਤਾਯ **ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾ।** ਅਤਿਸਯਂ ਠਿਤਿਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਧਾਤਕੀ,** ਨਦਾਦਿ।

੫੯੦. ਦ੍ਵਯਂ ਸੁਕ੍ਕਤਿਵੁਤਾਯਂ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੁਤਾ ਤਚਰਾਜਿਯੋ ਯਸ੍ਸਾ **ਤਿਵੁਤਾ।** ਤਿਸ੍ਸੋ ਪੁਟਾ ਤਚਰਾਜਿਯੋ ਯਸ੍ਸਾ **ਤਿਪੁਟਾ।** ਸਰਲਾ, ਤਿਭਣ੍ਡੀ, ਰੋਚਨੀਪਿ [ਦੇਵਨੀਪਿ (ਕ॰)]। ਦ੍ਵਯਂ ਕਣ੍ਹਤਿਵੁਤਾਯਂ। **ਸਾ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਵਿਰੇਚਨਕਰਣੇਨ ਕਾਯਂ, ਰੋਗਞ੍ਚ ਸਾਯਤੀਤਿ **ਸਾਮਾ।**

> ''ਸਾਮਾ ਤੁ ਮੇਚਕੇ ਵੁਦ੍ਧ-ਦਾਰਕੇ ਹਰਿਤੇ ਨਦਿ।
> ਤਿਕਣ੍ਹਤਿਵੁਤਾ ਗੁਨ੍ਹਾ, ਸਾਰਿਵਾਯਮਿਨੀਸੁ ਚੇ''ਤਿ॥ –

ਰਭਸੋ, ਕਲ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, **ਕਰ** ਕਰਣੇ ਵਾ, ਅ, **ਕਾਲ਼ਾ।** ਥੀ **ਕਾਲ਼ਾ** ਕਣ੍ਹਤਿਵੁਤਾਯਂ, ਨੀਲੀਯੋਜਨਵਲ੍ਲਿਸੁ। ਮਸੂਰਵਿਦਲਾ, ਅਦ੍ਧਚਨ੍ਦਾ, ਕਾਲ਼ਮੇਸਿਕਾਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਿਙ੍ਗਾਯਂ। ਸਿਙ੍ਗਸਦਿਸਪੁਪ੍ਫਤਾਯ **ਸਿਙ੍ਗੀ,** ਕੁਲੀਰਸਿਙ੍ਗੀ, ਵਕ੍ਕਙ੍ਗੀਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਰੇਣੁਕਾਖ੍ਯੇ ਗਨ੍ਧਦਬ੍ਬੇ, ਅਯਂ ਰੇਣੁਕੇਤਜੇਵ ਵਾਣਿਜਾਦੀਨਂ ਖ੍ਯਾਤਾ। ਅਸ੍ਸਾ ਚ ਮਰੀਚਾਕਤਿ ਫਲਂ। **ਰੇਣੁ** ਗਤਿਸਦ੍ਦੇਸੁ, ਣੁ, ਕਪਿਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਦ੍ਵਿਜਾ, ਹਰੇਣੂ, ਕੋਨ੍ਤੀ, ਭਸ੍ਮਗਨ੍ਧਨੀਪਿ। ''ਹਰੇਣੁ ਸੋ ਕਲਾਯੇਪਿ, ਰੇਣੁਕਾਯਂ ਥਿਯਂ ਭਵੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੧੨੦] **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

੫੯੧. ਦ੍ਵਯਂ ਫਾਲਕੇ। ਹਿਰੀਨਾਮਿਕਾਯ ਦੇਵਧੀਤਾਯ ਸਰੀਰਤੋ ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਹਿਰਿਵੇਰਂ।** ਵਾਰੇਤੀਤਿ ਵਾਰਂ, ਵਾਰਿਨਾਮਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਵਾਰਂ, **ਲਤ੍ਤੇ ਵਾਲਂ।** ਉਦੀਙ੍ਗਂ। ਕੇਸਮ੍ਬੁਨਾਮਮ੍ਪਿ, ਉਦੀਚੀਦੇਸੇ ਭਵਂ **ਉਦੀਙ੍ਗਂ,** ਕੇਸਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬੁਨੋ ਚ ਯਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਜਸ੍ਸਾਤਿ **ਕੇਸਮ੍ਬੁਨਾਮਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਬਿਮ੍ਬਿਕਾਯਂ। ਰਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਕਫਲਮਸ੍ਸਾ। ਓਟ੍ਠਵਣ੍ਣਸਮਾਨਫਲਤਾਯ **ਬਿਮ੍ਬਿਕਾ,** ਅਸ੍ਸਾ ਏਵ ਹਿ ਫਲੇਨੋਟ੍ਠੋ ਉਪਮੀਯਤੇ। ਤੁਣ੍ਡਿਕੇਰੀ, ਪਿਲੁਪਣ੍ਣੀਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸੇਲੇਯ੍ਯਜੇ, ਤਞ੍ਚ ਪਾਸਾਣਭਵਂ ਸੁਗਨ੍ਧਰਸਦਬ੍ਬਂ ਸੇਲਜਨ੍ਤਿ ਖ੍ਯਾਤਂ। ਸਿਲਾਯਂ ਪਾਸਾਣੇ ਭਵਂ **ਸੇਲੇਯ੍ਯਜਂ,** ਣੇਯ੍ਯਜੋ। ਅਸ੍ਮਨੇ, ਅਸ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਂ **ਅਸ੍ਮਪੁਪ੍ਫਂ,** ਕਾਲ਼ਾਨੁਸਾਰਿਯਮ੍ਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਏਲਾਯਂ ''ਫਾਲਾ''ਤਿ ਖ੍ਯਾਤਾਯਂ। **ਇਲ** ਗਮਨੇ, ਅ, ਇਸ੍ਸੇ। ਬਹਵੋ ਅਤ੍ਥੇ ਲਾਤੀਤਿ **ਬਹੁਲਾ,** ਬਹੁਰੋਗੇ ਵਾ ਲੁਨਾਤੀਤਿ **ਬਹੁਲਾ,** ਚਨ੍ਦਵਾਲਾਪਿ।

੫੯੨. ਦ੍ਵਯਂ ‘‘ਕੁਟ੍ਠ’’ਇਤਿ ਖਜਾਤੇ ਸੁਗਨ੍ਧਦਬ੍ਬੇ। **ਕੁਟ** ਚੇਦਨੇ, ਠੋ। ਕੁਯਂ ਪਥਵ◌ਿਯਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵ◌ਾ **ਕੁਟ੍ਠਂ।** ਬਜਾਧਿਨਾਮਕਤ੍ਤਾ **ਬਜਾਧਿ,** ਤਥਾ ਚ ‘‘ਕੋਵ◌ੇਰਂ ਭਾਸੁਰਂ ਕੁਟ੍ਠਂ, ਪਾਰਿਭਾਬਜਂ ਗਦਾਹ੍ਵਯ’’ਨ੍ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੧੨੬] **ਰਭਸੋ।** ਪਾਕਲਂ, ਉਪ੍ਪਲਮ੍ਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਕੇਵਤ੍ਤੀਮੁਤ੍ਥਕੇ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

> ‘‘ਪਰਿਪੇਲਵ◌ਂ ਪ੍ਲਵ◌ਂ ਵਨਜਂ, ਤਂ ਕੁਟਨ੍ਨਟਸਞ੍ਞਕਂ।
> ਜਾਯਤੇ ਮਣ੍ਡੂਕਾਕਾਰਂ, ਸੇਵ◌ਾਲਦਲਸਞ੍ਞਯੇ’’ਤਿ॥

ਵਨੇ ਪਾਨੀਯੇ ਜਾਤਂ ਵ◌ਾ**ਨੇਯਜਂ,** ਏਯਜੋ, ਕੇਵਤ੍ਤੀਮੁਤ੍ਥਕੇ ਪਣ੍ਡੋ, ਸੋਣਕੋਸੋ ਕੁਟਨ੍ਨਟੋ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, **ਨਟ** ਅਵਬਨ੍ਧਨੇ, **ਨਟ** ਨਟ੍ਟਨੇ ਵ◌ਾ, ਕੁਟਨ੍ਨਟਨ੍ਤਿ ਸਮੁਦਿਤਨਾਮਂ। ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। ਦਾਸਪੁਰਮ੍ਪਿ।

ਫਲਪਾਕਨ੍ਤੁਲਤਾਦਿ ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੁਮੇਵ ਓਸਧਿ ਨਾਮ, ਨ ਤੁ ਤਿਫਲਕਕ੍ਕੋਲਾਦਿ, **ਇਪਚ੍ਚਯੋ,** ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤੁ ਅਤ੍ਥਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਏਵ, ਏਕਵਚਨਨ੍ਤੋਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤੇ, ਓਸਧਿ ਇਤ੍ਥਿਯਮੇਵ। ਓਸਧਂ ਸਬ੍ਬਮਜਾਤਿਯਂ। ਫਲਪਾਕਨ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੋਗਾਪਨਯਨਕਰਂ, ਤਦੋਸਧਮੁਚ੍ਚਤੇ। ਓਸਧਿਜਾਤਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਦਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯਂ ਰੋਗਪਹੀਨਕ੍ਰਿਯਾਹੇਤੁਤ੍ਤਾ **ਓਸਧ**ਸਦ੍ਦੇਵ◌ਾਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਾਦਨਤ੍ਥਂ **ਸਬ੍ਬ**ਗ੍ਗਹਣਂ। **ਓਸਧ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਜਾਤਿਯਂ ਣੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਓਸਧਿਜਾਤਿਮਤ੍ਤੁਮੋਸਧਂ ਸਬ੍ਬਮਜਾਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਮਵਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਓਸਧਿਜਾਤਿਮਤ੍ਤਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਸਬ੍ਬਮਜਾਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਤਮਿਧ **ਓਸਧਿਓਸਧ**ਸਦ੍ਦਾਨਮੇਵ ਏਕਦੇਸਵ◌ਿਕਤਿਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਯਾਪਗਮਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ਿਸੇਸਸ੍ਸ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, **ਅਮਰਕੋਸੇਪਿ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਓਸਧ੍ਯੋ ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੇਸੁ, ਅਜਾਤਜਂ ਸਬ੍ਬਮੋਸਧ’’ਨ੍ਤਿ [ਅਮਰ ੧੪.੧੩੫]। ਤਤ੍ਥ ਸਕਵ◌ਾਦੀਪਕ੍ਖੇ ਏਕੋ **ਮ**ਕਾਰੋ ਆਗਮਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ।

੫੯੩. ਮੂਲਾਦਿਕਂ ਦਸਵ◌ਿਧਂ **ਸਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਤਂ, ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਯੇਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। ਤਤ੍ਰ **ਮੂਲਂ** ਮੂਲਕਾਦੀਨਂ, **ਪਤ੍ਤਂ** ਬਾਕੁਚਾਦੀਨਂ, **ਕਲੀਰਂ** ਵ◌ਂਸਾਦੀਨਂ, **ਅਗ੍ਗਂ** ਵ◌ੇਤ੍ਤਾਦੀਨਂ, **ਕਨ੍ਦਂ** ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਾਦੀਨਂ, **ਮਿਞ੍ਜਂ** ਤਾਲਾਦੀਨਂ, **ਫਲਂ** ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਦੀਨਂ, **ਤਚੋ** ਮਾਤੁਲੁਙ੍ਗਾਦੀਨਂ, **ਪੁਪ੍ਫਂ** ਵਙ੍ਗਸੁਸੇਨਾਦੀਨਂ, **ਛਤ੍ਤਂ** ਅਹਿਛਤ੍ਤਾਦੀਨਂ।

੫੯੪. ਦ੍ਵਯਂ ਏਲ਼ਗਲੇ। ਪਕਾਰੇਨ ਦਦ੍ਦੁਂ ਪੁਨਾਤੀਤਿ **ਪਪੁਨ੍ਨਾਟੋ। ਪੁ** ਪਵਨੇ, ਕਿਯਾਦਿ, ਅਟੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। ਏਲ਼ਗਂ ਦਦ੍ਦੁਂ ਲੁਨਾਤੀਤਿ **ਏਲ਼ਗਲੋ।** ਦਦ੍ਦੁਘੋ, ਚਕ੍ਕਮਦ੍ਦਕੋ, ਉਰਣਾਖਜੋਪਿ, ਦਦ੍ਦੁਂ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਦਦ੍ਦੁਘੋ, ਹਨ**ਸ੍ਸ **ਘੋ।** ਚਕ੍ਕਾਕਾਰਤਾਯ ਚਕ੍ਕਂ, ਦਦ੍ਦੁ, ਤਂ ਮਦ੍ਦਯਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਕਮਦ੍ਦਕੋ।** ਉਰਣਾਖਜੋ ਮੇਸਾਖਜੋ। ਮਾਰਿਸਾਕਤਿਅਪ੍ਪਪਤ੍ਤਕੋ ਭੂਮਿਲਗ੍ਗਪਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਡੁਲੇਯਜੋ ਅਪ੍ਪਮਾਰਿਸੋ ਚ ਨਾਮ, ਤਣ੍ਡੁਲਤੋ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਤਣ੍ਡੁਲੇਯਜੋ,** ਏਯਜੋ। ਅਪ੍ਪਪਤ੍ਤਤਾਯ ਅਪ੍ਪੋ ਚ ਸੋ ਮਾਰਿਸਾਕਤਿਤ੍ਤਾ ਮਾਰਿਸੋ ਚੇਤਿ **ਅਪ੍ਪਮਾਰਿਸੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਜੀਵਨ੍ਤਿਯਂ, ਅਯਂ ਰਤ੍ਤਙ੍ਗਮਾਰਿਸਾਕਤਿ, **ਜੀ**ਵਤੋ ਅਨ੍ਤੋ, ਨਦਾਦਿ। ਇਤਰਤੋ ਯੁ, ਨਦਾਦਿ। ਜੀਵ◌ਾ, ਜੀਵਨੀਯਾ, ਮਧੁਪਿ। ‘‘ਹੋਂ ਨੁ ਨ੍ਵ◌ੇ ਨੀ’’। ਦ੍ਵਯਂ ਜੀਵਕੇ, ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਵਗ੍ਗਪਵ◌ਿਟ੍ਠੋ। ਅਨੇਨੇਵ ਨਾਮੇਨ ਵ◌ਾਣਿਜਾਨਂ ਪਸਿਦ੍ਧੋ। ਮਧੁਰਸਤਾਯ **ਮਧੁਰਕੋ,** ਜੀਵ◌ਾਪੇਤੀਤਿ **ਜੀਵਕੋ,** ਣ੍ਵ◌ੁ।

> ‘‘ਜੀਵਕੋ ਸਿਙ੍ਗਕੋ ਸੇਕੋ,
> ਦੀਘਾਯੁ ਕੁਚ੍ਚਸੀਸਕੋ।
> ਰਸ੍ਸਙ੍ਗੋ ਮਧੁਰੋ ਸਾਦੁ,
> ਪਾਣਕੋ ਚਿਰਜੀਵ◌ਿਨੀ’’ਤਿ॥

ਤਨ੍ਨ੍ਤੁਰਂ [ਅਮਰਕੋਸੁਗ੍ਘਾਟਨਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ ਅਪਰਾਦ੍ਧਂ ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ]।

੫੯੫. ਦ੍ਵਯਂ ਲਸੁਣੇ। ਯਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਸੇਤਵਣ੍ਣਂ। ਪਲਣ੍ਡੁਕਨ੍ਦਤੋ ਮਹਨ੍ਤਕਨ੍ਦਤਾਯ **ਮਹਾਕਨ੍ਦੋ।** ਅਮ੍ਬਿਲੇਨੇਕੇਨ ਰਸੇਨ ਊਨਤਾਯ **ਲਸੁਣਂ, ਲਤ੍ਤਂ**, ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, **ਣਤ੍ਤਞ੍ਚ**, **ਲਸ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ ਵਾ, ਯੁ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਣਤ੍ਤਂ**। ਮਹੋਸਧਂ, ਅਰਿਟ੍ਠਂ, ਰਸੋਨੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਰਤ੍ਤਮੂਲੇ, ਹਰਿਤੇ ਚ। **ਪਲਡਿ** ਗਨ੍ਧਨੇ, ਉ, ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਕਨ੍ਦੋ ਯਸ੍ਸ **ਸੁਕਨ੍ਦਕੋ।** ਕੁਣ੍ਸ੍ਵਨਨੀ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਟੋਲੇ। **ਪਟ** ਗਮਨੇ, ਓਲੋ, ਪਟੁਂ ਰਸਂ ਲਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਪਟੋਲੋ,** ਉਸ੍ਸੋ, ਤਿਤ੍ਤਰਸਤਾਯ **ਤਿਤ੍ਤਕੋ।** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਕੁਲਕਂ, ਪਟੁਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ "ਭਿਙ੍ਗਰਾਜ"ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ ਕੇਸਰਞ੍ਜਨੇ। ਭਿਙ੍ਗੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਮਰੋ, ਤਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਭਿਙ੍ਗਰਾਜੋ। ਮੁਚ** ਮੋਚਨੇ, ਅਵੋ, ਉਸ੍ਸਾ, **ਮਾਕ੍ਕਵੋ।**

੫੯੬. ਦ੍ਵਯਂ ਪੁਨਨ੍ਨਵਾਯਂ, ਵੁਦ੍ਧੋਪਿ ਪੁਨ ਨਵੋ ਭਵਤਿ ਯਾਯ ਯੋਗਿਤਾਯਾਤਿ **ਪੁਨਨ੍ਨਵਾ।** ਸੋਥਂ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਸੋਥਘਾਤਂ, ਹਨ**ਸ੍ਸ **ਘਾਤੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਅਨੂਪਜੇ ਸਾਕੇ। **ਤੁਦ** ਬ੍ਯਥਨੇ, ਭਾਵੇ ਤੋ। ਵਿਗਤਂ ਤੁਨ੍ਨਮੇਤਸ੍ਸ ਖਾਦਨੇ **ਵਿਤੁਨ੍ਨਂ। ਸਦ** ਵਿਸਰਣਗਤ੍ਯਵਸਾਨੇਸੁ, ਤੋ, **ਅਨ੍ਨਾ**ਦੇਸੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਾਰਵੇਲ੍ਲਕੇ। ਤਿਤ੍ਤਰਸਤਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਕਾਰੇਨ ਲਮ੍ਬਤੀਤਿ **ਕਾਰਵੇਲ੍ਲੋ।** ਉਸ੍ਸਾਤ੍ਤਂ, ਰਤ੍ਤਂ, ਇਲ੍ਲੋ, **ਕੁਪੁਬ੍ਬੋ ਲਵਿ** ਅਵਸਂਸਨੇ। **ਸਸੁ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਅਵੋ, ਨਦਾਦਿ, ਅਸ੍ਸੁ। "ਹੇ ਖਾ ਲੇ-ਖ੍ਯਾ"। ਤਿਕਂ ਲਾਬੁਯਂ। **ਤੁਮ੍ਬ** ਅਦਨੇ, ਤੁਮ੍ਬਤਿ ਹਿਂਸਤਿ ਪਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤੁਮ੍ਬੀ, ਨਦਾਦਿ। **ਨਪੁਬ੍ਬੋ ਲਮ੍ਬ** ਅਵਸਂਸਨੇ, ਉ, **ਮਲੋਪੋ**, **ਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਂ**, **ਅਲਾਬੁ,** ਪਾਣਿਨਿਯਾਨਂ [ਉਣਾਦਿ ੧.੮੭], **ਆਪੁਬ੍ਬੋ ਲਮ੍ਬ** ਅਵਸਂਸਨੇ, **ਆਲਾਬੁ।** ਕਾਤਨ੍ਤਿਕਾਨਂ, ਚਨ੍ਦਾਨਞ੍ਚੇਵਂ, ਅਸ੍ਮਾਕਨ੍ਤੁ ਰਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਲਾਬੁ, **ਅਲੋਪੇ ਲਾਬੁ,** ਅਭੇਦੋਪਚਾਰੇਨ ਤੀਣਿਪਿ ਫਲੇਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ, **ਸਾਸਦ੍ਦੋ** ਇਤ੍ਥਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥਜੋਤਕੋ।

੫੯੭. ਦ੍ਵਯਂ ਸਮ੍ਪੁਸੇ। ਇਰਂ ਵਾਰਿਂ ਲਾਤਿ ਤਬ੍ਬਾਹੁਲ੍ਯਤੋਤਿ **ਏਲ਼ਾਲੁਕਂ।** "ਇਰਾ ਵਾਰਿਸੁਰਾ ਭੂਮਿ-ਭਾਰਤੀਸੁ ਪਯੁਜ੍ਜਤੇ"ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ।** ਥਿਯਂ, ਉ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। **ਕੁਕ** ਆਦਾਨੇ, ਅਰੋ, ਨਦਾਦਿ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਕਂ ਵਾਤਂ, ਕਫਞ੍ਚ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਕ੍ਕਰੀ,** ਅਪਰਤ੍ਰ **ਫਲੋਪੋ**। ਕਕਲ਼ਿਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡੇ। ਕੁਮ੍ਭਪ੍ਪਮਾਣਫਲਤਾਯ **ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡੋ,** ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ ਣ੍ਡੋ, ਕੁਮ੍ਭੋ ਵਿਯ ਡੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡੋ,** ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ, **ਕੁਸ** ਛੇਦਨੇ ਵਾ, ਅਣ੍ਡੋ, **ਸਸ੍ਸ ਭੋ,** ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ, ਕਂ ਵਾਤਂ ਉਮ੍ਭੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡੋ,** ਅਣ੍ਡੋ। **ਵਲ੍ਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਇਭੋ, ਮਹਾਫਲਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਵਲ੍ਲਿਜਾਤੀਨਂ ਭਾਤਿ ਦਿਬ੍ਬਤੀਤਿ ਵਾ **ਵਲ੍ਲਿਭੋ,** ਕਕ੍ਕਾਰੁਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਗੋਰਕ੍ਖਕਕ੍ਕਰਿਯਂ। ਇਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਾਰੁਣੀ ਸੁਰਾ **ਇਨ੍ਦਵਾਰੁਣੀ।** ਵਿਸੇਸੇਨ ਸਰਤਿ ਹਿਂਸਤਿ ਕਫਪਿਤ੍ਤਾਦਯੋਤਿ **ਵਿਸਾਲਾ।** "ਸਰਮੇਹੋ ਕੁਟ੍ਠਹਰਿ, ਵਿਸਾਲਾ ਕਫਪਿਤ੍ਤਘਾ"ਤਿ ਹਿ **ਦਬ੍ਬਗੁਣੇ।** ਵਿਸਰਤਿ ਵਿਰੇਚਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਵਾ **ਵਿਸਾਲਾ।** ਦ੍ਵਯਂ ਅਨੁਪਸਾਕੇ। ਵਸਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਖਾਰਗੁਣੋ **ਵਤ੍ਥੁ। ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ, ਰਤ੍ਥੁ, **ਵਸ** ਹਿਂਸਾਯਂ ਵਾ, ਵਸਤਿ ਕਫਵਾਤਪਿਤ੍ਤੇਤਿ ਵਤ੍ਥੁ। **ਵਤ੍ਥੁਲੇਯ੍ਯਕੋ**ਤਿ ਸਮੁਦਿਤਨਾਮਂ। **ਲਯ** ਸਾਯ੍ਯੇ, ਲਯਾਪੇਤਿ ਸਬ੍ਬਦੋਸੇਤਿ **ਲੇਯ੍ਯਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸੇ, ਵਤ੍ਥੁ ਚ ਸੋ ਲੇਯ੍ਯਕੋ ਚਾਤਿ **ਵਤ੍ਥੁਲੇਯ੍ਯਕੋ।** "ਮੌਂ-ਹੌਂ"।

੫੯੮. ਦ੍ਵਯਂ ਮੂਲਕੇ। **ਣ੍ਵੁਮ੍ਹਿ ਮੂਲਕੋ। ਚਚ੍ਚ** ਪਰਿਭਾਸਨਤਜ੍ਜਨੇਸੁ, ਉ, ਅਸ੍ਸੁ, ਮੁਂਲਾਪਞ੍ਞ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਲਮ੍ਬੁਕੇ। **ਤਮੁ** ਕਙ੍ਖਾਯਂ, ਣ੍ਵੁ, **ਬਨ੍ਧੋ** ਚ, ਕੇ ਜਲੇ ਲਮ੍ਬਤੀਤਿ **ਕਲਮ੍ਬੁਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸੁ। ਉਪੋਦਿਕਾਪਿ, ਉਦਕਂ ਅਪਗਤਾ **ਉਪੋਦਿਕਾ।**

ਕਾਸਮਦ੍ਦਝਜ੍ਝਰੀਮਗ੍ਗਵਾਦਯੋ **ਸਾਕਭੇਦਾ** ਸਾਕਵਿਸੇਸਾ। ਕਾਸਂ ਮਦ੍ਦਤੀਤਿ **ਕਾਸਮਦ੍ਦੋ।** ਕਚੋ, **ਝਜ੍ਝ** ਪਰਿਭਾਸਨਤਜ੍ਜਨੇਸੁ, ਅਰੋ, ਨਦਾਦਿ, **ਝਜ੍ਝਰੀ।** ਕਨਕਲਾ। ਫਂ ਵਾਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਫਗ੍ਗਵੋ, ਹਸ੍ਸ ਵੋ, ਫਗ੍ਗਵੋ,** "ਪੈ-ਤੇਂ-ਖਾ"।

੫੯੯-੬੦੦. ਦ੍ਵਯਂ ਦੁਬ੍ਬਾਯਂ। ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਦਲਂ ਪਤ੍ਤਮੇਤਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਪਾਠੇਤਿ **ਸਦ੍ਦਲੋ,** ਸਦ੍ਦਂ ਮਙ੍ਗਲਸਦ੍ਦਂ ਲਾਨ੍ਤਿ ਭਾਸਨ੍ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਯੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਸਦ੍ਦਲੋ। ਦੁਬ੍ਬੀ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਅ, ਅਵਮਙ੍ਗਲਂ ਦੁਬ੍ਬਤੀਤਿ **ਦੁਬ੍ਬਾ,** ਦੁਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਯੋ ਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਯਾਯਾਤਿ

ਵਾ **ਦੁਬ੍ਬਾ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ। ਸਤਪਬ੍ਬਿਕਾ, ਭਗ੍ਗਵੀ, ਅਨਨ੍ਤਾ, ਰੁਹਾਪਿ। **ਸਾ** ਦੁਬ੍ਬਾ **ਸਿਤਾ** ਸੁਕ੍ਕਾ ਚੇ, ਗੋਲੋਮੀ ਨਾਮ, ਗੋਲੋਮਜਤ੍ਤਾ **ਗੋਲੋਮੀ।** ਸਤਵੀਰਿਯਾ, ਗਣ੍ਡਾਲੀ, ਸਕੁਲਾਕ੍ਖਕੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਭਦ੍ਦਮੁਤ੍ਤੇ। **ਗੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਦੋ। **ਮੁਚ** ਮੋਚਨੇ, ਤੋ, ਰੋਗਹਰਣਤ੍ਤਾ ਭਦ੍ਦਞ੍ਚ ਤੰ ਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਿ **ਭਦ੍ਦਮੁਤ੍ਤੰ,** ''ਨ੍ਵਾ-ਮਜੇ-ਯੇਂ-ਜੀ''। ਦ੍ਵਯੰ ਉਚ੍ਛਮ੍ਹਿ। ਰਸੰ ਲਾਤੀਤਿ **ਰਸਾਲੋ,** ਦੀਘੋ। **ਇਸੁ** ਇਚ੍ਛਾਯੰ, ਉ, **ਉਸ** ਦਾਹੇ ਵਾ, ਉ, **ਸਸ੍ਸ ਛੋ,** ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਰ ਇਸ੍ਸੁ, ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, **ਉਚ੍ਛੁ,** ਪੁਮੇ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਵੰਸੇ। **ਵੀ** ਗਮਨੇ, ਲ਼ੁ, ਤਚੋਵ ਸਾਰੋ ਯਸ੍ਸ। **ਵੀ** ਗਮਨੇ, ਉ, **ਨਾਗਮੋ, ਣਤ੍ਤੰ,** ਵਨਤਿ ਸਮ੍ਭਤੀਤਿ **ਵੰਸੋ। ਵਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਯੰ, ਸੋ, **ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ ਵਾ, ਕਰਣੇ ਅ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। ਸਤਪਬ੍ਬੋ, ਯਵਫਲੋ, ਮਕ੍ਕਰੋ, ਤੇਜਨੋਪਿ, ਮਕ੍ਕਰੋਤਿ ਪਟਿਸੇਵਤਿ ਯੇਨ **ਮਕ੍ਕਰੋ,** ਸਞ੍ਞਾਯੰ ਅ। ਤਿਕੰ ਪਬ੍ਬੇ। **ਪਬ੍ਬ** ਪੂਰਣੇ, **ਪਬ੍ਬੰ। ਫਲ** ਵਿਸਰਣੇ, ਉ, ਲ਼ਤ੍ਤੰ। **ਗਨ੍ਥ** ਗਨ੍ਥਨੇ, ਇ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੇ **ਗਣ੍ਠਿ, ਸੋ** ਪੁਮਾ।

ਅਨਿਲਦ੍ਧੁਤਾ ਅਨਿਲੇਨ ਕਮ੍ਪਿਤਾ **ਯੇ** ਵੇਣੂ ਕੀਟਾਦਿਭਿ ਕਤਰਨ੍ਧਤਾਯ ਨਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਕੀਚਕਾ ਨਾਮ ਸਿਯੁੰ, **ਚਕੀ** ਆਮਸਨੇ, ਣ੍ਵੁ, ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਬਜਞ੍ਜਨਾਨੰ ਵਿਪਰਿਯਯੋ, **ਕੀਚਕਾ।**

੬੦੧. ਦ੍ਵਯੰ ਨਲ਼ੇ। **ਨੀ** ਨਯੇ, ਅਲੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੰ, **ਧਮ** ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਿਸੰਯੋਗੇਸੁ, ਯੁ, ਪੋਟਗਲੋਪਜਤ੍ਰ। ਦ੍ਵਯੰ ਕਾਸੇ। ਪੁਟੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸੰਸਗ੍ਗੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪੋਟਗਲੋ, ਮਸ੍ਸ ਲੋ। ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਅ, ਅਯਮਨਿਤ੍ਥੀ।

ਦ੍ਵਯੰ ਸਰੇ। **ਤਿਜ** ਨਿਸਾਨੇ, ਯੁ। ਸਰਨ੍ਤੁਜਨੇਨੇਤਿ **ਸਰੋ।** ਪੁਮੇ ਸਞ੍ਞਾਯੰ ਅ, **ਸਰ** ਹਿੰਸਾਯੰ ਵਾ। ਗੁਨੋ੍ਪਜਤ੍ਰ। **ਬੀਰਣਸ੍ਸ** ਸੇਤਕੁਸੁਮਸ੍ਸ ਤਿਣਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਮੂਲੰ **ਉਸੀਰੰ** ਨਾਮ, **ਵਸ** ਕਨ੍ਤਿਯੰ, **ਉਸ** ਦਾਹੇ ਵਾ, ਈਰੋ, ਪੁਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਵਸ੍ਸੁ, ਅਭਯੰ, ਨਲਦੰ, ਸੇਬਜੰ, ਜਲਾਸਯੰ, ਅਮਣਾਲੰ, ਲਾਮਜ੍ਜਕਮ੍ਪਿ।

ਹਰਿਤਕਜਾਭਯਾ ਪਣ੍ਡੋ, ਉਸੀਰੇ ਨਿਬ੍ਭਯੇ ਤਿਸੁ।

ਜਲਾਸਯੋ ਜਲਾਧਾਰੇ, ਉਸੀਰੇ ਤੁ ਜਲਾਸਯੰ।

ਸੇਬਜਾ ਸੇਵਾਰਹੇ ਸਿਯਾ।

੬੦੨. ਤਿਕੰ ਕੁਸੇ, **ਕੁਸ** ਛੇਦਨੇ, ਅ, **ਵਰਹ** ਪਾਧਾਨਜੇ, ਪਰਿਭਾਸਨਹਿੰ ਸਾਦਾਨੇਸੁ ਚ, ਇਸੋ, **ਦੁ** ਪਰਿਤਾਪੇ, ਅਬ੍ਭੋ, **ਦਬ੍ਭੋ,** ਕੁਥੋ, ਪਵਿਤ੍ਰਮ੍ਪਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ''ਗਨ੍ਧਖੇਡ''ਇਤਿ ਖਜਾਤੇ ਤਿਣੇ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਭੂਤਿਨੰ ਗਨ੍ਧਖੇਡਞ੍ਚ, ਸੁਗਨ੍ਧੰ ਗੋਮਯਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਰਾਮਕਪ੍ਪੂਰਤੋ ਕੋ ਅਸ੍ਸ ਭੇਦੋ। **ਰਾਮਕਪ੍ਪੂਰੰ** ਬਹੁਪਕਣ੍ਡੰ ਕਪ੍ਪੂਰਸੁਗਨ੍ਧੰ। ਗਨ੍ਧਖੇਡਨ੍ਤੁ ਇਕਡਸਮਾਨਪਤ੍ਤੰ ਸਾਖਾਸਭਾਵੰ ਭੂਮਿਲਗ੍ਗੰ, ਅਤੋਯੇਵ ਭੂਤਿਨਕਮੁਚ੍ਚਤੇ, ਭੂਮਿਯੰ ਲਗ੍ਗੰ ਤਿਣੰ **ਭੂਤਿਨਕੰ,** ਨਤ੍ਤੰ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਗਵਾਦੀਨੰ ਮਦਨੀਯੇ ਤਿਣੇ, **ਘਸ** ਅਦਨੇ, ਣੋ, **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਅਸੋ। ਦ੍ਵਯੰ ਪੂਗਰੁਕ੍ਖੇ। **ਪੂਜ** ਪੂਜਾਯੰ, ਣੋ, **ਪੂਗੋ। ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯੰ, ਣ੍ਵੁ। ਘੋਣ੍ਟਾਪਿ, ''ਘੋਣ੍ਟਾ ਬਦਰਪੂਗੇਸੂ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

੬੦੩. ਦ੍ਵਯੰ ਤਾਲੇ। **ਤਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯੰ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅ। ਵਾਤਾਦਯੋ ਵਿਭਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਵਿਭੇਦਿਕਾ।**

‘‘ਵਾਤਘੋ ਬ੍ਰੂਹਨੋ ਚਾਪਿ, ਕਿਮਿਹਾ ਕੁਟ੍ਠਨਾਸਨੋ।
ਰਤ੍ਤਪਿਤ੍ਤਹਰੋ ਸਾਦੁ, ਤਾਲੋ ਸਤ੍ਤਗੁਣੋ ਮਤੋ’’ਤਿ॥

ਹਿ **ਦਬ੍ਬਗੁਣੋ।** ਤਿਣਰਾਜਾਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਖਜ੍ਜੂਰਿਯਂ। **ਖਜ੍ਜ** ਖਜ੍ਜਨੇ, ਬ੍ਯਥਨੇ ਚ, ਊਰੋ, ਨਦਾਦਿ। **ਸਿਦ** ਮੋਚਨੇ, ਸ੍ਨੇਹਨੇ ਚ, ਇ, **ਸਨ੍ਤ** ਸਵਨੇ ਵਾ, ਇ, ਉਪਾਨ੍ਤਸ੍ਸਿ ਚ, **ਸਿਨ੍ਦਿ।**

੬੦੪. ਹਿਨ੍ਤਾਲਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਨਿਸ੍ਸਾਰਤਾਯ ਤਿਣਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਮੂਲੇਨ ਜਲਪਾਨਸਾਮਤ੍ਥਤੋ ਪਾਦਪਾ ਚੇਤਿ **ਤਿਣਪਾਦਪਾ** ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, **ਤਿਣ** ਅਦਨੇ, ਪਮਾਣਤੋ ਤਾਲਤੋ ਹੀਨੋ **ਹਿਨ੍ਤਾਲੋ,** ਪਦਵਿਪਰਿਯਯੋ, ਰਸ੍ਸੋ ਚ। ਨਾਲ਼ਿ ਵਿਯ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਨਾਲ਼ਿਕੇਰੋ।** ਅਤ੍ਥਤ੍ਤੇ ਇਰੋ, ਕੋਨ੍ਤੋ ਚ, ਨਾਲ਼ਿਕੇਰੋ। ਲਾਙ੍ਗਲੀਪਿ। ‘‘ਲਾਙ੍ਗਲੀ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰੇ ਚ, ਸਿਰਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਲਾਙ੍ਗਲੀ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੪.੧੬੮] **ਰਭਸੋ।** ਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਤਾਲਸਦਿਸਤਾਯ **ਤਾਲ਼ੀ,** ਲ਼ਤ੍ਤਂ, ਉਪਮਾਨੇ ਈ, **ਤਲ਼** ਆਘਾਤੇ ਵਾ, ਚੁਰਾਦਿ, ਨਦਾਦਿ, **ਤਾਲ਼ੀ।** **ਕਿਤ** ਨਿਵਾਸੇ, ਰੋਗਾਪਨਯਨੇ ਚ, ਣ੍ਵੁ, ਨਦਾਦਿਤ੍ਤਾ ਈ, **ਕੇਤਕੀ,** ਅਯਂ ਨਾਰੀ।

ਅਰਞ੍ਞਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਰਞ੍ਞਾਦਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦੫. ਨਵ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। **ਪਬ੍ਬ** ਪੂਰਣੇ, ਤੋ। **ਗਿਰ** ਨਿਗ੍ਗਿਰਣੇ, ਓਸਧਾਦਯੋ ਨਿਗ੍ਗਿਰਤੀਤਿ **ਗਿਰਿ,** ਇ। ਸਿਲਾਨਂ ਰਾਸਿ **ਸੇਲੋ,** ਸਿਲਾ ਪਚੁਰਾ ਸਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ **ਸੇਲੋ,** **ਸੇਲ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ, ਅ। **ਅਦ੍ਦ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ ਯਾਚਨੇ ਚ, ਭੂਵਾਦਿ, ਇ, **ਅਦ੍ਦ** ਹਿਂਸਾਯਂ ਵਾ, ਚੁਰਾਦਿ। ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਗੋ।** ਨ ਚਲਤੀਤਿ **ਅਚਲੋ।** ਸਿਲਾਨਮੁਚ੍ਚਯੋ ਉਬ੍ਬੇਧੋ, ਥੂਪੋ ਵਾ **ਸਿਲੁਚ੍ਚਯੋ।** ਸਿਖਰਯੋਗਾ **ਸਿਖਰੀ,** ਈ, ਤਿਲਕੀਭੂਤੋ। ਭੁਂ ਭੂਮਿਂ ਧਰਤੀਤਿ **ਭੂਧਰੋ,** ਭੁਯਾ ਧਰੀਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਭੂਧਰੋ,** ਬਾਹੁਲਜੇਨ ਅ, **ਭੂਧਰੋ।** ਅਹਾਰਿਯੋ, ਗੋਤ੍ਤੋਪਿ, ਦੇਸਨ੍ਤਰਂ ਨੇਤੁਮਸਕ੍ਯਤ੍ਤਾ **ਅਹਾਰਿਯੋ,** ਗਵਂ ਭੂਮਿਂ ਧਾਰਣੇਨ ਤਾਯਤੇ **ਗੋਤ੍ਤੋ।**

ਪਞ੍ਚਕਂ ਸਿਲਾਯਂ। **ਅਮ** ਗਤਿਯਂ, ਭੋ। **ਵਨ, ਸਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਯਂ, ਪਸਨਤਿ ਬ੍ਯਾਪੇਤੀਤਿ **ਪਾਸਾਣੋ,** ਨਿਪਾਤਨਾ, **ਪਸ** ਬਨ੍ਧਨੇ ਵਾ, ਯੁ। **ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ, ਮੋ, **ਅਸ੍ਮਾ,** ਰਾਜਾਦਿ, **ਅਸੁ** ਬ੍ਯਾਪਨੇ ਵਾ। **ਪਲ** ਰਕ੍ਖਣੇ, **ਉਪਲੋ,** **ਉਪ** ਦੇਹੇ ਵਾ, **ਅਲ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਨਿਪਾਤੋ। **ਸਿਲ** ਉਚ੍ਚੇ, ਅ। **ਸਿਲਾ,** ਨਾਰੀ।

੬੦੬. ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਾਦਯੋ ਤਿਕੂਟਨ੍ਤਾ ‘‘ਵਙ੍ਕਾਦੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**ਨਾ ਮਲਯਦਦ੍ਦੂਰਾਦਯੋ ਚ ਨਗਾ ਨਗਵਿਸੇਸਾ। ਗਿਜ੍ਝਾ ਸਕੁਣਵਿਸੇਸਾ ਅਸ੍ਸ ਕੂਟੇ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਗਿਜ੍ਝਸਦਿਸਕੂਟਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਵਾ **ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੋ।** ਵਿਸੇਸੇਨ ਭਾਤੀਤਿ **ਵੇਭਾਰੋ,** ਅਰੋ। **ਪੁਲ** ਮਹਤ੍ਤੇ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਪੁਲਤੀਤਿ **ਵੇਪੁਲ੍ਲੋ।** ਇਸਯੋ ਗਿਲਤੀਤਿ **ਇਸਿਗਿਲਿ,** ਇ। ਆਦਿਚ੍ਚਗਮਨਵਿਰੋਧੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਝਾਯਤੀਤਿ **ਵਿਞ੍ਝੋ।** ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਪਣ੍ਡਵੋ** , **ਪਣ੍ਡ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ, ਅਵੋ। ਕੁਟਿਲਤਾਯ **ਵਙ੍ਕੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਉਦਯਗਿਰਿਮ੍ਹਿ। ਅਪਰਸੇਲਾਪੇਕ੍ਖਾਯ **ਪੁਬ੍ਬਸੇਲੋ।** ਉਦਯਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਮਾ ਸੂਰਿਯਾਦਯੋਤਿ **ਉਦਯੋ,** ਸੂਰਿਯਾਦੀਨਮੁਦਯਯੋਗਤੋ ਵਾ **ਉਦਯੋ।**

ਤਿਕਂ ਅਤ੍ਥਗਿਰਿਮ੍ਹਿ। ਮਨ੍ਤ੍ਯਤਿ ਸੂਰਿਯੋ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਮਨ੍ਤ੍ਰੋ।** ਮਨ੍ਤ੍ਪ੍ਪਭੋ ਵਾ ਅਰਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸੂਰਿਯੋਤਿ **ਮਨ੍ਤ੍ਰੋ,** ਅਤ੍ਥਂ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਿਂ ਗਹਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਂ ਕਰੋਤੀਤਜ੍ਜਤ੍ਥੋ, ਨਾਮਧਾਤੁਕਾਰਿਤਨ੍ਤਾ ਅ। ਦ੍ਵਯਂ ਹਿਮਵਤਿ ਪਬ੍ਬਤੇ। ਹਿਮਪ੍ਪਚੁਰਤਾਯ **ਹਿਮਵਾ,** ਹਿਮਂ ਵਾ ਵਮਤੀਤਿ **ਹਿਮਵਾ,** ਕ੍ਵਿ, ਰਾਜਾਦਿਪਕ੍ਖੇਪਤ੍ਤਾ ਸਿਸ੍ਸਾ। ਹਿਮਯੁਤ੍ਤੋ ਅਚਲੋ **ਹਿਮਾਚਲੋ।**

੬੦੭. ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਞ੍ਜਾਤਗਨ੍ਧਦਬ੍ਬਾਨਂ ਗਨ੍ਧੇਹਿ ਲੋਕੇ ਮਦਯਤਿ, ਮੋਦਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਗਨ੍ਧਮਾਦਨੋ,** ਯੁ। ਕੇਲਾਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਵਿਚਿਤ੍ਤਕੂਟਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਚਿਤ੍ਤਕੂਟੋ।** ਸੁਖਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਯਸ੍ਸ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ **ਸੁਦਸ੍ਸਨੋ,** ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਕੂਟਤਾਯ **ਕਾਲ਼ਕੂਟੋ।** ਤੀਣਿ ਕੂਟਾਨ੍ਯਸ੍ਸ **ਤਿਕੂਟੋ,** ਛਲੇਤੇਪਿ ਪਬ੍ਬਤਵਿਸੇਸਾ। **ਅਸ੍ਸ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ **ਪਤ੍ਥੋ** ਸਮੋ ਭੂਮਿਭਾਗੋ ਸਾਨੁ ਨਾਮ, **ਅਸ੍ਸ** ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ

ਸਮਾਯ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤ੍ਥੋ ਸਾਨੁ ਚ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਜਞਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਤਿਟ੍ਠਤੇ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਪਤ੍ਥੋ, ਠਸ੍ਸ ਥੋ। ਸਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਯਂ, ਣੁ, ਸਮ੍ਭਜੀਯਤੇ ਸੇਵੀਯਤੇਤਿ **ਸਾਨੁ,** ਦ੍ਵੇਪਜਨਿਤ੍ਥਿਯਂ।

੬੦੮. ਤਿਕਂ ਸਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਕੁਟ** ਦਾਹੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, ਵਾਕਾਰੇਨ ਕੂਟਮ੍ਪਿ। ਸਿਖਂ ਰੁਹਤੀਤਿ **ਸਿਖਰਂ।** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ। ਸਿਖਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸਿਙ੍ਗਂ, ਇਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਖਲੋਪੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਪਬ੍ਬਤਾਦੀਨਂ ਪਪਤਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਪਪਤਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਮਾ, ਣੋ। **ਪਤ** ਅਧੋਗਮਨੇ, **ਪਪਾਤੋ। ਤਟ** ਸਮੁਸ੍ਸਯੇ, **ਤਟੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪਬ੍ਬਤਨਿਤਮ੍ਬੇ। **ਨਿਤਮ੍ਬੋ** ਜਘਨੇਪਿ, **ਕਟ** ਵਸ੍ਸਾਵਰਣੇਸੁ, ਣ੍ਵੁ। ਪਬ੍ਬਤੇ ਪਾਸਾਣਾਦੀਸੁ **ਅਮ੍ਬੁਨੋ** ਜਲਸ੍ਸ **ਪਸ**ਵੋ ਪਸਵਨਂ ਨਿਜ੍ਝਰੋ ਨਾਮ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ **ਨਿਜ੍ਝਰੋ, ਸਸ੍ਸ ਝੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਝਰੋਪਿ।

੬੦੯. ਦ੍ਵਯਂ ਕਿਤ੍ਤਿਮੇ ਅਕਿਤ੍ਤਿਮੇ, ਸਜਲੇ ਨਿਜ੍ਜਲੇ ਵਾ ਕਨ੍ਦਰੇ। **ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਅ, ਈ, **ਦਰੀ। ਕਂ** ਜਲਵਾਚਕਮਬਜਯਂ, ਕੇਨ ਦਰੀਯਤੇ **ਕਨ੍ਦਰੋ,** ਆ, ਕਨ੍ਦਰਾ। ਤਿਕਂ ਦੇਵਖਾਤਬਿਲੇ। ਨਿਲੀਯਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਮਿਂ **ਲੇਣਂ, ਲੀ** ਸਿਲੇਸਨੇ, ਯੁ। ਗਤਿਂ ਹ੍ਵਯਤਿ ਕੁਟਿਲਯਤੀਤਿ **ਗਬ੍ਭਰਂ,** ਨਿਪਾਤਨਾ। **ਗਬ੍ਭ** ਧਾਰਣੇ ਵਾ, ਅਰੋ। **ਗੁਹੁ** ਸਂਵਰਣੇ, ਅ, **ਗੁਹਾ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਸਿਲਾਮਯਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ। **ਸੋਡਿ** ਗਬ੍ਭੇ, ਈ। **ਸੋਣ** ਵਣ੍ਣਗਤਿਸਙ੍ਘਾਤੇਸੁ ਵਾ, ਡੋ, ਈ। ਦ੍ਵਯਂ ਪਬ੍ਬਤਾਦੀਨਂ ਗਬ੍ਭਰਦੇਸੇ ਲਤਾਪਲ੍ਲਵਤਿਣਾਦੀਹਿ ਪਿਹਿਤੋਦਰੇ ਗਬ੍ਭਰੇ। **ਕੁਞ੍ਜ** ਅਬਜਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇ, ਕਰਣੇ, ਣੋ, **ਨਿਕੁਞ੍ਜਂ ਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ। ਦ੍ਵਯਂਪਜਨਿਤ੍ਥਿਯਂ। **ਨਿਕੁਞ੍ਜ**ਵਚਨਂ ਪਕੁਞ੍ਜਾਦਿਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ।

੬੧੦. ਸੇਲਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਂਭੂਮਿ **ਅਧਿਚ੍ਚਕਾ** ਨਾਮ। ਸੇਲਸ੍ਸਾਧੋਭਾਗਾਸਨ੍ਨਭੂਮਿ **ਉਪਚ੍ਚਕਾ** ਨਾਮ। ਅਤ੍ਰ ਤੇਹਿ **ਉਪਾ**ਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿ ਚ੍ਚਕੋ **ਯਦਾ**ਦਿਨਾ [ਪਾਣਿਨਿ ੫.੨.੩੪]।

ਮੂਲਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਖੁਦ੍ਦਪਬ੍ਬਤਾ **ਪਾਦਾ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਰ **ਪਾਦਾ**ਦਿਦ੍ਵਯਂ। ਪਜ੍ਜਤੇ ਗਮਜਤੇਤਿ, ਣੋ। ਸੇਲਸ੍ਸ ਉਪਨ੍ਤੇ ਸਮੀਪੇ ਪਬ੍ਬਤੋ **ਉਪਨ੍ਤਸੇਲੋ।**

ਗੇਰਿਕਮਨੋਸਿਲਾਹਰਿਤਾਲਕਟ੍ਠਿਨਜਾਦਿਕੋਸਬ੍ਬੋ ਏਵ ਸਿਲਾਵਿਕਾਰੋ ''ਧਾਤੂ''ਤਜੁਤ੍ਤੋ, **ਧਰ** ਧਾਰਣੇ, ਤੁ, **ਧਾਤੁ।**

ਸੇਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬੧੧. ਤਿਕਂ ਸੀਹੇ। ਕੇਸਰੋ ਜਟਾ, ਤਂਯੋਗਾ, ਈ, **ਕੇਸਰੀ।** ਮਿਗੇ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਸੀਹੋ,** ਨਿਪਾਤਨਾ ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ, ਮਿਗੇ ਹਨ੍ਤੁਂ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਈਹਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਸੀਹੋ,** ਸਹਤੀਤਿ ਵਾ **ਸੀਹੋ।** ਪਞ੍ਚਸ੍ਸੋ, ਹਰਿਪਿ। ਮੁਖਮਿਵ ਚਰਣਾਪਜਸ੍ਸ ਕਰਿਕੁਮ੍ਭਦਾਰਣਸਮਤ੍ਥਾਤਿ ਤੇਹਿ ਸਹ ਪਞ੍ਚਸ੍ਸਾਨਿ ਯਸ੍ਸ। ਹਰਤਿ ਮਿਗੇਤਿ **ਹਰਿ,** ਇ। ਮਹਾਕੁਕ੍ਕੁਰਪ੍ਪਮਾਣੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਕਤਿ ਕਣ੍ਹਲੇਖਾਚਿਤ੍ਤਸਰੀਰੋ ਗੋਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਹਿਂਸਕ੍ਖਮੋ ਰਸ੍ਸਮੁਖੋ **ਤਰਚ੍ਛੋ** ਨਾਮ, ਸੋ ''ਸੁਨਖਬਜਗ੍ਘੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤਰ** ਤਰਣੇ, ਛੋ, ਮਿਗੇ ਅਦਤੀਤਿ **ਮਿਗਾਦਨੋ,** ਨਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਯੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਬਜਗ੍ਘੇ। ਵਿਨਿਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਘਾਯਤੀਤਿ **ਬਜਗ੍ਘੋ, ਘਾ** ਗਨ੍ਧੋਪਾਦਾਨੇ, ਬਜਗ੍ਘੋ ਦੀਪਿਨਿਪਿ। ਪੁਂ ਪੁਮਾਨੋ ਦਾਲੇਤੀਤਿ **ਪੁਣ੍ਡਰੀਕੋ, ਦਲ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਣ੍ਵੁ। **ਦਸ੍ਸ ਡੋ, ਲਸ੍ਸ ਰੋ,** ਅਸ੍ਸੀ, **ਪੁਣ੍ਡਰੀਕੋ।**

> ''ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਂ ਸਿਤਮ੍ਬੋਜੇ,
> ਸਿਤਚ੍ਛਤ੍ਰੇ ਚ ਭੇਸਜ੍ਜੇ।

ਕੋਸਕਾਰਨ੍ਤੁਰੇ ਬਜਗ੍ਘੇ,
ਸੋ ਦਿਸਾਵਾਰਣਗ੍ਗਿਸੂ’’ਤਿ॥ –

ਨਾਨਤ੍ਥਸङ्ਗਹੇ। ਵਗ੍ਘੋਪਿ। ਦੀਪਿਨਿਵਿਸਯੇ ਸਦ੍ਦੂਲੋ ਈਰਿਤੋ, ਸਰਤੀਤਿ **ਸਦ੍ਦੂਲੇ,** ਊਲੋ, ਦੋ ਚਨ੍ਤੇ, ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਲਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ ਸਦ੍ਦੂਲੋ। ਦੀਪੰ ਤਚ੍ਚਮ੍ਮੰ, ਤੰਯੋਗਾ **ਦੀਪੀ,** ਤਸ੍ਮਿੰ ਦੀਪਿਨਿ।

੬੧੨. ਪਞ੍ਚਕੰ ਅਚ੍ਛੇ। **ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ, ਛੋ। **ਇਚ** ਥੁਤਿਯੰ, ਅ, **ਇਕ੍ਕੋ।** ਭਲ੍ਲੁਕੋਪਿ, **ਭਲ, ਭਲ੍ਲ** ਪਰਿਭਾਸਨਹਿੰਸਾਦਾਨੇਸੁ, ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਈਸ** ਗਤਿਹਿੰਸਾਦਾਨੇਸੁ, ਸੋ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ। **ਅਪਚ੍ਚਯੇ ਇਸੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਰੋਹਿਤੇ। ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਰੋਹਿਸੋ,** ਲੋਹਿਤੋ ਚ, ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤ **ਤਸ੍ਸ ਸੋ।** ਤਿਕੰ ਗੋਕਣ੍ਣੇ। ਗਵਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣੋ ਵਿਯ ਯਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣੋਤਿ **ਗੋਕਣ੍ਣੋ।** ਗਣਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਗਣੀ ਚ ਸੋ ਕਣ੍ਟਕਸਦਿਸਸਿङ्ਗਤਾਯ ਕਣ੍ਟਕੋ ਚੇਤਿ **ਗਣਿਕਣ੍ਟਕੋ,** ਸਮੁਦਿਤਨਾਮਮ੍ਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਗਣਿ ਚ ਕਣ੍ਟਕੋ ਚ ਗਣਿਕਣ੍ਟਕਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਨਾਮਾਨਿਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ, ਤੇਨੇਵ ਹਿ ‘‘ਗਣਿਕਣ੍ਟਕਾ’’ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ।

੬੧੩-੬੧੪. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਖਗ੍ਗੇ। ਸਿङ੍ਗਞ੍ਚ ਖਗ੍ਗਾਖਜੰ, ਤੰਯੋਗਾ **ਖਗ੍ਗੋ।** ‘‘ਖਗ੍ਗੋ ਗਣ੍ਡਕਸਿङ੍ਗਾਸਿ-ਵੁਦ੍ਧਭੇਦੇਸੁ ਗਣ੍ਡਕੇ’’ਤਿ [ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੨.੫.੪] ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸङ्ਗਹੇ।** ਖਗ੍ਗਸਦਿਸੰ ਵਿਸਾਣਮਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਤੋਤਿ **ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣੋ,** ਣੋ। ਏਤ੍ਥ **ਖਗ੍ਗ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਸਿਪਰਿਯਾਯੋ। ਪਲਾਸਮਦਤੀਤਿ **ਪਲਾਸਾਦੋ। ਗਣ੍ਡ** ਵਦਨੇਕਦੇਸੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਗਣ੍ਡਕੋ।**

ਬਜਗ੍ਘਾਦਿਕੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਮਿਗਭੇਦੋ ‘‘ਵਾਲ਼ਮਿਗੋ, ਸਾਪਦੋ’’ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ। ਬਜਗ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿਸਯੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਨੰ ਹਿੰਸਨਤੋ ਦੁਟ੍ਠਤਾ ਪਾਕਟਾਤਿ ਤਪ੍ਪਮੁਖਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਵਲ** ਸੰਵਰਣੇ, ਵਲਨ੍ਤੁਜਤ੍ਤਾਨਮਸ੍ਮਾਤਿ ਵਾਲ਼ੋ, ਣੋ, ਵਾਲ਼ੋ ਚ ਸੋ ਮਿਗੋ ਚੇਤਿ **ਵਾਲ਼ਮਿਗੋ,** ਦੁਟ੍ਠਮਿਗੋਤਜਤ੍ਥੋ। ‘‘ਬਜਗ੍ਘੋ ਤੰ ਖਾਦਤੂ’’ਤਜਾਦਿਨਾ ਸਪਨ੍ਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਸਾਪਦੋ, ਸਪ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਦੋ, ਦੀਘਾਦਿ।

ਪ੍ਲਵङ्ਗਨ੍ਤੁ ਮਕ੍ਕਟੇ। ਪ੍ਲਵੋ ਗਤਿਭੇਦੋ, ਤੇਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪ੍ਲਵङ्ਗਮੋ,** ਪ੍ਲਵङ्ਗੋ ਚ। **ਮਰ** ਪਾਣਚਾਗੇ, ਅਟੋ, ਕੋ ਚਨ੍ਤੇ, **ਮਕ੍ਕਟੋ।** ਨਰੋ ਇਵ **ਵਾਨਰੋ,** ਵਾਸਦ੍ਦੋ **ਇਵਤ੍ਥੇ,** ਨਾਮਾਨੰ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਸਮਾਸੋ। ਸਾਖਾਯੰ ਪਸੁਤੋ ਮਿਗੋ **ਸਾਖਾਮਿਗੋ।** ਗਤਜਤ੍ਥਤਾਯ ਕ੍ਰਿਯਾਯ ਪਯੋਗਾ। **ਕਪਿ** ਚਲਨੇ, ਇ, **ਕਪਿ।** ਵਲੀ ਸਿਥਿਲੰ ਚਮ੍ਮੰ ਮੁਖੇ ਅਸ੍ਸ **ਵਲੀਮੁਖੋ।** ਕਿਸੋ, ਵਨੋਕੋਪਿ, ਕੁਚ੍ਛਿਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸੇਤੀਤਿ **ਕਿਸੋ,** ਉਸ੍ਸਿ। ਵਨਮੋਕਮਾਸਯੋ ਅਸ੍ਸ **ਵਨੋਕੋ।** ਸੋ ਮਕ੍ਕਟੋ ਚੇ **ਕਣ੍ਹਤੁਣ੍ਡੋ** ਕਾਲ਼ਮੁਖੋ ਸਿਯਾ, ਤਦਾ ‘‘ਗੋਨङ्ਗੁਲੋ’’ਤਿ ਮਤੋ, ਗੁਨ੍ਨੰ ਨङ्ਗੁਲਸਦਿਸਤਾਯ **ਗੋਨङ्ਗੁਲੋ।**

੬੧੫. ਪਜਜਦ੍ਧੰ ਸਿङ੍ਗਾਲਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। **ਸਰ** ਗਤਿਹਿੰਸਾਚਿਨ੍ਤਾਸੁ, ਅਲੋ। **ਸਰਤਿਸ੍ਸ ਸਿङ्ਗੋ। ਜਮੁ** ਅਦਨੇ, ਣ੍ਵੁ, ਬੋ ਚਨ੍ਤੇ, ਅਸ੍ਸੁ। **ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਤੁ, ਥੁ ਵਾ। ਭੇਰਵਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਭੇਰਵੋ,** ‘‘ਭੇ’’ਇਤਿ ਰਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਭੇਰਵੋ। ਸਮੁ** ਉਪਸਮੇ, ਇਵੋ, **ਸਿਵਾ,** ਨਾਰੀ, **ਸਿ** ਸੇਵਾਯੰ ਵਾ, ਵੋ। ਮਿਗਧੁਤ੍ਤੋ, ਵਞ੍ਚਕੋਪਿ, ਮਿਗੇਸੁ ਵਨਪਸੂਸੁ ਧੁਤ੍ਤੋ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਵਞ੍ਚੇਤੀਤਿ **ਵਞ੍ਚਕੋ।**

ਤਿਕੰ ਬਿਲ਼ਾਰੇ। **ਬਿਲ** ਭੇਦਨੇ, ਅਰੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੰ। **ਬਬ੍ਬ** ਗਤਿਯੰ, ਉ। **ਮਜ** ਸੁਦ੍ਧਿਯੰ, ਆਰੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। ਓਤੁ, ਆਖੁਭੁਜੋਪਿ। ਦ੍ਵਯੰ ਕੋਕੇ, ਅਯੰ ਕੁਕ੍ਕੁਰਪ੍ਪਮਾਣੋ ਕਪਿਲੋ ਹਰਿਣੋ। **ਕੁਕ, ਵਕ** ਆਦਾਨੇ। ਈਹਾਮਿਗੋਪਿ, ਮਿਗੇ ਈਹਤਿ ਕङ्ਖਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ।

੬੧੬. ਦ੍ਵਯੰ ਮਹਿੰਸੇ। ਮਹਿਯੰ ਸੇਤੀਤਿ **ਮਹਿੰਸੋ,** ਰਸ੍ਸੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ। **ਲਲ** ਇਚ੍ਛਾਯੰ, ਉਦਕੰ ਲਲਤੀਤਿ **ਲੁਲਾਯੋ,** ਨਿਪਾਤਨਾ, ਅਯੋ, ਅਸ੍ਸੁ ਚ। ਗੋ ਵਿਯ ਵਜਤਿ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਗਵਜੋ।** ਗੋ ਵਿਯ ਅਯਤੀਤਿ **ਗਵਯੋ, ਸਮਾ** ਦ੍ਵੇ ਤੁਲਜਤ੍ਥਾ।

ਦ੍ਵਯੰ ਸਲ੍ਲੇ। **ਸਲ੍ਲ** ਆਸੁਗਤਿਯੰ, ਅ, **ਸਲ੍ਲੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਸਲ੍ਲਕੋ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਜਾਤੇਨ ਸਲ੍ਲੇਨ ਸੁਨਖੰ ਸਲਤਿ ਹਿੰਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਲ੍ਲੋ, ਸਲ੍ਲਕੋ** ਚ, ਅਯੰ ਸੂਕਰਸਣ੍ਠਾਨੋ, ਸਲਾਕਾਪਾਯੋ ਚ। **ਅਸ੍ਸ** ਸਲ੍ਲਸ੍ਸ ਲੋਮਮ੍ਹਿ **ਸਲਲੰ, ਸਲਞ੍ਚ** ਭਵੇ। **ਪਲ, ਸਲ, ਪਥ**

ਗਤਿਯਂ, ਅਲੋ, ਨਦਾਦਿਤ੍ਤੇ ਸਲਲੀ, ਥਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇ ਸਲਲਂ, **ਅਮ੍ਹਿ** ਸਲਂ।

੬੧੭. ਪਞ੍ਚਕਂ ਮਿਗੇ, ਹਰਨ੍ਤੁਜਨੇਨ **ਹਰਿਣੋ, ਹਰ** ਹਰਣੇ ਯੁ। **ਣ**ਤ੍ਤੁਮਿਤ੍ਤੁਞ੍ਞ। **ਮਰ** ਪਾਣਚਾਗੇ, ਅ, **ਰਸ੍ਸ ਗੋ, ਇ**ਤ੍ਤੁਞ੍ਞ। ਸੇਨ ਸੁਨਖੇਨ ਰਙ੍ਗਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਲਾਯਤੀਤਿ **ਸਾਰਙ੍ਗੋ।** ਦੀਘਾਦਿ, **ਮਗੋ, ਮਿਗੋ** ਚ ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਮਿਗਮਤ੍ਤੇਪਿ। ਅਜਿਨਸ੍ਸੋਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਯੋਨਿ, ਤੇਨ ਭੂਤਸ੍ਸਾਜਿਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਅਜਿਨਯੋਨਿ।** ਅਯਮ੍ਪਿ ਮਿਗਮਤ੍ਤੇਪਿ। ਕੁਰਙ੍ਗੋ, ਵਾਤਾਯੁਪਿ। ਕੁਯਂ ਪਥਵਿਯਂ ਰਙ੍ਗਤੀਤਿ **ਕੁਰਙ੍ਗੋ।** ਵਾਤਮਯਤੀਤਿ **ਵਾਤਾਯੁ,** ਉ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸੂਕਰੇ। ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਫਲਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਸੂਕਰੋ।** ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਦਬ੍ਬਗੁਣੇ** –

> ‘‘ਸ੍ਨੇਹਨਂ ਬ੍ਰੂਹਨਂ ਵਸ੍ਸਂ, ਤਥਾ ਵਾਤਸਮਾਪਹਂ।
> ਵਾਰਾਹਂ ਪਿਸਿਤਂ ਬਾਲਜਂ, ਰੋਚਨਂ ਸੇਦਨਂ ਗਰੁ’’ਤਿ [ਦਬ੍ਬਗੁਣਸਙ੍ਗਹ ੨.੧੧-੨]॥

ਸੁਖਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਸੂਕਰੋ।** ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਕਰੋ ਯਸ੍ਸ ਵਾ **ਸੂਕਰੋ।** ਵਰੇ ਆਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਰਾਹੋ,** ਵਰੇ ਸਤਿ ਆਹਨ੍ਤੁਬ੍ਬੋਤਿ ਵਾ **ਵਰਾਹੋ,** ਕੋਲੋ, ਥਦ੍ਧਲੋਮੋ, ਭੂਦਾਰੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਸੇ। **ਪੇਲ** ਗਤਿਯਂ, ਣ੍ਵੁ। **ਸਸ** ਪ੍ਲੁਤਗਤਿਯਂ, ਅ।

੬੧੮. ਦ੍ਵਯਂ ਏਣੀਮਿਗੇ। ਏਣਿਯਾ ਮਿਗਿਯਾ, ਏਣਸ੍ਸ ਵਾ ਅਪਚ੍ਚਂ **ਏਣੇਯਜੋ,** ਅਯਂ ਚਮ੍ਮਾਦੀਸੁਪਿ ‘‘ਏਣਸ੍ਸ, ਏਣਿਯਾ ਵਾ ਚਮ੍ਮਾਦਿਕੋ ਏਣੇਯਜੋ’’ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਏਣਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਿਗੋ **ਏਣੀਮਿਗੋ, ਇ** ਗਤਿਯਂ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਅਨਦਾਦਿਤ੍ਤੇ ਏਣੋ, ਏਵਮੇਤੇਪਜੁਪ੍ਪਾਦਿਤਾ। ਦ੍ਵਯਂ ਪਮ੍ਪਟਕੇ। **ਪਟ** ਗਮਨੇ, ਣ੍ਵੁ, ਉਪਸਗ੍ਗਨ੍ਤੇ ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ ਚ। **ਪਬ੍ਬ** ਗਤਿਯਂ, ਣ੍ਵੁ, ਬਿਨ੍ਦਾਗਮੋ, **ਬ**ਲੋਪੋ ਚ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਾਤਮਿਗੇ। ਗਮਨੇਨ ਵਾਤਸਮੋ ਮਿਗੋ **ਵਾਤਮਿਗੋ। ਚਲ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਯੁ, ਨਦਾਦਿ। ਤਿਕਂ ਮੂਸਿਕੇ। **ਮੁਸ** ਥੇਯ੍ਯੇ, ਣ੍ਵੁ, ਇਤ੍ਤੁਞ੍ਞ। **ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਖਨੁ** ਅਵਦਾਰਣੇ, ਉ, **ਨ**ਲੋਪੋ। **ਉਨ੍ਦੁ** ਪਸਵਨਕ੍ਲੇਦਨੇਸੁ, ਊਰੋ।

੬੧੯. ਚਮਰਾਦਯੋ , ਸਰਭਾਦਯੋ ਚ **ਮਿਗਨ੍ਤੁਰਾ** ਮਿਗਵਿਸੇਸਾ। ਚਮਰੋ ਉਤ੍ਤਰਾਪਥੇ ਖਜਾਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਂ ਚਾਮਰਂ, **ਚਮੁ** ਅਦਨੇ, ਅਰੋ, **ਚਮਰੋ,** ਥਿਯਂ ਚਮਰੀ। **ਪਸਦੋ** ਚਿਤ੍ਤਲੋਮੀ, **ਪਸ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਅਦੋ। ਕੁਯਂ ਰਙ੍ਗਤੀਤਿ **ਕੁਰੁਙ੍ਗੋ,** ਅਸ੍ਸੁ, ਉਤ੍ਤਾਭਾਵੇ **ਕੁਰਙ੍ਗੋ।** ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਮਿਗਾਨਂ ਮਾਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਮਿਗਮਾਤੁਕਾ,** ਉਪਮਾਨੇ ਕੋ। **ਰੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਰੁ। ਰੁਣਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਰਙ੍ਕੁ,** ਉ, **ਣ**ਸ੍ਸ ਲੋਪੋ **ਰ**ਕਾਰਸ੍ਸ, ਉਸ੍ਸ ਚ। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨੀਚਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਨੀਕੋ। ਸਰ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਅਭੋ, **ਸਰਭੋ।** ਅਟ੍ਠਾਪਦੋ ਉਦ੍ਧਂਨਯਨੋ ਸੀਹਸ੍ਸਾਪਿ ਹਨ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਾਦਚਤੁਕ੍ਕਂ ਉਦ੍ਧਂ ਭਵਤੀਤਿ।

੬੨੦. ਪਿਯਕਾਦਯੋ ਤਯੋ, **ਆਦਿ**ਨਾ ਕਨ੍ਦਲੀਚੀਨਸਮੂਰੁਆਦਯੋ ਚ ਚਮ੍ਮਯੋਨਯੋ, ਤੇਨ ਭੂਤਸ੍ਸ ਚਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਤ੍ਤਾ, ਏਤੇ ਚ ਚਿਤ੍ਤਤਨੁਰੁਹਾਦਯੋ ਕਮ੍ਬੋਜਾਦਿਮ੍ਹਿ, ਉਤ੍ਤਰਾਪਥੇ ਚ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਨਾਮਖਜਾਤਾ। ਯਥਾ **ਮਿਗ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਨਜਪਸੁਸਾਮਞ੍ਞੇ, ਵਿਸੇਸੇ ਚ ਕੁਰਙ੍ਗਾਖ੍ਯੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਥਾ ਚ **ਲੋਹ**ਸਦ੍ਦੋ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਕੇ ਤੇਜਸਸਾਮਞ੍ਞੇ, ਵਿਸੇਸੇ ਚ, ਤਥਾ **ਚਮ੍ਮਯੋਨਿਅਜਿਨਯੋਨਿ**ਸਦ੍ਦਾਪਿ ਮਿਗਸਾਮਞ੍ਞੇ, ਮਿਗਵਿਸੇਸੇ ਚੇਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਪੀ ਤਪ੍ਪਨਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਣ੍ਵੁ, **ਇਯਾ**ਦੇਸੋ। ਊਰੁਮ੍ਹਿ ਅਤਿਸਯਚਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਚਮੂਰੁ,** ਏਕਸ੍ਸ **ਮ**ਸ੍ਸ ਲੋਪੋ। **ਕਦਿ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ, ਅਲੋ, ਈ, ਕਦਲੀ ਚ ਸੋ ਮਿਗੋ ਚੇਤਿ **ਕਦਲੀਮਿਗੋ।**

ਸੀਹਾਦਯੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਚਤੁਪ੍ਪਦਾ ਸਤ੍ਤਾ ‘‘ਮਿਗਾ, ਪਸਵੋ’’ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਪਸਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਸਵੋ, ਸੁ** ਅਭਿਸਵੇ, **ਪਸ** ਬਨ੍ਧਨੇ ਵਾ, ਉ।

੬੨੧. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਲੂਤਾਯਂ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, ਤੋ, **ਲੂਤਾ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਕੋ, **ਲੂਤਿਕਾ,** ਦ੍ਵੇ ਨਾਰਿਯਂ। ਉਣ੍ਣਾਪਾਯੋ ਤਨ੍ਤੁ ਉਣ੍ਣਾ, ਸਾ ਨਾਭਿਯਂ ਅਸ੍ਸ **ਉਣ੍ਣਨਾਭਿ,** ਰਸ੍ਸੋ। ਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ ਸਾਖਾਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਨ੍ਤੁਮ੍ਹਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਮਕ੍ਕਟਕੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਗੋਮਯਜਵਿਚ੍ਛਿਕੇ। **ਵਿਚ੍ਛ** ਗਮਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਵਿਚ੍ਛਿਕੋ,** ਸਤਪਦਿਯਮ੍ਪਿ, ਆਲਂ ਵਿਚ੍ਛਿਕਨਙ੍ਗੁਲਂ, ਤਂਯੋਗਾ **ਆਲ਼ਿ।** ਦ੍ਵਯਂ ਘਰਗੋਧਾਯਂ। **ਸਰ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਊ, ਅਵੋ ਚਨ੍ਤੋ। ਘਰਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਗੋਧਾ **ਘਰਗੋਲ਼ਿਕਾ,** **ਧ**ਸ੍ਸ **ਲ਼ੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

੬੨੨. ਦ੍ਵਯਂ ਗੋਧਾਯਂ। **ਗੁਧ** ਰੋਸੇ, ਅ, **ਗੋਧਾ,** ਨਾਰੀ। **ਕੁਣ੍ਡ** ਦਾਹੇ, ਅ, **ਕੁਣ੍ਡੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਰਤ੍ਤਪਾਯਂ। ਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਜਲੂਕਾ ਰਤ੍ਤਪਾ **ਕਣ੍ਣਜਲੂਕਾ।** ਸਤਂ ਪਦਾ ਯਸ੍ਸਾ **ਸਤਪਦੀ,** **ਪਦ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਾਦਤ੍ਥੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਲਨ੍ਦਕੇ। **ਕਨ੍ਦ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ, ਰੋਦਨੇ ਚ, ਕਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਕਲਨ੍ਦਕੋ,** **ਲ**ਮਜ੍ਝੋ, ਣ੍ਵੁ। ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਕਾਲ਼ਕਾ,** ਨਾਰਿਯਂ। ਦ੍ਵਯਂ ਨਕੁਲੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਲਂ ਏਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪੇਸੁ **ਨਕੁਲੋ,** ਅਰਿਸਪ੍ਪੋਪਿ। **ਨਕ੍ਕ** ਨਾਸਨੇ ਵਾ, ਉਲੋ, **ਕ**ਲੋਪੋ, ਸਪ੍ਪੇ ਨਾਸੇਤੀਤਿ **ਨਕੁਲੋ।** **ਮਙ੍ਗ** ਗਤਜਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ, ਉਸੋ।

੬੨੩. ਦ੍ਵਯਂ ਕਕਣ੍ਟਕੇ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਕਣ੍ਟਕੋ ਅਸ੍ਸ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਸਰਤਿ ਧਾਵਤੀਤਿ **ਸਰਟੋ,** ਅਟੋ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਕੀਟੇ। **ਕੀਟ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਅ, **ਕੀਟ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਦੀਘਾਦਿ। **ਪੁਲ** ਮਹਤ੍ਤੇ, ਅਵੋ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਅਮਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਕਿਮਿ,** ਇ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ। ਪਕਾਰੇਨ ਅਨਤੀਤਿ **ਪਾਣਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, **ਣ**ਤ੍ਤਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਣ੍ਟਲੋਮਕੀਟੇ। ਉਚ੍ਚਂ ਠਾਨਂ ਆਲਿਙ੍ਗਤੀਤਿ **ਉਚ੍ਚਾਲਿਙ੍ਗੋ।** ਬਹੁਲੋਮਯੁਤ੍ਤੋ ਪਾਣਕੋ **ਲੋਮਸਪਾਣਕੋ।**

੬੨੪-੬੨੫. ਸਾਦ੍ਧਪਜ੍ਜੇਨ ਸਕੁਣਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਵਿਹੇ ਆਕਾਸੇ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਵਿਹਙ੍ਗੋ,** **ਵਿਹਙ੍ਗਮੋ** ਚ, ਆਕਾਸਪਰਿਯਾਯੋ ਚੇਤ੍ਥ **ਵਿਹ**ਸਦ੍ਦੋ, **ਵੇਹਾਸ**ਸ੍ਸ ਵਾ **ਵਿਹਾ**ਦੇਸੋ। ਪਕ੍ਖਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਪਕ੍ਖੀ।** ਖੇਨ, ਖਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਖਗੋ।** ਅਣ੍ਡਤੋ ਜਾਤੋ। ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਗਨ੍ਤੁਨ੍ਤਿ **ਸਕੁਣੋ,** **ਸਕੁਨ੍ਤੋ,** **ਸਕੁਣੀ** ਚ, **ਸਕ** ਸਤ੍ਤਿਯਂ, ਉਣੋ, ਉਨ੍ਤੋ, ਉਣੀ ਚ। ਪਤਨ੍ਤੋ ਡੇਨ੍ਤੋ, ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਤਙ੍ਗੋ,** ਅਪਰਤ੍ਰ **ਤ**ਲੋਪੋ। ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਅਣ੍ਡਤੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਦ੍ਵਿਜੋ।** ਉਡ੍ਡਨਾਦੀਸੁ ਵਕ੍ਕਂ ਕੁਟਿਲਂ ਅਙ੍ਗਂ ਗੀਵਾਦਿਕਂ ਏਤਸ੍ਸ, ਵਕ੍ਕੇਨ ਗਮਨੇਨ ਅਙ੍ਗਤੀਤਿ ਵਾ **ਵਕ੍ਕਙ੍ਗੋ।** ਪਤ੍ਤੇਨ ਯਾਤਿ, ਤਂ ਵਾ ਯਾਨਂ ਏਤਸ੍ਸ। ਪਤਤਿ ਪਤਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਆਕਾਸਤੋ ਹੋਤੀਤਿ **ਪਤਨ੍ਤੋ।** ਨੀਲ਼ੇ ਕੁਲਾਵਕੇ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਨੀਲ਼ਜੋ।**

ਵਟ੍ਟਕਾਦਯੋ, ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕਾਦਯੋ ਚ **ਤਬ੍ਭੇਦਾ** ਤੇਸਂ ਸਕੁਣਾਨਂ ਵਿਸੇਸਾ। **ਵਟ੍ਟ** ਵਟ੍ਟਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਵਟ੍ਟਕਾ** ਨਾਰੀ। ਮਯੂਰਪ੍ਪਮਾਣੋ ਤਦਾਕਤਿਚਿਤ੍ਤਪਕ੍ਖੋ ਜੀਵਞ੍ਜੀਵੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਥਾਦੀਸੁ ਜਾਯਤੇ, ''ਜੀਵਜੀਵਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਜੀਵਞ੍ਜੀਵੋ।** ''ਜੀਵਜੀਵੋ''ਤਿ ਨਿਰਾਨੁਨਾਸਿਕਾਪਿ। ਚਨ੍ਦਿਕਾਯੁਤ੍ਤਰਤ੍ਤਿਪ੍ਪਿਯੋ ਪਕ੍ਖੀ **ਚਕੋਰੋ,** **ਚਕ** ਪਰਿਤਕ੍ਕਨੇ, ਉਰੋ, ਉਸ੍ਸੋ, ਚਙ੍ਕੋਰੋਪਿ। **ਤਰ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਇਰੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ, **ਤਿਤ੍ਤਿਰੋ।**

੬੨੬. **ਸਲ** ਗਤਿਯਂ, ਇਕੋ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ, **ਸਾਲ਼ਿਕਾ,** ਨਾਰੀ। ਕਲਂ ਰਵਤੀਤਿ **ਕਰਵੀਕੋ,** ਈਕੋ, **ਲ**ਲੋਪੋ। **ਕਰਵੀਕੋ,** ਯਸ੍ਸ ਸਰੋ ਭਗਵਤੋ ਸਰੇਨ ਉਪਮੀਯਤੇ, ਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਕਰਵੀਕੋ''ਤਿ। ਜਵੇਨ ਰਵਿਨਾ ਸਦਿਸੋ ਹਂਸੋ **ਰਵਿਹਂਸੋ।** **ਕੁਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਥਕੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਕੁਸ**ਸ੍ਸ **ਸ**ਸ੍ਸ **ਤੋ,** **ਕੁਕੁਤ੍ਥਕੋ** । **ਕਰਣ੍ਡ** ਭਾਜਨਤ੍ਥੇ, ਅਵੋ, **ਕਰਣ੍ਡਵੋ,** ਜਲਚਰੋ ਪਕ੍ਖੀ। **ਬਿਲੁ** ਪਤਿਤ੍ਥਮ੍ਭੇ, ਅ, **ਅਵਾ**ਦੇਸੋ, **ਬਿਲਵੋ,** ''ਗਣ੍ਡਪ੍ਲਵੋ''ਤਿ ਖ੍ਯਾਤੋ ਰਤ੍ਤਪਕ੍ਖੋ ਮਹਾਪਕ੍ਖੀ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕੋ, ਪੋਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾ ਯਸ੍ਸ **ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕੋ,** **ਞ੍ਞ**ਸ੍ਸ **ਤੋ,** ਦੀਘੋ ਚ, ਸਮੁਦਿਤਨਾਮਮੇਵ ਵਾ ਤਸ੍ਸ, ਤਦਾ **ਸਾਦ** ਅਸ੍ਸਾਦਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਦ**ਸ੍ਸ **ਤੋ,** **ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕੋ।**

੬੨੭. ਸਤ੍ਤਕਂ ਪਕ੍ਖੇ। ਪਤਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਪਤਤ੍ਤਂ, ਯਦਾਦਿਨਾ** ਤੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। **ਉਖ** ਗਤਿਯਂ, ਯੁ, ਉਸ੍ਸੇ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਪੇਖੁਣਂ, ਣਤ੍ਤਂ**। **ਪਤ** ਗਮਨੇ, ਤੋ, ਪਾਤਤੋ ਤਾਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਪਤ੍ਤਂ। ਪਤ** ਗਮਨੇ, ਖੋ, **ਤਸ੍ਸ ਕੋ, ਪਕ੍ਖੋ।** ਪਤਿਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤਿ ਯੇਨ **ਪਿਞ੍ਛਂ**, ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ, **ਪਤ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਛੋ, **ਤਲੋਪੋ**, ਬਿਨ੍ਦ੍ਵਾਗਮੋ, ਅਸ੍ਸਿ। ਛਾਦ੍ਯਤੇ ਅਨੇਨ **ਛਦੋ। ਗਿਰ** ਨਿਗ੍ਗਿਰਣੇ, ਉ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, **ਗਮੁ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਉ, ਮਸ੍ਸ **ਰੋ।**

ਪਕ੍ਖੀਨਂ ਬੀਜੇ ‘‘ਅਉ’’ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ **ਅਣ੍ਡਂ**, ਕਚ੍ਛਪਾਦੀਨਂ ਬੀਜੇਪਿ, ‘‘ਅਣ੍ਡਂ ਖਗਾਦਿਕੋਸੇ ਚਾ’’ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ। ਅਡਿ** ਅਣ੍ਡਤ੍ਥੇ, ਣੋ, ਪੇਸਿ, ਕੋਸੋਪਿ, **ਪਿਸ** ਅਵਯਵੇ, ਇ, ਪੇਸਿ, ‘‘ਪੇਸਿਯਂ ਪਤ੍ਤਭੇਦੇ ਚ, ਕੋਸੋ ਪੁਮੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤੋ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੫.੩੭] **ਰੁਦ੍ਧੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਪਕ੍ਖਿਗੇਹੇ। **ਨੀਲ** ਵਣ੍ਣੇ, ਅ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ, **ਨੀ** ਨਯੇ ਵਾ, ਇਲੋ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਅਣ੍ਡਵਿਨਾਸਨਾਦਿਕਂ ਲੁਨਾਤੀਤਿ **ਕੁਲਾਵਕਂ**, ਣ੍ਵੁ।

੬੨੮. ਦ੍ਵਯਂ ਗਰੁਲ਼ਾਨਂ ਮਾਤਰਿ। ਵਿਨੇ ਪਕ੍ਖਿਨੋ ਨਮਨ੍ਤਿ ਯਂ **ਵਿਨਤਾ। ਥੀਪੁਮਦ੍ਵਯਂ** ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨਂ ਦ੍ਵਯਂ ਮਿਥੁਨਂ ਨਾਮ, ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਨਿਸ੍ਸਿਤਤਾਯ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਯੇਵ **ਮਿਥੁਨਂ, ਮਿਥ** ਸਙ੍ਗਮੇ, ਉਨੋ।

ਛਕ੍ਕਂ ਯੁਗਲ਼ਮਤ੍ਤ। **ਯੁਜ** ਯੋਗੇ, ਅ, **ਯੁਗਂ, ਅਲ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਯੁਗਲ਼ਂ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ**, ਯੁਗਲਮ੍ਪਿ। **ਉਭ** ਪੂਰਣੇ, ਣੋ, **ਦ੍ਵਨ੍ਨਾ**ਦੇਸੋ ਚ, **ਦ੍ਵਨ੍ਨਂ, ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ, ਣ੍ਵੁ, ਅਲੋ ਚ, ਯਮਕਂ, ਯਮਲਞ੍ਚ, **ਅਪਚ੍ਚਯੇ ਯਮਂ।**

੬੨੯-੬੩੧. **ਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਂ ਸਮੂਹੇ। ਸਮ੍ਮਾ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਚ ਊਹਤੇ ਪੁਞ੍ਜੀਭੂਤਤ੍ਤਾਤਿ **ਸਮੂਹੋ**, ਣੋ, ਸਮਂ ਸਹ ਅਵਯਵੇਨ ਊਹਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਮੂਹੋ। ਗਣ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਗਣੀਯਤਿ ਅਵਯਵੇਨ ਸਹਾਤਿ **ਗਣੋ।** ਸਹ ਅਵਯਵੇਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਘਾਤੋ, ਹਨ** ਗਮਨੇ, ਣੋ, ਸਹ ਅਵਯਵੇਨ ਉਦਯਤੀਤਿ **ਸਮੁਦਾਯੋ, ਦਾ**ਗਮੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਦੀਘੋ। ਸਞ੍ਚਿਨੋਤਿ ਅਵਯਵਨ੍ਤਿ **ਸਞ੍ਚਯੋ, ਚਿ** ਚਯੇ। ਸਹ ਅਵਯਵੇਨ ਦੁਹਯਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਦੋਹੋ, ਦੁਹ** ਪਪੂਰਣੇ। ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਵਹਤਿ ਅਵਯਵਨ੍ਤਿ **ਨਿਵਹੋ।** ਅਵਯਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਪਿਯਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਓਘੋ** [ਉਚ੍ਯਤੇ ਓਘੋ ਉਚ ਸਮਵਾਯੇ ਘਉ ਨਿਪਾਤਨਾ ਚਸ੍ਸ ਘੋ (ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੫.੩੯)]। ਵਿਸਨ੍ਤਿ ਅਵਯਵਾ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਵਿਸਰੋ**, ਅਰੋ। ਅਵਯਵਂ ਸਮੀਪੇ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਨਿਕਰੋ।** ਏਕੇਕਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਅਪ੍ਪਤ੍ਥੇਨ ਕਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤਾ ਅਵਯਵਾ ਆਯਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਕਾਯੋ**, ਅਥ ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਨਂ ਕੇਸਾਦੀਨਂ ਆਯੋਤਿ **ਕਾਯੋ**, ਸੋ ਵਿਯ ਅਵਯਵਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਯੋਤਿ ਇਧ ਸਮੂਹੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਨੁਤ੍ਥੇਨ ਖਂਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤਂ ਅਵਯਵਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਖਨ੍ਧੋ**, ਖਾਦਤਿ ਅਵਯਵੇਤਿ ਵਾ **ਖਨ੍ਧੋ**, ਅਮਜ੍ਝਦੀਘੇ **ਸਮੁਦਯੋ। ਘਟ** ਘਟਨੇ। ਘਟਨਂ ਰਾਸਿਭਵਨਂ, ਘਟੇਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਂ ਅਵਯਵਾਤਿ **ਘਟਾ।** ਸਹ ਅਵਯਵੇਨ ਏਤੀਤਿ **ਸਮਿਤਿ**,ਤਿ। ਸਹ ਅਵਯਵੇਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸਂਹਤਿ, ਹਨ** ਗਤਿਯਂ,ਤਿ, ਨਲੋਪੋ। **ਰਸ** ਅਸ੍ਸਾਦਨੇ, ਇਣ। **ਪੁਞ੍ਜ** ਕੁਚ੍ਛਾਯਂ। ਸਹ ਅਵਯਵੇਨ ਬ੍ਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਯਤੀਤਿ **ਸਮਵਾਯੋ। ਪੂਗੋ** ਤਮ੍ਬੂਲੇਪਿ। ਜਨੇਤਿ ਅਵਯਵੇਤਿ **ਜਾਤਂ**, ਤੋ। ਕਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦੇਤੀਤਿ ਕਦੋ, ਚਕ੍ਖਾਦਿਕੋ ਸਰੀਰਾਵਯਵੋ। ਕਦੋ ਵਿਯ ਕਦੋ, ਅਵਯਵੋ, ਤਂ ਵਕਤਿ ਆਦਦਾਤੀਤਿ **ਕਦਮ੍ਬਕਂ।** ਵਿਸੇਸੇਨ ਊਹਨ੍ਤ੍ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਵਯਵਾ **ਬ੍ਯੂਹੋ।** ਵਿਤਨੋਤਿ ਅਵਯਵੇਤਿ **ਵਿਤਾਨਂ**, ਣੋ। **ਗੁਪ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਬੋ, **ਪਸ੍ਸ ਮੋ, ਗੁਮ੍ਬੋ**, ਗੁਮ੍ਬਮ੍ਪਿ। ਕਲਂ ਅਵਯਵਭਾਵਂ ਪਾਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਕਲਾਪੋ**, ‘‘ਕਲਾ ਸੋਲ਼ਸਮੋ ਭਾਗੋ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਕਲਾਸਦ੍ਦੋ** ਭਾਗਤ੍ਥੋਪ੍ਯਤ੍ਥੀਤਿ ਞਾਯਤਿ। **ਜਲ** ਦਿਤ੍ਤਯਂ। ਜਲਤਿ ਅਵਯਵੇਨਾਤਿ **ਜਾਲਂ।** ਅਵਯਵੇਨ ਮਣ੍ਡਤੀਤਿ **ਮਣ੍ਡਲਂ, ਮਣ੍ਡ** ਵਿਭੂਸਾਯਂ, ਅਲੋ।

੬੩੨. ਸਾਦ੍ਧਪਜ੍ਜੇਨ ਗਣਭੇਦਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ। ਤਤ੍ਰ ਜਾਤਜਾਦੀਹਿ ਸਮਾਨਾਨਂ ਪਾਣੀਨਂ, ਅਪਾਣੀਨਞ੍ਚ ਗਣੋ ਵਗ੍ਗੋ ਨਾਮ, ਯਥਾ ‘‘ਬਨ੍ਧੁਵਗ੍ਗੋ, ਕਵਗ੍ਗੋ’’ਚ੍ਚਾਦਯੋ, ਵ**ਜ੍ਜ** ਵਜ੍ਜਨੇ, ਵਜ੍ਜੇਤਿ ਅਸਮਾਨਜਾਤਜਾਦਯੋਤਿ ਵ**ਗ੍ਗੋ**, ਣੋ, **ਜ੍ਜ**ਸ੍ਸ **ਗ੍ਗੋ।** ਜਨ੍ਤੂਨਂ ਸਮਾਨਜਾਤਿਯਾਨਂ, ਵਿਜਾਤਿਯਾਨਞ੍ਚ ਗਣੋ ‘‘ਸਙ੍ਘੋ, ਸਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ, ਯਥਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ, ਵਾਣਿਜਸਤ੍ਥੋ’’ਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਸਂਹਞ੍ਞਨ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸੇਨ ਞਾਯਨ੍ਤੇ ਅਵਯਵਾ ਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਸਙ੍ਘੋ**, ਰੋ। ਸਰਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਵਯਵਾ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਸਤ੍ਥੋ**, ਥੋ, **ਰਸ੍ਸ ਤੋ।**

ਸਜਾਤਿਕਾਨਂ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਾਨਂ ਜਨ੍ਤੂਨਮੇਵ ਗਣੋ ਕੁਲਂ ਨਾਮ, ਯਥਾ ‘‘ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਂ, ਗੋਕੁਲ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦਯੋ। **ਕੁਲ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਬਨ੍ਧੁਮ੍ਹਿ ਚ, ਅ, **ਕੁਲਂ। ਸਧਮ੍ਮੀਨਂ** ਸਮਾਨਧਮ੍ਮਾਨਮੇਵ ਜਨ੍ਤੂਨਂ ਗਣੋ ਨਿਕਾਯੋ ਨਾਮ, ਯਥਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕਾਯੋ’’ਤਿ। ਚਿ ਚਯੇ, ਣੋ, ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸੇਨ ਚਿਨੋਤਿ ਅਵਯਵੇਤਿ **ਨਿਕਾਯੋ।**

ਸਜਾਤਿਯਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨੰਯੇਵ ਗਣੋ ‘‘ਯੂਥੋ’’ਤੁਚ੍ਚਤੇ, ਸੋ ਚਾਨਿਤ੍ਥੀ, ਯਥਾ ‘‘ਹਤ੍ਥਿਯੂਥੋ, ਮਿਗਯੂਥ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦਯੋ, **ਯੁ** ਮਿਸ੍ਸਨੇ, ਥੋ, ਦੀਘਾਦਿ, **ਯੂਥੋ,** ‘‘ਗਣੋ ਪਸੂਨੰ ਸਮਜੋ, ਸਮਾਜੋਞ੍ਞੇਸ’ਮੁਚ੍ਚਤੇ’’ਤਿ [ਅਮਰ ੧੫.੪੨ ਗਾਥਾਯੰ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ] ਇਧਾਨਾਗਤਵਚਨਮ੍ਪਿ ਞਾਤਬ੍ਬੰ।

੬੩੩. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਗਰੁਲ਼ੇ। ਕਨਕਰੁਚਿਰਤ੍ਤਾ ਸੋਭਨੋ ਪਣ੍ਣੋ ਪਕ੍ਖੋ ਯਸ੍ਸ **ਸੁਪਣ੍ਣੋ।** ਵਿਨਤਾਯ ਨਾਮ ਮਾਤੁਯਾ ਅਪਚ੍ਚੰ **ਵੇਨਤੇਯ੍ਯੋ,** ਣੇਯ੍ਯੋ। ਗਰੰ ਵਿਸਧਰੰ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਰੁਲ਼ੋ,** ਣੋ, ਰਨ੍ਤਸ੍ਸੁ, **ਹਸ੍ਸ** ਚ ਲ਼ਤ੍ਤੰ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, ਗਰੁਡੋ। ਪਕ੍ਖਿਸੀਹੋ, ਉਲ਼ੂਤੀਸੋ, ਵਜਿਰਤੁਣ੍ਡੋ, ਸੁਧਾਹਰੋ, ਸੁਵਣ੍ਣਪਕ੍ਖੋ, ਭੁਜਗਾਸਨੋਪਿ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੧.੧.੪੨]।

ਪਿਕਨ੍ਤੁ ਕੋਕਿਲੇ। ਪਰੇਨ ਵਿਜਾਤਿਯੇਨ ਕਾਕੇਨ ਪੋਸਿਤੋਤਿ **ਪਰਪੁਟ੍ਠੋ, ਪੁਸ** ਪੋਸਨੇ, ਤੋ। ਪਰੇਨ ਭਤੋ ਪੁਟ੍ਠੋ **ਪਰਭਤੋ, ਭਰ** ਧਾਰਣਪੋਸਨੇਸੁ, ਤੋ। **ਕੁਣ** ਸਦ੍ਦੂਪਕਰਣੇਸੁ, ਅਲੋ। **ਕੁਕ, ਵਕ** ਆਦਾਨੇ, ਇਲੋ, **ਕੋਕਿਲੋ।** ਅਪਿਹਿਤੋ ਕਾਯਤੀਤਿ **ਪਿਕੋ, ਅਪਿ** ਅਨੁਰਧਾਨੇ, ਵਣ੍ਣਨਾਸੋ, ਅਪਿਸ੍ਸਾਕਾਰਲੋਪੋ।

੬੩੪. ਅਟ੍ਠਕੰ ਮੋਰੇ। **ਮੁਰ** ਸੰਵਰਣੇ, ਣੋ। **ਮਯ** ਗਤਿਯੰ, ਊਰੋ, ਮਹਿਯੰ ਰਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਯੂਰੋ,** ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਤਿਸਯੇਨ ਯੋਗੋਤਿ ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ। ਵਰਹੰ ਸਿਖਣ੍ਡੋ, ਤੰਯੋਗਾ **ਵਰਹੀ।** ਨੀਲਾ ਗੀਵਾ ਕਣ੍ਠੋ ਯਸ੍ਸ, ਭੁਜਙ੍ਗਭੁਜੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਮਯੂਰਮਤ੍ਥਕਸਿਖਾਯੰ। ਸਿਖਾ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਯਞ੍ਚ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾ।

੬੩੫-੬੩੬. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਮਯੂਰਕਲਾਪੇ। ਸਿਖਣ੍ਡਿਨੋ ਅਯੰ **ਸਿਖਣ੍ਡੋ, ਵਰਹ** ਪਾਧਾਨਜੇ, ਪਰਿਭਾਸਨਹਿੰਸਾਦਾਨੇਸੁ ਚ, ਕਰਣੇ ਅ। ਕੋ ਮਯੂਰੋ ਲਸਤਿ ਯੇਨ **ਕਲਾਪੋ,** ਣੋ, **ਸਸ੍ਸ ਪੋ। ਪੀ** ਤਪ੍ਪਨਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਛੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਰਸ੍ਸੋ ਚ। ਦ੍ਵਯੰ ਮੋਰਸ੍ਸ ਪਿਞ੍ਛਟ੍ਠੇ ਅਕ੍ਖਿਸਣ੍ਠਾਨੇ। **ਚਦਿ** ਹਿਲਾਦਨੇ, ਦਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ, ਣ੍ਵੁ। ਮੇਚਕੋ ਕਣ੍ਹਵਣ੍ਣੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਲ਼ਜਨ੍ਤੁ ਭਮਰੇ, ਛ ਪਦਾਨਿ ਅਸ੍ਸ। ਮਧੁੰ ਵਤਯਤਿ ਭੁਞ੍ਜਤੇ **ਮਧੁਬ੍ਬਤੋ, ਵਤ** ਭੋਜਨੇ। **ਭਮ** ਅਨਵਟ੍ਠਾਨੇ, ਪੁਪ੍ਫਮਤ੍ਥਕੇ ਭਮਤੀਤਿ **ਭਮਰੋ,** ਅਰੋ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਇ, ਲ਼ਤ੍ਤੰ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਗੇਹਵਨਕਪੋਤੇਸੁ। ਪਾਰੇਨ ਸਬਲੇਨ ਆਪਤਤੀਤਿ **ਪਾਰਾਪਤੋ,** ਪਾਰਵਤੋਪਿ। **ਕਪ** ਅਚ੍ਛਾਦਨੇ, **ਕਮ੍ਪ** ਚਲਨੇ ਵਾ। ਓਤੋ, ਪਰਪਕ੍ਖੇ **ਮਲੋਪੋ। ਕੁਕ** ਆਦਾਨੇ, ਅਟੋ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਮਸ੍ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਪਕਾਰੇਨ ਰਵਤੀਤਿ **ਪਾਰੇਵਟੋ, ਰੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅਟੋ, ਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੀਘੋ, ਅਸ੍ਸੇ, **ਪਾਰੇਵਟੋ,** ਪਰੇਵਟੋਪਿ।

> ‘‘ਪਾਰਾਵਤੋ ਚ ਛੇਜ੍ਜੋ ਚ,
> ਕਪੋਤੋ ਰਤ੍ਤਲੋਚਨੋ।
> ਪਾਰਾਪਤੋ ਕਲਰਵੋ,
> ਪਤ੍ਤੀ ਸੇਨੋ ਸਸਾਦਨੋ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੫.੧੪]॥ –

ਰਭਸੋ।

੬੩੭. ਦ੍ਵਯੰ ਗਿਜ੍ਝੇ। **ਗਿਧ** ਅਭਿਕਙ੍ਖਾਯੰ, ਯੋ, **ਝਸ੍ਸ ਝੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, **ਝ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਥਾ ਧਸ੍ਸ **ਜੋ। ਗਿਧ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਅ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤੰ, **ਗਨ੍ਧੋ।** ਤਿਕੰ ਸੇਨਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਦੀਨੰ ਕੁਲੰ ਲੁਨਾਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਕੁਲਲੋ, ਕੁਲ** ਸਨ੍ਠਾਨੇ ਵਾ, ਅਲੋ। **ਸੇ** ਗਮਨੇ, ਨੋ। ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿੰਸਨਤੋ ਬਜਗ੍ਘੋ ਵਿਯ ਬਜਗ੍ਘਿ, ਸਤ੍ਤੇ ਨਾਸੇਤੀਤਿ ਨਾਸੋ। ਬਜਗ੍ਘਿ ਏਵ ਨਾਸੋਤਿ ਸਮੁਦਿਤਨਾਮੰ।

ਸਕੁਣਗ੍ਘਾਦਯੋ ਤਯੋ **ਤਬ੍ਭੇਦਾ** ਤਸ੍ਸ ਸੇਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾ। ਸਕੁਣੇ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ,** ਸਿਨ?। **ਅਟ** ਗਮਨੇ, ਣੋ। **ਆਟੋ।** ਦਬ੍ਬਿਸਦਿਸਂ ਤੁਣ੍ਡਂ ਯਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਜਸ੍ਸ ਸੋ **ਦਬ੍ਬਿਮੁਖਦ੍ਵਿਜੋ।** ''ਦਬ੍ਬਿਮੁਖਦ੍ਵਿਜੋ ਆਟੋ ਨਾਮਾ''ਤਿਪਜੇਕੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਦਾ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਸੇਨਭੇਦਾ।

੬੩੮. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਉਲੂਕੇ। ''ਉਹੁ''ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਉਹੁਙ੍ਕਾਰੋ।** ''ਉਦ੍ਧਂ ਕਣ੍ਣਾ ਯਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਂਕਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ **ਉਲੂਕੋ** [ਉਲਭਿਨੇਤ੍ਤੇਖਿ ਦਹਤਜੁਲੂਕੋ, ਉਦ੍ਧੋਲੋਕਨਾ ਇਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਮ (ਅਮਰਕੋਸੁਗ੍ਘਾਟਨਟੀਕਾ ੧੫.੧੫)], ਉਚਤਿ ਸਮਵੇਤਿ ਕੋਟਰਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨਿਪਾਤਨਾ। **ਕੁਸ** ਅਕ੍ਕੋਸੇ, ਯਸ੍ਸ ਅਮਨਾਪਤਾਯ ਸਦ੍ਦੇਨ ਲੋਕਾ ਕੋਸਨ੍ਤਿ, ਸੋ **ਕੋਸਿਯੋ,** ਕੋਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਕੋਟਰੇ ਵਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੋਸਿਯੋ,** ਨੇਰੁਤ੍ਤੋ, ਵਾਯਸਾਨਂ ਕਾਕਾਨਂ ਅਰਿ ਸਤ੍ਤੁ, ਸਕ੍ਕਹ੍ਵਯੋ, ਦਿਵਾਨ੍ਧੋ ਵਕ੍ਕਨਾਸਿਕੋ, ਹਰਿਨੇਤ੍ਤੋ, ਦਿਵਾਭੀਤੋ, ਕਾਕਭੀਰੁ, ਰਤ੍ਤਿਚਾਰੀਪਿ।

ਵਾ**ਯਸ**ਨ੍ਤਂ ਕਾਕੇ। ''ਕਾ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਕਾਯਤੀਤਿ **ਕਾਕੋ।** ਰਿਟ੍ਠਂ ਮਰਣਲਕ੍ਖਣਂ, ਤਦਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ **ਅਰਿਟ੍ਠੋ। ਧਙ੍ਕ** ਘੋਰਵਾਸਿਤੇ, ਅ। ਬਲਿਨਾ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਤੋ। **ਵਯ** ਗਮਨੇ, ਵਯੋ ਏਵ ਵਾ**ਯਸੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਸੋ, ਸਕਿਂਪਜੋ, ਅਤ੍ਤਘੋਸੋ, ਪਰਭਰੋ, ਬਲਿਭੁਜੋ, ਗੁਲ੍ਮੇਥੁਨੋਪਿ। ਸਕਿਂ ਏਕਵਾਰਂਪਜਾ ਪਸੂਤਿ ਯਸ੍ਸ। ''ਕਾਕ''ਇਚ੍ਚੁਤ੍ਤਾਨਂ ਘੋਸਯਤਿ। ਵਿਜਾਤਿਯਂ ਕੋਕਿਲਂ ਭਰਤਿ।

੬੩੯. ਕਾਕੋ ਵਿਯ ਉਲਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਕਾਕੋਲ਼ੋ,** ਲ਼ਤ੍ਤਂ। ਦੋਣਕਾਕੋ, ਦਦ੍ਧਕਾਕੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ''ਬੀ-ਲੈਂ''ਇਤਿ ਖਜਾਤੇ ਸਕੁਣੇ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, ਣੋ, ਵਸ੍ਸ **ਪੋ, ਲਾਪੋ,** ਲਾਵੋਪਿ। ਲੇਡ੍ਡੁ ਵਿਯ ਅਕਤੀਤਿ **ਲਟੁਕਿਕਾ** [ਲੇਡ੍ਡੁਕਿਕਾ (ਕ॰)], ਣ੍ਵੁ।

ਤਿਕਂ ਹਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸਕੁਣੇ। ਵਾਰਣਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵਾ**ਰਣੋ।** ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਲਿਙ੍ਗਂ ਞਾਪਕਂ ਸੋਣ੍ਡਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਹਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ।** ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡੋ ਚ ਵਿਹਙ੍ਗਮੋ ਚੇਤਿ **ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਵਿਹਙ੍ਗਮੋ।**

੬੪੦. ਦ੍ਵਯਂ ਉਕ੍ਕੁਸੇ। ਉਚ੍ਚਂ ਕੋਸਤੀਤਿ **ਉਕ੍ਕੁਸੋ, ਕੁਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅ। **ਕੁਰ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅਰੋ, ਥਿਯਂ ਕੁਰਰੀ। ਕੋਲਟ੍ਠਿਪਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ''ਉਭੁਤ''ਇਤਿ ਖਜਾਤੇ ਪਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਕੁਕ੍ਕੁਹੋ। ਕੋਲਟ੍ਠਿਅਜ੍ਝੋਹਾਰਕੋ ਪਕ੍ਖੀ **ਕੋਲਟ੍ਠਿਪਕ੍ਖੀ।** ''ਕੁਕ੍ਕੁ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਤੀਤਿ **ਕੁਕ੍ਕੁਹੋ,** ਹੋ, **ਕੁਕ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ ਵਾ, ਉਹੋ।

ਤਿਕਂ ਸੁਵੇ। **ਸੁ** ਸਵਨੇ। ਮਨੁਸ੍ਸਸਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਸੁਣਾਤੀਤਿ **ਸੁ**ਵੋ, ਅ, **ਉ**ਵਾਦੇਸੋ। ''ਕੀ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕੀਰੋ।** ਕਰੋਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਸਦ੍ਦਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਕੀਰੋ।** ਅ, ਅਸ੍ਸੀ। **ਸੁਕ** ਗਤਿਯਂ, ਸੁਨ੍ਦਰਂ , ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਸਦ੍ਦਂ ਕਾਯਤੀਤਿ **ਸੁਕੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਕ੍ਕੁਟਮਤ੍ਤੇ। ਤਮ੍ਬਾ ਚੂਲ਼ਾ ਯਸ੍ਸ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਤੀਤਿ **ਕੁਕ੍ਕੁਟੋ, ਕੁਕ, ਵਕ** ਆਦਾਨੇ ਵਾ, ਅਟੋ।

੬੪੧. ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਜ੍ਜਿਵ੍ਹੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਜਿਵ੍ਹਾ ਯਸ੍ਸ **ਨਿਜ੍ਜਿਵ੍ਹੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਕੋਞ੍ਚਾਸਕੁਣੇ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਨ ਮਿਥੁਨਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ। **ਕੋਞ੍ਚ** ਕੋਟਿਲਜਪ੍ਪੀਭਾਵੇਸੁ, ਅ, **ਕੋਞ੍ਚਾ। ਕਨ੍ਤੁ** ਛੇਦਨੇ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਅਸ੍ਸੁ। ਕੁਣ੍ਡਨੀਪਿ, **ਕੁਣ੍ਡ** ਦਾਹੇ।

ਦ੍ਵਯਂ ਚਕ੍ਕਵਾਕੇ। ਚਕ੍ਕੇਨ ਚਕ੍ਕਸਦ੍ਦੇਨ ਉਚ੍ਚਤੇ **ਚਕ੍ਕਵਾਕੋ,** ਣੋ। **ਵਚ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਚਕ੍ਕਮਿਚ੍ਚਾਵ੍ਹਾ ਯਸ੍ਸ, ਰਥਙ੍ਗਾਵ੍ਹਯਨਾਮਕੋਪਿ, ਰਥਙ੍ਗਂ ਚਕ੍ਕਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਵ੍ਹਯੋ ਰਥਙ੍ਗਾਵ੍ਹਯੋ, ਸੋ ਨਾਮਂ ਅਸ੍ਸ **ਰਥਙ੍ਗਾਵ੍ਹਯਨਾਮਕੋ,** ਤੇਨ ਰਥਙ੍ਗਨਾਮੋ ਰਥਚਰਣਸਮਾਨੋ ਅਵ੍ਹਯੋ ਚੋਚ੍ਚਤੇ।

ਲਕ੍ਖਿਤਲਕ੍ਖਣਾ ਚਾਤ੍ਰ, ਲਕ੍ਖਣੋਪਚਰਿਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਗੋਣਮੁਖਜਾਯ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਲਕ੍ਖਿਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਯਤ੍ਰ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਂ ਲਕ੍ਖਜਤੇ, ਸਾ **ਲਕ੍ਖਿਤਲਕ੍ਖਣਾ।** ਯਥਾ ''ਰਥਾਵਯਵਾਯੁਧੋ'' ਇਚ੍ਚਤ੍ਰ ਰਥਾਵਯਵਸਦ੍ਦੇਨ ਚਕ੍ਕਂ ਲਕ੍ਖਜਤੇ, ਨ ਤਦਾਕਤਿ ਤਨ੍ਨਾਮੋ ਚਾਯੁਧਵਿਸੇਸੋ। ''ਪਨ੍ਤਿਰਥੋ''ਇਚ੍ਚਤ੍ਰ ਪਨ੍ਤਿਸਦ੍ਦੇਨ ਦਸਕ੍ਖਰਂ ਛਨ੍ਦੋ ਲਕ੍ਖਜਤੇ, ਨ ਦਸਸਦ੍ਦੋ, ਤੇਹਿ ਤੁ ਆਯੁਧਰਥਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਵੇਸੋ ''ਚਕ੍ਕਾਵਯਵਾਯੁਧੋ, ਦਸਰਥੋ'' ਇਤਿ ਦੇਵਵਿਸੇਸੋ, ਰਾਜਵਿਸੇਸੋ ਚ ਲਕ੍ਖਜਤੇ, ਤਥਾਤ੍ਰਾਪਿ ''ਰਥਙ੍ਗ''ਨ੍ਤੁਜਨੇਨ ਰਥੇਕਦੇਸੋ

ਲਕ੍ਖੀਯਤੇ, ''ਅਵੁਯਤੇ''ਇਚ੍ਚੇਨੇਨ ਚ ਪਰਿਭਾਸਨਂ, ਨ ਤੇਨਾਪਿ ਵਾਕਸਦ੍ਦੋ। ਤੇਹਿ ਚ ਅਵ੍ਵਮਵ੍ਵਸਨ੍ਨਿਵੇਸੋ ਚਕ੍ਕਵਾਕੋਤਿ ਪਕ੍ਖਿਵਿਸੇਸੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤੇਤਿ ਗੁਣਤੋ ਸੁਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਏਵਂਗਤਾ ਗੋਣੀ ਵੁਤ੍ਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਚਾਤਕੇ। ਅਯਂ ਮੇਘਜਲਪਾਯੀ, **ਸਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਸਰਣਂ ਸਾਰੋ, ਤਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸਾਰਙ੍ਗੋ।** ''ਚਾਤਕੇ ਹਰਿਣੇ ਪੁਮੇ, ਸਾਰਙ੍ਗੋ ਸਬਲੇ ਤਿਸੂ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੨੩.੨੩] **ਰਭਸੋ। ਚਤ** ਯਾਚਨੇ, ਣ੍ਵੁ, ਥੋਕਕੋਪਿ, ਥੋਕਂ ਕਂ ਜਲਂ ਈਹਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਿ **ਥੋਕਕੋ।**

੬੪੨. ਦ੍ਵਯਂ ਪਕ੍ਖਿਬਿਲ਼ਾਲੇ। **ਤੁਲ** ਉਮ੍ਮਾਨੇ, ਇਯੋ। ਪਕ੍ਖਯੁਤ੍ਤੋ ਬਿਲ਼ਾਲੋ, ''ਸੂ''।

ਦ੍ਵਯਂ ਰੁਕ੍ਖਕੀਟਖਾਦਕੇ। ਸਤਂ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਅਸ੍ਸ। ਸਰਤਿ ਕੀਟੇਤਿ **ਸਾਰਸੋ,** ਸੋ, ''ਖਾਵ ਸਾ''।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਾਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨੀਲ਼ਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਨਕੇ ਸੁਕ੍ਕਸਕੁਣੇ। **ਵਕ** ਆਦਾਨੇ, ਅ। ਸੇਤਵਣ੍ਣਤਾਯ ਸੁਕ੍ਕੋ ਚ ਸੋ ਕਾਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਵਾਸਨਤੋ, ਕਾਕਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਵਾ ਕਾਕੋ ਚੇਤਿ **ਸੁਕ੍ਕਕਾਕੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਸਕਣ੍ਠਿਕਾਯਂ। **ਬਲ** ਪਾਣਨੇ, ਣ੍ਵੁ, ਦੀਘੋ, ਆਕੋ ਵਾ। ਵਿਸਸਦਿਸੋ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣੋ ਕਣ੍ਠੋ ਯਸ੍ਸਾ ਸਾ **ਵਿਸਕਣ੍ਠਿਕਾ,** ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਪੁਮੋ ਨਾਮ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਪਦਾਨੇ –

> ''ਯਥਾ ਬਲਾਕਯੋਨਿਮ੍ਹਿ, ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਪੁਮੋ ਸਦਾ।
> ਮੇਘੇਸੁ ਗਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ, ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਤਾ ਤਦਾ''ਤਿ [ਅਪ॰ ਥੇਰ॰ ੧.੧.੫੧੧]॥

੬੪੩. ਦ੍ਵਯਂ ਕਙ੍ਕੇ। ਲੋਹਸਦਿਸੋ ਪਿਟ੍ਠਿ ਯਸ੍ਸ **ਲੋਹਪਿਟ੍ਠੋ। ਕਙ੍ਕ** ਲੋਲ਼ਜੇ, ਅ, **ਕਙ੍ਕੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪਤ੍ਤਕਣ੍ਠੇ। ਖਞ੍ਜੋ ਵਿਯ ਚਰਤੀਤਿ **ਖਞ੍ਜਰੀਟੋ,** ਈਟੋ। ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਖਂ ਸੁਖਂ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਖਞ੍ਜਨੋ। ਖਞ੍ਜ** ਗਤਿਵੇਕਲ਼ਜੇ ਵਾ, ਯੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਗਾਮਚਾਟਕੇ, ਚਾਟਕਮਤ੍ਤੇ ਵਾ। ਕਲਹਂ ਰਵਤੀਤਿ **ਕਲਵਿਙ੍ਕੋ,** ਯਦਾਦਿ। ਕਂ ਸੁਖਂ ਲੁਨਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਲਵਿਙ੍ਕੋ,** ਇਕੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ। **ਚਟ** ਭੇਦੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਚਾਟਕੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਵੇਲੁਰਿਯਚ੍ਛਵਿਲੋਮੇ ਚਿਤ੍ਰਪਕ੍ਖੇ ''ਸੁਵਣ੍ਣਚੂਲ਼ੇ''ਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। **ਦਿਭ** ਸਨ੍ਥਮ੍ਭੇ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਬਿਨ੍ਦ੍ਵਾਗਮੋ ਚ। ''ਕਿ''ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਿਕੀ,** ਈ, ਚਾਸੋ, ਦਿਵਿਪਿ [ਚਾਸੋ ਕਿਕੀਦਿਵਿ (ਅਮਰ ੧੫.੧੬)]।

੬੪੪. ਦ੍ਵਯਂ ਮੇਘਸਾਮੇ ''ਟੀ-ਟੌ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਕਦਮ੍ਬਯੋਗਾ **ਕਾਦਮ੍ਬੋ।** ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣੋ ਹਂਸੋ **ਕਾਲ਼ਹਂਸੋ,** ਕਾਲਹਂਸੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ''ਙਹੇ-ਙੋ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ ਸਕੁਣੇ। ਸਕੁਨ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਸਕੁਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਖਿਭੇਦਸ੍ਮਿਂ, ਭਾਸਪਕ੍ਖੀਖਗੇਸੁ ਚੇ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।** ਸੁਨ੍ਦਰਾਕਾਰੇਨ ਪਕ੍ਖੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਸਕੁਣੋ ਭਾਸਪਕ੍ਖੀ, ''ਭਾਸਨ੍ਤੋ ਸੁਨ੍ਦਰਾਕਾਰੇ, ਭਾਸਨ੍ਤੋ ਭਾਸਪਕ੍ਖਿਨੀ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।**

ਦ੍ਵਯਂ ''ਨ੍ਵਾ-ਮੀ-ਸ੍ਵੇ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ ਨੀਲਪਕ੍ਖਿਨਿ। ਧੂਮਜਂ ਧੂਮਂ ਅਟਤਿ ਸਹਤੀਤਿ **ਧੂਮਜਾਟੋ,** ਣੋ। ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਤਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਲਿਙ੍ਗਂ ਯਸ੍ਸ। ਭਿਙ੍ਗੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਜਲਕੁਕ੍ਕੁਟੇ। **ਦਾ** ਲਵਨੇ,ਤਿ, ਦਾਤਿ ਊਹਤਿ ਉਸ੍ਸਹਤੀਤਿ **ਦਾਤਜੂਹੋ,** ਖਣ੍ਡਿਤਦ੍ਧਨਿਇਚ੍ਚਤ੍ਥੋ। ਕਾਲੇ ਸਸ੍ਸਮੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਕਣ੍ਠੋ ਕਣ੍ਡਦ੍ਧਨਿ ਯਸ੍ਸ **ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਠਕੋ,** ਸਮਾਸਨ੍ਤੇ ਕੋ।

੬੪੫. ਖੁਦ੍ਦਾਦਿ ਮਧੁਚ੍ਛਿਟ੍ਠਕਰਾਦਿਕੋ ਕਮ੍ਮਭੂਤੋ ‘‘ਮਕ੍ਖਿਕਾਭੇਦੋ’’ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ, **ਮਕ੍ਖਿ** ਸਙ੍ਘਾਤੇ, ਣ੍ਵੁ, ਮਕ੍ਖਿਕਾ, ਤਾਸਂ ਭੇਦੋ **ਮਕ੍ਖਿਕਾਭੇਦੋ।** ਪਿਙ੍ਗਲਮਕ੍ਖਿਕਾਯਂ ‘‘ਮੂਣ’’ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤਾਯਂ ਦ੍ਵਯਂ। **ਡਂਸ** ਡਂਸਨੇ, ਡਂਸੋ। ਦਂਸੋਪਿ, **ਡਂਸ** ਖਾਦਨੇ ਵਾ, ਪਿਙ੍ਗਲਮਕ੍ਖਿਕਾਤਿਵਣ੍ਣਨਾਮਂ।

ਮਕ੍ਖਿਕਾਯ ਅਣ੍ਡਂ ਆਸਾਟਿਕਾ ਨਾਮ, **ਸਟ** ਅਵਯਵੇ, ਣ੍ਵੁ। ਦ੍ਵਯਂ ‘‘ਨੂਂ’’ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਪਟਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਟਙ੍ਗੋ,** ਪਤਙ੍ਗੋਪਿ, ਸਰਤਿ ਹਿਂਸਤੀਤਿ **ਸਲਭੋ,** ਅਭੋ, **ਲਤ੍ਤੁਂ, ਸਲ** ਗਮਨੇ ਵਾ।

੬੪੬. ਦ੍ਵਯਂ ‘‘ਛੌਂ’’ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ, **ਮਕ** ਪਾਣੇ, ਅਸੋ, **ਮਕਸੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਦਾਘੇ ਨੁਹਾਦੀਸੁ ਵਰਣਕਮਕ੍ਖਿਕਾਯਂ। ‘‘ਚੀਰੀ’’ਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਤੀਤਿ **ਚੀਰੀ, ਚਿਰਿ** ਹਿਂਸਾਯਂ ਵਾ, ਨਦਾਦਿ, ਦੀਘਾਦਿ। **ਝਲ੍ਲ** ਸਦ੍ਦੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਝਲ੍ਲਿਕਾ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਤਾਲਪਤ੍ਤਾਦ੍ਯਨ੍ਤਰੇਸੁ ਨਿਲੀਨਾਯਂ ਚਮ੍ਮਪਤ੍ਤਾਯਂ। ਜਤੁ ਵਿਯ **ਜਤੁਕਾ,** ਉਪਮਾਨੇ ਕੋ, ‘‘ਰਾਮਠੇ ਜਤੁਕਂ ਚਮ੍ਮ-ਪਤ੍ਤੁਜਤੁਕਰੇਸੁ ਥੀ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੯.੪੦] ਹਿ **ਰਭਸੋ।** ਅਜਿਨਂ ਚਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਤਂ ਯਸ੍ਸਾ **ਅਜਿਨਪਤ੍ਤਾ।** ਦ੍ਵਯਂ ਹਂਸਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਹਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ **ਹਂਸੋ।** ਸੇਤੋ ਛਦੋ ਪਤ੍ਤਂ ਯਸ੍ਸ। ਯਥਾਕਥਞ੍ਚਿ ਬਜੁਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਸੇਤਚ੍ਛਦੇਪਿ, ਚਕ੍ਕਙ੍ਗੋ, ਮਾਨਸੋਕੋਪਿ, ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਵਾਕਸ੍ਸੇਵ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਯਸ੍ਸ। ਮਾਨਸਂ ਸਰੋ ਓਕੋ ਯਸ੍ਸ।

੬੪੭. ਯੇ **ਰਤ੍ਤੇਹਿ** ਲੋਹਿਤੇਹਿ **ਪਾਦਤੁਣ੍ਡੇਹਿ** ਚਰਣਚਞ੍ਚੂਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਸਿਤਾ ਚ ਸਰੀਰੇ, ਤੇ ਰਾਜਹਂਸਾ ਨਾਮ, ਹਂਸਾਨਂ ਰਾਜਾਨੋ **ਰਾਜਹਂਸਾ।**

ਮਲੀਨੇਹਿ ਪਾਦਤੁਣ੍ਡੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਯੇ ਤੇ ਮਲ੍ਲਿਕਾਖ੍ਯਾ, **ਮਲ, ਮਲ੍ਲ** ਧਾਰਣੇ, ਇ, ਸਞ੍ਞਾਯਂ ਕੋ, ‘‘ਮਲ੍ਲਿਕੋ ਹਂਸਭੇਦੇ ਚ, ਤਿਣਸੂਲੇ ਚ ਮਲ੍ਲਿਕੇ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੫.੨੪] **ਰੁਦ੍ਦੋ। ਆਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦੇਨ** ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿ। **ਅਸਿਤੇਹਿ** ਕਣ੍ਹੇਹਿ ਪਾਦਤੁਣ੍ਡੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਯੇ, ਤੇ ਧਤਰਟ੍ਠਾ, ਧਤਰਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪਚ੍ਚਾਨਿ **ਧਤਰਟ੍ਠਾ**ਤਿ, ਣੋ।

੬੪੮. ਤਿਕਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇ। ਤਿਰਿਯਂ ਅਞ੍ਚਯਤੀਤਿ **ਤਿਰਚ੍ਛੋ,** ਤਿਰਿਯਸ੍ਸ ਤਿਰੋ, **ਅਞ੍ਚ**ਤਿਸ੍ਸ **ਚ੍ਛੋ। ਯੁਮ੍ਹਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੋ,** ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੋਯੇਵ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਂ,** ਤਬ੍ਭਾਵਂ ਵਾ ਗਤਂ ਪਤ੍ਤਂ, ਤੇਸੁ ਵਾ ਗਤਂ ਅਨ੍ਤੋਗਧਨ੍ਤਿ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਂ, ਸਿਯਾ**ਤਿ ਪਕਤਜਾਨਪੇਕ੍ਖਕ੍ਰਿਯਾਪਦਂ, ਭਵਤਜਤ੍ਤੋ ਵਾ ਹਿ ਕਰੋਤਜਤ੍ਤੋ ਵਾ ਕਦਾਚਿ ਪਕਤਜਾਨਪੇਕ੍ਖੋ ਭਵਤਿ, ਨ ਪਨ ਵਿਕਤਜਾਨਪੇਕ੍ਖੋ। ਤਥਾ ਕਦਾਚਿ ਉਭਯਾਪੇਕ੍ਖੋਪਿ ਭਵਤਿ, ਨ ਪਨੁਭਯਾਨਪੇਕ੍ਖੋਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰੇਵਂ। ਸੀਹਾਦਿਵਗ੍ਗੋ।

ਅਰਞ੍ਞਾਦਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਪਾਤਾਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪੯-੬੫੦. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਪਾਤਾਲੇ। ਅਧਰਂ ਭੁਵਨਂ **ਅਧੋਭੁਵਨਂ।** ਪਤਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਪਾਤਾਲਂ,** ਅਲੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਦੀਘੋ। ਨਾਗਾਨਂ ਲੋਕੋ। ਰਸਾਯ ਤਲਂ **ਰਸਾਤਲਂ।**

ਸੋਬ੍ਭਨ੍ਤਂ ਛਿਦ੍ਦਮਤ੍ਤੋ। **ਰਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਧੋ, **ਨਤ੍ਤਂ,** ਯਦਾਦਿ। **ਵਰ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਵਿਗਤੋ ਵਰੋ ਵਾਰਣਂ ਅਸ੍ਸ **ਵਿਵਰਂ, ਛਿਦਿ** ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣੇ, ਦੋ। **ਕੁਹ** ਵਿਮ੍ਹਯਨੇ, ਅਰੋ। **ਸੁਸ** ਸੋਸਨੇ, ਇਰੋ। **ਬਿਲ** ਭੇਦਨੇ, ਅ। **ਸੁਸ**ਤੋ ਇ, **ਸੁਸਿ।** ਛਿਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਛਿਗ੍ਗਲਂ,** ਯਦਾਦਿ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਬ੍ਭਂ ਆਕਾਸਂ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਸੋਬ੍ਭਂ।**

‘‘ਸੁਸਿਰ’’ਨ੍ਤਿ ਛਿਦ੍ਦਸਾਮਞ੍ਞੇ ਯਂ ਨਪੁਂਸਕਵਚਨਂ, ਤਂ **ਸਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇ** ਛਿਦ੍ਦਵਤਿ ਦਬ੍ਬੇ ਤੀਸੁ, ਯਥਾ ‘‘ਸੁਸਿਰੋ ਰੁਕ੍ਖੋ, ਸੁਸਿਰਾ ਚਿਞ੍ਞਾ, ਸੁਸਿਰਂ ਕਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਭੂਮਿਛਿਦ੍ਦੇ। **ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਉ। **ਅਵ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਅਟੋ, **ਆਵਾਟੋ,** ਅਵਾਟੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਪ੍ਪਾਨਂ ਰਾਜਿਨਿ। ਵਸੁ ਰਤਨਂ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਵਾਸੁਕੀ।**

੬੫੧. ਦ੍ਵਯਂ ਨਾਗਾਨਂ ਰਾਜਿਨਿ। ਦੇਵੇਹਿਪਿਯਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨੋਪਲਦ੍ਧੋਤਿ **ਅਨਨ੍ਤੋ,** ਸੇਸੋਪਿ, **ਸਿਸ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਸਿਸਤਿ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੇਤਿ **ਸੇਸੋ, ਅ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਅਜਗਰੇ। **ਵਹ**ਤਿਸ੍ਮਾ **ਅਸੋ, ਵਾਹਸੋ।** ਅਜਂ ਛਾਗਂ ਗਿਲਤੀਤਿ **ਅਜਗਰੋ,** ਅ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਲਸ੍ਸ **ਰ**ਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਸਯੀਪਿ, ਸਯਨਸੀਲੋ **ਸਯੀ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਗੋਨਸਸਪ੍ਪੇ ‘‘ਞਾ-ਚ੍ਵੇ’’ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਗਵਸ੍ਸੇਵ ਨਾਸਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਗੋਨਸੋ,** ਸਞ੍ਞਾਯਂ **ਨਾਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਨਸੋ** ਕਤੋ [ਪਾਣਿਨਿ ੫.੪.੧੧੯]। ਤਿਲਂ ਇਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਤਿਲਿਚ੍ਛੋ,** ਤਿਰਿਯਂ ਅਞ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਤਿਲਿਚ੍ਛੋ,** ਯਦਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਦੇਡ੍ਡੁਭੇ, ਯੋ ‘‘ਜਲਸਪ੍ਪੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦੇਡ੍ਡੁਨਾ ਰਾਜਿਯਾ ਉਭਤੀਤਿ **ਦੇਡ੍ਡੁਭੋ।** ਪਿਟ੍ਠੇ ਰਾਜਿਯੋਗਾ **ਰਾਜੁਲੋ,** ਉਲੋ, ਬਧਿਰਸਪ੍ਪੇਪ੍ਯੇਤੇ।

੬੫੨. ਕਮ੍ਬਲੋ ਚ ਅਸ੍ਸਤਰੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਨਾਗਕੁਲਾ ਮੇਰੁਪਾਦੇ ਵਸਨ੍ਤਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵੇਸ੍ਮਨਿਵੁਟ੍ਠਸਪ੍ਪੇ। ‘‘ਵਮ੍ਮਨੀ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ‘‘ਅਸੁਦ੍ਦੋ ਘਰਸਪ੍ਪੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਿਸਤਾਯ ਅਮਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਸੀਲਯੁਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਾ ਮਨੋ ਯਸ੍ਮਿਂ **ਸਿਲੁਤ੍ਤੋ,** ਅਸ੍ਸੁ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਰੁਕ੍ਖਗ੍ਗਾਦੀਸੁ ਨਿਵੁਟ੍ਠਸਪ੍ਪੇ। ਨੀਲੋ ਹਰਿਤੋ ਸਪ੍ਪੋਤਿ **ਨੀਲਸਪ੍ਪੋ।** ‘‘ਨੀਲੋ ਕਣ੍ਹਮ੍ਹਿ ਹਰਿਤੇ’’ਤਿ ਹਿ **ਤਾਰਪਾਲੋ।** ਪਠਮਕਾਲੇ ਸਿਲਾਯਂ ਭਵਤੀਤਿ **ਸਿਲਾਭੁ।**

੬੫੩-੬੫੪. **ਵਿਸਧਰ**ਨ੍ਤਂ ਸਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇ। ਆਸਿਯਂ ਵਿਸਂ ਏਤਸ੍ਸ **ਆਸੀਵਿਸੋ,** ਆਸੀ ਸਪ੍ਪਦਾਠਾ। **ਭੁਜ** ਕੋਟਿਲ੍ਯੇ, ਕੁਟਿਲਾਯਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਭੁਜਙ੍ਗੋ,** ਏਵਂ **ਭੁਜਗੋ, ਭੁਜਙ੍ਗਮੋ** ਚ। **ਅਹਿ** ਗਮਨੇ, ਇ। ਸਰਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸਰੀਸਪੋ,** ਅਸ੍ਸੀ, ਸਂਯੋਗਲੋਪੋ, ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋਯਂ, ਭੁਜਙ੍ਗਭੁਜਙ੍ਗਮਾਪਿ, ਸਬ੍ਬਧਰਕਤੇ ਪਨ ‘‘ਭੁਸਂ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਾ ਕੁਟਿਲਂ ਸਪ੍ਪਤੀਤਿ ਸਰੀਸਪੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਫਣਯੋਗਾ, ਈ, **ਫਣੀ। ਸਪ੍ਪ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਅ, ਭੂਮਿਫੁਟ੍ਠੇਨ ਗਤ੍ਤੇਨ ਗਤਿ ਸਪ੍ਪਨਂ। ਅਰਂ ਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਲਗਦ੍ਦੋ, ਮ**ਸ੍ਸ **ਦੋ, ਰ**ਸ੍ਸ **ਲ**ਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਅਲਗਦ੍ਦੋ, ਜਲਸਪ੍ਪੇਪ੍ਯਯਂ, ‘‘ਅਲਗਦ੍ਦੋ ਜਲਵਾਲੋ’’ਤਿ [ਅਮਰ ੮.੫] ਹਿ **ਅਮਰਸੀਹੋ।** ਭੋਗੋ ਫਣਿਕਾਯੋ, ਤਂਯੋਗਾ **ਭੋਗੀ।** ਪਨ੍ਨਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਨ੍ਨਗੋ,** ਪਾਦੇਹਿ ਵਾ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਨ੍ਨਗੋ।** ਦ੍ਵੇ ਜਿਵ੍ਹਾ ਅਸ੍ਸ। ਉਰਸਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਉਰਗੋ।** ਵਿਸੇਸੇਨ ਆਲਾਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਆਯੁਨ੍ਤਿ **ਵਾਲ਼ੋ, ਲ**ਸ੍ਸ ਲ਼ਤ੍ਤਂ, **ਵਾ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਅਲੋ। ਦੀਘਸਰੀਰਤਾਯ **ਦੀਘੋ।** ਦੀਘਾ ਪਿਟ੍ਠਿ ਯਸ੍ਸ, ਸਮਾਸੇ ਕੋ। ਉਦਰਮੇਵ ਪਾਦੋ ਯਸ੍ਸ। ਵਿਸਂ ਧਰਤਿ। ਚਕ੍ਕੀ, ਕੁਣ੍ਡਲੀ, ਗੂਲ਼੍ਹਪਾਦੋ, ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸਵੋ, ਕਾਕੋਦਰੋ, ਦਬ੍ਬੀਕਰੋ, ਬਿਲੇਸਯੋ, ਜਿਮ੍ਹਗੋ, ਪਵਨਾਸਨੋਪਿ। ਸਿਰਸਿ ਚਕ੍ਕਯੋਗਾ **ਚਕ੍ਕੀ।** ਕੁਣ੍ਡਲਮਿਵ ਵਪੁ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਤਂਯੋਗਾ **ਕੁਣ੍ਡਲੀ।** ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸੁਣੋਤੀਤਿ **ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸਵੋ।** ਕਾਕੋਦਰਮਿਵ ਉਦਰਂ ਅਸ੍ਸ। ਦਬ੍ਬਿਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਫਣਾ ਦਬ੍ਬੀ, ਤਂ ਕਰੋਤਿ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਦਬ੍ਬੀਕਰੋ।** ਸਾਮਞ੍ਞਨਿਦ੍ਦੇਸੇਪਿ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪਾਦਿਯੇਵ ਦਬ੍ਬੀਕਰੋ। ਜਿਮ੍ਹਂ ਕੁਟਿਲਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਪਵਨਾਸਨੋ ਵਾਤਭੋਜੀ।

ਫਣਿਨੋ ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ **ਤਨੁ** ਕਾਯੋ ਭੋਗੋ ਨਾਮ। ਭੁਜਤੀਤਿ **ਭੋਗੋ, ਭੁਜ** ਕੋਟਿਲ੍ਯੇ, ਣੋ।

੬੫੫-੬੫੬. ਦ੍ਵਯਂ ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ ਦਾਠਾਯਂ। ਅਸਤਿ ਯੇਨ ਅਸਂ, ਮੁਖਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਵਾ **ਆਸੀ,** ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ ਦਾਠਾ ਦਨ੍ਤੁਤ੍ਤੁਮਾ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ ਜਿਣ੍ਣਤਚੇ , ਨਿਮੁਚ੍ਚਤੇ ਯਸ੍ਮਾ ਸਪ੍ਪੋਤਿ, ਏ। ਕਞ੍ਚੁਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਕਞ੍ਚੁਕੋ। ਸਮਾ** ਤੁਲ੍ਯਤ੍ਤਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਸਮਤ੍ਤੇ। ਸੋਣਿਪਥਗਤਂ ਵਿਸਤਿ ਦੇਹਨ੍ਤਿ **ਵਿਸਂ, ਵਿਸ** ਪਵੇਸਨੇ। ਗਿਰਤੀਤਿ **ਗਰਲ਼ਂ,** ਅਲ਼ੋ।

ਹਲਾਹਲੋ, ਕਾਲ਼ਕੂਟੋ, **ਆਦਿਨਾ** ਕਾਕੋਲਾਦਯੋ ਚ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਇਮੇ ਨਵ **ਤਬ੍ਭੇਦਾ** ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਸ੍ਸ ਭੇਦਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

> ''ਪੁਮੇ ਪਣ੍ਡੇ ਚ ਕਾਕੋਲ-ਕਾਲ਼ਕੂਟਹਲਾਹਲਾ।
> ਸੋਰਟ੍ਠਿਕੋ ਸੁਕ੍ਕਿਕੇਯ੍ਯੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਤ੍ਤੋ ਪਦੀਪਨੋ।
> ਦਾਰਦੋ ਵਚ੍ਛਨਾਭੋ ਚ, ਵਿਸਭੇਦਾ ਇਮੇ ਨਵਾ''ਤਿ [ਅਮਰ ੮.੧੦-੧੧]॥

ਤਤ੍ਰ ਹਲਾਹਲੋ ਪੁਮੇ, ਵਾਕਾਰੇਨ ਨਪੁਂਸਕੇਪਿ, ''ਹਾਲਾਹਲ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੇ** [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੧.੮.੫] ਦੀਘਾਦਿਪਿ। ਤਾਲਪਤ੍ਰਸਣ੍ਠਾਨੇ ਨੀਲਪਤ੍ਰੇ ਗੋਥਨਾਕਤਿਫਲੋ ਗਚ੍ਛੋ ਹਲਾਹਲੋ। ਅਸ੍ਸ ਚ ਸਮੀਪੇ ਰੁਕ੍ਖਾਦਯੋ ਡਯ੍ਹਨ੍ਤੇ। ਹਿਮਵਤਿ, ਕਿਕ੍ਕਿਨ੍ਧਾਯਂ, ਕੋਙ੍ਕਣੇਸੁ, ਦਕ੍ਖਿਣਸਮੁਦ੍ਦੇ ਚ ਜਾਯਤੇ, ਹਨਤੀਤਿ ਹਲੋ, ਅ, **ਨਸ੍ਸ ਲੋ,** ਹਲਾਨਮ੍ਪਿ ਹਲੋ **ਹਲਾਹਲੋ,** ਮਜ੍ਝਦੀਘੋ। ਤਿਰਿਯਲੇਖਾਯ ਚਿਤਂ ਦ੍ਵਿਜਪਦੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਗਣ੍ਠਿਭਿ ਬਜਾਪਿਤਂ ਬਿਨ੍ਧਿਦੇਵ ਯਂ ਘਨਤਰੇਹਿ, ਤਂ ਕਾਲ਼ਕੂਟਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਪੁਥੁਮਾਲਿਨਾਮਸ੍ਸਾਸੁਰਸ੍ਸ ਸੋਣਿਤਮ੍ਹਾ ਏਵ ਅਸੁਰਸਮਯੇ [ਦੇਵਾਸੁਰਰਣੇ (?)] ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਰੁਕ੍ਖਸਦਿਸਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਸੋ, ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਮਲਯਕੋਙ੍ਕਣਸਿਙ੍ਗਵੇਰਪਬ੍ਬਤਾਦੀਸੁ ਚੋਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇ। ਵਣ੍ਣੇਨ ਕਾਲ਼ਞ੍ਚ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਹਰਣਤੋ ਲੋਹਮੁਗ੍ਗਰਸਦਿਸਤਾਯ ਕੂਟਞ੍ਚੇਤਿ **ਕਾਲ਼ਕੂਟਂ।**

> ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਤ੍ਤੋ ਤੁ ਕਪਿਲੋ, ਮਲਯਦ੍ਦੁਭਵੋ ਖਰੋ।
> ਪਦੀਪਨੋ ਤੁ ਦਹਨੋ, ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣੋ'ਞ੍ਜਨਦ੍ਦੁਜੋ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੮.੧੦-੧੧]॥

ਦਰਦੇ ਭਵੋ **ਦਾਰਦੋ,** ਸੁਪ੍ਪਭਨਾਮਕੋ ਤਂਦੇਸਪਸਿਦ੍ਧੋ ਚ। ਵਚ੍ਛਨਾਭੋ ਸਿਨ੍ਧੁਵਾਰਪਤ੍ਤਸਦਿਸੋ ਚ ਤਂਸਮੀਪੇ ਰੁਕ੍ਖੋ ਨ ਵਦ੍ਧਤੇ, ਤਂਸਮ੍ਫਸ੍ਸਵਾਯੁ ਚ ਜਰਯਤਿ, ਵਿਞ੍ਝਾਯਂ, ਕਿਕ੍ਕਿਨ੍ਧਾਯਞ੍ਚ ਜਾਯਤੇ, ਏਵਂ ਵਿਸਨ੍ਤਰਾਨਮ੍ਪਿ ਸਰੂਪਂ ਆਗਮਤੋ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਧਨਤ੍ਥਂ ਸਪ੍ਪਗ੍ਗਾਹੇ। ਵਾਲ਼ਂ ਸਪ੍ਪਂ ਗਣ੍ਹਨਸੀਲਤਾਯ **ਵਾਲ਼ਗਾਹੀ।** ਅਹਿਨੋ ਤੁਣ੍ਡੇਨ ਮੁਖੇਨ ਦਿਬ੍ਬਤੀਤਿ **ਅਹਿਤੁਣ੍ਡਿਕੋ,** ਇਕੋ, ''ਵਾਲ਼ਗ੍ਗਾਹੋ'ਹਿਤੁਣ੍ਡਿਕੋ''ਤਿ [ਅਮਰਕੋਸੇ ੮.੧੧-ਗਾਥਾਯਮ੍ਪਿ] **ਅਮਰਮਾਲਾ।**

੬੫੭. ਤਿਕਂ ਨਿਰਯੇ। ਅਯੋ ਇਟ੍ਠਫਲਂ, ਸੋ ਨਿਗ੍ਗਤੋ ਅਸ੍ਮਾਤਿ **ਨਿਰਯੋ,** ਨਿਨ੍ਦਿਤੋ ਰਯੋ ਗਮਨਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਨਿਰਯੋ। ਦੁਟ੍ਠਾ** ਗਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਤਿ।** ਅਪੁਞ੍ਞੇ ਨੇਤੀਤਿ **ਨਰਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, **ਰਨ੍ਤੇ** ਚ, **ਨਰਕੋ।**

ਤੇਸੁ ਨਿਰਯੇਸੁ ਯੋ ''ਮਹਾਨਿਰਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਅਟ੍ਠਧਾ ਹੋਤੀਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਸਞ੍ਜੀਵੋ"**ਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਸਿਲੋਕੇਨ। ਮਰਨ੍ਤਾਪਿ ਕਮ੍ਮਫਲਾਨੁਭਵਨਤ੍ਥਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਸਞ੍ਜੀਵੋ।** ਯਤ੍ਥ ਨਿਰਯੇ ਨੇਰਯਿਕਾਨਂ ਸਰੀਰਾਨਿ ਵਡ੍ਢਕੀਨਂ ਕਾਲ਼ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਞ੍ਞਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਸਿਯਾ ਤਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸੋ **ਕਾਲ਼ਸੁਤ੍ਤੋ।** ਭੁਸਂ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਿਤਸਦ੍ਦੇਨ ਰਵਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਰੋਰੁਵੋ,** ਮਹਨ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ਰੋਰੁਵੋ ਚਾਤਿ **ਮਹਾਰੋਰੁਵੋ।** ਪੁਨ ''ਰੋਰੁਵੋ''ਤਿ ਚੂਲ਼ਰੋਰੁਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਭੁਸਂ ਪਤਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਪਤਾਪਨੋ,** ''ਵੀਚਿ ਤਰਙ੍ਗੇ ਅਪ੍ਪੇ ਚਾ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ,** ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਖਸ੍ਸ ਵੀਚਿ ਲੇਸੋਪਿ ਅਤ੍ਰਾਤਿ **ਅਵੀਚਿ,** ''ਵੀਚਿ ਸੁਖਤਰਙ੍ਗੇਸੂ''ਤਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ** [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੩.੩.੭੮], ਤਸ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਚਿ ਸੁਖਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਵੀਚਿ।** ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਗਤੇਹਿ ਪਬ੍ਬਤੇਹਿ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਰਾਤਿ **ਸਙ੍ਘਾਤੋ।** ਤਪਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਰ **ਤਾਪਨੋ, ਇਤਿਸਦ੍ਦੋ** ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਪਰਿਸਮਾਪਨਤ੍ਥੋ।

੬੫੮. **ਤਤ੍ਥ** ਨਿਰਯੇਸੁ ਵੇਤਰਣੀ ਚ ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਨਿਰਯਾ **ਜਲਾਸਯਾ** ਜਲਾਧਾਰਾ, ਤੇ ਚ ਥਿਯੰ, ਤਰਣੀ ਨਾਵਾ, ਸਾ ਨਤ੍ਥਿ ਯਸ੍ਸੰ ਵੇ**ਤਰਣੀ।** ਲੋਹਮਯਾ ਕੁਮ੍ਭੀ **ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਨਿਰਯਪਾਲੇ। ਕਾਰਣਾ ਯਾਤਨਾ, ਸਾ ਚ ਤਿਬ੍ਬਵੇਦਨਾ, ਤੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਾਰਣਿਕੋ।** ਨਿਰਯਗਤਸਤ੍ਤੇ ਪਾਤੀਤਿ **ਨਿਰਯਪੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਨਿਰਯਗਤਸਤ੍ਤੇ। ਨਿਰਯੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨੇਰਯਿਕੋ।** ਨਰਕੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਾਰਕੋ।**

੬੫੯. **ਉਦਧਿ** ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਅਣ੍ਣੋ ਜਲੰ, ਸੋ ਵਾਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ **ਅਣ੍ਣਵੋ,** ਅਣ੍ਣੋ ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵਾ **ਅਣ੍ਣਵੋ,** ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਜਤ੍ਥੇ ਵੋ। ਸਗਰੇਹਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੇਹਿ ਖਤੋ **ਸਾਗਰੋ,** ਸਾਨੰ ਧਨਾਨੰ ਆਕਰੋਤਿ ਵਾ **ਸਾਗਰੋ, ਕਸ੍ਸ ਗੋ, ਸਾਗ** ਸੰਵਰਣੇ ਵਾ, ਅਰੋ। ਸਨ੍ਦਤੇਤਿ **ਸਿਨ੍ਧੁ, ਸਨ੍ਦ** ਸਵਨੇ, ਯਦਾਦਿ। **ਉਦਿ** ਕ੍ਲੇਦਨੇ, ਸਮ੍ਮਾ ਕ੍ਲਿਦਨ੍ਤਿ ਚਨ੍ਦੋਦਯੇ ਅਸ੍ਮਾ ਆਪਾਨੀਤਿ **ਸਮੁਦ੍ਦੋ।** ਜਲਾਨਿ, ਉਦਕਾਨਿ ਚ ਨਿਧੀਯਨ੍ਤੇ, ਧੀਯਨ੍ਤੇ ਚਾਤ੍ਰਾਤਿ **ਜਲਨਿਧਿ, ਉਦਧਿ** ਚ, **ਉਦਕ**ਸ੍ਸ **ਉਦਾ**ਦੇਸੋ।

ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਖੀਰਣ੍ਣਵੋ, **ਆਦਿ**ਨਾ ਲਵਣੋਦੋ, ਦਧਜੁਦੋ, ਘਤੋਦੋ, ਉਚ੍ਛੁਰਸੋਦੋ, ਮਦਿਰੋਦੋ, ਸਾਦੁਦਕੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਮਹਣ੍ਣਵਵਿਸੇਸਾ ਭਵਨ੍ਤਿ [ਬਜਾਖਜਾਸੁਧਾ ੧.੧੦.੨]। ਖੀਰਵਣ੍ਣੋ ਅਣ੍ਣਵੋ **ਖੀਰਣ੍ਣਵੋ।**

੬੬੦. **ਅਸ੍ਸ** ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਕੂਲਦੇਸੋ** ਤੀਰਦੇਸੋ ਵੇਲਾ ਨਾਮ, ਵਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਇਰਾ ਯਸ੍ਸੰ ਵੇ**ਲਾ,** ਲਤ੍ਤੰ। ਚਕ੍ਕਮਿਵ **ਸਲਿਲਾਨੰ** ਜਲਾਨੰ **ਭਮੋ** ਭਮਨੰ ਆਵਟ੍ਟੋ ਨਾਮ, ਆਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਜਲਾਨਿ ਅਤ੍ਰਾਤਿ **ਆਵਟ੍ਟੋ।**

ਤਿਕੰ ਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਹਿ। **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ, ਵੋ, ਉਸ੍ਸੇ। ਵਿ**ਦਿ** ਅਵਯਵੇ, ਉ, **ਬਿਨ੍ਦੁ। ਫੁਸ** ਫੁਸਨੇ, ਤੋ, **ਫੁਸਿਤੰ।** ਪਾਕਾਰੇ, ਗੇਹਾਦਿਤਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਜਲਨਿਗ੍ਗਮੋ **ਭਮੋ** ਨਾਮ, **ਭਮੁ** ਅਨਵਟ੍ਠਾਨੇ।

੬੬੧. ਸਿਲੋਕੋ ਉਦਕੇ। **ਆਪ** ਬਜਾਪਨੇ, ਅਪ੍ਪੋਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰਾਤਿ **ਆਪੋ।** ਪਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਪਯੋ, ਪਾ** ਪਾਨੇ, ਣ੍ਜੋ। ਰਸ੍ਸੋ , **ਪਯੋ। ਜਲ** ਧਞ੍ਞੇ, ਅ। ਵਾਰਯਤਿ ਨਿਨ੍ਨੋਨਤਨ੍ਤਿ ਵਾ**ਰਿ, ਵਰ** ਨਿਸੇਧੇ, ਣਿ, ਵਾਰਯਤਿ ਪਿਪਾਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਾ**ਰਿ।** ਪੀਯਤੇਤਿ **ਪਾਨੀਯੰ,** ਅਨੀਯੋ। ਸਲਤੀਤਿ **ਸਲਿਲੰ, ਸਲ** ਗਤਿਯੰ, ਇਲੋ। **ਉਦਿ** ਕ੍ਲੇਦਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਉ**ਲੋਪੋ, ਦਕੰ ਪਿਪਾਸਚ੍ਛੇਦੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਦਕੰ,** ''ਦਾ ਦਾਨਚ੍ਛੇਦਧਾਤੂ''ਤਿ [ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸ ੨੦ ਗਾਥਾ] ਹਿ **ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸੇ,** ਰਸ੍ਸੋ। **ਅਨ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, **ਅਰ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਤੋ, **ਅਨ੍ਨ**ਾਦੇਸੋ, **ਣ**ਤ੍ਤੰ। **ਨੀ** ਨਯੇ, ਈਰੋ। **ਵਨ** ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਯੰ। ਵਨੀਯਤੇ ਪਿਪਾਸੇਹੀਤਿ **ਵਨੰ।** ਵਾ ਗਮਨੇ, ਅਲੋ। ਤਾਯਤੇ ਪਾਲਯਤੇਤਿ **ਤੋਯੰ, ਤਾ** ਪਾਲਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਯੋ, ਆਕਾਰਸ੍ਸੋਤ੍ਤੰ। **ਅਮ੍ਬ** ਸਦ੍ਦੇ, ਉ, **ਅਮ੍ਬੁ। ਉਦਿ** ਪਸਵਨਕ੍ਲੇਦਨੇਸੁ, ਣ੍ਵੁ, **ਉਦਕੰ। ਕਰ** ਕਰਣੇ, ਕ੍ਵਿ, **ਕੰ।** ਕਮਲੰ, ਖੀਰਮ੍ਪਿ, **ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਅਲੋ। **ਖਨੁ** ਹਿੰਸਾਯੰ, ਈਰੋ, **ਨ**ਲੋਪੋ, **ਖੀ** ਖਯੇ ਵਾ, ਖੀਰੰ।

੬੬੨. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਤਰਙ੍ਗੇ। ਤਰਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੀਰੰ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਤਰਙ੍ਗੋ,** ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋ, ਪਰਤ੍ਰ ਈਸ੍ਸਤ੍ਤੰ। ਸਯਮੇਵ ਭਿਜ੍ਜਤੇਤਿ **ਭਙ੍ਗੋ,** ਅ। **ਊਹ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ, ਮਿ, **ਹ**ਲੋਪੋ, **ਊਮਿ, ਅਰ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਮਿ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਰ**ਲੋਪੋ। ਵਿਮ੍ਹਯੰ ਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਚਿਨੋਤੀਤਿ ਵੀ**ਚਿ,** ਇ, ਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੀਘੋ, ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਯੰ।

ਉਲ੍ਲੋਲੋ, ਕਲ੍ਲੋਲੋ ਚਾਤਿ ਇਦੰ ਦ੍ਵਯੰ ਮਹਾਵੀਚੀਸੁ ਕਥਜਤੇ, **ਲੋਲ** ਉਮ੍ਮਾਦਨੇ, ਉਲ੍ਲੋਲਯਤੀਤਿ **ਉਲ੍ਲੋਲੋ,** ਣੋ, **ਉਲ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਓਲੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ। **ਕਲ੍ਲ** ਸਦ੍ਦੇ, ਓਲੋ, **ਕਲ੍ਲੋਲੋ।**

੬੬੩. ਸਿਲੋਕਦ੍ਧੰ ਕਦ੍ਦਮੇ। ਜਲੰ ਬਲਤੇ **ਜਮ੍ਬਾਲੋ,** ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ, **ਮ**ਕਾਰੋ ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ। **ਕਲ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ, ਅਲੋ। **ਪਚ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਚਨੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। **ਚਿਕ੍ਖ** ਵਚਨੇ, ਅਲੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ। **ਕਦ** ਮਦ੍ਦੇ, ਅਮੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ।

ਛਕ੍ਕਂ ਵਾਲੁਕਾਯਂ। **ਪੁਲ** ਮਹਤ੍ਤੇ, ਇਨੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੁਂ। **ਵਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਣ੍ਵੁ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਵਾਲੁਕਾ,** ਥੀ। **ਵਣ੍ਣ** ਸਦ੍ਦੇ, **ਵਣ੍ਣੋ। ਮਰ** ਪਾਣਚਾਗੇ, ਉ, **ਮਰੁ,** ਦੇਵੇਪਿ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਉ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਉਰੁ,** ਮਹਨ੍ਤੋਪਿ, ਵਣ੍ਣੋ ਚ ਮਰੁ ਚ ਉਰੁ ਚ **ਵਣ੍ਣਮਰੂਰੁ। ਸਿਚ** ਪਗ੍ਘਰਣੇ, ਤੋ, **ਸਿਕਤਾ,** ਥੀ।

੬੬੪. ਜਲਮਜ੍ਝਗਤਂ ਤਲਂ ਕਮ੍ਮਭੂਤਂ ''ਅਨ੍ਤਰੀਪਂ, ਦੀਪੋ''ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ। ਦ੍ਵਿਧਾਗਤਾਨਂ ਆਪਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਗਤਂ **ਅਨ੍ਤਰੀਪਂ,** ਆਕਾਰਸ੍ਸੀ। ''ਅਨ੍ਤਰੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੇ, ਤਦਾ ਦ੍ਵਿਧਾਗਤਾਨਂ ਆਪਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਭਵਂ **ਅਨ੍ਤਰੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਅਕਾਰਸ੍ਸੀ। ਦ੍ਵਿਧਾਗਤਾਨਿ ਆਪਾਨਿ ਅਸ੍ਮਿਂ ਹੇਤੁਭੂਤੇਤਿ **ਦੀਪੋ। ਵ**ਕਾਰ**ਆ**ਕਾਰਾਨਂ ਲੋਪੋ, ਇਸ੍ਸੀ ਚ, **ਦੀਪੋ,** ਵਾਕਾਰੇਨ ਦੀਪਮ੍ਪਿ।

ਪਞ੍ਚਕਂ ਤੀਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਪਾਰ ਤੀਰ** ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅ। **ਕੂਲ** ਆਵਰਣੇ, ਣੋ। **ਰੁਧ** ਆਵਰਣੇ, **ਰੋਧਂ।** ਅਞ੍ਞਪਾਰਾਦਿਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ **"ਪਤੀਰ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਟ** ਉਸ੍ਸਯੇ, ਅ, ਥਿਯਂ, ਤਟੀ।

੬੬੫. ਪਰਸ੍ਮਿ ਤੀਰਸ੍ਮਿਂ **ਪਾਰ**ਸਦ੍ਦੋ, ਸੋ ਚ ਨਪੁਂਸਕੇ, **ਪਾਰ ਤੀਰ** ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ, **ਪਾਰ** ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇ ਵਾ, ਪਾਰਯਤਿ ਤਰਙ੍ਗਾਦਯੋ ਵਾਰੇਤੁਨ੍ਤਿ **ਪਾਰਂ।** ਓਰਨ੍ਤੁਤੀਰਂ ''ਅਪਾਰ''ਨ੍ਤੁਜ੍ਜੁਚ੍ਚਤੇ, ਅਵਰੇ ਤੀਰਦੇਸੇ ਭਵਂ **ਓਰਂ,** ਣੋ। ਪਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਤੀਰਂ **ਅਪਾਰਂ।**

ਪਞ੍ਚਕਂ ਉਲ਼ੁਮ੍ਪੇ। ਉਲ਼ੁਤੋ ਦਕਤੋ ਪਾਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ ਉਲ਼ੁਪੋ, ਸੋਯੇਵ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮਵਸੇਨ **ਉਲ਼ੁਮ੍ਪੋ।** ਪ੍ਲਵਤਿ, ਪ੍ਲਵਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨਾਤਿ ਵਾ **ਪ੍ਲਵੋ, ਪ੍ਲਵ** ਗਮਨੇ, ਗਮਨਂ ਅਤ੍ਰ ਜਲਗਮਨਂ। **ਕੁਲ** ਸਨ੍ਤਾਨੇ, ਅ, ਕੇ ਉਲਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੁਲ੍ਲੋ,** ਅ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਤਰਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨ **ਤਰੋ, ਤਰ** ਪ੍ਲਵਤਰਣੇਸੁ। ਗਮਨਾਗਮਨਵਸੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਜਲੇ ਅਰਨ੍ਤਿ ਯਾਯ, ਸਾ **ਪਚ੍ਚਰੀ,** ਅ, ਨਦਾਦਿ।

੬੬੬. ਤਿਕਂ ਨਾਵਾਯਂ। ਤਰਨ੍ਤਿ ਯਾਯ **ਤਰਣੀ,** ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, **ਇ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਤਰਿ, **ਈ**ਸ੍ਮਿ ਤੁ **ਤਰੀ। ਨੁ** ਥੁਤਿਯਂ, ਅ, ਵੁਦ੍ਧਾਵਾਦੇਸਾ, **ਨਾਵਾ।** ਦ੍ਵਯਂ ਲਙ੍ਕਾਰਥਮ੍ਭੇ। **ਕੂਪ** ਗਮਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਕੂਪਕੋ, ਅ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਵਾ, ਤਦਾ ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। **ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਭੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਅਸ੍ਸੁ ਚ, **ਕੁਮ੍ਭਕਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ''ਪੇ ਸੇਂ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਤਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਪਚ੍ਛਾਬਨ੍ਧੋ।** ਗ'ਮਿਚ੍ਛਿਤਦਿਸਂ ਅਟਤਿ ਯੇਨ **ਗੋਟਵਿਸੋ,** ਇਸੋ, **ਅ**ਵਨ੍ਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸੋਤ੍ਤਞ੍ਚ, **ਗੋਟਵਿਸੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ''ਪੇ ਤਮਾ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਨਾਵਾਯ ਕਣ੍ਣੋ ਵਿਯ ਕਣ੍ਣੋ, ਮਹਨ੍ਤੋ ਕੇਨਿਪਾਤੋ, ਤੇਨ ਪਵਹਣਪਤਿਸਵਨਤੋ, ਤਂ ਧਰਤੀਤਿ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। ਨਾਵਾਯ ਯੁਤ੍ਤੋ **ਨਾਵਿਕੋ।**

੬੬੭. ਦ੍ਵਯਂ ਨਾਵਾਯ ਗਮਨੋਪਾਯੇ। ਅਰਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਅਰਿਤ੍ਤਂ,** ਛਦਾਦੀਹਿ ਤਤ੍ਰਣ, ਇਕਾਰਾਗਮੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਕੇ ਜਲੇ ਨਿਪਾਤਿਯਤੇ **ਕੇਨਿਪਾਤੋ,** ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋਯਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਯਾਮਕੇ। ਪੋਤੋ ਪਵਹਨਂ, ਤਂ ਵਾਹਯਤੀਤਿ **ਪੋਤਵਾਹੋ।** ਨਿਯਚ੍ਛਤਿ ਪੋਤਨ੍ਤਿ **ਨਿਯਾਮਕੋ, ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ, **ਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਗਮਨੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਨਿਯਾਮਕੋ,** ਚੁਰਾਦਿ। ਨਿਯਾਮਕੇਪਿ।

ਯੇ ਵਾਣਿਜਾ ਨਾਵਾਯ ਵਾਣਿਜਕਮ੍ਮਂ ਆਚਰਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਂਯਤ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮ, ਸਂਯਾਨਂ ਸਂਯਾਤ੍ਰਾ, ਦੀਪਨ੍ਤਰਗਮਨਂ, ਤ੍ਰਣ, ਸਾ ਪਯੋਜਨਮੇਤੇਸਂ **ਸਂਯਤ੍ਤਿਕਾ,** ਇਕੋ, **ਰ**ਲੋਪੋ, ਰਸ੍ਸੋ ਚ। **ਤ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਪੋਤਵਾਣਿਜਾਪਿ, ਪੋਤੋ ਪਵਹਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਵਾਣਿਜਾ।

੬੬੮. ਲਙ੍ਕਾਰਾਦਯੋ, ਫਿਯਾਦਯੋ ਚ ਨਾਵਾਯ **ਅਙ੍ਗਾ** ਅਵਯਵਾ। ਲੋ ਇਨ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ **ਲਙ੍ਕਾਰੋ।** ਵਟੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਿਵਟੋ, ਤਦਾਕਾਰਤਾਯ **ਵਟਾਕਾਰੋ।** ''ਵਟੋ ਕਮਦ੍ਦੂ ਨਿਗ੍ਰੋਧੇ''ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ। ਫਾ** ਵੁਡ੍ਢਿਯਂ, ਇਯੋ, **ਫਿਯੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ''ਤਲਕ''ਇਤਿ ਖਜਾਤੇ। **ਪੂ** ਪਵਨੇ, ਤੋ, ਵ◌ੁਡ੍ਢਿ, ਪਵਹਤਿ ਨਿਯਾਮਕੇਤਿ **ਪਵਹਨਂ।** **ਵ◌ੁਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਂ। ਦ੍ਵਯਂ ਕਟ੍ਠਮ੍ਬੁਵ◌ਾਹਿਨਿਯਂ, **ਦੁਣ** ਗਤਿਹਿਂਸਾਸੁ, ਅ, ਨਦਾਦਿ, ਵ◌ੁਡ੍ਢਿ, **ਦੋਣੀ।** ਅਮ੍ਬੁਂ ਨੇਤਿ ਯੇਨ **ਅਮ੍ਬਣਂ,** ਉਸ੍ਸਤ੍ਤੁਂ, **ਣ**ਤ੍ਤੁਞ੍ਞੁ, **ਅਮ੍ਬ** ਸਦ੍ਦੇ ਵ◌ਾ, ਯੁ।

੬੬੯. ਤਿਕਂ ਗਮ੍ਭੀਰੇ। **ਗਮੁ** ਗਮਨੇ, ਈਰੋ, **ਭੋ**ਨ੍ਤੋ ਚ **ਮ**ਲੋਪੋ ਚ, **ਗਭੀਰੋ।** **ਮਾ**ਲੋਪੇ ਤੁ **ਗਮ੍ਭੀਰੋ,** ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ **ਗਭੀਰੋ, ਗਮ੍ਭੀਰੋ** ਚ। **ਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਮਨ** ਅਭਜਾਸੇ, ਣੋ, **ਮ**ਸ੍ਸ **ਨੇ।** **ਤਬ੍ਬਿਪਕ੍ਖਤੋ** ਗਮ੍ਭੀਰਵ◌ਿਪਰੀਤਤੋ ਉਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਮ, ਉਗ੍ਗਤਂ ਤਾਨਂ ਪਮਾਣਂ ਅਸ੍ਸ **ਉਤ੍ਤਾਨਂ,** ਅਗਮ੍ਭੀਰਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਗਾਧੇ। **ਗਾਧ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਕਙ੍ਖਾਸੁ, ਗਨ੍ਥੇ ਚ, ਨਤ੍ਥਿ ਗਾਧਂ ਯਤ੍ਰ **ਅਗਾਧਂ।** ਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲਂ ਫੁਸਤਿ ਯਤ੍ਰ **ਅਤਲਮ੍ਫਸ੍ਸਂ।**

ਤਿਕਂ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਅਚ੍ਛਭਾਵ◌ੋ ਅਤ੍ਰ **ਅਨਚ੍ਛੋ।** ਕਲੁਸਂ ਪਾਪੇਪਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਵ◌ਿਲ** ਭੇਦਨੇ, ਣੋ, **ਆਵ◌ਿਲੋ।** **ਅਵ** ਰਕ੍ਖਣੇ ਵ◌ਾ, ਇਲੋ।

੬੭੦. ਤਿਕਂ ਨਿਮ੍ਮਲੇ। **ਛੋ** ਛੇਦਨੇ, ਨ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ **ਅਚ੍ਛੋ,** ਣੋ, ਸਚ੍ਛੋਪਿ, **ਸਰ** ਵ◌ਿਸਰਣੇ, ਤੋ, **ਅਨ੍ਨਾ**ਦੇਸੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਮਲਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ **ਵ◌ਿਮਲੋ।** **ਗਭੀਰਪ੍ਪਭੁਤੀ ਗਭੀਰਾ**ਦਯੋ **ਵ◌ਿਮਲ**ਨ੍ਤਾ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ।

ਪਞ੍ਚਕਂ ਕੇਵਟ੍ਟੇ। **ਧਾ** ਧਾਰਣੇ, ਈਵਰੋ। ਮਚ੍ਛੇ ਹਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਜੀਵਤੀਤਿ **ਮਚ੍ਛਿਕੋ,** ਇਕੋ। ਮਚ੍ਛੇ ਬਨ੍ਧਤਿ ਜਾਲੇਨਾਤਿ **ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧੋ,** ਮਚ੍ਛੇ ਵਧਤੀਤਿ ਵ◌ਾ **ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਕਂ ਜਲਂ, ਤਸ੍ਸ ਈਲਕ੍ਖੀ, ਤਾਯ ਵਟ੍ਟੋ ਵਟ੍ਟਨਂ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੇਵਟ੍ਟੋ।** ਕੇਵਤ੍ਤੋਪਿ, ਣੋ। ਜਾਲੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ, ਜਾਲੇਨ ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵ◌ਾ **ਜਾਲਿਕੋ,** ਦਾਸੋਪਜਤ੍ਰ, **ਦਾਸ** ਦਾਨੇ, ਅ, ''ਦਾਸੋ ਕੇਵਟ੍ਟਭਚ੍ਚੇਸੁ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੦.੧੫] **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

੬੭੧-੬੭੨. **ਝਸਾ**ਨ੍ਤੁ ਮਚ੍ਛੇ। **ਮਸ** ਆਮਸਨੇ, ਛੋ, **ਮਰ**ਧਾਤੁਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਸਿਦ੍ਧੋ, **ਮਰ** ਪਾਣਚਾਗੇ, ਇਨੇ, **ਰ**ਲੋਪੋ। ਮੁਖਪ੍ਪਦੇਸੇ ਪੁਥੂਨਿ ਲੋਮਾਨਿ ਅਸ੍ਸ **ਪੁਥੁਲੋਮੋ।** ਪਾਠੀਨਾਦੀਨਂ ਮਚ੍ਛਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਅਲੋਮਕੇਪਜਸ੍ਸ ਵ◌ੁਤ੍ਤਿ। **ਝਸ** ਹਿਂਸਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ, ਅ, **ਝਸੋ।** ਅਣ੍ਡਜੋ, ਵ◌ਿਸਾਰੋ, ਸਕਲੀਪਿ, ਵ◌ਿਚਿਤ੍ਰਂ ਸਰਤਿ ਅਨੇਨ **ਵ◌ਿਸਾਰੋ,** ਣੋ। ਰੋਹਿਤਾਦੀਨਂ ਵਕ੍ਕਲਪ੍ਪਾਯੋ [ਬਤ੍ਤੁਲਪ੍ਪਾਯੋ (ਕ॰)] ਤਚੋ ਸਕਲਂ। ਤਂਯੋਗਾ, ਈ, **ਸਕਲੀ।**

ਰੋਹਿਤਾਦਯੋ, ਮਕਰਾਦਯੋ ਚ ਮਚ੍ਛਪ੍ਪਭੇਦਾ। **ਰੁਹ** ਜਨਨੇ, ਤੋ, **ਰੋਹਿਤੋ।** ਵ◌ਿਪਾਕੇ ਮਧੁਰਸਤ੍ਤਾ **ਮਗ੍ਗੁਰੋ,** ਵਣ੍ਣਵ◌ਿਕਾਰੋ, ਮਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵ◌ਾ **ਮਗ੍ਗੁਰੋ,** ਉਰੋ, **ਮਜ੍ਜ** ਸੁਦ੍ਧਿਯਂ, **ਜ੍ਜ**ਸ੍ਸ **ਗ੍ਗ**ਤ੍ਤਂ, ਰਸ੍ਸੋ ਚ, **ਮਗ੍ਗੁਰੋ,** ''ਙਾ ਖੂ''। ਸਿਙ੍ਗਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਸਿਙ੍ਗੀ,** ਣੋ, ਨਦਾਦਿ, ਸਙ੍ਗੁਪਿ, ਸਰਤਿ ਵ◌ਾਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ **ਸਿਙ੍ਗੀ,** **ਸਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਅ, **ਰ**ਸ੍ਸ **ਗੋ,** ਅਸ੍ਸਿ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਨਦਾਦਿ, ਸਿਙ੍ਗੀ, ''ਙ ਚ੍ਵ◌ੇ''। **ਬਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਅਲੋ, **ਲ**ਸ੍ਸ **ਜੋ, ਬਲਜੋ,**''ਙ ਪਾ''। **ਮੁਞ੍ਜ** ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ, **ਮੁਞ੍ਜੋ।** **ਪੂ** ਪਵਨੇ, ਉਸੋ, ਵ◌ੁਦ੍ਧਜਾਵ◌ਾਦੇਸਾ, **ਪਾਵ◌ੁਸੋ,** ਮਹਾਮੁਖਮਚ੍ਛੋ, ''ਙ ਟਾ''।

ਸਤ੍ਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਙ੍ਕਤੀਤਿ **ਸਤ੍ਤੁਵਙ੍ਕੋ,** ''ਙ ਸੇ''। ਸਹ ਵਙ੍ਕੇਨ, ਸਂਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਵ◌ਾ ਵਙ੍ਕੋ ਯਸ੍ਸ **ਸਵਙ੍ਕੋ,** ''ਙ ਮ੍ਵ◌ੇ''। ਨਲ਼ਸਣ੍ਠਾਨੋ ਮੀਨੋ **ਨਲ਼ਮੀਨੋ,** ''ਙ ਫੌ-ਯੋ''। **ਕਡਿ** ਸਨ੍ਨਿਚਯਵਦਨੇਕਦੇਸੇਸੁ, ਣ੍ਵ◌ੁ, **ਗਣ੍ਡਕੋ,** ''ਙ ਮਾ''। **ਸਸੁ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਉ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਸੁਸੁਕਾ,** ਸਕਤ੍ਥੇਕੋ, ''ਙ-ਪੌ-ਟਯੇ''। ਸਯਨਤੋ ਪਸ੍ਸੇਨ ਫਰਤੀਤਿ **ਸਫਰੀ,** ਨਦਾਦਿ, **ਫਰ** ਫਰਣੇ, **ਸਫਰੀ** ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ, ''ਙ ਖੂ-ਮਾ''। ਪਾਣਿਗ੍ਗਹਣੇ ਮੁਖਂ ਕਿਰਤੀਤਿ **ਮਕਰੋ,** ਯਦਾਦਿ।

੬੭੩. ਤਿਮਿਆਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਮਹਾਮਚ੍ਛਾ ਨਾਮ। **ਤਿਮ** ਅਦ੍ਦਭਾਵ◌ੇ, ਤਿਮਤੀਤਿ **ਤਿਮਿ,** ਇ, **ਤਿਮਿ** ਮਚ੍ਛਮਤ੍ਤੇਪਿ। **ਗਿਰ** ਨਿਗ੍ਗਿਰਣੇ, ਣੋ, **ਲ**ਤ੍ਤਂ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। ਤਿਮਿਨੋ ਗਲੋ **ਤਿਮਿਙ੍ਗਲੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। ਵਣ੍ਣੇਨ ਪਿਙ੍ਗਲਤਿਮਿਰਸਦਿਸਤਾਯ **ਤਿਮਿਰਪਿਙ੍ਗਲੋ।** ਆ ਭੁਸੋ

ਨਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਆਨਨ੍ਦੋ, ਨਨ੍ਦ** ਸਮਿਦ੍ਧਿਯਂ। ਤਿਮਿਨੋ ਮਚ੍ਛੋ ਨਨ੍ਦਯਤੀਤਿ **ਤਿਮਿਨਨ੍ਦੋ।** ''ਤਿਮਿਨ੍ਦੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਿਮੀਨਂ ਮਚ੍ਛਾਨਂ ਇਨ੍ਦੋ **ਤਿਮਿਨ੍ਦੋ।** ਅਧਿਕੋ ਆਰੋਹੋ ਯਸ੍ਸ **ਅਜ੍ਝਾਰੋਹੋ।** ਮਹਨ੍ਤੋ ਤਿਮਿ ਮਚ੍ਛੋ **ਮਹਾਤਿਮਿ।**

੬੭੪. ਦ੍ਵਯਂ ''ਝ ਫੋ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਪਾਸਾਣਸਦਿਸਸਣ੍ਠਾਨੋ ਮਚ੍ਛੋ **ਪਾਸਾਣਮਚ੍ਛੋ। ਪਠ** ਵ੍ਯਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਇਨੋ , ਉਭਯਤ੍ਰ ਦੀਘੋ, **ਪਾਠੀਨੋ,** ''ਝ-ਪੌ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਬਲਿਸੇ। ਵਙ੍ਕਤੀਤਿ **ਵਙ੍ਕੋ, ਵਙ੍ਕ** ਕੋਟਿਲ੍ਯੇ। **ਬਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਇਸੋ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ। ਮਚ੍ਛਵੇਧਨਮ੍ਪਿ, **ਵਿਧ** ਵਿਧਾਨੇ, ਭੇਦਨੇ ਚ, ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ, ਯੁ।

ਤਿਕਂ ਕੁਮ੍ਭੀਲੇ। ''ਸੁਂਸੁਮਾਰੋ''ਤਿ ਸਮੁਦਿਤਨਾਮਂ, ਸਸਤੀਤਿ ਸੁਸੁ। ਸੁਸੁ ਏਵ ਸੁਂਸੁ, ਮਾਰੇਤੀਤਿ ਮਾਰੋ, ਸੁਂਸੁ ਏਵ ਮਾਰੋ **ਸੁਂਸੁਮਾਰੋ।** ਕੇਨ ਉਭਤਿ ਪੂਰੇਤੀਤਿ ਕੁਮ੍ਭੋ, ਜਲਾਸਯੋ, ਤਤ੍ਰ ਉਲਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਕੁਮ੍ਭੀਲੋ,** ਕੁਮ੍ਭੀ ਵਾ ਘਟੋ, ਤਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਕੁਮ੍ਭੀਲੋ।** ਨ ਕਮਤੀਤਿ **ਨਕ੍ਕੋ,** ਕ੍ਵਿ, ਸਵ੍ਵਾਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ **ਨਸ੍ਸ** ਪਕਤਿ, **ਨਕ੍ਕ** ਨਾਸਨੇ ਵਾ, ਚੁਰਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਚ੍ਛਪੇ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਊਮਿ ਵੇਗੋ ਅਸ੍ਸ **ਕੁਮ੍ਮੋ,** ''ਪਕਾਸੇ ਵੇਗਭਙ੍ਗੇਸੁ, ਤਰਙ੍ਗੇ ਊਮਿ ਪੁਂਥਿਯ''ਨ੍ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੦.੨੧] **ਰਭਸੋ,** ''ਵੇਗੇ ਭਙ੍ਗਪ੍ਪਕਾਸੇਸੁ, ਬਿਲਾਯਂ ਊਮਿ ਵੀਚਿਯ''ਨ੍ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ।** ਕਚ੍ਛੇਨ ਪਿਵਤੀਤਿ **ਕਚ੍ਛਪੋ,** ਣੋ, ਕਮਠੋਪਜਤ੍ਰ, **ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਅਠੋ।

੬੭੫. ਦ੍ਵਯਂ ਕਕ੍ਕਟੇ। ਕਕਤੀਤਿ **ਕਕ੍ਕਟਕੋ।** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਕੁਕ** ਆਦਾਨੇ ਵਾ, ਅਟੋ, ਉਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। **ਕੁਲ** ਸਨ੍ਤਾਨੇ, ਬਨ੍ਧੁਮ੍ਹਿ ਚ, ਈਰੋ, ਕੁਂ ਵਾ ਪਥਵਿਂ ਲੁਨਾਤੀਤਿ **ਕੁਲ਼ੀਰੋ,** ਈਰੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਰਤ੍ਤਪੇ। ਜਲਸ੍ਸ ਊਕਾ ਕਿਮਿਵਿਸੇਸੋ **ਜਲੂਕਾ,** ਜਲਂ ਓਕਂ ਗੇਹਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਜਲੂਕਾ,** ਓਸ੍ਸੂ, **ਉਚ** ਸਮਵਾਯੇ, ਣੋ, ਓਕਂ। ਰਤ੍ਤਂ ਰੁਧਿਰਂ ਪਿਵਤੀਤਿ **ਰਤ੍ਤਪਾ।**

ਤਿਕਂ ਮਣ੍ਡੂਕੇ। **ਮਣ੍ਡ** ਭੂਸਨੇ, ਉਕੋ, ਦੀਘੋ। **ਦਦ** ਦਾਨੇ, ਉਰੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। **ਭੀ** ਭਯੇ, ਸਪ੍ਪਤੋ ਭਾਯਤੀਤਿ **ਭੇਕੋ,** ਇਕੋ, ਈਸ੍ਸੇ। ਵਸ੍ਸਾਭੂ, ਸਾਲੁਰੋ, ਪ੍ਲਵੋਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ''ਤੀ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਗਣ੍ਡਂ ਵਚ੍ਚਸਨ੍ਨਿਚਯਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ **ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦੋ।** ਮਹਿਯਾ ਲਤਾ **ਮਹੀਲਤਾ,** ਕਿਞ੍ਚੁਲੁਕੋਪਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਚੁਲਤੀਤਿ ਕਿਞ੍ਚੁਲੁਕੋ, ਉਕੋ।

੬੭੬. ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਤ੍ਤਾਫੋਟੇ। **ਸਪ੍ਪ** ਗਮਨੇ, ਇ, ਅਸ੍ਸਿ, **ਸਿਪ੍ਪਿ,** ਥੀ। **ਸੁ** ਅਭਿਸਵੇ, ਤ੍ਤਿ, **ਸੁਤ੍ਤਿ।** ਦ੍ਵਯਂ ਸਙ੍ਖੇ। **ਖਨੁ** ਅਵਦਾਰਣੇ, ਕ੍ਵਿ, **ਸਙ੍ਖੋ। ਸਮੁ** ਉਪਸਮੇ ਵਾ, ਖੋ, **ਸਙ੍ਖੋ।** ਕਂ ਵਾਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਕੁਮ੍ਬੁ,** ਉ, ਦ੍ਵੇਪਜਨਿਤ੍ਥਿਯਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਖੁਦ੍ਦਸਙ੍ਖਜਾਤਿਯਂ। ਸਙ੍ਖਸ੍ਸ ਨਖੋ ਇਵ **ਸਙ੍ਖਨਖੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ''ਖਰੁ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਜਲੇ ਸਵਤੀਤਿ **ਜਲਸੁਤ੍ਤਿ, ਸੁ** ਪਸਵੇ, ਤ੍ਤਿ। ਸਮਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਬੁਕੋ,** ਉਕੋ, **ਬੋ**ਨ੍ਤੇ ਚ, ''ਸਮ੍ਬੁਕੋ ਜਲਸੁਤ੍ਤਿ'ਤ੍ਥੀ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧੦.੨੩] **ਪੁਂਕਣ੍ਡੇ ਵੋਪਾਲਿਤੋ।**

੬੭੭. ਦ੍ਵਯਂ ਜਲਾਸਯੇ। ਜਲਾਨਂ ਆਸਯੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ **ਜਲਾਸਯੋ।** ਤੇਸੁ ਜਲਾਸਯੇਸੁ ਮਜ੍ਝੇ ਯੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਗਾਧੋ, ਸੋ **ਰਹਦਾਖ੍ਯੋ, ਹਰ** ਹਰਣੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਦੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ, **ਰਹਦੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਉਦਪਾਨੇ। ਉਦਕਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ, ਯੁ, **ਕਲੋ**ਪੋ। ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ ਪਾਨੋ, ਸੋ ਏਵ ਕੂਪੋ **ਪਾਨਕੂਪੋ, ਕੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਪੋ, ਦੀਘਾਦਿ, ਕੂਪੋ, ਕੇਨ ਉਭਤੀਤਿ ਵਾ ਕੂਪੋ, **ਭਸ੍ਸ ਪੋ।** ਅਨ੍ਧੁਪਿ, **ਅਨ੍ਧ** ਦਸ੍ਸਨੁਪਸਙ੍ਘਾਤੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਉ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਮਚਤੁਰਸ੍ਸਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ। **ਖਨੁ** ਅਵਦਾਰਣੇ, ਕਮ੍ਮੇ ਤੋ, **ਨਲੋ**ਪੋ, ਦੀਘਾਦਿ। ਪੋਕ੍ਖਰਂ ਜਲਂ, ਤਂਯੋਗਾ ਅਨੋ, ਨਦਾਦਿ, **ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ।**

੬੭੮. ਤਿਪਾਦੇਨ ਮਹਤੋ ਸਦਾ ਅਗਾਧਜਲਸ੍ਸ ਪਦ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਚ ਪਦ੍ਮਸੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਯੋਗਜਤਾਯ ਨਾਮਂ [ਅਮਰ ੧੦.੨੮ ਗਾਥਾਯਂ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ]। **ਤਲ਼** ਆਘਾਤੇ, **ਤਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ ਵਾ, ਆਕੋ, ਅਪਰਪਕ੍ਖੇ ਲ਼ਤ੍ਤਂ। **ਸਰ** ਗਮਨੇ, ਅ, **ਸਰੋ। ਵਪ** ਬੀਜਨਿਕ੍ਖੇਪੇ,

ਵਪਨ੍ਤਿ ਯਾਯ **ਵਾਪੀ,** ਆਯਤਚਤੁਰਸ੍ਸਾਯਮ੍ਪਿ। **ਸਰਤਿਸ੍ਮਾ** ਅਸੋ, ਨਦਾਦਿ, **ਸਰਸੀ। ਦਹ** ਭਸ੍ਮੀਕਰਣੇ, ਅ, **ਦਧ** ਧਾਰਣੇ ਵਾ, **ਧਸ੍ਸ ਹੋ। ਅਮ੍ਬੁਜਾਨਂ** ਪਦ੍ਧਾਨਂ **ਆਕਰੋ** ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ।

ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਸਰੋ ''ਪਲ੍ਲਲ''ਨ੍ਤੁਚ੍ਚਤੇ। ਯਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਾਸੁ ਅਧਿਕਂ ਜਲਂ, ਗਿਮ੍ਹੇਸੁ ਜਾਣੁਮਤ੍ਤਂ, ਸੁਕ੍ਖਤਜੇਵ ਵਾ, **ਪਲ੍ਲ** ਰਕ੍ਖਣੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਅਲੋ, **ਪਲ੍ਲਲਂ।**

੬੭੯-੬੮੦. ਅਨੋਤਤ੍ਤਾਦਯੋ ਏਤੇ ਸਤ੍ਤ ਮਹਾਸਰਾ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਸੂਰਿਯਰਂਸਿਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠਾਭਾਵੇਨ ਨ ਅਵਤਪਤਿ ਉਦਕਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਨੋਤਤ੍ਤੋ।** ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡਪਬ੍ਬਤਸਮੀਪਤ੍ਤਾ **ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡੋ।** ਰਥਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਰਥਕਾਰਕੋ,** ਯਥਾਕਥਞ੍ਚਿ ਅਯਂ ਬਜੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਸਞ੍ਞਾ ਪਨ ਲੋਕਤੋਯੇਵਾਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਦਨ੍ਤਵਨ੍ਤਤਾਯ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ, ਨਾਗਰਾਜਾ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਸਮੀਪਤ੍ਤਾ **ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ,** ਸਰੋ। ਕੁਣਾਲਸਕੁਣਾ ਬਹਵੋ ਯਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਿ **ਕੁਣਾਲੋ। ਮਨ੍ਦਾਕਿਨੀ** ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਾਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਬਹਵੋ ਸੀਹਾ ਪਪਤਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਸੀਹਪ੍ਪਪਾਤੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਜਲਪ੍ਪਾਯੇ ਦੇਸੇ ਕੂਪਨਿਕਟੇ ਪਸੁਪਾਨਤ੍ਥਂ ਪਤ੍ਥਾਰਾਦਿਰਚਿਤੇ ਜਲਾਸਯੇ। ਆਹੂਯਨ੍ਤੇ ਪਸਵੋ ਅਤ੍ਰ ਪਾਨਾਯਾਤਿ **ਆਹਾਵੋ,** ਣੋ, ਵੁਡ੍ਢਾਵਾਦੇਸੋ। ਨਿਪਿਵਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਨਿਪਾਨਂ,** ਯੁ। ਦ੍ਵਯਂ ਸੁਰਖਾਤੇ, ਅਪੋਰਿਸੇ ਦੇਵਨਿਮ੍ਮਿਤੇਤਿ ਭਾਵੋ, ਸੋਣ੍ਡੇਇਚ੍ਚਞ੍ਞੇ। ''ਅਖਾਤੋ ਦੇਵਖਾਤਕੋ''ਤਿ [ਅਮਰ ੧੦.੨੭] ਹਿ **ਅਮਰਮਾਲਾਯਂ ਪੁਂਸਕਣ੍ਡਂ।**

੬੮੧. **ਨਦਜ**ਨ੍ਤਂ ਨਦੀਯਂ। ਸਵਤੀਤਿ, ਅਨ੍ਤੋ, ਨਦਾਦਿ, **ਸਵਨ੍ਤੀ।** ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਿਨ੍ਨਗਾ,** ਕ੍ਵਿ। **ਸਨ੍ਦ** ਪਸਵਨੇ, ਉ, ਅਸ੍ਸਿਤ੍ਤਂ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, **ਸਿਨ੍ਧੁ। ਸਰ** ਗਮਨੇ, ਤੋ, ਇਕਾਰਾਗਮੋ, **ਸਰਿਤਾ।** ਆਪਾਨਂ ਨਿਵਾਸੋ ਆਪੋ, ਸਮੁਦ੍ਦੋ, ਣੋ, ਤਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਆਪਗਾ। ਨਦ** ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇ, ਨਦਤੀਤਿ **ਨਦੀ,** ਨਦਾਦਿ, ਤਰਙ੍ਗਨੀਪਜਤ੍ਥ।

ਦ੍ਵਯਂ ਗਙ੍ਗਾਯਂ। ਭਗੀਰਥੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਾ ਭਾਗੀਰਥੀਤਿ ਲੋਕਿਯਾ, ਅਸ੍ਮਾਕਨ੍ਤੁ ਮਤੇਨ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤਂ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਗਙ੍ਗਾ, ਗਮਿ**ਤੋ ਗੋ, ਤਿਪਥਗਤਾਪਿ, ਤਯੋ ਸਗ੍ਗਮਚ੍ਚਪਾਤਾਲਪਥੇ ਗਤਾ **ਤਿਪਥਗਤਾ।** ਸਿਨ੍ਧੂਨਂ ਨਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਮੋ ਮੇਲਕੋ ਸਮ੍ਭੇਦੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਸਮ੍ਭੇਦੋ, ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਭਿਦਿ** ਮੇਲਨੇ, ਣੋ।

੬੮੨. ਗਙ੍ਗਾਦਿਕਾ ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਨਦਿਯੋ ਮਹਾਨਦੀ ਨਾਮ। ਅਚਿਰਂ ਸੀਘਗਮਨਂ ਏਤਿਸ੍ਸਮਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਚਿਰਵਤੀ। ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ, ਉਨੋ, ਯਮਸ੍ਸ ਭਗਿਨੀ ਵਾ **ਯਮੁਨਾ,** ਭਗਿਨਜਤ੍ਥੇ ਉਨੋ। ਸਰਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਯਾਯ ਅਵਧਿਭੂਤਾਯਾਤਿ **ਸਰਭੂ, ਸਰ** ਗਤਿਹਿਂਸਾਚਿਨ੍ਤਾਸੁ ਵਾ, ਊ, **ਅਭੋ**ਨ੍ਤੋ ਚ, **ਸਰਭੂ। ਮਹ** ਪੂਜਾਯਂ, ਅ, ਨਦਾਦਿ।

ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਦਿਕਾ ਨਿਨ੍ਨਗਾ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਨਦਿਤੋ ਅਞ੍ਞਾਸਂ ਨਦੀਨਂ ਭੇਦਾ। ਚਨ੍ਦਭਾਗੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਤਤੋ ਪਭਵਤੀਤਿ **ਚਨ੍ਦਭਾਗਾ।** ਸਰਯੋਗਾ ਵਨ੍ਤੁ, ਮਜ੍ਝੇ **ਸ**ਕਾਰਾਗਮੋ, ਨਦਾਦਿ, **ਸਰਸ੍ਵਤੀ।** ਵਨ੍ਤੁਰਤ੍ਥਾਤਿਸਯੇ।

੬੮੩. ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ ਜਲਂ ਅਸ੍ਸਂ **ਨੇਰਞ੍ਜਰਾ,** ਯਦਾਦਿ, ਅਥ ਵਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾ ਨਾਮ ਤੂਰਿਯਵਿਸੇਸੋ, ਤਂਸਮਾਨਸਦ੍ਦਤਾਯ ਅਯਂ ਨਦੀ **ਨੇਰਞ੍ਜਰਾ** ਨਾਮ। ਨਾਨਾਗਾਹਾਕੁਲੀਭੂਤਤਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਵੇਰਂ ਅਸ੍ਸਾ **ਕਾਵੇਰੀ,** ਨਦਾਦਿ। ਨਮ੍ਮਂ ਸੁਖਂ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਨਮ੍ਮਦਾ,** ਣੋ। **ਆਦਿ**ਨਾ ਸਰਾਵਤੀ ਵੇਤ੍ਤਵਤੀ ਕਣ੍ਹਕੀ ਕੋਸਿਕੀਆਦਿਕਾ ਅਨੇਕਾ ਨਦੀਭੇਦਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਹਮ੍ਮਿਯਦੇਵਾਲਯਾਦੀਸੁ ਜਲਮਗ੍ਗੇ। ਵਾਰਿਨੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਮਗ੍ਗੋ **ਵਾਰਿਮਗ੍ਗੋ। ਨਲ** ਗਨ੍ਧੇ, ਅ, ਨਦਾਦਿ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ, **ਪਨਾਲ਼ਿ,** ਅਯਂ ਇਤ੍ਥਿਯਂ, ਪੁਮੇ ਚ।

ਤਿਕਂ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰਮ੍ਹਿ ਅਸੁਚਿਪੂਤਿਪਙ੍ਕਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਾਯਂ ਕਾਸੁਯਂ। ਚਿਤ੍ਤਂ ਦੂਨੋਤੀਤਿ **ਚਨ੍ਦਨਿਕਾ,** ਯਦਾਦਿ।

੬੮੪-੬੮੫. **ਜਮੁ** ਅਦਨੇ, ਅਲੋ, ਨਦਾਦਿ, **ਬੋਨ੍ਤੋ** ਚ, ਲ਼ਤ੍ਤੁਂ, **ਜਮ੍ਬਾਲ਼ੀ।** ਅਵਲਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ **ਓਲ਼ਿਗਲ੍ਲੋ, ਲਗ੍ਗ** ਸਙ੍ਗੇ, ਅਲੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੁਂ, ਅਸ੍ਸਿ, **ਗਲੋਪੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੁਞ੍ਚ। ਸਾਦ੍ਧਪਜ੍ਜੇਨ ਪਦੁਮਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਸਰਸਿ ਰੁਹਤੀਤਿ **ਸਰੋਰੁਹਂ,** ਰੋ। ਸਤਂ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਅਸ੍ਸ, ਪਦ੍ਮਵਿਸੇਸਤ੍ਥੇਪਜਸ੍ਸ ਪਦ੍ਮਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਭੇਦੋ। ਅਰਂ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਅਰਵਿਨ੍ਦਂ। ਪਦ** ਗਮਨੇ, ਉਮੋ। **ਪਦੁਮਂ,** ਅਨਿਤ੍ਥੀ। ਪਙ੍ਕੇ ਕਦ੍ਦਮੇ ਰੁਹਤੀਤਿ **ਪਙ੍ਕੇਰੁਹਂ,** ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋਯਂ। **ਨਲ** ਗਨ੍ਧੇ, ਇਨੋ, ਲ਼ਤ੍ਤੁਂ। **ਪੁਸ** ਵੁਡ੍ਢਿਮ੍ਹਿ, ਖਰੋ, ਵੁਡ੍ਢਿ, **ਸਸ੍ਸ ਕੋ,** ਪੋਕ੍ਖਰੇ ਜਲੇ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਪੋਕ੍ਖਰਂ।** ਮੁਲ਼ਾਲਤੋਪਿ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਤਿ **ਮੁਲ਼ਾਲਪੁਪ੍ਫਂ।** ਕਂ ਜਲਂ ਅਲਯਤਿ ਭੂਸਯਤੀਤਿ **ਕਮਲਂ, ਅਲ** ਭੂਸਨੇ। ਭਿਸਤੋਪਿ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਤੀਤਿ **ਭਿਸਪੁਪ੍ਫਂ।** ਕੁਸੇ ਜਲੇ ਸੇਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕੁਸੇਸਯਂ,** ਰੋ, ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋ। ਤਾਮਰਸਮ੍ਪਿ, ਤਾਮਰਂ ਜਲਂ, ''ਤਾਮਰਂ ਘਤਮਣ੍ਣੋ ਚੇ''ਤਿ **ਤਨੁਤਨੁਰਂ,** ਤਤ੍ਰ ਸੇਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਤਾਮਰਸਂ,** ਰੋ।

੬੮੬. **ਸਿਤਂ** ਸੇਤਂ ਕਮਲਂ ''ਪੁਣ੍ਡਰੀਕ''ਨ੍ਤ੍ਯੁਚ੍ਚਤੇ, **ਪੁਡਿ** ਖਣ੍ਡਨੇ, ਮੁਡਿਰਿਤਜੇਕੇ, ਇਕੋ, **ਅਰਾਗਮੋ** ਚ, **ਮਸ੍ਸ ਪੋ,** ਇਸ੍ਸੀਕਾਰੋ ਚ, **ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਂ।** ਰਤ੍ਤਂ ਤੁ ਕਮਲਂ ''ਕੋਕਨਦਂ, ਕੋਕਾਸਕੋ''ਤਿ ਚੋਚ੍ਚਤੇ। ਕੋਕੇ ਨਾਦਯਤੀਤਿ **ਕੋਕਨਾਦਂ,** ਣੋ। ਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲੇ ਚ, ''ਕੋਕਨਦਂ, ਕੋਕਨੁਦ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਕੇ ਕਨਤਿ ਦਿਬ੍ਬਤੀਤਿ ਵਾ **ਕੋਕਨਦਂ,** ਭੂਵਾਦਿ, ਦੋ, ਅਸ੍ਸੋ। **ਕਨ** ਦਿਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿਗਤੀਸੁ, ਕੇ ਕਾਸਤੀਤਿ **ਕੋਕਾਸਕੋ,** ਣ੍ਵੁ, **ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕੇਸਰੇ, ਕੇ ਜਾਯਤੀਤਿ ਕਿ, ਕਮਲਾਦਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਾਯਤਿ, ਜਲਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਿਞ੍ਜਕ੍ਖੋ,** ਖੋ, ਨਸ੍ਸ, **ਲਸ੍ਸ** ਵਾ **ਕੋ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, ਕੇ ਸਰਤੀਤਿ, ਅ, ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਅਲੋਪੋ, ਦ੍ਵਯਮਨਿਤ੍ਥੀ। ਦ੍ਵਯਂ ਪਦ੍ਮਾਦਿਦਣ੍ਡੇ। ਦਣ੍ਡਸਦਿਸਤਾਯ **ਦਣ੍ਡੋ। ਨਲ** ਗਨ੍ਧੇ, ਣੋ।

੬੮੭. ਦ੍ਵਯਂ ਮੁਲ਼ਾਲੇ। **ਵਿਸ** ਪੇਰਣੇ, ਵਸ੍ਸ **ਭੋ, ਭਿਸਂ, ਭਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ, ਆਕਾਰਸ੍ਸਿ। ਮੂਲੇ ਜਾਯਤੀਤਿ **ਮੁਲ਼ਾਲੋ,** ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ ਅਲੋ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ, **ਲ਼ਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਮੂਲ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ ਵਾ, ਅਲੋ, ਸੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਂ, ਦ੍ਵਯਂਪਜਨਿਤ੍ਥੀ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਣ੍ਣਿਕਾਯਂ। ਬੀਜਸ੍ਸ ਕੋਸੋ ਆਕਰੋ **ਬੀਜਕੋਸੋ।** ਕਣ੍ਣੇ ਕਰੀਯਤੀਤਿ **ਕਣ੍ਣਿਕਾ,** ਕਣ੍ਣਾਲਙ੍ਕਾਰੋ, ਤਂਸਦਿਸਸਣ੍ਠਾਨਤਾਯ **ਕਣ੍ਣਿਕਾ,** ਪਦੁਮਾਦੀਨਂ **ਸਮੂਹੇ** ਗਹਨੇ ਵਨੇਤਜਤ੍ਥੋ। **ਸਣ** ਦਾਨੇ, ਡੋ, **ਸਣ੍ਡਂ,** ''ਸਣ੍ਡਂ ਪਦ੍ਧਾਦਿਸਙ੍ਘਾਤੇ, ਗੋਪਤਿਮ੍ਹਿ ਪੁਮੇ ਭਵੇ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ।**

੬੮੮. ਦ੍ਵਯਂ ਪਦ੍ਮਕੁਮੁਦਾਦਿਸਾਮਞ੍ਞੇ, ਤਥਾ ਹਿ ਪਦ੍ਮਂ ਮਹੋਪ੍ਪਲਂ ਸਿਤੋਪ੍ਪਲਮੁਚ੍ਚਤੇ, ''ਕੁਵਲਯਂ ਉਪ੍ਪਲਞ੍ਚ, ਨੀਲਮਿਨ੍ਦੀਵਰਨ੍ਤਿ ਹਿ''ਇਤਿ **ਬਜਾਡਿ,** ''ਉਪ੍ਪਲਞ੍ਚ ਕੁਵਲਯਂ, ਨੀਲਮਿਨ੍ਦੀਵਰਂ ਮਤ''ਨ੍ਤਿ **ਭਾਗੁਰਿ** ਚ, ''ਰੋਮੋ ਸਿਤਿ ਚ ਨੀਲੋ, ਕੁਵਲਯਮਿਨ੍ਦੀਵਰਞ੍ਚ ਨੀਲਮ੍ਬੁਜ''ਨ੍ਤਿ ਤੁ **ਵਰਰੁਚਿ।** ''ਕੁਵਲਯਦਲਸਾਮੋਪਜਙ੍ਗਦਧਿਤਿ ਪਰਿਧੂ ਸਰ''ਨ੍ਤਿ **ਮਾਲਧਿ, ਮਾਧਵੋ** ਚ, ਤਤ੍ਰ ਪੁਬ੍ਬਕਮਤਮਿਹ ਨਿਸ੍ਸੀਯਤੇ। ਯਦਜੇਵਂ ਕਥ**ਮੁਪ੍ਪਲ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਾਦੀਸ੍ਵੇਵ ਬੁਦ੍ਧਿ, ਨ ਪਨ ਮਹੋਪ੍ਪਲਾਦਿਮ੍ਹੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਸਾਮਞ੍ਞੇਪਿ ਧਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਯਥਾ **ਧਞ੍ਞ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਲਮਾਦੀਸ੍ਵੇਵ ਬੁਦ੍ਧਿ, ਨ ਪਨ ਮੁਗ੍ਗਾਦੀਸੁ, ਏਵਮਿਹਾਪਿ। **ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਪਾ** ਪਾਨੇ, ਅਲੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਉਦਕੇ ਪ੍ਲਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਉਪ੍ਪਲਂ,** ਯਦਾਦਿ। ਕੁਯਾ ਪਥਵਿਯਾ ਵਲਯਂ ਇਵ ਸੋਭਾਕਰਤ੍ਤਾ **ਕੁਵਲਯਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲੇ। ਨੀਲਵਣ੍ਣੇ, ਅ, **ਨੀਲਂ,** ਇਨ੍ਦਤੀਤਿ ਇਨ੍ਦੀ, ਨਦਾਦਿ, ਇਨ੍ਦੀ ਲਕ੍ਖੀ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਰਂ **ਇਨ੍ਦੀਵਰਂ, ਇਨ੍ਦ** ਪਰਮਿਸ੍ਸਰਿਯੇ ਵਾ, ਈਰੋ।

ਅਸ੍ਮਿਂ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲੇ ਸੇਤੇ ਕੁਮੁਦਂ ਨਾਮ। ਕੁਯਂ ਮੋਦਤੇ **ਕੁਮੁਦਂ,** ਣੋ। **ਅਸ੍ਸ** ਪਦੁਮਾਦਿਨੋ ਕਨ੍ਦੋ ਸਾਲੂਕਮੁਚ੍ਚਤੇ। ਕਂ ਸੁਖਂ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਕਨ੍ਦੋ, ਕਨ੍ਦ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ ਵਾ ਰੋਦਨੇ ਚ। **ਸਲ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ **ਦਣ੍ਡਕੋ** ਧਾਤੁ, ਉਕੋ, ਦੀਘੋ, **ਸਾਲੂਕਂ।**

੬੮੯. ਤਿਕਂ ਰਤ੍ਤਾਰਤ੍ਤਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਕਮਲਤੋ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਜਲਕੁਸੁਮੇ, ਨ ਤੁ ਰਤ੍ਤੁਯੇਵ, ਸੁਗਨ੍ਧੇਨ ਯੁਤ੍ਤਂ **ਸੋਗਨ੍ਧਿਕਂ।** ਕਸ੍ਸ ਹਾਰਂ ਇਵ ਸੋਭਾਕਰਤ੍ਤਾ **ਕਲ੍ਲਹਾਰਂ, ਲਾ**ਗਮੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੁਞ੍ਞ। ਦਕਂ ਸੀਤਲਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਦਕਸੀਤਲਿਕਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਸੇਵਾਲੇ। ਉਦਕਂ ਸੇਵਤੀਤਿ **ਸੇਵਾਲੋ,** ਅਲੋ, ਵਕਾਰਾਗਮੋ, ਇਸ੍ਸੇ ਚ। ਨੀਲਤੀਤਿ **ਨੀਲਿਕਾ, ਨੀਲ** ਵਣ੍ਣੇ, ਇਕੋ, ਨੀਲਵਣ੍ਣਯੋਗਤੋ ਵਾ **ਨੀਲਿਕਾ,** ਸੇਵਲੋਪਿ, ਦ੍ਵਯਂ ਪਦ੍ਮਯੁਤ੍ਤੇ ਦੇਸੇ, ਪਦ੍ਮਸਮੂਹੇ ਚ। ਨਲ਼ਿਨੀ ਚ ਪਙ੍ਕਜਿਨੀ ਵਿਸਿਨੀ ਚ ਸਰੋਜਿਨੀ ਪਦ੍ਮਿਨੀਤਿ ਪਰਿਯਾਯਾ। ''ਪਦ੍ਮਸਣ੍ਡਂ ਤਦਾਕਰੇ''ਤਿ ਹਿ ਪਰਿਯਾਯਂ **ਰਤਨਮਾਲਾਯਂ ਮਾਧਵੋ,** ਵਿਸਂ ਸਮਂ, ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਤਾਯ **ਵਿਸਿਨੀ,** ਇਨੋ, ਨਦਾਦਿ। ਅਮ੍ਬੁਜਯੋਗਤੋ, ਅਮ੍ਬੁਜਾਨਂ ਸਮੂਹਤੋ ਵਾ **ਅਮ੍ਬੁਜਿਨੀ।**

੬੯੦. ਤਿਲਬੀਜਾਦਯੋ ਸੇਵਾਲੋ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਰ ਤਿਲਬੀਜਪ੍ਪਮਾਣਂ ਜਲਸਣ੍ਠਿਤਂ ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤਂ **ਤਿਲਬੀਜਂ** ਨਾਮ। **ਸਙ੍ਖੋ** ਨਾਮ ਸਪਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਕਣ੍ਡੋ ਉਖਾਪਿਧਾਨਾਦਿਪ੍ਪਮਾਣੋ ਸਮੂਲੋ ਏਕੋ ਸੇਵਾਲਵਿਸੇਸੋ। **ਪਣਕੋ** ਨਾਮ ਭਮਰਸਣ੍ਠਾਨੋ ਨੀਲਵਣ੍ਣੋ ਏਕੋ ਸੇਵਾਲਵਿਸੇਸੋ, **ਪਣ** ਸਙ੍ਖਾਤੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਪਣਕੋ।**

ਪਾਤਾਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਤਿ ਸਕਲਬਜਾਕਰਣਮਹਾਵਨਾਸਙ੍ਗਵ੍ਹਾਣਚਾਰਿਨਾ ਕਵਿਕੁਞ੍ਜਰਕੇਸਰਿਨਾ ਧੀਮਤਾ ਸਿਰਿਮਹਾਚਤੁਰਙ੍ਗਬਲੇਨ ਮਹਾਮਚ੍ਚੇਨ ਵਿਰਚਿਤਾਯਂ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਭੂਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩. ਸਾਮਞ੍ਞਕਣ੍ਡ

੧. ਵਿਸੇਸਜਾਧੀਨਵੱਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯੧. **ਇਹ** ਵਕ੍ਖਮਾਨੇ ਸਾਮਞ੍ਞਕਣ੍ਡੇ **ਸਾਙ੍ਗੋਪਾਙ੍ਗੇਹਿ** ਅਙ੍ਗਉਪਾਙ੍ਗਦ੍ਵਯਸਹਿਤੇਹਿ **ਵਿਸੇਸਜਾਧੀਨੇਹਿ** ਵਿਸੇਸਜਾਯਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਸੇਸਨਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸੋਭਨਾਦੀਹਿ **ਸੰਕਿਣ੍ਣੇਹਿ** ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਜਾਤਿਯਤ੍ਤੇਹਿ ਦਬ੍ਬਕ੍ਰਿਯਾਗੁਣਾਦੀਹਿ **ਅਨੇਕਤ੍ਥੇਹਿ** ਸਮਯਵਣ੍ਣਾਦੀਹਿ **ਅਬ੍ਯਯੇਹਿ** ਚਿਰਸ੍ਸਮਾਦੀਹਿ ਚ **ਕਮਾ** ਕਮਤੋ ਵੱਗਾ ਕਥ੍ਯਨ੍ਤੇ, ਤੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਵੱਗਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾ, ਤਥਾ ਹਿ **ਸੋਭਨਾਦਯੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਸੁ** ਵਿਸੇਸਨਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ, **ਕ੍ਰਿਯਾਦਯੋ** ਤੁ ਤਦਾਧਾਰਤਾਯ, **ਸਮਯਾਦਯੋ** ਵਾਚਕਤਾਯ, **ਚਿਰਸ੍ਸ**ਮਾਦਯੋ ਤਂਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਭਾਵੇਨ, ਤਤੋਯੇਵ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਸਾਮਞ੍ਞਕਣ੍ਡਮਿਦਂ।

੬੯੨. ਇਹ ਸਤ੍ਥੇ ਭਿਯ੍ਯੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਾ ਲਿਙ੍ਗਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਰਾਪਿ ਵੱਗੇ ਭਿਯ੍ਯੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਾਯੇਵਾਤਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਨਿਰਾਸਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਾਪਕਨ੍ਯਾਯਮਾਹ "**ਗੁਣੇ**"ਚ੍ਚਾਦਿਨਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਵਿਸੇਸਨਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਗੁਣਸਦ੍ਦਾ, ਦਬ੍ਬਸਦ੍ਦਾ, ਕ੍ਰਿਯਾਸਦ੍ਦਾ ਚ ਵਿਸੇਸਜਾਧੀਨਭਾਵੇਨ ਹੇਤੁਨਾਯੇਵ, ਨ ਭਿਯ੍ਯੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਾਪਿ ਵਿਸੇਸਨਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਲਿਙ੍ਗਿਨੋ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ – ਸੋਭਨਾ ਇਤ੍ਥੀ, ਸੋਭਨੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਸੋਭਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ।

੬੯੩-੬੯੬. **ਸੁਭ**ਨ੍ਤਂ ਸੋਭਨੇ। **ਸੁਭ** ਸੋਭਨੇ, ਯੁ। **ਰੁਚ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਇਰੋ। **ਸਾਧ** ਸਂਸਿਦ੍ਧਿਯਂ, ਉ। ਮਨਂ ਤੋਸੇਤੀਤਿ **ਮਨੁਞ੍ਞਂ।** ਞਾ ਪਰਿਮਾਣਤੋਸਨਨਿਸਾਮਨੇਸੁ, ਅਨੁਸ੍ਸੁਕਾਰੋ, ਮਨਂ ਆ ਭੁਸੋ ਤੋਸੇਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਨੁਞ੍ਞਂ,** ਤਦਾ ''ਮਨੋ ਅਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਛੇਦੋ, **ਆ**ਲੋਪੋ। **ਚਰ** ਗਤਿਭਕ੍ਖਨੇਸੁ, ਣ੍ਵੁ, ਚਰਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਚਾਰੁ।** ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਰੀਯਤੇ **ਸੁਨ੍ਦਰਂ, ਦਰ** ਦਾਰਣੇ । **ਵੱਗੁ** ਗਮਨੇ, ਉ, **ਵੱਗੁ।** ਮਨੋ ਰਮਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ। **ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਤੋ। ਹਰਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ **ਹਾਰੀ,** ਣੀ। **ਮਨ** ਞਾਣੇ, ਜੁ, ਮਨੋ ਜਵਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ **ਮਞ੍ਜੁ, ਨ**ਲੋਪੋ। ਪਿਯਸੀਲਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਪੇਸਲਂ, ਪਿਯਸ੍ਸ ਪੇ,** ਈਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। **ਭਦਿ** ਕਲ੍ਯਾਣੇ, ਦੋ। ਵਾ ਗਤਿਯਂ, ਮੋ। **ਕਲ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਯਾਣੋ। ਮਨਂ ਅਪ੍ਪੇਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ **ਮਨਾਪਂ,** ਮਨੋ ਅਪ੍ਪੋਤਿ ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਮਨਾਪਂ, ਆਪ** ਪਾਪੁਣਨੇ, **ਅਪਾਦਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਚ। ਲਭਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਲਦ੍ਧਂ,** ਤੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਸੁਭਤੀਤਿ **ਸੁਭਂ,** ਸੁਨ੍ਦਰੇਨ ਸਭਾਵੇਨ ਭਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਸੁਭਂ।**

ਪੁਙ੍ਗਵਨ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਮੇ, ਉਬ੍ਭੁਤੋ ਅਤਜਤ੍ਥਂ ਉਤ੍ਤਮੋ, **ਉਭ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਉਬ੍ਭੁਤਤ੍ਥਤੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥੇ ਤਮੋ, ਉਗ੍ਗਤਤਮਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਉਤ੍ਤਮੋ। ਵਰ** ਪਤ੍ਥਨਾਯਂ, **ਪਵਰੋ। ਇਟ੍ਠ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਜਾਦੇਸੋ, ਜੇਟ੍ਠੋ।** ਪਕਟ੍ਠਂ ਮੁਖਂ ਆਰਮ੍ਭੋ ਅਸ੍ਸ **ਪਮੁਖੋ।** ਨਤ੍ਥਿ ਉਤ੍ਤਰੋ ਉਤ੍ਤਮੋ ਯਸ੍ਮਾ **ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।** ਪਮੁਖੋ ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। **ਅਪਾਦਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਵਰੋ। ਮੁਖਮਿਵ ਮੁਖ੍ਯੋ, ਇਵ**ਤ੍ਥੇ ਯੋ। ਪਦਧਾਤੀਤਿ **ਪਧਾਨਂ,** ਯੁ। ਪਮੁਖਭਾਵੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਪਾਮੋਕ੍ਖੋ,** ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਵੁਡ੍ਢਿ। ਪਕਟ੍ਠਂ ਰਾਤੀਤਿ **ਪਰਂ,** ਣੋ। ''ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ,** ''ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ। ਉਤ੍ਤਰੋ ਉਤ੍ਤਮ**ਸਦਿਸੋ। ਪਧਾਨਭਾਵਂ ਨੀਤਂ **ਪਣੀਤਂ, ਨੀ** ਨਯੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਣੋ। ਪਰਂ ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਮਾਰੇਤੀਤਿ **ਪਰਮਂ,** ਪਕਟ੍ਠਭਾਵੇ ਰਮਤੀਤਿਵਾ **ਪਰਮਂ,** ਣੋ। ਇਯਿਟ੍ਠੇਸੁ **ਪਸਤ੍ਥ**ਸ੍ਸ, **ਵੁਡ੍ਢ**ਸ੍ਸ ਚ **ਸੋ, ਸੇਯ੍ਯੋ, ਸੇਟ੍ਠੋ** ਚ, ''ਕ੍ਵਚਾਸਵਣ੍ਣਂ ਲੁਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਇਸ੍ਸੇ। ਗਾਮਂ ਨੇਤੀਤਿ **ਗਾਮਣਿ,** ''ਤਸ੍ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਣੀ ਤ੍ਵਾਵੀ ਚਾ''ਤਿ ਣੀ, ਰਸ੍ਸੋ, **ਗਾਮਣਿ।** ਸਨ੍ਤਤਮਤਾਯ **ਸਤ੍ਤਮੋ, ਸਨ੍ਤ**ਤੋ ਤਮੋ, **ਸਨ੍ਤ**ਸ੍ਸ ਚ **ਸੋ।** ਵਿਸੇਸੀਯਤੇਤਿ **ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ, ਸਿਸ** ਵਿਸੇਸਨੇ, ਤੋ। **ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਣ੍ਯੋ, **ਇਕਾਰਾਗਮੋ, ਅਰਿਯੋ।** ਨਤ੍ਥਿ ਅਗੋ ਯਸ੍ਮਾ **ਨਾਗੋ,** ਦੀਘਾਦਿ, **ਗ**ਲੋਪੋ ਚ। ਇ ਗਤਿਯਂ, ਣ੍ਵੁ, ਇਸ੍ਸੇ, **ਅਲੋਪੋ** ਚ, **ਏਕੋ,** ਸਦਿਸਰਹਿਤਤਾਯ ਵਾ ਏਕੀਭਾਵੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਏਕੋ,** ਕੋ। ਉਸ੍ਸਾਪੇਤਿ ਪਚ੍ਚਨੀਕੇਤਿ **ਉਸਭੋ, ਉਸ** ਦਾਹੇ, ਅਭੋ । **ਅਜ** ਗਮਨੇ, ਅ, **ਜਸ੍ਸ ਗੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਅਗ੍ਗੋ।** ਮੁਚ ਮੋਚਨੇ, ਹੀਨਮਜ੍ਝਿਮਭਾਵੇਹਿ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ **ਮੋਕ੍ਖੋ,** ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਖੋ। ਮੋਕ੍ਖ** ਮੋਚਨੇ ਵਾ, ਅ। ਪਧਾਨਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪੁਙ੍ਗਵੋ,** ਯਦਾਦਿ, ਪੁਕ੍ਖਲੋਪਜਤ੍ਰ, **ਪੁਸ** ਵੁਡ੍ਢਿਮ੍ਹਿ, ਅਲੋ, **ਸਸ੍ਸ ਖੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਏਤੇ **ਚੁਤ੍ਤਮਾਦਯੋ** ਸਮਾਸਗਾਪਿ ਅਸਮਾਸਗਾਪਿ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਵਾਚਕਾ। **ਅਮਰਕੋਸੇ** ਪਨ ਨਾਗੋਸਭਪੁਙ੍ਗਵਾਨਂ ਸਮਾਸਗਤ੍ਤੇਯੇਵ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਵਾਚਕਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

‘‘ਉਤ੍ਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ ਬ੍ਯਗ੍ਘ-ਪੁਙ੍ਗਵੋ’ਸਭਕੁਞ੍ਜਰਾ।
ਸੀਹਸਦ੍ਦੂਲਨਾਗਾਦਯਾ, ਪੁਮੇ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਥਗੋਚਰਾ’’ਤਿ [ਅਮਰ ੨੧.੫੯]॥

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਬ੍ਯਗ੍ਘਾ**ਦਯੋ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੇ ਸਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦੀਭੂਤਾ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਥਵਿਸਯਾ ਪੁਬ੍ਬਪਦਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਥਵਾਚਕਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾ ਚ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ‘‘ਪੁਰਿਸਬ੍ਯਗ੍ਘੋ, ਮੁਨਿਪੁਙ੍ਗਵੋ’’ਇਚ੍ਚਾਦਿ। **ਸੀਹਾ**ਦਯੋ, **ਆਦਿ**ਨਾ ਵ**ਰਾਹਪੁਣ੍ਡਰੀਕਧੋਰਯ੍ਹਸੋ**ਵ**ੀਰਾ**ਦਯੋ ਚ ਸਮਾਸਗਾ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਸਮਾਸੇ ਉਤ੍ਤਰਪਦਭੂਤਾ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਥਵਾਚਕਾ ਪੁਮੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ‘‘ਸਕ੍ਯਸੀਹੋ, ਕਵਿਕੁਞ੍ਜਰੋ, ਪੁਰਿਸਸਦ੍ਦੂਲੋ, ਪੁਰਿਸਵਰਾਹੋ’’ਇਚ੍ਚਾਦਿ।

੬੯੭. ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਕ੍ਖਿਨੋ ਚ ਪੀਤਿਜਨਕਂ ਵਤ੍ਥੁ ਅਬ੍ਯਾਸੇਕਂ, ਅਸੇਚਨਞ੍ਚ ਨਾਮ, ਨ ਬ੍ਯਾਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਿ ਨਕ੍ਖਰਨ੍ਤਿ ਨਯਨਮਨਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾਤਿ **ਅਬ੍ਯਾਸੇਕਂ, ਅਸੇਚਨ**ਞ੍ਚ, ਨ ਬ੍ਯਾਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਿ ਚ ਯਸ੍ਮਿਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭੂਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਰਸਾਨੀਤਿ ਵਾ **ਅਬ੍ਯਾਸੇਕਂ, ਅਸੇਚਨ**ਞ੍ਚ। ਞੋ, ਯੁ ਚ।

ਛਕ੍ਕਂ ਇਟ੍ਠੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ। ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ **ਇਟ੍ਠਂ, ਇਸੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, **ਇਸ** ਗਵੇਸਨੇ ਚ, ਤੋ। ਸੁਭਤ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਸੁਭਗਂ,** ਕ੍ਵਿ। ਹਦਯੇ ਸਾਧੁ, ਹਦਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਿਯਨ੍ਤਿ **ਹਜ੍ਜਂ,** ਞੋ, **ਦ**ਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲੋਪੋ, **ਦਜਸ੍ਸ ਜ੍ਜੋ।** ਦਯਿਤਬ੍ਬਂ ਆਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਦਯਿਤਂ,** ਤੋ। ਵ**ਲ੍ਲ** ਸਂਵਰਣੇ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਅਭੋ। ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਪਿਯਂ,ਪੀ** ਤਪ੍ਪਨਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਣ੍ਯੋ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ।

੬੯੮. ਤਿਕਂ ਤੁਚ੍ਛੇ। **ਤੁਚ** ਵਿਨਾਸੇ, ਛੋ। **ਰਿਚ** ਵਿਯੋਜਨਸਮ੍ਬਜ੍ਝਨੇਸੁ, ਸਮ੍ਬਜ੍ਝਨਂ ਮਿਸ੍ਸਨਂ, ਤੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਸੁਨਸ੍ਸ ਹਿਤਂ **ਸੁਞ੍ਞਂ,** ਯੋ, **ਨਯਸ੍ਸ ਞ੍ਞੋ, ਸੁਨ** ਗਤਿਯਂ ਵਾ, ਯੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਸਾਰੇ। **ਫਲ** ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਂ, ਉ, ਗੁ ਵਾ। ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਰ **ਗੋਨ੍ਤੋ,** ਅਸ੍ਸੇ, **ਫੇਗ੍ਗੁ।**

ਤਿਕਂ ਪਵਿਤ੍ਤੇ। **ਮੇਧ** ਹਿਂਸਾਸਙ੍ਗਮੇਸੁ, ਮੇਧੀਯਤੇ ਸਙ੍ਗਮੀਯਤੇ **ਮੇਜ੍ਝਂ,** ਣ੍ਯੋ, **ਝਸ੍ਸ ਝੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। **ਪੂ** ਪਵਨੇ, ਤੋ, ਦੀਘਾਦਿ। ਵੁਡ੍ਢਾਵਾਦੇਸੋ, **ਇਕਾਰਾਗਮੋ** ਚ। ਦ੍ਵਯਂ ਅਵਿਰਦ੍ਧੇ। ਨ ਵਿਰਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਅਵਿਰਦ੍ਧੋ, ਰਧ** ਹਿਂਸਾਪਰਾਧਾਪਗਮਨੇਸੁ, ਤੋ। ‘‘ਧਢਭਹੇਹਿ ਧਢਾ ਚੇ’’ਤਿ **ਤਸ੍ਸ ਧੋ। ਪਣ** ਬ੍ਯਵਹਾਰਥੁਤੀਸੁ, ਣ੍ਵੁ, ਵਿਰਦ੍ਧਵੋਹਾਰੇਨ ਨ ਪਣਾਮੇਤੀਤਿ **ਅਪਣ੍ਣਕੋ।**

੬੯੯-੭੦੧. ਦ੍ਵਯਂ ਜਾਤਯਾਚਾਰਾਦਿਨਾ ਅਨਿਨ੍ਦਿਤੇ। **ਉ**ਪੁਬ੍ਬੋ, **ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਚ **ਕਸ** ਵਿਲੇਖਨੇ, ਹਿਂਸਾਯਞ੍ਚ, ਤੋ, ‘‘ਸਾਦਿਸਨ੍ਤਪੁਚ੍ਛਭਨ੍ਜਹਂਸਾਦੀਹਿ ਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਸਹਾਦਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ **ਤਸ੍ਸ ਟ੍ਠੋ।**

ਗਾਰਯ੍ਹਨ੍ਤਂ ਜਾਤਯਾਚਾਰਾਦਿਨਾ ਨਿਨ੍ਦਿਤੇ। ਨਿਹੀਯਤੇਤਿ **ਨਿਹੀਨੋ, ਹਾ** ਚਾਗੇ, ਇਨੋ, ਦੀਘੋ। ਅ**ਪਾ**ਦਿਪੁਬ੍ਬੇ **ਹੀਨੋ। ਲਮ** ਨਿਨ੍ਦਾਯਂ, ਣ੍ਵੁ, **ਲਾਮਕੋ। ਕਿਟ** ਗਤਿਯਂ, **ਪਤਿ ਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਤੁ ਨਿਨ੍ਦਾਯਂ, ਠੋ, **ਪਤਿਕਿਟ੍ਠਂ, ਨਿਕਿਟ੍ਠ**ਞ੍ਚ। **ਇਤ੍ਤਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਲਾਮਕਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਪਾਟਿਪਦਿਕੋ, ‘‘ਜਾਤਯਾਚਾਰਾਦੀਹਿ ਨਿਹੀਨੋਯ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਅਵਜ੍ਜੋ,** ਤਬ੍ਭਾਵਤ੍ਥੇ ਚੇਤ੍ਥ **ਅਕਾਰੋ। ਵਦ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਣ੍ਯੋ, **ਦਯਸ੍ਸ ਜ੍ਜੋ।** ਕੁਚ੍ਛਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਅਸ੍ਸ **ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ।** ਅਧੋਭਾਗੇ ਜਾਤੋ **ਅਧਮੋ,** ਓਸ੍ਸਤ੍ਤਂ। **ਓਮ** ਨਿਨ੍ਦਾਯਂ, ਕਮ੍ਮੇ ਅ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਉਸ੍ਸੋ, **ਓਮਕੋ।** ਗਰਹਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਗਾਰਯ੍ਹੋ, ਗਰਹ** ਨਿਨ੍ਦਾਯਂ, ਣ੍ਯੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮਲਯੁਤ੍ਤੇ। ਮਲਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਮਲੀਨੋ,** ਇਨੋ, ਦੀਘੋ। ਅਸ੍ਸਤ੍ਥ੍ਯਤ੍ਥੇ ਈ, **ਮਸਪਚ੍ਚਯੇ ਮਲੀਮਸੋ,** ਕਚ੍ਚਰਂ, ਮਲਦੂਸਿਤਮ੍ਪਿ, ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਚਰਤੀਤਿ **ਕਚ੍ਚਰਂ।**

ਤਿਪਾਦਂ ਵਿਪੁਲੇ। **ਬ੍ਰਹ** ਵੁਦ੍ਧਿਯਂ, ਰਾਜਾਦਿ, **ਬ੍ਰਹਾ। ਮਹ** ਪੂਜਾਯਂ, ਅਨ੍ਤੋ। **ਪੁਲ** ਮਹਤ੍ਤੇ, ਵਿ**ਪੁਲਂ। ਸਲ** ਗਮਨੇ, ਵਿ**ਸਾਲਂ,** ਞੋ। **ਪਥ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ, ਉਲੋ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਪੁਥੁਲਂ, ਉ**ਮ੍ਹਿ **ਪੁਥੁ। ਗਰ** ਸੇਚਨੇ, ਉ, **ਗਰੁ। ਅਰ** ਗਮਨੇ, ਉ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਉਰੁ। ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਤੋ, **ਇਣ੍ਣਾਦੇਸੋ, ਤਸ੍ਸ ਥੋ,** ਅਸ੍ਸਿ, ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਵਿ**ਤ੍ਥਿਣ੍ਣਂ।**

ਵ**ਠਰ**ਨ੍ਤੁ ਥੂਲੇ। **ਪੀ** ਤਪ੍ਪਨਕਨ੍ਤੀਸੁ, ਇਨੋ। **ਥੂਲ** ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨੇ, ਅ। **ਪੀ**ਧਾਤੁਤੋ ਈਵਰੋ, **ਪੀਵਰੰ। ਲ**ਪਚੂਯੇ **ਥੁਲ੍ਲੰ,** ਰਸ੍ਸਾਦਿ। **ਵਦ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯੰ ਵਾਚਾਯੰ, ਵਦਤੀਤਿ **ਵਠਰੰ,** ਅਰੋ, **ਦਸ੍ਸ ਠੋ।** ਥੂਲਮੁਪਚਿਤਮੰਸਵਿਪੁਲਾਯਤਮੰਸਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯੰ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤੇ। **ਆਨਿਪੁਬ੍ਬੋ ਚਿ** ਚਯੇ, ਕਮ੍ਮੇ ਤੋ, **ਆਚਿਤੰ, ਨਿਚਿਤਞ੍ਚ।**

੧੦੨. ਸਿਲੋਕੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ। ਸਰਤੀਤਿ **ਸਬ੍ਬੰ,** ਵੋ, **ਰਸ੍ਸ** ਚ **ਵੋ। ਸੰਪੁਬ੍ਬੋ ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ, ਤੋ, **ਸਮਤ੍ਤੰ,** ਅਥ ਵਾ **ਸਮ ਤਿਮ** ਵੇਕਲ੍ਲਬਜੇ, ਤੋ, **ਸਮਤ੍ਤੰ।** ਨ ਖਿਯਤੀਤਿ **ਅਖਿਲੰ,** ਲੋ, **ਅਖਿਲੰ, ਨਿਖਿਲਞ੍ਚ** ਤਥਾ। **ਸਕ** ਸਤ੍ਤਿਯੰ, ਅਲੋ, ਕਲਾਭਿ ਅਵਯਵੇਹਿ ਸਹ ਵਤ੍ਤਤੇਤਿ ਵਾ **ਸਕਲੰ।** ਸੇਸਤੋ ਅਵਸਿਟ੍ਠਤੋ ਨਿਗ੍ਗਤੰ **ਨਿਸ੍ਸੇਸੰ। ਕਸ** ਗਮਨੇ, ਇਨੋ, **ਣਤ੍ਤੰ, ਕਸਿਣੰ।** ਨ ਸੇਸੰ ਅਵਸਿਟ੍ਠੰ **ਅਸੇਸੰ।** ਅਗ੍ਗੇਨ ਸਿਖਰੇਨ ਸਙ੍ਗਤੰ **ਸਮਗ੍ਗੰ।** ਕਤੇ ਸਮਾਸੇ ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤੋ ਅਭਿਧਾਨਾ। **ਊਨ** ਪਰਿਹਾਨੇ, ਨ ਊਨੰ ਅਸ੍ਮਿੰ **ਅਨੂਨਕੰ,** ਕੋ।

੧੦੩. **ਬਹੁਲ**ਨ੍ਤੁ ਬਹੁਤ੍ਤੇ, ਭਾਵੇਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ **ਭੂਰਿ, ਭੂ** ਸਤ੍ਤਾਯੰ, ਰਿ, **ਭੂਰਿ,** ਦੀਘਾਦਿ, ਰਸ੍ਸਨ੍ਤੋ, **ਈਮ੍ਹਿ ਭੂਰੀ,** ਮੇਧਾ। **ਪਹੁ** ਸਤ੍ਤਿਯੰ, ਤੋ, **ਉ**ਕਾਰਾਗਮੋ, **ਪਪੁਬ੍ਬੋ ਹੂ** ਸਤ੍ਤਾਯੰ ਵਾ, ਰਸ੍ਸੋ। **ਪਚਿ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਉਰੋ, **ਪਚੁਰੰ। ਭੀ** ਭਯੇ, ਭਾਯਤਿ ਯਸ੍ਮਾਤਿ **ਭਿਯਜੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ। ਸਮ੍ਪਹੋਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਪਹੁਲੰ,** ਲੋ। **ਬਹ** ਵੁਡ੍ਢਿਯੰ, ਉ, **ਬਹੁ। ਯੇਭੁਯ੍ਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁਲਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਪਾਟਿਪਦਿਕੋ। ਬਹੂ ਅਤ੍ਥੇ ਲਾਭੀਤਿ **ਬਹੁਲੰ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਬਹਿਗਤੇ। ਬਹਿ ਜਾਤੰ **ਬਾਹਿਰੰ,** ਇਰਣ।

੧੦੪-੧੦੬. **ਯੇਸੰ** ਪਦਤ੍ਥਾਨੰ **ਮਤ੍ਤੰ** ਪਮਾਣੰ ਸਤਾਦਿਤੋ **ਪਰੰ** ਅਧਿਕੰ ਭਵਤਿ, ਤੇ **ਪਰੋਸਤਾਦੀ। ਆਦਿ**ਨਾ ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਾਦਿ। ਸਤਤੋ ਪਰੋ **ਪਰੋਸਤੰ।** ਸਹਸ੍ਸਤੋ ਪਰੋ **ਪਰੋਸਹਸ੍ਸੰ,** ਪਰਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤੋ ਅਭਿਧਾਨਾ **ਪਰ**ਸਦ੍ਦਾ **ਓ**ਕਾਰਾਗਮੋ। ਪਜ੍ਜੰ ਅਪ੍ਪੇ। ਪਰਿਤੋ ਅਤ੍ਤੰ ਖਣ੍ਡਿਤੰ **ਪਰਿਤ੍ਤੰ। ਸੁਖ** ਤਕ੍ਰਿਯਾਯੰ, ਤਕ੍ਰਿਯਾ ਸੁਖਨੰ, ਉਮੋ। **ਸੁਚ** ਸੋਚਨੇ ਵਾ। **ਖੁਦ** ਪਿਪਾਸਾਯੰ, ਦੋ, **ਖੁਦ੍ਦੰ। ਥੁਚ** ਪਸਾਦੇ, ਣੋ। **ਅਲ** ਭੂਸਨਪਰਿਯਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣੇਸੁ, ਪੋ, **ਲਸ੍ਸ ਪੋ, ਅਪ੍ਪੰ। ਕਿਸ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਣੋ। **ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ। **ਚਿ** ਚਯੇ, ਉਲੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, **ਚੁਲ੍ਲੰ,** ਨੀਚੇ ਪਨ **ਚੁਲ੍ਲੋ। ਮਾ** ਮਾਨੇ, ਛਦਾਦੀਹਿ ਤੋ। ਰਸ੍ਸਾਦਿ, **ਮਤ੍ਤਾ,** ਇਤ੍ਥਿਯੰ। **ਲਿਸ** ਅਪ੍ਪੀਭਾਵੇ, ਅ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, ਲੁਯਤੇਤਿ **ਲਵੋ,** ਅ। **ਅਣ** ਗਤਜਤ੍ਥੇ, ਉ। **ਕਣ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅ, **ਕਣੋ।** ਲਵਾਦੀਹਿ ਸਹ ਕਣੋ ਪੁਮੇ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ **ਅਮਰਕੋਸੇ** ‘‘ਪੁਮੇ ਲਵਲੇਸਕਣਾਣਵੋ’’ਤਿ [ਅਮਰ ੨੧.੬੨]।

ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੁ ਸਮੀਪੇ। ਸਙ੍ਗਤਾ ਆਪੋ ਯਸ੍ਮਿੰ **ਸਮੀਪੰ,** ਆਸ੍ਸੀ। **ਪਾ**ਦਿਤੋ ਯਦਾਦਿਨਾ ਕਟੋ, **ਨਿਕਟੋ,** ਨਤ੍ਥਿ ਕਟੋ ਆਵਰਣੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਨਿਕਟੋ। ਸਦ**ਸ੍ਮਾ ਤੋ, ਆਸਨ੍ਨੋ। ਕਣ੍ਠੰ ਸਮੀਪੰ ਉਪਗਤੰ **ਉਪਕਣ੍ਠੋ।** ‘‘ਕਣ੍ਠੋ ਗਲੇ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੇ, ਸਦ੍ਦੇ ਮਦਨਪਾਦਪੇ’’ਤਿ ਹਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ,** ਇਧ ਪਨ **ਕਣ੍ਠ**ਸ੍ਸ **ਕਟ੍ਠਾ**ਦੇਸੋ, **ਣ**ਲੋਪੋ ਵਾ। ਅਭਜਾਸੀਦਤੀਤਿ **ਅਭਜਾਸੋ।** ‘‘ਅਭਜਾਸੋ ਤੁ ਸਮੀਪਮ੍ਹਿ, ਪੁਮਾ ਅਭਜਸਨੇਪਿ ਚੇ’’ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੨੧.੬੭] **ਰਭਸੋ।** ਸਹ ਅਨ੍ਤੇਨ **ਸਨ੍ਤਿਕੰ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਕੋ। ਵਿਦੂਰਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ **ਅਵਿਦੂਰੰ।** ਸਙ੍ਗਤੰ ਅਨ੍ਤੰ **ਸਾਮਨ੍ਤੰ, ਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦੀਘੋ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਸ੍ਸ ਮੋ, **ਸੰ ਨਿ**ਪੁਬ੍ਬੋਪਿ **ਕਟ੍ਠ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੀਪਤ੍ਥੇਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਉਦਾਹਟੰ, **ਕਸ** ਵਿਲੇਖਨੇ ਵਾ, ਤੋ, **ਸਨ੍ਨਿਕਟ੍ਠੰ।** ਅਨ੍ਤਿਕਭਾਵੰ ਉਪਗਤੰ **ਉਪਨ੍ਤਿਕੰ।** ਸਹ ਕਾਸੇਨ ਵਤ੍ਤਤੇ **ਸਕਾਸੰ, ਕਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਅਨ੍ਤਯੋਗਾ ਅਨ੍ਤਿਕੰ, ਇਕੋ। ਞਾਯਤੇਤਿ **ਞਤ੍ਤੰ,** ਤੋ, **ਸਕਾਸ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਨਿਡਸਦੇਸਸਵਿਧਸਮਰਿਯਾਦਸਵੇਸਾਪਿ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਸਹ ਨਿਡੇਨ, ਸਹ ਦੇਸੇਨ, ਸਹ ਵਿਧਾਯ, ਸਹ ਮਰਿਯਾਦਾਯ, ਸਹ ਵੇਸੇਨ ਵਤ੍ਤਤੇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਬਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਰੂਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦਾ ਪਨ ਏਤੇ।

ਦ੍ਵਯੰ ਦੂਰਮਤ੍ਤੇ। ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਰਤਿ ਯੰ ਦੂਰੰ। **ਵਿਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਕਟ੍ਠ**ਸਦ੍ਦੋ ਦੂਰੇ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਵਿਪ੍ਪਕਟ੍ਠਕੰ।**

੧੦੭. ਤਿਕੰ ਘਨੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਨ੍ਤਰੰ ਛਿਦ੍ਦੰ ਯਸ੍ਸ। **ਹਨਤਿ**ਸ੍ਮਾ ਅ, **ਹਸ੍ਸ ਘੋ** ਚ, **ਘਨੰ। ਸਮੁ** ਉਪਸਮੇ, ਦੋ, **ਸਨ੍ਦੰ।** ਪਾਦੋ ਵਿਰਲ਼ੇ। ਵਿਰਮਤੀਤਿ **ਵਿਰਲ਼ੰ,** ਅ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ। ਪਿਯੋ ਲਵੋ ਅਪ੍ਪੋ ਯਸ੍ਮਿੰ **ਪੇਲਵਂ, ਪਿਯਸ੍ਸ ਪੇ, ਪਿਲਿ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਅਵੋ। **ਤਨੁ** ਅਪ੍ਪਾਦੀਸੁਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਦੀਘੇ। **ਯਤ** ਆਯਤਨੇ, **ਆਯਤਂ। ਇ** ਗਮਨੇ ਵਾ, ਤੋ, ਭੂਵਾਦਿ, ਇਸ੍ਸੇ, ਏ ਅਯ, ਦੀਘਾਦਿ। **ਦਿ** ਖਯੇ, ਘੋ, ਦੀਘਾਦਿ। ਤਿਕਂ ਵਟ੍ਟੁਲੇ। ਨਿਗ੍ਗਤਂ ਤਲਂ ਅਸ੍ਮਾਤਿ **ਨਿਤ੍ਤੁਲਂ। ਵਟ੍ਟ** ਵਟ੍ਟਨੇ, **ਵਟ੍ਟਂ,** ਲਤਾਦਿ। **ਉਲ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਵਟ੍ਟੁਲਂ।**

੨੦੮. **ਉਚ੍ਛਿਤ**ਨ੍ਤੁ ਉਨ੍ਨਤੇ। **ਚਿ** ਚਯੇ, ਉਚ੍ਚਿਨੋਤੀਤਿ **ਉਚ੍ਚੋ,** ਆ। ਉਨ੍ਨਮਤੀਤਿ **ਉਨ੍ਨਤੋ। ਤੁਜ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਫਲਨੇ ਚ, ਅ, **ਤੁਙ੍ਗੋ।** ਉਗ੍ਗਤਂ ਅਗ੍ਗਂ ਅਸ੍ਸ **ਉਦਗ੍ਗੋ।** ਉਦ੍ਧਂ ਸਿਤੋ **ਉਚ੍ਛਿਤੋ, ਸਿ** ਸੇਵਾਯਂ, ਤੋ, **ਸਸ੍ਸ ਛੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਉਚ੍ਛਿਤੋ।** ਪਂਸੁਪਿ, ਪਕਟ੍ਠੋ ਅਂਸੁ ਦਿਤ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ **ਪਂਸੁ।**

ਤਿਕਂ ਵਾਮਨੇ। ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਅਞ੍ਚਤੀਤਿ **ਨੀਚੋ, ਅਞ੍ਚੁ** ਗਮਨੇ, ਣੋ, **ਅਕਾਰਞ੍ਚ**ਕਾਰਾਨਂ ਲੋਪੋ, **ਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਰ ਨਿਸੇਧੇ। **ਰਸ** ਸਦ੍ਦੇ, ਸੋ, **ਰਸ੍ਸੋ।** ਵਾ ਗਮਨੇ, ਮਨੇ, **ਵਾਮਨੋ।**

ਤਿਕਂ ਉਜੁਮ੍ਹਿ। ਨ ਜਿਮ੍ਹਂ ਕੁਟਿਲਂ **ਅਜਿਮ੍ਹਂ।** ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਵਙ੍ਕਤਾਯ ਪਕਟ੍ਠੋ ਗੁਣੋ ਯਸ੍ਸ **ਪਗੁਣੋ। ਅਜ** ਗਮਨੇ, ਉ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਉਜੁ।**

੨੦੯. ਛਕ੍ਕਂ ਵਙ੍ਕੇ। **ਅਲ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਅਰੋ, **ਲ਼ਤ੍ਤਂ।** **ਵੇਲ** ਗਮਨੇ, ਤੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ, ਵਿਰੂਪੇਨ ਇਲਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਵੇਲ੍ਲਿਤਂ,** ਤੋ, **ਇਲ** ਗਮਨੇ। **ਵਙ੍ਕ** ਕੋਟਿਲਜੇ, ਅ। **ਕੁਟ** ਛੇਦਨੇ, ਇਲੋ, **ਕੁਟ** ਕੋਟਿਲਜੇ ਵਾ। **ਹਾ** ਚਾਗੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਮੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯਾਦਿ, **ਜਿਮ੍ਹਂ। ਕੁਞ੍ਚ** ਕੋਟਿਲਜੇ, ਤੋ। ਵਕ੍ਕਮ੍ਪਿ, **ਵਕ੍ਕ** ਗਮਨੇ।

ਪਞ੍ਚਕਂ ਧੁਵੇ। **ਧੁ** ਗਤਿਥੇਰਿਯੇਸੁ, ਅ, **ਉਵਾ**ਦੇਸੋ। ਸਸ੍ਸਤੇ ਨਿਚ੍ਚੇ ਭਵੋ **ਸਸ੍ਸਤੋ। ਨਿਚ੍ਚੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ [ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾ]। ਸਦਾ ਕਾਲੇ ਭਵੋ **ਸਦਾਤਨੋ। ਸਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਚ੍ਚਤ੍ਥੋ ਸਤ੍ਤਮਜਨ੍ਤੋ ਨਿਪਾਤੋ, **ਸਨਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਾ [ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾ], ਤਤ੍ਰ ਭਵੋ **ਸਨਨ੍ਤਨੋ,** ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਭਵਤ੍ਥੇ ਤਨੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ।

੨੧੦. ਏਕੇਨੇਵ ਭਾਵਾਦਿਰੂਪੇਨ ਕਾਲਸ੍ਸ ਬਜਾਪਕੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਕਾਸਾਦਿਕੂਟਟ੍ਠੋਤਿ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਮਾਯਾਨਿਚ੍ਚਲਯਨ੍ਤਾਦੀਸੁ **ਕੂਟਂ** ਵਕ੍ਖਤਿ [ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾ]। ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕੂਟਟ੍ਠੋ,** ਪਬ੍ਬਤੋ, ਕੂਟਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਸਦਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਕੂਟਟ੍ਠੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਲਹੁਕੇ। **ਲਙ੍ਘ** ਗਤਿ ਸੋਸਨੇਸੁ, ਉ, **ਘਸ੍ਸ ਹਤ੍ਤਂ,** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪੋ, **ਲਹੁ,** ਲਘੁਪਿ। **ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬੇ, ਸਤ੍ਥਿਕ**ਕ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਚ **ਸਲ੍ਲਹੁਕਂ।** ਤਿਕਂ ਸਙ੍ਖਜਾਤੇ। **ਖਜਾ** ਕਥਨੇ। **ਗਣ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ। **ਮਾ** ਪਰਿਮਾਣੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਤੋ।

੨੧੧. ਤਿਕਂ ਤਿਖਿਣੇ। **ਤਿਜ** ਨਿਸਾਨੇ, ਹੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, **ਤਿਣ੍ਹਂ। ਤਿਜ** ਨਿਸਾਨੇ, ਇਣੋ, **ਜਸ੍ਸ ਖੋ, ਣਤ੍ਤਂ, ਤਿਖਿਣਂ। ਤਿਜ**ਤੋਯੇਵ ਵੋ, **ਜਸ੍ਸ ਵੋ, ਬਤ੍ਤਂ, ਤਿਬ੍ਬਂ।** ਤਿਕਂ ਚਣ੍ਡੇ। **ਚਣ੍ਡ** ਕੋਪੇ, **ਚਣ੍ਡਂ। ਉਜ੍ਜ** ਬਲਪਾਲਨੇਸੁ, ਅ, **ਜ੍ਜਸ੍ਸ ਗ੍ਗੋ, ਉਗ੍ਗਂ। ਖਰ** ਵਿਨਾਸੇ, ਅ, **ਖਰਂ।**

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਜਙ੍ਗਮੇ। **ਗਮੁ** ਗਮਨੇ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ, **ਜਙ੍ਗਮਂ। ਚਰ** ਗਮਨੇ, ਅ, **ਚਰਂ।** ਤਸਤਿ ਚਲਤੀਤਿ **ਤਸਂ, ਤਸ** ਉਬ੍ਬੇਗੇ, ਉਬ੍ਬੇਗੋ ਭਯਂ, ਚਲਨਞ੍ਚ। **ਚਰ**ਭਿਸ੍ਮਾ ਚਰੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਦੀਘੋ, **ਚਰਾਚਰਂ,** ਅਬ੍ਭਾਸਨ੍ਤੇ ਵਾ ਰਾਗਮੋ, **ਚਰਾਚਰਂ,** ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ **ਅ**ਪਚ੍ਚਯੋ। ਇਙ੍ਗਮ੍ਪਿ, ਇਙ੍ਗਤੀਤਿ **ਇਙ੍ਗੋ, ਇਙ੍ਗ** ਗਮਨੇ।

੨੧੨-੨੧੩. ਦ੍ਵਯਂ ਚਲਨਮਤ੍ਤੇ। **ਕਮ੍ਪ** ਚਲਨੇ। **ਚਲ** ਕਮ੍ਪਨੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਯੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਧਿਕੇ। ਅਤਿਰਿਚ੍ਚਤੀਤਿ **ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੋ, ਰਿਚ** ਵਿਯੋਜਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਗਤੀਸੁ, ਤੋ, ਭੁਜਾਦਿ। ਅਧਿ ਏਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਧਿਕੋ, ਇ** ਗਮਨੇ, ਕੋ।

ਜਙ੍ਗਮਾ ਪਾਣਿਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਥਾਵਰੋ ਨਾਮ, ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਥਾਵਰੋ, ਠਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯਂ, ਵਰੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, **ਥਾਵਰੋ,** ਠਾਵਰੋਪੀਤਜੇਕੇ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਲੋਲੇ। **ਲੋਲ** ਉਮ੍ਮਾਦਨੇ। **ਚਲ** ਕਮ੍ਪਨੇ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ, **ਚਞ੍ਚਲਂ। ਤਰ** ਪ੍ਲਵਨਤਰਣੇਸੁ, ਤਰਂ ਲਾਤੀਤਿ **ਤਰਲਂ,** ਏਤੇ ਚਲਨਮਤ੍ਤੇਪਿ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਪੁਰਾਣੇ। ਪੁਰੇ ਭਵੋ **ਪੁਰਾਣੋ,** ਯਦਾਦਿਨਾ **ਨ**ਪਚ੍ਚਯੋ, **ਣ**ਤ੍ਤਂ। ਪੁਰਾ ਭਵੋ **ਪੁਰਾਤਨੋ, ਤਨ**ਪਚ੍ਚਯੋ। **ਸਨਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਹ ਸਤ੍ਤਮਜਨ੍ਤੋ ਪੁਰਾਣਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਤਤ੍ਰ ਭਵੋ **ਸਨਨ੍ਤਨੋ,** ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ **ਸਨਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ। **ਚਿਰਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤੋ ਸਤ੍ਤਮਜਨ੍ਤੋ ਪੁਰਾਣਤ੍ਥੇ ਇਹ ਗਯ੍ਹਤੇ, ਤਤ੍ਰ ਭਵੋ **ਚਿਰਨ੍ਤਨੋ।** ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪੋ **ਚਿਰਕਾਲਾ**ਦੀਸੁ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਭਿਨਵੇ। ਪਤਿਤੋ ਅਗ੍ਗੋ ਯਸ੍ਸ **ਪਚ੍ਚਗ੍ਘੋ, ਗਸ੍ਸ ਘੋ,** ਬਹੁਕੋ ਵਾ ਅਗ੍ਘੋ ਯਸ੍ਸ **ਪਚ੍ਚਗ੍ਘੋ,** ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਹਿ ਉਪਸਗ੍ਗਨਿਪਾਤਾਨਂ ਬਹੁਕਤ੍ਥੋ ਏਤ੍ਥ **ਪਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ। **ਨ**ਵਸਦ੍ਦਾਸਕਤ੍ਥੇ ਤਨੇ, **ਨ**ਵਸ੍ਸ **ਨੁ**ਭਾਵੋ ਚ। ਨਵੋ ਏਵ **ਅਭਿਨ**ਵੋ, **ਨੁ** ਥੁਤਿਯਂ, ਅ, **ਨ**ਵੋ।

੭੧੪-੭੧੫. ਪਞ੍ਚਕਂ ਕਕ੍ਖਲੇ। ਕਨ੍ਤੀਤਿ **ਕੁਰੂਰਂ,** ਊਰੋ, **ਕਨ੍ਤੁ**ਸ੍ਸ ਚ **ਕੁਰਾ**ਦੇਸੋ, **ਕਰ** ਹਿਂਸਾਯਂ ਵਾ, ਊਰੋ, ਅਸ੍ਸੁ। **ਕਠ** ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਨੇ, ਮੁਦ੍ਧਜਦੁਤਿਯਨ੍ਤੋ ਧਾਤੁ, ਇਨੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੇ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿਪਿ। **ਦਲ** ਵਿਦਾਰਣੇ, ਹੋ, **ਲ਼ਤ੍ਤਂ, ਬਹ** ਵੁਦ੍ਧਿਮ੍ਹਿ ਵਾ, **ਬ**ਸ੍ਸ **ਦੋ,** ਲ਼ਨ੍ਤੋ ਚ, **ਦਲ਼੍ਹਂ ਦਹ** ਭਸ੍ਮੀਕਰਣੇ ਵਾ, ਅ, ਲ਼ਨ੍ਤੋ ਚ। ਨਿਟ੍ਠਾਤੀਤਿ **ਨਿਟ੍ਠੁਰਂ, ਠਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯਂ, ਉਰੋ। **ਕਕ੍ਖ** ਹਸਨੇ, ਅਲੋ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ। ਕਠੋਰਂ, ਜਰਠਂ, ਮੁਤ੍ਤਿਮਂ, ਮੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, **ਕਠ** ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਨੇ, ਓਰੋ। **ਜਰ** ਜੀਰਣੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਠੋ। ਮੁਤ੍ਤਿ ਕਥਿਨਜਂ, ਤਂਯੋਗਾ **ਮੁਤ੍ਤਿਮਂ।** ਅਪਚ੍ਚਯੇ **ਮੁਤ੍ਤਂ।**

ਸਤ੍ਤਕਂ ਅਨ੍ਤੇ। **ਅਮ** ਗਮਨੇ, ਤੋ, **ਅਨ੍ਤੋ,** ਅਨਿਤ੍ਥੀ। **ਪਰਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਪਰਿਯਨ੍ਤੋ। ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਪਨ੍ਤੋ।** ਪਚ੍ਛਾ ਭਵੋ **ਪਚ੍ਛਿਮੋ।** ਅਨ੍ਤੇ ਭਵੋ **ਅਨ੍ਤਿਮੋ,** ਇਮੋ। ਜਘਨੇ ਸਾਧੁ **ਜਿਘਞ੍ਞਂ,** ਯੋ, ਅਸ੍ਸਿ। **ਚਰ**ਤਿਸ੍ਮਾ ਇਮੋ। **ਚਰਿਮਂ, ਚਰ**ਸਦ੍ਦਾ ਵਾ ਇਮੋ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਪਠਮੇ। **ਪੁਬ੍ਬ** ਪੂਰਣੇ, ਅ। ਅਗ੍ਗਂ ਸੇਟ੍ਠੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਠ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਅਮੋ, **ਪਥ** ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨੇ ਵਾ, ਅਮੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰੋ, **ਪਠਮਂ,** ਪਥਮਨ੍ਤਿਪਿ। ਆਦੀਯਤੇ ਪਠਮਂ ਗਣ੍ਹੀਯਤੇਤਿ **ਆਦਿ,** ਇ, ਪੁਮੇ, **ਸੋ**ਸਦ੍ਦੋ **ਆਦਿ**ਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਜੋਤਕੋ, ਪੁਰਿਮਂ, ਪੁਰਤ੍ਥਾਪਿ, ਭਵਤ੍ਥੇ ਇਮਤ੍ਥਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਰੂਪੋ **ਪਤਿਰੂਪੋ।** ਛਵਿਯਾ ਅਨੁਰੂਪਂ **ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕੇ। **ਮੂਹ** ਵੇਚਿਤ੍ਤੇ, ਅ, **ਹ**ਸ੍ਸ **ਘੋ।** ਨਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯਸ੍ਸ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ।

੭੧੬. ਦ੍ਵਯਂ ਪਾਕਟੇ। ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸ **ਬਜਤ੍ਤਂ। ਪੁਟ** ਪਕਾਸਨੇ, **ਪੁਟ** ਵਿਕਾਸਨੇ ਵਾ।

ਤਿਕਂ ਮੁਦੁਮ੍ਹਿ। **ਮੁਦ** ਮੋਦਨੇ, ਉ, **ਮੁਦ** ਸਂਸਗ੍ਗੇ ਵਾ। ਸੋਭਨਂ ਕੁਮਾਰਂ ਕਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ। **ਕੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਅਲੋ, ਮਨ੍ਤੋ ਚ।

ਦ੍ਵਯਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਗ੍ਗਯ੍ਹੇ। ਅਕ੍ਖਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਤਿਗਤਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਅਕ੍ਖੇਨ ਵਾ ਪਤਿਗਤਂ **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ,** ਕਤੇ ਸਮਾਸੇ **ਪਤਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤੋ ਅਭਿਧਾਨਤੋ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚਕ੍ਖਾਦਿਕਂ, ਤੇਨ ਗਯ੍ਹਂ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਗ੍ਗਯ੍ਹਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ। ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਿਪਰੀਤਂ **ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ,** ਪਰਮਾਣ੍ਵਾਦਿ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ **ਅਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ।**

੭੧੭. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ। **ਇਤਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਾਟਿਪਦਿਕੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਵਾਚਕੋ, **ਇਦਂ**ਸਦ੍ਦਾ ਵਾ ਤਰੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ, **ਦਂ**ਲੋਪੋ ਚ । **ਅਞ੍ਞ**ਸਦ੍ਦਾ ਸਕਤ੍ਥੇ ਤਰੋ। ਏਕੋ ਸੇਟ੍ਠੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਞ੍ਞ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਾਟਿਪਦਿਕੋ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਥੇ, ਨ ਞਾਯਤੇਤਿ ਵਾ **ਅਞ੍ਞੋ।**

ਤਿਕਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇ। ਬਹਵੋ ਵਿਧਾ ਪਕਾਰਾ ਅਸ੍ਸ **ਬਹੁਵਿਧੋ।** ਵਿਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਧਾ ਯਸ੍ਸ **ਵਿਵਿਧੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਅਨਿਵਾਰਿਤੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਬਾਧੋ ਨਿਸੇਧੋ ਯਸ੍ਸ **ਅਬਾਧਂ।** ਨਤ੍ਥਿ ਅਗ੍ਗਲਂ ਅਸ੍ਸ।

੭੧੮. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਸਹਾਯੇ। ਅਸਹਾਯਤ੍ਤੇ **ਏਕਤੋ** ਆਕੀ, ਚ੍ਚੋ, ਕੋ ਚ, **ਏਕਾਕੀ, ਏਕਚ੍ਚੋ।** ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇਪਿ **ਏਕਕੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸਮਾ** ਤੁਲ੍ਯਤ੍ਥਾ।

ਅਨੇਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਨਿ **ਸਾਧਾਰਣਾ**ਦਿਦ੍ਵਯਂ। ਸਹ ਆਧਾਰਣੇਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਾਧਾਰਣਂ,** ਯਦਾਦਿ, ਥਿਯਂ ਸਾਧਾਰਣੀ, ਸਾਧਾਰਣਾ ਚ। ਸਮਾਨਮੇਵ **ਸਾਮਞ੍ਞਂ,** ਯੋ, **ਸਾਮਞ੍ਞਾ** ਇਤ੍ਥਿਯਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਪ੍ਪਾਵਕਾਸੇ। ਸਮ੍ਬਾਧਤੇ ਅਸ੍ਮਿਂ, ਰੋ। **ਸਂ**ਸਦ੍ਦਾ ਕਟੋ, ਯਦਾਦਿ, **ਸਙ੍ਕਟਂ,** ਸਹ ਆਵਰਣੇਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਾ **ਸਙ੍ਕਟਂ,** ਸਹਤ੍ਥੇ **ਸਂ**ਸਦ੍ਦੋ।

੭੧੯. ਵਾ**ਮਂ ਕਲ਼ੇਵਰਂ** ਵਾਮਕਾਯੋ ਸਬ੍ਯਂ ਨਾਮ। ''ਸਬ੍ਯਂ ਵਾਮੇ ਚ ਦਕ੍ਖਿਣੇ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੨੧.੮੪] ਹਿ **ਅਜਯੋ, ਸ**ਵ ਗਤਿਯਂ, ਯੋ। **ਦਕ੍ਖਿਣਂ** ਕਲ਼ੇਵਰਂ ਅਪਸਬ੍ਯਂ, ਸਬ੍ਯਤੋ ਅਪਗਤਂ **ਅਪਸਬ੍ਯਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਪਰੀਤੇ। ਪਟਿਕੂਲਤਿ ਆਵਰਤੀਤਿ **ਪਟਿਕੂਲਂ, ਕੂਲ** ਆਵਰਣੇ। **ਅਪਸਬ੍ਯਂ** ਦਕ੍ਖਿਣੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੁਰਧਿਗਮਨ੍ਤੇ ਪਥਂ ਗਹਨਂ, ਯਥਾ – ਗਹਨਮੇਤਂ ਸਤ੍ਥਂ, ਦੁਬ੍ਬਿਵੇਕਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੋ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਗਹਨਂ,** ਗਹਣਮ੍ਪਿ, ਯਦਾਦਿ। **ਕਲ** ਗਮਨੇ, ਇਲੋ, ਕਲਿਂ ਲਾਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਲਿਲਂ।**

੭੨੦-੭੨੧. ਦ੍ਵਯਂ ਬਹੁਪ੍ਪਕਾਰੇ। ਉਚ੍ਚਞ੍ਚ ਤਂ ਅਵਚਞ੍ਚੇਤਿ **ਉਚ੍ਚਾਵਚਂ,** ਕਮ੍ਮਧਾਰਯੋ। ਬਹਵੋ ਭੇਦਾ ਅਸ੍ਸ।

ਤਿਕਂ ਜਨਾਦਿਨਿਰਨ੍ਤਰਗਤੇ। **ਸਙ੍ਕ** ਸਙ੍ਕਾਯਂ, ਤੋ। **ਕਿਰ** ਪਕ੍ਖੇਪਵਿਕ੍ਖਿਪਨੇਸੁ, ਤੋ, **ਇਣ੍ਣਾ**ਦੇਸੋ। **ਸਙ੍ਕ** ਸਙ੍ਕਾਯਂ, ਉਲੋ, **ਸਙ੍ਕੁਲਂ, ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਕੁਲ** ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਾ, ਰੋ।

ਸਿਲੋਕੋ ਛੇਕੇ। ਕਤੋ ਅਭ੍ਯਾਸਿਤੋ ਹਤ੍ਥੋ ਪਦਤ੍ਥੋ ਯੇਨ **ਕਤਹਤ੍ਥੋ। ਕੁਸ** ਸਿਲੇਸਨੇ, ਅਲੋ। ਪਕਟ੍ਠਾ ਵੀਣਾ ਅਸ੍ਸ। ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ **ਅਭਿਞ੍ਞੋ। ਸਿਕ੍ਖ** ਵਿਜ੍ਜੋਪਾਦਾਨੇ, ਤੋ। **ਪੁਣ** ਕਮ੍ਮਨਿ ਸੁਭੇ, ਰੋ। **ਪਟ** ਗਮਨੇ, ਉ। **ਛਿਦਿ** ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣੇ, ਕਤ੍ਤਰਿ ਅ, **ਦਸ੍ਸ ਕੋ। ਚਤ** ਯਾਚਨੇ, ਉਰੋ। **ਦਲ** ਦਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਖੋ, **ਲਸ੍ਸ ਕੋ, ਦਕ੍ਖ** ਵੁਡ੍ਢਿਯਂ ਵਾ, ਅ, **ਦਕ੍ਖ** ਵੁਡ੍ਢਿਹਿਂਸਾਗਤਿਸੀਘੇਸੁ ਵਾ। **ਪਿਸ** ਹਿਂਸਾਬਲਦਾਨਨਿਕੇਤਨੇਸੁ, ਅਲੋ, **ਪੇਸਲੋ।** ਕਤਮੁਖੇ, ਕਤੀਪਿ, **ਕਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਭ੍ਯਾਸਿਤਤ੍ਥੋ, ਕਤਂ ਅਬ੍ਯਾਸਿਤਂ ਮੁਖਂ ਉਪਾਯੋ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਕਤਮੁਖੋ।** ਕਤਂ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਕਤੀ।**

ਸਤ੍ਤਕਂ ਬਾਲੇ। **ਬਲ** ਪਾਣਨੇ, ਬਲਤੀਤਿ **ਬਾਲੋ,** ਅਸ੍ਸਾਸਿਤਪਸ੍ਸਾਸਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਜੀਵਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਞਾਜੀਵਿਤੇਨਾਤਯਤ੍ਥੋ। **ਦਾ** ਕੁਚ੍ਛਾਯਂ ਗਤਿਯਂ ਵਾ, ਤੁ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ। **ਜਲ** ਧਞ੍ਞੇ, ਅ, ਲ਼ਤ੍ਤਂ। **ਮੁਹ** ਵੇਚਿਤ੍ਤੇ, ਲੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ, **ਮੂਲ਼੍ਹੋ। ਮਨ੍ਦ** ਜਲ਼ਤ੍ਤੇ। ਬਾਲਯਯੋਗਾ **ਬਾਲਿਸੋ,** ਇਸੋ। ਅਞ੍ਞੋ, ਯਥਾਜਾਤੋਪਿ, ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਞ੍ਞੋ।** ਯਾਦਿਸੋ ਜਾਤੋ ਵਿਵੇਕੋ **ਯਥਾਜਾਤੋ।**

੭੨੨. ਤਿਕਂ ਭਾਗਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। ਪੁਞ੍ਞਂ, ਸੁਕਤਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥਿ **ਪੁਞ੍ਞਵਾ, ਸੁਕਤੀ,** ਵਨ੍ਤੁ, ਈ ਚ। ਧਨਂ ਗਹਣਂ ਲਦ੍ਧੋਤਿ **ਧਞ੍ਞੋ,** ਯੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਮਹਾਵੀਰਿਯੇ। **ਮਹਾਧਿਤਿ** ਮਹਾਵੀਰਿਯੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਮਹਿਚ੍ਛੇ। ਮਹਾਸਯੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਬਹੁਲਹਦਯੇ, ਪਸਤ੍ਥਹਦਯੇ ਚ। ਹਦਯਂ ਬਹੁਲਂ, ਪਸਤ੍ਥਞ੍ਚ ਯਸ੍ਸ **ਹਦਯੀ, ਹਦਯਾਲੁ** ਚ, ਤਬ੍ਬਹੁਲੇ ਈ, ਆਲੁ ਚ, ਸੁਹਦਯੋਪਿ।

੧੨੩. ਦ੍ਵਯਂ ਹਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇ। ‘‘ਹਾਸਮਨੋ ਵਿਕੁਬ੍ਬਾਨੋ, ਪਮਾਨੋ ਹਟ੍ਠਮਾਨਸੋ’’ਤਿ [ਅਮਰ ੨੧.੭] **ਅਮਰਸੀਹੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਦੁਮ੍ਮਨੇ। ਦੁਟ੍ਠਂ, ਦੁਕ੍ਖਿਤਂ ਵਾ ਮਨੋ ਯਸ੍ਸ। ਵਿਰੂਪਂ ਮਨੋ ਯਸ੍ਸ। ਅਨੁਮਨੋਪਿ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਬਹੁਪ੍ਪਦੇ। ਯਾਚਕਾਨਂ ਵਦਂ ਵਚਨਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵਦਾਨਿਯੋ, ਵਦਞ੍ਞੂ** ਚ, ਇਯੋ, ਰੂ ਚ, ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਞ੍ਞਸ੍ਸ **ਨਾਦੇਸੋ**, ਮਜ੍ਝਦੀਘੋ ਚ। ਦਾਨੇ ਸੋਣ੍ਡੋ ਪਸੁਤੋ। **ਸੋਣ੍ਡ**ਸਦ੍ਦੋਤ੍ਰ ਮਜ੍ਜਮਦੇਤਜੇਕੇ, ਥੂਲਲਕ੍ਖੋਪਜਤ੍ਰ, ਦਾਨਤ੍ਥਂ ਥੂਲਂ ਲਕ੍ਖਂ ਅਸ੍ਸ।

੧੨੪. ਸਿਲੋਕੋ ਪਾਕਟਮਤ੍ਤੇ। **ਖਜਾ** ਪਕਾਸਨੇ, ਤੋ। **ਪਤਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਇ** ਗਮਨੇ, ਤੋ। ਅਭਿਮੁਖਂ ਏਤੀਤਿ **ਪਤੀਤੋ। ਞਾ** ਅਵਬੋਧਨੇ, ਤੋ, **ਪਞ੍ਞਾਤੋ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ** ਚ। **ਪਥ** ਖ੍ਯਾਨੇ। **ਸੁ** ਗਤਿਬੁਦ੍ਧੀਸੁ, ਤੋ, **ਸੁਤੋ, ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ** ਚ, **ਸੁ** ਸਵਨੇ ਵਾ, ਕਮ੍ਮੇ ਤੋ। **ਵਿਦ** ਞਾਣੇ, **ਵਿਦਿਤੋ। ਸਿਧੁ** ਸਂਰਾਧੇ, ਤੋ, **ਸਿਧ** ਸਂਸਿਦ੍ਧਿਯਂ ਵਾ। **ਕਟ** ਗਤਿਯਂ, ਦਸ੍ਸਨਂ ਕਟਤੀਤਿ **ਪਾਕਟੋ,** ਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੀਘੋ।

੧੨੫. ਤਿਪਾਦਂ ਇਸ੍ਸਰੇ। **ਈਸ** ਇਸ੍ਸਰਿਯੇ, ਈਸਤੀਤਿ **ਇਸ੍ਸਰੋ,** ਅਰੋ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। **ਨੀ** ਨਯੇ, ਣ੍ਵੁ, **ਨਾਯਕੋ।** ਸਂ ਧਨਂ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਾਮੀ,** ਦੀਘਾਦਿ, ਰਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਸਾਮਿਪਿ। **ਪਾ** ਰਕ੍ਖਣੇ,ਤਿ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ, **ਪਤਿ। ਅਧਿ**ਪੁਬ੍ਬੇ **ਅਧਿਪਤਿ। ਈਸ** ਇਸ੍ਸਰਿਯੇ, ਅ, **ਈਸੋ।** ਪਭਵਤੀਤਿ **ਪਭੁ,** ਉ, ਪਭੂਪਿ। **ਅਯ** ਗਮਨੇ, ਯੋ, **ਅਯ੍ਯੋ।** ਅਧਿਪਾਤੀਤਿ **ਅਧਿਪੋ,** ਰੋ। ਅਧਿਭਵਤੀਤਿ **ਅਧਿਭੂ,** ਕ੍ਵਿ। **ਨੀ** ਨਯੇ, ਰਿਤੁ, **ਨੇਤਾ।**

ਤਿਕਂ ਬਹੁਧਨੇ। ਇਭਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਇਬ੍ਭੋ,** ਵੋ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੋ। **ਝੇ** ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ, ਅ, ਅਜ੍ਝਾਯਤਿ ਧਨਂ **ਅਡ੍ਢੋ,** ਝਸ੍ਸ **ਢੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ ਚ। **ਧਨਾ** ਅਤਿਸਯੇ ਈ, **ਧਨੀ।**

੧੨੬. ਦ੍ਵਯਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇ। ਦਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਦਾਨਾਰਹੋ, ਦਕ੍ਖ** ਵੁਦ੍ਧਿਯਂ, ਸੀਘਤ੍ਤੇ ਚ, ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਭੋਗਸਮ੍ਪਦਾਦੀਹਿ ਯਾਯ, ਸਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ, ਇਣੋ, ਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਸ੍ਨੇਹਵਤਿ। **ਸਿਨਿਹ** ਪੀਤਿਯਂ, ਧੋ, **ਹਸ੍ਸ ਦੋ, ਸਿਨਿਦ੍ਧੋ,** ਵਚ੍ਛੋ ਸਿਨੇਹੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਿ **ਵਚ੍ਛਲੋ,** ਲੋ।

ਪਮਾਣਿਕੋ ਪਰਿਕ੍ਖਕੋ, ਪਰਿਕ੍ਖਤੇ ਅਵਧਾਰਯਤੇ ਪਮਾਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਿ **ਪਰਿਕ੍ਖਕੋ, ਇਕ੍ਖ** ਦਸ੍ਸਨਙ੍ਕੇਸੁ, ਣ੍ਵੁ। ਕਾਰਣਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਕਾਰਣਿਕੋ,** ਇਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਆਸਤ੍ਤੇ। **ਸਞ੍ਜ** ਸਙ੍ਗੇ, ਤੋ। ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਪਰਂ ਪਧਾਨਂ ਅਸ੍ਸ **ਤਪ੍ਪਰੋ।**

੧੨੭. ਤਿਕਂ ਕਾਰੁਣਿਕੇ। ਕਰੁਣਾ ਸੀਲਂ ਅਸ੍ਸ **ਕਾਰੁਣਿਕੋ।** ਦਯਾ ਕਰੁਣਾ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਿ **ਦਯਾਲੁ,** ਆਲੁ। ਦੁਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਮਤੀਤਿ **ਸੂਰਤੋ,** ਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੀਘਤਾ।

ਇਟ੍ਠਤ੍ਥੇ ਅਭਿਮਤਪ੍ਪਯੋਜਨੇ ਉਯ੍ਯੁਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਸ੍ਸੁਕੋ ਨਾਮ, ਉਟ੍ਠਾਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਾਯਤੀਤਿ **ਉਸ੍ਸੁਕੋ,** ਹਸਾਦ੍ਯਨੁਟ੍ਠੇਯਂ।

ਯੋ ਆਲਸ੍ਯਾਵਸਾਦੀਹਿ ਅਨੁਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸੋ ਦੀਘਸੁਤ੍ਤੋ, ਦੀਘਞ੍ਚ ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਤਮਿਵ ਚਰਤੀਤਿ **ਦੀਘਸੁਤ੍ਤਂ,** ਦੀਘਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਂ ਕਾਰਿਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਦੀਘਸੁਤ੍ਤੋ।** ਚਿਰੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਨੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਸ੍ਸ।

੧੨੮. ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਾਯਤ੍ਤੇ, ਪਰਸ੍ਮਿਂ, ਪਰੇਨ ਵਾ ਅਧੀਨੇ **ਪਰਾਧੀਨੋ,** ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾ ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਨੋ ਯਦਾਦਿਨਾ। ਪਰਤਨ੍ਤੋ, ਪਰਵਾ, ਅਤ੍ਤੁਵਾਪਿ [ਨਾਥਵਾ (ਅਮਰ ੨੧.੨੬], ਤਨੁਯਤੀਤਿ ਤਨ੍ਤੋ, **ਤਨੁ** ਕੁਟੁਮ੍ਬਧਾਰਣੇ, ਅ, ਪਰੋ ਤਨ੍ਤੋ ਨਿਯਾਮਕੋ ਯਸ੍ਸ। ਪਰੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਨਾਯਕੋ, ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਰਵਾ, ਅਤ੍ਤੁਵਾ** ਚ, ਵਨ੍ਤੁ।

ਆਯਤ੍ਤਤਾਮਤ੍ਤੇ ਚਤੁਕ੍ਕਂ। **ਯਤ** ਪਯਤਨੇ, **ਆਪੁਬ੍ਬੋ** ਅਵਸੀਭਾਵੇ, ਤੋ। ਅਨ੍ਤੇਨ ਸਮੀਪੇਨ ਸਹਾਤਿ **ਸਨ੍ਤਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। ਪਰਿਗ੍ਗਯ੍ਹਤੇ ‘‘ਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ।** ਅਧਿਗਤੋ ਇਨੋ ਪਭੂ ਯੇਨਾਤਿ **ਅਧੀਨੋ।**

ਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਈਰਿਤਂ ਸੀਲਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੇਰੀ,** ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਰਿਨਿ ਚ **ਸਚ੍ਛਨ੍ਦੋ** ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਨ੍ਦੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਚ੍ਛਨ੍ਦੋ,** ਅ। ਸਵਸੋ, ਸਯਂਵਸੀ, ਨਿਰਵਗ੍ਗਹੋਪਿ।

੧੨੯. ਗੁਣਦੋਸੇ **ਅਨਿਸਮ੍ਮ** ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਯੋ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ **ਜਮ੍ਮੋ, ਜਮ** ਅਦਨੇ, ਮੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਤਿਤਣ੍ਹੇ। **ਲੁਭ** ਲੋਭੇ, ਅ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ, **ਭਸ੍ਸ ਪੋ, ਲੋਲੁਪੋ,** ਲੋਲੁਭੋਪਿ।

ਤਿਕਂ ਲੁਦ੍ਧੇ। **ਗਿਧ** ਅਭਿਕਙ੍ਖਾਯਂ, ਤੋ। **ਲੁਭ** ਗਿਦ੍ਧਿਯਂ, ਤੋ। **ਲੋਲ** ਉਮ੍ਮਾਦਨੇ, ਅ, **ਲੋਲੋ।** ਅਥ ਮਹਾਤਣ੍ਹਾਤਿਤਣ੍ਹਗਿਦ੍ਧਾਨਂ ਕੋ ਭੇਦੋ? ਮਹਾਤਣ੍ਹੋ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਅਤਿਤਣ੍ਹੋ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਨੇਕਵਾਰਂ, ਅਧਿਕਞ੍ਚ ਤਸਤਿ, ਗਿਦ੍ਧੋ ਪਨ ਉਭਯਥਾਪੀਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ।

ਯੋ ਕ੍ਰਿਯਾਸੁ ਮਨ੍ਦੋ, ਸੋ **ਕੁਣ੍ਠੋ, ਕੁਣ੍ਠ** ਪਟਿਘਾਤੇ, ਆਲਸ੍ਯੇ ਚ, ਅ।

੧੩੦. ਪਞ੍ਚਕਂ ਕਾਮਕੇ। **ਕਮੁ** ਇਚ੍ਛਾਯਂ, ਚੁਰਾਦਿ, ਰਿਤੁ, **ਕਾਮਯਿਤਾ,** ਕਾਰਿਤਲੋਪੇ **ਕਮਿਤਾ। ਯੁਮ੍ਹਿ ਕਾਮਨੋ,** ਕਮਨੋਪਿ। **ਣੀਪਚ੍ਚਯੇ ਕਾਮੀ, ਣੁਕਪਚ੍ਚਯੇ ਕਾਮੁਕੋ,** ਅਨੁਕੋ, ਅਭਿਕੋਪ੍ਯਤ੍ਰ, ਅਨੁਕਾਮਯਤੇ **ਅਨੁਕੋ,** ਕ੍ਵਿ। ਅਭਿਕਾਮਯਤੇ **ਅਭਿਕੋ,** ਕ੍ਵਿ। ਅਤਿਕੋਪਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਮਤ੍ਤੇ। ਸੁਣ੍ਡਾ ਸੁਰਾ, ਤਤ੍ਰ ਕੁਸਲੋ **ਸੋਣ੍ਡੋ,** ਪਾਨਾਗਾਰਂ ਵਾ ਸੁਣ੍ਡਾ, ਤਤ੍ਰ ਭਵੋ, ਠਿਤਂ ਵਾ **ਸੋਣ੍ਡੋ। ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ , ਤੋ। ਉਕ੍ਕਟੋ, ਖਿਵੋਪਿ, ਮਦੇਨ ਉਦ੍ਧਤੋ **ਉਕ੍ਕਟੋ,** ਯਦਾਦਿਨਾ ਉਤੋ ਕਟੋ ਮਤ੍ਤਤ੍ਥੇ [ਪਾਣਿਨਿ ੫.੨.੨੯]। **ਖਿਵ** ਮਦੇ, ਅ।

ਤਿਕਂ ਵਚਨਕਾਰਿਨਿ। ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤੀਸੁ ਵਿਧਾਤੁਂ ਸਕ੍ਯੋ **ਵਿਧੇਯ੍ਯੋ,** ਇਯ੍ਯੋ। ਆਦੇਸਿਤਂ, ਆਦਰੇਨ ਵਾ ਸੁਣੋਤੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਵੋ,** ਰਸ੍ਸਾਦਿ, ਅ। ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਚੋ ਆਚਰਿਯਾਦੀਨਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਹੇਤੁਭੂਤੇਤਿ **ਸੁਬ੍ਬਚੋ।** ਵਿਨਯਗ੍ਗਾਹੀਪਿ, ਵਿਨਯਂ ਵਿਧਿਪਟਿਸੇਧਵਚਨਂ ਗਹੇਤੁਂ ਸੀਲੋ **ਵਿਨਯਗ੍ਗਾਹੀ।**

੧੩੧. ਤਙ੍ਖਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਞਾਣਂ ਪਟਿਭਾ, ਤਾਯ ਯੁਤ੍ਤੋ **ਪਗਬ੍ਭੋ,** ਸੀਘਮੇਵ ਗਬ੍ਭਤੀਤਿ **ਪਗਬ੍ਭੋ, ਗਬ੍ਭ** ਧਾਰਣੇ।

ਤਿਕਂ ਭੀਰੁਕੇ। ਭੀ ਭਯਂ ਸੀਲੋ ਯਸ੍ਸ **ਭੀਸੀਲੋ।** ਭਾਯਤੀਤਿ **ਭੀਰੁ, ਭੀ** ਭਯੇ, ਰੁ। **ਰੁਕਪਚ੍ਚਯੇ ਭੀਰੁਕੋ,** ਸਕਤ੍ਥੇ ਵਾ ਕੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਸੂਰੇ। ਨ ਵੀਰੋ ਸੂਰੋ **ਅਵੀਰੋ।** ਕੁਚ੍ਛਿਤਤਰਤ੍ਤਾ **ਕਾਤਰੋ, ਕੁਸ੍ਸ ਕਾ**ਦੇਸੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਹਿਂਸਾਸੀਲੇ, ਹਨਨਸੀਲੋ **ਹਿਂਸਾਸੀਲੋ, ਘਾਤੁਕੋ,** ਉਕੋ, **ਹਨਸ੍ਸ ਘਾਤੋ।** ਸਰਾਰੁ, ਹਿਂਸੋਪਿ।

੧੩੨. ਤਿਕਂ ਕੋਧਯੁਤ੍ਤੇ। **ਕੁਧ** ਕੋਪੇ, ਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲੋ **ਕੋਧਨੋ,** ਯੁ। **ਦੁਸ** ਦੋਸੇ, **ਦੋਸਨੋ,** ਪਟਿਘੇ , ਯੁ। **ਕੁਪ** ਕੋਪੇ, ਕੁਪਤੀਤਿ **ਕੋਪੀ,** ਣੀ। ਅਮਰਿਸਨੋਪਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਰਿਸਨਂ ਖਮਾ ਅਸ੍ਸ **ਅਮਰਿਸਨੋ, ਮਰਿਸ** ਅਸਹਨੇ।

ਦ੍ਵਯਂ ਅਧਿਕਕੋਧਯੁਤ੍ਤੇ। ਚਣ੍ਡਤੇਤਿ **ਚਣ੍ਡੋ,** ਅ, **ਚਣ੍ਡ** ਕੋਪੇ। ਅਤਿਰੇਕਂ ਕੁਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਕੋਧਨੋ।** ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਕੋਪਨੋਪਿ, ਤਦਾ **ਕੁਪਤੋ** ਯੁ।

ਪਞ੍ਚਕं ਖਨ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੇ। **ਸਹ** ਖਮਨੇ, ਯੁ। **ਖਮੁ** ਸਹਨੇ, ਯੁ। **ਤੁਮ੍ਹਿ ਖਨ੍ਤਾ,** ਸਤ੍ਥਾਦਿ। ਤਿਤਿਕ੍ਖਾ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਤਿਤਿਕ੍ਖਵਾ। ਮਨ੍ਤੁਮ੍ਹਿ ਖਨ੍ਤਿਮਾ,** ਸਵਿਭਤ੍ਤਿਸ੍ਸ **ਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਆ।**

੨੩੩. ਦ੍ਵਯं ਸਦ੍ਧਾਯੁਤ੍ਤੇ। **ਹਿ** ਪਦਪੂਰਣੇ। ਸਦ੍ਧਾ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਦ੍ਧਾਲੁ।** ਸਦ੍ਧਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਾਦੀਸੁ ਪਸਾਦੋ, ਤਣ੍ਹਾ, ਆਦਰੋ ਚ। ਦ੍ਵਯं ਧਜਯੁਤ੍ਤੇ। ਚਿਹਨੇ ਚ ਪਟਾਕਾਯं, ਧਜੋ ਸੋਢੇ ਚ ਸੋਣ੍ਡਿਕੇ, **ਸੋਢੋ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ।

ਦ੍ਵਯं ਨਿਦ੍ਦਾਸੀਲੇ। ਨਿਦ੍ਦਾ ਏਵ ਸੀਲं ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਨਿਦ੍ਦਾਸੀਲੋ।** ਦ੍ਵਯं ਪਭਾਯੁਤ੍ਤੇ। **ਭਾ** ਦਿਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ, **ਸਰ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ, **ਭਸ੍ਸਰੋ,** ਭਾਸਾ ਰਤਿ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ **ਭਸ੍ਸਰੋ,** ਰਸ੍ਸਾਦਿ ਏਵ। **ਸਸ੍ਸ** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇ **ਭਾਸੁਰੋ,** ਅਸ੍ਸੁ, **ਭਾਸ** ਦਿਤ੍ਤਿਯं ਵਾ, ਉਰੋ, ਅਥ ਵਾ ਦ੍ਵਯं ਬਹੁਕਥਾਯੁਤ੍ਤੇ, ਭਾਸਾਸੁ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਬਹੂਸੁ ਕਥਾਸੁ ਰਮਤੀਤਿ **ਭਸ੍ਸਰੋ,** ਕ੍ਵਿ, ਭਾਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਭਸ੍ਸਰੋ,** ਅਰੋ, ਰਸ੍ਸਾਦਿ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਭਾਸਾਸੁ ਰਮਤੀਤਿ ਵਾ **ਭਾਸਰੋ,** ਕ੍ਵਿ, ਮਜ੍ਝਰਸ੍ਸੋ, ਭਾਸਤੀਤਿ ਵਾ **ਭਾਸਰੋ,** ਅਰੋ, ਇਮਸ੍ਮਿं ਪਕ੍ਖੇ ਅਸ੍ਸੁਤ੍ਤਾਭਾਵੋ।

੨੩੪. ਤਿਕं ਨਗ੍ਗੇ। ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਨਗ੍ਗੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤं, **ਲਗ੍ਗ** ਸਙ੍ਗੇ ਵਾ, **ਨਤ੍ਤं, ਨਜਿ ਲਜਿ** ਬਿਲੇ ਵਾ, ਣੋ, **ਜਸ੍ਸ ਗੋ,** ਦ੍ਵਿਤ੍ਤं। ਦਿਸਾ ਏਵ ਅਮ੍ਬਰं ਵਤ੍ਥं ਏਤਸ੍ਸ, ਨ ਪਕਤਿਵਤ੍ਥਾਨ੍ਤਿ **ਦਿਗਮ੍ਬਰੋ। ਸਸ੍ਸ ਗੋ।** ਨਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਥं ਏਤਸ੍ਸ, ਅਥ ਵਾ ਦਿਗਮ੍ਬਰਾ ਵਤ੍ਥਾ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਕੋ ਅਵਤ੍ਥੋ ਚਾਤਿ ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਨਗ੍ਗੋ ਨਾਮ, ਨਗ੍ਗਾ ਨਾਮਾਤਿ ਵਾ, ''ਤੇ ਇਤ੍ਥਿਖਜਾ ਪੇ, ਸਤ੍ਤ ਪਕਰਣਾਨਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮਾ''ਤਜਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਞ੍ਞਾਸਞ੍ਞੀਸਦ੍ਦਾਨं ਵਚਨਭੇਦਸ੍ਸਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਨਗ੍ਗੋ ਚ ਨਗ੍ਗੋ ਚ ਨਗ੍ਗਾ, ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿं ਪਕ੍ਖੇ ਪਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤਾਯ ਏਕਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਦ੍ਵਯं ਭਕ੍ਖਕੇ। **ਘਸ** ਅਦਨੇ, ਮਰੋ, **ਘਸ੍ਮਰੋ। ਭਕ੍ਖ** ਅਦਨੇ, ਣ੍ਵੁ।

ਵਤ੍ਤੁं ਸੋਤੁਞ੍ਚ ਅਕੁਸਲੋ, ਵਚਨੇ ਸਵਨੇ ਚ ਅਕੁਸਲੋ **ਏਲ਼ਮੂਗੋ** ਨਾਮ, ਏਲ਼ੋ ਬਧਿਰੋ, ਮੂਗੋ ਅਵਚਨੋ, ਕਮ੍ਮਧਾਰਯੋ, ਸਠੇਪਿ ਏਲ਼ਮੂਗੋ।

੨੩੫. **ਮੁਖਰਾਦਯੋ** ਤਯੋ ਅਪ੍ਪਿਯਵਾਦਿਨਿ। ਵਾਙ੍ਙਾਵਾਙ੍ਙੇਸੁ ਮੁਖं ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਿ, ਨਿਨ੍ਦਾਯं ਰੋ। ਨਿਨ੍ਦਿਤं ਮੁਖं ਯਸ੍ਸ **ਦੁਮ੍ਮੁਖੋ।** ਅਬਦ੍ਧं ਅਨਗ੍ਗਲ਼ं ਮੁਖं ਯਸ੍ਸ **ਅਬਦ੍ਧਮੁਖੋ।**

ਬਹੁ ਚ ਗਾਰਯ੍ਹਞ੍ਚ ਵਚੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋ **ਵਾਚਾਲੋ** ਨਾਮ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਾ ਵਾਚਾ ਅਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਾਚਾਲੋ,** ਨਿਨ੍ਦਾਯं ਲੋ।

ਦ੍ਵਯं ਸੁਵਚਨੇ। ਵਦਤੀਤਿ **ਵਤ੍ਤਾ,** ਪਸंਸਾਯं ਤੁ। ਵਦਤੀਤਿ **ਵਦੋ। ਸੋ** ਪਦਪੂਰਣੇ।

੨੩੬. ਤਿਕं ਅਤ੍ਤਨਿਯੇ। ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਨਿਯੋ, ਨਿਯੋ **ਏਵ ਨਿਜੋ, ਨੀ** ਨਯੇ, ਣ੍ਯੋ, **ਯਸ੍ਸ ਜੋ,** ਸਮੀਪੇ ਜਾਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਨਿਜੋ।** ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਯं **ਸਕੋ,** ਇਦਮਤ੍ਥੇ ਕੋ, ਸੋ ਏਵ ਵਾ **ਸਕੋ,** ਸਸ੍ਸਾਯं ਸਕੋ, ਣੋ। ਅਤ੍ਤਨਿ ਜਾਤੋ **ਅਤ੍ਤਨਿਯੋ,** ਅਨਿਯੋ।

ਤਿਕं ਅਚ੍ਛਰਿਯੇ। ਵਿਪੁਬ੍ਬੋ **ਮਹ** ਪੂਜਾਯं, ਭੂਵਾਦਿ, ਣ੍ਯੋ, ਮਨ੍ਤਲੋਪੋ, **ਵਿਮ੍ਹਯੋ। ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਚਰ** ਗਤਿਭਕ੍ਖਨੇਸੁ, ਅ, **ਚਰਸ੍ਸ ਚ੍ਛਰਿਯੋ,** ਰਸ੍ਸਾਦਿ ਚ, **ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ।** ਨ ਭਵਿਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਬ੍ਭੁਤੋ,** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤं, ਰਸ੍ਸੋ ਚ, ਅਭੂਤੋਪਿ [ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪਦਮਾਲਾਯं ੩੪੦.੧ ਪਿਟ੍ਠੇਸੁ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬं]।

ਸੋਕਾਦੀਹਿ ਇਤਿਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੁਞ੍ਞੋ **ਵਿਹਤ੍ਥੋ, ਬਜਾਕੁਲੋ** ਚ। ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥੋ ਯਸ੍ਸ **ਵਿਹਤ੍ਥੋ। ਕੁਲ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ ਵਿਆਪੁਬ੍ਬੋ।

ਕਤਸਨ੍ਨਾਹੋ ਵ**ਧੁਦਜਤੋ** ਹਨ੍ਤੁਮੁਦਜਤੋ ਉਯਜੁਤੋ ਆਤਤਾਯੀ ਨਾਮ। ''ਵਧੁਯਜੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਆਪੁਬ੍ਬੋ ਤਾ** ਪਾਲਨੇ, ਈ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, ਆਕਾਰਨ੍ਤਾਨਮਾਯੋ, **ਆਤਤਾਯੀ।**

੧੩੭. ਸੀਸਚ੍ਛੇਜ੍ਜਮ੍ਹਿ ਸੀਸਚ੍ਛੇਦਾਰਹੇ ਵ**ਜ੍ਝੋ।** ਹਨ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵ**ਜ੍ਝੋ, ਹਨ** ਹਿੰਸਾਯੰ, ਣ੍ਯੋ, **ਹਨਸ੍ਸ ਵਧੋ, ਝਸ੍ਸ ਝੋ।** ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ, ਵ**ਜ੍ਝੋ।**

ਤਿਕੰ ਵਕ੍ਕਾਸਯੇ। ਨਿਕਨ੍ਤਤੀਤਿ **ਨਿਕਤੋ, ਕਨ੍ਤ** ਛੇਦਨੇ, ਅ, **ਨ**ਲੋਪੋ। **ਸਠ** ਕੇਤਵੇ, ਅ। ਨਤ੍ਥਿ ਉਜੁਤਾ ਯਸ੍ਸ **ਅਨੁਜੁ।**

ਤਿਕੰ ਭੇਦਕਾਰਕੇ। **ਸੂਚ** ਪੇਸੁਞ੍ਞੇ, ਣ੍ਵੁ। **ਪਿਸਿ** ਸਞ੍ਚੁਣ੍ਣਨੇ, **ਪਿਸਿ** ਅਵਯਵੇ ਵਾ, ਪਿਸਤੀਤਿ **ਪਿਸੁਣੋ,** ਯਦਾਦਿਨਾ ਉਨੋ, **ਣ**ਤ੍ਤੰ। ਕਣ੍ਣੇ ਜਪਤੀਤਿ, ਅਲੁਤ੍ਤਸਮਾਸੋ, ਅਰੁਚਿਤਬ੍ਬਰੋਚਕੇਪਿ **ਕਣ੍ਣੇਜਪੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਪਹਰਣਸੀਲੇ। **ਧੁਬ੍ਬੀ** ਹਿੰਸਾਯੰ, ਤੋ, ਭੁਜਾਦਿ। ਵਞ੍ਚਯਤੇ ਵਿਪ੍ਪਲਪਤੇਤਿ ਵ**ਞ੍ਚਕੋ, ਵਞ੍ਚ** ਗਮਨੇ।

੧੩੮. ਅਰਿਯਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਚ ਬਾਲਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਮਾਹ। **ਹਿ** ਪਦਪੂਰਣੇ। **ਯੋ ਪੁਰਿਸੋ** ਯੋ ਜਨੋ, **ਜਨ**ਪਰਿਯਾਯੋ ਚੇਤ੍ਥ **ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦੋ ''ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਾ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ਵਿਯ, **ਅਨਿਸਮ੍ਮ** ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਧਬਨ੍ਧਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ **ਖਲੁ** ਏਕਨ੍ਤਤੋ ''ਚਪਲੋ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਕਸ੍ਮਾ? **ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਕਾਰਿਤ੍ਤਾ** ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਕਾਰਿਯਸ੍ਸ ਕਰਣਸੀਲਤ੍ਤਾ। **ਚਪ** ਕਕ੍ਕਰਣੇ, **ਚਪ** ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਾ, ਅਲੋ, **ਚਪਲੋ।**

੧੩੯. ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਕਦਰਿਯੇ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੰ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਖੁਦ੍ਦੋ,** ਦੋ, **ਕਸ੍ਸ ਖੋ,** ਅਦਾਨਸੀਲਤਾਯ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇਸੁ ਖੁਦ੍ਦੰ ਬੁਭੁਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾ **ਖੁਦ੍ਦੋ, ਖੁਦ** ਬੁਭੁਕ੍ਖਾਯੰ, ਦੋ ਅਨਾਗਤਤ੍ਥੇ। ਪਰਾਨੁਪਭੋਗੇਨ ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਚਯਸੀਲਤ੍ਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਪਤਿ **ਕਦਰਿਯੋ,** ਅਦਾਯਕਤ੍ਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤੰ ਠਾਨੰ ਅਰਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਦਰਿਯੋ,** ਇਯੋ। ਦਾਨਾਦੀਸੁ ਨਮਨਾਭਾਵੇਨ ਥਦ੍ਧੇਨ ਮਚ੍ਛੇਰਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹਿਤਤਾਯ **ਥਦ੍ਧਮਚ੍ਛਰੀ,** ਈ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਪਣੋ ਯਸ੍ਸ **ਕਪਣੋ,** ਕਿਪਚਾਨੇ, ਮਿਤਪ੍ਪਚੋਪਿ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੰ ਪਚਾਨੇਤਿ ਦੁਤਿਯਾਸਮਾਸੋ। ਮਿਤੰ ਪਚਤੀਤਿ **ਮਿਤਪ੍ਪਚੋ,** ਣੋ।

ਅਦ੍ਧੰ ਦਲਿਦ੍ਦੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਨੰ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਧਨੰ ਯਸ੍ਸ **ਅਕਿਞ੍ਚਨੋ। ਦਲਿਦ੍ਦੁ** ਦੁਗ੍ਗਤਿਯੰ, ਅ, **ਦਲ** ਵਿਦਾਰਣੇ ਵਾ, ਇਦੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੰ। **ਦੀਨ** ਦੁਗ੍ਗਤਭਾਵੇ, **ਦੀਨੋ, ਦਿ** ਖਯੇ ਵਾ, ਈਨੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਧਨੰ ਅਸ੍ਸ। ਨਿਨ੍ਨਿਤੰ ਗਮਨੰ ਅਸ੍ਸ **ਦੁਗ੍ਗਤੋ।**

੧੪੦. ਯੰ ਕਮ੍ਮੰ ''ਇਦਮਹੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਸਮ੍ਭਾਵਿਤੰ ਅਚਿਨ੍ਤਿਤਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੰ, ਤੰ ''ਕਾਕਤਾਲੀਯ''ਨ੍ਤੁਚ੍ਚਤੇ। ਤਾਲਸ੍ਸ ਇਦੰ ਫਲੰ ਤਾਲੰ, ਕਾਕੋ ਚ ਤਾਲਞ੍ਚ ਕਾਕਤਾਲਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਸਦਿਸੰ ਕਮ੍ਮੰ **ਕਾਕਤਾਲਿਯੰ,** ਕਾਕਸ੍ਸ, ਤਾਲਫਲਸ੍ਸ ਉਡ੍ਡਨਪਤਨਸਦਿਸੰ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੁਜਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਯਾਚਕੇ। ਯਾਚਨੰ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਯਾਚਨਕੋ,** ਯਾਚਤੀਤਿ ਵਾ, **ਯਾਚ** ਯਾਚਨੇ, ਯੁ। ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ। **ਅਤ੍ਥ** ਯਾਚਨਾਯੰ, ਅਤ੍ਥਨੰ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਤ੍ਥੀ।** ਣ੍ਵੁ, ਯਾਚਕੋ । ''ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਧਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਸਗ੍ਗੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤ੍ਯਾਦਿਨਾ ਦਾਨਫਲੰ ਵਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ ਵਕਤਿ ਯਾਚਤੀਤਿ ਵ**ਨਿਬ੍ਬਕੋ,** ਵ**ਣ੍ਣਸ੍ਸ** ਵ**ਨਿ,** ਵ**ਕ** ਆਦਾਨੇ, ਆਦਾਨਮੇਤ੍ਥ ਯਾਚਨਮੇਵ।

੧੪੧. ਕਿਞ੍ਚਿਦੂਨਕਨ੍ਤੰ ਪਤਿਪਾਦੇਨ ਨਾਮੰ। ਪਕ੍ਖਿਸਪ੍ਪਮਚ੍ਛਾਦਯੋ ਅਣ੍ਡਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਅਣ੍ਡਜਾ।** ਨਰਾਦਯੋ ਪਨ ਗਬ੍ਭਾਸਯਸਙ੍ਖਾਤਜਲਾਬੁਤੋ, ਤਤ੍ਰ ਵਾ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਜਲਾਬੁਜਾ।** ਕਿਮਿ ਚ ਡੰਸਾ ਚ **ਆਦਿ**ਨਾ ਮਕਸਮਙ੍ਕੁਰਾਦਯੋ ਚ ਸੇਦਜਾ, ਸੇਦਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਉਸ੍ਮਾ ਸੇਦੋ, ਤਤੋ ਜਾਤਾ **ਸੇਦਜਾ।** ਦੇਵੋ ਚ **ਆਦਿ**ਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨੇਰਯਿਕਾਦਯੋ ਚ **ਓਪਪਾਤਿਕਾ,** ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤਤੀਤਿ ਉਪਪਾਤੀ, ਈ, ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਾਦਿਕੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਸੋ ਯੇਸਮਤ੍ਥਿ, ਤੇ **ਓਪਪਾਤਿਕਾ।**

१४२. **ਜਣ੍ਣੁਮਤ੍ਤੇ** ਜਣ੍ਣੁਪ੍ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੇ ਉਦਕਾਦਿਮ੍ਹਿ **ਜਣ੍ਣੁਤਗ੍ਘੋ,** ਜਣ੍ਣੁਪ੍ਪਮਾਣੇ **ਜਣ੍ਣੁਤਗ੍ਘੋ,** ਪਮਾਣਤ੍ਥੇ ਤਗ੍ਘੋ, ਜਣ੍ਣੁਪ੍ਪਮਾਣੇ **ਜਣ੍ਣੁਮਤ੍ਤੋ,** ਪਮਾਣਤ੍ਥੇ ਮਤ੍ਤੋ [ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ ੪.੪੭ ਸੁਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ], ਤਸ੍ਮਿਂ।

ਕਿਞ੍ਚਿਦੂਨਕੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਯੁਤ੍ਤੇ ਕਪ੍ਪੋ [ਪਾਣਿਨਿ ੫.੪.੬੭], ਊਨਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਕਤਾਯ ਕਪ੍ਪੀਯਤਿ ਏਕਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਕਪ੍ਪੋ, ਕਪ੍ਪ** ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨੇ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ। ਅਨ੍ਵੋ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਨੁਗ੍ਗਤਂ,** ''ਲੋਪਞ੍ਚ ਤਤ੍ਰਾਕਾਰੋ''ਤਿ **ਓ**ਲੋਪੇ **ਅ**ਆਗਮੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਅਨ੍ਵੋਗਤਮ੍ਪਿ। ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਪਨ੍ਨਂ ਗਹਿਤਂ **ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ। ਗਾਧ** ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ, ਅਨ੍ਵੋ ਓਗਾਧਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਵੋਗਧਂ,** ਰਸ੍ਸੋ, ਓਗਾਧਤੀਤਿ **ਓਗਧਂ।**

੧੪੩. ਦ੍ਵਯਂ ਸਾਧਿਤੇ। **ਰਾਧ ਸਾਧ** ਸਿਦ੍ਧਿਯਂ, ਕਮ੍ਮਨਿ ਤੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕੁਥਿਤੇ। **ਪਚ** ਪਾਕੇ, ਅਤੀਤੇ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਕ੍ਕੋ, ਚ**ਲੋਪੋ। **ਕੁਥ** ਨਿਪ੍ਪਕ੍ਕੇ, ਤੋ।

ਆਪਦਂ ਬਜਸਨਂ ਪਤ੍ਤੋ ਆਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ, ਅਤਿਪੀਲ਼ਨਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ **ਆਪਨ੍ਨੋ,** ''ਆ ਤੁਕੋਧਮੁਦਾਟ੍ਟੀਸੂ''ਤਿ ਹਿ **ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸੋ** [ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸ ੧੪ ਗਾਥਾ] **। ਪਦ** ਗਮਨੇ, ''ਆਪਨ੍ਨੋ ਚ ਵਿਪਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ, ਪਤ੍ਤੇ ਚ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਿਕੋ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪਰੇਸਮਵਸਗਤੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਵਸੋ ਆਯਤ੍ਤੋ ਪਰੇਸਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਰੀਭੂਤੇਤਿ **ਵਿਵਸੋ, ਅਵਸੋ** ਚ।

੧੪੪. ਛਕ੍ਕਂ ਖਿਤ੍ਤੇ। **ਨੁਦ** ਪੇਰਣੇ, **ਨੁਦ** ਖੇਪੇ ਵਾ, ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਇਨ੍ਨੋ।** ਅਨਿਨ੍ਨਾਦੇਸੇ ਭੁਜਾਦਿ, **ਨੁਤ੍ਤੋ।** ਨੁਤੋਪਿ। **ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ, ਤੋ, ਭੁਜਾਦਿ, **ਅਤ੍ਤੋ। ਖਿਪ** ਪੇਰਣੇ, ਤੋ।

ਈਰ ਗਤਿਯਂ, ਕਮ੍ਪਨੇ ਚ, ਇਤੋ, **ਈਰਿਤੋ। ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਵਿਧ** ਪੇਰਣੇ, ਤੋ, **ਆਵਿਦ੍ਧੋ।**

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਕਮ੍ਪਿਤੇ। **ਕਮ੍ਪ** ਚਲਨੇ, **ਧੁ** ਵਿਧੁਨਨੇ, ਕਮ੍ਪਨੇ ਚ। **ਧੂਤੋ, ਆਧੂਤੋ, ਚਲ** ਕਮ੍ਪਨੇ, **ਚਲਿਤੋ।** ਵੇਲ੍ਲਿਤੋ, ਪੇਖਿਤੋਪਿ। **ਵੇਲ੍ਲ** ਚਲਨਤ੍ਥੋ। **ਪੇਖ** ਗਤਜਤ੍ਥੋ, **ਪੇਖਿਤੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਸਿਤੇ। **ਨਿਸਿ** ਨਿਸਾਨੇ। **ਤਿਜ** ਨਿਸਾਨੇ, ਨਿਸਾਨਂ ਤਿਕ੍ਖਕਰਣਂ, ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਕਮ੍ਮਨਿ ਤੋ।

੧੪੫-੧੪੬. ਤਿਕਂ ਪਤ੍ਤੁਬ੍ਬੇ। **ਪਤ** ਗਮਨੇ, ਤਬ੍ਬੋ। **ਗਮੁ** ਗਤਿਯਂ, ਣ੍ਯੋ, **ਮਜਸ੍ਸ ਮ੍ਮੋ** ਵਾ, **ਗਮ੍ਮਂ,** ਗਮਜਂ, **ਦਜਸ੍ਸ ਜ੍ਜੋ, ਆਪਜ੍ਜਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਿਣਤੇ। **ਪਚਿਨੇ** ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਇਹ ਪਰਿਣਤਤ੍ਥੋ। **ਨਮੁ** ਨਮਨੇ, ਭੂਵਾਦਿ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਤੋ, **ਸਮਾ** ਦ੍ਵੇ ਤੁਲਜਤ੍ਥਾ।

ਪਞ੍ਚਕਂ ਵੇਠਿਤੇ। **ਵੇਠ** ਵੇਠਨੇ। ਵਲਮਿਵ ਵਲਯਂ, ਕੁਣ੍ਡਲਾਕਾਰਂ ਵਲਯਂ ਕਤਂ **ਵਲਯਿਤਂ,** ਨਾਮਧਾਤੁ, ਕਾਰਿਤਨ੍ਤਾ ਤੋ। **ਰੁਧ** ਆਵਰਣੇ, **ਰੁਦ੍ਧਂ। ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਵੁ** ਸਂਵਰਣੇ, **ਸਂਵੁਤਂ।** ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵੁਤਂ **ਆਵੁਤਂ, ਵੁ** ਸਂਵਰਣੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਕਮ੍ਮਨਿ ਤੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਿਖਾਦਿਨਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ। ਪਰਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ,** ਪਰਿਕ੍ਖਤਮ੍ਪਿ। **ਵੁ** ਸਂਵਰਣੇ, **ਨਿਵੁਤਂ।**

ਤਿਕਂ ਵਿਤ੍ਥਤੇ। **ਸਰ** ਗਤਿਯਂ, ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਟੋ, ਰ**ਲੋਪੋ, **ਵਿਸਟਂ। ਤਨੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ, ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਤੋ, ਨ**ਲੋਪੋ, **ਵਿਤ੍ਥਤਂ, ਤਤਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਲੇਪਨੀਯੇ। **ਲਿਪ** ਲੇਪਨੇ, **ਦਿਹ** ਉਪਲੇਪਨੇ, ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਕਮ੍ਮਨਿ ਤੋ।

ਦ੍ਵਯੰ ਗੁਲ੍ਹੇ। **ਗੁਹ** ਸੰਵਰਣੇ, ਲ੍ਹੋ, **ਗੁਲ੍ਹੋ। ਗੁਪ** ਗੋਪਨੇ, **ਗੁਤ੍ਤੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਪੋਸਨੀਯੇ। **ਪੁਸ** ਪੋਸਨੇ, ਤੋ, **ਸਤਾਨਂ ਟ੍ਠੋ, ਟ੍ਠਾਭਾਵੇ ਪੋਸਿਤੋ।**

੧੪੭. ਦ੍ਵਯੰ ਸਲਜ੍ਜੇ। **ਲਜ੍ਜ** ਪੀਲ੍ਹੇ, ਪੀਲ੍ਹੋ ਲਜ੍ਜਾਵ। **ਹੀਲ੍ਹ** ਨਿਨ੍ਨਾਲਜ੍ਜਾਸੁ, **ਹੀਲ੍ਹਿਤੋ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਸਦ੍ਦੇ। **ਸਨ ਧਨ** ਸਦ੍ਦੇ, **ਸਨਿਤਂ, ਧਨਿਤਂ।**

ਪਞ੍ਚਕਂ ਬਨ੍ਧਨੀਯੇ। ਸਨ੍ਨਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਤਂਯੋਗਾ ਵਨ੍ਹੁ। ਸਨ੍ਨਾਨਵਨ੍ਹੁੰ ਕਤਂ **ਸਨ੍ਨਾਨਿਤਂ,** ਨਾਮਧਾਤੁਮ੍ਹਾ ਤੋ, ਵ**ਨ੍ਹੁ**ਲੋਪੋ। ਸਨ੍ਨਾਨਂ ਸਜ੍ਜਾ, ਤਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ, ਇਤੋ। **ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਤੋ। **ਬਨ੍ਧ** ਬਨ੍ਧਨੇ, **ਬਦ੍ਧੋ। ਕੀਲ** ਬਨ੍ਧਨੇ। **ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ, **ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਬਨ੍ਧਨੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਕਮ੍ਮਨਿ ਤੋ। ਮੂਤਂ, ਉਦ੍ਦਿਤਂ, ਸਦ੍ਦਿਤਮ੍ਪਿ। **ਮੂ** ਬਨ੍ਧਨੇ। **ਦਾ** ਅਵਖਣ੍ਡਨੇ। **ਉ ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਬਨ੍ਧਨੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਉਦ੍ਦਾਨਨ੍ਤੁ ਚ ਬਨ੍ਧਨ''ਨ੍ਤਿ।

੧੪੮. ਤਿਕਂ ਸਿਦ੍ਧੇ। **ਸਿਧ** ਸਂਸਿਦ੍ਧਿਮ੍ਹਿ। **ਪਦ** ਗਮਨੇ, ਨਿਪੁਬ੍ਬੋ ਸਿਦ੍ਧਿਯਂ। ਵ**ਤੁ** ਵਤ੍ਤਨੇ, ਵਤ੍ਤਨਂਪਜਤ੍ਰ ਸਿਜ੍ਝਨਂ **ਨਿਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ**।

ਤਿਕਂ ਵਿਦਾਰਿਤੇ। **ਦਰ ਭਿਦ** ਵਿਦਾਰਣੇ, **ਇਨ੍ਨਾ**ਦੇਸੋ। **ਭਿਨ੍ਨਂ।** ਅਨਿਨ੍ਨਾਦੇਸੇ ਤੁ **ਭੇਦਿਤਂ।**

ਦ੍ਵਯੰ ਤਿਣਾਦੀਹਿ ਛਾਦਨੀਯੇ। **ਛਦ** ਸਂਵਰਣੇ, ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ** ਸਧਾਤ੍ਵਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਅਨ੍ਨਾ**ਦੇਸੋ।

ਤਿਕਂ ਛਿਨ੍ਨਿਤੇ। **ਵਿਧ** ਵੇਧਨੇ। **ਛਿਦ੍ਦ** ਕਣ੍ਣਭੇਦੇ, ਚੁਰਾਦਿ। **ਵਿਧ** ਵੇਧਨੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਕਮ੍ਮੇ ਤੋ, ਅਪਰਦ੍ਵਯੇ ਚ ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਥੇ ਇਤੋ।

੧੪੯. ਤਿਕਂ ਆਨੀਤੇ। **ਹਰ** ਹਰਣੇ, **ਭਰ** ਧਾਰਣਪੋਸਨੇਸੁ, **ਆ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਨੀ** ਨਯੇ।

ਦ੍ਵਯੰ ਦਮਯੁਤ੍ਤੇ। **ਦਮੁ** ਦਮਨੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਤੋ। ਪਕ੍ਕਮਾਦੀਹਿ ਨ੍ਤੋ। ਅ**ਨ੍ਤਾ**ਦੇਸੇ **ਦਮਿਤੋ।** ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋਪਜਯਂ।

ਦ੍ਵਯੰ ਸਨ੍ਤੇ। **ਸਮੁ** ਉਪਸਮੇ, ਕਤ੍ਤੁਰਿਤੋ। ਅ**ਨ੍ਤਾ**ਦੇਸੇ **ਸਮਿਤੋ,** ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੋਪਜਯਂ।

ਦ੍ਵਯੰ ਪੁਣ੍ਣੇ। **ਪੂਰ** ਪੂਰਣੇ, ਤਰਾਦੀਹਿ ਇਣ੍ਣੋ, ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਮਸਾਧਨਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ।

੧੫੦. ਤਿਪਾਦਂ ਪੂਜਿਤੇ। **ਚਾਯ** ਪੂਜਾਨਿਸਾਮਨੇਸੁ। **ਮਹ** ਪੂਜਾਯਂ, **ਪੂਜ** ਪੂਜਨੇ, **ਅਰਹ** ਪੂਜਾਯਂ, **ਅਰਹਿਤੋ। ਅਚ੍ਚ** ਪੂਜਾਯਂ। **ਮਾਨ** ਪੂਜਾਯਂ। **ਚਿ** ਚਯੇ, **ਅਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਪੂਜਨੇ। ਨਮਸ੍ਸਿਤੋਪਿ, **ਨਮਸ੍ਸ**ਧਾਤੁ ਪੂਜਾਯਂ।

ਦ੍ਵਯੰ ਤਚ੍ਛਿਤੇ ਦਾਰੁਆਦਿਮ੍ਹਿ। **ਤਚ੍ਛ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਤਨੁਕਰੀਯਤੇਤਿ **ਤਨੂਕਤੋ,** ਦੀਘੋ।

੧੫੧. ਦ੍ਵਯੰ ਅਗ੍ਗਿਆਦੀਹਿ ਤਤ੍ਤੇ। **ਤਪ ਧੂਪ** ਸਨ੍ਤਾਪੇ।

ਦ੍ਵਯੰ ਰਾਜਾਦੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਭਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪਗਤੇ। **ਚਰ** ਗਤਜਤ੍ਥੇ, **ਉਪਚਰਿਤੋ। ਆਸ** ਉਪਵੇਸਨੇ, **ਉਪਾਸਿਤੋ।**

ਅਦ੍ਧਂ ਚੁਤੇ। **ਭਸ** ਅਧੋਪਤਨੇ, ਤੋ। **ਗਲ੍ਹ** ਸੇਚਨੇ, **ਗਲ੍ਹਿਤਂ। ਪਦ** ਗਮਨੇ, **ਪਨ੍ਨਂ। ਚੁ** ਚਵਨੇ, **ਚੁ** ਗਮਨੇ ਵਾ। **ਧਂਸੁ** ਅਵਸਂਸਨੇ, ਗਤਿਯਞ੍ਚ। ਕਨ੍ਨਮ੍ਪਿ, **ਕਨ੍ਨ** ਗਤਿਸੋਸਨੇਸੁ।

੧੫੨. **ਤੁਟ੍ਠਨ੍ਤੁੰ** ਪਮੁਦਿਤੇ, **ਪੀ** ਤਪ੍ਪਨਕਨ੍ਤੀਸੁ। **ਮੁਦ** ਹਾਸੇ। **ਹਸ** ਹਂਸਨੇ, **ਹਸ** ਅਲਿਕੇ ਵਾ। **ਮਦ** ਹਾਸੇ, **ਮਤ੍ਤੋ। ਤੁਸ** ਪੀਤਿਯਂ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਛਿਨ੍ਨੇ। **ਕਨੁ** ਛੇਦਨੇ। **ਛਿਦਿ** ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣੇ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, ਣੋ, ਯੁ ਵਾ। **ਦਾ** ਲਵਨੇ, ਤੁ, **ਦਾ** ਅਵਖਣ੍ਡਨੇ ਵਾ। ਛਾਤਮ੍ਪਿ। **ਛੋ** ਛੇਦਨੇ, ਓਸ੍ਸਾਕਾਰੋ।

ਤਿਕਂ ਪਸਤ੍ਥੇ। **ਸਠ** ਥੁਤਿਯਂ, ਤੋ। **ਵਣ੍ਣ** ਵਣ੍ਣਕ੍ਰਿਯਾਵਿਤ੍ਥਾਰਗੁਣਵਚਨੇਸੁ। **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ। ਈਡਿਤੋ, ਪਣਿਤੋਪਿ, **ਈਡ** ਥੁਤਿਮ੍ਹਿ। **ਪਣ** ਬਜਵਹਾਰੇ, ਥੁਤਿਮ੍ਹਿ ਚ, **ਪਣਿਤੋ।**

੧੫੩. ਪਞ੍ਚਕਂ ਅਲ੍ਲੇ, **ਤਿਮ** ਅਦ੍ਦਭਾਵੇ ਨਿਚੁਲੇਪਿ, ਪਕ੍ਕਮਾਦੀਹਿ ਨੋ। **ਅਲ੍ਲ** ਕ੍ਲੇਦਨੇ, ਲੋ, **ਅਲ੍ਲਂ। ਅਦ੍ਦ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਯਾਚਨੇ ਚ, **ਆਪੁਬ੍ਬੋ ਦਾ** ਅਵਖਣ੍ਡਨੇ ਵਾ, ਦੋ, **ਅਦ੍ਦਂ। ਕਿਲਿਦ** ਅਦ੍ਦਭਾਵੇ, **ਇਨ੍ਨਾ**ਦੇਸੋ। **ਉਨ੍ਦ** ਕ੍ਲੇਦਨੇ, **ਇਨ੍ਨੋ, ਉਨ੍ਨੋ** ਵਾ, ਸਾਦ੍ਦਮ੍ਪਿ। ਅਦ੍ਦਗੁਣਯੁਤ੍ਤਂ ਅਦ੍ਦਂ, ਤੇਨ ਸਹ ਵਤ੍ਤਤੇ **ਸਾਦ੍ਦਂ।**

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਗਵੇਸਿਤੇ। **ਮਗ੍ਗ** ਅਨ੍ਵੇਸਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ। **ਏਸ** ਗਤਿਯਂ, ਭੂਵਾਦਿ। **ਗਵੇਸ** ਮਗ੍ਗਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ।

ਦ੍ਵਯਂ ਲਦ੍ਧੇ। **ਲਭ** ਪਤ੍ਤਿਯਂ। **ਪਪੁਬ੍ਬੋ ਆਪ** ਬਜਾਪਨੇ, ਤੋ, ਭੁਜਾਦਿ, **ਆਲੋਪੋ, ਪਤ੍ਤਂ।** ਭਾਵਿਤਂ, ਆਸਾਦਿਤਂ, ਵਿਭੂਤਞ੍ਚ।

੧੫੪. ਪਾਲਿਤਨ੍ਤੁ ਰਕ੍ਖਨੀਯੇ, **ਰਕ੍ਖ** ਪਾਲਨੇ। **ਗੁਪ** ਗੋਪਨੇ, ਭੁਜਾਦਿ। **ਤਾ** ਪਾਲਨੇ, **ਤਾਤਂ। ਆਯਾਗਮੇ ਗੋਪਾਯਿਤਂ। ਅਵ** ਰਕ੍ਖਣੇ, **ਅਵਿਤਂ।**

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਚਤ੍ਤੇ। **ਸਜ** ਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇ। **ਚਜ** ਹਾਨਿਯਂ। **ਹਾ** ਚਾਗੇ, ਇਨੋ, ਦੀਘਾਦਿ, **ਹੀਨੋ। ਉਝ** ਉਸ੍ਸਗ੍ਗੇ, **ਸਮੁਜ੍ਝਿਤਂ।** ਧੂਤਮ੍ਪਿ, **ਧੂ** ਕਮ੍ਪਨੇ।

੧੫੫. ਪਜ੍ਜਂ ਭਾਸਿਤੇ। **ਭਾਸ** ਬਜਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ। **ਲਪ** ਬਜਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, **ਵਚ** ਭਾਸਨੇ, **ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਭਿਪੁਬ੍ਬੋ ਧਾ** ਧਾਰਣੇ, ਤੋ, **ਧਾਤਿਸ੍ਸ ਹਿ, ਹਿ** ਗਮਨੇ ਵਾ, **ਅਭਿਹਿਤਂ। ਖਜਾ** ਕਥਨੇ। **ਜਪ੍ਪ** ਬਜਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ। **ਈਰ** ਖੇਪਗਤਿਵਚਨਕਮ੍ਪਨੇਸੁ, **ਉਦੀਰਿਤਂ। ਕਥ** ਵਾਕਜਪਬਨ੍ਧੇ। **ਗਦ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ। **ਭਣ** ਭਣਨੇ। **ਵਦ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਤੋ, ਵਸ੍ਸੁ, **ਉਦਿਤਂ।**

੧੫੬. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਵਮਾਨਿਤੇ। **ਞਾ** ਅਵਬੋਧਨੇ। **ਗਣ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ। **ਭੂ** ਸਤ੍ਤਾਯਂ। **ਮਾਨ** ਪੂਜਾਯਂ, **ਮਨ** ਞਾਣੇ ਵਾ, **ਅਵਪਰਿਪੁਬ੍ਬਾ** ਏਤੇ ਪਰਿਭੂਤੇ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਞਾਯਤਿ, ਗਣੀਯਤਿ, ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ **ਅਵਞ੍ਞਿਤੋ, ਅਵਗਣਿਤੋ, ਅਵਮਾਨਿਤੋ** ਚ। ਪਰਿਭਵੀਯਤਿ ਅਵਮਾਨਂ ਕਰੀਯਤੀਤਿ **ਪਰਿਭੂਤੋ।**

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਛਾਤੇ। **ਘਸ** ਅਦਨੇ, ਛੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ। ਜਿਘਚ੍ਛਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਯਸ੍ਸ **ਜਿਘਚ੍ਛਿਤੋ। ਖੁਦ** ਪਿਪਾਸਾਯਂ। **ਛਾਦ** ਭਕ੍ਖਨੇ। **ਭੁਜ** ਪਾਲਨਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸੁ, ਖੋ, ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਾਦਿ, ਬੁਭੁਕ੍ਖਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਯਸ੍ਸ **ਬੁਭੁਕ੍ਖਿਤੋ।**

੧੫੭. ਛਕ੍ਕਂ ਞਾਤੇ। **ਬੁਧ ਞਾ** ਅਵਗਮਨੇ। **ਪਦ** ਗਮਨੇ, ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਨੋ, ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ। ਵਿਦ** ਞਾਣੇ। **ਗਤਿ** ਬੁਝਤ੍ਥੇ। **ਅਵਗਤਂ। ਮਨ** ਞਾਣੇ, ਤੋ, **ਮਤਂ।**

ਅਦ੍ਧਂ ਗਿਲਿਤੇ। **ਗਲ** ਅਦਨੇ, ਅਸ੍ਸਿ, **ਗਿਲਿਤੋ। ਖਾਦ** ਭਕ੍ਖਨੇ। **ਭੁਜ** ਪਾਲਨਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸੁ। **ਭਕ੍ਖ** ਅਦਨੇ। **ਅਧਿਅਵਪੁਬ੍ਬੋ ਹਰ** ਹਰਣੇ, ਤੋ, **ਤਸ੍ਸ ਟੋ,** ਰਲੋਪੋ, **ਅਜ੍ਝੋਹਟੋ। ਅਸ** ਭਕ੍ਖਨੇ, **ਅਸਿਤੋ।** ਜਪ੍ਪਿਤੋ, ਗਸਿਤੋਪਿ, **ਜਪ੍ਪ** ਅਦਨੇ। **ਗਸ** ਅਦਨੇ।

ਵਿਸੇਸਜਾਧੀਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਂਕਿਣ੍ਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੮. ਪੁਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਕਣ੍ਡਦ੍ਵਯੇ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾਨਿ ਪਕਰਣੇਨ ਨਿਬਦ੍ਧਾਨਿ, ਅਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਣ੍ਡੇ ਸੋਭਨਾਦੀਨਿ ਵਿਸੇਸਨਨਾਮਾਨਿ, ਸਮਯਾਦੀਨਜਨੇਕਤ੍ਥਾਨਿ, ਚਿਰਸ੍ਸਮਾਦੀਨਿ ਚ ਅਬ੍ਯਯਾਨਿ ਪਕਰਣੇਨੇਵ ਨਿਬਦ੍ਧਾਨਿ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਵਗ੍ਗੇਸੁ ਵਿਤ੍ਥਾਰਭਯਾ ਯੇ ਨ ਨਿਬਦ੍ਧਾ, ਤਂਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਂ, ਤਂਸਮਯਾਨੁਪਾਲਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਂਕਿਣ੍ਣਮਾਰਭਤੇ **"ਵੇ ਯਜ"**ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਇਹਾਪਿ** ਸਂਕਿਣ੍ਣਵਗ੍ਗੇਪਿ **ਕ੍ਵਾਪਿ** ਕਤ੍ਥਚਿ ਕ੍ਰਿਯਾਦੀਸੁ **ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਵਸੇਨ ਆ**ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦਿਭਾਵਜੋਤਕਸ੍ਸ ਸਭਾਵਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਲਿਙ੍ਗਂ** ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦਿਕਂ ਞੇਯ੍ਯਜਨ੍ਤਿ। **ਚ**ਕਾਰੇਨ ਭਿਯ੍ਯੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹੋਪਿ। **ਇਹਾ**ਤਿ ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣਂ, ਵਗ੍ਗਨ੍ਤਰੇਸੁਪਿ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗਾਦਿਨਿਚ੍ਛਯਸਮ੍ਭਵਤੋ।

ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤੋ **ਕ੍ਰਿਯਾ, ਕਰ** ਕਰਣੇ, ਣ੍ਯੋ, **ਇਕਾਰਾਗਮੋ**, ਅਸ੍ਸਿ, ਵਣ੍ਣਵਿਪਰਿਯਯੇ ਕ੍ਰਿਯਾ, ਕ੍ਰਿਯਮ੍ਪਿ, **ਰਿਰਿਯ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਕਿਰਿਯਂ, ਕਿਰਿਯਾਪਿ। **ਰਮ੍ਮ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਕਮ੍ਮਂ।**

ਤਿਕਂ ਚਿਤ੍ਤੋਪਸਮੇ। **ਸਮੁ** ਉਪਸਮੇ,ਤਿ, **ਸਨ੍ਤਿ। ਥਮ੍ਹਿ ਸਮਥੋ। ਅਮ੍ਹਿ ਸਮੋ।**

ਤਿਕਂ ਕਾਯੋਪਸਮੇ। **ਦਮੁ** ਉਪਸਮੇ। **ਥਮ੍ਹਿ ਦਮਥੋ। ਤਿਮ੍ਹਿ ਦਨ੍ਤਿ।** ਚਿਤ੍ਤੋਪਸਮੇਪਜੇਤੇ।

ਸੁਦ੍ਧਕਮ੍ਮਨਿ ਵਤ੍ਤਂ ਭਵਤਿ। **ਵਤ੍ਤੁ** ਵਤ੍ਤਨੇ, **ਵਤ੍ਤੁ** ਸਮਾਦਾਨੇ ਵਾ **ਵਤ੍ਤਂ,** ਅਸੀਤਿਮਹਾਵਤ੍ਤਾਦਿ।

ਆਸਙ੍ਗਵਚਨਂ ਆਸਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸਦ੍ਦਸਰੂਪਂ ਪਰਾਯਣਂ ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਤੀਸੁ। ਪਰਂ ਆਯਨਂ ਆਯਤ੍ਤੋ ਤਾਣਂ **ਪਰਾਯਣਂ,** ਕਮ੍ਮਾਸਤ੍ਤੋ ਇਚ੍ਚਤ੍ਥੋ, ਸਾਕਲ੍ਯਵਚਨੇ ਤੁ ਪਾਰਾਯਣਂ, ਪਾਰਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਅਯਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਨੇਨਾਤਿ **ਪਾਰਾਯਣਂ,** ਯੁ, **ਣਤ੍ਤਂ**, ਯਥਾ – ਨਾਮਪਾਰਾਯਣਂ, ਧਾਤੁਪਾਰਾਯਣਂ।

੧੫੯. ਤਿਕਂ ਦ੍ਵਿਧਾਭਾਵੇ। **ਭਿਦਿ** ਦ੍ਵਿਧਾਕਰਣੇ, ਣੋ। **ਦਰ** ਵਿਦਾਰਣੇ। **ਫੁਟ** ਵਿਕਸਨੇ, **ਫੁਟ** ਭੇਦਨੇ ਵਾ, ਯੁ।

ਦ੍ਵਯਂ ਤਪ੍ਪਨੇ। **ਤਪ** ਪੀਣਨੇ, ਯੁ। **ਪੀ** ਤਪ੍ਪਨੇ, ਯੁ, ਕਿਯਾਦਿ, **ਨਸ੍ਸ ਣਤ੍ਤਂ**। ਅਵਨਮ੍ਪਿ, **ਅਵ** ਪਾਲਨੇ, ਦਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਾਪੇ। **ਕੁਸ** ਅਵ੍ਹਾਨੇ, ਭੇਦਨੇ ਚ, ਯੁ। **ਸਨ੍ਜ** ਸਙ੍ਗੇ, **ਅਭਿਸਙ੍ਗੋ।**

ਤਿਕਂ ਯਾਚਨਾਯਂ। **ਭਿਕ੍ਖ** ਯਾਚਨੇ, ਯੁ। **ਯਾਚ** ਯਾਚਨੇ। **ਅਤ੍ਥ** ਯਾਚਨੇ। ਅਦ੍ਦਨੇਪਜਤ੍ਰ, **ਅਦ੍ਦ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਯਾਚਨੇ ਚ।

੧੬੦. ਨਿਮਿਤ੍ਤਰਹਿਤਂ ਯਦਿਚ੍ਛਾ ਨਾਮ, ਯਾ ਯਾ ਇਚ੍ਛਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ **ਯਦਿਚ੍ਛਾ** ਨਾਮ। ਸੇਰਿਤਾਪਿ।

ਤਿਕਂ ਆਪੁਚ੍ਛਨੇ, ਆਪੁਚ੍ਛਨਞ੍ਚ ਗਮਨਾਗਮਨਾਦਿਸਮਯੇ ਸੁਹਜ੍ਜ ਬਨ੍ਧਵਾਦੀਨਮਾਲਿਙ੍ਗਨ ਚੁਮ੍ਬਨਸ੍ਵਾਗਤਪਿਯਵਚਨਾਰੋਗ੍ਯਪੁਚ੍ਛਨਗਮਨਾਨੁਞ੍ਞਾਦਿਨਾ ਆਨਨ੍ਦਨਂ। **ਪੁਚ੍ਛ** ਪੁਚ੍ਛਨੇ, **ਆਪੁਚ੍ਛਨਂ। ਨਨ੍ਦ** ਸਮਿਦ੍ਧਿਯਂ, **ਆਨਨ੍ਦਨਂ। ਸਭਾਜ** ਪੀਤਿਦਸ੍ਸਨੇਸੁ, **ਸਭਾਜ** ਪੀਤਿਵਚਨੇਸੁ ਵਾ, ਚੁਰਾਦਿ, ਯੁ, **ਸਭਾਜਨਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਨਯੇ। ਞਾਯਨ੍ਤਿ ਯੇਨਾਤਿ **ਞਾਯੋ,** ਆਕਾਰਨ੍ਤਾਨਮਾਯੋ। ਨਜਾਯੋਪਿ, ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਅਯਤਿ ਯੇਨ **ਨਜਾਯੋ। ਨੀ** ਨਯੇ, **ਅਯਾਦੇਸੋ, ਨਯੋ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਵੁਦ੍ਧਿਮ੍ਹਿ। **ਫਾ** ਵੁਦ੍ਧਿਮ੍ਹਿ, **ਫਾਯ** ਵੁਦ੍ਧਿਯਂ ਵਾ, **ਯਲੋਪੋ**,ਤਿ, **ਫਾਤਿ,** ਨਾਰਿਯਂ। **ਵਦ੍ਧ** ਵਦ੍ਧਨੇ,ਤਿ, **ਦਲੋਪੋ**, ਧਢਭਹੇਹਿ ਧਢਾ ਚ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਵੁਦ੍ਧਿ,** ਵੁਡ੍ਢਿਪਿ।

੧੬੧. **ਕਿਲਮ** ਹਾਸਕ੍ਖਯੇ, ਥੋ, **ਕਿਲਮਥੋ। ਯੁਮ੍ਹਿ ਕਿਲਮਨਂ। ਸੂ** ਪਾਣਿਪਸਵੇ, ਪਸਵਨਂ **ਪਸਵੋ, ਤਿਮ੍ਹਿ ਪਸੂਤਿ।**

ਕਸ ਗਤਿਯਂ ਹਿਂਸਾਯਞ੍ਚ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ, **ਉਕ੍ਕਂਸੋ, ਕਸ** ਵਿਲੇਖਨੇ ਵਾ। **ਅਤਿਸਯੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਭੁਸਾਦਯੋ** ਪਮਾਣਾਤਿਸਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, **ਉਕ੍ਕਂਸੋ** ਗੁਣਾਤਿਸਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, **ਅਤਿਸਯੋ** ਪਨ ਉਭਯਵਸੇਨਾਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਭੇਦੋ। ਤਿਕਂ ਜਯਨੇ। ਜਯਨਂ **ਜਯੋ,** ਯੁ, **ਜਯਨਂ। ਤਿਮ੍ਹਿ ਜਿਤਿ,** ਨਾਰੀ।

੧੬੨. **ਬਨ੍ਧਨ**ਨ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਨਾਮਾਨਿ। **ਵਸ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ। **ਕਮੁ** ਕਨ੍ਤਿਯਂ,ਤਿ। **ਵਿਧ** ਵੇਧਨੇ, ਬਜਥਨੇ ਚ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ, ਅ, ਇਕਾਰਸ੍ਸ **ਯਾਦੇਸੋ, ਬਜਯੋ, ਵੇਧੋ। ਗਹ** ਉਪਾਦਾਨੇ ਨਿਬਨ੍ਧਨੇ ਚ, **ਗਹੋ, ਗਾਹੋ** ਚ। **ਵਰ** ਆਵਰਣੇ, **ਵਰੋ।** ਵੁ ਸਂਵਰਣੇ,ਤਿ, **ਵੁਤਿ। ਪਚ** ਪਾਕੇ, ਇਦ੍ਧਿਯਮਤਿਯਵੋ ਵਾ, ਅ। ਪਚਨਂ **ਪਾਕੋ,** ਣੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਆਹ੍ਵਾਨੇ। **ਹੁ** ਦਾਨਾਦਨਹਬਜਪ੍ਪਦਾਨੇਸੁ, ਣੋ, **ਹਵੋ। ਤਿਮ੍ਹਿ ਹੁਤਿ।** ਦ੍ਵਯਂ ਅਨੁਭਵਨੇ। **ਵਿਦ** ਞਾਣੇ, ਣੋ, **ਵੇਦੋ । ਵਿਦ** ਵੇਦਨਾਖ੍ਯਾਨਨਿਵਾਸੇਸੁ, ਚੁਰਾਦਿ, ਯੁ, **ਵੇਦਨਂ,** ਵਾਕਾਰੋ **ਵੇਦਨਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਾਪੇਕ੍ਖੋ।

੧੬੩. ਦ੍ਵਯਂ ਧਨਾਦਿਜਾਨਿਯਂ। **ਜਰ** ਵਯੋਹਾਨਿਮ੍ਹਿ, ਯੁ, **ਜੀਰਣਂ,** ਅਸ੍ਸੀ। **ਹਾ** ਚਾਗੇ, ਯੁ, ਨਦਾਦਿ, ਰਸ੍ਸੋ, **ਹਸ੍ਸ ਜੋ, ਜਾਨਿ। ਤਾ** ਪਾਲਨੇ, ਯੁ, **ਣਤ੍ਤਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਪਮਾਣੇ। **ਮਾ** ਮਾਨੇ,ਤਿ, **ਪਮਿਤਿ। ਅਮ੍ਹਿ ਪਮਾ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਸਂਯੋਗੇ। **ਸਿਲਿਸ** ਆਲਿਙ੍ਗਨੇ। **ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਧਾ** ਧਾਰਣੇ, ਇ, ਸਨ੍ਧਨਂ **ਸਨ੍ਧਿ।** ਦ੍ਵਯਂ ਖਯੇ। **ਖਿ** ਖਯੇ, ਣੋ, ਇਸ੍ਸੇ, **ਏ** ਅਯ, **ਖਯੋ। ਚਿ** ਚਯੇ, **ਅਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਖਯੇ। ਦ੍ਵਯਂ ਸਦ੍ਦੇ। **ਰੁ** ਸਦ੍ਦੇ, ਣੋ, ਵੁਦ੍ਧਯਾਦੇਸੋ। **ਰਣ** ਸਦ੍ਦੇ। ਅ, **ਰਣੋ।**

੧੬੪. **ਗਦ** ਬਜਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਣੋ, ਅ ਚ, **ਨਿਗਾਦੋ, ਨਿਗਦੋ** ਚ। ਦ੍ਵਯਂ ਮਦੇ। **ਮਦ** ਉਮ੍ਮਾਦੇ, **ਮਾਦੋ, ਮਦੋ** ਚ। **ਸਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ,ਤਿ, **ਸਿਤਿ।**

ਤਿਕਂ ਆਕਾਰੇ। ਆਕਰਣਂ **ਆਕਾਰੋ,** ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਮੁਖਵਙ੍ਕਾਦਜਙ੍ਗਵਿਕਾਰੋ ਵਾ, ਇਙ੍ਗਤਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਵਾ ਯੇਨ ਆਕਾਰੋ। **ਇਙ੍ਗ** ਗਮਨਤ੍ਥੋ, ਤੋ, ਅ ਚ, **ਇਙ੍ਗਿਤਂ, ਇਙ੍ਗੋ** ਚ। **ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ** ਧਨਸ੍ਸ **ਅਪਗਮੋ** ਵਿਨਾਸੋ **ਬਜਯੋ** ਨਾਮ। **ਬਜਯ** ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਸ੍ਸਗ੍ਗੇ।

੧੬੫. ਦ੍ਵਯਂ ਅਨੁਰਾਯੇ। ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧੀਨਮਨੁਰੇ ਅਯਤੀਤਿ **ਅਨੁਰਾਯੋ।** ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਊਹਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਪਚ੍ਚੂਹੋ,** ਅਥ ਵਾ ਕਾਰਿਯਸਿਦ੍ਧਿ ਅਨੁਰਂ ਬਜਵਧਾਨਂ ਅਯਤਿ ਗਮਯਤੀਤਿ **ਅਨੁਰਾਯੋ।** ਪਚ੍ਚੂਹਨ੍ਤਿ ਵਿਨਿਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਚ੍ਚੂਹੋ।**

ਵਿਕਰਣਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਭਵਨਨ੍ਤਿ **ਵਿਕਾਰੋ, ਵਿਕਤਿ ਚ, ਕਰ** ਕਰਣੇ, ਣੋ,ਤਿ ਚ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਭਾਵਵਿਗਮੇ। **ਸਿਲਿਸ** ਆਲਿਙ੍ਗਨੇ, **ਪਵਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਤਂਸਭਾਵਵਿਗਮੇ, ਵਿਗਤੋ ਧੁਰੋ ਸਦਿਸਭਾਵੋ ਯਸ੍ਮਾਤਿ **ਵਿਧੁਰੋ,** ''ਵਿਧੁਰਂ ਪਵਿਸਿਲੇਸੇ, ਕ੍ਲਿਵਞ੍ਚ ਵਿਕਲੇ ਤਿਸੂ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੨੨.੨੦] **ਰਭਸੋ। ਵਿਧ** ਵਿਧਾਨੇ ਵਾ, ਉਰੋ। ਦ੍ਵਯਂ ਆਸਨੇ। **ਵਿਸ** ਪਵੇਸਨੇ, **ਉਪਵੇਸਨਂ। ਆਸ** ਉਪਵੇਸਨੇ, **ਆਸਨਂ।**

੧੬੬. ਤਿਪਾਦਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ। ਚਿਤ੍ਤਮਧਯਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਯਤੀਤਿ **ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ।** ਅਨਮਿਪੁਬ੍ਬੋ **ਆਸਯੋ।** ਅਧਿਪਯਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਤਿ **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ,** ਣੋ, **ਪਯ** ਗਮਨੇ। ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਭਿਸਨ੍ਧਾਯਤੀਤਿ **ਅਭਿਸਨ੍ਧਿ,** ਦ੍ਵੀਸੁ। ਭਵਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਤਿ **ਭਾਵੋ,** ਣੋ। ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ **ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿ,** ਨਾਰੀ। **ਛਨ੍ਦੋ** ਤਙ੍ਞਾਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਦ੍ਵਯਂ ਆਦੀਨਵੇ। **ਦੋਸੋ** ਪਟਿਘੇ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਆ ਭੁਸੋ ਦੀਨਂ ਵਾਯਤਿ ਗਮਯਤੀਤਿ **ਆਦੀਨਵੋ, ਦੀਨ** ਦੁਗ੍ਗਤਭਾਵੇ, ਵੋ, **ਵੀ** ਗਮਨੇ ਚ।

੧੬੭. ਦ੍ਵਯਂ ਆਨਿਸੰਸੇ। **ਸੰਸ** ਹਿੰਸਾਥੁਤੀਸੁ, **ਆਨਿਸੰਸੋ** ਅਮੁਖਜਫਲੇ, ਮੁਖਜਫਲੇ ਚ, ਤਥਾ **ਗੁਣੋ। ਗੁਣ** ਪਕਾਸਨੇ, ਪਕਾਸੇਤਿ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ **ਗੁਣੋ, ਗਣ** ਸਙ੍ਖਜਾਨੇ ਵਾ, ਅਸ੍ਸੁ, **ਗੁਣੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਮਜ੍ਝੇ। **ਮਜ** ਸੁਦ੍ਧਿਯਂ, ਝੋ। ਵਿਪੁਬ੍ਬੇ ਵੇ**ਮਜ੍ਝਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਤਰੁਣਸੂਰਿਯਟ੍ਠਾਨੇ। ਅਹਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੋ ਮਜ੍ਝਹੋ, ਸੋ ਏਵ **ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋ, ਹਸ੍ਸ ਨ੍ਹੋ** [ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ ੩.੧੧੦ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ]। ਅਹਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੋ **ਮਜ੍ਝਨ੍ਹੋ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹੋ**ਪਿ। ਦ੍ਵਯਂ ਨਾਨਤ੍ਤਾਯਂ। ਵਿਗਤਾ ਮਤ੍ਤਾ ਸਦਿਸਪ੍ਪਮਾਣਂ ਏਤੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਵੇ**ਮਤ੍ਤਂ।** ਨਾਨਮੇਵ **ਨਾਨਤਾ, ਨਾਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕੇ, ਅਬਜਯੇ ਤੁ ਨਾਨਾ।

੧੬੮. ਦ੍ਵਯਂ ਨਿਦ੍ਦਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ। **ਜਾਗਰ** ਨਿਦ੍ਦਕ੍ਖਯੇ, ਜਾਗਰਮੇਵ **ਜਾਗਰਿਯੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਜਲਾਦੀਨਮਵਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯਂ ਸਨ੍ਤਤਿਯਂ। ਵਹਤਿਸ੍ਮਾ ਣੋ, **ਪਵਾਹੋ। ਵਤੁ** ਆਵਤ੍ਤਨੇ,ਤਿ, **ਪਵਤ੍ਤਿ।**

ਤਿਕਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ। **ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ, ਣੋ, **ਬਜਾਸੋ। ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਪਥੁ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ। **ਥਰ** ਸਨ੍ਥਰਣੇ, **ਪਾਦਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ। ਤਿਕਂ ਸਂਯਮੇ। **ਯਮੁ** ਉਪਰਮੇ, ਣੋ, **ਯਾਮੋ।** ਇਤਰੇਸੁ ਅ।

੧੬੯. ਦ੍ਵਯਂ ਗਤ੍ਤਾਨਂ ਮਦ੍ਦਨੇ। ''ਸਮ੍ਬਾਹਨੇ'ਙ੍ਗਮਦ੍ਦਕੋ''ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ, ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬੋ ਵਾ**ਹ** ਪਯਤਨੇ, ਮਦ੍ਦਨੇ ਵਾ, ਯੁ। **ਮਦ੍ਦ** ਮਦ੍ਦਨੇ। ਦ੍ਵਯਂ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਸੁ ਵਿਸਪ੍ਪਨੇ। **ਸਰ** ਗਮਨੇ, ਣ। **ਸਪ੍ਪ** ਗਮਨੇ, ਯੁ, ਵਿ**ਸਪ੍ਪਨਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਿਚਯੇ। **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ। **ਚਿ** ਚਯੇ। ਤਿਕਂ ਸਙ੍ਗਮੇ। **ਮਿਲ** ਸਿਲੇਸਨੇ, ਣੋ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਕੋ, **ਮੇਲਕੋ। ਸਨ੍ਜ** ਸਙ੍ਗੇ, ਣੋ। **ਸਂ**ਪੁਬ੍ਬਾ **ਗਮਿ**ਤੋ ਅ।

੧੭੦. **ਸਨ੍ਨਿਕਟ੍ਠਮ੍ਹਿ** ਸਮੀਪੇ **ਸਨ੍ਨਿਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ, ਸਨ੍ਨਿਧਾਨਂ **ਸਨ੍ਨਿਧਿ,** ਪੁਮੇ, ਠਪਨੇਪਜਯਂ। **ਨਸ** ਅਦਸ੍ਸਨੇ, ਣੋ। **ਦਿਸ** ਪੇਕ੍ਖਨੇ, ਯੁ, ਦਿਸ੍ਸਾਦੇਸੋ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਂ।

ਤਿਕਂ ਧਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਲਵਨੇ। **ਲੂ** ਛੇਦਨੇ, ਅ। **ਣਮ੍ਹਿ ਅਭਿਲਾਵੋ। ਯੁਮ੍ਹਿ ਲਵਨਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ। **ਪ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਥੁ** ਅਭਿਤ੍ਥਵੇ। **ਸਰ** ਗਮਨੇ, **ਅਵਸਰੋ। ਸਮਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਤੁਲਜਤ੍ਥਾ।

੧੭੧. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ। **ਸਾ** ਤਨੁਕਰਣੇ, ਯੁ, **ਓਸਾਨਂ। ਪਰਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ।** ਉਕ੍ਕਂਸਾਤਿਸਯਾ ਪਕਟ੍ਠੇਪਜੁਤ੍ਤਾ।

ਦ੍ਵਯਂ ਸਣ੍ਠਾਨੇ। **ਵਿਸ** ਪਵੇਸਨੇ, **ਸਨ੍ਨਿਵੇਸੋ। ਠਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯਂ, ਯੁ, **ਸਣ੍ਠਾਨਂ।** ਦ੍ਵਯਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਵਾਚਕਂ ਪਾਟਿਪਦਿਕਂ। ਅਥ ਵਾ **ਅਭਿ** ਬਨ੍ਧਨੇ, ਅਰੋ, ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥਾਨੁਵਤ੍ਤਕੋ **ਅਭਿ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ।** ਅਬ੍ਭਾਭਾਵੇ **ਅਨ੍ਤਰਂ।**

੧੭੨. ਤਿਕਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇ। **ਹਿ** ਗਤਿਮ੍ਹਿ, ਪਟਿਤੋ ਹਿਸ੍ਸ ਹੇਰਣ ਹੀਰਣ, **ਪਾਟਿਹੇਰਂ, ਪਾਟਿਹੀਰਂ।** ਯਦਾਦਿਨਾ ਹਾਰਿਯਞ੍ਞ, **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ,** ਅਥ ਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਹਰਤੀਤਿ **ਪਾਟਿਹੀਰਂ,** ਣੋ, ਅਸ੍ਸੀ। **ਏ**ਕਾਰਾਦੇਸੇ **ਪਾਟਿਹੇਰਂ। ਣਜਮ੍ਹਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ,** ਵਿਹਤੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਪਾਟਿਹੀਰ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਦ੍ਵਯਂ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਮਤ੍ਤੇ। **ਕਰ**ਮ੍ਹਾ ਰਿਚ੍ਚ, **ਕਿਚ੍ਚਂ,** ਅਵਸ੍ਸਂ ਕਾਤਬ੍ਬੇਪਿ। **ਅਨੀਯ**ਪਚ੍ਚਯੇ **ਕਰਣੀਯਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਪੁਪ੍ਫਾਦਿਨਾ ਉਦਕਾਦੀਨਂ ਪਰਿਭਾਵਨੇ। ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਕਰੀਯਤੇ ਯੇਨਾਤਿ **ਸਙ੍ਖਾਰੋ,** ਣੋ, **ਖਰਾਦੇਸੋ। ਵਸ** ਨਿਵਾਸੇ, ਯੁ, **ਵਾਸਨਾ,** ਕਿਲੇਸਾਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੇਪਿ। ਸਾ ਹਿ ਕੁਸਲਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਅਕੁਸਲਾਪਿ ਅਬਜਾਕਤਾਪਿ, ਤਥਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਅਪ੍ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਕੁਸਲਾਬਜਾਕਤਾ, ਨ ਸਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ। ਯਾ ਪਨ ਅਕੁਸਲਾ, ਸਾ ਸੁਖੁਮਤਰਤਾਯ ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਨਾਞ੍ਞੇਸਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਰਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪਾਯੂਪਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ? ਨ ਸਿਯਾ, ਸਬ੍ਬੇਸਮੇਵ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਪਾਯੂਪਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਕਾਯ ਵਾਸਨਾਯ

ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ਦੁਵਿਧਾ ਹਿ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾਸਨਾ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਹੇਤੁਭੂਤਾ ਚ ਅਪਾਯੁਪਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾ ਭਗਵਤੋਯੇਵ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਇਤਰਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਬੁਦ੍ਧਾਵ ਸਵਾਸਨੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਨਾਞ੍ਞੇ''ਤਿ, ਤਂ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਹੇਤੁਭੂਤਂ ਵਾਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨੇਤਰਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥਾਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

੭੭੩. ਤਿਕਂ ਧਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਪੂਤਕਰਣੇ। **ਪੂ** ਪਵਨੇ, ਯੁ। **ਅਪਚੂਯੇ ਪਵੋ। ਣਮ੍ਹਿ ਨਿਪ੍ਪਾਵੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਤਸਰੇ। **ਤਸ** ਉਬ੍ਬੇਗੇ, ਅਰੋ। ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵੇਠਨਂ **ਸੁਤ੍ਤਵੇਠਨਂ।**

ਦ੍ਵਯਂ ਦੁਗ੍ਗਸਞ੍ਚਾਰੇ। ਸਙ੍ਕਮਜਤੇ ਯੇਨਾਤਿ **ਸਙ੍ਕਮੋ।** ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤਿ ਅਨੇਨਾਤਿ ਸਞ੍ਚਾਰੋ, ਦੁਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਞ੍ਚਾਰੋ **ਦੁਗ੍ਗਸਞ੍ਚਾਰੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਪਠਮਾਰਮ੍ਭੇ। ਪਠਮਂ ਕਮੋ **ਪਕ੍ਕਮੋ, ਉਪਕ੍ਕਮੋ** ਚ।

੭੭੪. ਤਿਕਂ ਪਾਠੇ। **ਪਠ** ਵਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾਚਾਯਂ, ਣੋ, **ਪਾਠੋ। ਨਿਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਪਾਠੋ, ਅਮ੍ਹਿ ਨਿਪਠੋ।** ਦ੍ਵਯਂ ਅਪਹਰਿਤਾਦਿਨੋ ਵਤ੍ਥੂਨੋ ਅਨ੍ਵੇਸਨੇ। **ਚਿ** ਚਯੇ, ਚਯਨਮਤ੍ਰ ਅਨ੍ਵੇਸਨਂ। **ਮਗ੍ਗ** ਅਨ੍ਵੇਸਨੇ, ਚੁਰਾਦਿ, ਯੁ, ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਅਪੁਮੇ, ਸਂਵਿਕ੍ਖਨਂਪਜਤ੍ਰ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਆਲਿਙ੍ਗਨੇ। **ਲਿਙ੍ਗ** ਗਤਜਤ੍ਥੋ। **ਸਨ੍ਜ** ਸਙ੍ਗੇ। **ਸਿਲਿਸ** ਆਲਿਙ੍ਗਨੇ। **ਗੁਹ** ਸਂਵਰਣੇ, ਯੁ, ਪਰਿਰਮ੍ਭੋਪਜਤ੍ਰ। **ਰਮ੍ਭ** ਸਦ੍ਦੇ।

੭੭੫. ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਆਲੋਕਨੇ। **ਲੋਕ** ਦਸ੍ਸਨੇ। **ਝੇ** ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ। **ਇਕ੍ਖ** ਦਸ੍ਸਨਙ੍ਕੇਸੁ। **ਦਿਸ** ਪੇਕ੍ਖਨੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਭਾਵੇ ਯੁ।

ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਨਿਰਾਕਰਣੇ। **ਦਿਸ** ਪੇਕ੍ਖਨੇ। **ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ, **ਨਿਰਸਨਂ। ਪਤਿ ਆਪੁਬ੍ਬੋ ਖਾਕਥਨੇ। ਕਰ** ਕਰਣੇ, ਇਤ੍ਥਿਯਮਤਿਯਵੋ ਵਾ,ਤਿ।

੭੭੬. ਪਞ੍ਚਕਂ ਵਿਪਰਿਯਯੇ। **ਵਿਪਰਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ, ਣੋ, **ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ।** ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਭਵਨਂ **ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋ। ਵਿਪਰਿ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਅਯ** ਗਮਨੇ, **ਵਿਪਰਿਯਯੋ। ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ, **ਵਿਪਰਿਯਾਸੋ।**

ਤਿਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇ। ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਂ **ਅਤਿਕ੍ਕਮੋ।** ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਤਨਂ **ਅਤਿਪਾਤੋ। ਅਯ** ਗਮਨੇ, **ਉਪਚ੍ਚਯੋ।**

ਸਂਕਿਣ੍ਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੭੭੭. ਇਦਾਨਿ ਸਂਕਿਣ੍ਣਵਗ੍ਗਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਗਾਥਾਤੋ, ਗਾਥਾਯ ਅਦ੍ਧਤੋ, ਪਾਦਤੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ **ਅਨੇਕਤ੍ਥੇ** ਨਾਨਤ੍ਥੇ **ਸਮਯਾ**ਦਿਕੇ ਸਦ੍ਦੇ **ਕਮਾ** ਕਮਤੋ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ। **ਏਤ੍ਥ** ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਗ੍ਗੇ **ਏਕਸ੍ਸ ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਾਦਿਕਸ੍ਸ ਯਾ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਤਾ, ਸਾ ਥੀਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਸਙ੍ਖਾਤਲਿਙ੍ਗਵਿਸੇਸਤ੍ਥਂ ਕਤਾ।

੭੭੮. ਸਮਵਾਯਤ੍ਥਾਦਿਵਾਚਕੇ ਬਹਵੋ **ਸਮਯ**ਸਦ੍ਦੇ ਜਾਤਿਯਾ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹ ''ਸਮਯੋ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ। ਤਤ੍ਰ ''ਕਾਲਞ੍ਚ ਸਮਯਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਜਾਦੀਸੁ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੭] ਸਮਵਾਯੇ ਪਚ੍ਚਯਸਾਮਗ੍ਗਿਯਂ। ''ਮਹਾਸਮਯੋ ਪਵਨਸ੍ਮਿਂ, ਦੇਵਕਾਯਾ ਸਮਾਗਤਾ''ਤਜਾਦੀਸੁ ਸਮੂਹੇ। ''ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ ਤੇ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ''ਤਜਾਦੀਸੁ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩੫] ਕਾਰਣੇ। ''ਏਕੋਯੇਵ ਚ ਖੋ ਖਣੋ ਚ ਸਮਯੋ ਚਾ''ਤਜਾਦੀਸੁ [ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੯] ਖਣੇ ਓਕਾਸੇ। ''ਅਭਿਸਮਯਤ੍ਥੋ''ਤਜਾਦੀਸੁ ਪਟਿਵੇਧੇ। ''ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ''ਤਜਾਦੀਸੁ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧] ਕਾਲੇ। ''ਸਮ੍ਮਾ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ''ਤਜਾਦੀਸੁ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮] ਪਹਾਨੇ। ''ਅਤ੍ਥਾਭਿਸਮਯਾ ਧੀਰੋ''ਤਜਾਦੀਸੁ ਲਾਭੇ [ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੯]। ''ਸਮਯਪ੍ਪਵਾਦਕੇ ਤਿਨ੍ਦੁਕਾਚਿਰੇ''ਤਜਾਦੀਸੁ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੮] ਦਿਟ੍ਠਿਯਂ।

ਤਤ੍ਥ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਤਾਯ ਸਨ੍ਨਿਜ੍ਝੰ ਸਮੇਤਿ ਸਮਵੇਤੀਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਸਮਵਾਯੋ। ਸਮੰ, ਸਹ ਵਾ ਅਵਯਵਾਨੰ ਅਯਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਵਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਸਮੂਹੋ, ਯਥਾ – ਸਮੁਦਾਯੋਤਿ ਅਵਯਵਸਹਾਵਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਹਿ ਸਮੂਹੋਤਿ। ਅਵਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਸਮਾਗਮੇ ਏਤਿ ਫਲੰ ਏਤਸ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਚਾਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਕਾਰਣੰ, ਯਥਾ ''ਸਮੁਦਾਯੋ''ਤਿ। ਸਮੇਤਿਸਮਾਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਤਦਾਧਾਰਪੁਗ੍ਗਲੇਹੀਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਖਣੋ। ਅਭਿਮੁਖੰ ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਏਤਬ੍ਬੋ ਅਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਅਭਿਸਮਯੋ,** ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਸਭਾਵੋ। ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਏਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਅਭਿਸਮਯੋ,** ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵਾਵਬੋਧੋ। ਸਮੇਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਤ੍ਤੋ, ਸਭਾਵਧਮ੍ਮੋ ਵਾ ਸਹਜਾਤਾਦੀਹਿ, ਉਪ੍ਪਾਦਾਦੀਹਿ ਵਾਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਕਾਲੋ, ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਭੂਤੋਪਿ ਹਿ ਕਾਲੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵਿਯ, ਕਰਣੰ ਵਿਯ ਚ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾਮਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੇਨ ਰੂਪੇਨ ਵੋਹਰੀਯਤੀਤਿ। ਸਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਯਾਨੰ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਾ ਯਾਨੰ ਅਪਗਮੋਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਪਹਾਨੰ। ਸਮਿਤਿ ਸਙ੍ਗਤਿ ਸਮੋਧਾਨਨ੍ਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਪਟਿਲਾਭੋ, ਸਮੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਏਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਹਣਭਾਵਤੋ ਵਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਅਯਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਯਥਾਭਿਨਿਵੇਸੰ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਦਿਟ੍ਠਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਸੰਯੋਜਨੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਬਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ, ਏਵੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ **ਸਮਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਮਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੇ **ਅਭਿਸਮਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਉਦਾਹਰਣੰ ਸੋਪਸਗ੍ਗੋ, ਅਨੁਪਸਗ੍ਗੋ ਚ **ਸਮਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਮਵਾਯਾਦਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਦਾਹਰਣੰ ਤੰਤਦਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਨਿਬ੍ਬਚਨਾਦਯੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

੭੭੯. **ਸਣ੍ਠਾਨੰ** ਦੀਘਰਸ੍ਸਾਦਿ। **ਰੂਪੰ** ਰੂਪਾਯਤਨੰ, **ਜਾਤਿ** ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੁਲੰ। **ਛਵਿ** ਬਹਿਚਮ੍ਮੰ, **ਪਮਾਣੰ** ਮਰਿਯਾਦੋ। **ਅਕ੍ਖਰੰ** ਅਕਾਰਾਦਿ , **ਯਸੋ** ਪਰਿਵਾਰੋ, ਕਿਤ੍ਤਿ ਚ। **ਗੁਣੇ** ਸੀਲਾਦਿ, ਤਪਨਿਯੇਪਿ ਵ**ਣ੍ਣੋ।**

੭੮੦. **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਸ੍ਸ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ''ਸਙ੍ਘੋ ਉਪੋਸਥੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ [ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪]। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯੰ ''ਉਪੋਸਥੋ ਨਾਮ ਨਾਗਰਾਜਾ''ਤਿ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੬]। **ਉਪਵਾਸੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੇ** ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣਿ''ਆਦਿ। **ਉਪੋਸਥਦਿਨੰ** ''ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ [ਮਹਾਵ॰ ੧੬੮]।

੭੮੧-੭੮੨. **ਰਥਙ੍ਗੰ** ਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯੰ। **ਲਕ੍ਖਣੰ** ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣੰ। ''ਮਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ [ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੬੨] **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ। ਉਰਚਕ੍ਕੰ** ਨਾਮ ਖੁਰਚਕ੍ਕੰ ''ਚਕ੍ਕੰ ਭਮਤਿ ਮਤ੍ਥਕੇ''ਤਿ [ਜਾ॰ ੧.੧.੧੦੪; ੧.੫.੧੦੦]। ''ਚਤੁਚਕ੍ਕੰ ਨਵਦ੍ਵਾਰ''ਨ੍ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ [ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯] **ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕੇ।** ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਕ੍ਕਾਨਿ, ਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਨੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਚਤੁਚਕ੍ਕੰ ਵਤ੍ਤਤੀ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ [ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੩੧] **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕੇ।** ''ਪਿਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਚਕ੍ਕੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤੀ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ [ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੩੨] **ਚਕ੍ਕਰਤਨੇ। ਮਣ੍ਡਲੰ** ''ਅਲਾਤਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ''ਅਸਨਿਵਿਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੧; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੨] ਚ। **ਬਲੰ** ਥਾਮੋ। **ਕੁਲਾਲੇ** ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੇ, ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡੇ ਕੁਲਾਲਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ। **ਆਣਾਯੰ** ''ਚਕ੍ਕੰ ਵਤ੍ਤਯਤਿ ਪਾਈਨ''ਨ੍ਤਿ [ਜਾ॰ ੧.੭.੧੪੯]। **ਆਯੁਧੇ** ਚਕ੍ਕਾਕਾਰੇ ਆਯੁਧੇ। **ਦਾਨੰ** ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ। **ਰਾਸਿ** ਖਨ੍ਧੋ। ਸਦ੍ਧਗਾਥਾਪਿ ਗਾਥਾਯੇਵ।

''ਦਣ੍ਡਕਾ ਚਣ੍ਡਵੁਟ੍ਠ੍ਯਾਦਿ, ਪਾਦੇਹਿ ਛਹਿ ਤੀਹਿ ਤੁ।
ਗਾਥਾਤਿ ਚ ਪਰਤ੍ਥੇਵੰ, ਛਨ੍ਨੋਸਞ੍ਞਾ ਪਕਾਸਿਤਾ॥

ਅਨਨ੍ਨਰੋਦਿਤੰ ਚਞ੍ਞ-ਮੇਤੰ ਸਾਮਞ੍ਞਨਾਮਤੋ।
ਗਾਥਾਇਚ੍ਚੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ, ਮੁਨਿਨ੍ਨਵਚਨੇ ਪਨਾ''ਤਿ [ਵੁਤ੍ਤੋਦਯ ੧੪-੧੫ ਗਾਥਾ] ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ॥

੭੮੩.''ਕਿੰ ਤੇ ਵਤੰ ਕਿੰ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ,
ਕਿਸ੍ਸ ਸੁਚਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਅਯੰ ਵਿਪਾਕੋ।
ਇਦ੍ਧਿਜੁਤਿਬਲਵਿਰਿਯੂਪਪਤ੍ਤਿ,
ਇਦਞ੍ਚ ਤੇ ਨਾਗ ਮਹਾਵਿਮਾਨੰ॥

> ਅਹਞ੍ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ,
> ਸਦ੍ਧਾ ਉਭੋ ਦਾਨਪਤੀ ਅਹੁਮ੍ਹ।
> ਓਪਾਨਭੂਤਂ ਮੇ ਘਰਂ ਤਦਾਸਿ,
> ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ॥
>
> ਤਂ ਮੇ ਵਤਂ ਤਂ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ,
> ਤਸ੍ਸ ਸੁਚਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਅਯਂ ਵਿਪਾਕੋ।
> ਇਦ੍ਧਿਜੁਤਿਬਲਵੀਰਿਯੂਪਪਤ੍ਤਿ,
> ਇਦਞ੍ਚ ਮੇ ਧੀਰ ਮਹਾਵਿਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ [ਜਾ॰ ੨.੨੨.੧੫੯੨, ੧੫੯੩, ੧੫੯੪]

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਧੁਰਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਕੇ **ਦਾਨਸ੍ਮਿਂ** ਆਗਤੋ।

''ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸਿਖ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ ਵਿਰਾਗਾਯ ਯਾਵਦੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੨੯] ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤੇ **ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਸੁ।** ''ਤਯਿਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਫੀਤਞ੍ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਬਾਹੁਜਞ੍ਞਂ ਪੁਥੁਭੂਤਂ ਯਾਵਦੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੭੪] ਪਾਸਾਦਿਕਸੁਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੇ ਸਕਲਸ੍ਮਿਂ **ਸਾਸਨੇ।** ''ਪਰੇ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੩] ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਲ੍ਲੇਖਸੁਤ੍ਤੇ **ਮੇਥੁਨਾ ਵਿਰਤਿਯਂ।**

> ''ਕੇਨ ਪਾਣਿ ਕਾਮਦਦੋ, ਕੇਨ ਪਾਣਿ ਮਧੁਸ੍ਸਵੋ।
> ਕੇਨ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਇਜ੍ਝਤਿ॥
>
> ਤੇਨ ਪਾਣਿ ਕਾਮਦਦੋ, ਤੇਨ ਪਾਣਿ ਮਧੁਸ੍ਸਵੋ।
> ਤੇਨ ਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਇਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ [ਪੇ॰ ਵ॰ ੨੭੫]॥ –

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਙ੍ਕੁਰਪੇਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚੇ।**

> ''ਮਯਞ੍ਚ ਭਰਿਯਾ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਾਮ,
> ਅਮ੍ਹੇ ਚ ਭਰਿਯਾ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ।
> ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਾਮ,
> ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਅਮ੍ਹਂ ਦਹਰਾ ਨ ਮਿਯ੍ਯਰੇ''ਤਿ [ਜਾ॰ ੧.੧੦.੯੭]॥ –

ਮਹਾਧਮ੍ਮਪਾਲਜਾਤਕੇ **ਸਦਾਰਤੁਟ੍ਠਿਯਂ।**

''ਏਵਂ ਖੋ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਤ੍ਤਿਰਿਯਂ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ [ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੧੧] ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤਿਤ੍ਤਿਰਜਾਤਕੇ **ਪਞ੍ਚਸੀਲੇ।**

''ਇਦਂ ਖੋ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸਿਖ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ...ਪੇ॰... ਅਯਮੇਵ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੨੯] ਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਯੇਵ **ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ।**

> ''ਹੀਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ।
> ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਚ ਦੇਵਤ੍ਤਂ, ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ [ਜਾ॰ ੧.੮.੭੫]॥ –

ਨਿਮਿਜਾਤਕੇ ਅਤ੍ਤਦਮਨਵਸੇਨ ਕਤੇ **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਪੋਸਥੇ।**

‘‘ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤਪਸ੍ਸਿ ਸੁਦਂ ਹੋਮੀ’’ਤਿ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੫] ਲੋਮਹਂਸਸੁਤ੍ਤੇ ਧਿਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇ **ਵੀਰਿਯੇ।**

੧੮੪. ਸਭਾਵੋ ਅਵਿਪਰੀਤਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ** ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਾ ਵਿਨਯਾਭਿਧਮ੍ਮਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ। **ਞਾਯੋ** ਯੁਤ੍ਤਿ, ਸਪ੍ਪਟਿਪਦਾ ਵਾ ਮਗ੍ਗਾਦਯੋ। **ਞੇਯ੍ਯੇ** ਸਙ੍ਖਾਰਵਿਕਾਰਲਕ੍ਖਣਨਿਬ੍ਬਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇ ਞੇਯ੍ਯੇ। **ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਤਾ** ਸਤ੍ਤਸਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤਾ। **ਆਪਤ੍ਤਿਯਂ** ‘‘ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਹ ਧਮ੍ਮੇਨ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਾ’’ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ਕਾਰਣੇ। **ਆਦਿਨਾ** ਸਮਯਞ੍ਞੂਪਮਾਹਿਂਸਾਦੀਸੁਪਿ **ਧਮ੍ਮੋ।**

੧੮੫. ਪਯੋਜਨਂ ਫਲਂ। **ਸਦ੍ਦਾਭਿਧੇਯ੍ਯੇ** ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ। **ਵੁਡ੍ਢਿਯਂ** ਵਡ੍ਢਨੇ। **ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ਦਬ੍ਬੇ। **ਨਾਸੇ** ਵਿਨਾਸੇ। **ਪਚ੍ਛਿਮਪਬ੍ਬਤੇ** ਅਤ੍ਥਗਿਰਿਮ੍ਹਿ। ਨਿਵਤ੍ਤਿਵਿਸਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਭਾਵਾਦੀਸੁਪਿ।

੧੮੬. ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾ ਬਾਹੁਲ੍ਯਤਾ। **ਅਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸਂ** ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ। **ਵਿਸਂਯੋਗੇ** ਵਿਪ੍ਪਯੋਗੇ। **ਦਲ੍ਹਤ੍ਥੇ** ਦਲ੍ਹਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ। **ਅਨਤਿਰੇਕੇ** ਅਤਿਰੇਕਾਭਾਵੇ। **ਅਨਵਸੇਸਮ੍ਹਿ** ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ, **ਤਂ ਕੇਵਲ**ਵਚਨਂ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ।

੧੮੭. ਪਟਲਂ ‘‘ਦਿਗੁਣਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ’’ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ [ਮਹਾਵ॰ ੩੪੮]। ‘‘ਵਯੋਗੁਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਜਹਨ੍ਤੀ’’ਤਿ [ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੪] ਰਾਸਿਮ੍ਹਿ। ‘‘ਸਤਗੁਣਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੯] ਆਨਿਸਂਸੇ। **ਬਨ੍ਧਨਂ** ਕਾਮਗੁਣੇ। **ਅਪ੍ਪਧਾਨੇ** ਵਿਸੇਸਨੇ। **ਜਿਯਾਯ** ਧਨੁਨੋ।

੧੮੮-੧੮੯. ਰੁਕ੍ਖਾਦੋ ਦੁਮਾਦਿਮ੍ਹਿ। **ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ** ਭੂਤਗੁਣੇ। **ਅਰਹਨ੍ਤੇ** ‘‘ਯੋ ਚ ਕਾਲਘਸੋ ਭੂਤੋ, ਸਭੂਤਪਚਨਿਂ ਪਚੀ’’ਤਿ [ਜਾ॰ ੧.੨.੧੯੦]। ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ ‘‘ਭੂਤਮਿਦਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਥਾ’’ਤਿ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੦੧]। **ਸਤ੍ਤੇ** ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ। **ਮਹਾਭੂਤੇ** ਪਥਵਾਦਿਕੇ। **ਅਮਨੁਸ੍ਸੇ** ਦੇਵਰਕ੍ਖਸਾਦਿ। ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਥਵਜ੍ਜਿਤੇ ਰੁਕ੍ਖਾਦੋ ਨਾਰਿਯਂ ਨ ਭਵਤਿ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਥੇ, ਪਨ ਅਤੀਤਾਦੀਸੁ ਚ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗੋ। **ਪਤ੍ਤੇ** ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ। **ਸਮੇ** ਤੁਲ੍ਯਤ੍ਥੇ।

੧੯੦. ਸਜ੍ਜਨੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ।

੧੯੧. ਪਦਪੂਰਣੇ ‘‘ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੁ ਵਨਨ੍ਤਾ’’ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ। **ਦੇਹਾਵਯਵੇ** ‘‘ਅਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਗੁਣ’’ਨ੍ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ [ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੩.ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰ]। ਦੇਹੋ ਚ ਅਵਯਵੋ ਚਾਤਿ ਏਕੇ। ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ‘‘ਅਯਮੇਕੋ ਅਨ੍ਤੋ’’ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ [ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੬੧]। **ਲਾਮਕਂ** ਨਿਹੀਨਕਂ।

੧੯੨. ਨਿਕਾਯੋ ਸਧਮ੍ਮੀਨਂ ਗਣੋ। **ਸਨ੍ਧਿ** ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ। **ਸਾਮਞ੍ਞੇ** ਵਿਸੇਸਾਧਾਰੇ। **ਪਸੂਤਿ** ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਂ, **ਕੁਲਂ** ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੁਲਂ। **ਭਵੋ** ਭਵਨਕ੍ਰਿਯਾ। **ਵਿਸੇਸ੍ਯੇ** ਉਪਾਧਿ, ਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸਬਲਾਦੀਸੁ ਅਭਿਨ੍ਨਾ ਧੀਸਦ੍ਦਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇ। **ਸੁਮਨਾਯਂ** ਮਾਲਤਿਯਂ। **ਸਙ੍ਖਤਲਕ੍ਖਣੇ** ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣੇ।

੧੯੩. ਭਵਭੇਦੋ ਕਾਮਭਵਾਦਿ। **ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਂ** ਨਿਸ੍ਸਯੇ। **ਨਿਟ੍ਠਾ** ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ। **ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ** ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਬੁਦ੍ਧਿ** ਞਾਣਂ। **ਵਾਸਟ੍ਠਾਨਂ** ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਵਿਸਰਤ੍ਤਂ** ਵਿਸਰਣਭਾਵੋ। ‘‘ਵਿਸਦਤ੍ਥੇ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਦਾ **ਸਦ**ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਵਿਸਰਣਤ੍ਥਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

੧੯੪. ਫਲੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਾਦਿਕੇ। ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ** ਨਾਮ। **ਮਗ੍ਗੇ** ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾਦਿਕੇ।

੧੯੫. ਕਮ੍ਮਾਰੁਦ੍ਧਨਂ ਕਮ੍ਮਾਰਾਨਂ ਉਦ੍ਧਨਂ, ਕਮ੍ਮਾਰਾਨਂ ਯਥਾ ਉਕ੍ਕਾਤਿ। **ਅਙ੍ਗਾਰਕਪਲ੍ਲਂ** ਅਙ੍ਗਾਰਾਨਂ ਭਾਜਨਂ। **ਦੀਪਿਕਾ** ਨਾਮ ਮਧੁਚ੍ਛਿਟ੍ਠਾਦਿਮਯਾ ਪਦੀਪਕਿਚ੍ਚਕਾਰਿਕਾ। **ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਮੂਸਾ** ਮਤ੍ਤਿਕਮਯਾ ਏਕਾ ਭਾਜਨਵਿਕਤਿ। ਵਾਯੁਨੋ ਵੇਗੇ ਚ **ਉਕ੍ਕਾ**ਸਦ੍ਦੋ, ਯੋ

''ਦੇਵਦੁਦ੍ਰਭੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੭੯੬. **ਕੇਸੋਹਾਰਣੰ** ਕੇਸਾਨੰ ਲਵਨੰ। **ਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿ** ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਨੰ। **ਵਪਨੰ** ਬੀਜਸ੍ਸ ਵਪਨੰ। **ਵਾਪਸਮਕਰਣੰ** ਵਪਿਤਸ੍ਸ ਬੀਜਸ੍ਸ ਸਮਕਰਣੰ। **ਪਵੁਤ੍ਤਭਾਵੋ** ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੁਤ੍ਤਿ।

੭੯੭-੭੯੮. **ਸੁਤੋ** **ਵਿਸ੍ਸੁਤੇ** ਪਾਕਟੇ। **ਅਵਧਾਰਿਤੇ** ਉਪਲਕ੍ਖਿਤੇ। **ਉਪਚਿਤੇ** ਰਾਸੀਕਤੇ। **ਅਨੁਯੋਗੋ** ਪੁਚ੍ਛਾ। **ਕਿਲਿਨ੍ਨੇ** ਤਿਨ੍ਤੇ। **ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ** ਸਦ੍ਦਾਯਤਨੰ। **ਸੁਤ੍ਤੰ** ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਾਦਿ, ਸੁਤਨਾਮਕੋ ਵਾ ਏਕੋ ਸਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ। ਏਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ **ਸੁਤੰ** ਨਪੁੰਸਕੰ। ਪੁਤ੍ਤੇ **ਸੁਤੋ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ, ਰਾਜਿਨਿਪਿ **ਸੁਤੋ।**

੭੯੯. **ਯੁਗੇ** ਕਤਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕੇ। **ਲੇਸੋ** ਅਨੁਮਾਨਞ੍ਞਾਣਵਿਸਯੋ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੰ** ''ਕਪ੍ਪਟ੍ਠੇਰੋ''ਤਿ। **ਪਰਮਾਯੁਮ੍ਹਿ** ''ਕਪ੍ਪੰ ਸਗ੍ਗਮ੍ਹਿ ਮੋਦਤੀ''ਤਿ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਕਪ੍ਪਾਦੀਸੁ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ। ਸਦਿਸੇ ਪਨ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ। **ਸਮਣਵੋਹਾਰੋ** ਵਿਨਯਾਗਤੋ ਸਮਣਾਨੰ ਵੋਹਾਰੋ। **ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁ** ਚੀਵਰੇ ਕਤਬਿਨ੍ਦੁ। **ਸਮਨੁਤ੍ਤੇ** ਸਮਨੁਭਾਵੇ। **ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ** ਮਹਾਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਅਸੀਤਿਮੋ ਭਾਗੋ। **ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ** ਅਸਙ੍ਖਜ੍ਯੇਯ੍ਯਮਹਾਕਪ੍ਪੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਕ੍ਕੇ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ। **ਵਿਧਿ** ਵਿਧਾਨੰ।

੮੦੦. **ਵਿਰਤਿ** ਵਿਰਤਿਤ੍ਤਯੰ। **ਸਪਥੋ** ਅਕ੍ਕੋਸੋ। **ਤਚ੍ਛੇ** ਤਥਭਾਵੇ। **ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਮ੍ਹਿ** ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਾਦਿਕੇ। **ਦਿਟ੍ਠਿ** ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ।

੮੦੧. **ਸਞ੍ਜਾਤਿਦੇਸੋ** ''ਕਮ੍ਬੋਜੋ ਅਸ੍ਸਾਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਵਾਸਟ੍ਠਾਨੰ** ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੰ ''ਦੇਵਾਨੰ ਦੇਵਾਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਆਕਰੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਸਮੋਸਰਣਟ੍ਠਾਨੰ** ਬਹੂਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨੰ। **ਪਦਪੂਰਣੇ** ''ਕਮ੍ਮਾਯਤਨੰ, ਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ।

੮੦੨. ਵਤ੍ਥੰ ਅਮ੍ਬਰੰ। **ਅਞ੍ਞੋ** ਯੋ ਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਓਧਿ** ਮਰਿਯਾਦੋ। **ਭੇਦੋ** ਵਿਸੇਸੋ। **ਮਨਸਿਪਿ** ਚਿਤ੍ਤੇਪਿ।

੮੦੩. **ਵਿਪਾਕੇ** ਇਟ੍ਠਵਿਪਾਕੇ **ਕੁਸਲੋ।** ਅਨਵਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਿਕੋ।

੮੦੪. **ਦ੍ਰਵੋ** ਮਧ੍ਵਾਦਿ। **ਮਧੁਰਾਦੀਸੁ** ਛਸੁ ਰਸੇਸੁ। **ਪਾਰਦੋ** ਸੂਤੋ। **ਸਿਙ੍ਗਾਰਾਦੋ** ਨਵ ਨਾਟ੍ਯਰਸੇ। ਰਸਰਤ੍ਤਮੰਸਮੇਦਟ੍ਠਿਸੁਕ੍ਕਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤ **ਧਾਤਵੋ,** ਤਬ੍ਭੇਦੇ। **ਕਿਚ੍ਚੇ** ਫਸ੍ਸਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚੇ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ** ਤੇਸੰਯੇਵ।

੮੦੫. **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਞਾਣਦ੍ਵਯੇ ਨਾਰਿਯੰ, ਬੋਧਿਰਾਜਕੁਮਾਰਾਦਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੰ ਪੁਮੇ। ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਰੁਕ੍ਖੇ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਯੰ।

੮੦੬. **ਯੇਨ** ਕਤ੍ਤੁਭੂਤੇਨ **ਯੋ** ਕਮ੍ਮਭੂਤੋ ਨਿਚ੍ਚਸੇਵਿਤੋ, **ਤਤ੍ਥਾਪਿ** ਕਮ੍ਮਭੂਤੇ। **ਵਿਸਯੋ** ਅਨਞ੍ਞਥਾਭਾਵੇ। **ਜਨਪਦੇ** ਕੁਰੁਆਦਿਕੇ। **ਗੋਚਰੇ** ਤਬ੍ਬਹੁਲਾਚਾਰੇ।

੮੦੭. **ਸਤ੍ਤਾਯੰ** ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾਯੰ।

੮੦੮. ਬਨ੍ਧਵੇ **ਸੋ** ਪੁਮੇ। ਅਤ੍ਤਨਿ **ਸੰ** ਨਪੁੰਸਕੇ। ਧਨਸ੍ਮਿੰ **ਸੋ** **ਸੰ** ਅਨਿਤ੍ਥਿਯੰ। ਸੁਨਖੇ **ਸਾ** ਪੁਮੇ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਤ੍ਤਨਿਯੇ **ਸੋ** ਤਿਲਿਙ੍ਗਿਕੋ।

੮੦੯. **ਛਵਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੰ** ਛਵਿਯਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੰ।

੮੧੦. **ਜਾਮਾਤਾ** ਧੀਤੁਸਾਮਿਕੋ। **ਮਨੁਪ੍ਪਿਯੇ** ਅਪ੍ਪਿਯੇ ਵਰੰ ਅਬਜਯੰ।

੮੧੧. **ਮਕੁਲੇ** ਅਵਿਕਾਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ। **ਨੇਤ੍ਤਿੰਸਾਦਿਪਿਧਾਨੇ** ਖਗ੍ਗਾਦੀਨੰ ਗੇਹੇ।

੮੧੨. **ਪਿਤਾਮਹੋ** ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ। **ਪਿਤੂਸੁ** ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ। **ਤਥਾ** ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰੇ। **ਤਪਸਿ** ਸੀਲੇ।

੮੧੩-੮੧੪. **ਮਜ੍ਝਬਨ੍ਧੇ** ਉਰੋਬਨ੍ਧਨੇ। **ਪਕੋਟ੍ਠੇ** ਕਪ੍ਪਰਸ੍ਸਾਧੋਭਾਗੋ। **ਕਚ੍ਛਬਨ੍ਧਨਂ** ਅਧੋਮ੍ਬਰਸ੍ਸ ਦਲ਼੍ਹਬਨ੍ਧਨਂ। ਮੇਖਲਾਯਞ੍ਚਾਤਿ **ਕਚ੍ਛਾ** ਚਤੂਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ। **ਕਚ੍ਛੋ** ਲਤਾਦੀਸੁ। **ਕਚ੍ਛੋ ਬਾਹੁਮੂਲਮ੍ਹਿ** ਪਰੂਲ਼੍ਹਕਚ੍ਛਨਖਲੋਮੇ, ''ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਾ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ। **ਅਨੂਪੋ** ਬਹੂਦਕਦੇਸੋ।

੮੧੫. **ਮਾਨਂ** ਤੁਲਾਪਤ੍ਥਙ੍ਗੁਲੀਹਿ। **ਪਮਾਤਰਿ** ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਰਿ।

੮੧੬. **ਦਬ੍ਬਂ** ਧਨਂ। **ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ** ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਸਮੂਹੋ। **ਪਾਣੋ** ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਦਬ੍ਬਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ **ਸਤ੍ਤਂ। ਸਤ੍ਤਾਯਂ** ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾਯਂ **ਸਤ੍ਤਾ।** ਜਨੇ **ਸਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਸਤ੍ਤ**ਸਦ੍ਦੋ, **ਆਸਤ੍ਤੇ** ਲਗ੍ਗਤੇ ਤਿਲਿਙ੍ਗਿਕੋ।

੮੧੭. **ਸੇਮ੍ਹਾਦੋ** ਤਿਦੋਸੇ। **ਰਸਰਤ੍ਤਾਦਿ** ਪੁਬ੍ਬੇਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਭਾਦਿਕੇ** ਰੂਪਧਾਤੁਮ੍ਹਿ। **ਚਕ੍ਖਾਦਿਕੇ** ਵਿਸਯਧਾਤੁਮ੍ਹਿ।

੮੧੮. ਅਮਚ੍ਚਾਦਿਕਾ ਸਤ੍ਤ ਪਕਤਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਤ੍ਤਾਦਿਸਾਮਜਵਤ੍ਥਾ** ਸਤ੍ਤਰਜਤਮਭੂਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਗੁਣਾਨਂ ਸਾਮਜਵਤ੍ਥਾ। **ਪਚ੍ਚਯਾ** **ਣ**ਪਚ੍ਚਯਾਦਿਤੋ **ਪਠਮੇ** ਪਠਮਸਣ੍ਠਿਤੇ **ਕਰੋਤ**ਜਾਦਿਧਾਤੁਮ੍ਹਿ।

੮੧੯. **ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ** ਰਕ੍ਖਣਂ। **ਵਤ੍ਥਮ੍ਹਿ** ਓਕਾਸੇ। **ਤਲ਼ਲਞ੍ਛਨਂ** ਪਾਦਸ੍ਸ ਠਾਨਂ।

੮੨੦. **ਲੋਹਮੁਗ੍ਗਰੇ** ਲੋਹਮਯੇ ਮੁਗ੍ਗਰੇ। **ਤਾਲ਼ਾਦਿਕੇ** ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼ਕਂਸਤਾਲ਼ਾਦਿਕੇ। **ਕਠਿਨੇ** ਕਕ੍ਖਲ਼ੇ।

੮੨੧. **ਮਕ੍ਖਿਕਾ** ਨੀਲਮਕ੍ਖਿਕਾਦਿਕਾ। ਤਾਸਂ ਭੇਦਾ ਸਵਿਸਾ ਮਧੁਕਤਾ ਪਿਙ੍ਗਲਮਕ੍ਖਿਕਾ। ਮਧੁਮ੍ਹਿ **ਖੁਦ੍ਦਂ** ਅਪ੍ਪਕਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ। **ਅਧਮੋ** ਨਿਹੀਨੋ। **ਕਪਣੋ** ਏਕਚਾਰੀ।

੮੨੨. **ਤਕ੍ਕੇ** ਗੋਰਸਵਿਸੇਸੇ। **ਮਰਣਲਿਙ੍ਗੇ** ਮਰਣਞ੍ਞਾਪਕਲਕ੍ਖਣੇ। ਅਸੁਭੇ, ਸੁਭੇ ਚਾਤਿ ਚਤੂਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ **ਅਰਿਟ੍ਠਂ। ਆਸਵੋ** ਮਜ੍ਜਵਿਸੇਸੋ। **ਫੇਣਿਲਦ੍ਦੁਮੋ** ''ਬਡੀ-ਯੌ-ਖੋ''।

੮੨੩. ਗੇਹਾਨਂ ਦਾਰੁਬਨ੍ਧਪ੍ਪਯੋਜਨਂ **ਪੀਠਿਕਾ** ਨਾਮ। ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਦ੍ਵਯਸ੍ਸ, ਕਣ੍ਣਿਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਾ ਪੀਠਿਕਾ।

੮੨੪. **ਮਿਤ੍ਤਾਕਾਰੇ** ਅਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਮਿਤ੍ਤਸਣ੍ਠਾਨੇ। ਬਲੇ, ਰਾਸਿਮ੍ਹਿ, ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ, ''ਬਲਸ੍ਸ ਰਾਸੀ''ਤਿਪਿ ਏਕੇ।

੮੨੫. **ਖਨ੍ਧੇ** ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। **ਭਵੇ** ਰੂਪਭਵੇ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ** ਕਾਰਣੇ। **ਵਪੁ** ਸਰੀਰਂ।

੮੨੬. **ਵਤ੍ਥੁਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੂ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ। **ਮਦਨੇ** ਮਾਰਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇ। **ਰਤੇ** ਮੇਥੁਨੇ। **ਨਿਕਾਮੇ** ਇਚ੍ਛਾਰਹਿਤੇ **ਕਾਮਂ** ਨਪੁਂਸਕੇ। ਅਨੁਞ੍ਞਾਯਂ **ਕਾਮ**ਮਬ੍ਯਯਂ ਭਵੇ।

੮੨੭. **ਵਜ੍ਜਭਣ੍ਡਮੁਖੇ** ਵੀਣਾਦੋਣਿਮੁਖੇ। **ਮਾਤਙ੍ਗਸ੍ਸ** ਹਤ੍ਥਿਨੋ **ਕਰਕੋਟਿ** ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਂ।

੮੨੮. **ਰਮ੍ਭੋ** ਸਠਜਂ, ਕੇਤਵਨ੍ਤੁਜਤ੍ਥੋ। **ਅਸਚ੍ਚਂ** ਮੁਸਾ। **ਅਯੋਘਨਂ** ਯੇਨ ਪਹਰਤਿ। **ਗਿਰਿਸਿਙ੍ਗਮ੍ਹਿ** ਗਿਰਗ੍ਗੇ। **ਸੀਰਙ੍ਗੇ** ਫਾਲਙ੍ਗੇ। **ਯਨ੍ਤੇ** ਕੂਟਯਨ੍ਤੇ।

੮੩੦. **ਪਟਿਵਾਕਜੇ** ਪਟਿਵਚਨੇ। **ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇ** ਉਪਰਿਵਤ੍ਥੇ। ਸੇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ **ਉਤ੍ਤਰੋ** ਤੀਸੁ, ਪਰਸ੍ਮਿਂ ਉਪਰਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਈਰਿਤੋ।

੮੩੧. ਵਿ**ਮੁਤ੍ਤਿ** ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਮਗ੍ਗਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿਪਿ।

੮੩੨. **ਸਙ੍ਖਤੇ** ਪਚ੍ਚਯਾਭਿਸਙ੍ਖਤੇ ਧਮ੍ਮੇ। ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਆਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ **ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿ। ਪਯੋਗੋ** ਉਸ੍ਸਾਹੋ। ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ **ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਂ** ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਕ੍ਰਿਯਾ।

੮੩੩. **ਤਬ੍ਭਾਵੋ** ਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਂ।

੮੩੪. **ਪਤਿਰੂਪੇ** ਯੁਤ੍ਤੇ। **ਛਾਦਿਤੇ** ਤਿਣਾਦੀਹਿ। **ਰਹੋ** ਸੁਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ** ਛਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂਯੇਵ ਪੁਮੇ।

੮੩੫. **ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁ** ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਚਕ੍ਖੁ। **ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣਂ। **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ** ਹੇਟ੍ਠਾਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯੇ ਞਾਣਂ।

੮੩੬. **ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ** ਅਭਿਕ੍ਕਮਨੀਯੋ।

੮੩੭. ਵੇ**ਵਚਨਂ** ਅਭਿਨ੍ਨਤ੍ਥੋ ਸਦ੍ਦੋ। **ਪਕਾਰਸ੍ਮਿਂ** ਭੇਦੇ। **ਅਵਸਰੋ** ਅਵਕਾਸੋ।

੮੩੮. **ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ** ਚਿਤ੍ਤਕਾਰਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ। ਵਿ**ਚਿਤ੍ਤੇ** ਨਾਨਾਵਿਧੇ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ** ਚਿਤ੍ਤੋ ਧਨੁਧਰੋਯੇਵ। **ਚਿਤ੍ਤਮਾਸੋ** ਪੁਣ੍ਣੇਨ੍ਦੁਯੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਲਕ੍ਖਿਤੋ ਮਾਸੋ। **ਤਾਰਨ੍ਤਰੇ** ਚਿਤ੍ਤਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ। **ਥਿਯਂ** ਨਾਰਿਯਂ।

੮੩੯. **ਸਾਮਲੇ** ਨੀਲੇ। **ਸਯਮਤ੍ਥੇ ਸਯਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ। **ਸਾਰਿਵਾ** ਉਪਾਸਕਾ।

੮੪੦. "**ਪੁਮੇ**"ਤ੍ਯਾਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧੇਨ **ਗੁਰੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਪਰਦ੍ਧੇਨ **ਗਰੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ''ਏਕਦੇਸੇਕਤ੍ਤਮਨਞ੍ਞਵੇ''ਤਿ ਨਯੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਏਕਤ੍ਤਮਞ੍ਞਮਾਨੇਨ ਗਾਥਾਨੇਕਤ੍ਥਵਗ੍ਗੇ ਕਥਿਤਾ। **ਮਹਨ੍ਤੇ** ਬਹੁਤ੍ਤੇ। **ਦੁਜ੍ਜਰੇ** ਜੀਰਾਪੇਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੇ, ਦੁਕ੍ਕਰੇ ਵਾ।

੮੪੧. **ਅਚ੍ਚਿਤੇ** ਪੂਜਿਤੇ। **ਖਿਨ੍ਨੇ** ਕਿਲਮਥਪ੍ਪਤ੍ਤੇ। **ਸਮਿਤੇ** ਉਪਸਮਿਤੇ।

ਗਾਥਾਨੇਕਤ੍ਥਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮੪੨. ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵੋ, ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵੋ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵੋ ਚਾਤਿ ਵਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਾਦਿ। ਨਭਂ** ਆਕਾਸੋ।

ਤਰੁਣਾਦੀਸੁ ਤੀਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ **ਮਾਣਵੋ।**

੮੪੩. ਆਦ੍ਯਤ੍ਥਾਦੀਸੁ **ਅਗ੍ਗਂ। ਵਰੇ** ਸੇਟ੍ਠੇ ਤੀਸੁ।

ਪਚ੍ਚਨੀਕੋ ਸਤ੍ਤੁ। **ਅਞ੍ਞੇ** ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ। **ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ** ''ਧਾਤੁਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਪਰਾ ਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ।

੮੪੪. **ਯੋਨਿ** ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਯੋਨਿਮਗ੍ਗੋ। **ਕਾਮੋ** ਇਚ੍ਛਾ। **ਸਿਰੀ** ਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਞ੍ਞੋ ਚ। **ਇਸ੍ਸਰਂ** ਪਭੁਤਾ। **ਧਮ੍ਮੋ** ਸੀਲਾਦਿ। **ਉਯ੍ਯਾਮੋ** ਵੀਰਿਯਂ। **ਯਸੋ** ਪਰਿਵਾਰੋ, ਕਿਤ੍ਤਿ ਚ।

੮੪੫. **ਸਮਙ੍ਗਿਨਿ** ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ।

੮੪੬. **ਠਿਤਿ** ਠਾਨਕ੍ਰਿਯਾ।

੮੪੮. **ਖਨ੍ਧਕੋਟ੍ਠਾਸੋ** ਅਣ੍ਡਜਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕੇ। **ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੋ** ਇਤ੍ਥੀਨੰ ਯੋਨਿ। **ਸੋ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ। **ਕੂਲੇ** ਤੀਰੇ।

੮੪੯. **ਨਾਗੋਤੁਨਾਗ**ਸਦ੍ਦੋ ਤੁ। **ਉਰਗੇ** ਸਪ੍ਪੇ, ਹਤ੍ਥਿਨਿ ਚ।

੮੫੦. **ਸङ੍ਖਜਾ** ਗਣਨਾ। ''ਅਦ੍ਵਦ੍ਵੇ''ਤਜੇਕੇ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੮੫੧. **ਭੇ** ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੁਵਿਸੇਸੇ। **ਸਨ੍ਤਿਕੇ** ਸਮੀਪੇ। **ਮੂਲਮੂਲੇ** ਲੋਭਾਦਿਕੇ। **ਪਾਭਤੇ** ਮੂਲਧਨੇ। **ਅੰਸੋ** ਸਰੀਰਾਵਯਵੋ। **ਪਕਣ੍ਡੇ** ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਸਰੀਰੇ।

੮੫੨. **ਕਮ੍ਮੇ** ਕ੍ਰਿਯਾਯੰ। **ਵਿਕੋਪਨੰ** ਵਿਦ੍ਧੰਸਨੰ।

੮੫੩. **ਪਚ੍ਛਾਤਾਪੋ** ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ। **ਅਨੁਬਨ੍ਧੋ** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪਵਤ੍ਤਨੰ। **ਰਾਗਾਦੋ** ਸਤ੍ਤਕੇ। ਮਾਤङ੍ਗਸ੍ਸ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਪਿਣ੍ਡਦ੍ਵਯੇ **ਕੁਮ੍ਭੋ।**

੮੫੪. **ਖਗ੍ਗਕੋਸੇ** ਖਗ੍ਗਪਿਧਾਨੇ। **ਪਟਿਚ੍ਛਦੇ** ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਛਾਦਨੇ। **ਸਾਰਮ੍ਭੇ** ਕੋਲਾਹਲੇ।

੮੫੫. **ਕਾਲਵਿਸੇਸੋ** ਦਸਚ੍ਛਰਕਾਲੋ। **ਨਿਬਜਾਪਾਰਟ੍ਠਿਤਿ** ਅਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿ, **ਅਚਿਰਟ੍ਠਿਤੀ**ਤਿ ਦਸਚ੍ਛਰਤੋਪਿ ਊਨਟ੍ਠਿਤਿ।

ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭੂਮਿ ਜਾਤਿਭੂਮਿ।

੮੫੬. **ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਾਦੀਸੁ** ਚਤੂਸੁ।

੮੫੭. ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇ। **ਚੀਵਰਾਦੀਸੁ** ਚਤੂਸੁ। **ਆਧਾਰੋ** ਨਿਸ੍ਸਯੋ।

ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰੋ, ਅਰਿਯਵਿਹਾਰੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੋ ਚਾਤਿ **ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾਦਿ। ਸੁਗਤਾਲਯੇ** ਭਿਕ੍ਖੁਨਮਾਵਾਸੇ।

੮੫੮. **ਸਮਤ੍ਤਨੇ** ਨਿਟ੍ਠਾਯੰ। **ਚ**ਕਾਰੇਨ ਨਿਯਮਾਦਿਕੇ ਸङ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਸङ੍ਗੇ ਲਗ੍ਗੇ। **ਕਾਮਾਦੋ** ਚਤੁਕ੍ਕੇ।

੮੫੯. **ਸਪ੍ਪਫਣङ੍ਗੇਸ੍ਵੂ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ ਫਣੇ, ਅङ੍ਗੇ ਚ ਸਰੀਰੇ। **ਕੋਟਿਲ੍ਲੇ** ਕੁਟਿਲਤਾਯ। **ਭੁਞ੍ਜਨੰ** ਭੋਜਨਕ੍ਰਿਯਾ।

ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਰਾਜङ੍ਗਣਾਦਿਮ੍ਹਿ। **ਕਿਲੇਸੇ** ਸੰਕਿਲੇਸੇ। **ਮਲੇ** ਰਾਗਾਦਿਕੇ।

੮੬੦. **ਧਨਾਦਿਦਪ੍ਪੇ**ਤਿ ਧਨਾਦਿਕੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਦਪ੍ਪੇ।

ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਕਾਰਣੇ। **ਛਲੇ** ਸਠਜੇ।

੮੬੧. **ਸੋ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ। **ਪਰਮਤ੍ਤਨਿ** ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਗਾਹਲਦ੍ਧੇ ਅਤ੍ਤਨਿ। **ਥਮ੍ਭਸ੍ਮਿੰ** ਗੇਹਾਦੀਨੰ ਥਮ੍ਭੇ। **ਬਲਸਜ੍ਜਨੰ** ਯੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਬਲਸ੍ਸ ਸਜ੍ਜਨੰ।

੮੬੨. **ਕੁਸੂਲੋ** ਧਞ੍ਞਾਦੀਨੰ ਗੇਹੰ।

ਸੋਪਾਨਙ੍ਗਮ੍ਹਿ ਸੋਪਾਨਸੀਸੇ।

੮੬੩. **ਨਿਯ੍ਯਾਸੇ** ਸਿਲੇਸੇ। **ਸੇਖਰੇ** ਸੀਸੇ। **ਨਾਗਦਨ੍ਤਕੇ** ਭਿਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਵੇਸਿਤੇ ਨਾਗਦਨ੍ਤਾਕਾਰੇ ਦਣ੍ਡੇ।

ਸਿਖਣ੍ਡੋ ਪਿਞ੍ਛੰ। **ਤੂਣੀਰੋ** ਉਸੁਨਿਧਿਮ੍ਹਿ। **ਨਿਕਰੋ** ਸਮੂਹੇ।

੮੬੪. **ਸੰਯਤਕੇਸੇਸੁ** ਬਨ੍ਧਿਤਕੇਸੇਸੁ।

ਕਮ੍ਬੁ ਜਲਜਨ੍ਤੁਵਿਸੇਸੋ। **ਨਲਾਟਟ੍ਠਿ** ਨਲਾਟੇ ਜਾਤਟ੍ਠਿ। **ਗੋਪ੍ਫਕੇ** ਪਾਦਗਣ੍ਠਿਮ੍ਹਿ।

੮੬੫. **ਕਾਲੇ** ਪਞ੍ਚਦਸੀਦਿਵਸਪਰਿਮਾਣੇ। **ਸਾਧਜੇ** ਪਤ੍ਤਸਾਧਨੀਯੇ। **ਸਖੀ** ਸਹਾਯੋ। **ਵਾਜੋ** ਪਤ੍ਤੰ। **ਪਞ੍ਜ਼ਲੋ** ਪੀਠਸਮ੍ਪੀ।

ਦੇਸੇ ਦੇਸਵਿਸੇਸੇ। **ਅਣ੍ਣਵੇ** ਸਮੁਦ੍ਦੇ, ਏਤੇ ਪੁਮੇ। **ਸੋ ਸਿਨ੍ਧੁਸਦ੍ਦੋ** **ਸਰਿਤਾਯੰ** ਨਦਿਯੰ ਭਵੇ।

੮੬੬. **ਕਰੇਣੁਸਦ੍ਦੋ** **ਗਜੇ** ਹਤ੍ਥਿਮ੍ਹਿ, **ਪੁਰਿਸੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਹਤ੍ਥਿਨਿਯੰ** ਤੁ ਇਤ੍ਥਿਯੰ।

ਰਤਨੇ ਰਤਨਵਿਸੇਸੇ। **ਮਣਿਵੇਧੋ** ਨਾਮ ਯੰ ਲੋਕੇ ''ਚਿਨ'' ਇਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਨ੍ਦਾਹੇਤਿ** ਇਨ੍ਦਾਵੁਧੋ।

੮੬੭. **ਕੋਟਿਯੰ** ਅਨ੍ਤੇ। **ਵਾਦਿਤ੍ਤੁਵਾਦਨੇ** ਵੀਣਾਦਿਵਾਦਿਤ੍ਤੁਵਾਦਨੋਪਾਯੇ।

''ਕੋਣੋ ਵਜ੍ਜਪ੍ਪਭੇਦੇ ਚ,
ਕੋਣੋ ਸੇਲਗੁਲ਼ੇ ਇਜੇ।
ਵੀਣਾਦਿਵਾਦਨੋਪਾਯੇ,
ਏਕਦੇਸੇ ਗਤਸ੍ਸ ਚੇ''ਤਿ॥ –

ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੩.੩.੧੨੫]।

੮੬੮. ਵ**ਣਿਪ੍ਪਥੇ** ਵਾਣਿਜਾਨੰ ਵੋਹਾਰਕਮ੍ਮਪਥੇ। **ਵੇਦੇ** ਵੇਦਵਿਸੇਸੇ, ਵਾਣਿਜੇਪਿ **ਨਿਗਮੋ।**

ਵਿਵਾ**ਦਾਦੋ** ''ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣ'' [ਪਾਚਿ॰ ੩੯੪] ਨ੍ਤੁਜਾਦੀਸੁ। **ਆਧਾਰੋ** ਕਾਰਕਵਿਸੇਸੋ, ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਚ। **ਕਾਰਣੇ** ''ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨ''ਨ੍ਤਿ [ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੫੪]।

੮੬੯. **ਪਸੁਮ੍ਹਿ** ਗੋਣੇ। ਵ**ਸੁਧਾ** ਪਥਵੀ। ਵਾ**ਚਾ** ਵਚਨੰ। **ਆਦਿਨਾ** ਸਗ੍ਗਰੰਸਿਵਜਿਰਚਨ੍ਦੂਜਲਾਦਯੋ ਗਹਿਤਾ।

ਹਰਿਤੇ ਸੁਕਪਤ੍ਤਸਦਿਸੇ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸੇ। ਵਾ**ਸੁਦੇ**ਵੇ ਕਣ੍ਹੇ।

੮੭੦. **ਆਯਤ੍ਤੇ** ਨਿਸ੍ਸਯੇ।

ਕਣ੍ਣਪੂਰੋ ਕਣ੍ਣਾਲਙ੍ਕਾਰੋ। **ਸੇਖਰੋ** ਅਗ੍ਗੇ। ਏਤੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾ।

੮੭੧. **ਵਿਜ੍ਜੁਯਂ** ਚਞ੍ਚਲਾਯਂ। **ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸੇ** ਪੁਰਿਸਿਤ੍ਥਿਯਂ।

ਕੋਣੇ ਅਸ੍ਸੇ। **ਸਙ੍ਖਜਾਵਿਸੇਸੇ** ‘‘ਕੋਟਿਪਕੋਟੀ’’ਤਜਾਦੀਸੁ। **ਉਕ੍ਕਂਸੇ** ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ।

੮੭੨. **ਜਾਲਾ** ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾ। **ਅਗ੍ਗਂ** ਕੋਟਿ।

ਨਾਰੀ **ਆਸੀ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਪ੍ਪਦਾਠਾਯਂ। **ਇਟ੍ਠਸ੍ਸ** ਵਤ੍ਥੁਨੋ **ਆਸੀਸਨਾਯਂ** ਪਤ੍ਥਨਾਯਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥੀ ਏਵ।

੮੭੩. **ਵਿਲੀਨਤੇਲੇ** ਵਿਸਰਣਤੇਲੇ। **ਵਸਗਾ** ਵਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਨਾਰੀ। **ਵਞ੍ਜਗਾਵੀ** ਅਨਵਚ੍ਛਾ ਸੋਰਭੇਯੀ।

ਅਭਿਲਾਸੇ ਇਚ੍ਛਾਯਂ। **ਕਿਰਣੇ** ਰਂਸਿਮ੍ਹਿ। **ਅਭਿਸਙ੍ਗੇ** ਲਗ੍ਗਨੇ।

੮੭੪. **ਅਂਸੇ** ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। **ਸਿਪ੍ਪੇ** ਨਾਟਕਸਤ੍ਥਾਗਤੇ। ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸੋਲ਼ਸਮੇ ਭਾਗੇ ਚ **ਕਲਾ।**

੮੭੫. **ਬੀਜਕੋਸੇ** ਵਰਾਟਕੇ। **ਕਣ੍ਣਭੂਸਾਯਂ** ਕਣ੍ਣਾਲਙ੍ਕਾਰੇ।

ਆਗਾਮਿਕਾਲੇ ਅਨਾਗਤਕਾਲੇ। **ਪਭਾਵੋ** ਦਣ੍ਡਤੇਜੋ। ਸਂਯਮੇਪਿ **ਆਯਤਿ** ਭਵੇ।

੮੭੬. **ਮੇਸਾਦਿਲੋਮੇ** ਏਲ਼ਕਾਦੀਨਂ ਲੋਮੇ। **ਭੂਮਜ੍ਝੇ** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭੂਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਜਾਤਾਯਂ **ਰੋਮਧਾਤੁਯਂ** ਲੋਮੇ।

ਨਟ੍ਟਕੀ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥੀ। **ਮਦਿਰਾ** ਸੁਰਾ।

੮੭੭. **ਕ੍ਰਿਯਚਿਤ੍ਤੇ** ਵੀਸਤਿਵਿਧੇ ਕ੍ਰਿਯਚਿਤ੍ਤੇ। **ਕਰਣੇ** ਕਰਣਕ੍ਰਿਯਾਯਂ, ਏਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ **ਕ੍ਰਿਯਂ।** ਕਮ੍ਮਨਿ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬੇ **ਕ੍ਰਿਯਾ** ਨਾਰੀ।

ਸੁਣਿਸਾਯਂ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾਯਂ। **ਕਞ੍ਞਾਯਂ** ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਾਯਂ। **ਜਾਯਾਯਂ** ਭਰਿਯਾਸਾਮਞ੍ਞੇ।

੮੭੮. **ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ** ਪਭੁਤਾ। **ਅਕ੍ਖਰਾਵਯਵੋ** ਗਰੁਅਕ੍ਖਰਾਨਂ ਅਵਯਵੇ।

ਪਾਵਚਨੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ। **ਸਿਦ੍ਧੇ** ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤੇ। **ਤਨ੍ਤੇ** ਸੁਤ੍ਤਮਯੇ। **ਸੁਪਿਤੇ** ਨਿਦ੍ਦਾਸੀਲੇ।

੮੭੯. **ਰਾਜਲਿਙ੍ਗਂ** ਖਗ੍ਗਾਦਿ। **ਉਸਭਙ੍ਗੇ** ਉਸਭਾਵਯਵੇ। **ਰੁਕ੍ਖੇ** ਰੁਕ੍ਖਵਿਸੇਸੇ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਗੁਯ੍ਹਙ੍ਗਂ। **ਚਿਹਨੇ** ਲਕ੍ਖਣੇ। **ਪਦੇ** ਵਿਭਤਜਨ੍ਤੇ।

੮੮੦. **ਵੋਹਾਰੇ** ਵਾਣਿਜਕਮ੍ਮੇ। **ਕੀਲ਼ਾਦੋ** ਕੀਲ਼ਾਦਿਮ੍ਹਿ। **ਆਦਿਨਾ** ਜੁਤਿਥੁਤਿਗਤਜਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ।

ਸਰੀਰੇ ਸਰੀਰਾਧਿਦੇਵੇ।

੮੮੧. **ਸੁਸ੍ਸੂਸਾਯਂ** ਸੋਤੁਮਿਚ੍ਛਾਯਂ। **ਇਸ੍ਸਾਤਜਾਸੇ** ਸਰਾਭਜਾਸੇ। ਹਿਂਸਨੇਪਿ **ਉਪਾਸਨਂ।**

ਹੇਤਿਭੇਦੇ ਆਵੁਧਭੇਦੇ। **ਸਙ੍ਕੁ** ਖਾਣੁਵਿਸੇਸੋ।

੮੮੨. **ਵੀਣਾਗੁਣੇ** ਵੀਣਾਯਜਿਯਾ। **ਤਨ੍ਤਂ** ਤਨ੍ਤੁਸਦ੍ਦੋ। **ਮੁਖਜਂ** ਪਧਾਨਂ। **ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਂ** ਉਦਾਹਰਣਂ। **ਤਨ੍ਤੁ** ਸੁਤ੍ਤਂ।

ਰਥਨਙ੍ਗਲਾਦੀਨਂ ਅਙ੍ਗੇ **ਰਥਾਦਜਙ੍ਗੇ। ਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ** ਕਤਾਦਿਕੇ।

੮੮੩. ਇਤ੍ਥਿਪੁਪ੍ਫਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਉਤੁ। **ਰੇਣੂ** ਧੂਲੀ। **ਪਕਤਿਜੇ ਗੁਣੇ** ਤਿਣ੍ਣਂ ਗੁਣਾਨਂ ਦੁਤਿਯੇ ਗੁਣੇ।

ਨਜਾਸਪ੍ਪਣੇ ਠਪਿਤਸ੍ਸ ਧਨਸ੍ਸ ਦਾਨੇ। **ਦਾਨਮ੍ਹਿ** ਤਦਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਨੇ।

੮੮੪. ਗੁਰੁ ਆਚਰਿਯਾਦਿ। **ਉਪਾਯੋ** ਹੇਤੁ। **ਅਵਤਾਰੋ** ਓਤਰਣਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪੂਤਮ੍ਬੁ** ਪਵਿਤ੍ਤੁਜਲਂ। **ਦਿਟ੍ਠਿ** ਬੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨਾ ਅਞ੍ਞਦਸ੍ਸਨਂ। ਆਗਮੇਪਿ **ਤਿਤ੍ਥਂ।**

ਜੋਤਿਸਦ੍ਦੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੁਰਂਸੀਸੁ **ਪਣ੍ਡਕੇ** ਨਪੁਂਸਕੇ। ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਤੁ **ਸੋ** ਪੁਮਾ।

੮੮੫. ''ਇਤਿ ਸਨ੍ਧਿਕਪ੍ਪੇ ਪਠਮੋ ਕਣ੍ਡੋ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ਵਗ੍ਗੇ। ਅਵਸਰੇਪਿ, **ਅਵਸਰੋ** ਅਵਕਾਸੋ।

ਅਥ ਬਾਹੁਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਂ ਮਾਨੇ। **ਸੂਰਤ੍ਤੇ** ਸੂਰਭਾਵੇ।

੮੮੬. ਪੋਰਿਸਂ ਪੁਰਿਸਕਾਰੋ। **ਈਹਾ** ਵੀਰਿਯਂ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਦਜੁਗ੍ਗਮੋ** ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਦਿਕੋ ਉਗ੍ਗਮੋ ਠਾਨਂ।

ਅਨਿਸ੍ਸਯਮਹੀਭਾਗੇ ਲੋਕਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਾਨਂ ਤਰੁਪਬ੍ਬਤਨਗਰਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨਿਸ੍ਸਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸੁਞ੍ਞਮਹੀਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। ''ਇਰੀਣਂ ਊਸਰੇ ਸੁਞ੍ਞੇ''ਤਿ [ਮੇਦਿਨੀਕੋਸ ੧੫.੩੬] ਹਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ। ਊਸਰੇ** ਊਸਵਤਿ ਠਾਨੇ।

੮੮੭. ਸਾਧਨਤ੍ਥਾਦੀਸੁ **ਆਰਾਧਨਂ।** ਰਾਧਨਂਪਜਤ੍ਰ। ''ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਸਾਧਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਰਾਧਨਂ ਤੋਸਨੇਪਿ ਚੇ''ਤਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ।**

ਸਾਨੁਮ੍ਹਿ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਸਮੇ ਭੂਭਾਗੇ। **ਵਿਸਾਣੇ** ਮਾਤਙ੍ਗਦਨ੍ਤੇ, ਪਸੂਨਂ ਸਿਙ੍ਗੇ ਚ।

੮੮੮. ਦਿਟ੍ਠਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ। **ਆਦਿਮਗ੍ਗੋ** ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ। **ਞਾਣਂ** ਸਾਮਞ੍ਞਂ। **ਅਕ੍ਖਿ** ਚਕ੍ਖੁ। **ਇਕ੍ਖਣਂ** ਓਲੋਕਨਂ। **ਲਦ੍ਧਿ** ਗਾਹੋ।

ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਪਞ੍ਚੁਧਰਣਂ। **ਪਞ੍ਚੁਸੁਵਣ੍ਣੋ** ਨਿਕ੍ਖੋ। **ਪਸਾਧਨਂ** ਅਲਙ੍ਕਾਰਵਿਸੇਸੋ।

੮੮੯. ਤਿਥਿਭੇਦੇ ਹੋਰਸਤ੍ਥਾਗਤੇ ਅਨਿਟ੍ਠਸਮ੍ਮਤੇ ਤਿਥਿਮ੍ਹਿ। **ਸਾਖਾਦਿਫਲੁਮ੍ਹਿ** ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਦੀਨਂ ਗਣ੍ਠਿਮ੍ਹਿ। ਪੂਰਣੇਪਿ **ਪਬ੍ਬਂ।**

ਬਲਵਾਮੁਖੋ ਯਤ੍ਰ ਪ੍ਲਵਾਦਯੋ ਸੀਘਸੋਤੇਨ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਪਵੇਸਿਯਨ੍ਤਿ।

੮੯੦. ਕਾਮਜੇ ਤਣ੍ਹਾਜੇ ਸੁਰਾਪਾਨਾਦਿਕੇ। **ਦੋਸੇ** ਅਪਰਾਧੇ। **ਕੋਪਜੇ** ਦਣ੍ਡਫਰੁਸਾਦਿਕੇ ਚ। **ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਂ** ਵਿਨਾਸੇ।

ਉਪਕਰਣਂ ਕੁਲਾਲਾਦੀਨਂ ਦਣ੍ਡਚਕ੍ਕਾਦਿ। **ਸਿਦ੍ਧਿ** ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ। **ਕਾਰਕੋ** ਕਤ੍ਤੁਾਦਿਸਤ੍ਤੁਵਿਧੋ।

੮੯੧. ਦਾਨਸੀਲੇ ਦਾਨਪਕਤਿਕੇ ਚ। **ਵਗ੍ਗੁਵਾਦਿਨਿ** ਮਧੁਰਵਾਦਿਨਿ ਚ **ਵਦਞ੍ਞੂ** ਭਵੇ। ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਉਸ੍ਸਿਤ**ਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਤੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੇ** ਮੁਦ੍ਧਾਭਿਸਿਤ੍ਤੇ ਰਾਜਿਨਿ।

੮੯੨. ਭਾਗਜਵਿਹੀਨੇ ਅਪੁਞ੍ਞੇ। **ਅਪ੍ਪਕੇ** ਅਬਹੁਕੇ। **ਮੂਲ੍ਹੇ** ਬਾਲੇ। **ਅਪਟੁ** ਅਛੇਕੋ। ਖਲੇ, ਜਗਤਿਯਞ੍ਚ **ਮਨ੍ਦੋ। ਵੁਦ੍ਧਿਯੁਤ੍ਤੇ** ਵਡ੍ਢਨਯੁਤ੍ਤੇ। **ਸਮੁਨ੍ਨਦ੍ਧੇ** ਅਨੀਚੇ **ਉਸ੍ਸਿਤਂ** ਤੀਸੁ ਭਵੇ, ''ਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੮੯੩. **ਰਥਙ੍ਗੇ** ਰਥਾਵਯਵੇ। **ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਮਿਂ** ਪਲਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗੇ। **ਪਾਸਕੇ** ਚਤੁਵੀਸਤਿਪ੍ਪਮਾਣੇ, ਤਿਂਸਪ੍ਪਮਾਣੇ ਵਾ। ਹਤ੍ਥਿਦਨ੍ਤਾਦਿਵਿਕਤਿਯਂ ਤੀਸੁ **ਅਕ੍ਖੋ।** ਚਕ੍ਖਾਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ **ਅਕ੍ਖਂ।**

ਸਸ੍ਸਤੇ ਨਿਚ੍ਚੇ। **ਤਕ੍ਕੇ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ। **ਨਿਚ੍ਛਿਤੇ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੇ।

੮੯੪. **ਹਰੇ** ਮਹਿਸ੍ਸਰੇ **ਸਿਵੋ, ਭਦ੍ਦੇ** ਕਲ੍ਯਾਣੇ। **ਮੋਕ੍ਖੇ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ **ਸਿਵਂ। ਜਮ੍ਬੁਕੇ** ਸਿਙ੍ਗਾਲੇ **ਸਿਵਾ।**

ਸਤ੍ਤਿਯਂ ਥਾਮੇ। **ਥੂਲਤ੍ਤੇ** ਥੂਲਭਾਵੇ।

੮੯੫. **ਸਙ੍ਖਜਾਭੇਦੋ** ਉਪ੍ਪਲਪੁਣ੍ਡਰੀਕਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਗਣਨਾ। **ਨਰਕਭੇਦੇ** ''ਪਦੁਮਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ। ਵਾ**ਰਿਜੇ** ਕਕ੍ਕਸਨਾਲ਼ੇ ਕਮਲੇ।

ਦੇਵਭੇਦੇਤਿ

''ਆਪੋ ਧੁਵੋ ਚ ਸੋਮੋ ਚ,
ਧਵੋ ਚੇਵਾ'ਨਿਲੋ'ਨਲੋ।
ਪਚ੍ਚੂਸੋ ਚ ਪਭਾਸੋ ਚ,
ਅਟ੍ਠੇਤੇ ਵਸਵੋ ਮਤਾ''ਤਿ [ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਟੀਕਾ ੧.੧੦]॥ –

ਕਥਿਤੇ ਦੇਵਵਿਸੇਸੇ। **ਰਤਨੇ** ਰਤਨਸਾਮਞ੍ਞੇ, ਧਨੇ ਚ, **ਪਣ੍ਡਕਂ** ਨਪੁਂਸਕਂ।

੮੯੬. **ਅਤ੍ਥਗਮਨੇ** ਵਿਨਾਸਗਮਨੇ। **ਅਪਵਗ੍ਗੋ** ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਨਂ ਖਯਹੇਤੁਭੂਤੇ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮੇ।

ਸੇਤਮ੍ਬੁਜੇ ਸੇਤਕਮਲੇ। **ਰੁਕ੍ਖਨ੍ਤਰੇ** ''ਪੁਣ੍ਡਰੀਕ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ ਦੁਮਵਿਸੇਸੇ, ਦ੍ਵੀਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਪੁਮੇ।

''ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਂ ਸਿਤਮ੍ਬੋਜੇ, ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤੇ ਚ ਭੇਸਜ੍ਜੇ।
ਕੋਸਕਾਰਨ੍ਤਰੇ ਬ੍ਯਗ੍ਘੇ, ਸੋ ਦਿਸਾਵਾਰਣਗ੍ਗਿਸੂ''ਤਿ॥ –

ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ।

੮੯੭. **ਉਪਹਾਰੇ** ਪੂਜਾਦ੍ਯਤ੍ਥਂ ਆਭਤੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ। **ਕਰਸ੍ਮਿਂ** ਖੇਤ੍ਤਾਦਿਸਮ੍ਭਵੇ ਰਾਜਭਾਗੇ। **ਅਸੁਰਨ੍ਤਰੇ** ਬਲਿਨਾਮਕੇ ਅਸੁਰੇ।

ਸਮ੍ਭਵੇ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਸਮ੍ਭਵੇ ਅਸੁਚਿਮ੍ਹਿ **ਸੁਕ੍ਕਂ। ਧਵਲੇ** ਸੇਤੇ **ਸੁਕ੍ਕੋ, ਕੁਸਲੇ** ਪੁਞ੍ਞੇ ਤੀਸੁ, ''ਪੁਞ੍ਞਂ ਧਮ੍ਮਮਨਿਤ੍ਥਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨਿਤ੍ਥਿਭਾਵਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਕ੍ਕ**ਸਦ੍ਦੋ ਤੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੮੯੮. **ਵਿਭਤ੍ਤਬ੍ਬਧਨੇ** ਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬਧਨੇ। **ਪਿਤੂਨਂ ਧਨੇ** ਪੇਤਾਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬਧਨੇ ਚ।

ਪਭੁਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਪਭੁਤ੍ਤਂ,** ਤਥਾ ਆਯਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਆਯਤ੍ਤਤਾ। ਆਯਤ੍ਤੋ** ਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਅਭਿਲਾਸੋ** ਇਚ੍ਛਾ।

੮੯੯. **ਧਨਿਮ੍ਹਿ** ਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤੇ। **ਯੋਧਸੀਹਨਾਦਮ੍ਹਿ** ਯੋਧਾਨਂ ਅਭੀਤਨਾਦੇ ਚ **ਸੇਲ਼ਨਂ।**

੯੦੦. **ਆਦਜੁਪਲਦ੍ਧਿਯਂ** ਪਠਮਸਞ੍ਜਾਤੇ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ।

੯੦੧. **ਸਾਧਕਤਮੇ** ਕਤ੍ਤੁਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਕ੍ਰਿਯਾਸਾਧਕਤਮੇ ਕਰਣਕਾਰਕੇ, ਕ੍ਰਿਯਾਯਂ, **ਗਤ੍ਤੇ** ਸਰੀਰੇ ਚ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ** ਚਕ੍ਖਾਦਿਕੇ।

ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਯਂ ਅਪਾਪੁਰਣੇ। **ਤੂਰਿਯਙ੍ਗੇ** ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼ਾਦਿਕੇ।

੯੦੨. **ਉਪ੍ਪਾਦੇ** ਜਨਨੇ। **ਗਬ੍ਭਮੋਚਨੇ** ਪੁਤ੍ਤਵਿਜਾਯਨੇ।

ਅਸ੍ਸੇ ਅਸ੍ਸਮਤ੍ਤੇ।

੯੦੩. ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਿਨਾ **ਫਲਗ੍ਗਾਹਿਰੁਕ੍ਖੇ** ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਾਦੋ, ਰੁਕ੍ਖਮਤ੍ਤੇ ਚ **ਵਨਪ੍ਪਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ। **ਆਹਤੇ** ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤੇ ਵਰਾਹਪੁਰਿਸਾਦਿਰੂਪੇ ਚ, ਰਜਤਮਤ੍ਤੇ ਚ **ਰੂਪਿਯਂ।**

੯੦੪. **ਕੇਸ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਬ੍ਬੋ ਯਸ੍ਸ **ਪਾਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸੋ **ਕੇਸਪੁਬ੍ਬੋ। ਚਯੇ** ਸਮੂਹੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਥਾ ''ਕੇਸਪਾਸੋ''ਤਿ, ਕੇਸਕਲਾਪੋਤਜ੍ਝਤ੍ਥੋ।

ਅਕ੍ਖਿਮਜ੍ਝੇ ਯਾ ''ਸੂਲਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ** ਸਤ੍ਤਵੀਸਤਿਵਿਧੇ, ਤਦਞ੍ਞੇਸੁ ਚ **ਤਾਰਾ** ਇਤ੍ਥੀ। **ਉਚ੍ਚਤਰਸ੍ਸਰੇ** ਉਚ੍ਚਤਰੇ ਸਦ੍ਦੇ **ਤਾਰੋ।**

੯੦੫. **ਪਤ੍ਤੇ** ਭਾਜਨਸਾਮਞ੍ਞੇ, ਭੁਞ੍ਜਨਪਤ੍ਤੇ ਚ। **ਲੋਹਭੇਦਸ੍ਮਿਂ** ਅਯੋਤਮ੍ਬਾਦਿਮਯੇ ਭਾਜਨਵਿਸੇਸੇ। **ਦੇਹਮਜ੍ਝਂ** ਉਦਰਂ।

੯੦੬. **ਵੇਸੇ** ਸਣ੍ਠਾਨੇ। **ਸਿਪ੍ਪਸਾਲਾ** ਸਿਪ੍ਪੀਨਂ ਸਾਲਾ।

ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਧਨਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਤਿਵਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ। ਲਕ੍ਖਿਯਾ ਕਤਪੁਞ੍ਞੇਹਿ ਸੇਵੀਯਤਿ। **ਇਤ੍ਥੀ** ਇਤ੍ਥਿਵਿਸੇਸੋ। **ਦੇਵਤਾ** ਸਿਰੀਨਾਮਿਕਾ ਏਕਾ ਦੇਵਧੀਤਾ।

੯੦੭. **ਯੁਵਰਾਜਾ** ਪਿਤਰਿ ਦੇਵਙ੍ਗਤੇ ਰਾਜਭਾਵਾਰਹੋ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ। **ਖਨ੍ਦੋ** ਹਰਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ। **ਸੁਸੁ** ਤਰੁਣੋ।

ਮਣਿਭੇਦੇ ਯੋ ਲੋਕੇ ''ਸਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਙ੍ਕੁਰੇ** ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਅਙ੍ਕੁਰੇ।

੯੦੮. **ਵੇਤਨਂ** ਕਮ੍ਮਕਾਰੇਹਿ ਲਭਿਤਬ੍ਬਧਨਂ। **ਮੂਲਂ** ਮੂਲਧਨਂ। **ਵੋਹਾਰੇ** ਵਾਣਿਜਕਮ੍ਮੇ।

ਭਾਜਨਨ੍ਤਰਂ ਯੇਨ ਖੇਲ਼ਾਦਜਸੁਚਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੯੦੯. ਅਸੁਭੇ ਚ ਕਮ੍ਮੇ ਸੁਭੇ ਚ ਕਮ੍ਮੇ **ਦ੍ਵਯੇਪਿ** ਕਮ੍ਮੇ ਚਾਤਿ ਤੀਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਭਾਗਜਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਰੁਭੇਦੇ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੇ।

੯੧੦. **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ।

''ਅਯਂ ਪੁਮਾ''ਤਿ ਜਾਨਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵੋ **ਪੁਮਤ੍ਤਂ,** ਤਦਾਦਿਮ੍ਹਿ।

੯੧੧. **ਅਜ੍ਝਾਯੇ** ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ। **ਦਿਵੇ** ਦੇਵਲੋਕੇ।

੯੧੨. **ਸਪਤ੍ਤੁਸ੍ਮਿਂ** ਅਮਿਤ੍ਤੇ। **ਰੁਕ੍ਖਙ੍ਗੇ** ਰੁਕ੍ਖਾਵਯਵੇ।

੯੧੩. **ਮੁਖਜੇ** ਪਧਾਨੇ। **ਉਪਾਯੇ** ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। **ਵਦਨੇ** ਲਪਨੇ। **ਆਦਿਸ੍ਮਿਂ** ਪਠਮੇ।

ਭਬ੍ਬੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਰਹੇ, ਭਵਿਤਬ੍ਬੇ ਚ। **ਗੁਣਾਧਾਰੇ** ਗੁਣਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯੇ। **ਵਿਤ੍ਤੇ** ਧਨੇ। **ਬੁਧੇ** ਪਣ੍ਡਿਤੇ। **ਦਾਰੁ** ਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧੇ।

੯੧੪. **ਪਤ੍ਥਾਦੋ** ਪਤ੍ਥੋ, ਤੁਲਾ, ਅਙ੍ਗੁਲੀਤਿ ਪਤ੍ਥਾਦਿ। **ਵਿਧਾਯ** ਉਨ੍ਨਤਿਯਂ। **ਪਰਿਸ੍ਸਮੇ** ਖੇਦੇ।

੯੧੫. **ਸਰੋਰੁਹੇ** ਕਮਲੇ। **ਖਗਨ੍ਤਰੇ** ਰੁਕ੍ਖਕਿਮਿਖਾਦਕਸਕੁਣੇ। **ਤੂਰਿਯਨ੍ਤਰੇ** ਵਂਸਸਙ੍ਖਾਦਿਕੇ।

੯੧੬. **ਸਂਵੇਗੇ** ਉਬ੍ਬੇਗੇ, ਵਿਮ੍ਹਯੇ ਚ।

੯੧੭. **ਤਦੁਪੇਤਨਿਸਾਯ** ਚਨ੍ਦੁਪ੍ਪਭਾਯ ਯੁਤ੍ਤਰਤ੍ਤਿਯਂ।

੯੧੮. **ਮਾਸੇ** ਤਤਿਯਮਾਸੇ। ਅਤਿਵੁਦ੍ਧੇ ਚ ਅਤਿਪਸਤ੍ਥੇ ਚ।

੯੧੯. **ਨਿਬਨ੍ਧੇ** ਬਲਕ੍ਕਾਰੇ ‘‘ਬਲਗ੍ਗਹੋ’’ਤਜਾਦੀਸੁ।

ਮਤ੍ਤਿਕਾਭੇਦੋ ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਿਮਮਤ੍ਤਿਕਾ। **ਸਿਕ੍ਕਾਯਂ** ਉਦਕਕੁਮ੍ਭਾਦਿਵਾਹਿਕੇ। **ਨਯਨਾਮਯੇ** ਚਕ੍ਖੁਰੋਗਵਿਸੇਸੇ।

੯੨੦. **ਮਣ੍ਡਲੇ** ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੇ। ਬਿਮ੍ਬਿਕਾ ਲਤਾਜਾਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਫਲੇ ਚ **ਬਿਮ੍ਬਂ।**

੯੨੧. **ਪਥੇ** ਅਞ੍ਜਸੇ।

੯੨੨. **ਸਨ੍ਤਿ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਨਿਭੇ** ਸਦਿਸੇ।

ਚਾਪੇ ਧਨੁਮ੍ਹਿ **ਇਸ੍ਸਾਸਂ।** **ਉਸੁਨੇ** ਸਰਸ੍ਸ **ਖੇਪਕਮ੍ਹਿ** ਪੇਰਕੇ **ਇਸ੍ਸਾਸੋ।**

੯੨੩. **ਬਾਲ**ਸਦ੍ਦੋ ਤੀਸੁ। ਕੁਤ੍ਤ੍ਥੇਸੁ? **ਆਦਿਵਯਸਾ** ਪਠਮਵਯੇਨ **ਸਮਙ੍ਗਿਨਿ** ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਚ। **ਅਪਣ੍ਡਿਤੇ** ਮੂਲ੍ਹੇ ਚ।

ਸੋਣਿਤੇ ਲੋਹਿਤੇ। **ਤਮ੍ਬਂ** ਉਦੁਮ੍ਬਰਂ। **ਅਨੁਰਤ੍ਤੋ** ਅਨੁਰਾਗਯੁਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਰਞ੍ਜਿਤਂ** ਰਙ੍ਗਰਞ੍ਜਿਤਂ।

੯੨੪. **ਵਿਰਲ਼ੇ** ਨਿਰਨ੍ਤਰੇ। **ਕਿਸੇ** ਅਥੂਲੇ। **ਹਿਮੇ** ਤੁਹਿਨੇ।

੯੨੫. **ਗੁਲ਼ਭੇਦੋ** ਯੋ ਲੋਕੇ ‘‘ਸਕ੍ਖਰਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕਠਲੇ** ਸਿਲਾਖਣ੍ਡੇ।

੯੨੬. **ਤਿਖਿਣੇ** ਤਿਕ੍ਖੇ। **ਬਜਤ੍ਤੇ** ਛੇਕੇ। **ਰੋਗਮੁਤ੍ਤੇ** ਨਿਰੋਗੇ।

ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਮੁਦ੍ਧਾਭਿਸਿਤ੍ਤੇ। **ਨਰਨਾਥੇ** ਤਦਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ। **ਪਭੁਮ੍ਹਿ** ਇਸ੍ਸਰੇ।

੯੨੭. **ਧਞ੍ਞਕਰਣਂ** ਧਞ੍ਞਮਦ੍ਦਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਕਕ੍ਕੇ** ਨਹਾਨਚੁਣ੍ਣੇ। **ਨੀਚੇ** ਅਧਮੇ। ਸੇਤੇਪਿ **ਖਲੋ।**

੯੨੮. ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਚ ਗਹਟ੍ਠੋ ਚ ਵਾਨਪ੍ਪਤ੍ਥੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਾਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਗਹਟ੍ਠਾਦਿ,** **ਤਪੋਧਨੇ** ਪਿਯਸੀਲੇ।

ਕਠਿਨੇ ਕਕ੍ਖਲ਼ੇ। **ਨਿਦ੍ਦਯੇ** ਨਿਕ੍ਕਰੁਣੇ।

੯੨੯. ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਚ ਕਨਿਯੋ ਚਾਤਿ ਏਤੇ ਤੀਸੁ। ਕੁਤ੍ਰ੍ਤ੍ਥੇਸੁ? ਅਤਜਪ੍ਪੇ, ਅਤਿਯੁਵੇਪਿ।

ਇਟ੍ਠੋ, ਨਿਸ੍ਸਾਰੇ ਚ ਅਗਰੁਮ੍ਹਿ ਚਾਤਿ ਏਤੇਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਤੀਸੁ।

੯੩੦. ਅਧੋਭਾਗੇ ਚ ਹੀਨੇ ਚ। **ਦਨ੍ਤੁਚ੍ਛਦੇ** ਦਨ੍ਤਾਵਰਣੇ।

ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇ।

੯੩੧. **ਰਤਨੇ** ਦ੍ਵਿਵਿਦਤ੍ਥਿਕੇ। **ਗਣੇ** ਸਮੂਹੇ ਯਥਾ ''ਕੇਸਹਤ੍ਥੋ''ਤਿ। **ਸੋਣ੍ਡਾਯ** ਕਰਿਕਰੇ। **ਭਨ੍ਤੁਰਂ** ਤੇਰਸਮਨਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ।

ਆਵਾਟੇ ਕਾਸੁਯਂ। **ਉਦਪਾਨਂ** ਅਨ੍ਧੁ, ਯਤ੍ਰ ਜਲਂ ਘਟਿਯਨ੍ਤੇਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨ੍ਤਿ।

੯੩੨. ਪਠਮਂ ਪਮੁਖਞ੍ਚਾਤਿ ਇਦਂ ਅਭਿਧਾਨਦ੍ਵਯਂ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਧਾਨੇ ਵਤ੍ਤਤਿ।

ਵ**ਜ੍ਜਭੇਦੋ** ਉਭਯਤਲਂ ਤੂਰਿਯਂ।

੯੩੩. **ਥਿਰਂਸੋ** ਥਿਰਕੋਟ੍ਠਾਸੋ।

ਖਨ੍ਧਭਾਰੋ ਖਨ੍ਧੇਨ ਵਹਿਤਬ੍ਬੋ ਭਾਰੋ। **ਆਦਿਨਾ** ਕਟਿਭਾਰਾਦਯੋ ਗਹਿਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਲਸਤਂ ਤੁਲਾ, ਵੀਸਤਿਤੁਲਾ ਭਾਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਪਲੇ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੯੩੪. **ਮਨ੍ਦਿਰੇ** ਗੇਹੇ। **ਰੋਗਭੇਦੇ** ਖਯਰੋਗੇ। **ਅਪਚਯਮ੍ਹਿ** ਵਿਦ੍ਧਂਸਨੇ, ਵਿਨਾਸੇ ਚ।

ਸਾਪਦੇ ਬਜਗ੍ਘਾਦਿਕੇ ਦੁਟ੍ਠਮਿਗੇ। **ਸਪ੍ਪੇ** ਉਰਗੇ। **ਕੁਰੂਰੇ** ਕਕ੍ਖਲ਼ੇ।

੯੩੫. **ਸਜ੍ਜਦੁਮੇ** ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣਰੁਕ੍ਖੇ। **ਰੁਕ੍ਖੇ** ਰੁਕ੍ਖਮਤ੍ਤੇ।

ਸੋਤੇ ਕਣ੍ਣੇ। **ਯਜਨੇ** ਪੂਜਨੇ। **ਸੁਤਿਯਂ** ਸਵਨਕ੍ਰਿਯਾਯਂ।

੯੩੬. ਪੇਤੋ ਚ ਪਰੇਤੋਚਾਤਿ ਇਮੇ **ਮਤੇ** ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਚ **ਪੇਤਯੋਨਿਜੇ** ਪੇਤਯੋਨਿਸਮ੍ਭਵੇ ਸਿਯੁਂ।

ਖਜਾਤੇ ਪਾਕਟੇ। **ਹਟ੍ਠੇ** ਪਹਟ੍ਠੇ।

੯੩੭. **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ** ਅਜ੍ਝਾਸਯੇ।

ਪਕ੍ਖੇ ਸਕੁਣਾਦੀਨਂ ਪਕ੍ਖੇ। **ਦਲੇ** ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਛਦੇ। **ਭਾਜਨੇ** ਲੋਹਮਯਾਦਿਕੇ। ''ਸੋਗਤੇ''ਤਿ ਇਦਂ ''ਭਾਜਨੇ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਂ। **ਸੋਗਤੇ** ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇ ਭਾਜਨੇਤ੍ਯਤ੍ਥੋ।

੯੩੮. **ਸੁਟ੍ਠੁਕਤੇ** ਸਮ੍ਮਾ ਕਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿ।

ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯਾਰਹੇ ਦੁਕ੍ਖਿਤਸਤ੍ਤੇ।

੯੩੯. **ਧਨਿਮ੍ਹਿ** ਸਦ੍ਦੋ।

੯੪੦. **ਵਿਹਿਤੇ** ਵਿਧਾਤਬ੍ਬੇ।

ਅਞ੍ਜਸੇ ਮਗ੍ਗੇ। **ਵਿਸਿਖਾ** ਰਚ੍ਛਾ। **ਪਨ੍ਤਿਯਂ** ਪਾਲ਼ਿਯਂ।

੯੪੧. **ਗਗਨੇ** ਆਕਾਸੇ। **ਬਜਸਨੇ** ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਂ।

ਨੇਤ੍ਤਰੋਗੇ ਚਕ੍ਖੁਰੋਗਵਿਸੇਸੇ। **ਛਦਿਮ੍ਹਿ** ਗੇਹਾਦੀਨਂ ਛਦਨੇ।

੯੪੨. **ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇ** ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਨੁਰਭੂਤੇ। ਪੁਨ **ਸਨ੍ਧੀ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤਿਸਨ੍ਤੇ** ਅਤਿਸਮਿਤੇ।

੯੪੩. **ਯਾਪਨਾ** ਯਾਪਨਕਾਰਕੋ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਰਸੋ। **ਦਿਤ੍ਤਿ** ਜਲਨਂ। **ਬਲਂ** ਥਾਮੋ।

੯੪੪. **ਕੁਚ੍ਛਿ** ਉਦਰਂ। **ਓਵਰਕੋ** ਗੇਹਵਿਸੇਸੋ।

ਖਣ੍ਡਨੇ ਛੇਦਨੇ। **ਇਤਿਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ਕਮ੍ਮਨੀ**ਤਿ ''ਇਤਿ ਏਵਂ ਮਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚਰਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸੁਭਾਸੁਭਕਮ੍ਮੇ। ''ਅਤਿਵਤ੍ਤੇ ਚ ਕਮ੍ਮਨੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਤੀਤਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਕਮ੍ਮਨੀਤਜਤ੍ਥੋ।

੯੪੫. **ਚਿਤ੍ਤਕੇ** ਨਲਾਟੇ ਕਤਕਾਲ਼ਾਦਿਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਹਿ **ਰੁਕ੍ਖਭੇਦੇ** ਮਰੀਚਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਬਿਲਰੁਕ੍ਖੇ, ਯਸ੍ਸ ਫਲੇਨ ਅਮ੍ਬਿਲਸੂਪਂ ਪਚਨ੍ਤਿ। **ਤਿਲਕਾਲ਼ਕੇ** ਤਂਤਂਸਰੀਰਾਵਯਵੇ ਸਞ੍ਜਾਤਤਿਲਸਣ੍ਠਾਨੇ ਕਾਲ਼ਕੇ।

ਬੋਧੇ ਬੁਜ੍ਝਨੇ। **ਪਤ੍ਤਿ** ਲਾਭੇ, ਪਾਪੁਣਞ੍ਚ।

੯੪੬. **ਆਯੁਮ੍ਹਿ** ਜੀਵਿਤੇ। **ਹਦਯਙ੍ਗਾਨਿਲੇ** ਉਰੋਗਮਵਾਤੇ।

ਵਸੇ ਆਯਤ੍ਤਤਾਯਂ। **ਵੇਦੇ** ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵੇਦੇ। **ਇਚ੍ਛਾ** ਆਰਮ੍ਮਣਿਚ੍ਛਾ।

੯੪੭. **ਸਿਰਸਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ** ਸਿਰਸੋ ਅਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ। **ਘਟਾਦਿਸਕਲੇ** ਘਟਾਦਿਖਣ੍ਡੇ।

੯੪੮. **ਵੇਣ੍ਵਾਦਿਸਾਖਾਜਾਲਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਣੁਆਦੀਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਂਸਗ੍ਗੇ ਸਾਖਾਸਮੂਹੇ। **ਲਗ੍ਗਕੇਸੇ** ਤਾਪਸਾਦੀਨਂ ਲਗ੍ਗਕੇਸੇ। **ਆਲਯੇ** ਤਣ੍ਹਾਯਂ।

ਵਧੇ ਮਾਰਣੇ। **ਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਮਿਂ** ਕਮ੍ਮਨਿ, ਕਤ੍ਤਰਿ ਚ।

੯੪੯. **ਥਿਯਂ** ਇਤ੍ਥਿਯਂ। **ਪਿਯੇ** ਸਾਮਿਕੇ। **ਮਨੁਞ੍ਞੇ** ਮਨਸੋ ਤੋਸਨਜਨਕੇ। **ਗਵਕ੍ਖੇ** ਸੀਹਪਞ੍ਜਰੇ।

੯੫੦. **ਕਿਂ** ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਸਲਿਙ੍ਗੋ। ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਤੁ ਅਬਜਯਂ।

ਸਸਦ੍ਧੇ ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਹਿਤੇ। **ਨਿਵਾਪੇ** ਪੇਤਾਦੀਨਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਪੂਜਾਦਾਨੇ। **ਪਚ੍ਚਯੇ** ਸਦ੍ਦਹਨੇ **ਸਦ੍ਧਾ।**

੯੫੧. **ਅਟ੍ਠਿਸ੍ਮਿਂ** ''ਪਨਸਬੀਜਂ ਤਾਲਬੀਜ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ਸੁਕ੍ਕੇ ਚ **ਬਿਜਂ।**

ਪੂਯੇ ਪਕ੍ਕਵਣਸਵ੍ਜਾਤੇ। **ਅਗ੍ਗਤੋ** ਪੁਰਤੋ। **ਦਿਸਾਦੋ** ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਦਿਸਾਯਂ। ਸਾ ਹਿ ਦਿਸਾਨਂ ਆਦਿਭੂਤਾ, ‘‘ਦਿਸਾ’’ਤਿ ਵਾ ਦਿਸਾਵਿਸੇਸੋ। **ਆਦਿ**ਨਾ ਪੁਬ੍ਬਜਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ।

੯੫੨. ਆਗਮਨੇ ਅਸਨ੍ਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਰਿਯਾਯਂ। **ਦੀਘਾਦਿਨਿਕਾਯਸ੍ਮਿਂ** ਦੀਘਨਿਕਾਯਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਾਦਿਕੇ।

੯੫੩. ਦੇਵਰੁਕ੍ਖੋ ਸਿਰੀਸੋ। **ਸਨ੍ਤਤਿਯਂ** ਵਂਸੇ।

ਉਤ੍ਤਰਵਿਪਰੀਤੇ ਅਸੇਟ੍ਠੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ **ਨ**ਕਾਰੋ ਪਟਿਸੇਧਤ੍ਥੋ। **ਸੇਟ੍ਠੇ** ਉਤ੍ਤਮੇ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਪਟਿਸੇਧਤ੍ਥੋਵ **ਨ**ਕਾਰੋ। ‘‘ਅਨੁ ਉਤ੍ਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਛੇਦੋ ਚ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ।

੯੫੪. ਸਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਭਾਵਾਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤੀਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ। **ਕਨ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇ** ਕਮਨੀਯਮਤ੍ਤੇ। ਸੂਰਵੀਰਿਯੇਸੁਪਿ **ਵਿਕ੍ਕਮੋ।**

ਪਟਿਬਿਮ੍ਬੇ ਪਤਿਰੂਪਕੇ। **ਪਭਾਯਂ** ਆਲੋਕੇ।

੯੫੫. ਘਮ੍ਮੋ ਨਿਦਾਘੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ। **ਸੇਦਜਲੇ** ਕਾਯਤੋ ਮੁਤ੍ਤੇ।

ਕਨ੍ਤਨੇ ਛੇਦਨੇ। **ਵਿਕਪ੍ਪੇ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ। **ਸਜ੍ਜਨੇ** ਹਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਸਜ੍ਜਨੇ।

੯੫੬. ਦੇਸੋ ਦੇਸਵਿਸੇਸੋ। **ਅਙ੍ਗ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਂਬਹੁਤ੍ਤੇ। ‘‘ਬਹੁਮ੍ਹੀ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਅਙ੍ਗ**ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁਤ੍ਤੇ ਦੇਸੇਤਜਤ੍ਥੋ। ਵ**ਪੁਮ੍ਹਿ** ਸਰੀਰੇ **ਅਙ੍ਗਂ।** ਅਵਯਵੇ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਚ **ਅਙ੍ਗਂ।**

> ‘‘**ਅਙ੍ਗਂ** ਗਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕੋਪਾਯ-ਪਤਿਕੇਸ੍ਵ’ਪ੍ਪਧਾਨਕੇ।
> ਅਙ੍ਗਦੇਸਵਿਸੇਸਮ੍ਹਿ, ਅਙ੍ਗਾ ਸਮ੍ਬੋਧਨੇ’ਬ੍ਯਯ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।

ਚੇਤਿਯਦੁਮੇ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਭੂਤੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਾਦੋ।

੯੫੭. ਸਾਧੁਪੁਰਿਸੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ। **ਕਪ੍ਪਨੇ** ਹਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਕਪ੍ਪਨੇ। ‘‘ਸਜ੍ਜਨੇ ਸਜ੍ਜਨਾ ਕਪ੍ਪਨਾਯ’’ਨ੍ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ।**

ਸੁਪਨੇ ਨਿਦ੍ਦਾਯਂ। **ਸੁਤ੍ਤੇ** ਅਜਾਗਰਿਤੇ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ** ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਚਿਤ੍ਤੇ **ਤਂ** ਸੁਪਿਨਵਚਨਂ। ਦਸ੍ਸਨੇ ਚ **ਸੁਪਿਨਂ।**

੯੫੮. ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਸਮ੍ਮੁਖੇ। **ਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇ** ਪਯੋਗੇ, ਵਿਧਾਨੇ ਚ। **ਭਿਯ੍ਯੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਹੂਤਰਤ੍ਥੇ **ਸੋ** ਪੁਮਾ।

੯੫੯. ਵਿਸਲਿਤ੍ਤਸਰੇ ਵਿਸੇਨ ਲੇਪਿਤਸਰੇ **ਦਿਦ੍ਧੋ** ਪੁਮਾ। **ਲਿਤ੍ਤੇ** ਲੇਪਿਤਬ੍ਬਸਾਮਞ੍ਞੇ।

ਵਾਸੇ ਵਸਨੇ। **ਧੂਮਾਦਿਸਙ੍ਖਾਰੇ** ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਧੂਮਾਦਿਨਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ। **ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇ** ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ।

੯੬੦. ਸੁਪ੍ਪਗਬ੍ਭੇ ਵਚਨਸੂਰੇ।

ਮਧੁਚ੍ਛਿਟ੍ਠੇ ਮਦਨੇ, ਯੇਨ ਦੀਪਮ੍ਪਿ ਜਾਲੇਨ੍ਤਿ। **ਓਦਨਸਮ੍ਭਵੇ** ਭੁਤ੍ਤੋਦਨਤੋ ਪਤਿਤੇ ਲਾਮਕਸਮ੍ਮਤੇ ਓਦਨਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਹਿ।

੯੬੧. ਸੁਰਭਿਮ੍ਹਿ ਸੁਗਨ੍ਧੇ।

ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਉਦ੍ਧਙ੍ਗਮਨੇ ਚ **ਉਗ੍ਗਮਨਂ।**

੯੬੨. ਲੂਖੇ ਸਮਲੇ, ਕਕ੍ਖਲ਼ੇ ਚ। **ਨਿਟ੍ਠਰਵਾਚਾਯਂ** ਅਕਣ੍ਣਸੁਖਵਚਨੇ।

ਅਮ੍ਬੁਵੇਗੋ ਅਮ੍ਬੁਨੋ ਉਦਕਸ੍ਸ ਵੇਗੋ ਸੋਤੇ।

੯੬੩. ਤਪ੍ਪਰੇ ਤਪ੍ਪਧਾਨੇ। **ਕਵਚੇ** ਉਰਚ੍ਛਦੇ। **ਵਾਰਵਾਣੇ** ਚਮ੍ਮਮਯੇ ਯੁਦ੍ਧਾਲਙ੍ਕਾਰੇ ਚ। **ਨਿਮ੍ਮੋਕੇ** ਸਪ੍ਪਾਨਂ ਜਿਣ੍ਣਚਮ੍ਮਨਿ।

੯੬੫. ਪਦਾਨੇ ਦਾਨੇ। **ਸੇਲੇ** ਪਬ੍ਬਤੇ।

੯੬੬. ਲੋਹੇ ਕਾਲ਼ਾਯਸੇ ਸਤ੍ਥਂ। **ਸਵ੍ਹਯੇ** ਸਮੂਹੇ ਸਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ''ਸਕਟਸਤ੍ਥੋ''ਤ੍ਯਾਦਿ। **ਵਤ੍ਤੁਨੇ** ਪਵਤ੍ਤੁਨੇ।

੯੬੭. ਵਲਯੇ ਕਟਕੇ।

੯੬੮. ਕਣ੍ਡੇ ਵਾਣੇ। **ਵਾਪਿਮ੍ਹਿ** ਦੀਘਿਕਾਦਿਕਾਯਂ। **ਦੁਪ੍ਫਸ੍ਸੇ** ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ। **ਕਕਚੇ** ਖਰਪਤ੍ਤੇ।

੯੬੯. ਸੁਰਾਯ ਕਾਦਮ੍ਬਰਿਯਂ, ਯਾਯ ਪੀਤਾਯ ਮਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਅਨਾਗਮਨੀਯਵਤ੍ਥੁਸੁਪਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਰਥਙ੍ਗੇ** ਚਕ੍ਕੇ। ਕਾਮੁਪਧਿਆਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਉਪਧੀਸੁ ਚ **ਉਪਧਿ,** ਅਨਿਤ੍ਥੀ।

੯੭੦. ਦਬ੍ਬੇ ਧਨਾਦਿਕੇ। **ਭੂਭੇਦੇ** ਵਤ੍ਥ੍ਵਾਦਿ। **ਮਹਾਰਾਜੇ** ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਰਾਜੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਰਾਜੇ। **ਨਰੇ** ਸਤ੍ਤੇ।

੯੭੧. ਆਪਣੇ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸਮ੍ਭਾਰੇ** ਉਪਕਰਣੇ। ''ਰਥੋ ਸੀਲਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ, ਝਾਨਕ੍ਖੋ ਚਕ੍ਕਵੀਰਿਯੋ''ਤਿ [ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੪] ਏਤ੍ਥ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ **"ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੯੭੨. ਵੋਹਾਰਸ੍ਮਿਂ ਰਥਸਕਟਾਦਿਵੋਹਾਰੇ। **ਉਪਟ੍ਠਿਤਗਿਰਾ** ਸਦ੍ਦੂਤੋ ਅਤ੍ਥੂਤੋ ਚ ਪਾਕਟਗਿਰਾ।

੯੭੩. ਵਚਨਾਵਯਵੇਤਿ ਵਾਕ੍ਯਾਵਯਵੇ। ਹੇਤੁਦਾਹਰਣਾਦਿਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਚਨਸਮੂਹਸ੍ਸ ਅਵਯਵੇ। **ਮੂਲੇ** ਲੋਭਾਦਿਕੇ। **ਕਾਰਣੇ** ਲੋਭਾਦਿਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਕਾਰਣੇ। **ਪਾਚਾਨਲਸ੍ਮਿਂ** ਉਦਰਟ੍ਠੇ ਭੁਤ੍ਤਪਾਚਨੇ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜਸ੍ਮਿਂ। ਰੋਗਭੇਦੇਪਿ **ਗਹਣੀ।**

੯੭੪. ਸਂਯਮੇ ਚਕ੍ਖਾਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਯਮੇ।

੯੭੫. ਮੁਦ੍ਦਿਕਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਰਸੇ ਚ। **ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ** ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ ਰਸੇ ਚ। **ਖੁਦ੍ਦੇ** ਮਕ੍ਖਿਕਾਕਤੇ ਚ **ਮਧੁ** ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਂ।

> ''ਮਧੁ ਖੁਦ੍ਦੇ ਜਲੇ ਖੀਰੇ, ਮਜ੍ਜੇ ਪੁਪ੍ਫਰਸੇ ਮਧੁ।
> ਰਚ੍ਛੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਵਸਨ੍ਤੇ ਚ, ਜੀਵਸਾਕੇ ਮਧੁਦ੍ਦੁਮੇ''ਤਿ॥ –

ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੋ।

ਉਲ੍ਲੋਚੇਤਿ ਸੇਯ੍ਯਾਦੀਨਂ ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਰਜੋਪਾਤਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਠਪਿਤੇ ਦੁਸ੍ਸਮਯਾਦਿਕੇ।

੯੭੬. ਅਪਵਗ੍ਗੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ। **ਸੁਧਾਯਂ** ਦੇਵਤਾਨਂ ਭੋਜਨੇ।

> ''ਅਮਤਂ ਯਞ੍ਞਸੇਸਸ੍ਮਿਂ, ਪੀਯੂਸੇ ਸਲਿਲੇ ਘਤੇ।
> ਅਯਾਚਿਤੇ ਚ ਮੋਕ੍ਖੇ ਚ, ਧਨ੍ਵਨ੍ਤਰਿਸੁਧਾਸਿਸੁ।
> ਅਮਤੋ ਅਮਤਾ ਸਿਵਾ-ਗਲ਼ੋ ਙਾਮਲਕੀਸੁ ਚੇ''ਤਿ [ਮੇਦਿਨੀਕੋਸ ੧੬.੭੭-੮ ਗਾਥਾਯਮ੍ਪਿ]॥

ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮੋਹੇ** ਅਵਿਜ੍ਜਾਯਂ। **ਤਿਮਿਰੇ** ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ। **ਸਙ੍ਖ੍ਯਾ** ਗਣਨਵਿਸੇਸੋ। **ਗੁਣੇ** ਤਤਿਯੇ ਗੁਣੇ।

੯੭੭. ਖਰੇ ਫਰੁਸੇ। **ਅਕਾਰਿਯੇ** ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ। **ਪੁਰਿਸੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ। **ਸੁਕਤੇ** ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ **ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਣ੍ਡਕੇ** ਨਪੁਂਸਕੇ। **ਪਵਨੇ** ਪੂਤੇ।

੯੭੮. ਅਸਿਨਿਦ੍ਧੋ ਸੁਕ੍ਖੋ। **ਸਙ੍ਗੇ** ਲਗ੍ਗੇ।

੯੭੯. ਲਞ੍ਛਨੇ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬੇ। **ਸੀਮਾ** ਮਰਿਯਾਦੋ। **ਪਕਾਰੋ** ਤੁਲ੍ਯੋ।

੯੮੦. ਮਨ੍ਤਨੇ ਚਤੁਕ੍ਕਣ੍ਣਾਦਿਕੇ। **ਬਜਸਨੇ** ਭੋਗਬ੍ਯਸਨਾਦਿਕੇ। **ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਂ** ਅਨਤ੍ਥੇ।

੯੮੧. ਰਂਸਿਭੇਦੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਦਯਤੋ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਰਂਸਿਵਿਸੇਸੋ। **ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਰਾਗੇ** ਕਿਞ੍ਚਿਰਤ੍ਤੇ। **ਲੋਹਿਤੇ** ਰਤ੍ਤੇ।

ਪਕਤਾਨਿਵਤ੍ਤੇ ਪਕਤਿਤੋ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨੇ। ''ਪਕਤਿਯਞ੍ਚ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨੇ ਚਾ''ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਸ੍ਸਨਕ੍ਖਰੇ**ਤਿ ਵਿਨਾਸਨਕ੍ਖਰੇ। **ਨਸ੍ਸ** ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਅਕ੍ਖਰੇ।

> ''ਅਨੁਬਨ੍ਧੋ ਪਕਤਜਾਦੋ, ਦੋਸੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵਿਨਸ੍ਸਰੇ।
> ਸੁਸੁਮੁਖ੍ਯਾਨੁਸਾਰੇਸੁ, ਪਕਤਸ੍ਸਾ'ਨੁਵਤ੍ਤਨੇ''ਤਿ [ਅਮਰ ੨੩.੯੮ ਗਾਥਾਯਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ]॥ –

ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ।

੯੮੨. ਅਵਤਰਣੇ ਓਤਰਣੇ। **ਤਿਤ੍ਥਸ੍ਮਿਂ** ਨਦਜਾਦੀਨਂ ਤਿਤ੍ਥੇ। **ਵਿਵਰੇ** ਵਿਵਰਣੇ। **ਇਙ੍ਗਿਤੇ** ਸੀਸਚਲਨਾਦਿਕੇ।

੯੮੩. ਖਤ੍ਤਾ ਖਤ੍ਤਿਯਤੋ ਸਞ੍ਜਾਤੇ **ਸੁਦ੍ਦਿਤ੍ਥਿਤਨਯੇ** ਸੁਦ੍ਦਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੇ ਚ। **ਤਿਬ੍ਬਮ੍ਹਿ** ਅਧਿਮਤ੍ਤੇ ਚ। **ਸੋ** ਉਗ੍ਗੋ। **ਅਗ੍ਗੋ** ਸੇਟ੍ਠੋ। **ਧਿਤਿ** ਵੀਰਿਯਂ।

੯੮੪. ਪਭਾਤੇ ਪਚ੍ਚੂਸੇ। **ਨਿਰੋਗੇ** ਰੋਗਮੁਤ੍ਤੇ। **ਸਜ੍ਜੇ** ਸਙ੍ਗਤੇ, ਆਧਾਰੇਪਿ ਚ। ''ਸਜ੍ਜੁਤ੍ਤੋ ਸਨ੍ਨਦ੍ਧੇ ਸਙ੍ਗਤੇਪਿ ਚੇ''ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ। ਦਕ੍ਖੋ** ਛੇਕੋ। ਯੁਤ੍ਤੇਪਿ ਕਲ੍ਲਂ। **ਕੂਟਚਰਿਯਾਯਂ** ਸਠਚਰਿਯਾਯਂ।

੯੮੫. ਪਕ੍ਖਿਭੇਦੋ ਪਾਰਾਵਤਪ੍ਪਮਾਣੋ ਪਕ੍ਖੀ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਗੇਹੇ ਪਲਿਨਾ ਪਤਿਤੇ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਪਾਰਾਵਤੇ** ਕਲਰਵੇ।

ਸਰਦਬ੍ਭੂਤੇ ਸਰਦਕਾਲੇ ਸਮ੍ਭੂਤੇ। **ਅਪ੍ਪਗਬ੍ਭੇ** ਕਾਤਰਵਚਨੇ।

੯੮੬. ਕਠਿਨੇ ਕਕ੍ਖਲ਼ੇ। **ਸਾਹਸੋ** ਬਲਕ੍ਕਾਰੋ। **ਅਪ੍ਪਿਯੇ** ਅਮਨਾਪੇ। **ਚੀਰੇ** ਨਨ੍ਤਕੇ, ਵਾਕੇ ਚ **ਚੀਰਂ।**

੯੮੭. **ਮਿਗਭੇਦੇ** ਕੁਕ੍ਕੁਰਪ੍ਪਮਾਣੇ ਮਿਗੇ। **ਪਟਾਕਾਯਂ** ਧਜੇ। **ਮੋਚਂ** ਪਸਿਦ੍ਧਂ, **ਕਦਲੀ ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ। **ਦਕ੍ਖਿਣਾ** ਕਮ੍ਮਫਲਂ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਦਾਨਂ।

੯੮੮. **ਉਪ੍ਪਾਤੇ** ਭੂਤਵਿਕਤਿਯਂ। ਵੇ**ਸ੍ਸਾਨਰੇ** ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ।

੯੮੯. **ਪੋਤਵਾਹੇ** ਤਲਕਵਾਹੇ। **ਨਿਯਨ੍ਤੁਰਿ** ਪਾਜਿਤਰਿ।

੯੯੦. **ਰੋਧਨੇ** ਆਵਰਣੇ।

੯੯੧. **ਭਾਜਨੇ** ਵਿਲੀਵਮਯਾਦਿਕੇ। **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ** ਪਰਿਯਾਪੁਣਨਂ ਸਿਕ੍ਖਨਂ, ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਾ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ। **ਜਰਾਸਿਥਿਲਚਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ** ਜਰਾਯ ਕਾਰਣਭੂਤਾਯ ਸਿਥਿਲਚਮ੍ਮਨਿ। **ਉਦਰਙ੍ਗੇ** ਉਦਰਚਮ੍ਮਰਾਜਿਯਂ।

੯੯੨. ਵਿਦਾਰਿਤਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁਪਿ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਿਕਂ। **ਉਪਜਾਪੇ** ਚਤੁਤ੍ਥੋਪਾਯੇ।

੯੯੩. **ਗਾਮਸਨ੍ਦੋਹੇ** ਗਾਮਸਮੂਹੇ। **ਪਰਿਧਿ** ਪਰਿਵੇਸੋ ਸੂਰਿਯਾਦਿਗੇਹਂ। **ਆਗਮੇ** ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ। **ਲੇਖੇ** ਵਾਚਿਤਲੇਖੇ।

੯੯੪. **ਅਯੋਮਯਵਿਜ੍ਝਨਕਣ੍ਟਕੇ** ਸੂਚਾਦਿਵਿਜ੍ਝਨਂ। **ਗੁਣੁਕ੍ਕਂਸੇ** ਗੁਣਾਤਿਸਯੇ। **ਵਿਭਵੇ** ਭੋਗੇ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਚ ਅਭਿਧਾਨਦ੍ਵਯਂ।

੯੯੫. **ਭੂ** ਪਥਵੀ। ਯੋਗਜਾਦੀਸੁ ਤੀਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਤੀਸੁ। **ਯੋਗਜੇ** ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇ। **ਯੁਤ੍ਤੇ** ਸਙ੍ਗਤੇ। **ਅਦ੍ਧੋ** ਅਦ੍ਧਸਦ੍ਦੋ **ਭਾਗੇ** ਸਮਭਾਗੇ, ਅਸਮਭਾਗੇ ਚ। ਤਤ੍ਰ ਸਮੇ **ਅਦ੍ਧਂ।** ਇਤਰਤ੍ਰ ਅਦ੍ਧੋ ਅਦ੍ਧਮ੍ਪਿ, **ਪਥੇ** ਮਗ੍ਗੇ **ਅਦ੍ਧਾ** ਪੁਮੇ। ਕਾਲੇਪਿ **ਅਦ੍ਧਾ** ਪੁਮੇ। **ਏਕਂਸੇ** ਨਿਚ੍ਛਯੇ। ਚਤੁਰਮ੍ਬਣੇ **ਕਰੀਸਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

੯੯੬. **ਉਸਭੇ** ਗਵਸਤਜੇਟ੍ਠਕੇ ਗਵੇ। ਸੇਟ੍ਠੇਸੁ ਚ **ਉਸਭੋ।** ਵੀਸਯਟ੍ਠਿਯਂ **ਉਸਭਂ। ਤਨ੍ਤਿ** ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ। **ਪਨ੍ਤਿ** ਆਲ਼ਿ।

੯੯੭. **ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇ** ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ। **ਕਿਲਞ੍ਜੇ** ਵਿਲੀਵਮਯੇ। **ਸੋ ਕਟ**ਸਦ੍ਦੋ ਕਤੇ ਤੀਸੁ।

‘‘ਕਟੋ ਸੋਣਿਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰੇ,
ਕਿਲਞ੍ਜੇ’ਤਿਸਯੇ ਸਿਵੇ।
ਸਮਯੇ ਗਜਗਣ੍ਡੇ ਚ,
ਕਟਾ ਵਿਪ੍ਪਲਿਯਂ ਮਤਾ’’ਤਿ [ਮੇਦਿਨੀਕੋਸ ੧੧.੩]॥ –

ਵੈ**ਪਾਲਿਤੋ।** ‘‘ਸਮਯੇ ਚ ਕ੍ਰਿਯਾਕਾਰੇ, ਕਿਲਞ੍ਜੇ ਚ ਸਰੇ ਕਟੋ’’ਤਿ **ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸੋ** [ਤਿਕਣ੍ਡਸੇਸ ੩.੩.੯੩]**।** **ਮਨ੍ਦਿਰਾਲਿਨ੍ਦਵਤ੍ਥੂਨਿ** ਗੇਹਸ੍ਸ ਆਲਿਨ੍ਦਭਾਗੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ।

੯੯੮. **ਮਥਿਤੇ** ਗੋਰਸਵਿਸੇਸੇ। **ਸੁਚਿਫਲੇ** ਅਮ੍ਬਿਲਪਤ੍ਤਫਲੇ। **ਦੁਦ੍ਦਸੇਤਰੇ** ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਅਦੁਕ੍ਕਰੇ।

੯੯੯. **ਅਨ੍ਤਰੀਪਂ** ਜਲਮਜ੍ਝਥਲਂ। **ਪਜ੍ਜੋਤੋ** ਪਦੀਪੋ। **ਬਨ੍ਧੋ** ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮਿਹਿਤੇ** ਈਸਂਹਸਿਤੇ।

੧੦੦੦. **ਥਿਯਂ** ਇਤ੍ਥਿਸਾਮਞ੍ਞੇ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਾਰੇ** ਭਰਿਯਾਯਂ। **ਸੁਰੇ** ਦੇਵਤਾਯਂ, ਦੇਵਤਾਵਿਸੇਸੇ ਵਾ। ਵਾ**ਸੁਦੇਵੇ** ਨਾਰਾਯਨੇ। **ਅਨੁਕੇ** ਵਸਵਤ੍ਤਿਨਿ। **ਅਸਿਤੇ** ਕਾਲਵਣ੍ਣੇ।

੧੦੦੧. **ਉਪਟ੍ਠਾਨੇ** ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਂ, ਸੇਵਨੇ ਚ। **ਅਵ੍ਵਰੋਪਨੇ** ਅਭਂਸਭਾਵਸ੍ਸ ਅਵ੍ਵਸ੍ਸ ਤਂਸਭਾਵਰੋਪਨੇ। **ਸਕ੍ਕੋ ਸਕ੍ਕ**ਸਦ੍ਦੋ। **ਇਨ੍ਦੇ** ਦੇਵਰਾਜੇ **ਸਕ੍ਕੋ।** ਜਨਪਦੇ **ਸਕ੍ਕਾ।** ਸਾਕਿਯੇ ਚ ਖਮੇ ਤੀਸੁ।

੧੦੦੨. ਵਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ **ਪਰਿਹਾਰੋ।** ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਪਿ **ਪਰਿਹਾਰੋ। ਦ੍ਵਿਜੇ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ। ਵੇਸ੍ਸੇਪਿ **ਅਰਿਯੋ।**

੧੦੦੩. **ਸੁਂਸੁਮਾਰੇ** ਨਕ੍ਕੇ। **ਉਲੂਪਿਨਿ** ਚਣ੍ਡਮਚ੍ਛਵਿਸੇਸੇ। **ਉਦ੍ਦਾਲਪਾਦਪੇ** ਸੇਲੁਰੁਕ੍ਖੇ, ਯਸ੍ਸ ਫਲਾਨਿ ਅਤਿਪਿਚ੍ਛਲਾਨਿ।

੧੦੦੪. **ਪਿਯਕੇ** ਪੀਤਸਾਲੇ। **ਕਣ੍ਡੋ** ਸਰੇ। ਖਿਪਨੇ **ਅਸਨਂ। ਅਸੁ** ਖੇਪਨੇ। **ਯੁਗੋ** ਰਥਯੁਗਾਦੋ। **ਵਿਕਾਰੋ** ਵਿਕਤਿ। **ਅਨ੍ਤਿਕੇ** ਸਮੀਪੇ।

੧੦੦੫. **ਲਵਿਤ੍ਤੇ** ਦਾਤ੍ਤੇ। **ਅਜ੍ਝੇਸਨਾ** ਸਕ੍ਕਾਰਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਆਯਾਚਨਾ।

੧੦੦੬. **ਮਕਚਿਵਤ੍ਥੇ** ਯਂ ਲੋਕੇ ''ਚਕ੍ਕੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ''ਸਾਣਵਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕੇ। **ਗਨ੍ਥੇ** ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਾਦਿਕੇ। **ਲੇਪਜਾਦਿਕਮ੍ਮਨਿ** ਚਿਤ੍ਤਕਾਰਾਦੀਹਿ ਕਤਰੂਪੇ।

੧੦੦੭. **ਪੁਵ੍ਵਵਤਿ** ਪੁਗ੍ਗਲੇ। **ਭੂਸਨ੍ਤਕਰਣਿਯਂ** ਸੁਧਾਲੇਪਕਾਨਂ ਦਾਰੁਮਯਹਤ੍ਥੇ।

੧੦੦੮. **ਪਾਯਿਤੇ** ਪਾਤਬ੍ਬੇ, ''ਵਾਯਿਤੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ''ਦਯਿਤੇ''ਤਿਪਿ ਕ੍ਵਚਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

੧੦੦੯. **ਲੋਹਿਤਾਦਿਮ੍ਹਿ** ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸੇ। **ਰਞ੍ਜਨੇ** ''ਮੁਖਰਾਗੋ''ਤਜਾਦੀਸੁ। **ਪਵੁਦ੍ਧਦਰਿਯਂ** ਮਹਾਦਰਿਯਂ।

੧੦੧੦. **ਕਸੇਰੁਸ੍ਸ ਫਲੇ** ਸਕਣ੍ਟਕਸ੍ਸ ਫਲੇ। **ਮਗ੍ਗਸਮਾਗਮੇ** ਚਚ੍ਚਰੇ। **ਬਹੁਲਾਯਂ** ''ਫਾਲਾਤੀ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਦੋਸੇ ਤੁ **ਏਲ਼**ਮੀਰਿਤਂ।

੧੦੧੧. **ਅਧਿਕਰਣੇ** ਅਧਿਕਰਣਕਾਰਕੇ। **ਪਤ੍ਤਾਧਾਰੋ** ਭਾਜਨਸ੍ਸ ਆਧਾਰੋ। **ਆਲਵਾਲਕੇ** ਤਰੁਸੇਕਤ੍ਥਂ ਤਰੁਮੂਲਵਿਚਿਤੇ ਸੋਬ੍ਭਜਲਾਧਾਰੇ। **ਅਗਭੇਦੋ** ਰੁਕ੍ਖਭੇਦੋ, ਸੋ ਚ ਮਹਾਸਤ੍ਤੇਨ ਤੇਮਿਯਰਾਜਕੁਮਾਰਕਾਲੇ ਭੁਤ੍ਤਰੁਕ੍ਖੋ। ਤਤ੍ਰ **ਕਾਰਾ** ਇਤ੍ਥੀ। **ਕਾਰੋ**ਪਿ ਸਕ੍ਕਾਰੇ, ਦ੍ਵੀਸੁ। ਬਨ੍ਧਨਾਲਯੇ ਪਨ **ਕਾਰਾ**ਯੇਵ।

੧੦੧੨. **ਮੇਘਪਾਸਾਣੇ** ਘਨੋਪਲੇ। **ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਯਂ** ਭਿਙ੍ਗਾਰੇ। **ਪਦਾਤਿਸ੍ਮਿਂ** ਚਤੁਰਙ੍ਗਸੇਨਙ੍ਗੇ।

੧੦੧੩. **ਛਿਦ੍ਦਾ**ਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ ਸੁਸਿਰੇ ਚ **ਦੂਸਨੇ** ਅਪਰਾਧੇ ਚ ਤੀਸੁ ਸਿਯੁਂ। **ਮੁਚ੍ਛਿਤੇ** ਮੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੇ।

੧੦੧੪. **ਹਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ** ਹਤ੍ਥਿਸਣ੍ਠਾਨਸਕੁਣੇ। **ਮਦੇ** ਨਾਗਮਦੇ।

੧੦੧੫. **ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੇ** ਵਿਨਾਸੇ। **ਨਿਗਮੁਬ੍ਭੂਤੇ** ਨਿਗਮੇਸ੍ਵਜਾਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ। **ਆਪਣੋਪਜੀਵਿਨਿ** ਆਪਣੇਨ ਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿਯਂ ਕਤ੍ਤੁਰਿ।

੧੦੧੬. **ਹਰਿਤਸ੍ਮਿਂ** ਸੁਕਪਤ੍ਤਵਣ੍ਣੇ। **ਪਣ੍ਣੇ** ਛਦਮਤ੍ਤੇ।

੧੦੧੭. **ਫਲਮ੍ਹਿ** ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਫਲਮਤ੍ਤੇ। **ਤਂ ਪਕ੍ਕ**ਵਚਨਂ। **ਨਾਸਮੁਖੇ** ਨਾਸਾਭਿਮੁਖੇ ਚ ਪਰਿਣਤੇ ਚ ਤੀਸੁ।

ਆਜੀਵਨੇ ਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿਯਂ। **ਪਿਣ੍ਡਨੇ** ਰਾਸਿਕਰਣੇ। **ਗੋਲ਼ਕੇ** ਵਟ੍ਟਲੇ।

੧੦੧੮. **ਪਰਿਬ੍ਬਯੇ** ਵੇਤਨੇ। **ਕਮ੍ਮਾਦਿਕੇ** ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟੇ। **ਵਟ੍ਟਲੇ** ਬੁਬ੍ਬੁਲ਼ਸਣ੍ਠਾਨੇ। **ਪਚ੍ਚਾਹਾਰੇ** ਪਟਿਵਚਨਾਹਾਰੇ।

੧੦੧੯. **ਵਿਕਤੇ** ਵਿਕਤਿਯਂ, ਵਿਰੂਪੇ ਵਾ।

੧੦੨੦. **ਸਬਜਮ੍ਹਿ** ਅਦਕ੍ਖਿਣੇ। **ਚਾਰੁ** ਮਨੁਞ੍ਞੇ। **ਸਰਬਜੇ** ਸਰੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੇ ਫਲਕਾਦੋ। **ਚਿਹਨੇ** ਲਕ੍ਖਣੇ।

੧੦੨੧. **ਸਮਸਿਪ੍ਪੀਨਂ** ਸਮਾਨਸਿਪ੍ਪੀਨਂ ਗਣੇ **ਸੇਣੀ** ਇਤ੍ਥੀ। **ਆਵਲ਼ਿਯਂ** ਪਨ੍ਤਿਯਂ। **ਸੁਧਾਯਂ** ਲੇਪੇ। **ਧੂਲਿਯਂ** ਰਜਸਿ। **ਵਾਸਚੁਣ੍ਣਕੇ** ਵਾਸਯੋਗ੍ਗਚੁਣ੍ਣੇ।

੧੦੨੨. **ਅਤਿਪਸਤ੍ਥੇ** ਪਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਜੋ, **ਅਤਿਵੁਡ੍ਢੇ** ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ। **ਤਕ੍ਕੇ** ਗੋਰਸਵਿਸੇਸੇ। **ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਂ।

੧੦੨੩. **ਪਣੇ** ਜੂਤਕਾਰਾਦੀਨਂ ਕਮ੍ਮਨਿ। **ਕਣ੍ਹੇ** ਕਾਲ਼ੇ।

੧੦੨੪. **ਸਮ੍ਭਵੇ** ਸੁਕ੍ਕੇ। **ਅਮੇਜ੍ਝੇ** ਅਪਵਿਤ੍ਤੇ।

੧੦੨੫. **ਇਕ੍ਕੇ** ਬਹੁਲੋਮੇ ਕਾਲ਼ਮਿਗੇ। **ਬਲ਼ਿਸੇ** ਮਚ੍ਛਵੇਧਨੇ। **ਸੇਲਭੇਦੇ** ਵਙ੍ਕਨਾਮਕੇ ਪਬ੍ਬਤੇ।

੧੦੨੬. **ਕੁਣਪਮ੍ਹਿ** ਮਤਕਾਯੇ। **ਅਦ੍ਧਮ੍ਹਿ** ਸਮਦ੍ਧਭਾਗੇ, ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਰਿਸੇ**"ਤਿ, ''ਪੁਰਿਸੇ''ਤਿ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨਾਹ ''ਵਾ ਖਣ੍ਡਂ ਸਕਲਂ ਪੁਮੇ''ਤਿ।

੧੦੨੭. **ਸਂਵਰੀਮੁਖੇ** ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਆਦਿਮ੍ਹਿ।

੧੦੩੦. **ਦੇਵਭੇਦੋ** ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡੋ ਨਾਮ ਯਕ੍ਖੋ। **ਵਲ੍ਲਿਜਾਤਿਯਂ** ਯਸ੍ਸਾ ਫਲਾਨਿ ਉਕ੍ਖਲਿਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਚਤੁਤ੍ਥਂਸੇ** ਚਤੁਤ੍ਥਭੂਤੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ। **ਪਦੇ** ਚਰਣੇ। **ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਸੇਲੇ** ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ।

੧੦੩੧. **ਲੋਹਨ੍ਤਰੇ** ਸੇਤਲੋਹੇ। **ਬਹੁਮ੍ਹਿ** ਬਹੁਵਚਨੇ। **ਕਮ੍ਮਾਰਭਣ੍ਡਭੇਦੇ** ''ਤੂ''ਇਤਿ ਖਜਾਤੇ। **ਖਟਕੇ** ਕੁਞ੍ਚਿਕਪਾਣਿਮ੍ਹਿ।

੧੦੩੨. **ਦੋਣਿਯਂ** ਕਟ੍ਠਮਯੇ ਧਞ੍ਞਮਾਨਿਕੇ। **ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਿਯਂ** ਉਪਰਿਟ੍ਠਾਨੇ। **ਠਾਨੇ** ਠਾਨਮਤ੍ਤੇ।

੧੦੩੪. ਕੋਟ੍ਠਾਸਭੇਦਸ੍ਮਿਂ ''ਵਕ੍ਕਂ ਹਦਯ''ਨ੍ਤੁਜਾਦੀਸੁ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੦]। **ਵਙ੍ਕੇ** ਕੁਟਿਲਜੇ। ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਆਸਵਕ੍ਖਯਸਙ੍ਖਾਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ, **ਆਦਿਨਾ** ਅਟ੍ਠ ਵਿਜ੍ਜਾ ਗਹਿਤਾ। **ਬੁਦ੍ਧਿਯਂ** ਞਾਣੇ।

੧੦੩੫. **ਅਨਾਕੁਲੇ** ਆਕੁਲਰਹਿਤੇ। **ਸਿਲੋਕੇ** ਅਨੁਟ੍ਠੁਭਾਦੋ। **ਅਦ੍ਧੇ** ਭਾਗੇ। ਤੀਸੁ **ਪਜ੍ਜੋ ਪਜ੍ਜ**ਸਦ੍ਦੋ।

੧੦੩੬. **ਰੁਕ੍ਖਭੇਦਸ੍ਮਿਂ** ਉਦਕਪ੍ਪਸਾਦਨਫਲੇ। **ਕਿਤ੍ਤਿਮੇ** ਕਰਣੇਨ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤੇ। **ਵਿਧੇਯਜੇ** ਵਚਨਗ੍ਗਾਹਿਨਿ। **ਪੁਬ੍ਬਮ੍ਹਿ** ਪੂਯੇ।

੧੦੩੭. **ਲਦ੍ਧਤ੍ਥਰਕ੍ਖਣੇ** ਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਧਨਾਦਿਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਣੇ। **ਨਿਯੋਜਨੇ** ਪੇਸਨੇ। **ਕਾਰਿਯੇ** ਫਲੇ।

੧੦੩੮. **ਅਸ੍ਸਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤੇ** ਲਦ੍ਧਸ੍ਸਾਸੇ। **ਬੋਧਿਦੁਮੇ** ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੇ। **ਕੁਰੂਰੇ** ਕਕ੍ਖਲ਼ਕਾਰਕੇ। **ਨੇਸਾਦਮ੍ਹਿ** ਮਿਗਮਚ੍ਛਾਦਿਲੁਦ੍ਦੇ।

੧੦੩੯. **ਲਗ੍ਗਸ੍ਮਿਂ** ਸਙ੍ਗੇ। **ਮਜ੍ਝਮ੍ਹਿ** ਉਦਰੇ। **ਭਾਗੇ** ਅਸਮਦ੍ਧਭਾਗੇ। **ਧਨਿਮ੍ਹਿ** ਮਹਦ੍ਧਨੇ।

੧੦੪੦. **ਗਹਨੇ** ਸਙ੍ਕਰੇ। **ਸਸਨ੍ਤਾਨੇ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ। ਵਿਸਯਗੋਚਰਾਨਂ ਵਿਸੇਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਗਾਥਾਦ੍ਧਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦੪੧. **ਭੁਵਨੇ** ਕਾਮਭਵਾਦਿਕੇ। **ਜਨੇ** ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ। **ਯਸੇ** ਕਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਪਜ੍ਜੇ** ਅਨੁਟ੍ਠਭਾਦੋ। **ਰੁਕ੍ਖੇ** ਰੁਕ੍ਖਭੇਦੇ।

੧੦੪੨. **ਵਟੋ** ਵਟਰੁਕ੍ਖੋ। **ਵਾਯਸੇ** ਕਾਕੇ। **ਬਕੇ** ਸੇਤਪਕ੍ਖੇ। **ਅਵਸਰੋ** ਅਵਕਾਸੋ। **ਅਹਂ** ਦਿਨਂ। **ਕੁਚੇ** ਨਾਰਿਥਨੇ। **ਅਬ੍ਭੇ** ਮੇਘੇ।

੧੦੪੩. **ਉਚ੍ਛਙ੍ਗੇ** ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋਪਰਿਭਾਗੇ। **ਲਕ੍ਖਣੇ** ਞਾਪਕੇ।

ਦਿਟ੍ਠੋਭਾਸੇਸੁ ਦਸ੍ਸਨੇ, ਓਭਾਸੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇਸੁ।

੧੦੪੪. **ਸੂਰਂਸੂਸੁ** ਸੂਰਿਯੇ, ਕਿਰਣੇ ਚ। **ਦਮੇ** ਦਮਨੇ। **ਮਾਨਂ** ਮਾਨਵਿਸੇਸੋ। **ਸਾਨੁ** ਪਬ੍ਬਤਸਾਨੁ।

੧੦੪੫. **ਤਾਪੋ** ਸੂਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪੋ। **ਸਪਚੇ** ਚਣ੍ਡਾਲੇ, ਸਂ ਸੁਨਖਂ ਪਚਤੀਤਿ **ਸਪਚੋ। ਪਸੁ** ਚਤੁਪ੍ਪਦੋ। **ਕੁਰੁਙ੍ਗੇ** ਅਜਿਨਯੋਨਿ। **ਉਲੂਕੋ** ਕੋਟਰਸਕੁਣੋ। **ਇਨ੍ਦੋ** ਸਕ੍ਕੋ। ''ਮਹਿਨ੍ਦੇ ਗੁਗ੍ਗੁਲੁਲੂਕ-ਪਲਗ੍ਗਾਹੇਸੁ ਕੋਸਿਯੋ''ਤਿ **ਅਮਰਸੀਹੋ।**

੧੦੪੬. **ਮਾਣਵੋ** ਮਚ੍ਚੋ। **ਅਤ੍ਤਾ** ਸਰੀਰਾਧਿਪਤਿਦੇਵਤਾ। **ਸਿਰੇ** ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੇ। **ਤਿਪੁਮ੍ਹਿ** ਕਾਲ਼ਲੋਹੇ।

੧੦੪੭. **ਬਲਿ** ਭਾਗਦੇਯ੍ਯੋ। **ਹਤ੍ਥੋ** ਪਾਣਿ। **ਅਂਸੁ** ਭਾ। **ਦਨ੍ਤੋ** ਰਦੋ। **ਵਿਪ੍ਪੇ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ। **ਅਣ੍ਡਜੇ** ਅਣ੍ਡਸਞ੍ਜਾਤੇ। **ਪਜ੍ਜੇ** ਅਨੁਟ੍ਠਭਾਦੋ। **ਆਨਨਂ** ਮੁਖਂ। **ਆਚਾਰੋ** ਅਸੀਤਿਮਹਾਵਤ੍ਤਾਦਿ। **ਧਞ੍ਞਙ੍ਗੇ** ਭਿਨ੍ਨਤਣ੍ਡੁਲੇ। **ਸੁਖੁਮੇ** ਅਣੁਮ੍ਹਿ। ''ਲਵਲੇਸਕਣਾਣਵੋ''ਤਿ ਹਿ **ਅਮਰਸੀਹੇਨ** ਸੁਖੁਮਪਰਿਯਾਯੋ **ਕਣੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ।

੧੦੪੮. **ਥੂਣਾ** ਗੇਹਾਦੀਨਂ ਪਧਾਨਦਾਰੁ। **ਜਲ਼ਤ੍ਤਂ** ਮੂਲ਼੍ਹਤ੍ਤਂ। **ਕੁਮ੍ਮਾਸੋ** ਮਾਸਵਿਕਤਿ। **ਬਜਞ੍ਜਨਂ** ਤਦਞ੍ਞਬਜਞ੍ਜਨਂ। **ਫੋਟੋ** ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪੂਯੇ ਵਿਪਰੀਤੇ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਨਤ੍ਥਿ। **ਕਪੋਲੋ** ਨਾਮ ਮੁਖਚੂਲ਼ਿਕਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਾਨਂ। **ਮੂਲਜੇ** ਮੂਲਧਨੇ।

੧੦੪੯. ਭਾਸਪਕ੍ਖੀ ਚ ਪਕ੍ਖੀ ਚ **ਭਾਸਪਕ੍ਖਿਨੇ,** ਤੇਸੁ, ''ਸਕੁਨ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਭੇਦੇਪਿ, ਭਾਸਪਕ੍ਖਿ ਵਿਹਙ੍ਗਮੇ''ਤਿ ਹਿ ''ਭਾਸਨ੍ਤਂ ਸੁਨ੍ਦਰਾਕਾਰੇ, ਭਾਸਨ੍ਤੋ ਭਾਸਪਕ੍ਖਿਨੀ''ਤਿ ਚ **ਵੋਪਾਲਿਤੋ।** ''ਸਕੁਨ੍ਤੋ ਭਾਸਪਕ੍ਖਿਨੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਭਾਗਜੇ** ਸੁਭਾਸੁਭਾਵਹੇ ਕਮ੍ਮਨਿ। **ਵਿਧਾਨੇ** ਕਰਣੇ।

੧੦੫੦. ਯੋ ਆਕਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਮਚ੍ਛੇ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ਨੀਲਸਕੁਣੋ **ਚਾਤਕੋ** ਨਾਮ। **ਏਣੇ** ਏਣੀਮਿਗਖਜਾਤੇ। **ਸਰੋ** ਕਣ੍ਡੋ। **ਸੇਦੇ** ਸੇਦਨੇ, **ਸਿਦ** ਪਾਕੇ। **ਪਾਕੋ** ਪਚਨਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਭੇਦੇ ''ਗਣਪੂਰਕੋ''ਤਜਾਦੀਸੁ। **ਚਯੇ** ਸਮੂਹੇ।

੧੦੫੧. **ਪੁਞ੍ਜੇ** ਪਿਣ੍ਡੇ। ਮੇਸੋ ਉਸਭੋ ਮੇਥੁਨਂ ਕਕ੍ਕਟੋ ਸੀਹੋ ਕਞ੍ਞਾ ਤੁਲਾ ਵਿਚ੍ਛਿਕੋ ਧਨੁ ਮਕਰੋ ਕੁਮ੍ਭੋ ਮੀਨੋਤਿ **ਮੇਸਾਦਿ। ਲੋਣੇ** ਲਵਣ੍ਤ੍ਤੁਮੇ। **ਸਂਵਟ੍ਟੇ** ਵਿਨਾਸਕਪ੍ਪੇ। **ਕਮੁਕੇ** ਤਮ੍ਬੂਲਫਲਰੁਕ੍ਖੇ।

੧੦੫੨. **ਅਮਤੇ** ਦੇਵਤਾਭੋਜਨੇ। **ਲੇਪੇ** ਸੁਦ੍ਧਸਕ੍ਖਰਚੁਣ੍ਣਾਦਿਮਯੇ। **ਸਤ੍ਥੇ** ਦੀਘਦਣ੍ਡੇ ਸਤ੍ਥਵਿਸੇਸੇ। **ਨਜ੍ਜਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਗਙ੍ਗਾ ਯਮੁਨਾ ਅਚਿਰਵਤੀ ਸਰਭੂ ਮਹੀਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਮਹਾਨਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਮਾਯ ਮਹਾਨਦਿਯਂ। **ਭੁਵਿ** ਪਥਵਿਯਂ। **ਕ੍ਰਿਯਾ** ਨਾਰੀਸਿਙ੍ਗਾਰਭਾਵਜਾ ਕ੍ਰਿਯਾ। **ਵਿਲਾਸੋ** ਪਨ ਤਦਞ੍ਞਜੋ। **ਅਤ੍ਰਜੇ** ਪੁਤ੍ਤੇ।

੧੦੫੩. **ਕੁਥੋ** ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠਤ੍ਥਰਣੰ। **ਵੇਣੀ** ਨਾਰੀਨੰ ਕੇਸਕਲਾਪੋ। ''ਪਵੇਣੀ ਵੇਣੀ ਕੁਥਯੋ''ਤਿ ਹਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ।** ''ਪਵੇਣੀ ਕੁਲਵੇਣੀਸੂ''ਤਿਪਿ ਕ੍ਵਚਿ ਪਾਠੋ। **ਵੁਤ੍ਤਿ** ਭਵਨੰ । **ਵੁਤ੍ਤਾ** ਵੁਤ੍ਤੁਨ੍ਤੋ। **ਵੇਤਨੇ** ਕਮ੍ਮੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੇ। **ਭਰਣੇ** ਪੋਸਨੇ, ਧਾਰਣੇ ਚ।

੧੦੫੪. **ਮਰਿਯਾਦ**ਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵੀਸੁ। **ਸਤ੍ਤਾ** ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾ। **ਸਮਿਦ੍ਧਿ** ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਸੋਪ੍ਪੇ** ਨਿਦ੍ਦਾਯੰ। **ਵੁਤ੍ਤਿ** ਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿ।

੧੦੫੫. **ਕੁਚ੍ਛਾ** ਗਰਹਾ। **ਅਪਵਾਦੋ** ਅਵਣ੍ਣਵਾਦੋ, ਅਭੂਤਾਕ੍ਖਾਨਮ੍ਪਿ। **ਧਵ੍ਵੇ** ਧਵ੍ਵਵਿਸੇਸੇ, ਯਸ੍ਸ ਸੀਸੰ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਪ੍ਪਮਾਣੰ ਦੀਘਞ੍ਚ। **ਪਿਯਙ੍ਗੁ** ਗਨ੍ਧਦਬ੍ਬੰ। **ਮੋਕ੍ਖੇ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ। **ਸਿਵੇ** ਕਲ੍ਯਾਣੇ।

੧੦੫੬. **ਰਞ੍ਜਨੇ** ਕਾਸਾਯਾਦਿਰਞ੍ਜਨੇ। **ਸੁਰਤੇ** ਮੇਥੁਨੇ। **ਵਾਸੇ** ਵਸਨਕ੍ਰਿਯਾਯੰ।

੧੦੫੭. **ਪਤ੍ਥੋ** ਮਾਨਤੁਮ੍ਬੇ। **ਨਾਲ਼ੇ** ਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨੰ ਨਾਲ਼ੇ। **ਪਿਪਾਸਾਯੰ** ਪਾਤੁਮਿਚ੍ਛਾਯੰ। **ਵੁਤ੍ਤਿ** ਭਵਨੰ।

੧੦੫੮. **ਪਾਣਜਙ੍ਘੇ** ਸਙ੍ਖਨਾਭਿਯੰ। **ਚਕ੍ਕਨੇ** ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇ।

> ''ਨਾਭਿ ਪਾਣਜਙ੍ਘੇ ਖੇਤ੍ਤੇ, ਚਕ੍ਕਨੁਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸੁ।
> ਨਾਭਿ ਪਧਾਨੇ ਕਤ੍ਥੂਰਿ-ਮੰਸੇ ਚ ਕ੍ਵਚਿ ਕਿਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ॥ –

ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ।**

੧੦੫੯. **ਅਨੁਰੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਅਨੁਰੇ। ''ਵੀਚਿ ਸੁਖਤਰਙ੍ਗੇਸੂ''ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਥਿਰਤ੍ਤੇ** ਥਿਰਭਾਵੇ। ''ਧੀਰਤ੍ਤੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ। **ਸਵੇ** ਸਵਨੇ।

੧੦੬੦. **ਨਿਸ੍ਸਯੇ** ਆਧਾਰੇ।

੧੦੬੧. **ਵਿਤ੍ਤੇ** ਧਨੇ। **ਅਙ੍ਕੋ** ਲਕ੍ਖਣੰ। **ਬੁਦ੍ਧਿ** ਞਾਣੰ। **ਖੇ** ਆਕਾਸੇ।

੧੦੬੨. **ਵਤੇ** ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਾਚਾਰੇ। **ਆਗੁਮ੍ਹਿ** ਅਪਰਾਧੇ। **ਮਣਿ** ਸਿਲਾਵਿਕਤਿ, ਮਣਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਾ ਰਤਨਵਿਸੇਸੋ ਇਧ **ਮਣਿ** ਨਾਮ। **ਹਾਯਨੇ** ਸੰਵਚ੍ਛਰੇ। **ਵੁਟ੍ਠਿ** ਵਸ੍ਸਨੰ।

੧੦੬੩. **ਲਿਪਿ ਅ**ਕਾਰਾਦੀਨੰ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸਵਿਸੇਸੋ। **ਮੋਕ੍ਖੋ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। **ਰਤੇ** ਸੁਰਤੇ।

੧੦੬੪. ਪਾਪੇ ਚ ਅਸੁਭੇ ਚ **ਰਿਟ੍ਠੰ।** ਅਰਿਟ੍ਠੰਪਜਤ੍ਥ, ਤਬ੍ਭਾਵੇ ਤਤ੍ਥ **ਅ**ਕਾਰੋ। **ਅਪਰਾਧੋ** ਆਦੀਨਵੋ। **ਕੇਤੁਮ੍ਹਿ** ਪਟਾਕਾਯੰ। **ਚਿਹਨੇ** ਲਕ੍ਖਣੇ। ''ਧਜੋ ਸੋਣ੍ਡਿਕਲੇਸੇਸੁ, ਪਟਾਕਾਯਞ੍ਚ ਚਿਹਨੇ''ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ।**

੧੦੬੫. **ਦ੍ਵਾਰਮਤ੍ਤੇਪਿ** ਬਹਿਦ੍ਵਾਰੇਪਿ। ਇਤੋ ਪਰੰ ਯੇ ਅਨੇਕਤ੍ਥਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ, ਤੇ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾ। **ਫੁਟੇ** ਪਾਕਟੇ।

੧੦੬੬. **ਅਜ੍ਝਕ੍ਖੇ** ਅਧਿਕਤੇ। **ਜਲ਼ੇ** ਅਞ੍ਞਾਣੇ। **ਲੋਲੁਪੇ** ਅਤਿਤਣ੍ਹੇ। **ਚਲੇ** ਕਮ੍ਪਿਤੇ।

੧੦੬੭. **ਵਿਕਤੇ** ਵਿਰੂਪੇ। **ਕੋਮਲੰ** ਅਕਠਿਨੰ। **ਅਤਿਖਿਣੋ** ਕੁਣ੍ਠੋ।

੧੦੬੮. **ਸਿਤੇ** ਸੇਤੇ। **ਸੂਚਕੋ** ਪੇਸੁਞ੍ਞਕਾਰਕੋ। **ਅਹਿ** ਸਪ੍ਪੋ। **ਸਕ੍ਕੇ** ਖਮੇ। ''ਸਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਾਠੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੇਤਜਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ** ਅਵਿਪ੍ਪਯੋਗੇ। **ਅਖਿਲੇ** ਸਕਲੇ।

੧੦੬੯. **ਕੇਵਲਂ** ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ। **ਅਨ੍ਤੋ** ਅਵਸਾਨਂ। **ਅਧਮੋ** ਨਿਹੀਨੋ। **ਪਣਤੋ** ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਨਿਨ੍ਨੋ। **ਨਿਨ੍ਨੋ** ਥਲਪਟਿਪਕ੍ਖੋ।

੧੦੭੦. **ਸੁਦ੍ਧੇ** ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਿਤੇ। **ਪੂਤੇ** ਮੇਜ੍ਝੇ।

੧੦੭੧. **ਬਜਾਪੇ** ਬਜਾਪਿਤੇ। **ਭਾਵਿਨਿ** ਅਨਾਗਤੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ। **ਥੇਰੇ** ਜਿਣ੍ਣੇ।

੧੦੭੨. **ਬਹੁਸਦ੍ਦੋ** ''ਏਕਸ੍ਮਿਂ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਚ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਜਾਦੀਸੁਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ **"ਤਜਾਦੋ"**ਤਿ ਵਦਤਿ। ''ਏਕਵਚਨਂ, ਬਹੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ **ਬਹੁਸਦ੍ਦੋ** ਵਤ੍ਤਤੇਵ। ਆਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਪਰਸਮਯਵਚਨਾਨਿ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਤਜਾਦੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਿਵਿਧਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵਚਨਂ ਏਕਵਚਨਂ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਪਾਰਿਸਦਤ੍ਤਾ ਹਿ ਬਜਾਕਰਣਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵਾਦਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕਥੀਯਨ੍ਤੇ।

ਧੀ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਸਾ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਸ **ਧੀਰੋ,** ਬੁਧੋ। ਧਾਨਂ ਵਾ ਧੀ, ਸਾ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਸ **ਧੀਰੋ,** ਧਿਤਿਮਨ੍ਤੋ। **ਧੁਤੇ** ਚਲੇ।

੧੦੭੩. **ਯਾਨੇ** ਹਤ੍ਥਾਦਿਯਾਨੇ **ਯੋਗ੍ਗਂ।** ਖਮੇ ਪਨ **ਯੋਗ੍ਗੋ।**

੧੦੭੪. **ਵੁਡ੍ਢੇ** ਆਯੁਵੁਡ੍ਢੇ। **ਕੁਲਜੇ** ਕੁਲੀਨੇ। **ਵੁਦ੍ਧੋ** ਆਯੁਵੁਡ੍ਢੋ। **ਉਰੁ** ਪਮਾਣਤੋ ਮਹਨ੍ਤੋ।

੧੦੭੫. **ਵੁਤ੍ਤੇ** ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ। **ਉਗ੍ਗਤੇ** ਉਦ੍ਧਂਗਤੇ। **ਆਦਿਤ੍ਤੇ** ਅਗਜਾਦੀਹਿ, **ਗਬ੍ਬਿਤੇ** ਸਞ੍ਜਾਤਮਾਨੇ।

੧੦੭੬. **ਵਿਗਤੇ** ਵਿਗਤਰਾਗੇ। **ਵਾਯਨੇ** ਵੀਤੇ ਪਟੇ। **ਭਜ੍ਜਿਤੇ** ਧਞ੍ਞਾਦਿਕੇ। **ਭਜ੍ਜ** ਪਾਕੇ।

੧੦੭੭. **ਚਯੇ** ਸਮੂਹੇ। **ਸਮੋ** ਤੁਲਜੋ। **ਅਰਿ** ਸਤ੍ਤੁ। ''ਸਮਾਦਿਸੂ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਵੀਰੇ** ਅਕਾਤਰੇ ਸੂਰੇ। **ਰਵਿਸੂਰੋ**ਤਿ ਰਵਿਸੂਰਿਯੋ ''ਸੂਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਕੁਦ੍ਧੇ** ਕੋਧਸਹਿਤੇ। **ਦੂਸਿਤੇ** ਅਪ੍ਪਿਯੇ।

੧੦੭੮. **ਅਰਿਮ੍ਹਿ** ਸਤ੍ਤੁਮ੍ਹਿ **ਦਿਟ੍ਠੋ।** ਇਕ੍ਖਿਤੇਪਿ **ਦਿਟ੍ਠੋ।** **ਪੋਤੇ** ਬਾਲਕੇ। **ਵਤੇ** ਏਕਨ੍ਤੁਸਾਧਨੇ ਵਤਕਮ੍ਮੇ।

੧੦੭੯. **ਸਲਾਕਾਯਂ** ਕੁਸਾਵਹਾਰੇ। **ਦਬ੍ਬੇ** ਵਰਹਿਸਤਿਣੇ। **ਖਯੇ** ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ। ਸਕੁਣੇਪਿ **ਵਯੋ** ''ਵਿਸਯੁਤ੍ਤਨ੍ਨਭੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਵਯਾਨਂ ਮਰਣਂ ਭਵੇ''ਤਜਾਦੀਸੁ। **ਗਬ੍ਬੋ** ਅਭਿਮਾਨੋ।

੧੦੮੦. **ਬਿਲ਼ਾਲੇ** ਮਜ੍ਜਾਰੇ। **ਨਕੁਲੇ** ਅਹਿਸਤ੍ਤੁਮ੍ਹਿ। **ਮਨ੍ਥੇ** ਖੀਰਮਨ੍ਥਨਦਣ੍ਡੇ। **ਸਤ੍ਤੁ** ਤਣ੍ਡੁਲਵਿਕਤਿਖਜ੍ਜਵਿਸੇਸੋ। **ਅਸ੍ਸਾਦਿਲੋਮੇ** ਅਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਲੋਮੇ। **ਘਾਤੋ** ਮਰਣਂ। **ਰਾਸਿ** ਪੁਞ੍ਜੋ।

੧੦੮੧. **ਗੋਪਗਾਮੇ** ਗੋਪਾਲਾਨਂ ਗਾਮੇ। **ਰਵੇ** ਸਦ੍ਦੇ। **ਸਾਰਥਿ** ਪਾਜਿਤਾ। **ਵਨ੍ਦੀ** ਥੁਤਿਪਾਠਕੋ।

> ''ਸਾਰਥਿਮ੍ਹਿ ਤਿਚ੍ਛਕੇ ਚ, ਪਸੁਤੇ ਵੇਦਿਤੇਪਿ ਚ।
> ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਜੇਪਿ, ਵਿਸੂਤੋ ਪਾਦਵਨ੍ਦਿਸੂ''ਤਿ॥ –

ਵੇ**ਪਾਲਿਤੋ।** **ਪੁਪ੍ਫੇ** ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਅਸਙ੍ਖਤੇ। **ਤਦ੍ਦਾਮੇ** ਪੁਪ੍ਫਦਾਮੇ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਸਙ੍ਖਤੇ। **ਸਕਟੇ** ਅਨੇ। **ਹਯੇ** ਅਸ੍ਸੇ।

੧੦੮੨. **ਅਚ੍ਚਨੇ** ਪੂਜਾਯਂ। **ਭੇ** ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ। **ਨੇਤ੍ਤਮਜ੍ਝੇ** ''ਸੂਲਾ''ਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। **ਓਧਿ** ਮਰਿਯਾਦੇ।

੧੦੮੩. **ਪੁਣ੍ਣਤਾ** ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾ। **ਅਵਜ੍ਜਂ** ਦੋਸੋ। ਮਨਕ੍ਕਾਰੇਪਿ **ਆਭੋਗੋ। ਆਲ਼ਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥੀ। **ਸਖੀ** ਵਯਸਾ। **ਸੇਤੁ** ਜਲਵਾਰਣੇ, ਨਦ੍ਯਾਦਿਮਗ੍ਗੇ ਚ। **ਸਤ੍ਤੁ** ਸਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੇ, ਥਿਰੇਤਜ੍ਜਤ੍ਥੋ। ''ਦਲ਼੍ਹੋ ਥੂਲੇ ਭੁਸੇ ਸਤ੍ਤੇ, ਪਗਾਲ਼੍ਹੇਪਿ ਦਲ਼੍ਹੋ ਮਤੋ''ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ।**

੧੦੮੪. **ਮੋਕ੍ਖੇ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇਪਿ। **ਸਾਮਿਨਿ** ਪਤਿਮ੍ਹਿ। **ਧਾਰਕੇ**ਤਿ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਾਰਕੋ,** ਤਤ੍ਥ। ਪੋਸਕੇਪਿ **ਭਤ੍ਤਾ।**

੧੦੮੫. **ਸਿਖਾ** ਚੂਲ਼ਾ। **ਪਿਵ੍ਛਂ** ਪੁਚ੍ਛਂ। **ਅਤ੍ਤਨਿ** ''ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕ''ਨ੍ਤ੍ਯਾਦੀਸੁ। **ਖੇਪੇ** ਨਿਨ੍ਹਾਯਂ।

੧੦੮੬. **ਰੂਪੇ** ਵਣ੍ਣੇ। **ਕਰੀਸੇ** ਗੂਥੇ।

੧੦੮੭. **ਖਣ੍ਡੇ** ਸਕਲੇ। **ਪਣ੍ਣੇ** ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਪਣ੍ਣੇ। **ਕਣ੍ਡੇ** ਸਰੇ। **ਸਲਾਕਾ** ਵਣ੍ਣੋਪਯੁਤ੍ਤਾ। ਸੁਚਿਨ੍ਨੇ ਭਾਵੇ **ਸੁਚਿਤ੍ਤਂ,** ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਗਤੇ** ਗਮਨਕ੍ਰਿਯਾਯਂ। "**ਧਾਵ** ਗਤਿਸੁਦ੍ਧਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਧਾਤੁਪਾਠੇ। **ਹਾਵੋ** ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਸਿਙ੍ਗਾਰਭਾਵਜਕ੍ਰਿਯਾ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ** ਅਵ੍ਵਾਣੇ। **ਮੁਚ੍ਛਨੇ** ਵਿਸਵ੍ਵਿਭਾਵੇ।

੧੦੮੮. **ਘਮ੍ਮਜਲਂ** ਕਾਯੇ ਉਣ੍ਹੇਨ ਸਵ੍ਜਾਤਜਲਂ। **ਪਾਕੇ** ਪਚ੍ਚਨੇ। **ਗੋਲ਼ੇ** ''ਮੁ-ਯੀ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ ਮਤ੍ਤਿਕਾਗੁਲ਼ਕੇ। **ਉਚ੍ਛੁਮਯੇ** ਉਚ੍ਛੁਰਸਸਵ੍ਜਾਤੇ। **ਮਿਤ੍ਤੇ** ਪਿਯਮਿਤ੍ਤੇ, ਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਵਾ। **ਸਹਾਯੇ** ਅਤ੍ਥਚਰੇ। **ਪਭੂ** ਅਧਿਪਤਿ। **ਸੋ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ।

੧੦੮੯. **ਕੁਰੂਰੇ** ਕਕ੍ਖਲ਼ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ। **ਪਰਸ੍ਮਿਂ** ਪਰਟ੍ਠਾਨੇ, ਪਰਲੋਕੇ ਵਾ। **ਅਤ੍ਰ** ਠਾਨੇ, ਲੋਕੇ ਵਾ। **ਅਙ੍ਕੋ** ਚਿਹਨਂ। ਅਪਰਾਧੇ ਨਾਟਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਪਿ **ਅਙ੍ਕੋ। ਅਪਵਾਦੋ** ਲੋਕਗਰਹਾ। **ਦੇਸੇ** ਦੇਸਵਿਸੇਸੇ। ''ਭਵੇ ਜਨਪਦੋ ਦੇਸੇ, ਜਨੇ ਜਨਪਦੇਪਿ ਚੇ''ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ।**

੧੦੯੦. **ਪਜ੍ਜੇ** ਸਿਲੋਕੇ। ਵ**ਚੀਭੇਦੇ** ਬਜਤ੍ਤਵਾਚਾਯਂ। **ਅਨ੍ਵਯੇ** ਸਨ੍ਤਾਨੇ। **ਸਰੂਪਸ੍ਮਿਂ** ਸਮਾਨਭਾਵੇ। ਅਧੋਭਾਗੇ ਚ **ਤਲਂ।**

੧੦੯੧. ਵਿ**ਲਗ੍ਗੇ** ਕਾਯਮਜ੍ਝੇ। ਵ**ੇਮਜ੍ਝੇ** ਮਜ੍ਝਸਾਮਵ੍ਵੇ। **ਕੁਸੁਮਂ** ਪਸਵਂ। **ਉਤੁ** ਇਤ੍ਥਿਪੁਪ੍ਫਂ। **ਸੁਬ੍ਬਤੇ** ਸੁਨ੍ਹਰੇ ਵਤੇ।

੧੦੯੨. **ਕੋਸੇ** ਲਿਙ੍ਗਪਸਿਬ੍ਬਕੇ। **ਗਬ੍ਭਰੇ** ਗੁਹਾਯਂ। **ਬਿਲੇ** ਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਾਦੀਨਂ ਆਵਾਸੇ। **ਗਣ੍ਡਕੇ** ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣੇ। **ਕਦਮ੍ਬੇ** ''ਥਿਨ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। **ਦੁਮੇ** ਰੁਕ੍ਖੇ। **ਚਯੇ** ਸਮੂਹੇ।

੧੦੯੩. **ਭੇ** ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਭੇਦੇ। **ਧੇਨੁਯਂ** ਸਿਙ੍ਗਿਨਿਯਂ। **ਯੋਨਿਯਂ** ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ। **ਸਿਰੇ** ਸੀਸੇ।

੧੦੯੪. **ਭੋਗੀ**ਸਦ੍ਦੋ ਭੋਗਵਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇ, ਉਰਗੇ ਚ। **ਸਿਵੋ** ਮਹਿਸ੍ਸਰੋ। **ਬਲੇ** ਥਾਮੇ। **ਪਭਾਵੋ** ਤੇਜਸਿ। ''ਵੀਰਿਯਂ ਸੁਕ੍ਕੇ ਪਭਾਵੇ, ਤੇਜੋ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਸ੍ਵਪੀ''ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਤੇਜ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ **ਤੇਸੁ ਚ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਦ੍ਵੀਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ, ਦਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ।

੧੦੯੫. **ਸਨ੍ਤਤਿ** ਆਧਾਰੋ। **ਖਗ੍ਗਙ੍ਗੇ** ਖਗ੍ਗਸ੍ਸ ਤਿਖਿਣਾਵਯਵੇ। **ਸੂਤੇ** ਸਾਰਥਿਮ੍ਹਿ। **ਪਟਿਹਾਰੇ** ਵਚਨਹਾਰੇ। "ਵਿ**ਦ** ਲਾਭੇ''ਤਿ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥਤੋ ਵਿ**ਤ੍ਤਿ। ਪੀਲ਼ਾ** ਵਿਬਾਧਾ।

੧੦੯੬. **ਰਵੋ** ਸਦ੍ਦੇ। **ਪਲਾਸੇ** ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲਵੀਹਿਮ੍ਹਿ।

੧੦੯੭. **ਰੁਕ੍ਖੇ** ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਰੁਕ੍ਖੇ। ਪਰਸਮਯੇ ਪਨ **ਬਾਧਾ। ਅਧਿਕਪ੍ਪੇਮੇ** ਅਤਿਸਯਪੇਮੇ।

੧੦੯੮. **ਕੇਤੁਮ੍ਹਿ** ਧਜੇ। **ਲੇਖਜੇ** ਲਿਖਿਤਬ੍ਬੇ ਲੇਖੇ। ਰਾਜਿਯਂ ਤੁ **ਲੇਖਾ।**

੧੦੯੯. **ਸਤ੍ਥੇ** ਆਵੁਧਭੇਦੇ। **ਸਤ੍ਤੁ** ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ। **ਚਯੇ** ਸਮੂਹੇ।

੧੧੦੦. **ਆਲ਼ਿਯਂ** ਨਦੀਮਗ੍ਗੇ, ਜਲਧਾਰਣੇ ਚ।

੧੧੦੧. **ਸਂਸਦੇ** ਸਭਾਯੇ। **ਅਯਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਗਮਨੇ, ਪਥੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ।

੧੧੦੨. **ਰੁਕ੍ਖਨ੍ਤੁਰੇ** ਗਣ੍ਡਦੁਮੇ। **ਸੂਰੇ** ਸੂਰਿਯੇ। **ਕੋਣੇ** ਵਿਦਿਸਾਯਂ। **ਹਯੇ** ਤੁਰਙ੍ਗੇ ਚ **ਅਸ੍ਸੋ। ਖਨ੍ਧੇ** ਭੁਜਸਿਰੇ। **ਅਚ੍ਚਿ**ਸਦ੍ਦੋ **ਜਾਲਾਯਂ** ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਯਂ। **ਅਂਸੁਮ੍ਹਿ** ਤਸ੍ਸ, ਅਦ੍ਵੇਸਞ੍ਚ ਅਂਸੁਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੋ ਚ **ਨੋ ਪੁਮੇ** ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ।

੧੧੦੩. **ਅਭਾਵ**ਸਦ੍ਦੋ **ਨਾਸੇ** ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਨਾਸੇ। **ਅਸਤ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਭੁਤ੍ਤਿ** ਭੁਞ੍ਜਨਕ੍ਰਿਯਾ। **ਪਾਣੇ** ਆਯੁਮ੍ਹਿ **ਜੀਵਂ। ਜਨੇ** ਪਾਣਵਤਿ **ਜੀਵੋ।**

੧੧੦੪. **ਛਦਨੇ** ਗਹਾਦੀਨਂ ਛਦਨੇ। **ਰਾਸਿ** ਪੁਞ੍ਜੋ, ਸਹਧਮ੍ਮੀਨਂ ਗਣੇ ਚ।

> ''ਨਿਕਾਯੋ ਨਿਲਯੇ ਲਕ੍ਖਜੇ, ਸਂਹਤਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਚਯੇ।
> ਏਕਤ੍ਥ ਭਾਜਿਨਿ ਵਸੇ, ਪਰਮਤ੍ਤਨਿ ਵੁਚ੍ਚਤੇ''ਤਿ॥ –

ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਯਜਨੇ** ਦੇਵਪੂਜਾਯਂ। **ਅਚ੍ਚਨੇ** ਪੂਜਾਮਤ੍ਤੇ। **ਦਿਕ੍ਖ** ਮੁਣ੍ਡਿਯੋਪਨਯਨਨਿਯਮਬ੍ਬਤਾਦੇਸੇਸੁ।

੧੧੦੫. ਕਰਣਂ ਕਾਰੋ, ਸੋ ਏਵ **ਕਾਰਿਕਾ,** ਕ੍ਰਿਯਾ, ਸਕਤ੍ਥੇ ਇਕੋ। ਪਜ੍ਜੇਪਿ ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ। **ਚਿਹਨੇ** ਲਕ੍ਖਣੇ। **ਥੀਰਜੇ** ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਉਤੁਮ੍ਹਿ। **ਪੁਪ੍ਫੇ** ਸੁਮਨੇ। **ਵਾਨਰੇ** ਮਕ੍ਕਟੇ।

੧੧੦੬. **ਅਧਰੇ** ਦਨ੍ਤਾਵਰਣੇ। **ਖਰਭੇ** ''ਕ-ਲ-ਅਉ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। ਲੋਭਪੁਗ੍ਗਲੇਪਿ **ਲੁਦ੍ਧੋ। ਆਵਿਲੇ** ਅਨਚ੍ਛੇ।

੧੧੦੭. **ਚਰਮ੍ਹਿ** ਗੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸੇ।

੧੧੦੮. ਹਾਸੋ ਚ ਗਨ੍ਧੋ ਚ **ਹਾਸਗਨ੍ਧਾ,** ਤੇਸੁ। **ਗਨ੍ਧੋਤ੍ਰ** ਦੂਰਗਾਮੀ। ਕਲਜਾਣੇਪਿ **ਚਾਰੁ। ਖਲ** ਚਲਨੇ, ਸਞ੍ਚਯੇ ਚ, ਤੋ, **ਖਲਿਤੋ।**

੧੧੦੯. **ਵਕ੍ਕਲੇ** ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚੇ। **ਅਧਿਰੋਹੇ** ਆਰੋਹਨਕ੍ਰਿਯਾਯਂ। **ਵਤ੍ਥਨ੍ਤੁਰਂ** ਵਿਚਿਤ੍ਤਰੂਪਂ ਵਤ੍ਥਂ, ਯਂ ਚੀਨਦੇਸੇ ਸਞ੍ਜਾਤਂ।

੧੧੧੦. **ਪਟਿਹਾਰੇ** ''ਡ-ਗਾ''ਇਤਿ ਖ੍ਯਾਤੇ। **ਮੁਖੇ** ਭਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਪਵੇਸਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਪੇਤੇ** ਪਰਲੋਕਂ ਗਤੇ। **ਅਪਰਣ੍ਣਂ** ਮੁਗ੍ਗਾਦਿ। **ਕਾਲੋ** ਤਿਂਸਰਤ੍ਤਿਦਿਵਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ।

੧੧੧੧. **ਦੋਸੇ** ਕੋਧੇ। **ਘਾਤੇ** ਮਾਰਣੇ। **ਮਿਗਾਦੋ** ਚਤੁਪ੍ਪਦੇ। **ਛਗਲੇ** ਅਜੇ। **ਅਰੂਪੇ** ਫਸ੍ਸਾਦਿਕੇ। **ਅਵ੍ਹਯੇ** ਸਞ੍ਞਾਯਂ। **ਦਰਥੇ** ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਭੂਤੇ ਸਨ੍ਤਾਪੇ। **ਭੀਤਿ** ਭਯਂ।

੧੧੧੨. **ਭਾਰੇ** ਖਨ੍ਧਭਾਰਾਦਿਕੇ। **ਸੁਜਾ**ਸਦ੍ਦੋ **ਦਬ੍ਬਿਯਂ** ਕਟਚ੍ਛੁਯਂ, **ਇਨ੍ਦਜਾਯਾਯਂ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾਯਞ੍ਚ। **ਵਿਹਾਯਸੇ** ਆਕਾਸੇ।

੧੧੧੩. **ਮਣਿਕੇ** ਮਹਤਿ ਉਦਕਭਾਜਨੇ। **ਰਤਨੇ** ਅਸ੍ਮਵਿਕਾਰੇ ਰਤਨਸਾਮਞ੍ਞੇ। **ਸੇਲੋ** ਚਨ੍ਦਨਪਬ੍ਬਤੋ। **ਆਰਾਮੇ** ਪੁਪ੍ਫਾਰਾਮਾਦਿਆਰਾਮੇ।

‘‘ਮਲਯੋ ਦੇਸੇ ਸੇਲਙ੍ਗਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ, ਮਲਯਾਤਿਵੁਤ੍ਤਾਯਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਅਙ੍ਕੋ** ਚਿਹਨਂ।

੧੧੧੪. **ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹਿ** ਘਤੇ, ਤਦਞ੍ਞੇ ਹੋਤਬ੍ਬੇ ਚ **ਹਵਿ।**

‘‘ਰਹਸਿ ਚ ਵਿਚਾਰੇ ਚ, ਵਿਵੇਕੋ ਜਲਦੋਣਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ।**

੧੧੧੫. **ਪਵਾਹੇ** ਜਲਪ੍ਪਵਾਹੇ।

‘‘ਵੇਗੋ ਜਵੇ ਪਵਾਹੇ ਚ, ਮਹਾਕਾਲਫਲੇਪਿ ਚੇ’’ਤਿ [ਮੇਦਿਨੀਕੋਸ ੩.੨੪] ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਖਿਲੇ** ਅਣੁਖਾਣੁਮ੍ਹਿ। **ਕਣੇ** ਅਪ੍ਪੇ।

੧੧੧੬. **ਨੇਤ੍ਤੁਨ੍ਤੇ** ਚਕ੍ਖੁਕੋਣੇ। **ਚਿਤ੍ਤੁਕੇ** ਤਿਲਕੇ।

‘‘ਅਪਾਙ੍ਗਂ ਅਙ੍ਗਹੀਨੇ ਚ, ਨੇਤ੍ਤੁਨ੍ਤੇ ਤਿਲਕੇਪਿ ਚੇ’’ਤਿ [ਮੇਦਿਨੀਕੋਸ ੩.੨੮] ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਮੁਤ੍ਤਾਗੁਣੇ** ਸੁਤ੍ਤਬਨ੍ਧਮੁਤ੍ਤਾਯਂ। ਗਹਣਂ **ਗਾਹੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਮਕੁਲ਼ੇ** ਅਪੁਪ੍ਫਿਤੇ। **ਰਸੇ** ਲੋਣਰਸੇ।

੧੧੧੭. ਅਗੋ, ਨਗੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ ਸੇਲਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਸੁਵਪ੍ਪੇ** ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਪ੍ਪੇ, ਅਪ੍ਪਤਰੇਤਜਤ੍ਥੋ। **ਅਵਧਾਰਣੇ** ‘‘ਨਮਨਮਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤੁਜਾਦੀਸੁ। **ਅਚ੍ਚਨੇ** ਪੂਜਾਯਂ।

੧੧੧੮. **ਛਿਦ੍ਦੇ** ਦੋਸੇ। **ਓਤਰਣਂ** ਜਲਤਿਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਅਵਤਰਣਂ। **ਅਯਜਕੇ** ਪਿਤੁਪਿਤਰਿ।

੧੧੧੯. **ਰੁਕ੍ਖੇ** ਖਗ੍ਗਫਲੇ। **ਸੁਨੇ** ਸੁਨਖੇ। **ਗਨ੍ਧੇ** ਅਧਿਵਾਸਨਗਨ੍ਧੇ।

੧੧੨੦. **ਕੋਣੇ** ਅਸ੍ਸੇ। **ਸਵਨੇ** ਸੋਤੇ। **ਪਨ੍ਥਿਯਂ** ਵੀਥਿਯਂ। **ਭਾਗਜਂ** ਪੁਞ੍ਞਂ। **ਏਕਦੇਸੋ** ਤਤਿਯਭਾਗਾਦਿ। **ਅਜਪਾਲਕੇ** ਪੋਕ੍ਖਰੇ। ‘‘ਕੁਟ੍ਠਂ ਰੋਗੇ ਸੁਗਨ੍ਧੇ ਚਾ’’ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ।**

੧੧੨੧. **ਸੇਨਾਸਨੇ** ਵਿਹਾਰਾਦਿਕੇ। **ਸੇਨੇ** ਪੀਠਾਦਿਕੇ। **ਚੁਨ੍ਦਭਣ੍ਡਮ੍ਹਿ** ਚੁਨ੍ਦਾਨਂ ਉਪਕਰਣੇ। ‘‘ਭਮੋ’ਮ੍ਬੁਨਿਗ੍ਗਮੇ ਭਣ੍ਡਿ, ਚੁਨ੍ਦਾਖਜੇ ਸਿਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਕੇ’’ਤਿ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** ਵੋਪਾਲਿਤੋ। **ਅਂਸੁਸਦ੍ਦੋ** ਵਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਲੋਮੇ, **ਕਰੇ** ਕਿਰਣਮਤ੍ਤੇ ਚ। **ਅਬਜਯੇ ਪ**ਕਾਰਾਦਿਕੇ।

੧੧੨੨. **ਖਜ੍ਜਨ੍ਤਰੇ** ਸੂਕਰਵਚ੍ਚੁਸਣ੍ਠਾਨੇ ਧਞ੍ਞਵਿਕਾਰੇ। **ਦਿਸੇ** ਰਿਪੁਮ੍ਹਿ। **ਪਤਿ** ਧਵੋ। **ਅਰਿਯੋ** ਅਧਿਪਤਿ।

੧੧੨੩. **ਰਾਗੇ** ਕਸਾਯਾਦਿਕੇ ਰਾਗੇ।

‘‘ਰਙ੍ਗੋ ਦਾਨੇ ਖਲੇ ਰਾਗੇ, ਤਚ੍ਛੇ ਰਙ੍ਗਂ ਤਿਪੁਮ੍ਹਿ ਚੇ’’ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਪੇਯਜੇ** ਉਦਕਾਦਿਕੇ। **ਪੀਤਿਯਂ** ਪਿਵਨਕ੍ਰਿਯਾਯਂ। ‘‘ਰਕ੍ਖਣੇ ਪੀਤਿਯਂ ਪਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਇਣੇ**, ਉਕ੍ਖੇਪਨੇ ਚ **ਉਦ੍ਧਾਰੋ। ਉਮ੍ਮਾਰੇ** ਦ੍ਵਾਰੁਮ੍ਮਾਰੇ। **ਏਲ਼ਕ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਜਸ੍ਸਾਪਿ ਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ‘‘ਏਲ਼ਕੋ ਅਜੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੨੪. ਪਹਰਣਂ **ਪਹਾਰੋ**, ਪੋਥਨਂ। ਪਹਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਹਾਰੋ**, ਯਾਮੋ, **ਹਾਯਨੇ** ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ। **ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਯਂ** ‘‘ਕਯਾ’’ਇਤਿ ਖਜਾਤਾਯਂ। **ਆਲ਼ੁਕੇ** ਚਤੁਪਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੇ। **ਭੁਸਮ੍ਹਿ** ਤਣ੍ਡੁਲਤ੍ਤਚੇ।

੧੧੨੫. **ਆਵਾਟੇ** ਕੂਪੇ। **ਚਯੇ** ਸਮੂਹੇ ਚ। **ਕਾਸੁ** ਸਾ, ਕਾਰਣੇ, ਰਹਸਿ ਚ **ਉਪਨਿਸਾ।**

''ਭਵੇ ਉਪਨਿਸਾ ਧਮ੍ਮੇ, ਵੇਦਨ੍ਤੇਪਿ ਰਹਸਜਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਪੋਟਗਲੇ** ''ਫੋ-ਖਾ''ਇਤਿ ਖਜਾਤੇ। **ਗੁਣੇਤਰੇ** ਅਵਜ੍ਜੇ।

੧੧੨੬. **ਯੁਤ੍ਤੇ** ''ਅਟ੍ਟਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਾਤੀ''ਤਜਾਦੀਸੁ। **ਅਟ੍ਟਾਲੇ** ''ਗੋਪੁਰਟ੍ਟੇਹਿ ਸਂਯੁਤ੍ਤੁ''ਮਿਚ੍ਚਾਦੀਸੁ। **ਅਟ੍ਟਿਤੇ** ''ਅਟ੍ਟਸ੍ਸਰਂਕਰੋਤੀ''ਤਜਾਦੀਸੁ। **ਅਟ੍ਟ** ਅਭਿਯੋਗੇ, **ਅਟ੍ਟ** ਅਤਿਕ੍ਕਮਹਿਂਸਾਸੂਤਿ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋ। **ਕਾਨਨੇ** ਵਨੇ। **ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ** ਜਨਨੇ, ਵਿਹਾਯਸਾਗਮਨੇ ਚ।

੧੧੨੭. **ਲਾਮਕੇ** ਨਿਹੀਨੇ। **ਖਨ੍ਧੇ** ਰੂਪਾਦਿਕੇ। **ਮੂਲਂ** ਮੂਲਧਨਂ। **ਉਪਦਾ** ਪਹੇਣਕਂ। ਅਵਤ੍ਥਾਯਂ, ਪਟਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇ ਚ **ਦਸਾ। ਘਾਤੋ** ਮਾਰਣਂ।

੧੧੨੮. **ਗਬ੍ਭੇ** ਮਾਨੇ। **ਘਟਨਂ** ਸਿਲੇਸਕਰਣਂ। **ਰਾਸਿ** ਪੁਞ੍ਜੋ, ਏਤੇਸੁ **ਘਟਸਦ੍ਦੋ। ਅਭਿਹਾਰੇ** ਪੂਜਾਯਂ। **ਬਨ੍ਧਨੇ** ''ਪਾਕਾਰਚਯੋ''ਤਜਾਦੀਸੁ।

੧੧੨੯. **ਥੋਕੇ** ਅਪ੍ਪਕੇ। ਦਾਨੇ, ਹਾਨਿਯਞ੍ਚ **ਚਾਗੋ।** ਗੀਵਾ, ਗਲੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ ਇਣੇ ਸਿਯੁਂ। ''ਇਣੇ ਗੀਵਾ ਗਲੇਪਿ ਚਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਗਲੇ** ਕਣ੍ਠੇ।

੧੧੩੦. ਦਣ੍ਡੇਪਿ **ਸਾਹਸਂ। ਪਟੇ** ਵਤ੍ਥਵਿਸੇਸੇ **ਭਙ੍ਗਂ।** ਸਾਣਾਦਿਕੇ ਮਿਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਕਤਞ੍ਹਿ ਵਤ੍ਥਂ ''ਭਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਛਵਕੇ** ਕਲ਼ੇਵਰੇ।

੧੧੩੧. **ਅਨਙ੍ਗੇ** ਮਾਰੇ। **ਦੁਮੇ** ਕਰਹਾਟਕੇ।

''ਮਦਨੋ ਮਾਰਧੁਤ੍ਤੁਰ-ਵਸਨ੍ਤਦੁਮਸਿਤ੍ਥਕੇ''ਤਿ ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ। ਪਮਾਤਰਿ** ਮਾਤੁਮਾਤਰਿ। **ਵੇਠੇ** ਉਣ੍ਹੀਸੇ ਚ **ਵੇਠਨਂ।**

੧੧੩੨. **ਤਣ੍ਡੁਲੇਯਜੇ** ਤਿਲਫਲਸਾਕੇ। **ਅਯਜੇ** ਸਾਮਿਨਿ। **ਮੁਤ੍ਤਿ** ਮੁਚ੍ਚਨਂ।

੧੧੩੩. **ਅਙ੍ਕੇ** ਲਕ੍ਖਣੇ। **ਆਕਾਰੇ** ਸੀਸਚਲਨਾਦਿਕੇ। ਵ**ਪ੍ਪੇ** ਵਪ੍ਪਨੀਯਬੀਜੇ। **ਤਟੇ** ਤੀਰੇ ਚ ਵ**ਪ੍ਪੋ,** ਪਾਕਾਰਮੂਲੇ, ਨੇਤ੍ਤਜਲੇ, ਉਸੁਮੇ ਚ ਵ**ਪ੍ਪੋ।** ਅਨੁਞ੍ਞਾਯਂ, ਵੋਹਾਰੇ ਚ **ਸਮ੍ਮੁਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ। **ਅਕ੍ਖਤ**ਸਦ੍ਦੋ **ਲਾਜਾਸੁ** ਧਞ੍ਞਵਿਕਤੀਸੁ ਨਪੁਂਸਕੇ।

੧੧੩੪. **ਯਾਗੇ** ਦੇਵਪੂਜਾਯਂ, ਸਦਾਦਾਨੇ ਚ **ਸਤ੍ਤਂ। ਸਸੁ** ਹਿਂਸਾਯਂ, ਤ੍ਰਣ, **ਸਤ੍ਤਂ।** ਓਸਧਿਮ੍ਹਿ, ਚਨ੍ਦੇ ਚ **ਸੋਮੋ।**

> ''ਸੋਮੋ ਕੁਵੇਰੇ ਪਿਤੁਦੇਵਤਾਯਂ,
> ਵਸੁਪ੍ਪਭੇਦੇ ਵਸੁਧਾਕਰੇ ਚ।
> ਦਿਬ੍ਬੋਸਧਿਸਾਮਲਤਾਸਮੀਰ-
> ਕਪ੍ਪੂਰਨੀਰੇਸੁ ਚ ਵਾਨਰੇ ਚਾ''ਤਿ॥ –

ਵੋ**ਪਾਲਿਤੋ । ਯੁਗਗੇਹਙ੍ਗੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾਯਾਮਵਸੇਨ ਥਮ੍ਭਾਨਂ ਉਪਰਿ ਠਪਿਤੇ ਯੁਗਭੂਤੇ ਗੇਹਾਵਯਵੇ। ਦਕ੍ਖਿਣੁਤ੍ਤਰਾਯਾਮਵਸੇਨ ਠਪਿਤੇ ਗੇਹਙ੍ਗੇ **ਸਙ੍ਘਾਟੋ।**

ਗਾਥਾਪਾਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਬਜਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੩੬-੧੧੩੭. **ਚਿਰਸ੍ਸਾ**ਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਿਰਤ੍ਥਕਾ। ਚਿਰਾਯ, ਚਿਰਾ ਚਾਤ੍ਰ। **ਸਹਾ**ਦਯੋਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਹਤ੍ਥਾ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ**ਮਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਤ੍ਥਾ। ਵ**ਿਨਾ**ਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾ।

੧੧੩੮. ਬਲਵ**ੰ** ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਤੀਵ ਕਿਮੁਤ ਸੁ ਅਤਿ ਏਤੇ ਛ ਅਤਿਸਯਤ੍ਥੇ। ਪਸੰਸਾਯਞ੍ਚ **ਸੁਟ੍ਠੁ।** ਪਞ੍ਹੇਪਿ **ਕਿਮੁਤ।** ਆਹੋ ਕਿੰ ਕਿਮੁ ਉਦਾਹੁ ਕਿਮੁਤ ਉਦ ਏਤੇ ਛ ਵ**ਿਕਪ੍ਪੇ** ਵਿਤਕ੍ਕੇ। ਤਤ੍ਰ **ਆਹੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਦੀਘਾਦਿ। ''ਦਿਟ੍ਠੋ ਆਹੋ ਉਦਾਹੁ ਚ, ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇ ਵਿਭਾਵਨੇ''ਤਿ ਹਿ **ਭਾਗੁਰਿ।** ਖਾਣੁਰਯਮਾਹੋ ਪੁਰਿਸੋ। **ਰੁਦ੍ਦੋ** ਤੁ ਰਸ੍ਸਾਦਿਮਾਹ ''ਇਸ੍ਸਰੇਪਜਧਿਕੇਪਿ ਚ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਵਿਮ੍ਹਯੇਪਜਹੋ''ਤਿ। **ਕਿਮੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਰਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਕਿਮਾਯੰ ਖਾਣੁ, ਕਿਮੁ ਪੁਰਿਸੋ। **ਉਦ**ਸਦ੍ਦੋ ਰਸ੍ਸਾਦਿ। ਧੂਮੋਯਮੋਦ ਕਾਪੋਤੰ, ਸਮੂਹਤ੍ਥੇ ਏ। **ਕਿਞ੍ਚ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇ। **ਕਿਮੁਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਤਿਸਯੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੧੧੩੯. ਭੋ ਅਰੇ ਅਮ੍ਭੋ ਹਮ੍ਭੋ ਰੇ ਜੇ ਅਙ੍ਗ ਆਵੁਸੋ ਹੇ ਹਰੇ ਏਤੇ ਦਸ ਅਵ੍ਹਾਨੇ। **ਹਂ ਹੋ**ਸਦ੍ਦਾਪਜਤ੍ਰ। ਕਥੰ ਕਿਂਸੁ ਨਨੁ ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਕਿੰ ਏਤੇ ਛ **ਸਮਾ** ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ।

੧੧੪੦. ਅਧੁਨਾ, ਏਤਰਹਿ, ਇਦਾਨਿ, ਸਮ੍ਪਤਿ ਚਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ **ਇਦਾਨੀ**ਤਜਤ੍ਥੇ। ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤਗ੍ਘ ਸਸਕ੍ਕੰ ਅਦ੍ਧਾ ਕਾਮੰ ਜਾਤੁ ਵੇ ਹਵੇ ਏਤੇ ਅਟ੍ਠ **ਏਕੰਸੇ** ਏਕੰਸਤ੍ਥੇ।

੧੧੪੧. **ਯਾਵਤਾ**ਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਾਚਕਾ। ਤਤ੍ਰ ਯਾਵਤਾ, ਯਾਵਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਨਿਯਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤ੍ਥਵਾਚਕਾ। ਤਾਵਤਾ, ਤਾਵ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ਨਿਯਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤ੍ਥਵਾਚਕਾ। ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ, ਕੀਵੇਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਵਾਚਕਾ।

੧੧੪੨-੧੧੪੩. ਯਥਾ ਤਥਾ ਯਥੇਵ ਏਵੰ ਯਥਾਨਾਮ ਯਥਾਹਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਏਵਮੇਵੰ ਵਾ ਤਥੇਵ ਯਥਾਪਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਯਥਰਿਵ ਯਥਾ ਚ ਵਿਯ ਤਥਰਿਵ ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਸਤ੍ਤਰਸ **ਪਟਿਭਾਗਤ੍ਥੇ** ਸਦਿਸਤ੍ਥੇ ਭਵਨ੍ਤਿ।

੧੧੪੪. ਸੰ, ਸਾਮੰ, ਸਯਞ੍ਚੇਤਿ ਤਯੋ ਸਯਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇ। ਆਮ ਸਾਹੁ ਲਹੁ ਓਪਾਯਿਕੰ ਪਤਿਰੂਪੰ ਸਾਧੁ ਏਵੰ ਏਤੇ ਸਤ੍ਤ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਤ੍ਥੇ। ਆਮਨ੍ਤਾਪਜਤ੍ਰ।

੧੧੪੫. **ਯਮਾ**ਦਯੋ ਛ ਕਾਰਣਤ੍ਥੇਸਿਯੁੰ। **ਚਨ**ਸਦ੍ਦੋ, ਚਿਸਦ੍ਦੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ **ਅਸਾਕਲ੍ਯੇ** ਅਸਕਲਤ੍ਥੇ। ਕਦਾਚਨੰ, ਕਦਾਚੀਤਜਾਦਿ ਪਯੋਗੋ। **ਮੁਧਾ**ਸਦ੍ਦੋ **ਨਿਪ੍ਫਲੇ** ਫਲਰਹਿਤੇ, ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨੇਤਜਤ੍ਥੇ। ਅਮੂਲੇਪਿ ਚ **ਮੁਧਾ।**

੧੧੪੬. **ਜਾਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕੰਸੇਪਿ। ਸਬ੍ਬਤੋ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ, ਪਰਿਤੋ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤੁਲ੍ਯਤ੍ਥਾ।

੧੧੪੭. ਨ ਅ ਨੋ ਮਾ ਅਲੰ ਨਹਿ ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਛ ਨਿਸੇਧੇ। ਚੇ, ਸਚੇ, ਯਦੀਤਿ ਤਯੋ ਯਦ੍ਯਤ੍ਥੇ। **ਸਦ੍ਧੰ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਨੁਕੂਲਤ੍ਥੇ। ਨਤ੍ਤੰ ਦੋਸੋ ਚ ਰਜਨੀਯਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇ। **ਦਿਵਾ**ਸਦ੍ਦੋ **ਅਹੇ** ਅਹਨੀਤਜਤ੍ਥੇ।

੧੧੪੮. ਈਸੰ , ਕਿਞ੍ਚਿ, ਮਨੰ ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਅਪ੍ਪਤ੍ਥੇ। **ਅਤਕ੍ਕਿਤੇ** ਅਵਿਤਕ੍ਕਿਤੇ। ਬਲਕ੍ਕਾਰੇ ਤੁ **ਸਾਹਸੰ।** ਅਗ੍ਗਤੋ, ਪੁਰਤੋ ਚ ਪੁਰੇਇਚ੍ਚਤ੍ਥੇ। **ਪੇਚ੍ਚ ਅਮੁਤ੍ਰ**ਸਦ੍ਦਾ ਭਵਨ੍ਤਰੇ।

੧੧੪੯. ਅਹੋ ਚ ਹਿ ਚਾਤਿ ਏਤੇ ਵਿਮ੍ਹਯੇ। ਵਿਕਪ੍ਪੇਪਿ **ਅਹੋ।** ਸਮ੍ਮੋਦੇਪਿ ਹਿ। **ਤੁਣ੍ਹੀ**ਸਦ੍ਦੋ **ਮੋਨੇ** ਅਭਾਸਨੇ। ਆਵਿ, ਪਾਤੁ ਚ ਪਾਕਟਤ੍ਥੇ। **ਸਜ੍ਜੁ ਸਪਦਿ**ਸਦ੍ਦਾ ਤਙ੍ਖਣੇਤਜਤ੍ਥੇ।

੧੧੫੦. ਸੁਦਂ ਖੋ ਅਸ੍ਸੁ ਯਗ੍ਘੇ ৱੇ **ਹਾਦਯੋ** ਹਕਾਰਾਦਯੋ ਚ ਪਦਪੂਰਣੇ ਸਿਯੁਂ। ਅਨੁਰੇਨ, ਅਨੁਰਾ, ਅਨੋ ਚਾਤਿ ਏਤੇ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਇਚ੍ਚੁਤ੍ਤੇ। ਅৱਸ੍ਸਂ, ਨੂਨ ਚ ਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਤੇ।

੧੧੫੧. **ਸਂਸਦ੍ਦੋ** **ਦਿਟ੍ਠਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਤੇ। ਸਮੁਪਜੋ, ਸਂਪਜਤ੍ਰ। **ਕਾਮਪ੍ਪৱੇਦਨੇ** ਇਚ੍ਛਾਯ ਅਕ੍ਖਾਨੇ ਕਚ੍ਚਿ ਜੀৱਤਿ ਤੇ ਮਾਤਾ , ਮਮੇਦਮਭਿਮਤਮਿਚ੍ਚੁਤ੍ਤੇ। **ਉਸੂਯੋਪਗਮੇ** ਉਸੂਯਾਪੁਬ੍ਬਕੇ ਉਪਗਮੇ।

''ਕਾਮਾਨੁਮਤਿਯਂ ਕਾਮੋ,

ਉਸੂਯੋਪਗਮੇਪਿ ਚਾ''ਤਿ **ਰੁਦ੍ਦੋ।**

ਉਸੂਯੋਪਗਮਾਨੁਞ੍ਞਾਣੇਪਿਚਾਯਂ ਅਤ੍ਥੋ ਦਿਸ੍ਸਤੇ।

੧੧੫੨-੧੧੫੩. **ਯਥਾਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਚ੍ਚਂ। ਤਥਸ੍ਸ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮੋ **ਯਥਾਤਥਂ,** ਯਥਾਤ੍ਥੇ ਅਬਜਯੀਭাৱੋ। **ਤਥ**ਸਦ੍ਦੋਯਂ **ਭੂਤ**ਪਰਿਯਾਯੋ। **ਸਦਾ**ਸਦ੍ਦੋ, **ਸਨਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਚਾਤਿ ਨਿਚ੍ਚੇ। **ਸਨ**ਸਦ੍ਦੋਪਜਤ੍ਰ। ਪਾਯੋ, ਬਾਹੁਲਜਞ੍ਞ ਸਮਾ। ਪਞ੍ਚਕਂ ਬਾਹਜੇ। **ਸਣਿਕਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਸੀਘੇ।

੧੧੫੪. ਸਮ੍ਮਾ, ਸੁਟ੍ਠੁਤਿ ਦ੍ৱੇ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ।

੧੧੫੫. **ਸਾਯਂ ਸਾਯੇ** ਸਾਯਨ੍ਹੇ। **ਅਤ੍ਰਾ**ਹੇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਹਨਿ **ਅਜ੍ਜ**ਸਦ੍ਦੋ।

੧੧੫੬. **ਯਤ੍ਥਾ**ਦਯੋ ਤਯੋ ਅਨਿਯਮਟ੍ਠਾਨਾਦਿৱਾਚਕਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਦਯੋ ਨਿਯਮਟ੍ਠਾਨਾਦਿৱਾਚਕਾ।

੧੧੫੭. ਸਮ੍ਮੁਖਾ, ਆৱਿ, ਪਾਤੁ ਚ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ।

੧੧੫੮. **ਅਪ੍ਪੇ**ৱਾਦਯੋ ਤਯੋ ਸਂਸਯਤ੍ਥਮ੍ਹਿ। **ਇਤਿ ਇਤ੍ਥਂ ਏ**ৱਂਸਦ੍ਦਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇ ৱਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ। **ਕਥਞ੍ਚਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਕਿਚ੍ਛਤ੍ਥੇ।

੧੧੫੯. **ਖੇਦੋ** ਖਿਨ੍ਨਤਾ। ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ **ਸਚ੍ਛਿ**ਸਦ੍ਦੋ। ਥਿਰੇ, ਅৱਧਾਰਣੇ ਚ **ਧੁ**ৱਂ**। ਤਿਰੋ ਤਿਰਿਯਂ**ਸਦ੍ਦਾ ਸਮਾ। **ਦੁਟ੍ਠੁ ਕੁ**ਸਦ੍ਦਾ ਕੁਚ੍ਛਾਯਂ।

੧੧੬੦. ਆਸਿਟ੍ਠਤ੍ਥਮ੍ਹਿ **ਸੁ**ৱ**ਤ੍ਥਿ। ਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਨ੍ਦਾਯਂ। **ਕੁਹਿਞ੍ਚਨਾ**ਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਠਾਨਾਦਿਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਾ।

੧੧੬੧. ਇਹ ਇਧ ਅਤ੍ਰ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥ ਏਤੇ ਓਕਾਸਤ੍ਥਾਦਿৱਾਚਕਾ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲਾਦਿਕੇ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਰਾ**ਦਿਦ੍ৱਯਂ। ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ **ਕਦਾ।** ਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ **ਕੁਦਾਚਨਂ।**

੧੧੬੨-੧੧੬੩. ৱਿਭਤਜਨੁਨਾਮਸਰਾਖਜਾਤਪਤਿਰੂਪਕੇ ਅਬਜਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ৱਾ ਤਦਞ੍ਞਭাৱੇ ਅਬਜਯੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ **"ਆਦਿਕਮ੍ਮੇ"**ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਤਤ੍ਰ ৱਿਭਤਜਨੁਪਤਿਰੂਪਕਂ ਯਥਾ – ''ਚਿਰਸ੍ਸਂ, ਚਿਰਂ , ਚਿਰੇਨਿ''ਚ੍ਚਾਦਿ। ਨਾਮਪਤਿਰੂਪਕਂ ਯਥਾ – ''ਆਮ, ਸਾਹੁ, ਲਹੁ, ਓਪਾਯਿਕ''ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ। ਸਰਪਤਿਰੂਪਕਂ ਯਥਾ – ''ਅ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਆਖਜਾਤਪਤਿਰੂਪਕਂ ਯਥਾ – ''ਅਤ੍ਥਿ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ।

ਸਮ੍ਭৱੋ ਪਭৱੋ। **ਉਦਿਣ੍ਣੇ** ਪৱੁਦ੍ਧੇ ৱਡ੍ਢਨੇ। **ਤਿਸ** ਪੀਣਨੇ,ਤਿ, **ਤਿਤ੍ਤਿ। ਨਿਯੋਗੇ** ਨਿਯੋਜਨੇ। **ਅਗ੍ਗੇ** ਉਤ੍ਤਮੇ। **ਤਪ੍ਪਰੇ** ਤਪ੍ਪਧਾਨੇ। **ਸਙ੍ਗੇ** ਲਗ੍ਗਨੇ। **ਪਕਾਰੇ** ਸਦਿਸੇ, ਭੇਦੇ ৱਾ। **ਅਨ੍ਤੋਭਾ**ৱੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ। **ৱਿਯੋਗੇ** ਪৱਾਸੇ। **ਅৱਯ**ৱੇ ਪਦੇਸੇ। **ਧਿਤਿਯਂ** ৱੀਰਿਯੇ ਪਧਾਨੇ। ਏਤੇ ਚਤ੍ਥਾ ਧਾਤੁਸਂਯੋਗਤ੍ਥਾ ৱਾ ਨਾਮਸਂਯੋਗਤ੍ਥਾ ৱਾ ਭৱਨ੍ਤਿ। ਅਸਂਯੋਗਸ੍ਸ ਪਨ ਨਾਮਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ ''ਪੋ ਸਿਯਾ ਪਰਮਤ੍ਥਸ੍ਮਿਂ, ਪਾਤੁ ৱਾਤੇਸੁ ਪਾ ਭৱੇ''ਤਿ **ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸੇ** [ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸ ੭੩ ਗਾਥਾ] ৱੁਤ੍ਤੋ।

੧੧੬੪. **ਵਿਕ੍ਕਮੋ** ਪਧਾਨੰ।

੧੧੬੫-੧੧੬੭. **ਸਨਜਾਸੇ** ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ। **ਮੋਕ੍ਖੋ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। **ਰਾਸਿ** ਨਿਕਰੋ। **ਗੇਹੇ** ਨਿਲਯੇ। **ਆਦੇਸੋ** ਆਚਿਕ੍ਖਨੰ। **ਉਪਮਾਯ** ਸਨ੍ਨਿਭੇ। **ਅਚ੍ਚਯੋ** ਅਤਿਕ੍ਕਮੋ। **ਸਾਮੀਪਜੇ** ਸਮੀਪਭਾਵੇ । **ਉਪਰਤਿ** ਉਪਸਮੋ। **ਨੀਹਰਣੰ** ਅਪਨਯਨੰ। **ਆਵਰਣੰ** ਨੀਵਰਣੰ [ਆਹਰਣੰ ਗਹਣੰ (ਕ॰)]।

੧੧੬੮. **ਉਦ੍ਧਕਮ੍ਮੇ** ਉਯਜਾਨੇ। **ਵਿਯੋਗੇ** ਉਪ੍ਪਾਸਿਤੇ। **ਅਤ੍ਥਲਾਭੇ** ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਪਬਲਤ੍ਤੇ** ਮਹਾਬਹਲਤ੍ਤੇ। **ਦਕ੍ਖਗ੍ਗਤਾਸੂ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਭਾਵੇ, ਅਗ੍ਗਭਾਵੇ ਚ। ਸਤ੍ਤਿਯੰ, **ਮੋਕ੍ਖੇ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ।

੧੧੬੯. ਦੁ ਚ ਅਭਾਵੇ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ। **ਅਸਮਿਦ੍ਧਿਯੰ** ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖੰ। **ਅਨਨ੍ਨੂਨੰ** ਅਮੋਦਨੰ।

੧੧੭੦. **ਸਮਨੁਤ੍ਤੁਸਮਿਦ੍ਧੀਸੂ**ਤਿ ਸਮਨੁਭਾਵੇ, ਸਮਿਦ੍ਧਿਯਞ੍ਚ। **ਸਙ੍ਗਤੇ** ਸਹਿਤੇ। **ਵਿਧਾਨੇ** ਕਰਣੇ। **ਪਭਵੋ** ਸਮ੍ਭਵੋ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਕ੍ਰਿਯਾ** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਕਰਣੰ।

੧੧੭੧-੧੧੭੨. **ਅਤਿਸਯੋ** ਅਤ੍ਰ ਅਧਿਮਤ੍ਤੰ। **ਭੁਸਤ੍ਥੇ** ਸਮਨੁਤ੍ਥੇ, ਤੇਨ **ਸਮਨੁ** ਪਰਿਯਾਯੋਪਿ **ਭੁਸ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਇਸ੍ਸਰਿਯੇ** ਪਭੁਤਿ। **ਅਚ੍ਚਯੇ** ਅਤਿਕ੍ਕਮੇ। **ਕਲਹੇ** ਵਿਗ੍ਗਹੇ। **ਭਾਸੇ** ਕਥਨੇ, ''ਭਾਸਾਯਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਕੁਚ੍ਛਨੇ** ਕੁਚ੍ਛਾਯੰ। **ਅਨਭਿਮੁਖਤ੍ਥੇ** ਵਿਮੁਖੋ। **ਮੋਹੋ** ਵਿਮਤਿ। **ਪਧਾਨੇ** ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ। **ਦਕ੍ਖਤਾ** ਛੇਕਤਾ। **ਖੇਦੇ** ਪਰਿਸ੍ਸਮੇ।

੧੧੭੩. **ਜਾਨਨੇ** ਅਵਗਤੇ। **ਅਧੋਭਾਗੇ** ਅਵਸਿਰੇ। **ਅਨਿਚ੍ਛਯੇ** ਅਨਿਣ੍ਣਯੇ। **ਪਰਿਭਵੇ** ਅਵਞ੍ਞਾਤੇ। ਦੇਸੋ ਚ ਬਜਾਪਨਞ੍ਚ ਹਾਨਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਨੋ। **ਵਚੋਕ੍ਰਿਯਾਯ** ਵਚਨਕ੍ਰਿਯਾਯੰ। **ਥੇਯਜੇ** ਚੋਰਿਯੇ। ਅਞ੍ਞਾਣੇ ਚ ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਕੇ ਚ।

੧੧੭੪. ਪਚ੍ਛਾਤ੍ਥੇ ਅਨੁਚਰੋ। ਭੁਸਤ੍ਥੇ ਅਨੁਗ੍ਗਤੋ। ਸਦਿਸੇ ਅਨੁਰੂਪੋ। ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਯੰ ਅਨ੍ਵੇਤਿ। ਹੀਨੇ ਅਨੁ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ। ਤਤਿਯਤ੍ਥੇ ਨਦਿਮਨ੍ਵਵਸਿਤਾ ਬਾਰਾਣਸੀ। ਦੇਸੇ, ਲਕ੍ਖਣੇ, ਵਿਚ੍ਛਾਯੰ, ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤੇ, ਭਾਗਾਦਿਕੇ ਚ **ਅਨੁ।** ਲਕ੍ਖਣੇ ਰੁਕ੍ਖ'ਮਨੁ ਵਿਜ੍ਜੋਤਤੇ ਚਨ੍ਦੋ। ਵਿਚ੍ਛਾਯੰ ਰੁਕ੍ਖੰ ਰੁਕ੍ਖਮਨੁ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤੇ ਸਾਧੁ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਮਾਤਰ'ਮਨੁ। ਭਾਗੇ ਯਦੇਤ੍ਥ ਮੰ ਅਨੁ ਸਿਯਾ।

੧੧੭੫. ਆਲਿਙ੍ਗਨੇ ਪਰਿਸ੍ਸਜਤਿ। ਦੋਸਕ੍ਖਾਨੇ ਪਰਿਭਾਸੇਤ੍ਵਾ। ਨਿਵਾਸਨੇ ਵਤ੍ਥੰ ਪਰਿਦਹਿਤ੍ਵਾ। **ਅਵਞ੍ਞੇ** ਪਰਿਭਵੋ। ਆਧਾਰੇ ਭੋਜਨੇ ਸੋਕੇ ਬਜਾਪਨੇ। **ਤਤ੍ਵੇ** ਸਭਾਵੇ। **ਲਕ੍ਖਣਾਦੋ** ਲਕ੍ਖਣਵਿਚ੍ਛਾਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਭਾਗੇ।

੧੧੭੬. ਵਿਸਿਟ੍ਠੇ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ। ਉਦ੍ਧਕਮ੍ਮੇ ਸਾਰੁਪ੍ਪੇ ਵੁਦ੍ਧਿਯੰ ਪੂਜਾਯੰ ਅਧਿਕੇ। ਕੁਲੇ ਅਭਿਜਨੋ। ਅਸਚ੍ਚੇ ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਮ੍ਹਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ['ਅਭਿਰਭਾਗੇ (ਪਾ.੧.੪.੯੧)' ਤਿ ਅਭਿਸ੍ਸ ਭਾਗਵਜ੍ਜਿਤੇਸੁ ਲਕ੍ਖਣਾਦੀਸੁ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਵਚਨੀਯਸਞ੍ਞਾ ਵੁਤ੍ਤਾ (ਰੂਪਸਿਦ੍ਧਿ-ਕਾਰਕਤਣ੍ਡੇ)]।

੧੧੭੭. ਅਧਿਕੇ ਇਸ੍ਸਰੇ **ਪਾਠੇ** ਉਚ੍ਚਾਰਣੇ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਪੁਣਨੇ ਨਿਚ੍ਛਯੇ ਉਪਰਿਭਾਗਾਦਿਕੇ **ਭਟਨੇ** ਭਤ੍ਤਿਯੰ ਵਿਸੇਸਨੇ ਚ **ਅਧਿ।**

੧੧੭੮-੧੧੭੯. **ਵਾਮਾਦਾਨੇ** ਇਤਿ ਪਾਠੇ ਵਾਮੇ ਪਟਿਲੋਮੇ, ਆਦਾਨੇ ਗਹਣੇ। ਵਾਚਾਦਾਨੇ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। **ਪਟਿਨਿਧਿਮ੍ਹਿ** ਮੁਖਜਸਦਿਸੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਮਾ ਪਤਿ। **ਪਟਿਬਾਧੇ** ਨਿਵਤ੍ਤਨੇ। **ਪਟਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇ** ''ਪਟਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ। **ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਕੇ** ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ।

੧੧੮੦-੧੧੮੧. ਸਮੀਪੇ ਆਦਿਕਮ੍ਮਨਿ ਮਰਿਯਾਦੇ ਉਦ੍ਧਕਮ੍ਮਨਿ ਇਚ੍ਛਾਯੰ ਬਨ੍ਧਨੇ ਅਭਿਵਿਧਿਮ੍ਹਿ ਚ **ਆ।** ਕਿਚ੍ਛੇ ਈਸਤ੍ਥੇ ਨਿਵਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਸਾਦੇ ਆਸੀਸਨੇ ਸਰਣੇ ਵਾਕਜਸਰਣੇ **ਆ** ਏਵੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੰ। ਪਤਿਟ੍ਠਾਯੰ, ਵਿਮ੍ਹਯਾਦੀਸੁ ਚ **ਆ।**

੧੧੮੨. **ਭੂਤਭਾਵੇ** ਅਤੀਤੋ।

੧੧੮੩. **ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ** ਅਪਿ ਦਿਬ੍ਬੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ, ਰਤਿਂ ਸੋ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ [ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੭]। **ਸਮ੍ਭਾਵਨ**ਮਧਿਕਤ੍ਥਵਚਨੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਘਾਤੋ। **ਸਂਵਰਣੇ** ਅਪਿਧਾਨਂ।

੧੧੮੪-੧੧੮੫. **ਅਪਗਤੇ** ਅਪੇਤੋ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਂ** ਯੁਤ੍ਤਿਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ। **ਆਧਿਕਜੇ** ਉਪਖਾਰਿਯਂ ਦੋਣੋ। **ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਨਿ** ਬੁਦ੍ਧੋਪਕ੍ਕਮਂ ਕਿਲੇਸਚ੍ਛੇਦੋ। **ਗਯ੍ਹਾਕਾਰੇ** ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਂ। **ਉਪਰਿਤ੍ਤੇ** ਉਪਰਿਭਾਵੇ ਉਪਪਨ੍ਨੋ। **ਅਨਸਨੇ** ਉਪਵਾਸੋ।

੧੧੮੬. **ਉਪਦੇਸੇ** ਏਵਂ ਤੇ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਵ**ਚਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹੇ** ਏਵਂ ਹੋਤੁ। **ਇਦਮਤ੍ਥੇ** **ਇਦਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ।

੧੧੮੭. **ਸਮੁਚ੍ਚਯੇ** ਕੇਵਲਸਮੁਚ੍ਚਯੇ –

ਚੀਵਰਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਞ੍ਚ, ਪਚ੍ਚਯਂ ਸਯਨਾਸਨਂ।
ਅਦਾਸਿ ਉਜੁਭੂਤੇਸੁ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ [ਜਾ॰ ੨.੨੨.੫੫੧]॥

ਸਮਾਹਾਰੇ ਚਕ੍ਖੁ ਚ ਸੋਤਞ੍ਚ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਂ। **ਅਨ੍ਵਾਚਯੋ** ਏਕਂ ਪਧਾਨਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਇਤਰਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਧਾਨਭਾਵੇਨ ਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ। ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਾਹਿ, ਦਾਨਞ੍ਚ ਦੇਹਿ। **ਇਤਰੀਤਰੇ** ਸਮਣੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। ਤਤ੍ਰ ਕੇਵਲਸਮੁਚ੍ਚਯੇ ਚ ਅਨ੍ਵਾਚਯੇ ਚ ਸਮਾਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਤਰਦ੍ਵਯਂ ਸਮਾਸੇਯੇਵ।

੧੧੮੮. **ਪਕਾਰੋ** ਤੁਲ੍ਯੋ, ਭੇਦੋ ਚ। **ਪਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇ** ਗੋਤਿ ਅਯਮਾਹੇਤਿ। **ਸਮਾਪਨੇ** ਇਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਪਨੇ।

੧੧੮੯. ਪਜ੍ਜਂ ਵਾਸਦ੍ਦਸ੍ਸਤ੍ਥੋ। ਵਵਤ੍ਥਿਤਵਿਭਾਸਾਯਂ ਵਾ ਪਰੋ ਅਸਰੂਪਾ। **ਵਿਅਵਪੁਬ੍ਬੋ ਠਾ** ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯਂ, ਤੋ, **ਠਾ**ਤਿਸ੍ਸ ਥੋ, ਅਸਰੂਪਦ੍ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਵਵਤ੍ਥਿਤਾ ਨਿਯਮਿਤਾ ਵਿਭਾਸਾ ਵ**ਵਤ੍ਥਿਤਵਿਭਾਸਾ।** ਅਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਤਿ **ਅਵ**ਪੁਬ੍ਬੋ **ਸਜ** ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਲਿਙ੍ਗਨਨਿਮ੍ਮਾਨੇਸੁ।

੧੧੯੦. **ਭੂਸਨੇ** ਅਲਙ੍ਕਾਰੇ। **ਵਾਰਣੇ** ਨਿਵਾਰਣੇ। **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ** ਪਰਿਯਾਪੁਣਨਤਾ, ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਪਿ **ਅਲਂ। ਅਥੋ ਅਥ**ਸਦ੍ਦਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਸਿਯੁਂ।

੧੧੯੧. ਪਸਂਸਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ। **ਸ੍ਵੀਕਾਰੇ** ਪਟਿਞ੍ਞਾਣੇ। **ਆਦਿਨਾ** ਪਕਾਸਤ੍ਥਸਮ੍ਭਾਬਜਾਕੋਧਾਦਿਕੇ ਚਤ੍ਥੇ ਨਾਮਸਦ੍ਦੋ। ਅਵਧਾਰਣਮੇਵਤ੍ਥੋ।

੧੧੯੨. **ਅਨੁਞ੍ਞਾ** ਅਨੁਮਤਿ। **ਸਨ੍ਤਾਨਂ** ਅਨੁਨਯੋ। **ਆਲਪਨਂ** ਸਮ੍ਬੋਧਨਂ। ਵ**ਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਂਸੇ **ਦਯਾਯਂ** ਕਰੁਣਾਯਂ **ਹਾਸੇ** ਪਹਾਸੇ **ਖੇਦੇ** ਪਰਿਸ੍ਸਮੇ ਆਲਪਨੇ **ਵਿਮ੍ਹਯੇ** ਅਚ੍ਛਰਿਯੇ ਚ ਸਿਯਾ।

੧੧੯੩. **ਵਾਕ੍ਯਾਰਮ੍ਭੇ** ‘‘ਹਨ੍ਦ ਵਦਾਮਿ ਤੇ’’ਤਿ। **ਵਿਸਾਦੇ** ਖੇਦੇ। **ਯਾਵ ਤਾਵ** ਤੂਤਿ **ਯਾਵਤਾਵ**ਸਦ੍ਦਾ **ਸਾਕਲ੍ਯੇ** ਨਿਰਵਸੇਸੇ। ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਤਾਵ ਗਹਿਤਂ। **ਮਾਨੇ** ਪਮਾਣੇ। ‘‘ਯਾਵ ਪਮਾਣਮਰਿਯਾਦਾ-ਵਧਾਰਣਤ੍ਥਕਂ ਮਤ’’ਮਿਤਿ **ਭਾਗੁਰਿ। ਅਵਧਿਮ੍ਹਿ** ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ।

੧੧੯੪. **ਪੁਰਤ੍ਥਾ**ਸਦ੍ਦੋ **ਪਾਚਿਯਂ** ਦਿਸਾਯਂ ਇਚ੍ਚਤ੍ਥੇ, **ਪੁਰਤ੍ਥੇ** ਵਕ੍ਖਮਾਨੇ, **ਅਗ੍ਗਤੋ** ਸਮੁਦ੍ਧੇ ਇਚ੍ਚਤ੍ਥੇ ਚ **ਪਠਮੇਪਿ** ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਪਬਨ੍ਧੇ** ਵਾਕ੍ਯਰਚਨਾਯਂ ਵਾਕ੍ਯਪਬਨ੍ਧੇ ਪੁਰਾਣਾਦਿਕੇ। ਚਿਰਨ੍ਤਰੇ ਅਤੀਤਭੂਤੇ। **ਨਿਕਟੇ** ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇ। **ਆਗਾਮਿਕੇ** ਅਨਾਗਤੇ।

੧੧੯੫. **ਖਲੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਸੇਧੇ **ਵਾਕ੍ਯਾਲਙ੍ਕਾਰੇ** ਵਾਕ੍ਯਭੂਸਾਯਂ **ਅਵਧਾਰਣੇ ਏ**ਵਤ੍ਥੇ, ਪਸਿਦ੍ਧਿਯਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਅਭਿਤੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਆਸਨ੍ਨੇ ਅਭਿਮੁਖੇ ਉਭਯਤੋ ਇਚ੍ਚਤ੍ਥੇ , **ਆਦਿ**ਨਾ ਸੀਘੇ, ਸਾਕਲ੍ਯੇ ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਆਸਨ੍ਨੇ** ਅਭਿਤੋਯਂ ਨਦੀ। **ਅਭਿਮੁਖੇ** ਅਭਿਤੋਵ ਤਾਤਾ। **ਉਭਯਤੋ**ਇਚ੍ਚਤ੍ਥੇ ਅਭਿਤੋ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ। **ਸੀਘੇ** ਅਭਿਤੋ ਅਧੀਯਿਤ੍ਵਾ। **ਸਾਕਲ੍ਯੇ** ਅਭਿਤੋ ਵਨਂ ਦਡ੍ਢਂ।

੧੧੯੬. **ਯਦਜ੍ਯਪਿਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ** ਅਨੁਗ੍ਗਹਣਗਰਹਤ੍ਥੋ। **ਏਕਂਸਤ੍ਥੋ** ਅਵਿਤਥਤ੍ਥੋ। ਅਥੋ **ਪਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ, ਪਦਪੂਰਣਤ੍ਥੇ ਚ ਸਿਯਾ।

੧੧੯੭. **ਹਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਕਾਰਣਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਚਤੂਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਮਜ੍ਝੇ ਹੇਤੁਵਜ੍ਜੇ ਤਿਕੇ ਅਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਕੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਾਪੇ ਈਸਤ੍ਥੇ **ਕੁਚ੍ਛਨੇ** ਜਿਗੁਚ੍ਛਾਯਞ੍ਚ।

੧੧੯੮. ਨੁਕਾਰੋ ਸਂਸਯੇ, ਪਞ੍ਹੇ ਚ। **ਨਾਨਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਨੇਕਤ੍ਥੇ, ਵਜ੍ਜਨੇ ਚ। **ਕਿਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ, ਜਿਗੁਚ੍ਛਾਯਞ੍ਚ, ਅਬ੍ਯਯੋ। ਤਿਲਿਙ੍ਗੋ ਚ, ਨਿਯਮੇ ਤੁ ਤਿਲਿਙ੍ਗੋਵ। **ਵਾਰਿਮ੍ਹਿ** ਉਦਕੇ। **ਮੁਦ੍ਧਨਿ** ਸੀਸੇ ਚ, **ਕਂ** ਸੁਖੇਪਿ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ **ਨਾਨਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ** –

> ''ਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਤ੍ਤਾਨੀਲਕ੍ਕੇਸੁ, ਸਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕੇ।
> ਪਾਵਕੇ ਚ ਮਯੂਰੇ ਚ, ਸੁਖਸੀਸਜਲੇਸੁ ਕ''ਨ੍ਤਿ॥

੧੧੯੯. **ਅਮਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਹਤ੍ਥੇ, ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਚ, ਅਮਾਵਾਸੀ, ਅਮਾਗਤੋ ਚ। **ਪੁਨ**ਸਦ੍ਦੋ **ਭੇਦੇ** ਵਿਸੇਸੇ। **ਅਪਠਮੇ** ਪੁਨ ਦਦਾਤਿ। **ਕਿਰ**ਸਦ੍ਦੋ **ਅਨੁਸ੍ਸਵੇ** ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਵਨੇ, ਅਰੁਚਿਯਞ੍ਚ। **ਉਦ**ਸਦ੍ਦੋ **ਅਪ੍ਯਤ੍ਥੇ** ਪਞ੍ਹੇ। **ਵਿਕਪ੍ਪਨੇ** ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪਨੇ ਚ।

੧੨੦੦. **ਪਚ੍ਛਾ**ਸਦ੍ਦੋ **ਪਤੀਚਿਯਂ** ਦਿਸਾਯਂ। **ਚਰਿਮੇ** ਅਨਾਗਤੇ ਕਾਲੇ। **ਸਾਮਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਤੁ **ਅਦ੍ਧੇ** ਭਾਗੇ, **ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੇ** ਨਿਨ੍ਦਾਯਞ੍ਚ। ਅਦ੍ਧੇ ਭਾਗੇ ਸਾਮਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੇਪਿ ਤਦੇਵ। **ਪਾਤੁ ਪਕਾਸੇ** ਪਕਾਸਨੀਯੇ, **ਸਮ੍ਭਵੇ** ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ। **ਮਿਥੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਞ੍ਞੋਞ੍ਞੇਇਚ੍ਚਤ੍ਥੇ, ਰਹੋਇਚ੍ਚਤ੍ਥੇ ਚ।

੧੨੦੧. **ਹਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਖੇਦੇ, ਸੋਕੇ, ਦੁਕ੍ਖੇ ਚ। **ਅਹਹ**ਸਦ੍ਦੋ ਖੇਦੇ, **ਵਿਮ੍ਹਯੇ** ਅਬ੍ਭੁਤੇ ਚ। **ਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿਂਸਾਪਨੇ, ਨਿਨ੍ਦਾਯਞ੍ਚ। **ਤਿਰਿਯਂ ਤਿਰੋ**ਸਦ੍ਦਾ ਪਿਧਾਨੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਿਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਡਙ੍ਗਤੋ, ਤਿਰੋਕਤ੍ਵਾ ਵਾ।

੧੨੦੨-੧੨੦੩. ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤਾਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤਤ੍ਥਾਨਂ ਉਪਸਗ੍ਗਨਿਪਾਤਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤਾਨਂ ਅਬ੍ਯਯਾਨਂ ਪਸਿਦ੍ਧੇ ਪਚੁਰਪ੍ਪਯੋਗੇ ਏਕਚ੍ਚੇ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦਞ੍ਞੇਪਿ ਸਙ੍ਖੇਪਨਯੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਮਾਹ "**ਤੁਨਿ**"ਚ੍ਚਾਦਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਤੁਨਾ**ਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿ **ਜ੍ਜੁ**ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਹਿ ਤਦਨ੍ਤਾਵ ਗਹਿਤਾ, ਨ ਹਿ ਕੇਵਲਾਨਂ ਏਤੇਸਂ ਅਬ੍ਯਯਭਾਵੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਤੁਨ**ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤੋ ਚ ਤਥਾ ਤ੍ਵਾਨ ਤਵੇ ਤ੍ਵਾ ਤੁਂ ਧਾ ਸੋ ਥਾ ਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤੋ ਥ ਤ੍ਰ ਹਿਞ੍ਚਨਂ ਹਿਂ ਹਂ ਧਿ ਹ **ਯ**ਕਾਰਤੋ ਹਿਂਧ ਧੁਨਾ ਰਹਿ ਦਾਨਿ, **ਕਿਂ**ਸ੍ਮਾ ਵੋ ਦਾਚਨਂ ਦਾਜ੍ਜਥਂ ਥਤ੍ਤੁਂ ਜ੍ਝਜ੍ਜੁਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤੋ ਚ ਅਬ੍ਯਯੀਭਾਵਸਮਾਸੋ ਚ **ਤੁਨਾ**ਦੀਨਂ **ਯਾ**ਦੇਸਨ੍ਤੋ ਚ ਅਬ੍ਯਯਂ ਨਾਮ ਭਵਤਿ। ਪਯੋਗੋ ਯਥਾ – ''ਕਾਤੁਨ, ਕਤ੍ਵਾਨ, ਕਾਤਵੇ, ਕਤ੍ਵਾ, ਕਾਤੁਂ, ਸਬ੍ਬਧਾ, ਸਬ੍ਬਸੋ, ਸਬ੍ਬਥਾ, ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ਸਬ੍ਬਤੋ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ, ਕੁਹਿਞ੍ਚਨਂ, ਕੁਹਿਂ, ਕੁਹਂ, ਸਬ੍ਬਧਿ, ਇਹ, ਯਹਿਂ, ਇਧ, ਅਧੁਨਾ, ਏਤਰਹਿ, ਇਦਾਨਿ, ਕ੍ਵ, ਕੁਦਾਚਨਂ, ਕਦਾ, ਅਜ੍ਜ, ਕਥਂ, ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੁਂ, ਏਕਜ੍ਝਂ, ਸਜ੍ਜੁ, ਉਪਨਗਰਂ, ਅਨ੍ਤੋਪਾਸਾਦਂ, ਅਭਿਵਨ੍ਦਿਯ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਯਾਨਂ ਸਙ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣਂ।

> ''ਸਦਿਸਂ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ, ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਿਸੁ।
> ਵਚਨੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸੁ, ਯਂ ਨ ਬ੍ਯੇਤਿ ਤਦਬ੍ਯਯ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਬ੍ਯਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਤਿ ਸਕਲਬ੍ਯਾਕਰਣਮਹਾਵਨਾਸਙ੍ਘਵਾਣਚਾਰਿਨਾ ਕਵਿਕੁਞ੍ਜਰਕੇਸਰਿਨਾ ਧੀਮਤਾ ਸਿਰਿਮਹਾਚਤੁਰਙ੍ਗਬਲੇਨ ਮਹਾਮਚ੍ਚੇਨ ਵਿਰਚਿਤਾਯਂ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਸਾਮਞ੍ਞਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਨਿਗਮਨਵਣ੍ਣਨਾ

੧. “**ਸਗ੍ਗਕਣ੍ਡੋ ਚਾ**”ਤ੍ਯਾਦਿਨਾ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਂ ਕਪਾਲਤੇਲਵਟ੍ਟਿਸਦਿਸੇਨ ਕਣ੍ਡਤ੍ਤਯੇਨ ਸਮਙ੍ਗਿਤਾ ਦੀਪਿਤਾ।

੨. “**ਤਿਦਿਵੇ**”ਤ੍ਯਾਦਿਨਾ ਤੋਟਕੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਪਯੋਜਨਂ ਕਥਿਤਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਨਰੋ ਕਤ੍ਤੁਭੂਤੋ **ਤਿਦਿਵੇ** ਦੇਵਲੋਕੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਚ **ਮਹਿਯਂ** ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ, **ਭੁਜਗਾਵਸਥੇ** ਨਾਗਲੋਕੇ ਚਾਤਿ ਏਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾਨਂ **ਸਕਲਤ੍ਥਾਨਂ** ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਾਨਂ **ਸਮਵ੍ਹਯਸ੍ਸ** ਅਭਿਧਾਨਸ੍ਸ **ਦੀਪਨਿਯਂ** ਪਕਾਸਨਿਯਂ **ਇਹ** ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਯਂ ਸਵਨਧਾਰਣਾਦਿਨਾ **ਕੁਸਲੋ** ਛੇਕੋ ਹੋਤਿ, **ਸ** ਨਰੋ **ਮਹਾਮੁਨਿਨੋ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ **ਵਚਨੇ** ਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਚਨੇ **ਪਟੁ** ਛੇਕੋ ਹੋਤਿ, ਪਟੁਤ੍ਤਾਯੇਵ **ਮਤਿਮਾ** ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ।

੩-੯. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਗਨ੍ਥੋ ਵਿਰਚਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਗੁਣਨਿਵਾਸਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰਵਿਹਾਰਗੁਣਨਾਮਾਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਨਾਮਗੁਣੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਤ੍ਤ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਾ ਭੁਜਙ੍ਗਪ੍ਪਯਾਤਂ ਨਾਮ। ਤਾਸਂ ਅਯਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਯੋ **ਪਰਕ੍ਕਮਭੁਜੋ** ਨਾਮ **ਭੂਪਾਲੋ** ਰਾਜਾ ਕਾਰੇਸਿ, ਰਕ੍ਖੇਸੀਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਿਂਗੁਣੋ ਸੋ ਰਾਜਾ? **ਗੁਣਭੂਸਨੋ** ਸਦ੍ਧਾਦਿਗੁਣਾਲਙ੍ਕਾਰਧਰੋ। **ਤੇਜਸ੍ਸੀ** ਤੇਜੋਯੁਤ੍ਤੋ। **ਜਯੀ** ਅਰਿਜਯੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਕੇਸਰਿਵਿਕ੍ਕਮੋ** ਕੇਸਰਸੀਹੋ ਵਿਯ ਸੂਰਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋ, ਵੀਰਿਯਵਾ ਚ। ਸ ਕਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸੀ? ਸੋ ਰਾਜਾ **ਲਙ੍ਕਾਯਮਾਸਿ** ਲਙ੍ਕਾਨਾਮਕੇ ਦੀਪੇ ਨਿਵਾਸਨਸੀਲੋ। **ਚਿਰਂ** ਚਿਰਕਾਲਂ **ਵਿਭਿਨ੍ਨਂ** ਤਿਧਾ ਵਿਭਿਨ੍ਨਂ **ਨਿਕਾਯਤ੍ਤਯਸ੍ਮਿਂ** ਨਿਕਾਯਤ੍ਤਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ **ਸਮ੍ਮਾ** ਨਯੇਨ ਹੇਤੁਨਾ **ਸਮਗ੍ਗੇ** ਸਮਗ੍ਗਂ ਕਾਰੇਸਿ, ਕਾਰਿਤਨ੍ਤੇਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਿਕੋ, ਤਥਾ **ਸਦੇਹਂ**ਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਂ ਇਵ **ਨਿਚ੍ਚਾਦਰੋ** ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੀਘਕਾਲਂ ਮਹਗ੍ਘੇਹਿ **ਚ** ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਤਂ ਨਿਕਾਯਤ੍ਤਯਂ ਰਕ੍ਖੇਸਿ।

ਤਥਾ **ਯੇਨ** ਰਞ੍ਞਾ ਯਥਾ **ਕਿਤ੍ਤਿਯਾ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਾਦਿਕਿਤ੍ਤਿਯਾ ਕਰਣਭੂਤਾਯ **ਲਙ੍ਕਾ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਕਮ੍ਮਭੂਤਾ **ਸਮ੍ਬਾਧੀਕਤਾ** ਸਙ੍ਕਟੀਕਤਾ ਅਨੋਕਾਸੀਕਤਾ, ਤਥਾ ਵਿਹਾਰੇਹਿ ਗਾਮੇਹਿ ਆਰਾਮੇਹਿ ਖੇਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਪੀਹਿ ਚ ਲਙ੍ਕਾ ਸਮ੍ਬਾਧੀਕਤਾ।

ਤਥਾ **ਯਸ੍ਸ** ਰਞ੍ਞੋ ਸਬ੍ਬਕਾਮਦਦਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ **ਪਤ੍ਵਾ** ਪਾਪੁਣਨਹੇਤੁ ਅਹਂ **ਵਿਬੁਧਗੋਚਰਂ** ਪਣ੍ਡਿਤਵਿਸਯਂ ਗਨ੍ਥਕਾਰਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ, **ਤੇਨ** ਰਞ੍ਞਾ ਕਾਰਿਤੇ ਪਾਸਾਦਗੋਪੁਰਾਦਿਵਿਭੂਸਿਤੇ, **ਸਗ੍ਗਕਣ੍ਡੇ** ਦੇਵਲੋਕਸ੍ਸ ਕਣ੍ਡਸਦਿਸੇ, **ਸਤੋਯਾਸਯਸ੍ਮਿਂ** ਸਾਦੁਸਲਿਲਾਸਯਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ, **ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਿਤੇ** ਭਗਵਤੋ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਭੂਤੇ, **ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੇ** ਸਾਧੁਵਿਹਾਰੋਤਿ ਸਮ੍ਮਤੇ, ਸਾਧੂਹਿ ਵਾ ਸਮ੍ਮਤੇ **ਸਰੋਗਾਮਸਮੂਹਮ੍ਹਿ** ਸਲਿਲਾਸਯਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਯੁਤ੍ਤਗਾਮਸਮੂਹਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਮਹਾਜੇਤਵਨਾਖ੍ਯਮ੍ਹਿ ਵਿਹਾਰੇ **ਵਸਤਾ** ਨਿਵਾਸਂ ਕੁਬ੍ਬਤਾ **ਸਨ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਨਾ** ਸਨ੍ਤਚਾਰਿਨਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਕਾਮੇਨ **ਧੀਮਤਾ** ਅਤਿਸਯਞਾਣਯੁਤ੍ਤੇਨ **ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਨ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਅਗ੍ਗਸਾਵਕਭੂਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਇਦ੍ਧਿਮਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮਧੇਯ੍ਯੇਨ ਥੇਰੇਨ ਏਸਾ ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾ ਰਚਿਤਾਤਿ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾ

ਯਦਤ੍ਰ ਦੋਸੋਣੁਪਮਾਣਸਮ੍ਭਵੋ,
ਗੁਣੇਸੁ ਵੀਧਿਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਵਿਗਾਹਤੇ।

ਯਥਾ ਜਲਂ ਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਜਨ੍ਤੁ੧ਾ,
ਚਤੁਪ੍ਪਦੋ ੧ਾਪਜਚਰੋ ਕਣਣਜਪਿ॥

ਅਸਮ੍ਪ੧ੇਦਿਦਸ੍ਸਨਾਯ ਭਾਸਿਤੇ,
ਗੁਣੋ ਚ ਦੋਸੋ ਚ ਸਦਾ ੧ਿ੧ਿਜ੍ਜਰੇ।
ਤਤੋ ਬੁਧਾ ਮੇ ਨ੧ਧਾਨਤਾ ਭ੧ਂ,
ਖਮਨ੍ਤੁ ਦੋਸਂ ਗੁਣਤਂ ਨਯਨ੍ਤੁ ੧ਾ॥

ਯੋ ਸੀਹਸੂਰੋ ਸਿਤਕੁਞ੍ਜਰਿਨ੍ਦੋ,
ਰਾਜਾਧਿਰਾਜਾ ਅਹੁ ਤਮ੍ਬਦੀਪੇ।
ਦੁਬ੍ਬਾਰਨਾਗਾਦਿਜਿਤੋ ਨਰਿਨ੍ਦੋ,
ਸੁਕਨ੍ਤਭੀਮਾਦਿਗੁਣੋਪਪਨ੍ਨੋ॥

ਤਨ੍ਨਾਮਧੇਯਜੋ ਤਦਨੁਬ੍ਬਾਦਜਾਤੋ,
ਸਦ੍ਧਾਦਿਯੁਤ੍ਤੋ ਚਤੁਸੇਤਿਭਿਨ੍ਦੋ।
ਨਾਗਾਦਿਥਾਮੋ ਅਤਿਦੁਪ੍ਪਸਯ੍ਹੋ,
ਉਲ਼ਾਰਪਞ੍ਞੋ ਧਿਤਿਮਾ ਯਸਸ੍ਸੀ॥

ਤੇਨਾਹਮਚ੍ਚਨ੍ਤਮਨੁਗ੍ਗਹੀਤੋ,
ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਸਙ੍ਗਹੇਨ।
ਸਙ੍ਖੇਪਤੋਕਾਸਿਮਿਮਂ ੧ਿਸੁਦ੍ਧਿ-
ਸਂ੧ਣ੍ਣਨਂ ਸੋਤੁਹਿਤਂ ਸੁਬੋਧਂ॥

ਰਾਜਾ ਪਜਂ ਰਕ੍ਖਤੁ ਸਪ੍ਪਜਂ੧,
ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੂ ਲੋਕਾਪਿ ਸਮਾਚਰਨ੍ਤੁ।
ਪੂਰੇਨ੍ਤੁ ਅਤ੍ਥਾ ਸੁਪਕਪ੍ਪਿਤਾ ਚ,
ਕਾਲੇਨ ਦੇ੧ੋਪਿ ਪ੧ਸ੍ਸਤੂਤਿ॥

ਅਭਿਧਾਨਪ੍ਪਦੀਪਿਕਾਟੀਕਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।